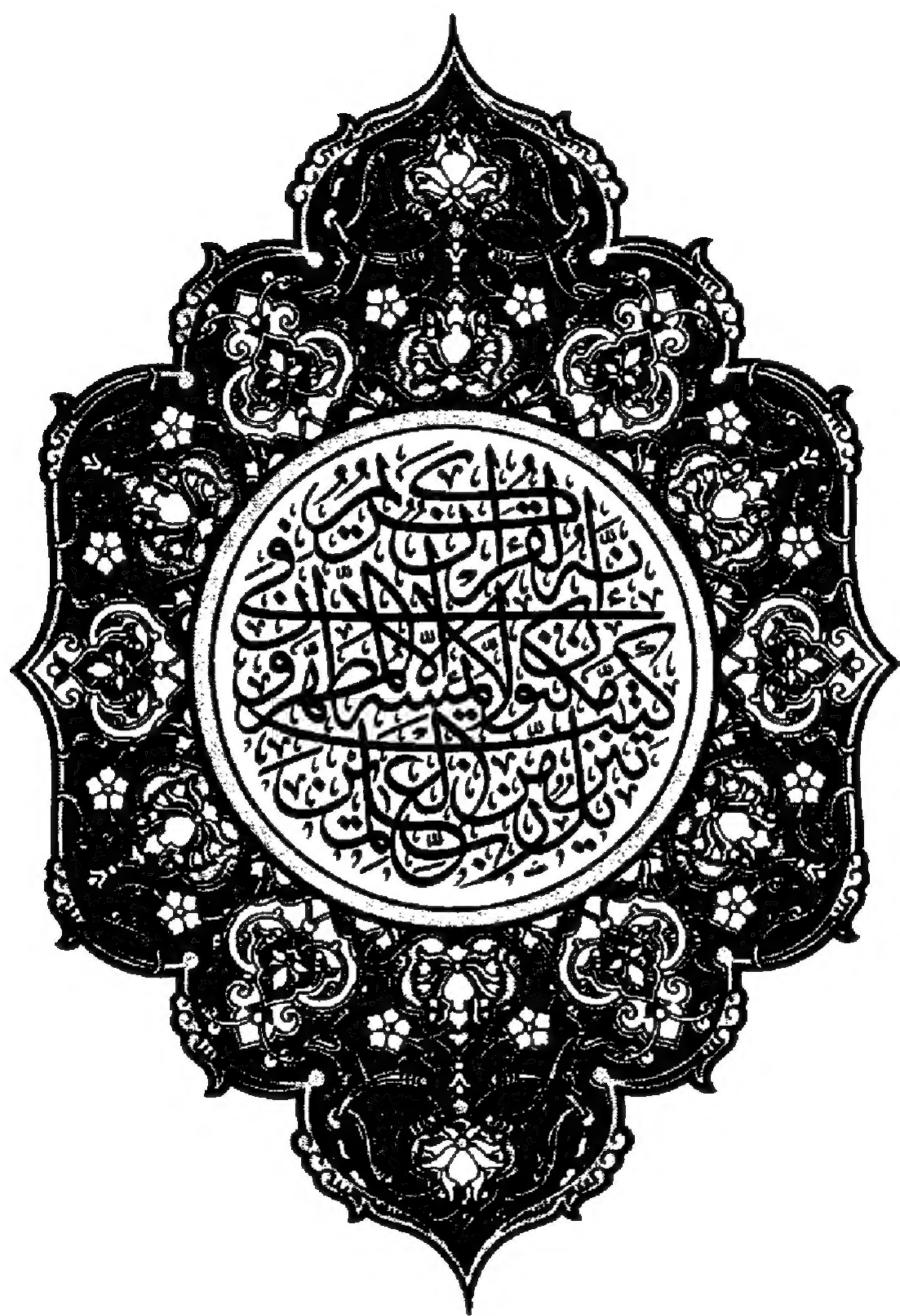

الكتاب

وترجمة معانية إلى

اللغة السندية

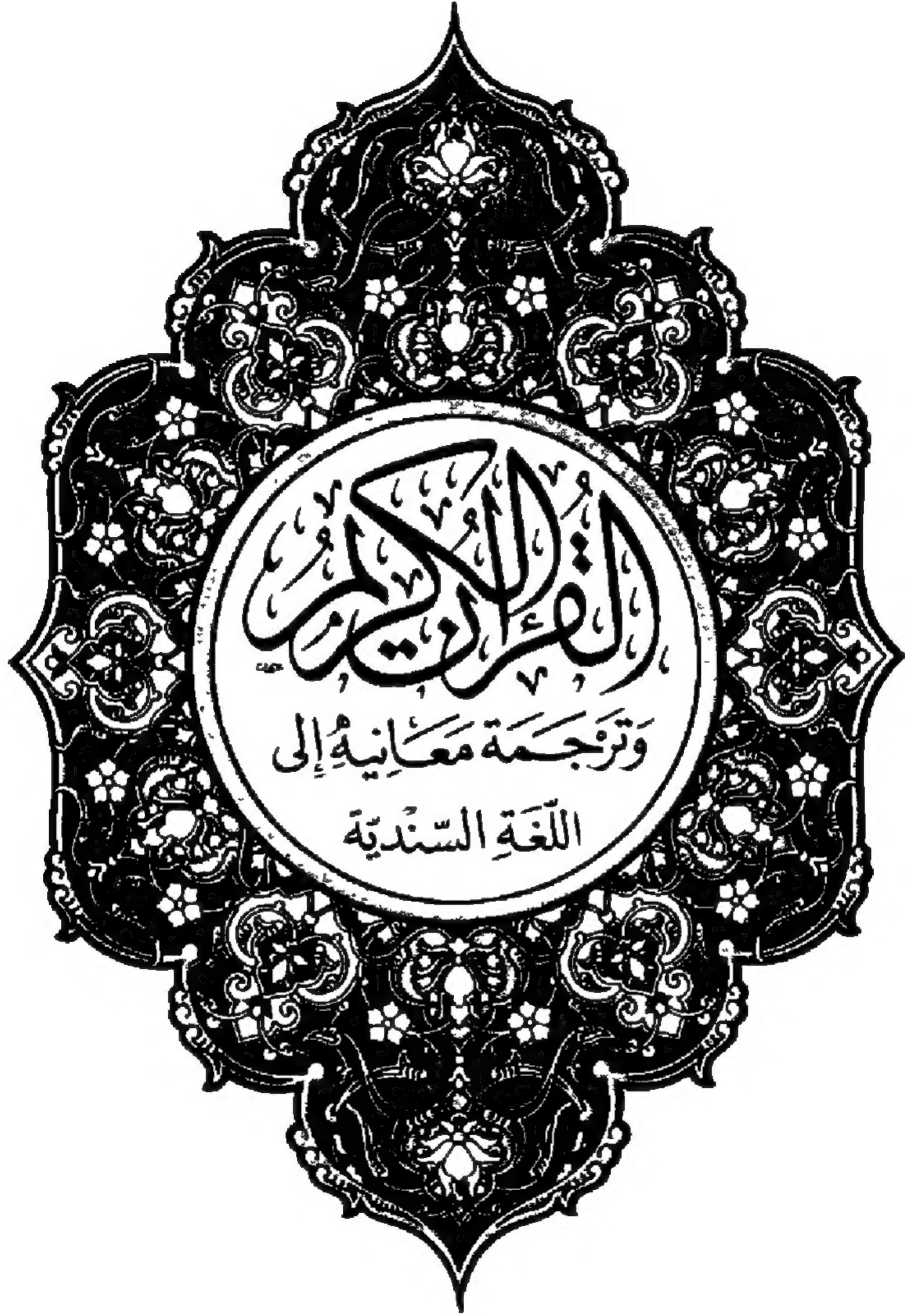
إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَنَافِظُونَ

من قرآن شريف ۽ سندس ترجمي جي چپائي جي
حڪم جي سعادت سعودي عرب جي بادشاهه خادم الحرمين الشريفين
شاهه فهد بن عبدالعزيز آل سعود حاصل ڪئي.

تصديقاً بالانطباق هذه المصحف الشريف وترجمه معانيه
خادم الحرمين الشريفين الملك فهد بن عبدالعزيز آل سعود
ملك المملكة العربية السعودية

هَذَا الْمُصْحَفُ الشَّرِيفُ وَتَرْجَمَةُ مَعَانِيهِ
هَدِيَّةٌ مِنْ خَادِمِ الْحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ الْمَلِكِ فَهْدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ آلِ سَعُودٍ
تُوزَعُ مَجَّانًا

مَجَّانًا لِلْمَلِكِ فَهْدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الشَّرِيفِ

هيءَ قرآن شريف ۽ سندس سنڌي ترجمو خادم الحرمين الشريفين

شاه فهد بن عبدالعزيز آل سعود پاران هديو آهي.

مفت ورهائڻ لاءِ

شاه فهد قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس

مقدمة

بقلم معالي الشيخ . صالح بن عبد العزيز بن محمد آل الشيخ
وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المشرف العام على الجمع

الحمد لله رب العالمين ، القائل في كتابه الكريم :
﴿ ... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴾ .
والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين، نبينا محمد، القائل :
((خيركم من تعلم القرآن وعلمه)) .
أما بعد :

فإنفاذاً لتوجيهات خادم الحرمين الشريفين، الملك فهد بن عبد العزيز آل سعود،
حفظه الله، بالعناية بكتاب الله، والعمل على تيسير نشره، وتوزيعه بين المسلمين، في
مشارك الأرض ومغارها، وتفسيره، وترجمة معانيه إلى مختلف لغات العالم .
وإيماناً من وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد بالمملكة
العربية السعودية، بأهمية ترجمة معاني القرآن الكريم، إلى جميع لغات العالم المهمة،
تسهيلاً لفهمه على المسلمين الناطقين بغير العربية، وتحقيقاً للبلاغ المأمور به في قوله صلى
الله عليه وسلم : ((بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً))
وخدمة لإخواننا الناطقين باللغة السندية، يطيب لجمع الملك فهد لطباعة المصحف
الشريف بالمدينة المنورة، أن يقدم للقارئ الكريم هذه الترجمة باللغة السندية، التي أعدها
الشيخ تاج محمود الأمروسي رحمه الله، وراجعها من قبل الجمع فضيلة الدكتور عبد القيوم
ابن عبد الغفور السندي .

ونحمد الله سبحانه وتعالى أن وفق لإنجاز هذا العمل العظيم، الذي نرجو أن يكون
خالصاً لوجهه الكريم، وأن ينفع به الناس .

إننا لنذكر أن ترجمة معاني القرآن الكريم - مهما بلغت دقتها - ستكون قاصرة
عن أداء المعاني العظيمة التي يدل عليها النص القرآني المعجز، وأن المعاني التي
تؤديها الترجمة إنما هي حصيلة ما بلغه علم المترجم في فهم كتاب الله الكريم، وأنه
يعتريها ما يعتري عمل البشر كله من خطأ ونقص .

ومن ثم نرجو من كل قارئ لهذه الترجمة أن يوافي جمع الملك فهد لطباعة
المصحف الشريف بالمدينة النبوية، بما قد يجده فيها من خطأ أو نقص أو زيادة، للإفادة
من الاستدراكات في الطباعات القادمة إن شاء الله .

والله الموفق ، وهو الهادي إلى سواء السبيل ، اللهم تقبل منا إنك أنت السميع العليم

بسم الله الرحمن الرحيم

مهاڳ

بقلم معالي الشيخ: صالح بن عبدالعزيز بن محمد آل الشيخ

وزير اسلامي امور ۽ اوقاف ۽ دعوت و ارشاد
نگران اعليٰ قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس

سڀ ساراھ جھانن جي پاڻھار الله کي جڳائي جنھن پنھنجي
سڳوري ڪتاب ۾ فرمايو آھي تہ: ”بيشڪ اوهان وٽ الله طرفان نور
۽ پڌرو ڪتاب (قرآن) آيو آھي، ۽ رحمت ۽ سلامتي نبين ۽ رسولن
جي اڳواڻ اسان جي پيغمبر محمد ﷺ تي ھجي جنھن فرمايو تہ:
”توھان مان ڀلي ۾ ڀلو ماڻھو اھو آھي جنھن قرآن پڙھيو ۽ پاڙھيو.“
اما بعد: قرآن شريف جي خدمت ۽ ان جي نشر و اشاعت کي
آسان بنائڻ ۽ پوري دنيا جي مسلمانن ۾ ان کي عام ڪرڻ ۽ دنيا
جي مختلف ٻولين ۾ ان جي تفسير ۽ ترجمي ڪرڻ بابت خادم
حرمين شريفين شاھ فھد بن عبدالعزيز آل سعود جي احڪامن کي بجا
آڻيندي، ۽ سعودي عرب جي وزارت اسلامي امور ۽ اوقاف ۽ دعوت
و ارشاد جي مقصدن پٽاندر پوري دنيا جي اھم ٻولين ۾ قرآن
شريف جي ترجمي جي ان اھميت جي پيش نظر تہ جيئن غير عرب
مسلمانن لاءِ ان کي سمجھڻ آسان ٿئي، ۽ پاڻ سڳورن ﷺ جي تبليغ
بابت فرمان تہ: ”منھنجي ڳالھ ٻين تائين پھچايو جيتوڻيڪ ھڪ ئي
آيت ھجي“ تي عمل ڪندي، ۽ سنڌي ٻولي ڳالھائيندڙ پنھنجي
مسلمان ڀائرن جي خدمت جي پيش نظر، شاھ فھد قرآن شريف
پرنٽنگ ڪمپليڪس مدينه منوره کي قرآن شريف جو ھي سنڌي

ترجمو سندس پڙهندڙن آڏو پيش ڪندي خوشي محسوس ٿي رهي آهي جيڪو مجاهد اسلام حضرت علامه تاج محمود امروٽي (رحمة الله عليه) جو تيار ڪيل آهي، جنهن تي قرآن ڪمپليڪس پاران جناب ڊاڪٽر عبدالقيوم بن عبدالغفور السندي (اسسٽنٽ پروفيسر قراءت ڊپارٽمينٽ، دعوة فيڪلٽي، ام القري يونيورسٽي مڪه مڪرمه) نظر ثاني ڪئي آهي.

اسين الله تعاليٰ جي بارگاهه ۾ شڪر گذار آهيون جنهن هن عظيم ڪم کي سرانجام ڏيڻ جي توفيق بخشي. کانئس اميد آهي ته کيس پنهنجي ذات پاڪ لاءِ خالص بڻائي ۽ ماڻهن لاءِ پڻ مفيد بڻائي.

اسين چڱيءَ طرح ڄاڻون ٿا ته قرآن شريف جو ترجمو ڪيترو به باريڪ بنيءَ سان ٿيل هجي تڏهن به انهن عظيم معنائن جي ادائگيءَ کان قاصر رهندو جن تي اعجازي قرآن شريف جا اکر پاڻ دلالت ڪري رهيا آهن، ۽ جيڪا معنيٰ ترجمو ادا ڪري رهيو آهي سا رڳو ترجمي ڪندڙ جي ڄاڻ ۽ سندس قرآن فهمي جي انتها جو نچوڙ آهي، ۽ يقيناً بشري تقاضائن مطابق منجهس ڪو نڪو عيب ضرور رهيو وڃي. تنهن ڪري هن ترجمي جي هر پڙهندڙن کان گذارش ٿي ڪجي ته هو هن ترجمي ۾ ڪابه گهٽ وڌائي يا لغزش ڏسن ته ان جو اطلاع شاهه فهد قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس مدينه منوره جي مرڪزي اداري کي ضرور ڪن ته جيئن اهڙيءَ درستگيءَ کان انشاءَ الله ايندڙ اشاعتن ۾ استفادو ڪيو وڃي.

الله ئي توفيق بخشيندڙ آهي، ۽

اهو ئي سنئين واٽ ڏيکاريندڙ آهي.

الله! اسان جو هي عمل قبول فرمائ، يقيناً تون ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهين.

قرآن مجید

سنڌي ترجمي سان

مترجم

حضرت مولانا تاج محمود امروٽي
”رحمه الله“

شاھ فهد قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس
مدینہ منورہ - سعودي عرب

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۝ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ۝

سورة فاتحه مڪي ۾ لکي ۽ هيءَ

ست آيتون آهي

الله پاڄهاري مهربان جي نالي سان (شروع) (۱) .

سڀ ساراھ (خاص) جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (۲) .

(جو) پاڄهارو مهربان (۳) . قيامت جي ڏينهن جو مالڪ

(آهي) (۴) . تنهنجي ئي عبادت ڪريون ٿا ۽ تو کان ئي مدد

گهرون ٿا (۵) . اسان کي سڌي واٽ ڏيکار (۶) . جا انهن

جي واٽ آهي جن تي فضل ڪيو اٿيئي نه انهن جي

(واٽ) جن تي (تنهنجو) ڏمر ٿيل آهي ۽ نه گمراهن جي

(واٽ) (۷) .

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آلَمَ ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ۝ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ
بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۝ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ
بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۝

سورة بقره مدينه ۾ لکي ۽ هيء به سؤ
چها سي آينون ۽ جاليه ركوع آهي

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الم (١). هيء ڪتاب، جنهن ۾ ڪو شڪ ڪونهي،
انهن خدا ترسن کي سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهي (٢). جيڪي
ان ڏني تي ايمان آڻيندا آهن ۽ نماز (ساري) پڙهندا آهن ۽
کين جيڪي رزق ڏنوسين تنهن مان (الله جي راهه ۾)
خرچ ڪندا آهن (٣). ۽ اهي (اي پيغمبر) جيڪو (قرآن)
توڏانهن لاڻو ويو ۽ جيڪي توکان اڳ (پين پيغمبرن تي)
لاڻو ويو تنهن کي مڃيندا آهن ۽ اهي آخرت تي يقين رکندا
آهن (٤).

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ⑤
 إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ
 لَا يُؤْمِنُونَ ⑥ خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ سَمْعِهِمْ وَعَلَىٰ
 أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ⑦ وَمِنَ النَّاسِ
 مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ⑧
 يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يُخَدِّعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ
 وَمَا يَشْعُرُونَ ⑨ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا
 وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑩ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ⑪ وَإِذَا قِيلَ
 لَهُمُ لَا تَقْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ⑫
 إِلَّا أَنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِن لَّا يَشْعُرُونَ ⑬ وَإِذَا
 قِيلَ لَهُمُ امْنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ
 السُّفَهَاءُ ⑭ إِلَّا أَنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِن لَّا يَعْلَمُونَ ⑮
 وَإِذَا قُلُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا ⑯ وَإِذَا خَلُوا إِلَىٰ
 شَٰطِئِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَءُونَ ⑰
 اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ⑱

اهي ئي (انهيءَ) سڌي واٽ تي آهن جا سندن پالڻهار کان (ڏسيل) آهي ۽
 اهي ئي چوٽڪاري وارا آهن (۵). بيشڪ جن انڪار ڪيو تن تي (اي
 پيغمبر!) تنهنجو ڪين ڊيچارڻ يا نه ڊيچارڻ هڪ جهڙو آهي اهي ايمان نه
 آڻيندا (۶). الله سندن دلين تي ۽ سندن ڪنن تي مهر هڻي آهي ۽ سندن
 اکين تي پردو (چڙهيل) آهي ۽ انهن لاءِ وڏو عذاب آهي (۷). ۽ ماڻهن مان
 ڪي (اهڙا) آهن جي چوندا آهن ته الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيوسين ۽
 حقيقت ۾ آهي مؤمن نه آهن (۸). (انهيءَ چوڻ ڪري پنهنجي ڀائڻ ۾)
 الله ۽ مؤمنن کي دلبو ڏيندا آهن ۽ حقيقت ۾ پاڻ کانسواءِ (ٻئي ڪنهن
 کي) دلبو نه ڏيندا آهن ۽ نه سمجهندا آهن (۹). سندن دلين ۾ (منافقيءَ
 جي) بيماري آهي پوءِ الله سندن بيماري وڌائي ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب
 آهي انهيءَ ڪري جو (هو) ڪوڙ ڳالهائيندا آهن (۱۰). ۽ جڏهن ڪين چئبو
 آهي ته ملڪ ۾ فساد نه وجهو (تڏهن) چوندا آهن ته اسين سڌاريندڙ ئي
 آهيون (۱۱). خبردار! اهي پاڻ فسادي آهن پر نه سمجهندا آهن (۱۲). ۽
 جڏهن ڪين چئبو آهي ته جهڙي طرح ٻين ماڻهن ايمان آندو آهي (تهڙيءَ
 طرح اوهين به) ايمان آڻيو (تڏهن) چوندا آهن ته جيئن بي سمجهن ايمان
 آندو آهي تيئن ايمان آڻيون ڇا؟ خبردار! اهي ئي بي سمجه آهن پر نه
 ڄاڻندا آهن (۱۳). ۽ جڏهن مؤمنن سان ملندا آهن (تڏهن) چوندا آهن ته
 اسان ايمان آندو آهي ۽ جڏهن پنهنجن شيطانن (سردارن) سان اڪيلو ملندا
 آهن (تڏهن) چوندا آهن ته اسين (پر ۾) اوهان سان آهيون اسين (مؤمنن
 سان) رڳو چتر ڪندڙ آهيون (۱۴). الله انهن سان چتر ڪندو آهي ۽ انهن
 کي، جو پنهنجيءَ گمراهيءَ ۾ حيران آهن، ڊيگه ڏيندو آهي (۱۵).

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ فَبَارِجَتْ تِجَارَتُهُمْ
 وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ١٦ مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا ۖ
 فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي
 ظُلُمٍ لَا يَبْصِرُونَ ١٧ صُمُّكُمْ عُمًى فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ١٨ أَوْ
 كَصَيْبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمٌ وَّرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ
 أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِّنَ الصَّوَاعِقِ حَذَارَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ
 بِالْكَافِرِينَ ١٩ يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ
 مَشَوْا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ
 بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٢٠ يَا أَيُّهَا
 النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ
 لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ٢١ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً
 وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ
 فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ٢٢ وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ
 مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ ۖ وَادْعُوا
 شُهَدَاءَكُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٢٣

اهي آهي آھن جن هدايت جي بدران گمراھي خريد ڪئي پوءِ سندن واپار کين فائدو نه ڏنو ۽ نڪي آھي هدايت وارا ٿيا (١٦). سندن مثال انهيءَ جي مثال جھڙو آھي جنھن باھ ٻاري پوءِ جنھن مھل باھ پنھنجي آسپاس کي روشن ڪيو (تنھن مھل) الله سندن سوجھرو اُجھايو ۽ کين اونداهين ۾ ڇڏي ڏنائين جو نه ڏسن (١٧). (اهي) پوڙا، گونگا، انڌا آھن پوءِ آھي نه موتندا (١٨). يا (سندن مثال انهيءَ) آسماني برسات (وارن) جھڙو آھي جنھن ۾ اونداهيون ۽ گاج ۽ وچ هجي۔ آھي پنھنجيون آڱريون پنھنجن ڪنن ۾ ڪڙڪن کان موت جي پو ڪري وجھن ۽ الله ڪافرن کي گھيرو ڪندڙ آھي (١٩). وچ سندين اکين (جي سوجھري) کي اُمالڪ ڪسڻ تي هجي، جڏھن به انھن لاءِ چمڪي (تڏھن) منجھس هلن ۽ جڏھن مٿن اوندھ ڪري تڏھن بيھي رھن۔ ۽ جيڪڏھن الله گھري ها ته سندن ٻڌڻ ۽ سندن ڏسڻ ضرور وڃائي ڇڏي ها، ڇو ته الله سڀ ڪنھن شيءِ تي وسارو آھي (٢٠). اي انسانو! پنھنجي انهيءَ پالڻھار جي عبادت ڪريو جنھن اوهان کي ۽ جي اوهان کان اڳ هئا تن کي پيدا ڪيو ته من اوهان ڊڄو (٢١). جنھن اوهان لاءِ زمين کي وڇاڻو بڻايو ۽ آسمان کي ڇت ۽ (مينھن جو) پاڻي آسمان کان وسايائين پوءِ ان سان (ھر جنس جي) ميون منجھان اوهان لاءِ روزي پيدا ڪيائين پوءِ اوهين ڄاڻ هوندي الله سان ڪنھن کي شريڪ نه ڪريو (٢٢) ۽ پنھنجي ٻانهي (محمد ﷺ) تي جيڪو (قرآن) لاڻو سون تنھن کان جيڪڏھن اوهين شڪ ۾ آھيو ته ان جھڙي ڪاڻي سورت بڻائي آڻيو ۽ الله کان سواءِ پنھنجا مددگار (به) سڏيو جيڪڏھن اوهين سچا آھيو (٢٣).

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا
النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ۖ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ۝^{٢٣} وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا
رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهِمْ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ۝^{٢٤} إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَا بَعُوضَةً فَمَا
فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا
الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا ۖ يُضِلُّ
بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ ۝^{٢٥}
الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ
مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ ۚ أُولَٰئِكَ
هُمُ الْخَاسِرُونَ ۝^{٢٦} كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَانًا
فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝^{٢٧}
هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى
السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝^{٢٨}

پوءِ جيڪڏهن (ائين) نه ڪندؤ ۽ ڪري به ڪڏهن نه سگهندؤ ته انهيءَ باهه کان ڊڄو جنهن جو ٻل ماڻهو ۽ پهڻ آهن۔ اها نه مڃيندڙن لاءِ تيار ڪئي وئي آهي (۲۴)۔ ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي (هيءَ) خوشخبري ڏي ته انهن لاءِ بهشت آهن جن جي هيٺان نهرون پيون وهن۔ جڏهن ڪڏهن ان مان ڪوبه ميوو ڪاڄ لاءِ ڏنو پيو ويندو (تنهن مهل) پيا چوندا ته هيءُ (ميوو) اهو آهي جو اڳ اسان کي ڏنو ويو هو ۽ اهو (شڪل ۾) هڪ جهڙو (پيو) ڏين ۽ انهن لاءِ منجهس پاڪ زالون آهن ۽ اهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (۲۵)۔ الله مڃر ۽ ان کان وڌيڪ (هيڻيءَ) جي مثال ڏيڻ کان حياءُ نه ڪندو آهي پوءِ جن ايمان آندو آهي سي (پڪ) ڄاڻندا آهن ته اهو سندن پالڻهار وٽان (ايل) سچ آهي ۽ جن انڪار ڪيو سي چوندا آهن ته هن مثال ڏيڻ مان الله جو ڇا مطلب آهي؟ (الله) ان سببان گهڻن کي ڀلائيندو آهي ۽ ان سببان گهڻن کي سڌو رستو ڏيکاريندو آهي ۽ ان سان اهڙن بي دينن کان سواءِ (ٻئي ڪنهن کي) نه ڀلائيندو آهي (۲۶)۔ جيڪي الله جو انجام ان جي پڪي ڪرڻ کان پوءِ ڀڃندا آهن ۽ الله جن (ڪمن) جي ڳنڍڻ جو حڪم ڪيو آهي تن کي ڇڻندا آهن ۽ ملڪ ۾ فساد وجهندا آهن اهي ئي گهاٽي وارا آهن (۲۷)۔ اوهين هن هوندي به الله کي ڪهڙيءَ طرح نه ٿا مڃيو، جو بي ساهه هيو پوءِ اوهان کي جيئرو ڪيائين، وري اوهان کي ماريڻدو وري اوهان کي جياريندو وري ڏانهس موٽايا ويندؤ (۲۸)۔ اهو (الله) آهي جنهن توهان (جي فائدي) لاءِ جيڪي (شيون) زمين ۾ آهن سي مڙهي پيدا ڪيون، وري آسمان ڏانهن متوجہ ٿيو پوءِ انهن کي ست آسمان ڪري برابر بهاريائين، ۽ اهو (الله) سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۲۹)۔

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا
 أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ
 بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ^(٣٠) وَعَلَّمَ
 آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي
 بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ^(٣١) قَالُوا سُبْحَنَكَ لَا عِلْمَ لَنَا
 إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ^(٣٢) قَالَ يَادِمُ أَنْبِئْهُمْ
 بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ
 غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ^(٣٣)
 وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَكَةِ اسْجُدْوَ لِلْآدَمِ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ^(٣٤) أَبَى وَ
 اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ^(٣٥) وَقُلْنَا يَادِمُ اسْكُنْ أَنْتَ
 وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا
 هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ^(٣٦) فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ
 عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ
 لِبَعْضٍ عَدَاوَةٌ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ^(٣٧) فَتَلَقَّى
 آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ^(٣٨)

۽ (اي پيغمبر!) جڏهن تنهنجي پالڻهار ملائڪن کي چيو ته آءُ زمين ۾ هڪ نائب مقرر ڪرڻ وارو آهيان. (تڏهن) چيائون ته (تون) منجهس اهڙي کي ڇو ٿو پيدا ڪرين؟ جو منجهس فساد ڪندو ۽ (ناحق) رت هاريندو، ۽ اسين تنهنجي ساراھ سان (سندءِ) پاڪائي واکاڻيون ٿا ۽ توکي پاڪ ڪري مڃيون ٿا، فرمايائين ته جيڪي توهان نه ڄاڻندا آهيو سو آءُ ڄاڻندو آهيان (۳۰). ۽ (الله) آدم کي سڃاڻي نالا سيکاريا وري آهي (پڇا لاءِ) ملائڪن جي آڏو ڪيائين پوءِ فرمايائين ته جيڪڏهن سچا آهيو ته هنن جا نالا ڏسيو (۳۱). چيائون ته تون پاڪ آهين جيڪي اسان کي ڄاڻايو اٿئي تنهن کان سواءِ اسان کي (پي) ڪا خبر نه آهي ڇو ته تون ئي ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهين (۳۲). (الله) چيو ته اي آدم! انهن جا نالا کين ڏس پوءِ جڏهن کين انهن جا نالا ڏسيائين (تڏهن الله) چيو ته اوهان کي نه چيو هوم ڇا؟ ته آءُ ئي آسمانن ۽ زمين جو گجھ ڄاڻندو آهيان ۽ جيڪي ظاهر ڪريو ٿا ۽ جيڪي لڪايو ٿا سو به ڄاڻندو آهيان (۳۳). ۽ (اي پيغمبر!) جڏهن ملائڪن کي چيوسون ته آدم کي سجدو ڪريو تڏهن شيطان ڌاران (ٻين) سجدو ڪيو. هن انڪار ڪيو ۽ هٿ ڪيائين ۽ ڪافرن مان ٿيو (۳۴). ۽ چيوسون ته اي آدم! تون ۽ تنهنجي زال بهشت ۾ رهو ۽ جتان وٺيو تتان مزي سان کائو ۽ هن وٺ کي ويجهو نه وڃجو نه ته ظالمن مان (شمار) ٿيندؤ (۳۵). پوءِ شيطان اُتاهون انهن کي ٿيڙيو پوءِ جنهن (مزي) ۾ هئا تنهن مان کين (ٻاهر) ڪڍيائين ۽ چيوسون ته (بهشت مان) نڪري هيٺ ٿيو اوهين هڪ ٻئي جا ويري آهيو ۽ اوهان لاءِ ڪنهن وقت تائين زمين ۾ رهڻ جو هنڌ ۽ (گذارڻ جو) سامان (نھرايل) آهي (۳۶). پوءِ آدم پنهنجي پالڻهار وٽان ڪي لفظ سکيا پوءِ (الله) مٿس ٻاجھ ڪئي ڇو ته اهوئي معافي ڏيندڙ مهربان آهي (۳۷).

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِنَّمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ
 هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ^(٣٨) وَالَّذِينَ كَفَرُوا
 كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ^(٣٩)
 يُبْنِي إِسْرَءِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا
 بِعَهْدِي أَوْفِ بِعَهْدِكُمْ^(٤٠) وَإِيتَايَ قَارِهَبُونَ^(٤١) وَأَمِنُوا بِمَا
 أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرِيهِمْ وَلَا تَشْتَرُوا
 بِآيَتِي ثَمَنًا قَلِيلًا ذَوِّرًا^(٤٢) فَاتَّقُونِ^(٤٣) وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ
 وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ^(٤٤) وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
 وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ^(٤٥) أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ
 أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ^(٤٦) وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ
 وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ^(٤٧) الَّذِينَ يَظُنُّونَ
 أَنَّهُم مُّلاقُوا رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ^(٤٨) يُبْنِي إِسْرَءِيلَ
 اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ^(٤٩)
 وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ
 مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ^(٥٠) وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ^(٥١)

چيوسون ته منجهانئس سڀ لهي هيٺ ٿيو. پوءِ جڏهن مون وٽان اوهان وٽ ڪا هدايت اچي تڏهن جيڪي منهنجيءَ هدايت تي هلندا تن کي ڪو پڻ ڪونهي ۽ نڪي اهي غمگين ٿيندا (۳۸). ۽ جن نه مڃيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڄاتو سي دوزخي آهن. اهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (۳۹). اي اسرائيل جو اولاد! اهي منهنجا ڳڻ ياد ڪريو جيڪي مون توهان تي ڪيا ۽ منهنجو انجام پاڙيو ته آءُ (به) اوهان جو انجام پاڙيان ۽ رڳو مون کان ڊپ رکڻ (۴۰). ۽ (اي بني اسرائيلو!) جيڪي اوهان وٽ اهي (يعني توريت) تنهن کي سڄو ڪندڙ جيڪو (قرآن محمد ﷺ تي) لائيم تنهن کي مڃيو ۽ ان جا پهريان منڪر نه ٿيو ۽ منهنجين آيتن کي (دنيا جي) ٿوري مله سان نه وڪڙو ۽ رڳو مون کان ڊڄو (۴۱). ۽ سچ کي ڪوڙ سان نه ملايو ۽ نڪي اوهين ڄاڻ هوندي به سچ لکايو (۴۲). ۽ نماز پڙهو ۽ زڪوة ڏيو ۽ رکوع ڪندڙن سان گڏجي رکوع ڪريو (۴۳). ماڻهن کي چڱائيءَ جو حڪم ڪريو ٿا؟ ۽ پاڻ کي وساريو ٿا هن هوندي به جو توهين ڪتاب پڙهو ٿا پوءِ ڇو نه ٿا سمجهو؟ (۴۴). ۽ صبر ۽ نماز سان سهارو وٺو ۽ اها انهن عاجزي ڪندڙن کان سواءِ ٻين کي ضرور ڏکي (لڳندي) آهي (۴۵). جيڪي پڪ پائيندا آهن ته اهي پنهنجي پالڻهار کي ملڻ وارا آهن ۽ اهي ڏانهن موٽڻ وارا آهن (۴۶). اي بني اسرائيلو! اهي منهنجا ڳڻ ياد ڪريو جيڪي مون اوهان تي ڪيا ۽ مون اوهان کي جهان (وارن) تي سڳورو ڪيو (۴۷). ۽ انهيءَ ڏينهن کان ڊڄو جنهن ۾ ڪو (به) ڪنهن کان ڪجهه به ٿاري نه سگهندو ۽ نڪي کانئس ڪا ڀارت قبول ڪبي ۽ نڪي کانئس ڪو عيوض وٺبو ۽ نڪي کين مدد ڏبي (۴۸).

وَاِذْ نَجَّيْنٰكُمْ مِّنْ اِلٍ فِرْعَوْنَ يَسُومُوْنَكُمْ سُوًى الْعَذَابِ
يَذَبِّحُوْنَ اَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُوْنَ نِسَاءَكُمْ وَفِيْ ذٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ عَظِيْمٌ ۝٣٩ وَاِذْ فَرَقْنَا بِكُمْ الْبَحْرَ فَاَنجَيْنٰكُمْ وَاَغْرَقْنَا اِلَ
فِرْعَوْنَ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ ۝٤٠ وَاِذْ وَعَدْنَا مُوْسٰى اَرْبَعِيْنَ لَيْلَةً
ثُمَّ اَتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْۢ بَعْدِ ۙ وَاَنْتُمْ ظٰلِمُوْنَ ۝٤١ ثُمَّ عَفَوْنَا
عَنكُم مِّنۢ بَعْدِ ذٰلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ۝٤٢ وَاِذْ اَتَيْنَا مُوْسٰى
الْكِتٰبَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ۝٤٣ وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهٖ
يَقَوْمِ اِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ اَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوْا
اِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاَقْتُلُوْا اَنْفُسَكُمْ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ
بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ اِنَّهٗ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ۝٤٤ وَاِذْ
قُلْتُمْ يٰمُوْسٰى لَنْ نُّوْمِنَ لَكَ حَتّٰى تَرٰى اِلٰهَ جَهَنَّمَ فَاَخَذْتُكُمْ
الصُّعِيْقَةَ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ ۝٤٥ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْۢ بَعْدِ مَوْتِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ۝٤٦ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا
عَلَيْكُمْ الْمَنَّٰى وَالسَّلْوٰى كُلُّوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ
وَمَا ظَلَمُوْنَا وَلٰكِنْ كَانُوْا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ۝٤٧

۽ (هي ڳڻ به ياد ڪريو ته) جڏهن اوهان کي فرعون جي ماڻهن کان ڇڏايوسون۔ جي اوهان کي ڏاڍو ايذاءُ چڪائيندا هئا جو اوهان جا پٽ ڪهندا هئا ۽ اوهان جون ڌيئرون جيئريون ڇڏيندا هئا ۽ اُن ۾ اوهان جي پالڻهار کان اوهان لاءِ وڏي پرڪ هئي (۴۹) . ۽ (ياد ڪريو ته) جڏهن اوهان لاءِ سمنڊ کي چيريسون پوءِ اوهان کي (ٻڌڻ کان) بچايوسون ۽ فرعون جي ماڻهن کي ٻوڙيسون ۽ اوهين ڏسندا رهيو (۵۰) . ۽ (ياد ڪريو) جڏهن موسيٰ کي چاليهن راتين جو انجام ڏنوسون وري اُن (جي وڃڻ) کان پوءِ گاهي کي (خدا ڪري) ورتو ۽ اوهين ظلم ڪندڙ هيو (۵۱) . وري ان کان پوءِ اوهان کي معاف ڪيوسون ته مان اوهين شڪرانو ڪريو (۵۲) . ۽ (ياد ڪريو ته) جڏهن موسيٰ کي ڪتاب ۽ (سچ ۽ ڪوڙ جي وچ ۾) سنڌو وجهندڙ ڏنوسين ته مان اوهين هدايت وارا ٿيو (۵۳) . ۽ (ياد ڪريو ته) جڏهن موسيٰ پنهنجيءَ قوم کي چيو ته اي منهنجي قوم! اوهان گاهي کي خدا ڪري وٺڻ سببان پاڻ تي ظلم ڪيو آهي تنهن ڪري پنهنجي پيدا ڪندڙ ڏانهن موٽو ۽ پاڻ کي ڪهو اهو اوهان لاءِ توهان جي پيدا ڪندڙ وٽ چڱو آهي۔ پوءِ اوهان تي ٻاجه ڪيائين ڇو ته اهوئي معافي ڏيندڙ مهربان آهي (۵۴) . ۽ (ياد ڪريو ته) جڏهن اوهان چيو ته اي موسيٰ! جيستائين الله چئو (نه) ڏسنداسون تيستائين توکي ڪڏهن به نه مڃينداسون پوءِ اوهان تي وڃ اچي ڪڙڪي ۽ اوهين ڏسندا رهيو (۵۵) . وري اوهان جي مرڻ کان پوءِ اوهان کي جيئرو ڪيوسون ته مان اوهين شڪرانو ڪريو (۵۶) . ۽ اوهان تي ڪڪر جي چانو ڪئي سون ۽ اوهان تي شڪر ۽ ٻٽيرا لاٿاسون ته جيڪي اوهان کي سٺين شين مان رزق ڏنوسون سو کائو ۽ اسان تي (ڪو به) ظلم نه ڪيائون پر پاڻ تي ظلم ڪندا هئا (۵۷) .

وَاذْكُلْنَا اَدْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ
رَغَدًا وَاَدْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ
خَطِيئَتَكُمْ وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾ قَبَدَالِ الَّذِينَ ظَلَمُوا اقُولَا
غَيْرِ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَانزِلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا
مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾ وَاِذَا اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ
فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ
عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ كُلُّوا وَاَشْرَبُوا مِنْ رِّزْقِ
اللّٰهِ وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦٠﴾ وَاِذْ قُلْنَا لِمُوسَىٰ
لَنْ نُّصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا
تُنْبِتُ الْاَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّآئِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَ
بَصِلَهَا قَالَ اَنْتَبِدُّ لُوْنُ الَّذِي هُوَ اَدْنٰى بِالَّذِي هُوَ
خَيْرٌ اِهْبِطُوا مِصْرًا فَاِنَّ لَكُمْ مَّا سَاَلْتُمْ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ
الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاءُ وِبَغْضَبٍ مِّنَ اللّٰهِ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ
كَانُوا يَكْفُرُوْنَ يَا اَيُّهَا اللّٰهُ وَيَقْتُلُوْنَ النَّبِيِّنَ
بِغَيْرِ الْحَقِّ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَاَوْفَعَدُوْنَ ﴿٦١﴾

۽ جڏهن چيو سون ته هن ڳوٺ ۾ گهڙو پوءِ منجهائس جتان وٺيو تان
مزي سان کائو ۽ دروازي کان (سجدي وانگر) نورتي لنگهو ۽ چٽو ته اسان جا
ڏوه بخش! ته اوهان جون مدايون اوهان کي بخشيون ۽ چڱائي ڪندڙن
کي سگهو وڌائينداسون (۵۸). پوءِ (انهن) ظالمن جيڪي کين چيو ويو هو
تنهن کي مٿائي پيو چوڻ چيو پوءِ (انهن) ظالمن تي سندن بچڙي هجڻ
سببان آسمان کان عذاب لاٿوسون (۵۹). ۽ (ياد ڪريو ته) جڏهن موسيٰ
پنهنجي قوم لاءِ پاڻي گهريو تڏهن چيوسون ته پنهنجي لٽ پھڻ کي هڻ پوءِ
منجهائس ٻارهن چشما ڦاٽي نڪتا سڀ ڪنهن ماڻهو بي شڪ پنهنجو تڙ
سيڃاتو (چيوسون ته) الله جي رزق مان کائو ۽ پيو ۽ زمين ۾ فساد ٿي
بگيڙ نه وجهو (۶۰). ۽ جڏهن چيو ته اي موسيٰ! هڪ طعام تي ڪڏهن نه
صبر ڪنداسون تنهن ڪري پنهنجي پالڻهار کان اسان لاءِ (دعا) گهر ته
زمين جيڪو پنهنجي سبزي ۽ پنهنجيون ونگيون ۽ پنهنجي ٿور ۽ پنهنجي
مهرِي (دال) ۽ پنهنجا بصر ڄمائيندي آهي سي اسان لاءِ پيدا ڪري. چيائين
ته جيڪي (شيون) چڱيون آهن سي سادين سان چو ٿا مٿايو؟ (جي نه ٿا
رهو ته) ڪنهن شهر ۾ لهي وڃو پوءِ جيڪي گهرو ٿا سو سڀ اوهان لاءِ
(آتي موجود) آهي. ۽ خواري ۽ محتاجي مٿن هڻي ويئي ۽ الله جي ڏمر هيٺ
وريا. اهو هن ڪري آهي جو انهن الله جي حڪمن کي نه ٿي مڃيو ۽
پيغمبرن کي ناحق ٿي ڪٽائون، اهو ڪم بي فرمانيءَ سببان ٿي ڪيائون
۽ حد کان لنگهندڙ هئا (۶۱).

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى وَالصَّبِيَّانَ
 مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
 عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا
 مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ طُحْدُ وَأَمَّا اتِّبَنُكُمْ بِقُوَّةٍ وَ
 أَذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ
 فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٤﴾
 وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا مِنكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ
 كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿٦٥﴾ فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا
 وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ
 إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا
 قَالَ أَعُودُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا ادْعُ لَنَا
 رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا
 فَارِضٌ وَلَا بُكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ فافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾
 قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْ نُهَا قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ
 إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِعٌ لَّوْنُهَا تَسُرُّ النَّاظِرِينَ ﴿٦٩﴾

بيشڪ مؤمنن ۽ يهودين ۽ نصارن ۽ صابئين (بي دينن) منجهان جن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ سندن پالڻهار وٽ سندن اجر آهي ۽ کين نڪو پڻو آهي ۽ نڪي آهي غمگين ٿيندا (۶۲). ۽ جڏهن اوهان کان انجام ورتو سون ۽ اوهان جي مٿان (جبل) طور کي کڙو ڪيوسون (تڏهن چيو سون ته) جيڪو (توريت) اوهان کي ڏنو سون سو سوگهو ڪري وٺو ۽ جيڪي منجهس آهي سو ياد ڪريو مان اوهين ڊڄو (۶۳). وري ان کان پوءِ اوهين ڦريو پوءِ جيڪڏهن اوهان تي الله جو فضل ۽ سندس باجهه نه ٿئي ها ته اوهين ضرور نقصان وارن مان ٿيو ها (۶۴). ۽ انهن کي بيشڪ ڄاتو اٿو، جي اوهان مان چنڇر بابت حد کان لنگهيا پوءِ کين چيو سون ته خسيس ڀولڙا ٿي پڻو (۶۵). پوءِ ان (قصي) کي ان ڳوٺ جي آسپاس وارن ۽ انهن جي پوين لاءِ عبرت ۽ خدا ترسن لاءِ نصيحت ڪئي سون (۶۶). ۽ جڏهن موسيٰ پنهنجي قوم کي چيو ته الله اوهان کي ڳئون ڪهڻ جو حڪم ڪري ٿو (تڏهن) چيائون ته تون اسان سان ٿو ڪرڻ لڳين ٿو ڇا؟ (موسيٰ) چيو ته آءُ الله کان جاهلن مان هجڻ جي پناه گهران ٿو (۶۷). چيائون ته اسان لاءِ پنهنجي پالڻهار کان دعا گهر ته اسان لاءِ چٽائي ڪري ته اها (ڳئون) ڪهڙي (قسم جي) آهي؟ (موسيٰ) چيو ته الله چوي ٿو ته اها ڳئون نه ڪراڙي ۽ نه (ننڍي) گابي آهي انهيءَ وچ ۾ وچڙي آهي پوءِ جيڪي اوهان کي حڪم ڏنو ويو سو ڪريو (۶۸). چيائون ته پنهنجي پالڻهار کان اسان لاءِ دعا گهر ته اسان لاءِ چٽائي ڪري ته ان جو رنگ ڪهڙو آهي؟ (موسيٰ) چيو ته الله چوي ٿو ته اها ڳئون هيڊي ڪڪڙي آهي، سندس رنگ ڳوڙهو هيڊو آهي، ڏسندڙن کي پڻي وڻندي آهي (۶۹).

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشْبَهُ عَلَيْنَا
 وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٤٠﴾ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا
 ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّبَةٌ لَا شَیْءَ فِيهَا
 قَالُوا لَئِنْ جِئْتَ بِالْحَقِّ فَدِّ بِحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾ وَ
 إِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارَءْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنْتُمْ
 تَكْتُمُونَ ﴿٤٢﴾ فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى
 وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٤٣﴾ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِّنْ
 بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ
 لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ
 الْمَاءُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ
 عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤٤﴾ أَفَتَطْبَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ
 فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرَّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ
 مَا عَقِلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٥﴾ وَإِذْ اقْوَا الَّذِينَ أَمَنُوا قَالُوا
 آمَنَّا وَإِذَا خَلَا بِعَضُدُهُمْ إِلَى بَعْضٍ قَالُوا اتَّخَذُوا نَهْمًا
 فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٦﴾

چيائون ته پنهنجي پالڻهار کان اسان لاءِ دعا گهر ته اسان لاءِ وضاحت ڪري ته اها (گئون) ڪهڙي (پارين) آهي؟ ڇو ته گئون اسان وٽ (پاڻ جهڙين ۾) وڃڻ لاءِ آهي ۽ جيڪڏهن الله گهريو ته اسين ضرور لهنداسون (٧٠) (موسيٰ) چيو ته الله چوي ٿو ته اها اهڙي گئون آهي، (جو) نڪي وهو آهي جو زمين ڪيڙي، ۽ نڪي پوک پياري، بي عيب آهي، منجهس ڪو دٻڪ ڪونهي. چيائون ته هاڻي تو پورو پار آندو. پوءِ اُن کي ڪنائون ۽ (انهيءَ ڪم) ڪرڻ تي نه هئا (٧١). ۽ جڏهن هڪ شخص کي ڪنوءَ تڏهن ان (جي ماريندڙ) بابت تڪرار ڪيو ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو سو الله پڌرو ڪندڙ آهي (٧٢). پوءِ چيوسون ته سندس (گوشت جو) ڪجهه ڀاڱو ان (مثل) کي هڻو. اهڙي طرح الله مثلن کي جياريندو آهي ۽ اوهان کي پنهنجيون نشانيون ڏيکاريندو آهي ته مان اوهين سمجهو (٧٣). وري هن کان پوءِ اوهان جون دليون سخت ٿيون پوءِ پٿر وانگر بلڪ وڌيڪ سخت ٿيون ۽ پٿرن مان ڪي اهڙا (به) آهن جو منجهائن واهيون ڦاٽي نڪرنديون آهن ۽ منجهائن ڪو ڦاٽندو آهي پوءِ منجهائنس پاڻي نڪرندو آهي ۽ انهن مان ڪو الله جي پُو کان ڪري پوندو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نه آهي (٧٤). (اي مسلمانو! اوهين يهودين ۾) پاڻ لاءِ فرمانبردار هجڻ جو هن هوندي به اڃا آسرو رکو ٿاڇا؟ جو بيشڪ منجهائن هڪ ٽولو اهڙو آهي جو الله جو ڪلام ٻڌندا آهن وري اُن جي سمجهڻ کان پوءِ اُهي ڄاڻ هوندي به اُن کي مٽائيندا آهن (٧٥). ۽ جڏهن مؤمنن کي ملندا آهن تڏهن چوندا آهن ته ايمان آندووسون ۽ جڏهن هڪ ٻئي سان اڪيلو ملندا آهن (تڏهن پاڻ ۾) چوندا آهن ته جيڪي الله اوهان تي کوليو آهي تنهن جي ڳالهه ساڻن ڇو ڪندا آهيو؟ ته ان سببان اوهان جي پالڻهار وٽ اوهان تي حجت وٺندا رهن اوهين ڇو نه سمجهندا آهيو؟ (٧٦).

أَوْ لَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٤٤﴾ وَ
 مِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِي وَإِنْ هُمْ إِلَّا
 يَظُنُّونَ ﴿٤٥﴾ قَوْلُ الَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ
 يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا قَوْلُ
 لَهُمْ مِمَّا كُتِبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ ﴿٤٦﴾ وَقَالُوا
 لَنْ نَمَسَّنَا النَّارَ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ أَتَّخَذُ ثُمَّ عِنْدَ
 اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا
 لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ بَلَى مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ
 فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٨﴾ وَالَّذِينَ
 آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ
 فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٩﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ
 لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ تَوَالُوا الدِّينَ إِحْسَانًا وَذِي
 الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ
 حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ
 تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٥٠﴾

نه ڄاڻندا آهن ڇا؟ ته جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي ظاهر ڪندا آهن سو الله ڄاڻندو آهي (٧٧). ۽ منجهانن ڪي ان پڙهيا آهن جي ڪوڙن خيالن کان سواءِ ڪتاب کي ڪجهه نه ڄاڻندا آهن ۽ آهي رڳو گمان ڪندا آهن (٧٨). پوءِ انهن لاءِ ويل آهي جيڪي پنهنجو هٿرادو ڪتاب لکندا آهن. وري (ماڻهن کي) چوندا آهن ته هيءُ الله وٽان (آيو) آهي ته جيئن ان سان (دنيا جو) ٿورو مله وٺن. پوءِ جيڪي سندن هٿن لکيو تنهن سببان انهن لاءِ ويل آهي ۽ جيڪي ڪمائيندا آهن تنهن سببان (پڻ) انهن لاءِ ويل آهي (٧٩). ۽ چون ٿا ته باهه، چند ڏينهن کان سواءِ اسان کي ڪڏهن نه ڇهندي (اي پيغمبر کين) ڇو ته الله وٽان اهڙو انجام ورتو اٿو ڇا؟ ته الله پنهنجي انجام کي ڪڏهن نه ڦيريندو يا الله تي ان ڄاتو (ڪوڙ) ڳالهائي رهيا آهيو (٨٠). هاڻو، جن برائي ڪمائي ۽ سندن بچڙائي کين ويڙهي وئي سي دوزخي آهن. آهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٨١). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي بهشتي آهن آهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٨٢). ۽ جڏهن بني اسرائيلن کان انجام ورتو سون ته الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن جي عبادت نه ڪريو ۽ ماءُ پيءُ ۽ مٿن ۽ چورن (ٻارن) ۽ مسڪينن سان چڱائي ڪريو ۽ ماڻهن سان مٺو ڳالهايو ۽ نماز پڙهو ۽ زڪوة ڏيو. وري اوهان منجهان ٿورن کان سواءِ (سڀ) ڦري ويو ۽ اوهين منهن موڙيندڙ هيو (٨٣).

وَإِذَا أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَاسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرَجُونَ

أَنْفُسَكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٢﴾

ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرَجُونَ فَرِيقًا مِّنْكُمْ

مِّنْ دِيَارِهِمْ تَظْهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِن

يَأْتَوْكُمْ أَسْرَى تَفْدُوهُمْ وَهُمْ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ

أَفْتُومِنُونِ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ

مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ

الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا

تَعْمَلُونَ ﴿٨٣﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ

فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٨٤﴾ وَ

لَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ

وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ

أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ

فَفَرِّقَنَّ كَذِبَتُمْ وَفَرِّقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٥﴾ وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ

بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٦﴾

۽ جڏهن اوهان کان انجام ورتوسون ته پنهنجا خون نه ڪندؤ ۽ نڪي پنهنجيءَ قوم کي پنهنجن ديسن مان لڏائيندؤ پوءِ اقرار ڪيو ۽ (انجا) اوهين گواهه آهيو (۸۴). (تنهن کان) پوءِ اوهين اهڙا ٿيا آهيو جو پنهنجيءَ قوم کي ڪهو ٿا ۽ پنهنجن مان هڪ ٽوليءَ تي ايڏاءِ ۽ ڏاڍ ڪرڻ لاءِ (پاڻ ۾) هڪ ٻئي کي مدد ڏيئي کين سندن ديس مان لڏايو ٿا ۽ جيڪڏهن (ڪي) قيدي ٿي اوهان وٽ ايندا آهن ته سندن چٽي پري کين ڇڏائيندا آهيو حالانڪه اهو سندن لوڏڻ اوهان تي حرام ٿيل آهي پوءِ ڇا لاءِ ڪي (حڪم) ڪتاب (توريت) جا مڃيندا آهيو ۽ ڪي نه مڃيندا آهيو پوءِ اوهان مان جيڪو اهڙو ڪم ڪري تنهن جي سزا دنيا جي حياتيءَ ۾ خواريءَ کان سواءِ ڪانه آهي ۽ قيامت جي ڏينهن سخت عذاب ڏانهن ورايا ويندا ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نه آهي (۸۵). اهي اهي آهن جن آخرت جي بدران دنيا جي حياتي خريد ڪئي پوءِ کائن عذاب هلاڪو نه ڪيو ويندو ۽ نڪي کين مدد ڏي (۸۶). ۽ بي شڪ موسيٰ کي ڪتاب (توريت) ڏنوسون ۽ کائس پوءِ (پيا) پيغمبر هڪ ٻئي پٺيان موڪلياسون ۽ عيسيٰ پٽ مريم جي کي چٽا معجزا ڏناسون ۽ کيس پاڪ روح سان مدد ڏني سون. پوءِ جڏهن به ڪنهن پيغمبر اوهان وٽ آهي حڪم آندا ٿي، جن کي اوهان جي دليٰ نه ٿي گهريو تڏهن اوهان (ان جي مڃڻ کان چو) وڌائي ڪئي؟ پوءِ (پيغمبرن جي) هڪ ٽوليءَ کي ڪوڙو ڄاتو ۽ ٻيءَ کي ڪٺو (۸۷). ۽ چون ٿا ته اسان جون دليون ڍڪيل آهن (نه) بلڪه الله سندن ڪفر سببان مٿن لعنت ڪئي آهي پوءِ ٿورڙا ايمان آڻيندا (۸۸).

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ
وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا
جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾
بِسْمِهَا اشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ بَعِثًا
أَنْ يُنَزِّلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
فَبَاءُوا وَبَغَضُوا عَلَى غَضِبٍ ۖ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ
مُّهِينٌ ﴿٩٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ امْنُوا بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا
نُؤْمِنُ بِهَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِهَا وَرَاءَهُ ۚ وَهُوَ
الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ ۖ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ
اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾ وَلَقَدْ جَاءَكُمْ
مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ
ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ
الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ ۖ وَاسْمَعُوا ۚ قَالُوا سَمِعْنَا
وَعَصَيْنَا ۚ وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ
قُلْ بِسْمِهَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِلَهُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

۽ جڏهن الله وٽان ڪتاب (قرآن) انهيءَ (توريت) جو سچو ڪندڙ آين، جيڪو وٽن آهي ۽ (حقيقت ڪري قرآن جي لهڻ کان) اڳ ڪافرن تي سوڀ (ٿيڻ جون دعائون) گهرندا هئا۔ پوءِ جڏهن وٽن اهو آيو جنهن کي سڃاتائون ٿي تڏهن ان جو انڪار ڪيائون پوءِ ڪافرن تي الله جي لعنت آهي (۸۹)۔ اهو بچڙو (سودو) آهي جنهن ۾ پاڻ ڏيئي، جيڪي الله (محمد ﷺ تي) لائون آهي تنهن جو نه مڃڻ، هن (ڳالهه) جي ساڙ ڪري ورتائون ته الله پنهنجن ٻانهن مان جنهن تي گهرندو آهي تنهن تي پنهنجيءَ ٻاجه سان (ڪتاب چو) لاهيندو آهي۔ پوءِ (الله جي) ڏمر تي ڏمر هيٺ وريا ۽ ڪافرن لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (۹۰)۔ ۽ جڏهن کين چئبو آهي ته جيڪو (قرآن) الله لائون تنهن کي مڃيو تڏهن چون ٿا ته جيڪو (توريت) اسان تي لٿل آهي تنهن کي مڃيندا آهيون ۽ جيڪي ان کان سواءِ آهي تنهن کي نه مڃيندا آهن ۽ (حقيقت ڪري) اهو (قرآن) سچو آهي، جيڪو (توريت) وٽن آهي تنهن جو سچو ڪندڙ (به) آهي، (اي پيغمبر! کين) چؤ ته جيڪڏهن (توريت جا) مڃيندڙ آهيو ته الله جي پيغمبرن کي اڳ چو ڪئو؟ (۹۱)۔ ۽ بيشڪ موسيٰ اوهان وٽ چٽا معجزا آندا وري کانس پوءِ گابي کي (خدا ڪري) ورتو ۽ (ائين ڪرڻ سان) اوهين (پاڻ تي) ظلم ڪندڙ آهيو (۹۲)۔ ۽ جڏهن اوهان کان انجام ورتوسون ۽ اوهان جي مٿان طور (جبل) کڙو ڪيوسون (چيوسون ته) جيڪو اوهان کي (توريت) ڏنوسين، سو سو گهو وٺو ۽ ٻڌو، تڏهن چيائون ته ٻڌوسون ۽ نه مڃيوسون ۽ انهن جي دلين ۾ سندن ڪفر سببان گابي جي پريت وڌي ويئي۔ (اي پيغمبر! کين) چؤ ته اوهان جو ايمان اوهان کي جنهن شيءِ جو حڪم ڪندو آهي سا بچڙي آهي، جيڪڏهن اوهين (توريت جا) مڃيندڙ آهيو (۹۳)۔

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِّنْ
 دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٣﴾ وَ
 لَنْ يَتَمَنَّوَهُ أَبَدًا بِهَا قَدْ مَتَّ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٤﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَوَاتِهِمْ
 مِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوْمَئِذٍ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ
 وَمَا هُوَ بِمُزَحَّزَجٍ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا
 يَعْمَلُونَ ﴿٩٥﴾ قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلْجَبْرِيلِ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ
 عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى
 وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٦﴾ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَ
 رُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَلَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٧﴾
 وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا
 الْفَاسِقُونَ ﴿٩٨﴾ أَوْ كَلِمَاتٍ عَهْدٍ وَأَعْهَدًا نَّبِّدُهُ فَرِيقًا مِّنْهُمْ
 بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٩٩﴾ وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ
 اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا
 الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَانْتَهُم لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٠﴾

(اي پيغمبر! ڪين) چو ته جيڪڏهن آخرت جو ملڪ الله وٽ ٻين ماڻهن کان سواءِ خاص اوهان لاءِ آهي ته جيڪڏهن (پنهنجي چوڻ ۾) سچا آهيو ته موت گهرو (۹۴). ۽ جيڪي ڪرتوت سندن هٿن اڳي موڪليا آهن تن سببان ان (موت) کي ڪڏهن به نه گهرندا ۽ الله ظالمن کي (چڱيءَ طرح) ڄاڻندڙ آهي (۹۵). ۽ (اي پيغمبر!) انهن (يهودين) کي جيئن تي (سڀني) ماڻهن ۽ مشرڪن کان وڌيڪ حرص وارو ضرور لهندين، منجهانئن هر هڪ گهرندو آهي ته جيڪر هزار ورهه جياريو وڃي ها، ۽ اهو (ايڏو جيئن) کيس عذاب کان پري ڪرڻ وارو نه آهي. ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهنکي الله ڏسندڙ آهي (۹۶). (اي پيغمبر! ڪين) چو ته جيڪو جبرائيل جو ويري ٿيندو (سو الله جو ويري آهي) چو ته جبرائيل قرآن کي الله جي حڪم سان تنهنجيءَ دل تي لاٿو آهي، جيڪي ڪانئس اڳي آهي تنهنکي سچو ڪندڙ آهي ۽ مؤمنن لاءِ هدايت ۽ خوشخبري آهي (۹۷). جيڪو الله ۽ سندس ملائڪن ۽ سندس پيغمبرن ۽ جبرائيل ۽ ميڪائيل جو ويري بڻندو ته بيشڪ الله (به اهڙن) ڪافرن جو ويري آهي (۹۸). ۽ (اي پيغمبر!) بيشڪ توڏانهن صاف آيتون موڪليون سون، ۽ بي دينن کان سواءِ ڪوبه ان جو منڪر نه ٿيندو (۹۹). جڏهن به ڪو انجام ٻڌائون ٿي ته ان کي چو منجهانئن هڪ ٽوليءَ ڀڳو ٿي؟ بلڪ منجهانئن گهڻا ايمان نه آڻيندا آهن (۱۰۰). ۽ جڏهن پيغمبر (محمد ﷺ) انهيءَ (يعني توريت) جو سچو ڪندڙ جيڪو وٽن آهي، الله وٽان اين (تڏهن) جن کي ڪتاب (توريت) ڏنو ويو تن مان هڪ ٽوليءَ الله جي ڪتاب کي پنهنجين پٺين پويان اڇليو ڇڻڪ آهي ڄاڻندا ئي نه آهن (۱۰۱).

وَاتَّبِعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيْطَانُ عَلَى مُلْكٍ سُلَيْمٍ ۚ وَمَا
كَفَرَسُلَيْمٌ وَلَكِنَّ الشَّيْطَانُ كَفَرٌ ۚ وَيَعْلَمُونَ النَّاسَ
السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ
وَمَا يَعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا
تَكْفُرْ ۖ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ
زَوْجِهِ ۖ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۖ
وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ ۖ وَلَقَدْ عَلِمُوا
لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ ۚ وَلَبِئْسَ
مَا شَرَّوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٢﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ
آمَنُوا وَاتَّقَوْا الْمَثُوبَةَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَوْ كَانُوا
يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَ
قُولُوا انْظُرْنَا وَاسْمَعُوا ۚ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٤﴾
مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ
أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِمَّنْ رَزَّكُمْ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ
بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١٥﴾

۽ اُهي (يهودي توريت جي پيروي ڇڏي) اهڙن (باطل علمن) جي پٺيان لڳا جيڪي سليمان جي ملڪ ۾ شيطان پڙهندا هئا، ۽ سليمان (جادوءَ ڪرڻ جو) ڪفر نه ڪيو پر شيطانن ڪفر ڪيو جو ماڻهن کي جادو سيکاريندا هئا ۽ پڻ (ان جي پٺيان پيا) جيڪي (اسماءُ الهيءَ جا اسرار) پن ملاحظن هاروت ۽ ماروت تي بابل (شهر) ۾ نازل ٿيا هئا، ۽ اهي ٻئي (انهن علمن مان) ڪجهه به ايسين ڪنهن هڪڙي کي نه سيکاريندا هئا جيسين (هيءُ نه) چوندا هئا ته اسين رڳو آزمائش آهيون تنهن ڪري (ان کي بيجا ڪم ۾ آڻي) ڪافر نه بڻج. پوءِ کائڻ اهو سڪندا هئا جنهن سان مڙس ۽ سندس زال جي وچ ۾ ڦٽو وجهندا هئا ۽ اُهي ان سان ڪنهن هڪڙي کي الله جي حڪم کان سواءِ نقصان پهچائيندڙ نه هئا ۽ جيڪا ڪن نقصان ڏيندي ۽ ڪن فائدو نه ڏيندي سا سڪندا هئا ۽ بيشڪ جاتائون ٿي ته جنهن اُها ورتي تنهن کي آخرت ۾ ڪو نصيب نه آهي ۽ جنهن سان پاڻ کي وڪيائون سا ضرور بچڙي آهي. جيڪر ڄاڻن ها (ته پاڻ پلين ها!) (۱۰۲). ۽ جيڪڏهن اُهي (يهودي) ايمان آڻين ها ۽ پرهيزگار بڻجن ها ته الله وٽان ضرور چڱو بدو (ملين ها) جيڪڏهن ڄاڻن ها (۱۰۳). اي ايمان وارو! (پيغمبر کي عرض ڪرڻ مهل) راعنا (جو لفظ) نه چئو ۽ انظرنا (جو لفظ) چئو* ۽ (اهو حڪم غور سان) ٻڌو ۽ ڪافرن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۱۰۴). نڪي ڪو اهل ڪتاب جي ڪافرن مان ۽ نڪي ڪو مشرڪن مان اوهان جي پالڻهار وٽان اوهان تي ڪنهن چڱائي جو لهڻ چاهيندو آهي ۽ الله پنهنجي پاڇه سان جنهن کي وڻيس تنهن کي چونديندو آهي. ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (۱۰۵).

* يهودي نبي ﷺ جي مجلس ۾ ڪا ڳالهه ٻڌي وري ان کي دهرائڻ لاءِ ”راعنا“ جو لفظ چوندا هئا، يعني: اسان جي رعايت ڪر، پر اهي بد نيتي سان زبان ڦيرائي ”راعينا“ يعني: اسان جو ڌنار يا بي مسجد، چوندا هئا، تنهن ڪري مسلمانن کي اهڙي اکر استعمال ڪرڻ جي بدلي ”انظرنا“ يعني اسان تي نظر فرمائ، چوڻ جو حڪم ڪيو ويو. (فتح الرحمان)

مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِّنْهَا أَوْ مِثْلَهَا ۗ أَلَمْ
 تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦﴾ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ
 مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِن
 وَكِيلٍ ۚ وَلَا نَصِيرٌ ﴿١٧﴾ أَمْ تَرِيدُونَ أَن تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا
 سَأَلَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ ۖ وَمَن يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ
 فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٨﴾ وَكَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
 لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا مِّحْسَدًا ۚ مِّنْ عِندِ
 أَنفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ ۚ فَاعْفُوا
 وَاصْفَحُوا ۚ حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ﴿١٩﴾ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ۚ وَمَا تُقَدِّمُوا
 لِأَنفُسِكُمْ مِّنْ خَيْرٍ يَّجِدُوهُ عِندَ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ
 بَصِيرٌ ﴿٢٠﴾ وَقَالُوا لَن يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا
 أَوْ نَصْرَىٰ ۚ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ ۚ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿٢١﴾ بَلَىٰ ۚ مَن أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ
 أَجْرُهُ عِندَ رَبِّهِ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۚ ﴿٢٢﴾

(اي پيغمبر) جي ڪا آيت منسوخ ڪندا آهيون يا (تنهنجيءَ دل تان) اها وسارائيندا آهيون ته انهيءَ کان چڱي يا ان جهڙي آئيندا آهيون. نه ڄاڻندو آهين ڇا؟ ته الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (۱۰۶). (اي پيغمبر) نه ڄاڻندو آهين ڇا؟ ته آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي آهي ۽ الله ڪانسواءِ اوهان جو نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو مددگار آهي (۱۰۷). (اي مسلمانو!) اوهين پنهنجي پيغمبر کان ائين سوال ڪرڻ چو ٿا گهرو؟ جيئن اڳ (يهودين) موسيٰ کان پڇيو هو. ۽ جيڪو ايمان کي ڪفر سان مٽائيندو سو بيشڪ سڌيءَ واٽ کان پلو (۱۰۸). اهل ڪتاب مان گهڻا گهرندا آهن ته جيڪر اوهان جي ايمان آڻڻ کان پوءِ به اوهان کي حسد سببان جو سندن دٻڻ ۾ آهي، مٿن جو حق پڌرو ٿي چڪو آهي، ان کان پوءِ به موٽائي ڪافر ڪن پوءِ ايسين معاف ڪريو ۽ مڙي وڃو جيسين الله پنهنجو حڪم موڪلي، ڇو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (۱۰۹). ۽ (اي مسلمانو!) نماز پڙهو ۽ زڪوة ڏيو ۽ جيڪا چڱائي پاڻ لاءِ اڳي موڪليندو سا الله وٽ لهندو. بيشڪ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن کي الله ڏسندڙ آهي (۱۱۰). ۽ (يهودي ۽ نصاريٰ) چون ٿا ته يهودين ۽ نصارن کان سواءِ بهشت ۾ ڪوئي نه گهرندو. اهي سندن سڌون آهن (اي پيغمبر! ڪين) ڇو ته جيڪڏهن سڄا آهيو ته پنهنجو ڪو دليل آڻيو (۱۱۱). هاڻو، جنهن پنهنجو منهن الله لاءِ نورايو ۽ اهو ڀلارو هوندو تنهن لاءِ سندس پالڻهار وٽ سندس اجر آهي ۽ نڪو ڪين پو آهي ۽ نڪي اهي غمگين ٿيندا (۱۱۲).

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَى عَلَى شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصَارَى
 لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ وَهُمْ يَتَّبِعُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ
 الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ قَالَ اللَّهُ يَعْلَمُ يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ١١٣ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ
 مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا
 أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي
 الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ١١٤ وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ
 وَالْمَغْرِبُ ۚ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ
 عَلِيمٌ ١١٥ وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ۚ سُبْحَنَهُ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ
 وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قُنُوتٌ ١١٦ بَدِيعُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَ
 إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ١١٧ وَقَالَ الَّذِينَ
 لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ ۚ كَذَلِكَ
 قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ
 قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ١١٨ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ
 بَشِيرًا وَنَذِيرًا ۚ وَلَا تُسْأَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ ١١٩

۽ يهودي چون ٿا ته نصاريٰ ڪنهن دين تي نه آهن ۽ نصاريٰ چون ٿا ته يهودي ڪنهن دين تي نه آهن ۽ (حقيقت ڪري) آهي ڪتاب (توريت ۽ انجيل) پڙهندا آهن۔ اهڙيءَ طرح جيڪي نه ڄاڻندا آهن سي (به) سندن چوڻ وانگر چوندا آهن۔ پوءِ الله قيامت جي ڏينهن سندن وچ ۾ جنهن (ڳالهه) بابت جهڳڙوڪندا هئا تنهن جو فيصلو ڪندو (۱۱۳)۔ ۽ ڪير ان کان وڌيڪ ظالم آهي؟ جنهن الله جي مسجدين ۾ سندس نالي ياد ڪرڻ کان جهليو ۽ انهن (مسجدين) جي ڦٽائڻ ۾ ڪوشش ڪيائين، اهڙن کي انهن (مسجدين) ۾ ڊڄندڙ ٿي گهڙڻ ڌاران (پيءَ طرح گهڙڻ) نه جڳائيندو آهي انهن لاءِ دنيا ۾ خواري آهي ۽ انهن لاءِ آخرت ۾ وڏو عذاب آهي (۱۱۴)۔ ۽ اوڀر ۽ اولھ الله جو آهي پوءِ جيڏانهن پنهنجي منهن کي ڦيرايو تيڏانهن الله جي ذات آهي، بيشڪ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (۱۱۵)۔ ۽ (ڪافر) چون ٿا ته الله (پنهنجي لاءِ) اولاد ورتو آهي (نه)، اهو ته پاڪ آهي بلڪ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو سندس (ملڪ) آهي مڙئي سندس فرمانبردار آهن (۱۱۶)۔ آسمانن ۽ زمين جو ٺاهيندڙ آهي ۽ جڏهن ڪوئي ڪم ڪندو آهي تڏهن ان کي رڳو چونڊو آهي ته ٿي ۽ ته ٿي پوندو آهي (۱۱۷)۔ ۽ جيڪي نه ڄاڻندا آهن سي چوندا آهن ته الله اسان سان ڇو نه ڳالهائيندو آهي يا ڪا نشاني اسان وٽ ڇو نه ايندي آهي؟ اهڙي طرح جيڪي ڪائناتن اڳ هئا تن سندن چوڻ وانگر چيو۔ سندن دليون هڪ جهڙيون آهن۔ بيشڪ اسان انهيءَ قوم لاءِ نشانيون بيان ڪيون آهن جيڪي يقين رکندا آهن (۱۱۸)۔ (اي پيغمبر!) بيشڪ اسان توکي سچ سان خوش خبري ڏيندڙ ۽ ڊيچاريندڙ ڪري موڪليو ۽ (تون) دوزخين بابت نه پڇين (۱۱۹)۔

وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ
قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَى وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ
الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ١٢٠
الَّذِينَ اتَّيْنَهُمُ الْكِتَابُ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ١٢١ يَبْنِي إِسْرَءِيلَ
أَذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ١٢٢
وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا
عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ١٢٣ وَإِذْ ابْتَلَى
إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا
قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ ١٢٤ وَإِذْ جَعَلْنَا
الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا
إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ
السُّجُودِ ١٢٥ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ
أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ
كَفَرَ فَأَمَتُّهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَخَّرْتُهُ إِلَى عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ١٢٦

۽ (اي پيغمبر!) يهودي ايسين توکان ڪڏهن راضي نه ٿيندا ۽ نڪي نصاري، جيسين تون سندن دين جي تابعداري ڪرين (ڪين) چو ته الله جي هدايت اها (اسلام جي) هدايت آهي، ۽ (اي پيغمبر!) تو وٽ جو علم آيو آهي تنهن کان پوءِ به جيڪڏهن (تون) سندن سڌن جي تابعداري ڪندين ته تو لاءِ الله وٽان نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو مددگار ٿيندو (۱۲۰). جن کي ڪتاب ڏنسون سي ان کي اهڙيءَ طرح پڙهندا آهن جهڙو سندس پڙهڻ جو حق آهي. اهي ان کي مڃيندا آهن. ۽ جيڪي ان کي نه مڃيندا سي ئي گهاٽي وارا آهن (۱۲۱). اي بني اسرائيلو! اهي منهنجا ڳڻ ياد ڪريو جيڪي مون اوهان تي ڪيا ۽ مون جهان (وارن) تي اوهان کي سڳورو ڪيو (۱۲۲). ۽ انهيءَ ڏينهن کان ڊڄو جنهن ۾ ڪو جيءُ ڪنهن جيءُ کان ڪجهه به ٿاري نه سگهندو ۽ نڪي ڪانس ڪو بدلو قبول ڪبو ۽ نڪي کيس ڪا پارت نفعو ڏيندي ۽ نڪي کين مدد ڏيبي (۱۲۳). ۽ جڏهن ابراهيم کي سندس پالڻهار ڪن ڳالهين سان پرکيو پوءِ اهي پوريون ڪيائين. (۽ الله) فرمايو ته آءُ توکي ماڻهن لاءِ امام مقرر ڪرڻ وارو آهيان (تڏهن ابراهيم) چيو ته منهنجي اولاد مان به (امام ڪر. الله) فرمايو ته ظالمن کي (اهو) منهنجو انجام نه پهچندو (۱۲۴). ۽ جڏهن بيت الله کي ماڻهن جي موٽڻ جو ماڳ ۽ امن جو هنڌ مقرر ڪيوسون ۽ (هن امت کي حڪم ڪيوسون ته) مقام ابراهيم کي (به) نماز پڙهڻ جي جاءِ ڪري وٺو ۽ ابراهيم ۽ اسماعيل کي وصيت ڪئي سون ته منهنجي گهر کي طواف ڪندڙن ۽ اعتڪاف وارن ۽ رکوع (۽) سجدي ڪندڙن لاءِ پاڪ رکو (۱۲۵). ۽ جڏهن ابراهيم چيو ته اي منهنجا پالڻهار! هن (مڪي) کي امن جو شهر ڪر ۽ سندس رهندڙن مان انهن کي ميون جي روزي ڏي جيڪي منجهانئن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃين. (تڏهن الله) فرمايو ته جنهن نه مڃيو (تنهن کي به)، پوءِ ان کي (حياتيءَ جا) ٿورڙا ڏينهن آسودو ڪندس وري کيس باه جي عذاب ڏانهن بي وس ڪندس. ۽ اها بچڙي جاءِ آهي (۱۲۶).

وَأَذِيزُفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا
إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ١٢٤ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَ
مِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا
إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ١٢٥ رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا
مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَ
يُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ١٢٦ وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِّلَّةِ
إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا
وَأِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ١٢٧ إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ
قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ١٢٨ وَوَضَىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ
وَيَعْقُوبُ يُبْنِي إِنْ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا
وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ١٢٩ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ
الْمَوْتَ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ
إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًُا وَاحِدًا
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ١٣٠ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَنْهَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ١٣١

۽ جڏهن ابراهيم ۽ اسماعيل بيت (الله) جا بنياد اوساريندا هئا (تڏهن چوندا هئا ته) اي اسان جا پالڻهار (هيءُ پورهيو) اسان کان قبول ڪر۔ چو ته تون ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهين (۱۲۷)۔ ۽ اي اسان جا پالڻهار اسان کي پنهنجو فرمانبردار ڪر ۽ اسان جي اولاد مان (به) هڪ ٽوليءَ کي پنهنجو فرمانبردار ڪر ۽ اسان کي اسان جي حج جا ارڪان سڀڪار ۽ اسان جون (خطائون) معاف ڪر، بيشڪ تون ئي وڏو معافي ڪندڙ مهربان آهين (۱۲۸)۔ ۽ اي اسان جا پالڻهار! منجهانئن هڪ پيغمبر منجهن موڪل جو تنهنجون آيتون مٿن پڙهي ۽ کين ڪتاب ۽ حڪمت سڀڪاري ۽ کين سڌاري۔ بيشڪ تون ئي غالب حڪمت وارو آهين (۱۲۹)۔ ۽ جنهن پاڻ کي بي سمجه ڪيو تنهن کان سواءِ (ٻيو) ڪير ابراهيم جي دين کان منهن موڙيندو؟ ۽ بي شڪ کيس دنيا ۾ چونڊيوسون، ۽ اهو آخرت ۾ ضرور پلارن مان آهي (۱۳۰)۔ جڏهن کيس سندس پالڻهار چيو ته منهنجا حڪم مڃ! (تڏهن) چيائين ته جهانن جي پالڻهار جا (سڀ) حڪم مڃيم (۱۳۱)۔ ۽ ابراهيم ۽ يعقوب پنهنجن پٽن کي ان (ڳالهه) جي وصيت ڪئي ته اي منهنجي اولاد! الله (هن) دين کي اوهان لاءِ چونڊيو آهي پوءِ اوهين مسلمان هجڻ کان سواءِ نه مرجو (۱۳۲)۔ (اي ڪتاب وارو) اوهين (تڏهن) حاضر هيؤ ڇا؟ جڏهن يعقوب کي موت ويجهو ٿيو جڏهن پنهنجن پٽن کي چيائين ته مون کان پوءِ ڪنهن جي عبادت ڪندؤ؟ (تڏهن) چيائون ته تنهنجي خدا ۽ تنهنجي پيءُ ڏاڏي ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق جي خدا جي، جو اڪيلو خدا آهي، عبادت ڪنداسون۔ ۽ اسين سندس حڪم مڃيندڙ آهيون (۱۳۳)۔ اها ٽولي بيشڪ گذري ويئي آهي، جيڪي انهن ڪمايو سو انهن لاءِ آهي ۽ جيڪي اوهان ڪمايو سو اوهان لاءِ آهي۔ ۽ جيڪي (آهي) ڪندا هئا تنهن بابت اوهين نه پڇيو (۱۳۴)۔

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ

حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾ قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ

إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَ

الْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ

رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾ فَإِنْ

أَمِنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا

هُمْ فِي شِقَاقٍ ۖ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ ۖ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٧﴾

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً ۖ وَنَحْنُ لَهُ

عِبْدُونَ ﴿١٣٨﴾ قُلْ أَتَحَابُّونَنِي فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا

أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾ أَمْ تَقُولُونَ

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا

هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ قُلْ ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ ۖ وَمَنْ أَظْلَمُ

مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ ۖ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ

عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۖ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ

مَا كَسَبْتُمْ ۖ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

۽ (ڪتاب وارا مسلمانن کي) چون ٿا ته يهودي يا نصاري ٿيو ته هدايت وارا ٿيندو (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته اسين ابراهيم حنيف (هڪ طرفي) جي دين جا تابعدار آهيون ۽ اهو مشرڪن مان نه هو (۱۳۵). (ڪين) چؤ ته اسين الله کي مڃيون ٿا، ۽ (پڻ) جيڪو (قرآن) اسان ڏانهن لاٿو ويو آهي، ۽ جيڪي (صحيفا) ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ يعقوب جي اولاد ڏانهن لاٿا ويا آهن، ۽ جيڪي موسيٰ ۽ عيسيٰ کي ڏنو ويو ۽ جيڪي ٻين پيغمبرن کي سندن پالڻهار کان ڏنو ويو، تنهن (سڀ) کي (مڃيون ٿا) منجهانئن ڪنهن هڪ جي وچ ۾ فرق نه ٿا پانيون ۽ اسين ان (هڪ الله) کي مڃيندڙ آهيون (۱۳۶). پوءِ جيڪڏهن الله کي اوهان جي مڃڻ جهڙو مڃين ته بيشڪ هدايت وارا ٿيندا، ۽ جيڪڏهن ڦرندا ته اهي جهڳڙي ۾ ئي پوندا، پوءِ سگهو الله توکي انهن (جي شرا) کان ڪافي ٿيندو، ۽ اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۳۷). الله (پنهنجي دين جي رنگ سان اسان کي) رڳو آهي ۽ رڳڻ ۾ الله کان وڌيڪ چڱو ڪير آهي؟ ۽ اسين سندس عبادت ڪندڙ آهيون (۱۳۸). (اي پيغمبر ڪين) چؤ ته الله (جي دين) بابت اسان سان تڪرار ڪريو ٿا ڇا؟ ۽ (حقيقت ڪري) اهو اسان جو پالڻهار ۽ اوهان جو (بر) پالڻهار آهي، ۽ اسان لاءِ اسان جا عمل ۽ اوهان لاءِ اوهان جا ڪرتوت آهن، ۽ اسين سندس مخلص ٻانها آهيون (۱۳۹). يا چؤ ٿا ته ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ يعقوب جو اولاد يهودي يا نصاري هئا. (اي پيغمبر ڪين) چؤ ته اوهين وڌيڪ ڄاڻندڙ آهيو يا الله (وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي)؟ ۽ جيڪو اهڙي شاهدي لڪائي جا الله طرفان وٽس هجي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نه آهي (۱۴۰). اها ٽولي بي شڪ گذري وئي، جيڪي ڪمايائون سو انهن لاءِ آهي ۽ جيڪي اوهان ڪمايو سو اوهان لاءِ آهي ۽ جيڪي (آهي) ڪندا هئا تنهن بابت (اوهين) نه پڇيا ويندو (۱۴۱).

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّهُمْ عَنْ قِبَلِهِمُ
الَّتِي كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ١٢٦ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ
عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي
كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ
وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيُضِلَّ عَمَّا نَكُتُمْ إِنْ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَّءُوفٌ رَحِيمٌ ١٢٧ قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ
وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَاللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
يَعْمَلُونَ ١٢٨ وَلَئِنْ آتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَتَّبِعُوا
قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ
وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ
إِذَ الْيَمِّنَ الظَّالِمِينَ ١٢٩ الَّذِينَ اتَّيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ
أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ١٣٠

ماڻهن منجهان ڪي بي سجد سگهو چوندا ته انهن (مسلمانن) کي سندن
 ان قبلي جنهن ڏي (نماز پڙهندا) هئا تنهن کان ڪهڙيءَ ڳالهه ڦيرايو؟ (اي
 پيغمبر! ڪين) چو ته اوڀر ۽ اولهه الله جو آهي جنهن کي گهرندو آهي تنهن
 کي سڌي واٽ ڏيکاريندو آهي (۱۴۲). ۽ (جهڙي طرح اوهان جو قبلو ڀلو
 ڪيوسين) اهڙيءَ طرح اوهان کي ڀلي امت ڪيو سون ته ماڻهن تي شاهد
 هجو ۽ پيغمبر (محمد ﷺ) اوهان تي شاهد هجي، ۽ (اي پيغمبر) جنهن
 (طرف) تي (اڳي) هئين تنهن کي قبلو مقرر نه ڪيو هيوسون مگر هن لاءِ ته
 جيڪو پيغمبر جي پٺيان لڳي تنهن کي انهيءَ کان نڪيڙيون جيڪو
 پنهنجين ڪڙين (پر پوءِ) تي ڦري ۽ بيشڪ (اهو) جن کي الله هدايت ڪئي
 تن کان سواءِ (ٻين تي) ضرور ڏکيو آهي ۽ الله جو شان اهو نه آهي جو
 اوهان جي ايمان کي وڃائي، چو ته الله ماڻهن سان يقيناً شفقت ڪندڙ
 مهربان آهي (۱۴۳). (اي پيغمبر!) آسمان ڏانهن تنهنجو (هر هر) منهن
 ڦيرائڻ بيشڪ ڏسون ٿا، پوءِ جنهن قبلي کي پسند ڪرين ٿو (اوڏاهين)
 توکي ضرور ڦيرائينداسون پوءِ (اي پيغمبر) پنهنجي منهن کي تعظيم واريءَ
 مسجد (حرام) ڏانهن ڦيراءِ. ۽ (اي مسلمانو!) اوهين جتي هجو اتي پنهنجا
 منهن اوڏانهن ڦيرايو. ۽ جن کي ڪتاب ڏنو ويو آهي سي ضرور ڄاڻن ٿا ته
 اهو (ڦيرائڻ) سندن پالڻهار وٽان بلڪل حق آهي. ۽ جيڪي ڪندا آهن
 تنهن کان الله بي خبر نه آهي (۱۴۴). ۽ (قسم آهي) ته جن کي ڪتاب
 ڏنو ويو آهي تن وٽ جيڪڏهن (تون) سڀ دليل آئين ته (بر) تنهنجي قبلي
 جي تابعداري نه ڪندا، ۽ نڪي تون سندن قبلي جي تابعداري ڪندڙ آهين،
 ۽ نڪي انهن مان ڪي ڪن جي قبلي جي تابعداري ڪندڙ آهن. ۽ (قسم
 آهي) ته ان کان پوءِ جو تو وٽ علم آيو جيڪڏهن سندن سڌن جي
 تابعداري ڪندين ته تون ان مهل ظالمن مان ٿيندين (۱۴۵). جن کي
 ڪتاب (توريت) ڏنسون سي ان کي ائين سڃاڻندا آهن جيئن پنهنجن
 پٽن کي سڃاڻندا آهن. ۽ منجهانن هڪ ٽولي ڄاڻ هوندي (بر) بيشڪ
 حق کي لڪائيندي آهي (۱۴۶).

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٢٤﴾ وَلِكُلِّ وُجْهَةٍ هُوَ
 مُوَلِّئُهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا
 إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٥﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ
 شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
 تَعْمَلُونَ ﴿١٢٦﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
 وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ
 حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي وَلِأْتِيَنَّكُمْ
 نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٢٧﴾ كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ
 يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا
 لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٢٨﴾ فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٢٩﴾
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٣٠﴾
 وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا
 تَشْعُرُونَ ﴿١٣١﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ
 الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٣٢﴾ الَّذِينَ إِذَا
 أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٣٣﴾ ط

اهو تنهنجي پالڻهار وٽان سچ آهي تنهن ڪري تون شڪ وارن مان ٻنہ نہ ٿي ۽ (۱۴۷). ۽ سڀ ڪنهن لاءِ (ڪو) هڪ قبلو آهي جنهن ڏانهن اهو منهن ڪندو آهي پوءِ چڱاين ڏانهن اڳرائي ڪريو، جتي هوندو (اُتان) الله اوهان کي گڏ ڪري آڻيندو، ڇو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۱۴۸). ۽ (اي پيغمبر!) جتان (به) نڪرين تہ پنهنجو منهن مسجد حرام ڏانهن ڦيراءِ، ۽ بيشڪ اهو (ڦيرائڻ) تنهنجي پالڻهار وٽان بلڪل حق آهي. ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نہ آهي (۱۴۹). ۽ جتان (به) نڪرين تہ پنهنجو منهن مسجد حرام ڏانهن ڦيراءِ. ۽ جتي هجو (تتي) پنهنجا منهن ان ڏانهن ڦيرايو (هن لاءِ) تہ منجهانئن جن ظلم ڪيو تن کان سواءِ ٻين ماڻهن کي اوهان تي ڪا حجت نہ رهي، پوءِ کانئن نہ ڊڄو ۽ مون کان ڊڄو ۽ (هن لاءِ) تہ (آءٌ) پنهنجي نعمت اوهان تي پوري ڪريان ۽ مان اوهين هدايت وارا ٿيو (۱۵۰). جهڙيءَ طرح (اوهان تي نعمت پوري ڪئي سون تهڙي طرح) اوهان منجهان پيغمبر اوهان ۾ موڪليوسون جو اسان جون آيتون اوهان تي پڙهندو آهي ۽ اوهان کي پاڪ ڪندو آهي ۽ اوهان کي ڪتاب ۽ حڪمت سيکاريندو آهي ۽ جيڪي نہ ڄاڻندا هيئو سو (پڻ) اوهان کي سيکاريندو آهي (۱۵۱). تنهنڪري مون کي ياد ڪريو تہ آءٌ اوهان کي ياد ڪريان ۽ منهنجو شڪر ڪريو ۽ منهنجي بي شڪري نہ ڪريو (۱۵۲). اي مؤمنو! صبر ۽ نماز سان سهارو وٺو يقيناً الله صابرن سان آهي (۱۵۳). ۽ جيڪي الله جي واٽ ۾ ڪسن تن کي مثل نہ چئو، بلڪ (اهي) جيئرا آهن پر اوهين نٿا سمجهو (۱۵۴). ۽ اوهان کي ڊپ ۽ بک ۽ مالن جي ۽ جانين جي ۽ ميون جي گهٽتائيءَ مان ڪنهن شيءِ سان ضرور پرکيندا سون. ۽ (اي پيغمبر!) انهن صابرن کي خوشخبري ڏي (۱۵۵). جن کي جڏهن ڪا تڪليف پهچي ٿي (تڏهن) چون ٿا تہ اسين الله جا (ٻانها) آهيون ۽ اسين ان ڏانهن موٽندڙ آهيون (۱۵۶).

أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾
 إِنَّ الصَّافِيَ وَالْهَرَوَّةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَبَّ الْبَيْتَ أَوَاعْتَمَرَ
 فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ
 شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥١﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْمُهْدَى
 مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَ
 يَلْعَنُهُمُ اللَّعْنُونَ ﴿١٥٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّوْا
 فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ
 وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٥٤﴾ خُلِدُوا فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ
 وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿١٥٥﴾ وَالْهُكْمُ لِلَّهِ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ
 الرَّحِيمُ ﴿١٥٦﴾ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ
 وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنزَلَ
 اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
 وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ وَالسَّحَابِ
 الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٥٧﴾

انهن تي سندن پالڻهار وٽان مهربانيون ۽ باجه آهي، ۽ اهي ئي سڌيءَ وات وارا آهن (۱۵۷). صفا ۽ مروه (جبل) الله (جي عبادت) جي نشانين مان آهن، پوءِ جيڪو بيت الله جو حج ڪري يا عمرو تنهن کي ٻنهي جي طواف ڪرڻ ۾ ڪو گناه نه آهي. ۽ جيڪو وڌيڪ چڱائي ڪندو (تنهن جي الله قبول ڪندو) چو ته الله قبول ڪندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۵۸). جيڪي پڌريون ڳالهيون ۽ هدايتون لائون اٿئون تن کي جيڪي (ماڻهو) ان کان پوءِ جو انهن کي ماڻهن لاءِ ڪتاب (توريت) ۾ بيان ڪيون سون، لکائيندا آهن تن تي الله لعنت ڪندو آهي ۽ لعنت ڪندڙ (به) انهن تي لعنت ڪندا آهن (۱۵۹). پر جن توبه ڪئي ۽ (پاڻ) سڌاريائون ۽ (حق) بيان ڪيائون تن جي توبه قبول ڪندس، ۽ اءِ ئي توبه قبول ڪندڙ مهربان آهيان (۱۶۰). جن ڪفر ڪيو ۽ اهي ڪافر ٿي مئا. تن تي الله ۽ ملائڪن ۽ مڙني ماڻهن جي لعنت آهي (۱۶۱). ان (لعنت) ۾ سڌائين رهڻ وارا آهن، کائن عذاب هلڪو نه ڪيو ۽ نڪي کين مهلت ڏني (۱۶۲). ۽ اوهان جو خدا اڪيلو خدا آهي، ان کان سواءِ ڪوئي عبادت جي لائق نه آهي (اهو) باجهارو مهربان آهي (۱۶۳). آسمانن ۽ زمين جي بڻاڻ (۾) ۽ رات ۽ ڏينهن جي ڦير گهير (۾) ۽ پيڙين (۾) جي انهيءَ (سامان) سان، جو ماڻهن کي نفعو ڏيندو آهي درياءَ ۾ ترنديون آهن ۽ جيڪي آسمان کان (مينهن جو) پاڻي الله وسايو پوءِ ان سان زمين کي ان جي غير آباد ٿيڻ کان پوءِ آباد ڪيائين ۽ ان (زمين) ۾ سڀ جنس جا جانور پکيڙيائين، ۽ هوائن جي گهلڻ (۾) ۽ آسمانن ۽ زمين جي وچ ۾ نوايل ڪڪرن (۾) سمجه واريءَ قوم لاءِ ضرور نشانين آهن (۱۶۴).

وَمِنَ النَّاسِ مَنُ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ١٢٥
إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ١٢٦ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّا كُنَّا نَدْرِي
فَنَتَّبِعَ آيَاتَ اللَّهِ وَلَئِنَّا كُنَّا لَمِنَ الْهَادِينَ ١٢٧ أَلَمْ نَكُنْ مِنْكُمْ نَارًا تَلْقَوْنَ فِيهَا قُلُوبًا تَنصِتُ ١٢٨
إِنَّكُمْ لَكُمْ عَذَابٌ مُبِينٌ ١٢٩ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَإِن تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَالًا تَعْلَمُونَ ١٣٠ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا
أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا آتَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ١٣١ وَمِثْلُ الَّذِينَ كَفَرُوا
كَمِثْلُ الَّذِينَ يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً وَنِدَاءً صُمُّكُمْ عَمَىٰ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ١٣٢ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ
مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ١٣٣

۽ ماڻهن مان ڪي (اهڙا) آهن جي الله کان سواءِ (ٻين کي) الله جهڙو ڪري وٺندا آهن الله جي پيار وانگر پيارو رکندا اٿن. ۽ جن ايمان آندو سي الله جي دوستيءَ ۾ ڏاڍا زور آهن. ۽ جن ظلم ڪيو سي جيڪڏهن (هن ڳالهه کي هاڻي) سمجهن ته جنهن مهل (قيامت جي ڏينهن) عذاب ڏسندا (۽ سمجهندا) ته سموري سگهه الله کي آهي ۽ الله سخت عذاب ڪرڻ وارو آهي (ته جيڪر ڏاڍا پشيمان ٿين!) (۱۶۵). جنهن مهل اڳواڻ پوئلڳن کان بيزار ٿيندا ۽ عذاب کي ڏسندا ۽ سندن (سڀ) لاڳاپا ڇڄندا (۱۶۶). ۽ (تنهن مهل) پوئلڳ چوندا ته جيڪر اسان کي (وري دنيا ۾) موٽڻو هجي ها ته ڪانئن ائين بيزار ٿيون ها جيئن اسان کان بيزار ٿيا آهن! اهڙيءَ طرح الله سندن ڪرتوتن کي مٿن حسرتون بڻائي ڏيکاريندو. ۽ اهي باهه مان نڪرڻ وارا نه آهن (۱۶۷). اي انسانو! جيڪي شيون زمين ۾ آهن تن مان پاڪ حلال کائو ۽ شيطان جي وڪن تي نه هلو ڇو ته اهو اوهان جو پٿرو ويري آهي (۱۶۸). (شيطان) رڳو اوهان کي بچرائيءَ ۽ بي حياتيءَ جو حڪم ڪري ٿو ۽ هيءُ ته جيڪي ڳالهيون نه ڄاڻندا آهيو سي الله جي نسبت ۾ چڻو (۱۶۹). ۽ جڏهن کين چئجي ٿو ته جيڪي الله (قرآن) لائون تنهن جي تابعداري ڪريو (تڏهن) چون ٿا ته (نه) بلڪه جنهن تي پنهنجن ابن ڏاڏن کي ڏٺوسون تنهن جي پٺيان لڳندا سون. جيتوڻيڪ سندن ابا ڏاڏا ڪجهه به نه ڄاڻندا هئا ۽ نڪي سڌيءَ واٽ تي هئا (۱۷۰). ۽ ڪافرن (کي سڏيندڙ) جو مثال اُن ماڻهوءَ جي مثال وانگر آهي جو اهڙيءَ شيءِ کي واکو ڪري بدائي جا رڙ ۽ ڪوڪ کان سواءِ (ڪجهه) نه ٻڌي (ڪافر) ٻوڙا، گونگا، انڌا آهن تنهنڪري اهي (ڪجهه به) نه ٿا سمجهن (۱۷۱). اي مؤمنو! جيڪا اوهان کي روزي ڏني سون تنهن مان سٺيون شيون کائو ۽ جيڪڏهن اوهين خاص الله جي عبادت ڪندڙ آهيو ته سندس شڪرانو ڪريو (۱۷۲).

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ بِهِ
 لِغَيْرِ اللَّهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ
 غَفُورٌ رَحِيمٌ ١٤٣ إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَ
 يَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا
 النَّارَ وَلَا يَكْلَهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ
 أَلِيمٌ ١٤٤ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَلَةَ بِالْهُدَىٰ وَالْعَذَابَ
 بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ١٤٥ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَلَ
 الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ
 بَعِيدٍ ١٤٦ لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَ
 الْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ
 وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ
 وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي
 الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ
 إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ
 الْبَأْسِ ١٤٧ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ١٤٨

اوهان تي رڳو مردار ۽ رت ۽ سوئر جو گوشت ۽ جنهن شيءِ تي الله کان سواءِ ٻئي جو نالو پڪارجي سا حرام ڪيائين، پوءِ جيڪو لاچار ٿئي (۽ کائي) نه بي فرماني ڪندڙ هجي ۽ نڪي حد کان لنگهندڙ تنهن تي گناهه نه آهي ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۷۳). الله ڪتاب مان جيڪي لاڻو سو، جيڪي ماڻهو لڪائيندا آهن ۽ ان جي بدلي ٿورو مله وٺندا آهن اهي پنهنجن پيٽن ۾ رڳي باهه کائيندا آهن. ۽ الله ساڻن قيامت جي ڏينهن نه ڳالهائيندو ۽ نڪي کين پاڪ ڪندو، ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۱۷۴). اهي (اهي) آهن جن هدايت جي بدران گمراهي ۽ بخشش جي بدران عذاب ورتو، پوءِ عجب آهي ته کين (دوزخ جي) باهه تي ڪهڙيءَ (ڳالهه) صبر ڪرايو؟ (۱۷۵). اهو هن ڪري (آهي) جو الله سچ سان ڪتاب (توريت) لاڻو. ۽ جن ڪتاب بابت اختلاف ڪيو سي ضرور وڏي ڦيٽي ۾ آهن (۱۷۶). اوڀر ۽ اولهه ڏانهن اوهان جو پنهنجن منهن کي ڦيرائڻ ڪا نيڪي نه آهي پر (اصل) نيڪي (ان لاءِ) آهي جنهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن ۽ ملائڪن ۽ ڪتابن ۽ پيغمبرن کي مڃيو، ۽ جنهن (ماڻهوءَ پنهنجو) مال ان سان محبت هوندي (به) مائٽن ۽ چورن (ٻارن) ۽ مسڪينن ۽ مسافرن ۽ سوال ڪندڙن کي ۽ ٻانهن جي گردنن (آزاد ڪرڻ) ۾ ڏنو، ۽ نماز پڙهيائين ۽ زڪوات ڏنائين ۽ (اهي ماڻهو جي) جڏهن انجام ڪندا آهن ته پنهنجو انجام پاڙيندا آهن، ۽ سڃاڻي ۽ ڏکيائي ۾ ۽ جنگ مهل صبر ڪرڻ وارا آهن. اهي سچا آهن. ۽ اهي ئي پرهيزگار آهن. (۱۷۷).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ ط الْحُرُّ
بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنْثَى بِالْأُنْثَى فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ
شَيْءٌ فَأَتْبَاعُ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ط ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ١٤٨ وَ
لَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ١٤٩
كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا لِّوَصِيَّةٍ
لِّلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ١٥٠ فَمَنْ
بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَأَنَّمَا آثَمُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ ط
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ١٥١ فَمَنْ خَافَ مِنْ مُّوَصٍّ جَنَفًا وَرِثًا
فَاصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ط إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ١٥٢ يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ
مِّن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ١٥٣ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ ط فَمَن كَانَ
مِّنكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ط وَعَلَى
الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ ط فَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا
فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ ط وَأَن تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ١٥٤

اي مؤمنو! خون ٿيلن بابت اوهان تي (بدلي وٺڻ ۾) برابري لازم ڪئي ويئي (جيئن ته) آزاد جي عيوض آزاد ٻانهي جي عيوض ٻانهو ۽ عورت جي عيوض عورت آهي پوءِ جنهن کي سندس ڀاءُ جي طرفان ڪجهه ڇڏيو وڃي ته پوءِ (خون جي بها وٺڻ ۾) چڱيءَ ريت سان (ان جي) پويان پوڻ گهرجي ۽ ان (وارث) ڏانهن (خون جي بها) چڱيءَ ريت سان پهچائڻ گهرجي. اهو (حڪم) اوهان جي پالڻهار وٽان هلڪائي ۽ پاڄم آهي پوءِ جيڪو هن (حڪم) کانپوءِ زيادتي ڪندو تنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۱۷۸). ۽ اي عقل وارو! اوهان لاءِ قصاص (وٺڻ) ۾ حياتي آهي ته مان اوهين پرهيزگار ٿيو (۱۷۹). جڏهن اوهان مان (ڪنهن) هڪ کي موت ويجهو ٿئي (اهو) جيڪڏهن (ڪجهه) مال ڇڏي ته تڏهن اوهان تي ماءُ پيءُ ۽ مائٽن لاءِ دستور موجب وصيت ڪرڻ لازم ڪئي ويئي، اهو پرهيزگارن تي حق آهي (۱۸۰). پوءِ جيڪو اُن (وصيت) کي اُن جي ٻڌڻ کان پوءِ ڦيرائيندو ته اُن (ڦيرائڻ) جو گناه اُن جي ڦيرائيندڙن کان سواءِ ٻين تي نه آهي. ڇو ته الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۸۱). پوءِ جيڪو وصيت ڪندڙ جي طرفداري يا گناه ڄاڻي سو انهن (وارثن) جي وچ ۾ پرچاءُ ڪري ته مٿس گناه نه آهي ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۸۲). اي مؤمنو! جيئن اوهان کان اڳين تي (روزا) فرض ڪيا ويا هئا تيئن اوهان تي (به) روزا فرض ڪيا ويا آهن ته مان اوهين پرهيزگار ٿيو (۱۸۳). (روزا) ڳڻيل ڏينهن آهن، پوءِ اوهان مان جيڪو بيمار (هجي) يا مسافريءَ تي هجي (تنهن تي) ٻين ڏينهن مان (اوترا روزا) ڳڻي رکڻ (لازم) آهي ۽ جن کي (مسڪين جي کاڌي ڏيڻ جي) سگهه آهي تن تي هڪ مسڪين جو کاڌو فديه (يعني فطراڻو ڏيڻ) لازم آهي پوءِ جيڪو چڱائي وڌيڪ ڪندو تنهن لاءِ اها ڀلي آهي ۽ جيڪڏهن علم وارا آهيو (ته اوهين سمجهي چڪا هوندؤ) ته اوهان جو روزو رکڻ اوهان لاءِ ڀلو آهي (۱۸۴).

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَ
 بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ
 فَلْيُصِمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ
 يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ
 وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٦﴾ وَإِذَا
 سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا
 دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٧﴾
 أَحَلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ
 لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ
 تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالْآنَ
 بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مِمَّا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى
 يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ
 ثُمَّ أَتُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ
 عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا
 كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٨٨﴾

رمضان جو مهينو اهڙو (پلو) آهي جنهن ۾ قرآن لاڻو ويو جو ماڻهن لاءِ
 سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهي ۽ (اُن ۾) هدايت ڪرڻ ۽ (سچ ۽ ڪوڙ جي وچ
 ۾) سنڌي وجهڻ جون چڻيون ڳالهيون آهن، پوءِ اوهان مان جيڪو انهيءَ
 مهيني ۾ (گهر ۾) حاضر هجي تنهن کي اُن ۾ روزو رکڻ گهرجي ۽ جيڪو
 بيمار هجي يا سفر تي (هجي) تنهن کي ٻين ڏينهن مان (اوترو) ڳاڻائو
 (لازم) آهي. الله اوهان تي آساني ڪرڻ گهرندو آهي ۽ اوهان تي (ڪا)
 ڏکيائي ڪرڻ نه گهرندو آهي ۽ (گهرندو آهي) ته اوهين ڳڻپ پوري ڪريو
 ۽ جيڪا اوهان کي هدايت ڪيائين تنهن تي الله جي وڏائي بيان
 ڪندا رهو ۽ مان اوهين شڪرانو ڪريو (۱۸۵). ۽ (اي پيغمبر!) جڏهن
 منهنجا ٻانها توکان منهنجي پڇا ڪن (تڏهن چؤ) ته آءٌ ويجهو آهيان
 جڏهن (ڪو) مون کي سڏي ٿو تڏهن سڏيندڙ جو سڏ ورنايان ٿو تنهن
 ڪري منهنجو حڪم قبول ڪرڻ گهرجن ۽ مون تي ايمان آڻڻ گهرجن ته
 مان آهي سڌرن (۱۸۶). روزي جي رات ۾ اوهان لاءِ پنهنجين زالن سان
 صحبت ڪرڻ حلال ڪئي ويئي. (جو) آهي اوهان جو ڍڪ آهن ۽ اوهين
 انهن جو ڍڪ آهيو. الله ڄاتو ته اوهين پاڻ سان خيانت ڪندا هيؤ پوءِ
 اوهان تي (پاڇه سان) موٽيو ۽ اوهان کي معاف ڪيائين، پوءِ هاڻي ساڻن
 صحبت ڪريو ۽ الله اوهان لاءِ جيڪي (اولاد) لکيو آهي تنهن جي طلب
 ڪريو ۽ (اڻستائين) کائو ۽ پيو جيستائين ڪاري ڏاڳي کان باڪ جو اچو
 ڏاڳو اوهان لاءِ پڌرو ٿئي پوءِ روزو رات توڻي پورو ڪريو، ۽ جنهن حالت
 ۾ اوهين مسجدن ۾ اعتڪاف وارا هجو ته انهن (زالن) سان صحبت نه
 ڪريو. آهي الله جون حدون آهن پوءِ انهن کي ويجهو نه وڃو. اهڙيءَ
 طرح الله ماڻهن لاءِ پنهنجا حڪم پڌرا ڪندو آهي ته مان آهي پرهيڙگار
 ٿين (۱۸۷).

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا
إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ
قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ
تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى
وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴿٢٩﴾ وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ
يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
الْمُعْتَدِينَ ﴿٣٠﴾ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ
مِّنْ حَيْثُ أَخْرِجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا
تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يُقَاتِلُوكُمْ
فِيهِ فَإِنْ قَتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ
الْكَافِرِينَ ﴿٣١﴾ فَإِنْ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٢﴾
وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ
بِلِلَّهِ فَإِنْ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٣٣﴾

۽ اوهين پنهنجا مال پاڻ ۾ ناحق سان نه کائو ۽ ان (مال) کي حاڪمن
 ڏانهن هن لاءِ (رشوت طور) نه پهچايو ته ماڻهن جي مال مان ڪجهه
 (پاڳو) ظلم سان کائو هن هوندي به جو اوهين ڄاڻندا آهيو (۱۸۸).
 (اي پيغمبر!) توکان چنڊن (يعني مهينن) بابت پڇن ٿا، چؤ ته اهي ماڻهن ۽
 حج لاءِ وقت مقرر ٿيل آهن ۽ نيڪي (هن ۾) نه آهي ته (احرام جي
 حالت ۾) گهرن ۾ سندن پٺن پاسن کان اچو، پر (اصل) نيڪي (انهيءَ
 لاءِ) آهي جيڪو (الله کان) ڊڄي، ۽ گهرن ۾ سندن درن کان اچو ۽ الله
 کان ڊڄو ته مان اوهين چئو (۱۸۹). جيڪي اوهان سان وڙهن تن سان الله
 جي واٽ ۾ وڙهو ۽ حد کان نه لنگهو چو ته الله حد کان لنگهندڙن کي
 پسند نه ڪندو آهي (۱۹۰). ۽ جتي لهون اتي ڪهون ۽ جتان اوهان کي
 لودياتون اُتان لوديون ۽ فتنو (يعني شرڪ) ويڙه کان ڏاڍو (بچڙو) آهي ۽
 اوهين مسجد حرام وٽ (ايسين) نه وڙهون جيسين منجهس اوهان سان
 (نه) وڙهن، پوءِ جيڪڏهن اوهان سان وڙهن ته انهن کي ماريو- ڪافرن
 جي سزا ائين آهي (۱۹۱). ۽ جيڪڏهن بس ڪن (ته اوهين به بس ڪريو)
 چو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۹۲). ۽ ايسٿائين انهن سان وڙهو
 جيستائين فتنو (يعني شرڪ) نه رهي ۽ خاص الله جو دين ٿئي- پوءِ
 جيڪڏهن بس ڪن ته ظالمن کان سواءِ ڪنهن تي وڌيڪ زيادتي ڪرڻ
 نه جڳائي (۱۹۳).

الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتُ قِصَاصٌ فَمَنْ
 اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ
 وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٩٣﴾ وَأَنْفِقُوا فِي
 سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ
 اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٤﴾ وَاتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ
 أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى
 يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ
 رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ
 فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ
 لَمْ يَجِدْ فِصْيَامَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ
 عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرِي السَّجْدِ
 الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٩٦﴾ الْحَجُّ
 أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ
 وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا
 فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى وَاتَّقُونِ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ ﴿٩٧﴾

تعظيم وارو مهينو تعظيم واري مهيني جي بدلي آهي ۽ تعظيمون (هڪ ٻئي جون) آڙياڙ آهن۔ پوءِ جيڪو اوهان تي زيادتي ڪري تنهن تي اوتري زيادتي ڪريو جيتري اوهان تي زيادتي ڪيائين ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته الله پرهيزگارن سان آهي (۱۹۴)۔ ۽ الله جي واٽ ۾ خرچيو ۽ (پاڻ) کي پنهنجن هٿن سان هلاڪت ۾ نه وجهو، ۽ چڱائي ڪريو۔ چو ته الله چڱائي ڪندڙ کي دوست رکندو آهي (۱۹۵)۔ ۽ حج ۽ عمرو الله (جي راضي) لاءِ پورو ڪريو۔ پوءِ جيڪڏهن روڪيا وڃو ته جا قرباني آسانيءَ سان لڀي (سا لازم آهي)۔ ۽ پنهنجا مٿا تيسين نه ڪوڙايو جيسين قرباني پنهنجيءَ جاءِ تي (نه) پهچي۔ پوءِ اوهان مان جيڪو بيمار هجي يا سندس مٿي ۾ تڪليف هجي (۽ وقت کان اڳيئي ڪوڙايائين) ته روزا يا خيرات يا قرباني عوض ڏيڻ (لازم) آهي، پوءِ جڏهن بي پوا ٿيو تڏهن جيڪو فائدو وٺي (يعني) عمري کي حج سان (گڏي) سو جا قرباني آسانيءَ سان لهي (سا ڪري)، پوءِ جيڪو (قرباني) نه لهي (تنهن تي) حج (جي ڏينهن) ۾ ٿي ڏينهن روزا (لازم آهن) ۽ ست تڏهن جڏهن (سفر کان) موٽو۔ اهي پورا ڏهه (روزا) آهن۔ اهو (حڪم) انهيءَ لاءِ آهي جنهن جو ڪٽنب مسجد حرام جي ويجهو رهندڙ نه هجي۔ ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته الله سخت عذاب ڪندڙ آهي (۱۹۶)۔ حج (جو وقت) ڄاتل مهينا آهن، پوءِ جنهن (احرام ٻڌڻ سان پاڻ تي) حج فرض ڪيو ته حج ۾ نه جماع جائز آهي ۽ نه گار ۽ نه جهيڙو۔ ۽ جيڪا چڱائي ڪريو ٿا تنهن کي الله ڄاڻندڙ آهي۔ ۽ سمر ڪڍو چو ته ڀلو سمر پرهيزگاري آهي ۽ اي عقل وارو! مون کان ڊڄو (۱۹۷)۔

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ ۚ

فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِّنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِندَ

الشَّعَرِ الْحَرَامِ ۖ وَادْكُرُوا كَمَا هَدَيْكُمْ ۚ وَإِنْ

كُنْتُمْ مِّنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الضَّالِّينَ ﴿١٩٨﴾ ثُمَّ أَفِيضُوا مِمَّنْ

حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ

عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٩٩﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ مَنَاسِكُكُمْ

فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا ۚ فَمِنَ

النَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا

لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ﴿٢٠٠﴾ وَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً ۚ وَ

قِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا ۚ

وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾ وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي

أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ ۚ فَمَن تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ

عَلَيْهِ ۚ وَمَن تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ لِمَنِ

اِتَّقَى ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٠٣﴾

(حج ۾) پنهنجي پالڻهار کان روزيءَ گهرڻ ۾ اوهان تي ڪو گناه ڪونهي. پوءِ جڏهن عرفات کان موٽو تڏهن مشعرالحرام (يعني مزدلفه) وٽ الله کي ياد ڪريو ۽ جيئن اوهان کي ستو رستو ڏيکارين تيئن اوهين به کيس ياد ڪيو. ۽ بيشڪ اُن کان اڳ (اوهين) اڻڄاڻن مان هيُو (۱۹۸). پوءِ (اوهين) اُتان (عرفات کان) موٽو جتان عام ماڻهو موٽن ٿا ۽ الله کان بخشش گهرو چو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۹۹). پوءِ جڏهن پنهنجي حج جا آرڪان پورا ڪريو تڏهن (مني ۾) اوهين پنهنجي ابن ڏاڏن جي ياد ڪرڻ وانگر بلڪ (اُن کان به وڌيڪ) گهڻي قدر الله کي ياد ڪريو. پوءِ ماڻهن مان ڪي (اهڙا) آهن جي چوندا آهن ته اي اسان جا پالڻهار! اسان کي دنيا ۾ (ئي چڱائي) ڏي تن کي آخرت ۾ (ڪا) چڱائي نصيب نه آهي (۲۰۰). ۽ منجهانئن ڪي (اهڙا) آهن جي چوندا آهن ته اي اسان جا پالڻهار! اسان کي دنيا ۾ (به) چڱائي ۽ آخرت ۾ (به) چڱائي ڏي ۽ اسان کي باهه جي عذاب کان بچاءِ! (۲۰۱). انهن لاءِ جيڪي ڪمپائون تنهن مان نصيب آهي. ۽ الله سگهو حساب ڪندڙ آهي (۲۰۲). ۽ (مني وارن) ڳڻيلن ڏينهن ۾ الله کي ياد ڪريو. پوءِ جيڪو ٻن ڏينهن ۾ تڪڙو نڪري تنهن تي گناه ڪونهي، ۽ جيڪو دير ڪري تنهن تي (به) گناه نه آهي (اهو حڪم) ان لاءِ آهي جيڪو پرهيزگاري ڪري. ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته اوهين ڏانهن گڏ ڪيا ويندؤ (۲۰۳).

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ
اللَّهُ عَلَى مَا فِي قَلْبِهِ ۖ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ ۝ وَإِذَا تَوَلَّى سَعَى
فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ۗ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ۝ وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ
الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْبِهَادُ ۝ وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ
رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ ۚ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ۝ فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِّنْ
بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمُ الْبَيِّنَاتُ فَاذْكُرُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ۝ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي
ظُلُلٍ مِّنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ
وَالِىَ اللَّهُ تَرْجِعُ الْأُمُورَ ۝ سَلْ بَنِي إِسْرَءِيلَ كَمْ
آتَيْنَاهُمْ مِّنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ ۖ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ
مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

۽ ماڻهن مان ڪو (اهڙو) آهي جو سندس ڳالهائڻ دنيا جي حياتي ۾
 توکي عجب ۾ وجهندو آهي ۽ جيڪي سندس دل ۾ آهي تنهن تي الله
 کي شاهد ڪندو آهي هن هوندي به جو اهو وڏو جهڳٽالو آهي (۲۰۴). ۽
 جڏهن توکان موٽندو آهي تڏهن ملڪ ۾ هن لاءِ ڪوشش ڪندو آهي ته
 منجهس فساد وجهي ۽ پوک ۽ نسل ناس ڪري، ۽ الله فساد کي پسند نه
 ڪندو آهي (۲۰۵). ۽ جڏهن ان کي چئبو آهي ته الله کان ڊڄ تڏهن
 وڏائي کيس گناه تي آڪرائيندي آهي پوءِ کيس (سزا) دوزخ ڪافي
 آهي. ۽ اهو يقيناً بچڙو هنڌ آهي (۲۰۶). ماڻهن مان ڪو اهڙو آهي جو
 الله جي راضي حاصل ڪرڻ لاءِ پاڻ کي وڪڻندو آهي. ۽ الله ٻانهن تي
 مهربان آهي (۲۰۷). اي ايمان وارو! پورا اسلام ۾ داخل ٿيو ۽ شيطان
 جي وڪڻ تي نه هلو ڇو ته اهو اوهان جو پڌرو ويڙهي آهي (۲۰۸). پوءِ
 جيڪڏهن اوهين ان کان پوءِ جو اوهان وٽ چٽا دليل آيا (اسلام کان)
 ٽڙندؤ ته ڄاڻو ته الله غالب حڪمت وارو آهي (۲۰۹). (ڪافر) هن کان
 سواءِ انتظار نه ڪندا آهن ته الله (جو عذاب) جهڙ جي پاڇن ۾ وٽن اچي ۽
 ملائڪ (به) ۽ ڪم پورو ڪيو وڃي. ۽ الله ڏانهن سڀ ڪم موٽايا ويندا
 آهن (۲۱۰). (اي پيغمبر!) بني اسرائيل کان پڇا ڪر ته کين ڪيتريون
 چٽيون نشانيون ڏنيون سون! ۽ جيڪو الله جي نعمت کي پاڻ وٽ اچڻ
 کان پوءِ مٽائيندو ته بيشڪ الله سخت عذاب ڪندڙ آهي (۲۱۱).

زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ
 آمَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ
 مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ٢١٢ كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً قَدْ
 فَعَّلَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ
 الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيُحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا
 فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا
 جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
 لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
 إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ٢١٣ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَ
 لَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ
 الْبَاسَاءُ وَالضَّرَآءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ
 وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصْرُ اللَّهِ الْآ إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ
 قَرِيبٌ ٢١٤ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُ مِنْ
 خَيْرٍ فَلِلَّهِ الدَّيْنُ وَالْأَقْرَبِينَ وَلِيتِمَى الْمَسْكِينُ وَابْنُ
 السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ٢١٥

ڪافرن لاءِ دنيا جي حياتي سينگاري وئي ۽ مومن سان نٿوليون ڪندا آهن ۽ جيڪي پرهيزگار آهن سي قيامت جي ڏينهن انهن (ڪافرن) جي مٿان هوندا. ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي اڻ ڳڻي روزي ڏيندو آهي (۲۱۲). سڀ ماڻهو هڪ ٽولي هئا پوءِ (قري اختلاف ۾ پيا تنهن ڪري) الله پيغمبرن کي خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيچاريندڙ ڪري موڪليو ۽ ساڻن سچ سان ڪتاب هن لاءِ لائين ته (اهو ڪتاب) ماڻهن جي وچ ۾ جنهن (ڳالهه) بابت جهڳڙو ڪندا آهن (تنهن بابت) نبيرو ڪري. ۽ انهيءَ بابت (بشي ڪنهن به) تڪرار نه ڪيو پر جن کي اهو (ڪتاب) ڏنو ويو تن پٿرن حڪمن اچڻ کان پوءِ پاڻ ۾ ساڙ پيل سبيان (تڪرار ڪيو) پوءِ الله اها سچي ڳالهه جنهن بابت جهڳڙو ڪيائون تنهن ڏانهن پنهنجي حڪم سان مومن کي سڌو رستو ڏيکاريو. ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي سڌو رستو ڏيکاريندو آهي (۲۱۳). (اي مسلمانو! اوهين) هن هوندي به بهشت ۾ گهڙڻ جو گمان ڪندا آهيو ڇا؟ جو اڃا اوهان تي انهن واري حالت نه آئي آهي جيڪي اوهان کان اڳ گذريا. جن کي سڃاڻي ۽ ڏک پهتو ۽ اڻڄاڻ لوڏيا ويا جيستائين پيغمبر ۽ جي مومن ساڻس هئا (تن دعا گهري) چيو ته الله جي مدد ڪڏهن پهچندي (چيو وين ته) هوشيار رهو! الله جي مدد ويجهي آهي (۲۱۴). (اي پيغمبر) توکان پڇن ٿا ته (اهي) ڇا خرچين؟ (ڪين) چؤ ته جيڪو مال خرچيو، سو ماءُ پيءُ ۽ ماڻهن ۽ چورن (ٻارن) ۽ مسڪينن ۽ مسافرن کي (ڏيڻ چڱائي). ۽ جيڪا چڱائي ڪندؤ (سا لهندؤ) چو ته الله انکي ڄاڻندڙ آهي (۲۱۵).

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا
 وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ
 يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣١﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ
 قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَ
 كُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ
 اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ
 حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ
 مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ
 أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
 هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٣٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا
 وَجِهَادًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ
 وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٣٣﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ
 قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ
 مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ هُ قُلِ الْعَفْوَ
 كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٣٤﴾

(اي مؤمنو) اوهان تي (ڪافرن سان) ويڙه ڪرڻ فرض ڪئي ويئي آهي ۽ اها اوهان کي ناپسند لڳندي آهي ۽ شايد (اوهين) ڪنهن شيءِ کي ناپسند پانيو ۽ (حقيقت ڪري) اها اوهان لاءِ ڀلي هجي. ۽ شايد ڪنهن شيءِ کي پيارو رکو ۽ اها اوهان لاءِ بچڙي هجي. ۽ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نه ڄاڻندا آهيو (۲۱۶). (اي پيغمبر!) تو کان عزت وارن مهينن ۾ جنگ بابت پڇن ٿا. چؤ ته منجهن ويڙه ڪرڻ وڏو گناه آهي ۽ الله جي واٽ کان جهلڻ ۽ الله کي نه مڃڻ ۽ مسجد حرام کان روڪڻ ۽ سندس رهڻ وارن کي منجهانئس لودڻ الله وٽ (اُن کان) تمام وڏو گناه آهي، ۽ فتنو (يعني شرڪ) خون ڪرڻ کان بلڪل وڏو ڏوه آهي. ۽ (ڪافر) جيڪڏهن پڇي سگهندا ته اوهان سان ايستائين سدائين پيا وڙهندا جيستائين اوهان کي اوهان جي دين (اسلام) کان ڦيرائين. ۽ اوهان مان جيڪي پنهنجي دين کان ڦرندا پوءِ اهي ڪافر ٿي مرندا تن جي ڪئي ڪمائي دنيا ۽ آخرت ۾ ڇٽ ٿي ويئي ۽ اهي دوزخي آهن، اهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (۲۱۷). جن ايمان آندو ۽ جن الله جي واٽ ۾ وطن ڇڏيو ۽ جهاد ڪيو سي الله جي پاڇه جا اميدوار آهن. ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۲۱۸). (اي پيغمبر) تو کان شراب ۽ جؤا بابت پڇن ٿا، چؤ ته انهن ۾ وڏو گناه ۽ ماڻهن لاءِ (ڪجهه) فائدا آهن* ۽ سندن فائدي کان انهن جو گناه تمام وڏو آهي. ۽ (پڻ) تو کان پڇن ٿا ته (اهي خيرات ۾) ڇا خرچ ڪن؟ چؤ ته (گهرج کان) وڌيڪ (بچت خرچيو). اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ آيتون بيان ڪندو آهي ته مان اوهين سوچو (۲۱۹).

* يعني دنيوي فائدا، جو ڪجهه مال هٿ اچيو وڃي، سو اهڙي فائدي جو خيال ٿي نه ڪجي، چو ته سندس گناه به وڏو آهي ۽ نقصان به گهڻا، جو الله جي ياد ۽ نماز روزي کان روڪين، دشمني ڪين وڌائين، مال برباد ڪن... هيءَ تمهيد آهي اڳتي هلي ڪين صراحت حرام قرار ڏيڻ لاءِ. (دسو تفسير فتح الرحمان، تفسير الميسر).

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَىٰ قُلْ إِصْلَاحٌ
 لَهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَآخِزَانُكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ
 مِنَ الْمَصْلِحِ ۖ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢﴾
 وَلَا تَتَّبِعُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يَوْمٍ ۖ وَلَآئِمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ
 مُّشْرِكَةٍ ۚ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يَوْمٍ ۖ
 وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ ۚ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ ۚ أُولَٰئِكَ
 يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ ۖ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ
 بِإِذْنِهِ ۚ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾ وَ
 يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ أَذَىٰ فَأَعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي
 الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهَرْنَ ۚ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ
 مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ
 الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٤﴾ نِسَاءُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ ۖ فَأَتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْتُمْ
 وَقَدْ مَوَّالَ أَنْفُسِكُمْ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُّسْلِمُونَ ۖ
 بَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٥﴾ وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ
 تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ ۖ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦﴾

دنیا ۽ آخرت (جي ڪمن) ۾ ۽ (اي پيغمبر!) توکان یتیم بابت پڇن ٿا۔ چو ته انهن لاءِ سڌار پلي آهي ۽ جيڪڏهن کين (کاڌي پيئي ۾ پاڻ سان) گڏيو ته اوهان جا پائر آهن۔ ۽ الله بگاڙيندڙ کي سڌاريندڙ کان ڄاڻندو آهي۔ ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته اوهان کي سختيءَ ۾ وجهي ها۔ چو ته الله غالب حڪمت وارو آهي (۲۲۰)۔ ۽ (اي مسلمانو! ايستائين) مشرڪيائين کي نه پرڻجو جيستائين ايمان آڻين۔ ۽ بيشڪ مومنياڻي پانهي مشرڪيائيءَ کان پلي آهي جيتوڻيڪ اوهان کي (مشرڪيائي) زياده وڻي، ۽ اوهين (ايسين) مشرڪن کي نه پرڻايو جيسين ايمان آڻين، ۽ بيشڪ مؤمن ٻانهو (آزاد) مشرڪ کان پلو آهي جيتوڻيڪ اوهان کي (مشرڪ) زياده وڻي۔ اهي (مشرڪ) باه ڏانهن سڏيندا آهن ۽ الله پنهنجي ارادي موجب بهشت ۽ بخشش ڏانهن سڏيندو آهي ۽ پنهنجون آيتون ماڻهن لاءِ بيان ڪندو آهي ته مان اهي نصيحت وٺن (۲۲۱)۔ ۽ (اي پيغمبر!) توکان حيض (جي حڪم) بابت پڇن ٿا۔ چو ته اها پليتي آهي تنهن ڪري زالن کان حيض ۾ پري ٿيو ۽ ايستائين کين ويجهو نه وڃو جيستائين پاڪ ٿين، پوءِ جڏهن بلڪل پاڪ ٿين تڏهن جنهن وات کان الله اوهان کي موڪل ڏني آهي (انهيءَ کان) انهن ڏانهن اچو۔ بيشڪ الله توبه ڪندڙن کي دوست رکندو آهي ۽ (پڻ) پاڪائي ڪندڙن کي دوست رکندو آهي (۲۲۲)۔ اوهان جون زالون اوهان لاءِ پوک آهن، پوءِ پنهنجي پوک ڏانهن جيئن وڻيو تيئن اچو، ۽ پاڻ لاءِ (چڱا ڪم) اڳي موڪليو، ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته اوهين ساڻس ملندڙ آهيو ۽ مؤمنن کي خوشخبري ڏي (۲۲۳)۔ ۽ اوهين پنهنجن قسمن لاءِ چڱائيءَ ڪرڻ ۽ پرهيزگاري ڪرڻ ۽ ماڻهن جي وچ ۾ صلح ڪرائڻ کان (پاسو ڪرڻ واسطي) الله جو اسم پيش نه ڪريو۔ ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۲۲۴)۔

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ
بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ^(٢٢٥) لِلَّذِينَ يُؤْلُونَ
مِنْ نِسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَاءُوا فَإِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ^(٢٢٦) وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ^(٢٢٧) وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ وَلَا
يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتَسِبْنَ مِمَّا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ
يُؤْمِنَنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيُعَوِّلَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي
ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ
بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ^(٢٢٨) وَاللَّهُ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ^(٢٢٩) الطَّلَاقُ مَرَّتَيْنِ فَإِنْ سَاكَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ
تَسْرِيَةٍ^(٢٣٠) بِإِحْسَانٍ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا
اتَّيَمُّوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ
فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا
فِيمَا افْتَدَتَا بِهِ^(٢٣١) تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا
وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ^(٢٣٢)

الله اوهان کي اوهان جي اجاين قسمن کڻڻ ۾ نه وٺ ڪندو آهي پر اوهان جي دٻين جيڪا نيت ڪئي آهي تنهن تي پڪڙيندو آهي۔ ۽ الله بخشڻهار بردبار آهي (۲۲۵)۔ جيڪي پنهنجين زالن (جي صحبت) کان قسم کڻن تن کي چار مهينا ترسڻو آهي۔ پوءِ جيڪڏهن (انهن ڏانهن ان وقت ۾) موٽيا ته (پلي موٽن) چو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (۲۲۶)۔ ۽ جيڪڏهن طلاق جو پڪو ارادو ڪيائون (ته پلي ڪن) چو ته الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۲۲۷)۔ ۽ طلاق ڏنل زالون پاڻ کي (ٻئي نڪاح ڪرڻ کان) تي حيض جهلين۔ ۽ جيڪڏهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃينديون آهن ته الله سندين ڳهڻين ۾ جيڪي (ٻار يا حيض) پيدا ڪيو آهي سو کين لڪائڻ روا نه آهي ۽ ان (مدت) ۾ سندن مڙس جيڪڏهن سڌارو گهرن ته سندن موتائڻ جا وڌيڪ حقدار آهن۔ ۽ جهڙا (مڙس جا حق) انهن (زالن) تي آهن تهڙا انهن (زالن) جا (حق مڙس تي) چڱيءَ ريت سان آهن، ۽ مڙس کي مٿن وڌو مان (يعني حڪومت) آهي۔ ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (۲۲۸)۔ طلاق (رجعي پورا) به پيرا آهي پوءِ چڱيءَ طرح سان جهلڻ يا احسان سان ڇڏڻ (لازم) آهي۔ ۽ جيڪي کين ڏنو اٿو تنهن مان ڪجهه (ورائي) وٺڻ اوهان کي هن (حالت) کان سواءِ حلال نه آهي جو ٻئي الله جي حدن کي نه پوري ڪرڻ کان بچن۔ پوءِ جيڪڏهن (اي مسلمانو) اوهين ڊڄو ته ٻئي الله جي حدن کي پورو ڪري نه سگهندا ته (زال) جيڪا شيءِ عيوض ۾ ڏئي تنهن (جي ڏيڻ وٺڻ) ۾ پنهني تي گناهه نه آهي۔ اهي الله جون حدون آهن انهن کان لنگهي نه وڃو، ۽ جيڪي الله جي حدن کان لنگهي ويندا سي ظالم آهن (۲۲۹)۔

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ
زَوْجًا غَيْرَهُ ۖ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ
يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ ۚ وَتِلْكَ
حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣﴾ وَإِذَا طَلَقْتُمْ
النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ ۖ وَلَا تَهْسِكُوهُنَّ فِي ضِرَارٍ
لِتَعْتَدُوا ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ۚ
وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا ۚ وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ
يُعِظُكُمْ بِهِ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿٢٤﴾ وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ
فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضُوا
بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ۚ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ
مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ ذَلِكَُمْ أَزْكَى
لَكُمْ وَأَطْهَرُ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

پوءِ جيڪڏهن اُن کي (تين) طلاق (به) ڏنائين ته اُن کان پوءِ (اها زال) اُن کي (اڻڄاتائين) حلال نه ٿيندي جيستائين (اها) ٻيو مڙس پرڻي. پوءِ جيڪڏهن (اُن به) کيس طلاق ڏئي، ته جيڪڏهن ٻئي (ڄڻا) الله جي حدن کي قائم رکي سگهڻ (جي پڪ) پاتائين ٿا ته (تڏهن پاڻ ۾ نڪاح ڪري) موٽن ته ٻنهي تي گناهه نه آهي. ۽ اهي الله جون حدون آهن انهن کي اُن قوم لاءِ بيان ڪندو آهي جي ڄاڻندا آهن (۲۳۰). ۽ جڏهن زالن کي (به پيرا) طلاق ڏيو، پوءِ اهي پنهنجي (عدت جي) مدي کي (اچي) پهچڻ لڳن ته (تڏهن يا) انهن کي چڱيءَ ريت سان رکو يا انهن کي چڱي ريت سان ڇڏيو ۽ ڏکوئڻ لاءِ کين نه جهليو ته زيادتي ڪيو، ۽ جيڪو ائين ڪندو تنهن بيشڪ پاڻ تي ظلم ڪيو. ۽ الله جي حڪمن کي نٿوليون ڪري نه وئو. ۽ پاڻ تي الله جي نعمت ياد ڪريو ۽ جيڪي اوهان تي ڪتاب ۽ دانائين مان لاڻائين جنهن سان اوهان کي نصيحت ڏيندو آهي (اهو احسان به ياد ڪريو). ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۲۳۱). ۽ جڏهن زالن کي طلاق ڏيو، پوءِ پنهنجي (عدت جي) مدت کي پهچڻ ته کين پنهنجن مڙسن سان پرڻجڻ کان نه جهليو جڏهن ته پاڻ ۾ چڱي ريت سان راضي ٿين. اهو (حڪم) آهي جيڪو اوهان مان الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃي تنهن کي اُن سان نصيحت ڏجي ٿي. اهو (حڪم) اوهان کي ڏاڍو صاف ڪندڙ ۽ بلڪل پاڪ ڪندڙ آهي. ۽ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نه ڄاڻندا آهيو (۲۳۲).

وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ
يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ
لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَا تُضَارَّ وَالِدَةٌ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ
لَهُ بِوَلَدِهَا وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ
تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ
تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا اسْلَمْتُمْ تَا اتَيْتُمْ
بِالْمَعْرُوفِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣﴾
وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٤﴾
وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ
فِي أَنْفُسِكُمْ عِلْمَ اللَّهِ أَنْتُمْ سَتَدَّكُرُونَهُنَّ وَلَكِنْ لَا تُوَاعِدُوهُنَّ
سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا وَلَا تَعْرُضُوا عَقْدَ النِّكَاحِ
حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي
أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٥﴾

۽ مائرون پنهنجن ٻارن کي پورا ٻه وره ٿڃ پيارين (اهو حڪم) انهيءَ لاءِ
 آهي جيڪو ٿڃ پيارڻ جي مدت پوري ڪرڻ گهري ۽ انهن (مائرن) جي
 خوراڪ ۽ انهن جي پوشاڪ هليءَ چليءَ وانگر پيءُ تي آهي. ڪنهن کي
 سندس وس کان وڌيڪ تڪليف نه ٿي ڏجي. ماءُ کي ٻار سڀيان تڪليف
 نه ٿي ڏجي ۽ نڪي پيءُ کي ٻار سڀيان (تڪليف ڏجي) ۽ وارث تي (ٻه)
 اهڙوئي (حق) آهي، پوءِ جيڪڏهن ٻئي پنهنجي رضامندي ۽ صلاح سان
 (ٻار جي ٿڃ) ڇڏائڻ گهرن ته مٿن گناهه نه آهي. ۽ جيڪڏهن پنهنجي
 اولاد کي (ٻئي کان) ٿڃ پيارڻ گهرو ته جڏهن اوهان رواج موجب (پياريندڙ
 کي) جيڪي ڏيڻو ڪيو سو پهچايو تڏهن اوهان تي ڪو گناهه نه آهي.
 ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته جيڪي اوهين ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ
 آهي (۲۳۳). ۽ اوهان مان جيڪي مرن ۽ زالون ڇڏين ته اهي (زالون) پاڻ
 کي چار مهينا ۽ ڏهه ڏينهن ترسائين. پوءِ جڏهن پنهنجيءَ (عدت جي) مدت
 کي پهچن تڏهن جيڪي رواج موجب (يعني شرعي نڪاح) پنهنجي حق ۾
 ڪن تنهن ۾ اوهان تي ڪو گناهه ڪونهي. ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو
 تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۲۳۴). ۽ زالن جي سڱ ڇڪائڻ بابت
 (عدت ۾) جيڪي آڇ ڪريو يا دلين ۾ لکايو تنهن ۾ اوهان تي گناهه نه
 آهي، الله ڄاڻو آهي ته اوهين انهن (زالن) کي سگهوئي ياد ڪندؤ پر رواجيءَ
 طرح چئي چوڻ کانسواءِ ڪين گجهو انجام نه ڏيو. ۽ نڪي ايستائين نڪاح
 جي پڪي نيت ڪريو جيستائين عدت پنهنجيءَ مدت کي پهچي. ۽ ڄاڻو
 ته جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي سو الله ڄاڻندو آهي تنهنڪري ڪانئس
 ڊڄو، ۽ ڄاڻو ته الله بخشهار بردبار آهي (۲۳۵).

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ
تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى الْمَوْسِمِ قَدَرَهُ وَ
عَلَى الْمُقْتَرِ قَدَرَهُ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢٦﴾
وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ
لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوا
الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَ
لَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٢٧﴾
حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ
قَانِتِينَ ﴿٢٢٨﴾ فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأَذْكُرُوا
اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿٢٢٩﴾ وَالَّذِينَ يُتَوَقَّونَ
مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى
الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا
فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٣٠﴾
وَالْمُطَلَّقَاتُ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿٢٣١﴾
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٣٢﴾

جيڪڏهن زالن کي (انهيءَ وقت) طلاق ڏيو جڏهن اڃا کين هٿ نه لائون
 اٿو يا انهن لاءِ ڪا بهين مقرر نه ڪيو اٿو ته اوهان تي گناه ڪونهي ۽ کين
 نفعي وٺڻ لاءِ هليءَ چليءَ وانگر (گهٽ ۾ گهٽ) جوڙو ڏيو، آسودي تي
 پنهنجي وس آهر ۽ غريب تي پنهنجي وس آهر آهي، (اهو ڪم) پيارن تي
 لازم آهي (۲۳۶). ۽ جيڪڏهن کين هٿ لائڻ کان اڳ هن حالت ۾ انهن
 کي طلاق ڏيو جو ڪا بهين مقرر ڪيو اٿو ته جيڪي مقرر ڪيو اٿو تنهن
 جو اڌ (ڏيڻ لازم آهي) پر جي (زالون) بخشين يا جنهن جي هٿ ۾ نڪاح
 جي ڳنڍ آهي (يعني مڙس) سو بخشي (يعني پورو ڏي). ۽ اوهان جو بخشڻ
 پرهيزگاريءَ کي ڏاڍو ويجهو آهي. ۽ اوهين پاڻ ۾ نيڪيءَ کي نه وساريو.
 چو ته جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (۲۳۷). سڀني نمازن تي ۽
 (خصوصاً) وچينءَ نماز تي نگهباني ڪريو ۽ الله لاءِ فرمان بردار ٿي
 بيهو (۲۳۸). پوءِ جيڪڏهن دشمنن کان ڊڄو ته پيادا ٿي يا سوار ٿي
 (اشارن سان نماز پڙهو) پوءِ جڏهن بي پوا ٿيو تڏهن جيئن اوهان کي (نماز
 جا ارڪان) جي نه ڄاڻندا هيؤ سيڪاريائين ٿيڻ (سڀني رڪنن جي بجا
 آوريءَ سان) الله کي ياد ڪريو (۲۳۹). ۽ اوهان مان جيڪي مرن ۽ زالون
 ڇڏين تن کي هڪ وره تائين پنهنجين زالن لاءِ (کين) فائدي ڏيڻ (۽) نه
 لوڏڻ جي وصيت ڪرڻ لازم آهي، پوءِ جيڪڏهن (اهي) نڪرن ته جيڪي
 پنهنجي حق ۾ (شريعت جي) دستور موجب ڪن تنهن ۾ اوهان تي گناه
 نه آهي. ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (۲۴۰). ۽ طلاق ڏنلن لاءِ هليءَ
 چليءَ وانگر پرهيزگارن تي خرچ لازم آهي (۲۴۱). اهڙيءَ طرح الله پنهنجا
 حڪم اوهان لاءِ پڌرا ڪري ٿو ته مان اوهين سمجهو (۲۴۲).

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ
 فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى
 النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٣١﴾ وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٢﴾ مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ
 قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعُّهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ
 إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٣٣﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الْبَلَاءِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنْ بَعْدِ
 مُوسَى إِذْ قَالَُوا لِلنَّبِيِّ لَهُمْ ابْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا
 قَالُوا وَمَالَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أَخْرَجَنَا مِنْ
 دِيَارِنَا وَأَبْنَاءِنَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا
 مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٣٤﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ
 قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ
 عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ
 قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَ
 الْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٥﴾

(اي ڏسندڙ!) انهن ڏانهن نه ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جيڪي پنهنجن ديسن مان موت جي پو کان نڪتا ۽ اهي هزارين هئا پوءِ الله انهن کي فرمايو ته مرو (ته مري ويا) وري کين جيارياڻين۔ بيشڪ الله ماڻهن تي وڏي فضل ڪرڻ وارو آهي پر گهڻا ماڻهو شڪر نه ڪندا آهن (۲۴۳). ۽ (اي مسلمانو!) الله جي واٽ ۾ (ڪافرن سان) ويڙهه ڪريو ۽ ڄاڻو ته الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۲۴۴). اهو ڪير آهي جو الله کي چڱو قرض اڏارو ڏئي؟ ته (الله) ان لاءِ گهڻي قدر وڌائي۔ ۽ الله (رزق) تنگ ڪري ٿو ۽ (الله) ڪشادو ڪري ٿو ۽ ڏانهن موٽايا ويندو (۲۴۵). موسيٰ کان پوءِ بني اسرائيلن جي توليءَ ڏانهن نه ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جڏهن پنهنجي پيغمبر کي چيائون ته اسان لاءِ ڪو بادشاهه مقرر ڪر ته الله جي واٽ ۾ ويڙهه ڪريون۔ (تڏهن پيغمبر) چيو ته جيڪڏهن اوهان تي ويڙهه لازم ٿي ته اوهين وڙهڻ کي ويجهه نه ويندو۔ چيائون ته اسان کي ڇا (ٿيو) آهي جو الله جي واٽ ۾ انهيءَ هوندي به نه وڙهنداسون جو (اسين) پنهنجن ديسن ۽ پنهنجن اولادن مان لوڏيا ويا آهيون پوءِ جڏهن مٿن ويڙهه لازم ڪئي ويئي تڏهن منجهائن ٿورڙن کان سواءِ (سڀ) ڦري ويا ۽ الله ظالمن کي ڄاڻندڙ آهي (۲۴۶). ۽ سندن پيغمبر کين چيو ته الله طالوت کي اوهان لاءِ بادشاهه مقرر ڪيو آهي۔ چيائون ته ان جي بادشاهي اسان تي ڪيئن ٿيندي هن حالت ۾ جو اسين کانئس بادشاهيءَ جا وڌيڪ حقدار آهيون ۽ مال مان ڪشادگي نه ڏني ويئي اٿس۔ (پيغمبر کين) چيو ته الله ان کي اوهان تي پسند ڪيو آهي ۽ کيس علم ۽ جسم ۾ گهڻو وڌايو اٿس۔ ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي پنهنجو ملڪ ڏيندو آهي۔ ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (۲۴۷)۔

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ
 سَكِينَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ
 تَحْمِلُهَا الْمَلَائِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٣٨﴾
 فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ
 فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ
 اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ
 هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ
 قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلِقُوا اللَّهَ لَكُمْ مِّنْ فَتْنَةٍ قَلِيلَةٍ
 غَلَبَتْ فِتْنَةَ كَثِيرَةٍ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٢٣٩﴾ وَلَمَّا
 بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ
 أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٤٠﴾ فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ
 وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَاتَّشَاهُ اللَّهُ الْمُلُوكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا
 يَشَاءُ ۗ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ
 الْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٢٤١﴾ تِلْكَ
 آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ۗ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٤٢﴾

۽ ڪين سندن پيغمبر چيو ته اُن جي بادشاهيءَ جي نشاني اوهان وٽ صندوق جو اچڻ آهي جنهن ۾ اوهان جي پالڻهار کان دل جو سڪون ۽ جيڪي موسيٰ جي خاندان ۽ هارون جي خاندان (تبرڪ) ڇڏيو تنهن جي بچت آهي اُن کي ملائڪ ڪڍي ايندا چيو ته اُن ۾ اوهان لاءِ بيشڪ (وڏي) نشاني آهي جيڪڏهن اوهين مڃيندڙ آهيو (۲۴۸). پوءِ جڏهن طالوت لشڪر سوڌو نڪتو (تڏهن لشڪر کي) چيائين ته الله نديءَ جي پاڻيءَ سان توهان کي پرکيندڙ آهي پوءِ جيڪو منجهانئس پيئندو سو منهنجو نه آهي، ۽ جيڪو منجهانئس نه چڪندو سواءِ هن جي جو پنهنجي هٿ سان هڪ لپ پري (پيئي) سو بيشڪ منهنجو آهي، پوءِ منجهانئس ٿورڙن کان سواءِ (سڀني) اُن مان پيتو. پوءِ جنهن مهل اهو (طالوت) ۽ سندس سنگتي مؤمن اُن (نديءَ) کان لنگهيا (تنهن مهل پيئندڙن) چيو ته اڄ اسان کي جالوت ۽ سندس لشڪر سان (وڙهڻ جي) سگهه نه آهي. (۽ تنهن مهل) جيڪي ڀڪو ڀروسو رکندا هئا ته اهي الله کي ملندا تن چيو ته ڪيتريون ٿوريون ٽوليون گهڻن ٽولين تي الله جي حڪم سان غالب ٿي ويون آهن. ۽ الله صابرن سان آهي (۲۴۹). ۽ جنهن مهل (اهي طالوتي) جالوت ۽ سندس لشڪر (جي وڙهڻ) لاءِ نڪتا (تنهن مهل) چيائون ته اي اسان جا پالڻهار! اسان تي صبر پلٽ ۽ اسان جا پير ثابت رک ۽ ڪافر ٽوليءَ تي اسان کي سوڀ ڏي (۲۵۰). پوءِ الله جي حڪم سان ڪين ڀڄايائون ۽ دائود جالوت کي ڪٽو ۽ الله اُن (دائود) کي بادشاهي ۽ حڪمت ڏني ۽ جيڪي ان لاءِ گهريائين سو سيڪاريائينس. ۽ جيڪڏهن الله جو ٿارڻ هڪڙن ماڻهن سان ٻين کي نه هجي ها ته زمين ضرور خراب ٿي ها پر الله جهان (وارن) تي ڀلائي ڪرڻ وارو آهي (۲۵۱). اهي الله جا حڪم آهن اهي توتي سچ سان پڙهون ٿا. ۽ تون ضرور پيغمبرن مان آهين. (۲۵۲).

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ
مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَاتَّخَذْنَا عِيسَى ابْنَ
مَرْيَمَ الْبَيْتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتُلَ
الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ لَخْتَلَفُوا
فِيهِمْ مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتُلُوا
وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٥١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا
مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا
شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٥٢﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ
الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا
شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ
الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿١٥٣﴾ لَا أَكْرَاهُ فِي الدِّينِ قَدُ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ
الْغَى فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٤﴾

اهي پيغمبر آهن، انهن مان هڪڙن کي ٻين کان ڀلو ڪيوسون۔ منجهائن ڪن سان الله ڳالهايو ۽ ڪن کي درجن ۾ بلند ڪيائين۔ ۽ عيسيٰ پٽ مريم جي کي چٽا معجزا ڏناسون ۽ کيس پاڪ روح سان مدد ڏني سون۔ ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته جيڪي (ماڻهو) انهن (پيغمبرن) کان پوءِ هئا سي پاڻ وٽ چئن معجزن اچڻ کان بعد (پاڻ ۾) نه وڙهن ها پر اختلاف ۾ پيا پوءِ منجهائن ڪن ايمان آندو ۽ منجهائن ڪن ڪفر ڪيو۔ ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته (پاڻ ۾) نه وڙهن ها، پر الله جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (۲۵۳)۔ اي مؤمنو! جيڪي اوهان کي رزق ڏنو سون تنهن مان ان ڏينهن جي اچڻ کان اڳ خرچ ڪريو جنهن ۾ نڪو واپار ۽ نڪا يارائي آهي ۽ نڪا پارت هلندي۔ ۽ ڪافر ئي ظالم آهن (۲۵۴)۔ الله (اهو آهي جو) ان کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي، (اهو سدائين) جيئرو، (جهانن کي) بيهڪ ڏيندڙ آهي، کيس نڪي پنڪي ۽ نڪي ننڊ وڻندي آهي۔ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) سندس (ملڪيت) آهي۔ ڪير آهي جو سندس موڪل ڌاران وٽس پارت ڪري سگهي؟ جيڪي انهن (مخلوقن) جي اڳيان آهي ۽ جيڪي سندن پوئتان آهي سو (سڀ) ڄاڻندو آهي، ۽ جيڪي گهري تنهن کان سواءِ سندس علم مان ڪنهن ذري کي (اهي) گهرو ڪري نه سگهندا آهن سندس (بادشاهيءَ جي) ڪرسيءَ آسمانن ۽ زمين کي لپيٽيو آهي، ۽ انهن جي سنڀال کيس نه ٿڪائيندي آهي، ۽ اهو (سڀ کان) مٿانهون وڏي وڏائيءَ وارو آهي (۲۵۵)۔ دين مڃائڻ ۾ ڪا زبردستي نه آهي (چو ته) بيشڪ گمراهيءَ کان هدايت (جدا ٿي) پڌري ٿي آهي، تنهنڪري جيڪو طاغوت (يعني خدا کان سواءِ ٻين معبودن) کي نه مڃي ۽ الله کي مڃي تنهن بيشڪ اهڙي مضبوط ڪڙيءَ کي ورتو جنهن کي چڄڻ نه آهي۔ ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۲۵۶)۔

اللَّهُ وَلِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
 وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ
 إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٤﴾
 أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ حَاجَّزَ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ اتَّشَهُ اللَّهُ
 الْمَلِكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا
 أُحْيِي وَأُمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ
 الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ
 لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٥﴾ أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَ
 هِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ
 مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ
 قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ
 عَامٍ فَانْظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانْظُرْ
 إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانْظُرْ إِلَى
 الْعِظَامِ كَيْفَ نُنْشِرُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا فَلَئِمَّا تَبَيَّنَ
 لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٥٦﴾

الله مؤمنن جو سنڀاليندڙ آهي ڪين اونداهين مان سوجهري ڏانهن ڪيندو آهي. ۽ جيڪي ڪافر آهن تن جا مددگار (خدا کان سواءِ جن جي عبادت ڪن ٿا سي) بت آهن ڪين سوجهري مان اونداهين ڏانهن ڪيندا آهن. اهي دوزخي آهن، اهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (۲۵۷). (اي پيغمبر) تو ان ڏانهن نه ڏٺو ڇا؟ جنهن پنهنجي پالڻهار بابت ابراهيم سان (انهي مغروريءَ سبب) تڪرار ڪيو جو الله کيس بادشاهي ڏني هئي. جڏهن ابراهيم چيو ته منهنجو پالڻهار اهو آهي جو جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي (ڪافر) چيو ته آءُ (به) جياريان ٿو ۽ ماريان ٿو. ابراهيم چيو ته الله سج کي اوڀر کان اڀاريندو آهي تنهن ڪري (تون) ان کي اوله کان اڀار پوءِ ڪافر هڪو ٻڪو (وائڙو) ٿي ويو. ۽ الله ظالم ٿوليءَ کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (۲۵۸). يا انهيءَ طرح انهيءَ (پيغمبر) کي (ڏٺي ڇا؟) جو هڪ ڳوٺ وٽان هن حالت ۾ لنگهيو جو اهو پنهنجين ڇتين سڌو ڏنل هو، (ڏسي ڪري) چيائين ته هن کي الله ڪهڙي طرح سندس ڦٽل کان پوءِ وسائيندو؟ پوءِ الله کيس سؤ وره ماريو وري کيس (جاري) اٿاريائين. الله چيو ڪيترو رهين؟ چيائين ته هڪ ڏينهن يا ڪجهه پهر رهيو آهيان. (الله) چيو ته بلڪ سؤ وره دير ڪئي اٿي پوءِ پنهنجي طعام ۽ پنهنجي پاڻي ڏانهن نهار جو اهو نه سيناريو آهي، ۽ پنهنجي (مثل) گڏه ڏانهن نهار (ته جاري توکي ڏيکاريون) ۽ (اهو هن لاءِ ڪيوسين) ته توکي ماڻهن لاءِ نشاني ڪريون ۽ (هاڻي گڏه جي) هڏن ڏانهن ڏس ته ڪين ڪيئن چوريون ٿا وري انهن (هڏن) کي گوشت پهرايون ٿا، پوءِ جنهن مهل ان تي (اهو حال) پڌرو ٿيو (تڏهن) چيائين ته ڇاٿان ٿو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۲۵۹).

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ ارْنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ قَالَ أَوَلَمْ
تُؤْمِنُ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِنْ لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً
مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ
جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٢٠٠﴾ مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
كَمَثَلِ حَبَّةٍ أُنْبِثَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِّائَةٌ حَبَّةٌ
وَاللَّهُ يُضَعِفُ لِمَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠١﴾ الَّذِينَ
يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتَّبَعُونَ مَا أَنْفَقُوا
مِنَّا وَلَا أَذَىٰ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٠٢﴾ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ
يَتَّبِعَهَا أَذَىٰ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ ﴿٢٠٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا
تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُم بِالْمَنِّ وَالْأَذَىٰ كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ
رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ
صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا إِلَّا يَقْدِرُونَ
عَلَىٰ شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٠٤﴾

۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم چيو ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي ڏيکار ته ڪهڙي طرح مٿن کي جياريندو آهين۔ (الله) چيو ته نه تو مڃين ڇا؟ (ابراهيم) چيو ته هاڻو (مڃيان ٿو) پر هن لاءِ ته منهنجيءَ دل کي تسلي ٿئي۔ (الله) چيو ته چار پکي وٺ پوءِ کين پاڻ وٽ ٽڪرا ٽڪرا ڪر پوءِ منجهانئن ڪو ياڱو هر هڪ جبل تي رک وري کين سڏ ته تو ڏانهن ڊوڙندا ايندا۔ ۽ ڄاڻ ته الله غالب حڪمت وارو آهي (۲۶۰)۔ جيڪي (ماڻهو) پنهنجا مال الله جي واٽ ۾ خرچيندا آهن تن جو مثال انهيءَ داڻي جي مثال وانگر آهي جو ست سنگ ڄمائي هر هڪ سنگ ۾ سؤ داڻو هجي۔ ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي (تنهن کي) ڀيڻو ڏيندو آهي ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو، ڄاڻندڙ آهي (۲۶۱)۔ جيڪي (ماڻهو) پنهنجو مال الله جي واٽ ۾ خرچيندا آهن وري پنهنجي ڏيڻ پٺيان نڪي ٿورو رکندا آهن ۽ نڪي اڃا ئيندا آهن، تن لاءِ سندن پالڻهار وٽ سندن ثواب آهي ۽ نڪي کين ڪو پڻو آهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (۲۶۲)۔ منو ڳالهائڻ ۽ معاف ڪرڻ انهيءَ خيرات کان ڀلو آهي جنهن جي پٺيان ايڏاءُ هجي۔ ۽ الله بي پرواه بردبار آهي (۲۶۳)۔ اي مؤمنو! پنهنجين خيراتن کي احسان رکڻ ۽ ايڏائڻ سان انهيءَ ماڻهو وانگر نه وڃايو جيڪو پنهنجو مال ماڻهن جي ڏيکاري لاءِ خرچي ۽ الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي نه مڃي۔ پوءِ سندس مثال (انهيءَ) لسي پٿر وانگر آهي جنهن تي ٿوري مٽي (ڀيل) هجي ۽ مٽس وڌڻو مينهن وسي پوءِ چنڊي ڇڏيس۔ (ته رياءُ وارن) جيڪي ڪمايو تنهن مان ڪنهن ذري تي (اهي) وس وارا نه ٿيندا۔ ۽ الله ڪافر توليءَ کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (۲۶۴)۔

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَ
تَثْبِيْتًا مِّنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ
فَأَتَتْ أَكْطَافَهَا ضَعْفَيْنِ فَإِن لَّمْ يُصِيبْهَا وَابِلٌ فَطُلٌّ ۖ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۖ ^(٢١٤) أَيَوَدُّ أَحَدُكُمْ أَن تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ
تَنْحِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ
الشَّجَرِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضِعْفًا ۖ فَأَصَابَهَا
إِغْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ۖ ^(٢١٥) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ
طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ ۖ وَلَا
تَيَسَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا
أَنْ تُغِيْضُوا فِيهِ ۖ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ۖ ^(٢١٦)
الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ ۖ وَاللَّهُ
يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ۖ ^(٢١٧)
يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَّشَاءُ ۖ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ
أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا ۖ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ۖ ^(٢١٨)

۽ جيڪي پنهنجن مالن کي الله جي رضامندي حاصل ڪرڻ ۽ پنهنجين دٻن ۾ پڪي يقين پيدا ڪرڻ لاءِ خرچيندا آهن تن جو مثال هڪ باغ وانگر آهي جو دڙي تي هجي ان تي وڏو ڦڙو مينهن وسي ۽ پنهنجو ڦڙو ٻيٽو ڪري پر جيڪڏهن مٿس وڏو ڦڙو مينهن نه وسي ته ماڪ بس هجيس. ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (۲۶۵). اوهان مان ڪو هڪ (دل سان) گهرندو آهي ڇا؟ ته ان کي ڪجين ۽ انگورن جو هڪ باغ هجي جنهن جي هيٺان واهيون وهنديون هجن ان لاءِ منجهس سڀ ڪنهن (جنس جا) ميوا هجن ۽ کيس پوڙهائي اچي وڃي ۽ ان کي ڪمزور اولاد هجي پوءِ ان (باغ) کي (اهڙو) واچوڙو لڳي جنهن ۾ باه هجي تنهنڪري (سندس باغ) سڙي وڃي. اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ (چڻيون) نشانيون بيان ڪندو آهي ته مان اوهين سوچيو (۲۶۶). اي مؤمنو! جيڪي ڪمايو تنهن مان (۽ پڻ) جيڪي اوهان لاءِ زمين مان پيدا ڪيوسون تنهن مان ڪي سٺيون شيون (خدا ڪارڻ) خرچ ڪريو ۽ ان مان خراب شيءِ خرچ ڪرڻ جي نيت هن هوندي نه ڪريو جو (پاڻ) ان ۾ پنهنجين اکين ٻوٽن کان سواءِ کيس وٺڻ وارا نه آهيو. ۽ ڄاڻو ته الله بي پرواه ساراهيل آهي (۲۶۷). (اي مسلمانو!) شيطان اوهان کي سڃاڻيءَ جو پڻ ڏيندو آهي ۽ اوهان کي بي حياتيءَ (جي ڪمن) جو حڪم ڪندو آهي، ۽ الله اوهان کي پنهنجي پاران بخشش ۽ پلائي جو وعدو ڏيندو آهي. ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (۲۶۸). جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي دانائي ڏيندو آهي ۽ جنهن کي دانائي ڏني ويئي تنهن کي بيشڪ گهڻي چڱائي ڏني ويئي. ۽ عقل وارن کان سواءِ ٻيو ڪو نصيحت نه پرائيندو آهي (۲۶۹).

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ
فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٤٠﴾
إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَ
تُوتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ
مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٤١﴾ لَيْسَ
عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا
تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا نُنْفِسُكُمْ وَمَا تَنْفِقُونَ إِلَّا
ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُؤْتِ إِلَيْكُمْ
وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٤٢﴾ لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي
سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ
الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ
لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَاقًا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ
فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢٤٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ
بِالْإِيلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٤٤﴾

۽ (اي مسلمانو!) جيڪي اوهان خيرات ڪريو يا باس باسيو ٿا تنهن کي الله ڄاڻندو آهي ۽ ظالمن جو ڪو مددگار نه آهي (۲۷۰). جيڪڏهن خيراتون ظاهر ڪري ڏيندو ته آهي (ڪهڙيون نه) چڱيون آهن! ۽ جيڪڏهن انهن کي لڪائيندو ۽ آهي محتاجن کي ڏيندو ته اهو اوهان لاءِ (ويترا) ڀلو آهي. ۽ الله اوهان جا ڪي گناه اوهان کان مڃيندو. ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۲۷۱). (اي پيغمبر!) تو تي انهن (ڪافرن) کي هدايت (يعني دل ۾ اثر پيدا) ڪرڻ لازم نه آهي پر الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي هدايت ڪندو آهي. ۽ جيڪي ڪجهه مال خرچيندا آهيو سو اوهان (جي ڀلي) لاءِ آهي ۽ الله جي رضامندي طلبڻ کانسواءِ (اوهين) خرچ نه ڪريو. ۽ جيڪي ڪجهه مال خرچيو (ان جو ثواب) اوهان کي پورو ڏبو ۽ اوهان تي ظلم نه ڪبو (۲۷۲). اهڙن فقيرن کي (خيرات ڏيڻ لازم آهي) جيڪي الله جي واٽ ۾ روڪيل آهن (واپار لاءِ) ملڪ ۾ سفر ڪري نه سگهندا آهن ناواقف (سندن) بي طمعيءَ سببان کين مالدار پائڻيندا آهن، سندن پيشانين مان کين سڃاڻندو آهين، جنهن کي ماڻهن کان نه پنندا آهن. ۽ جيڪي ڪجهه مال خرچيندا آهيو سو الله ڄاڻندڙ آهي (۲۷۳). جيڪي پنهنجا مال رات جو ۽ ڏينهن جو گجهو ۽ ڀڏرو خرچيندا آهن تن لاءِ سندن پالڻهار وٽ سندن اجر آهي، ۽ نڪي کين ڪو ڀؤ آهي ۽ نڪي اهي غمگين ٿيندا (۲۷۴).

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا أَلَّا يَقُومُوا إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِينَ
يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّا الْبَائِعُونَ
مِثْلَ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ
مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ
وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٤٥﴾
يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَاقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ
كَفَّارٍ آثِيمٍ ﴿٢٤٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا
الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٤٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا
اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾ فَإِنْ
لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتُمْ
فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٤٩﴾ وَإِنْ
كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ
لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٥٠﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ
إِلَى اللَّهِ تَمُوتُ فِي كُلِّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥١﴾

جيڪي وياج ڪائيندا آهن سي (قبرن مان) رڳو انهيءَ (ماڻهو) جي اُٿڻ وانگر اُتندا جنهن کي جن اُثر سببان چريو ڪيو هجي. اهو هن ڪري آهي جو آهي (وياج خورا) چون ٿا ته واپار وياج جهڙو ئي آهي. حالانڪه الله واپار کي حلال ڪيو آهي ۽ وياج کي حرام ڪيو آهي پوءِ جنهن کي پنهنجي پالڻهار وٽان نصيحت آئي ۽ (وياج) ڇڏيائين تنهن لاءِ جيڪي اڳي ڪيائين سو (هينئر معاف) آهي. ۽ (آخرت ۾) سندس مامرو الله ڏانهن (سونپيل) آهي ۽ جن وري (وياج ڪاڌو) سي دوزخي آهن، اهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (۲۷۵). الله وياج (جو ڪٿيو) ناس ڪري ڇڏيندو آهي ۽ خيراتن کي وڌائيندو آهي الله ڪنهن به بي شڪر گنهگار کي دوست نه رکندو آهي (۲۷۶). جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ نماز پڙهيائون ۽ زڪوة ڏنائون تن لاءِ سندن پالڻهار وٽ سندن اجر آهي. ۽ نڪي کين ڪو پئسو آهي ۽ نڪي آهي غمگين ٿيندا (۲۷۷). اي ايمان وارو! الله کان ڊڄو ۽ جيڪڏهن اوهين (الله ۽ رسول کي) مڃيندڙ آهيو ته جيڪي وياج مان رهيل آهي سو ڇڏيو (۲۷۸). پوءِ جيڪڏهن (ائين) نه ڪندؤ ته الله ۽ سندس رسول جي پاران اوهان کي جنگ جو اعلان هجي، ۽ جيڪڏهن توبه ڪيو ته اوهان لاءِ اوهان جي مالن جي موڙي آهي، نڪي وڌيڪ وٺو ۽ نڪي اوهان کي گهٽ ڏبو (۲۷۹). ۽ جيڪڏهن (قرضي) سڄو هجي ته سگهه تائين مهلت ڏيڻ لازم آهي. ۽ جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو ته اوهان جو (قرض) بخشڻ اوهان لاءِ بهتر آهي (۲۸۰). ۽ انهيءَ ڏينهن کان ڊڄو جنهن ۾ الله ڏانهن موتايا ويندو، پوءِ سڀ ڪنهن ماڻهو کي جيڪي ڪمايائين تنهن جو پورو بدلو ڏبو ۽ انهن تي ظلم نه ڪبو (۲۸۱).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى
فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكْتُبَ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ
يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ
وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ
الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْطِيعُ أَنْ يُمْلِئَ هُوَ فَلْيُمْلِلْ
وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ
لَمْ يَكُنَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ
الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَىٰ وَ
لَا يَأْبَ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ
صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ ذَلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ
لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً
تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا
تَكْتُبُوهَا وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ
وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفَعَّلُوا فَإِنَّهُ فَسُوقٌ بِكُمْ وَ
اتَّقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٨٢﴾

اي مؤمنو! جڏهن ڪنهن مقرر مدت تائين قرض جو معاملو ڪريو تڏهن ان کي لکو۔ ۽ اوهان جي وچ ۾ لڪندڙ کي انصاف سان لکڻ گهرجي ۽ جيئن کيس الله سيڪاريو آهي تيئن لڪندڙ لکڻ کان انڪار نه ڪري پوءِ لکڻ گهرجيس، ۽ جنهن تي قرض آهي سو (مطلب) بيان ڪري ۽ پنهنجي پالڻهار الله کان ڊڄڻ گهرجيس ۽ منجهانئس ڪجهه نه گهٽائي۔ پوءِ جنهن تي قرض آهي سو جيڪڏهن ابوجه يا هيڻو هجي يا بيان ڪري نه سگهي ته سندس سنڀاليندڙ کي انصاف سان بيان ڪرڻ گهرجي۔ ۽ پنهنجن (مسلمانن) مردن مان ٻه گواه شاهد ڪريو، پوءِ جيڪڏهن ٻه مرد نه هجن ته هڪ مرد ۽ ٻه زائفون (انهن) شاهدن مان جيڪي اوهان کي وڻن (شاهد ڪريو هن لاءِ) ته جي انهن (پنهني) مان هڪڙي وساريندي ته انهن مان ٻي کيس ياد ڏياريندي۔ ۽ جڏهن شاهد (شاهديءَ لاءِ) سڏيا وڃن ته انڪار نه ڪن۔ ۽ ان جي مدت تائين ٿوري يا گهڻي (قرض) جي لکي ڏيڻ کان نه ٽڪجو۔ اهو (لکڻ) الله وٽ انصاف کي تمام ويجهو ۽ شاهديءَ لاءِ بلڪل سٺو آهي ۽ اوهان جي شڪ ۾ نه پوڻ کي (به) ڏاڍو ويجهو آهي، پر جيڪڏهن اوهان جو واپار روبرو هجي جو اوهين هٿون هٿ پاڻ ۾ پيا ڪريو ته ان جي نه لکڻ ۾ اوهان تي ڪو گناهه نه آهي۔ ۽ جڏهن ڏيو وٺو ته شاهد ڪريو ۽ لڪندڙ ۽ شاهد کي نه ڏکوئجي۔ ۽ جيڪڏهن (اهڙو ڪم) ڪندؤ ته اهو اوهان کي گناهه آهي۔ ۽ الله کان ڊڄو۔ ۽ الله اوهان کي سيڪاري ٿو۔ ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۲۸۲)۔

وَأِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهْنَ مَقْبُوضَهُ فَإِنْ
أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِمِنَ أَمَانَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ
رَبَّهُ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ إِثْمٌ قَلْبُهُ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٢﴾ لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَإِنْ تُبَدُّوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخَفُّوهُ يَحَاسِبُكُمْ بِهِ
اللَّهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٣﴾ أَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْ
مُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ قَدْ
لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ قَدْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٤﴾ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا
وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا
تُؤَاخِذْنَا إِنْ نُسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا
إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا
مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفُ لَنَا وَارْحَمْنَا إِنَّكَ
أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٥﴾

۽ جيڪڏهن اوهين مسافريءَ ۾ هجو ۽ لڪندڙ نه لهو ته (ڪا شيءِ) گروي قبضي ڪرڻ لازم آهي پوءِ جيڪڏهن اوهان مان هڪڙا ٻين تي اعتبار رکن ته جنهن تي اعتبار رکيو ويو تنهن کي پنهنجي امانت (يعني قرض) ادا ڪرڻ گهرجي ۽ پنهنجي پالڻهار الله کان ڊڄڻ گهرجي ۽ شاهدي نه لکايو. ۽ جيڪو ان کي لڪائيندو ته بيشڪ سندس دل ڏوهارڻ آهي. ۽ جيڪي اوهان ڪندا آهيو سو الله ڄاڻندڙ آهي (۲۸۳). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جي ئي (ملڪيت) آهي. ۽ جيڪي اوهان جي دٻين ۾ آهي سو جيڪڏهن پڌرو ڪريو توهي اهو لکايو (ته به) الله اوهان سان ان جو حساب ڪندو پوءِ جنهن لاءِ گهرندو تنهن کي بخشيندو. ۽ جنهن لاءِ گهرندو تنهن کي عذاب ڪندو. ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (۲۸۴). پيغمبر (محمد ﷺ) ڏانهن جيڪي سندس پالڻهار کان لاٿو ويو سو ان مڃيو آهي ۽ مؤمنن (به) سڀ ڪنهن الله ۽ سندس ملائڪن ۽ سندس ڪتابن ۽ سندس رسولن کي مڃيو آهي (چون ٿا ته) سندس پيغمبرن مان ڪنهن هڪ (جي مڃڻ) ۾ فرق نه ڪندا آهيون، ۽ چيائون ته ٻڌو سون ۽ (سندس حڪم) مڃيوسون. اي اسان جا پالڻهار! تنهنجي بخشش گهرون ٿا ۽ توهانن موٽڻو آهي (۲۸۵). الله ڪنهن کي سندس وس ڌارن تڪليف نه ڏيندو آهي. جيڪي (چڱو) ڪمپائين سو سندس (فائدي) لاءِ آهي ۽ جيڪي (بيچڙو) ڪمپائين سو مٿس آهي. اي اسان جا پالڻهار! جيڪڏهن وساريون يا چڪ ڪريون ته اسان کي نه پڪڙ، ۽ اي اسان جا پالڻهار! اسان تي اهڙو بار نه رک جهڙو اسان کان اڳين تي رکيو هئي، ۽ اي اسان جا پالڻهار! جنهن (بار) جي ڪٽڻ جي اسان کي سگه ڪانهي سو اسان تي نه رک! ۽ اسان کي معاف ڪر! ۽ اسان کي بخش ۽ اسان تي مهر ڪر! تون اسان جو سائين آهين تنهن ڪري اسان کي ڪافر ٿوليءَ تي سوڀ ڏي! (۲۸۶).

سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

الْحَمْدُ لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ٢ نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ

بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ٣

مِّن قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا

بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ٤ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ٥

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ٦

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ ٧ لَا إِلَهَ إِلَّا

هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٨ هُوَ الَّذِي أَنزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ

آيَاتٌ مُّحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ

فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ

الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلَةٍ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ مَرَّ

الرُّسُخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا

وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ٩ رَبَّنَا لَا تَزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ

هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَّدُنكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ١٠

سورة آل عمران مدني آهي ۽ هيءَ ۴۰ آيتون تي
آيون ۽ ويهه رڪوع آهي.

الله باجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

الم (۱). الله (اهو آهي جو) ان کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي
(جو سدائين) جيئرو (جڳ جي) بيهڪ ڏيڻ وارو آهي (۲). توتي (اهو)
ڪتاب سچ سان لائين (جو) جيڪي (ڪتاب) ڪانئس اڳي آهن تن
جي تصديق ڪندڙ آهي ۽ توريت ۽ انجيل کي لائين (۳). اڳي ئي ماڻهن
جي هدايت لاءِ ۽ (سچ ۽ ڪوڙ کي) سنڌو وجهندڙ لائين. بيشڪ جن
الله جي آيتن جو انڪار ڪيو تن لاءِ سخت عذاب آهي. ۽ الله غالب بدلي
وٺڻ وارو آهي (۴). الله تي ڪا ئي شيءِ نڪي زمين ۾ ۽ نڪي آسمان ۾
گجهي رهندي آهي (۵). اهو (الله) اهو آهي جيڪو (ماڻن) جي گهڻن ۾
جيئن گهرندو آهي (تيئن) اوهان جي شڪل ٺاهيندو آهي. ان کان سواءِ
ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي (اهوئي) غالب حڪمت وارو آهي (۶). اهو
(الله) آهي جنهن تو تي ڪتاب لائو جنهن مان ڪي آيتون محڪم (يعني
چٽي معنيٰ واريون) آهن آهي ڪتاب جو اصل آهن ۽ ٻيون متشابه (يعني
گهڻن معنائن واريون) آهن، پوءِ جن جي دلين ۾ ڏنگائي آهي سي منجهانئس
جيڪي متشابه آهن تن جي پٺيان فتني پکيڙڻ ۽ سندن (مطلبي) مراد ڳولڻ
لاءِ لڳندا آهن، ۽ الله کان سواءِ ان جي مراد ڪوئي نه ڄاڻندو آهي. ۽
(جيڪي) علم ۾ پختا (آهن سي) چوندا آهن ته انهن کي مڃيوسون آهي
مرئي اسان جي پالڻهار وٽان آهن، ۽ عقل وارن کان سواءِ (ٻيو) نصيحت نه
وٺندو آهي (۷). اي اسان جا پالڻهار! جڏهن تو اسان کي هدايت ڪئي
تنهن کان پوءِ اسان جي دلين کي ڏنگائي نه ڏي ۽ پاڻ وٽان اسان کي
باجه عطا ڪر، چو ته تون ئي بخشڻهار آهين (۸).

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ
الْمِيعَادَ ٩ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ تُغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا
أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ١٠ كَذَابُ
الْفِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَآخَذَهُمُ
اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ١١ قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
سُجُودٌ وَتُحْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْبِهَادُ ١٢ قَدْ كَانَ
لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَىٰ
كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلَهُمْ رَأَىٰ الْعَيْنُ وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصَرِهِ
مَنْ يَشَاءُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ١٣ زُيِّنَ
لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ
الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ
وَالْحَرْثِ ١٤ ذَلِكَ مَتَاعُ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ
الْمَبَآئِ ١٥ قُلْ أَوْفُوا بِعَهْدِكُمْ بِخَيْرٍ مِّنْ ذَلِكَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ
رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ
مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ١٦

اي اسان جا پالڻهار! تون ان ڏينهن ۾ ماڻهن کي گڏ ڪندڙ آهين جنهن ۾ ڪو شڪ نه آهي بيشڪ الله (پنهنجي) انجام کي نه ڦيرائيندو آهي (۹). بيشڪ جن ڪفر ڪيو تن کان ڪڏهن به سندن مال ۽ سندن اولاد الله (جي عذاب) مان ڪجهه به نه ٿاريندو. ۽ اهي دوزخ جو ٻل آهن (۱۰). (انهن جو حال) فرعونين جي ۽ انهن جي حال جهڙو آهي جي کائن اڳ هئا (انهن) اسان جي آيتن کي ڪوڙ پانيو، پوءِ الله سندن گناهن سببان کين پڪڙيو. ۽ الله سخت سزا ڏيندڙ آهي (۱۱). (اي پيغمبر!) ڪافرن کي چو ته سگهو هيٺاهان ٿيندو ۽ دوزخ ڏانهن گڏ ڪيا ويندو. ۽ (اهو) بچڙو هنڌ آهي (۱۲). انهن ٻن ٽولين جي (پاڻ ۾) ويڙه ڪرڻ ۾ اوهان لاءِ بي شڪ نشاني آهي. هڪڙي ٽولي الله جي واٽ ۾ وڙهي ۽ ٻي ڪافرن (جي) هٿي (مسلمانن) کين پاڻ کان پيو اکين جي ڏيڻ سان ڏنو ٿي. ۽ الله جنهن کي وڻيس (تنهن کي) پنهنجي مدد سان سگه ڏيندو آهي. چو ته ان ۾ (سمجه جي) اکين وارن لاءِ ضرور عبرت آهي (۱۳). ماڻهن لاءِ زالن ۽ پٽن ۽ سون ۽ چانديءَ جي (وڏن وڏن) سٿيلن ڏيرن ۽ نشان ڪيلن گهوڙن ۽ ڍورن ۽ پوک جي خواهشن جي محبت سينگاري وئي آهي. اهو دنيا جي حياتيءَ جو سامان آهي، ۽ الله وٽ چڱو موٽڻ جو هنڌ آهي (۱۴). (اي پيغمبر! کين) چو ته آءُ ان کان پليءَ (شيءَ) جي خبر ڏيان؟ جن (شرڪ کان) پاڻ بچايو تن لاءِ سندن پالڻهار وٽ بهشت آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن. ۽ پاڪ زالن ۽ (پٽ) الله جي پاران راضيو آهي. ۽ الله ٻانهن کي ڏسندڙ آهي (۱۵).

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اِنَّا اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ ١٦ الصّٰدِقِيْنَ وَالْقٰنِتِيْنَ
وَالْمُنْفِقِيْنَ وَالْمُتَغَفِّرِيْنَ بِالْاَسْحٰرِ ١٧ شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ
لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ وَالْهَلِكُ كُلُّهُ وَارْثُ الْعِلْمِ قَابِضًا بِالْقِسْطِ
لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ١٨ اِنَّ الدِّيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ
الْاِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ
مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيٰتِ اللّٰهِ
فَاِنَّ اللّٰهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ١٩ فَاِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ اَسْلَمْتُ
وَجْهِيَ لِلّٰهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ ۚ وَقُلْ لِلَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ
وَالْاُمِّيِّنَ اَسْلَمْتُ ۖ فَاِنْ اَسْلَمُوْا فَقَدْ اهْتَدَوْا ۗ وَاِنْ
تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلٰغُ ۖ وَاللّٰهُ بِصِرِّ الْعِبَادِ ۚ اِنَّ
الَّذِيْنَ يَكْفُرُوْنَ بِآيٰتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُوْنَ النَّبِيَّيْنَ بِغَيْرِ
حَقٍّ ۙ وَيَقْتُلُوْنَ الَّذِيْنَ يَآمُرُوْنَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ
فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ۚ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ حَبِطَتْ
اَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۚ وَمَا لَهُمْ مِنْ نّٰصِرِيْنَ ۚ ٢٠

جيڪي چوندا آهن ته اي اسان جا پالڻهار! اسان توکي مڃيو آهي تنهن ڪري اسان جا ڏوه اسان کي بخش ۽ باهه جي عذاب کان اسان کي بچاءِ! (۱۶). اهي صابر ۽ سچا ۽ تابعداري ڪندڙ ۽ سخي ۽ اسر مهل جو بخشش گهرندڙ آهن (۱۷). الله (هيءَ) گواهي ڏني آهي ته الله کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي ۽ ملائڪه ۽ علم وارا (به) انصاف تي قائم رهندي (اها شاهدي ڏيندا آهن). ان کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي اهو غالب حڪمت وارو آهي (۱۸). بيشڪ (وڻندڙ) دين الله وٽ اسلام آهي، ۽ جن کي ڪتاب (توريت ۽ انجيل) ڏنو ويو تن (اڳ) تڪرار نه ڪيو پر وڻن علم آيو تنهن کان پوءِ پاڻ ۾ ضد سببان (تڪرار ڪيائون). ۽ جيڪو الله جي حڪمن کي نه مڃيندو ته بيشڪ الله (به) سگهو حساب وٺندڙ آهي (۱۹). پوءِ جيڪڏهن توسان جهيڙين ته چؤ ته مون ۽ جنهن منهنجي تابعداري ڪئي تنهن پنهنجو منهن (يعني سر) الله لاءِ نوايو آهي. ۽ (اي پيغمبر!) جن کي ڪتاب (توريت ۽ انجيل) ڏنو ويو تن کي ۽ ان پڙهيلن کي چؤ ته اسلام اندو اٿو؟ (يا نه). پوءِ جيڪڏهن اسلام آئين ته بيشڪ سڌيءَ وات وارا ٿيا، ۽ جيڪڏهن ڦري وڃن ته تو تي رڳو پيغام پهچائڻ آهي. ۽ الله ٻانهن کي ڏسندڙ آهي (۲۰). بيشڪ جيڪي الله جي آيتن کي نٿا مڃين ۽ پيغمبرن کي ناحق ٿا ڪهن ۽ ماڻهن مان جيڪي (کين) انصاف جو حڪم ڪن ٿا تن کي ٿا ڪهن پوءِ کين ڏکوئيندڙ عذاب جي سڏ ڏي (۲۱). اهي (اهي) آهن جن جي ڪمائي دنيا آخرت ۾ ناس ٿي وڃي ۽ انهن جو مددگار ڪونهي (۲۲).

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ
 اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِّنْهُمْ وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٣٣﴾
 ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَن تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَةً وَغَرَّهُمْ
 فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٣٤﴾ فَكَيْفَ إِذَا جُمِعْتَهُمْ لِيَوْمٍ لَا
 رَيْبَ فِيهِ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٣٥﴾
 قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَن تَشَاءُ وَتَنزِعُ الْمُلْكَ
 مِمَّن تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَاءُ يُبْدِلُكَ الْخَيْرُ
 إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٦﴾ تُوَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُوَلِّجُ النَّهَارَ
 فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ
 وَتَرْزُقُ مَن تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ
 الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَن يَفْعَلْ
 ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَن تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاتَهُ
 وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ الْبَصِيرُ ﴿٣٨﴾ قُلْ إِنْ
 تُحِبُّوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْذَرُوهُ يَعْلَمُهَا اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا
 فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

(اي پيغمبر!) جن کي ڪتاب مان ڪو پاڻو ڏنو ويو تن کي نه ڏنو ائيني چا؟ (جو) الله جي ڪتاب ڏانهن (هن لاءِ) سدڻا وڃن ٿا ته سندن وچ ۾ فيصلو ڪري پوءِ منجهائن هڪ ٽولي ڦري ويندي آهي ۽ اهي منهن موڙيندڙ (ب) آهن (۲۳). اهو هن ڪري آهي جو اهي چون ٿا ته باه ڪن ڳاڻون ڏينهن کان سواءِ اسان کي ڪڏهن نه ڇهندي ۽ جيڪو ناهه ناهيندا رهيا تنهن کين سندن دين ۾ ٺڳيو آهي (۲۴). پوءِ ڪهڙو (حال ٿيندو)؟ جڏهن کين اهو ڏينهن جنهن ۾ ڪو شڪ نه آهي تنهن ۾ گڏ ڪنداسين ۽ سڀ ڪنهن ماڻهوءَ جيڪي ڪمايو تنهن جو کيس پورو بدلو ڏبو ۽ انهن سان ظلم نه ڪبو (۲۵). (اي پيغمبر!) چؤ ته اي الله! ملڪ جا مالڪ! جنهن کي گهرين تنهن کي بادشاهي ڏئين ۽ جنهن کان وٺي تنهن کان بادشاهي ڪسين ۽ جنهن کي گهرين تنهن کي مانوارو ڪرين ۽ جنهن کي وٺي تنهن کي ذليل ڪرين. تنهنجي هٿ ۾ چڱائي آهي. بيشڪ تون سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهين (۲۶). رات کي (گهٽائي) ڏينهن ۾ آئين ٿو ۽ ڏينهن کي (گهٽائي) رات ۾ آئين ٿو ۽ مٿي مان جيئري کي ڪڍين ٿو ۽ جيئري مان مٿي کي ڪڍين ٿو ۽ جنهن کي گهرين تنهن کي اڻ ڳڻي روزي ڏيندو آهين (۲۷). (گهرجي ته) مؤمن مؤمنن کانسواءِ ڪافرن کي دوست نه بڻائين، ۽ جيڪو ائين ڪندو تنهن جو الله (جي دين) سان (ڪو) واسطو نه آهي، هن کان سواءِ ته انهن (ڪافرن) کان، پاڻ بچائڻ لاءِ بچاءُ ڪريو ۽ الله پاڻ کان اوهان کي ڊيڄاريندو آهي. ۽ الله ڏانهن موٽڻو آهي (۲۸). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته جيڪي اوهان جي دٻين ۾ آهي سو جي لڪائيندو يا اهو پٿرو ڪندو ته (ب) ان کي الله ڄاڻندو آهي. ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (۲۹).

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ
سُوءٍ تَتَوَدَّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا ۖ وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ
نَفْسَهُ ۗ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ٣٠ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي
يُحِبِّكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ٣١ قُلْ
أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ ۚ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ٣٢
إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى
الْعَالَمِينَ ٣٣ ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ٣٤
إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي
مُحَرَّرًا ۖ فَتَقَبَّلْ مِنِّي ۖ إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٣٥ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا
قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ ۗ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ ۖ وَ
لَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ ۖ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ ۖ وَإِنِّي أُعِيذُهَا
بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ٣٦ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ
حَسَنٍ ۖ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا ۖ وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا ۖ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا
زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَ هَارِزٍ قَائِمًا ۖ قَالَ يَمْرُؤُا أَنَّىٰ لَكَ هَٰذَا
قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ۖ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ٣٧

أنهيءَ دينهن سڀ ڪو (ماڻهو) جيڪو چڱو ڪم ڪيائين ۽ جيڪو
 بچڙو ڪم ڪيائين تنهن کي آڏو لهندو، (بچڙي ڪم کي ڏسي) گهرندو
 ته جيڪر سندس ۽ ان جي وچ ۾ گهڻي ڊيگهه هجي ها۔ ۽ الله پاڻ کان
 اوهان کي ڊيچاريندو آهي ۽ الله ٻانهن تي گهڻو مهربان آهي (۳۰)۔ (اي
 پيغمبر!) چؤ ته جي اوهين الله کي دوست رکندا آهيو ته منهنجي تابعداري
 ڪريو ته الله اوهان کي دوست رکندو ۽ اوهان جا گناهه اوهان کي
 بخشيندو۔ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۳۱)۔ (اي پيغمبر! چؤ) ته الله ۽
 پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو، پوءِ جيڪڏهن ڦري ويا ته بيشڪ الله (به)
 ڪافرن کي دوست نه رکندو آهي (۳۲)۔ الله آدم ۽ نوح ۽ ابراهيم جي اولاد
 ۽ عمران جي اولاد کي جهانن (وارن) تي سڳورو ڪيو آهي (۳۳)۔ جو پاڻ
 ۾ هڪ ٻئي جو نسل آهن۔ ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۳۴)۔ جڏهن عمران
 جي زال چيو ته اي منهنجا ڀالڻهار! جيڪي منهنجي پيٽ ۾ آهي سو تو لاءِ
 آزاد ڪيل نذر ڪيم تنهن ڪري مون کان قبول ڪر۔ بيشڪ تون ئي
 ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهين (۳۵)۔ پوءِ جڏهن ان کي چيائين تڏهن چيائين ته اي
 منهنجا ڀالڻهار! مون ڌيءَ ڄڻي۔ ۽ جيڪي ان چيئو تنهن کي الله بهتر ڄاڻندڙ
 آهي۔ ۽ پٽ ڌيءَ جهڙو نه آهي، ۽ مون سندس نالو مريم رکيو ۽ آءُ ان کي
 ۽ سندس نسل کي تڙيل شيطان (جي شر) کان تنهنجيءَ پناهه ۾ سونپيان
 ٿي (۳۶)۔ پوءِ ان کي سندس ڀالڻهار چڱي قبولڻ سان قبوليو ۽ ان کي چڱي
 پالڻ طرح پاليائين۔ ۽ سندس سنياليندڙ زڪريا کي ڪيائين۔ جڏهن به
 زڪريا مٿس حجري ۾ لنگهندو هو ته وٽس طعام (رڪيل) لهندو هو۔
 (هڪ وقت) چيائين ته اي مريم! هيءُ ڪٿان تو لاءِ (آيو) آهي؟ چيائين ته
 اهو الله وٽان (آيو) آهي۔ چو ته الله جنهن کي وٿيس (تنهن کي) اڻ ڳڻي
 روزي ڏيندو آهي (۳۷)۔

هَذَا لَكَ دَعَا زَكْرِيَّا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً
طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٨﴾ فَنَادَتْهُ الْمَلِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ
يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيحْيَى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ
مِّنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَأَحْصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٩﴾ قَالَ رَبِّ
أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَامْرَأَتِي عَاقِرٌ قَالَ
كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿٤٠﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّي آيَةً قَالَ
أَيُّكَ أَتَكَلِّمُ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْرًا وَادْكُرُّ رَبَّكَ
كَثِيرًا أَوْ سَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ ﴿٤١﴾ وَإِذْ قَالَتِ الْمَلِكَةُ
يَمْرُئِمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكِ وَطَهَّرَكَ وَاصْطَفَىٰكِ عَلَى
نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ﴿٤٢﴾ يَمْرُئِمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي وَارْكَعِي
مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا
كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُونَ أَقْلَامُهُمْ أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا
كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾ إِذْ قَالَتِ الْمَلِكَةُ يَمْرُئِمُ
إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بَكَلِمَةٍ مِّنْهُ ﴿٤٥﴾ اسْمُهُ الْيَسِيُّ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ
وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٦﴾

آتي زڪريا پنهنجي پالڻهار کي سڏيو، چيائين اي منهنجا پالڻهار! پاڻ وٽان مون کي ڀلو اولاد بخش، ڇو ته تون دعا جو ٻڌندڙ آهين (۳۸). پوءِ ملائڪن سڏيس ۽ ان حجري ۾ بيٺي نماز پڙهي ٿي (ملائڪن چيس ته) الله توکي يحيٰ (جي ڄمڻ) جي خوشخبري ڏئي ٿو جو الله جي حڪم (سان پيدا ٿيل عيسيٰ) جو سچو ڪندڙ ۽ سردار ۽ ستو جتو ۽ صالحن مان پيغمبر آهي (۳۹). چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي پٽ ڪيئن ٿيندو جو بيشڪ مون کي پوڙهائي اچي رسي آهي ۽ منهنجي زال سنڍي آهي (ملائڪ) چيو ته الله جيڪي گهرندو آهي سو اهڙيءَ طرح ڪندو آهي (۴۰). چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! مون لاءِ ڪا نشاني مقرر ڪر. (الله) فرمايو ته تنهنجي نشاني (هيءَ) آهي ته ٽي ڏينهن اشاري کان سواءِ ماڻهن سان ڳالهائي نه سگهندين ۽ پنهنجي پالڻهار کي گهڻو ياد ڪر ۽ صبح جو ۽ سانجهيءَ جو ساراھ (۴۱). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ملائڪن چيو ته اي مريم! الله توکي سڳورو ڪيو ۽ توکي پاڪ ڪيائين ۽ توکي جهانن جي زائفن تي سڳورو ڪيائين (۴۲). اي مريم! پنهنجي پالڻهار جي فرمانبرداري ڪر ۽ سجدو ڪر ۽ رکوع ڪندڙن سان گڏجي رکوع ڪر. (۴۳). اها ڳجهين خبرن مان آهي ان کي تو ڏانهن وحي ڪيوسون. ۽ (تون) تڏهن وٽن نه هئين جڏهن پنهنجا قلم (پڪن لاءِ نهر ۾) وڌائون ٿي ته انهن مان ڪير مريم کي سنڀاليندو ۽ تڏهن به وٽن نه هئين جڏهن تڪرار ڪندا رهيا (۴۴). جڏهن ملائڪن مريم کي چيو ته اي مريم! الله پاڻ وٽان توکي هڪ (خاص) حڪم (سان پيدا ڪيل پٽ) جي خوشخبري ڏئي ٿو سندس نالو مسيح عيسيٰ پٽ مريم جو دنيا ۽ آخرت ۾ مرتبي وارو ۽ ويجهن ٻانهن مان ٿيندو (۴۵).

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْبَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٦﴾ قَالَتْ
رَبِّ أَنْتَ يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ ۖ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ
يُخَلِّقُ مَا يَشَاءُ ۖ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٣٧﴾
وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٣٨﴾ وَرَسُولًا إِلَىٰ
بَنِي إِسْرَءِيلَ ۚ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ ۖ أَنِّي أَخْلَقُ
لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ
اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِي السَّوْتِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ
أُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمِمَّا تَدْخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٣٩﴾ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ
التَّوْرَةِ وَلِإِحْلَاسٍ لَّكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ
بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۚ ﴿٤٠﴾ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ
فَاعْبُدُوهُ ۚ هَٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾ فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ
الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ ۖ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ
أَنْصَارُ اللَّهِ ۖ آمَنَّا بِاللَّهِ وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٤٢﴾ رَبَّنَا آمَنَّا
بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٣﴾

۽ ماڻهن سان ڳالهائيندو پينگهي ۾ (ننڍي هوندي) ۽ جوانيءَ ۾ (به) ۽
 صالحن مان هوندو (۴۶). چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي ڪيئن ٻار
 ٿيندو؟ جو مون کي (ڪنهن) ماڻهوءَ هٿ ٿي نه لاتو آهي. (ملائڪ) چيو
 ته الله جيڪي گهرندو آهي سو اهڙي طرح پيدا ڪندو آهي. جڏهن ڪو
 ڪم ڪندو آهي ته ان لاءِ رڳو چونڊو آهي: ٿي ۽، ته ٿي پوندو آهي (۴۷).
 ۽ کيس ڪتاب ۽ دانائي ۽ توريت ۽ انجيل سيڪاريندو (۴۸). ۽ (ان کي)
 بني اسرائيلن ڏانهن پيغمبر ڪري موڪليندو (عيسيٰ چيو ته) مون اوهان
 جي پالڻهار وٽان نشاني آندي آهي ته آءُ اوهان لاءِ مٽيءَ مان پڪيءَ جي
 شڪل جهڙو (بوتو) بڻائيندس پوءِ منجهس ڦوڪيندس ته الله جي حڪم
 سان پڪي ٿيندو، ۽ (مادر زاد) انڌي ۽ ڪوڙهي کي چٽائيندس ۽ الله جي
 حڪم سان مٽيءَ کي جياريندس، ۽ جيڪي کائيندا آهيو ۽ جيڪي پنهنجن
 گهرن ۾ سانڀيندا آهيو سو اوهان کي ڏسيندس. جيڪڏهن اوهين مڃيندڙ
 آهيو ته اوهان لاءِ ان ۾ هڪ نشاني آهي (۴۹). ۽ جيڪو مون کان اڳ
 توريت (جو ڪتاب) آيل آهي تنهن جو سچو ڪندڙ آهيان ۽ جيڪي
 (شيون) اوهان تي حرام ڪيل آهن تن مان ڪي اوهان لاءِ حلال ڪندس
 ۽ اوهانجي پالڻهار وٽان اوهان لاءِ نشاني آندي اٿم پوءِ الله کان ڊڄو ۽
 منهنجي تابعداري ڪريو (۵۰). بيشڪ الله منهنجو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار
 آهي تنهن ڪري سندس عبادت ڪريو. اها سنئين واٽ آهي (۵۱). پوءِ
 جنهن مهل عيسيٰ کائن ڪفر (جا ڪم) اکين سان ڏٺا (تنهن مهل)
 چيائين ته الله (جي دين) ڏانهن منهنجا مددگار ڪير آهن؟ حوارين چيو ته
 اسين الله (جي دين) جا مددگار آهيون، الله کي مڃيوسون، ۽ شاهدي ڏج ته
 اسين پڪ مسلمان آهيون (۵۲). (چيائون ته) اي اسان جا پالڻهار! جيڪي
 تو لاڻو سو مڃيوسون ۽ (هن) پيغمبر جي تابعداري ڪئي سون تنهنڪري
 اسان کي شاهدن مان لڪ (۵۳).

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكِرِينَ ٥٣ إِذْ قَالَ اللَّهُ
يَعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَرَافِعُكَ إِلَىٰ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ
يَوْمِ الْقِيَمَةِ ٥٤ ثُمَّ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ
فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ٥٥ فَاَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا
شَدِيدًا إِنِّي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ وَمَالَهُمْ مِّنْ نَّصِيرِينَ ٥٦ وَأَمَّا
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ ٥٧
وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ٥٨ ذَلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَ
الذِّكْرِ الْحَكِيمِ ٥٩ إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِندَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ
مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ٦٠ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا
تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ٦١ فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ
مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَ
نِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ
عَلَى الْكَذِبِينَ ٦٢ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ
إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٦٣

۽ (يهودين) رت رتي ۽ الله به (گجھي) رت رتي ۽ الله بهتر (گجھي) رت رتيندڙ آهي (۵۴). (ياد ڪر) جڏهن الله چيو ته اي عيسيٰ آءُ توکي ماريندڙ ۽ توکي پاڻ ڏانهن مٿي ڪٽندڙ آهيان ۽ جن ڪفر ڪيو تن (جي بهتانن) کان توکي پاڪ ڪندڙ آهيان ۽ جن تنهنجي تابعداري ڪئي تن کي قيامت تائين ڪافرن تي مٿاهون (غالب) ڪندڙ آهيان، وري مون ڏانهن اوهان جو موٽڻ آهي پوءِ اوهان جي وچ ۾ جنهن ڳالهه بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو (تنهن بابت) نبيرو ڪندس (۵۵). پوءِ (انهن مان) جن ڪفر ڪيو تن کي دنيا ۽ آخرت ۾ بلڪل سخت سزا ڏيندس ۽ انهن جو ڪو مددگار نه آهي (۵۶). ۽ (انهن مان) جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي (الله) سندن اجورا پورا ڏيندو. ۽ الله ظالمن کي دوست نه رکندو آهي (۵۷). اهو (قصو) جو توتي پڙهون ٿا سو نشانين ۽ حڪمت واري ڪتاب مان آهي (۵۸). الله وٽ عيسيٰ (جي پيدا ڪرڻ) جو مثال آدم جي مثال جهڙو ئي آهي ان (آدم) کي مٽيءَ مان بڻايائين وري ان لاءِ چيائين ٿيءُ، ته ٿي پيو (۵۹). (اها ڳالهه) تنهنجي پالڻهار وٽان سچي آهي تنهنڪري شڪ ڪندڙن مان نه هج (۶۰). پوءِ ان کان بعد جو تو وٽ علم آيو جيڪو تو سان ان بابت جهڳڙو ڪري ته چؤ ته اچو ته (اسين) پنهنجن پٽن ۽ اوهان جي پٽن ۽ پنهنجين زالن ۽ اوهان جي زالن ۽ پاڻ کي ۽ اوهان کي سڏيون پوءِ (گڏجي پاراتي جي) زاريءَ سان دعا گهرون پوءِ الله جي لعنت ڪوڙن تي ڪريون (۶۱). اهو قصو ضرور سچو آهي، ۽ الله کانسواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي. ۽ الله ئي يقيناً غالب حڪمت وارو آهي (۶۲).

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ ٦٣ قُلْ يَٰ أَهْلَ
الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا
اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا
مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ٦٤
يَٰ أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي إِبْرَاهِيمَ وَمَا أُنْزِلَتِ التَّوْرَةُ
وَالْإِنْجِيلُ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ٦٥ هَٰ أَنتُمْ
هَٰؤُلَاءِ حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ
تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ٦٦ مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَ
لَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ٦٧
إِنَّ أَوَّلَ النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لِلْذِّينِ اتَّبَعُوهُ وَهَٰذَا
النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ٦٨
وَدَّتْ طَّائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ
وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ٦٩ يَٰ أَهْلَ
الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنتُمْ تَشْهَدُونَ ٧٠

پوءِ جيڪڏهن ڦرن ته بيشڪ الله (ب) فسادين کي ڄاڻندڙ آهي (۶۳). (اي پيغمبر!) چؤ ته اي ڪتاب وارو! هڪ ڳالھ ڏانهن اچو جا اسان ۽ اوهان جي وچ ۾ هڪ جهڙي آهي (اها هيءَ آهي) ته الله کان سواءِ ڪنهن جي عبادت نه ڪريون ۽ نڪي ساڻس ڪنهن شيءِ کي شريڪ ڪريون ۽ نڪي اسان مان ڪو ڪنهن کي (ب) الله کانسواءِ پالڻهار ڪري مڃي. پوءِ جيڪڏهن ڦرن ته چئو ته شاهد هجو ته اسين پڪ مسلمان آهيون (۶۴). اي ڪتاب وارو! ابراهيم بابت چالاءِ جهڳڙو ڪريو ٿا؟ ۽ حالانڪ توريت ۽ انجيل نه لاءِ ويا پر کائڻس پوءِ. پوءِ اوهين نه سمجهندا آهيو ڇا؟ (۶۵). (اي يهوديؤ!) اوهين آهي آهيو جو جنهن جي اوهان کي علم آهي تنهن بابت جهڳڙو ڪندا آهيو پر جنهن جي اوهان کي ڪا علم آهي ئي نه تنهن بابت چو جهڳڙو ڪندا آهيو؟ ۽ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نه ڄاڻندا آهيو (۶۶). ابراهيم نڪي يهودي هو ۽ نڪي نصراني (هو) پر حنيف (هڪ طرفو) مسلمان هو. ۽ مشرڪن مان نه هو (۶۷). ابراهيم کي آهي ماڻهو ويجهو آهن جن سندس تابعداري ڪئي ۽ (پڻ) هيءُ پيغمبر ۽ جن (مٿس) ايمان آندو. ۽ الله مؤمنن جو سنڀاليندڙ آهي (۶۸). ڪتابن وارن مان ڪا ٽولي گهرندي آهي ته جيڪر اوهان کي ڀلائين. ۽ آهي پاڻ کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن کي نه ڀلائيندا آهن ۽ نه سمجهندا آهن (۶۹). اي ڪتاب وارو! الله جي آيتن کي ڇا لاءِ نٿا مڃيو؟ ۽ (حقيقت ڪري) اوهين شاهدي ڏيو ٿا (۷۰).

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبُسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ^(٤١) وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ امْنُوا بِالَّذِي
أُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجَهَ النَّهَارِ وَاكْفُرُوا الْآخِرَةَ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ^(٤٢) وَلَا تَوْمِنُوا إِلَّا لِهَيْبَةِ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ الْهُدَى
هُدَى اللَّهِ أَنْ يُؤْتِي أَحَدٌ مِّثْلَ مَا أُوتِيْتُمْ أَوْ يُحَاجُّوْكُمْ
عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ^(٤٣) يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ^(٤٤) وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ
بِقِنطَارٍ يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بدينارٍ لَا
يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا
لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّيَّاتِ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَ
هُمْ يَعْلَمُونَ^(٤٥) بَلَى مَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ وَاتَّقَى فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُتَّقِينَ^(٤٦) إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا
قَلِيلًا أُولَئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا
يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ^(٤٧)

اي ڪتاب وارو! ڇا لاءِ سچ کي ڪوڙ سان ملائيندا آهيو ۽ سچ کي لڪائيندا آهيو؟ هن هوندي (ب) جو اوهين ڄاڻندا آهيو (۷۱). ۽ اهل ڪتاب مان ڪا تولي (پاڻ ۾) چوي ٿي ته جيڪي مؤمنن تي لاثو ويو آهي تنهن کي (مؤمنن وٽ) ڏينهن جي اڳياڙيءَ ۾ مڃيو ۽ ان جي پوياڙيءَ ۾ انڪار ڪريو ته مان آهي (شڪ ۾ پئجي دين کان) ڦري وڃن (۷۲). ۽ جيڪو اوهان جي دين جي تابعداري ڪري تنهن کان سواءِ (بئي) ڪنهن کي نه مڃيو (اي پيغمبر کين) ڇو ته هدايت الله واري هدايت آهي (۽ چون ٿا ته متان مڃيو ته جهڙو (دين) اوهان کي ڏنو ويو آهي تهڙو ڪنهن (بئي) کي ڏنو ويندو يا اوهان جي پالڻهار وٽ اوهان تي حجت قائم ڪندا. (اي پيغمبر! کين) ڇو ته پلائي الله جي هٿ ۾ آهي، جنهن کي وٽيس تنهن کي اها ڏيندو آهي. ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (۷۳). جنهن کي وٽيس تنهن کي پنهنجيءَ باجم سان خاص ڪندو آهي. ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (۷۴). ۽ اهل ڪتاب مان ڪي اهڙا آهن جو جيڪڏهن وٽن تمام گهڻو مال امانت رکين ته اهو (سمورو) توکي ورائي ڏيندا، ۽ منجهانئن ڪي اهڙا آهن جو جيڪڏهن وٽن هڪ دينار (اشرفي) امانت رکين ته مٿن سدائين بيهي (مطالبِي ڪرڻ) کان سواءِ توکي ورائي نه ڏيندا. اهو (نه ڏيڻ) هن سببان آهي جو چون ٿا ته اڻ پڙهيلن (جي مال کسڻ) ۾ اسان کي ڪا پڪڙ پڇاڙ نه آهي ۽ الله تي اهي ڄاڻ هوندي به ڪوڙ چوندا آهن (۷۵). هاڻو! جنهن پنهنجو انجام پاڙيو ۽ ڏنو ته بيشڪ الله ڊڄندڙن کي دوست رکندو آهي (۷۶). جيڪي الله سان ڪيلن انجامن ۽ پنهنجن قسمن جي عوض ٿورو مله وٺندا آهن اهي (اهي) آهن جن کي آخرت ۾ ڪو بهرو نه آهي ۽ نڪي قيامت جي ڏينهن الله ساڻن ڳالهائيندو ۽ نڪي انهن ڏانهن نهاريندو ۽ نڪي کين (گناهن کان) پاڪ ڪندو ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۷۷).

وَأَنَّ مِنْهُمْ لَفِرِيقًا يُقَالُونَ السِّدَنَةُ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ
 مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ
 اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَ
 هُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٨﴾ مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ
 وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ
 دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّيِّنَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ الْكِتَابَ
 وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٤٩﴾ وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا
 الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَاءَ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ
 أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٥٠﴾ وَإِذَا أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَهَا
 إِنِّي أَنَا اللَّهُ مِّنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُّصَدِّقٌ
 لِّمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ
 عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ
 مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥١﴾ فَمَنْ تَوَلَّى بَعْدَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
 الْفَاسِقُونَ ﴿٥٢﴾ أَفَغَيْرِ دِينِ اللَّهِ يَبْغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٥٣﴾

۽ منجهائن هڪ ٿولي آهي جا ڪتاب (پڙهڻ) ۾ پنهنجين زبانن کي هن لاءِ وچڙائيندي آهي ته ان کي اوهين ڪتاب مان ڀانيو ۽ (حقيقت ڪري) اهو ڪتاب مان نه آهي، ۽ (پڻ) چوندا آهن ته اهو الله وٽان آهي ۽ (حقيقت ڪري) اهو الله وٽان نه آهي، ۽ اهي ڄاڻ هوندي الله تي ڪوڙ چوندا آهن (۷۸). ڪنهن به ماڻهوءَ کي نه جڳائيندو آهي جو الله کيس ڪتاب ۽ دانائي ۽ پيغمبري ڏئي اهو وري ماڻهن کي چوي ته الله کان سواءِ منهنجا ڀانها ٿيو (اهو ائين ڪڏهن نه چوندو) پر (چوندو ته) رب جا (سچا ڀانهان) ٿيو انهيءَ ڪري جو ڪتاب سيکاريو ٿا ۽ (پڻ) انهيءَ ڪري جو پڙهو ٿا (۷۹). ۽ ملائڪن ۽ پيغمبرن کي رب ڪري مڃڻ جو اوهان کي حڪم نه ڪندو. جڏهن اوهين مسلمان (يعني حڪم مڃڻ لاءِ تيار) ٿيا هجو ته پوءِ اوهان کي ڇو ڪفر جو حڪم ڪندو؟ (۸۰). ۽ (ياد ڪر) جڏهن الله (سڀني) پيغمبرن کان انجام ورتو ته جيڪي ڪتاب ۽ حڪمت اوهان کي ڏيان تنهن کان پوءِ (ٻيو) هڪ پيغمبر جيڪو (علم) اوهان وٽ آهي تنهن جو سچو ڪندڙ اوهان وٽ اچي ته کيس ضرور مڃجو ۽ کيس ضرور مدد ڏجو. (الله) چيو ته اوهين اقرار ڪري چڪؤ؟ ۽ اُن تي منهنجي (حڪم جو) بار کنيو؟ چيائون ته اقرار ڪيو سون. (الله) چيو ته اوهين (هڪ ٻئي تي) شاهد هجو ۽ آءُ (به) اوهان سان گڏ شاهد آهيان (۸۱). پوءِ جيڪي هن کان بعد ڦرندا سي ئي بي دين آهن (۸۲). الله جي دين کان سواءِ ڇو ٻيو (دين) طلبيندا آهن؟ ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن تن راضي توڙي رنج ٿي کيس (ئي) مڃيو آهي ۽ ڏانهس (ئي) موٽايا ويندا (۸۳).

قُلْ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا اُنْزِلَ عَلٰى اِبْرٰهِيْمَ وَ
 اِسْمٰعِيْلَ وَاسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَا اُوْتِيَ مُوسٰى وَ
 عِيسٰى وَالنَّبِيُّوْنَ مِنْ رَّبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ
 لَهُ مُسْلِمُوْنَ^(٨٣) وَمَنْ يَّبْتَغِ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دِيْنًا فَلَنْ يُّقْبَلَ مِنْهُ^{٨٤}
 وَهُوَ فِى الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ^(٨٥) كَيْفَ يَهْدِى اللّٰهُ قَوْمًا
 كَفَرُوْا وَاَبْعَدَ اِيْمَانِهِمْ وَشَهِدُوْا اَنَّ الرّٰسُوْلَ حَقٌّ وَجَآءَهُمُ
 الْبَيِّنٰتُ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ^(٨٦) اُولٰٓئِكَ جَزَاؤُهُمْ
 اَنَّ عَلَيْهِمُ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِيْنَ^(٨٧)
 خٰلِدِيْنَ فِيْهَا لَا يَخَفُّ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يَنْظُرُوْنَ^(٨٨)
 اِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاصْلَحُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ
 غَفُوْرٌ رّٰحِيْمٌ^(٨٩) اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَاَبْعَدَ اِيْمَانِهِمْ ثُمَّ
 اٰزْدَادُوْا كُفْرًا لَّنْ يُّقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ^(٩٠) اُولٰٓئِكَ هُمُ الصّٰلُوْنَ^(٩١)
 اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَمَاتُوْا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُّقْبَلَ
 مِنْ اَحَدِهِمْ مِّسْلُ الْاَرْضِ ذَهَبًا وَّلَوْ اَفْتَدٰى بِهٖ^{٩٢}
 اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ^(٩٣) وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ^(٩٤)

(اي پيغمبر!) چو ته اسان الله کي ۽ جيڪي اسان تي لاڻو ويو آهي تنهن کي ۽ جيڪي ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ يعقوب جي اولاد تي لاڻو ويو ۽ جيڪي موسيٰ ۽ عيسيٰ ۽ (ٻين) پيغمبرن کي سندن پالڻهار کان ڏنو ويو تنهن (سڀ) کي مڃيون ٿا انهن (پيغمبرن) مان ڪنهن هڪ جي (مڃڻ) ۾ فرق نٿا ڀانيون. ۽ اسان ان (الله) کي مڃيندڙ آهيون (۸۴). ۽ جيڪو اسلام ڌاران ٻيو دين طلبيندو تنهن کان اهو ڪڏهن نه قبول ڪبو، ۽ اهو آخرت ۾ گهائي وارن مان آهي (۸۵). الله ان قوم کي ڪيئن هدايت ڪندو جي پنهنجي ايمان آڻڻ کان پوءِ ڪافر ٿيا ۽ (پهريائين) اقرار ڪيائون ته پيغمبر سچو آهي ۽ وٽن معجزا (به) آيا. ۽ الله ظالم ٿوليءَ کي هدايت نه ڪندو آهي (۸۶). اهي آهي آهن جن تي سزا (هيءَ) آهي ته مٿن الله ۽ ملائڪن ۽ مڙني ماڻهن جي لعنت آهي (۸۷). ان ۾ سدائين رهڻ وارا آهن، ڪائن عذاب هلاڪو نه ڪبو ۽ نه انهن کي مهلت ڏيبي (۸۸). پر جن ان کان پوءِ توبه ڪئي ۽ (پاڻ) سدائين توبه بيشڪ الله (به) بخشڻهار مهربان آهي (۸۹). جن پنهنجي ايمان آڻڻ کان پوءِ ڪفر ڪيو وري ڪفر ۾ وڌيا تن جي توبه ڪڏهن به قبول نه ڪبي. ۽ اهي ئي گمراه آهن (۹۰). پڪ جن ڪفر ڪيو ۽ اهي ڪافر ٿي مٿا تن مان ڪو هڪڙو اگرچہ سڄيءَ زمين جيترو سون (پنهنجن گناهين جي) عيوض ڏئي ته به اهو ان کان قبول نه ڪبو. اهي (اهي) آهن جن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي ۽ انهن جو ڪو مددگار ڪونهي (۹۱).

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا

مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٦﴾ كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلالًا لِّبَنِي

إِسْرَءِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَءِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ

تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ ۚ قُلْ فَأْتُوا بِالتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا إِنْ كُنْتُمْ

صَادِقِينَ ﴿٩٧﴾ فَمَنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ

فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩٨﴾ قُلْ صَدَقَ اللَّهُ ۖ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ

حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٩﴾ إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ

لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٠﴾ فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا

إِبْرَاهِيمَ ۚ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا ۗ وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ

مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ

الْعَالَمِينَ ﴿١٠١﴾ قُلْ يَٰ أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ۖ وَاللَّهُ

شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ ﴿١٠٢﴾ قُلْ يَٰ أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنِ

سَبِيلِ اللَّهِ مِنْ أَمْنٍ تَبْغُونَهَا عِوَجًا وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ ۗ وَمَا اللَّهُ

بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٠٣﴾ يَٰ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا فَرِيقًا

مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كُفَرِينَ ﴿١٠٤﴾

چڱائيءَ کي ايسين ڪڏهن نه پهچندو جيسين جن شين کي دوست رکندا آهيو تن مان (الله جي واٽ ۾ نه) خرچ ڪريو ۽ جيڪا شيءِ (الله لڳ) خرچ ڪريو (سا ڀلي هئڻ گهرجي) چو ته الله ان کي ڄاڻندڙ آهي (۹۲). هر (ڪنهن قسم جو) طعام بني اسرائيلن لاءِ حلال هو ان کانسواءِ جيڪو يعقوب پاڻ تي توريت جي لهڻ کان اڳ حرام ڪيو هو (اي پيغمبر!) چو ته جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته توريت آڻيو پوءِ اهو پڙهو (۹۳). پوءِ جيڪي هن کان پوءِ الله تي ڪوڙ ٺاهيندا سي ئي ظالم آهن (۹۴). (اي پيغمبر!) چو ته الله سچ چيو آهي پوءِ ابراهيم حنيف (هڪ طرفي) جي دين جي تابعداري ڪريو ۽ (ابراهيم) مشرڪن مان نه هو (۹۵). (عبادت جو) پهريون گهر جو ماڻهن لاءِ بڻايو ويو، سو اهوئي آهي جو مڪي ۾ برڪت وارو ۽ جڳ لاءِ هدايت آهي (۹۶). جنهن ۾ پڌريون نشانيون آهن (هڪڙي) مقام ابراهيم آهي (جو ان ۾ ابراهيم جي پيرن جو نشان آهي). ۽ جيڪو اُتي داخل ٿيو سو امن وارو آهي. ۽ الله لاءِ خاني ڪعبي جو حج انهن ماڻهن تي لازم آهي جن کي ڏانهنس واٽ وڃڻ جي سگهه آهي. ۽ جنهن انڪار ڪيو (ته الله کي پرواهه نه آهي) چو ته الله جهانن کان بي پرواهه آهي (۹۷). (اي پيغمبر! کين) چو ته اي ڪتاب وارو! الله جي آيتن کي چو نه ٿا مڃيو؟ ۽ (حقيقت ڪري) جيڪي ڪندا آهيو تنهن تي الله شاهد آهي (۹۸). (اي پيغمبر!) چو ته اي ڪتاب وارو! جيڪو ايمان آڻي تنهن کي الله جي واٽ کان چو ٿا جهليو؟ ان (واٽ) جي ڏنگائي ٿا گهرو؟ هن هوندي جو اوهين ڄاڻندڙ آهيو، ۽ جيڪي (اوهين) ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نه آهي (۹۹). اي ايمان وارو جيڪڏهن ڪتاب وارن مان ڪنهن به ٽوليءَ جي فرمانبرداري ڪندو ته اوهان جي ايمان آڻڻ کان پوءِ اوهان کي ڦيرائي ڪافر ڪندا (۱۰۰).

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ

وَمَنْ يَعْصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ١٠١ يَا أَيُّهَا

الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَتَّبِعُوا إِلَّا مَا أَنْتُمْ

مُسْلِمُونَ ١٠٢ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا

نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ

بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمُ

مِّنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ١٠٣ وَلَتَكُنْ

مِّنْكُمْ أُمَّةٌ يُدْعَوْنَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ

عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ١٠٤ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ

تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ

عَذَابٌ عَظِيمٌ ١٠٥ يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا

الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا

الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ١٠٦ وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ

فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ١٠٧ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ

نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ ١٠٨

۽ (اوهين) هن هوندي ڪيئن ڪافر ٿا ٿيو؟ جو الله جون آيتون اوهان تي پڙهجن ٿيون ۽ سندس پيغمبر اوهان ۾ آهي. ۽ جيڪو الله (جي دين) کي چئڻي وٺندو تنهن کي بيشڪ سڌيءَ واٽ ڏانهن رستو ڏيکاريو ويندو (۱۰۱). اي مؤمنو! الله کان (ائين) ڊڄو جيئن کانئس ڊڄڻ جو حق آهي ۽ اوهين مسلمان هجڻ کان سواءِ نه مرجو (۱۰۲). ۽ الله جي رسيءَ (يعني قرآن) کي سڀئي چئڻي وٺو ۽ ڌار ڌار نه ٿيو ۽ پاڻ تي الله جي نعمت کي ياد ڪريو جو جڏهن پاڻ ۾ ويري هيو پوءِ اوهان جي دلين ۾ ميلاپ وڌائين پوءِ سندس فضل سان هڪ ٻئي جا ڦري پائر ٿيو، ۽ اوهين دوزخ جي کڏ جي ڀر تي هيو پوءِ اوهان کي کانئس بچايائين اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ پنهنجيون نشانليون بيان ڪندو آهي ته مان اوهين هدايت وارا ٿيو (۱۰۳). ۽ اوهان ۾ هڪ اهڙي جماعت هئڻ گهرجي جي چڱائيءَ ڏانهن سڏين ۽ چڱن ڪمن جو حڪم ڪن ۽ برن ڪمن کان جهلين ۽ اهي ئي ڪامياب آهن (۱۰۴). ۽ اوهين انهن جهڙا نه ٿيو جي فرقو فرقو ٿي ويا ۽ وٽن معجزا آيا ان کان پوءِ به تڪرار ڪيائون. ۽ انهن لاءِ وڏو عذاب آهي (۱۰۵). انهيءَ ڏينهن جو ڪي منهن گورا ٿيندا ۽ ڪي منهن ڪارا ٿيندا، پوءِ جن جا منهن ڪارا ٿيندا (چيو ويندو ته) اوهين پنهنجي ايمان (آڻڻ) کان پوءِ ڇو ڪافر ٿيو؟ پوءِ انهيءَ ڪري جو اوهين ڪافر ٿيا هيو عذاب (جو مزو) چڪو (۱۰۶). ۽ جن جا منهن گورا هوندا سي الله جي رحمت هيٺ رهندا. اهي منجهس سڌائين رهڻ وارا هوندا (۱۰۷). (اي پيغمبر!) اهي الله جون آيتون آهن جي (اسين) تو تي سچيءَ طرح پڙهون ٿا. ۽ الله جهانن لاءِ ظلم ڪرڻ نه گهرندو آهي (۱۰۸).

وَاللَّهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ١٠٩ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ
أَمَّنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ
الْفَاسِقُونَ ١١٠ لَنْ يَضُرُّوكُمْ إِلَّا أَذًى وَإِنْ يُقَاتِلُوكُمْ يُوَلُّوكُمْ
الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنصَرُونَ ١١١ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ أَيْنَ مَا
تُفْقَرُوا إِلَّا بِحَبْلٍ مِّنَ اللَّهِ وَحَبْلٍ مِّنَ النَّاسِ وَبَاءُ وَبِغَضَبٍ
مِّنَ اللَّهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ١١٢ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا
يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ١١٣ ذَلِكَ
بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ١١٤ لَيْسُوا سَوَاءً مِّنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتَتَلَوْنَ آيَاتِ اللَّهِ أَنْاءَ اللَّيْلِ وَ
هُمْ لَا يُسْجِدُونَ ١١٥ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ
يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ
فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ١١٦ وَمَا يَفْعَلُوا
مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوا بِهِ ١١٧ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ١١٨

۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي (سو خاص) الله جو آهي۔
 ۽ (سپ) ڪم الله ڏانهن موٽايا ويندا (۱۰۹)۔ اوهين اهڙي ڀلي اُمت ماڻهن
 لاءِ پيدا ٿيل آهيو جو چڱن ڪمن جو حڪم ڪندا آهيو ۽ برن ڪمن
 کان جهليندا آهيو ۽ الله کي مڃيندا آهيو۔ ۽ جيڪڏهن اهل ڪتاب ايمان
 آڻين ها ته يقيناً تن لاءِ ڀلو هجي ها! منجهائن ڪي مؤمن آهن ۽ منجهائن
 گهڻا بي دين آهن (۱۱۰)۔ (اهي زباني) ايڏا ڪان سواءِ اوهان کي ڪڏهن
 ڏکوئي نه سگهندا۔ ۽ جيڪڏهن اوهان سان وڙهندا ته اوهان کي ڀڄي ڏيئي
 ڇڏندا، وري مدد نه ڏين (۱۱۱)۔ الله جي ڌمي ۽ ماڻهن جي پناه ڪان سواءِ
 جتي لڏا ويندا آتي مٿن خوارِي هڻي ويئي آهي ۽ الله جي ڌم هٿ وريا ۽
 مٿن محتاجي هڻي ويئي آهي۔ اها (سزا) هن ڪري آهي جو الله جي
 آيتن کي نه ٿي مڃيائون ۽ پيغمبرن کي ناحق ٿي ڪٽائون۔ آهي (عادتون)
 انهيءَ ڪري آهن جو بي فرماني ڪيائون ۽ حد کان لنگهندڙ هوا (۱۱۲)۔
 آهي (سپ) هڪ جهڙا نه آهن۔ ڪتاب وارن مان هڪڙي اهڙي سڌي ٽولي
 آهي جو الله جون آيتون رات جي وقتن ۾ پڙهندا آهن ۽ آهي نماز (به) پڙهندا
 آهن (۱۱۳)۔ الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهن ۽ چڱن ڪمن جو
 حڪم ڪندا آهن ۽ برن ڪمن کان جهليندا آهن ۽ نيڪين (يعني دين
 مڃڻ) ۾ اڳرائي ڪندا آهن۔ ۽ اهي ڀلارن مان آهن (۱۱۴)۔ ۽ جيڪا به
 چڱائي ڪندا آهن تنهن جي بي قدري هرگز نه ڪبي۔ ۽ الله پرهيزگارن کي
 ڄاڻندڙ آهي (۱۱۵)۔

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَلَنْ تَغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
 مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾
 مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا
 صُرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ وَمَا
 ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِّنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وُدًّا وَمَا
 عَنِتُّمْ قَدِ بَدَأَ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ
 أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِن كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾ هَآنَتْ أَوْلَاءُ
 تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا الْقَوْمُ
 قَالُوا آمَنَّا ۖ وَإِذَا خَلَوْا عَصَوْا عَلَيْكُمْ إِلَّا نَامِلًا مِّنَ الْغِيْظِ
 قُلْ مُوتُوا بِغِيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾
 تَسْسِكُمُ حَسَنَةٌ تَّسُوهُمْ وَإِنْ تُصِيبَكُمْ سَيِّئَةٌ يَّفْرَحُوا
 بِهَا وَإِنْ تَصِيرُوا أَتَقْوُوا لَا يَصُرْكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا ۖ إِنَّ
 اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾ وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ
 تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

جن کفر ڪيو تن کان نڪي سندن مال ۽ نڪي سندن اولاد الله جو
ڪجهه (عذاب) تاري سگهندا ۽ اُهي دوزخي آهن، اُهي منجهس سدائين
رهڻ وارا آهن (۱۱۶). هن دنيا جي حياتيءَ ۾ جيڪي (رياءُ لاءِ) خرچ
ڪندا آهن تنهن جو مثال انهيءَ واءُ جي مثال وانگر اُهي جنهن ۾ پارو
هجي جو اُن ٽوليءَ جي پوک کي لڳي جن پاڻ تي ظلم ڪيو پوءِ اُن
(پوک) کي ناس ڪري. ۽ الله ساڻن ظلم نه ڪيو اُهي پر اُهي پاڻ تي
ظلم ڪن ٿا (۱۱۷). اي ايمان وارو! پنهنجن (مسلمانن) کان سواءِ ٻين
(قومن) کي گجهو دوست ڪري نه وٺو (جو) اوهان جي نقصان ڪرڻ ۾
ڪا گهٽتائي نه ڪندا آهن. اوهان جي تڪليف پسند ڪيائون، بيشڪ
سندن واتن مان دشمني پڌري ٿي اُهي ۽ جيڪو (ساڙ) سندن سينن لڪايو
اُهي سو تمام وڏو اُهي. بيشڪ اسان اوهان لاءِ نشانيون بيان ڪيون
آهن جيڪڏهن سمجهندا آهيو (۱۱۸). اوهين اُهي آهيو جو انهن کي
دوست رکندا آهيو ۽ اُهي اوهان کي دوست نه رکندا آهن ۽ اوهين الله جي
سڄي ڪتاب کي مڃيندا آهيو، ۽ جڏهن اوهان سان ملن ٿا (تڏهن) چون
ٿا ته مڃوسين، ۽ جڏهن اڪيلا ٿين ٿا (تڏهن) اوهان تي ڪاوڙ کان
آڱرين کي ڇپين ٿا. (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته (اوهين) پنهنجي ڪاوڙ
سببان مرو. چو ته الله سينن وارو (راز) ڄاڻندو آهي (۱۱۹). (اي مؤمنو!)
جيڪڏهن اوهان کي ڪا چڱائي پهچندي آهي ته ڪين ڏکوئيندي آهي ۽
جيڪڏهن اوهان کي ڪو ڏک پهچندو آهي ته اُن سببان خوش ٿيندا
آهن. ۽ جيڪڏهن اوهين صبر ڪريو ۽ پرهيزگاري ڪريو ته سندن مڪر
اوهان کي ڪوبه نقصان نه رسائيندو چو ته جيڪي ڪندا آهن تنهن کي
الله گهرو ڪندڙ آهي (۱۲۰). (اي پيغمبر! ياد ڪر) جنهن مهل (تون)
پنهنجي گهر مان سويرو نڪتين جو مؤمنن کي جنگ لاءِ مورچن تي وهاري
ٿي. ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۲۱).

اذْهَبَتْ طَائِفَتَيْنِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا وَاللَّهُ وَلِيَهُمَا وَعَلَى
 اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ
 أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ
 أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمَدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ
 مُنْزَلِينَ ﴿١٢٤﴾ بَلَى إِنْ تَصْبِرُوا وَاتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ فُورِهِمْ
 هَذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٥﴾
 وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ وَمَا
 النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٦﴾ لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِنَ
 الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ ﴿١٢٧﴾ لَيْسَ لَكَ
 مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٨﴾
 وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ يُغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَ
 يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً وَاتَّقُوا
 اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾ وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ
 لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

(ياد ڪر!) جنهن مهل اوهان مان ٻن ٽولين بي همت ٿيڻ جو ارادو ڪيو ۽ الله سندن مددگار هو، ۽ مؤمنن کي جڳائي ته الله تي ڀروسو ڪن (۱۲۲). ۽ بيشڪ الله اوهان کي انهيءَ حالت ۾ جو اوهين ڪمزور هيڻو بدر ۾ سوڀ ڏني. پوءِ الله کان ڊڄو مان اوهين شڪر ڪريو (۱۲۳). (اي پيغمبر! انهيءَ مهل کي ياد ڪر) جنهن مهل تو مؤمنن کي چيو ٿي ته اوهان کي اوهان جي پالڻهار جي ٽن هزارن (آسمان کان) لائڻ ملائڪن سان مدد ڪرڻ ڪافي نه آهي ڇا؟ (۱۲۴). هاڻو! جيڪڏهن اوهين صبر ڪريو ۽ پرهيزگار بڻجو ۽ هڪدم اهي (ڪافر) اوهان تي اچي ڪڙڪن ته اوهان جو پالڻهار پنجن هزارن نشان ڪيلن ملائڪن سان اوهان کي مدد ڏيندو (۱۲۵). ۽ الله اُن (مدد) کي رڳو اوهان جي خوشخبريءَ لاءِ ڪيو آهي، ۽ هن لاءِ ته اوهان جون دليون اُن سان (پلي ته) اطمينان وٺن. ۽ الله غالب حڪمت واري جي پار کان سواءِ ڪا مدد (مٿي) نه آهي (۱۲۶). (۽) هن لاءِ ته هڪ پاسو (يعني ڀاڱو) ڪافرن جو چڻي ڇڏي يا کين هيڻو ڪري ڇڏي ته بي نصيب ٿي ڦرن (۱۲۷). (اي پيغمبر!) اُن ڪم ۾ تنهنجو ڪو واسطو نه آهي (الله) يا مٿن ٻاجه سان موتندو يا کين عذاب ڪندو ڇو ته اهي ظالم آهن (۱۲۸). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي (سو خاص) الله جو آهي. جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي بخشيندو آهي ۽ جنهن کي گهرندو تنهن کي عذاب ڪندو آهي. ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۲۹). اي ايمان وارو! (اوهين) وياچ ٻيڻو چوڻو نه کائو ۽ الله کان ڊڄو مان اوهين ڪامياب ٿيو (۱۳۰). ۽ اُن باه کان ڊڄو جا ڪافرن لاءِ تيار ڪئي ويئي آهي (۱۳۱). ۽ الله ۽ رسول جي فرمانبرداري ڪريو ته مان اوهان تي ٻاجه ڪئي وڃي (۱۳۲).

وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمُوتُ
 وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ^(١٣٢) الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ
 وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ
 يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ^(١٣٣) وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا
 أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ
 اللَّهُ فَمَا لَهُ بَدَأٌ وَلَمْ يُصِرُّوهُ عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ
 يَعْلَمُونَ ^(١٣٤) أُولَٰئِكَ جَزَاءُ وَهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَ
 جَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ
 الْعَامِلِينَ ^(١٣٥) قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي
 الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ^(١٣٦) هَذَا
 بَيَانٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ^(١٣٧) وَلَا تَهِنُوا
 وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ^(١٣٨) إِنْ
 يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ وَتِلْكَ
 الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
 وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ^(١٣٩)

۽ (اوهين) پنهنجي پالڻهار جي بخشش ۽ انهيءَ بهشت ڏانهن اڳرائي ڪريو جنهن جي ويڪر آسمانن ۽ زمين جيتري آهي انهن پرهيزگارن لاءِ تيار ڪيو ويو (۱۳۳). جيڪي سک ۽ ڏک ۾ (الله ڪارڻ) خرچ ڪندا آهن ۽ ڪاوڙ کائيندڙ ۽ ماڻهن (جا قصور) معاف ڪندڙ آهن. ۽ الله پلارن کي دوست رکندو آهي (۱۳۴). ۽ اهي جڏهن ڪو بيهيائيءَ جو ڪم ڪندا آهن، يا پاڻ تي ظلم ڪندا آهن (تڏهن) الله کي ياد ڪندا آهن، ۽ پنهنجن گناهن جي بخشش گهرندا آهن ۽ الله کان سواءِ ڪير گناه بخشيندو؟ ۽ جيڪي ڪيائون تنهن تي ڄاڻي بجھي هميشگي نه ڪندا آهن (۱۳۵). انهن جو اجر سندن پالڻهار وٽان بخشش ۽ بهشت آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن ۽ ڪمائيندڙن جو اجر چڱو آهي (۱۳۶). بيشڪ اوهان کان اڳ ڪيترا واقعا گذريا آهن پوءِ (اوهين) ملڪ ۾ گهمو ڦرو پوءِ نهاريو ته نه مڃيندڙن جي پڇاڙي ڪيئن هئي؟ (۱۳۷). هيءُ ماڻهن لاءِ بيان آهي ۽ پرهيزگارن لاءِ هدايت ۽ نصيحت آهي (۱۳۸). ۽ نه سست ٿيو ۽ نڪي غمگين ٿيو ۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو ته اوهان (ئي) غالب (ٿيڻ وارا) آهيو (۱۳۹). جيڪڏهن اوهان کي (اُحد ۾) ڪو گهڻو پهتو آهي ته بيشڪ اُن جهڙو گهڻو ڪافرن کي (بدر ۾) پهتو هو. ۽ هي اهڙا ڏينهن آهن جو (اسين) انهن کي ماڻهن جي وچ ۾ ڦيريندا آهيون (ته نصيحت وٺن)، ۽ هن لاءِ ته الله مؤمنن کي نڪيڙي ۽ اوهان مان ڪن کي شهيد ڪري. ۽ الله ظالمن کي دوست نه رکندو آهي (۱۴۰).

وَلِيُمَخِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَهَيِّجَ الْكَافِرِينَ ۝١٢١ أَمْ
 حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخِلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا
 مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ ۝١٢٢ وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْهَوْتَ مِنْ
 قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ۝١٢٣ وَمَا
 مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ
 مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى
 عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ۝١٢٤
 وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كَتَبًا مُوَجَّلًا
 مَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ
 الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ ۝١٢٥ وَكَأَيِّنْ
 مِنْ نَبِيِّ قُتِلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا
 لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا
 وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ ۝١٢٦ وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ
 قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا
 وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝١٢٧

۽ هن لاءِ ته الله مؤمنن کي ڪرو ڪري ۽ ڪافرن کي ناس ڪري (۱۴۱). اوهان بهشت ۾ گهرڻ جو گمان ڪيو آهي ڇا؟ هن هوندي جو الله اڃا اوهان مان مجاهدن کي نه نڪريو آهي ۽ نڪي صابرن کي نڪريو آهي (۱۴۲). ۽ بيشڪ اوهين موت کي ان جي ملڻ کان اڳ گهرندا هيو پوءِ بيشڪ ان کي ڏٺو ۽ اوهين نهاريندا رهيو (۱۴۳). ۽ محمد (ﷺ) الله جو پيغمبر ئي آهي، بيشڪ ان کان اڳ ڪيترا پيغمبر گذري ويا. پوءِ جيڪڏهن (اهو) مري وڃي يا قتل ٿئي ته (اوهين) پنهنجين ڪڙين (پر پوئتي) ڦرندؤ ڇا؟ ۽ جيڪو پنهنجين ڪڙين (پر پوئتي) تي ڦرندو سو الله کي ڪجهه به نقصان ڪڏهن نه پهچائيندو، ۽ الله شاڪرن (احسان مڃيندڙن) کي ستت ثواب ڏيندو (۱۴۴). ۽ الله جي مقرر وقت لکيل حڪم کان سواءِ ڪنهن کي مرڻو نه آهي. ۽ جيڪو دنيا جو ثواب گهرندو تنهن کي ان مان ڏينداسون، ۽ جيڪو آخرت جو ثواب گهرندو تنهن کي ان مان ڏينداسون. ۽ شاڪرن کي (ڇڱو) ثواب ستت ڏينداسون (۱۴۵). ۽ پيغمبرن مان گهڻا (ڪافرن سان) وڙهيا ساڻن گهڻا الله وارا هئا، پوءِ جيڪي الله جي واٽ ۾ کين پهتو تنهن سببان نڪي سست ٿيا ۽ نڪي هيٺا ٿيا ۽ نڪي عاجزي ڪيائون. ۽ الله صابرن کي دوست رکندو آهي (۱۴۶). ۽ سندن چوڻ (هن) قول کانسواءِ نه هو ته اي اسان جا پالڻهار! اسان کي اسان جا گناه (بخش) ۽ اسان جي ڪم ۾ اسان جي زيادتي بخش ۽ اسان جا پير ثابت رک ۽ اسان کي ڪافرن جي ٽوليءَ تي فتح ڏي! (۱۴۷).

فَاتَّخَذَهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ ۗ
وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۝^(١٣٨) يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن
تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَرُدُّوكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا
خِسْرِينَ ۝^(١٣٩) بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ ۖ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ ۝^(١٤٠)
سَنُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالرُّعْبَ بِمَا أَشْرَكُوا
بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا ۚ وَمَا لَهُمُ النَّارُ وَ
بِئْسَ مَثْوَى الظَّالِمِينَ ۝^(١٤١) وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ
إِذْ تَحْسُونَهُمْ بِإِذْنِهِ ۚ حَتَّىٰ إِذَا فِشَلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ
فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ ۚ
مِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ۚ
ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ ۚ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ۗ وَ
اللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ۝^(١٤٢) إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا
تَلُونَ عَلَىٰ أَحَدٍ ۚ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أَخْرَاكُمْ
فَأَنشَابَكُمْ غَمًّا بُغْمًا ۚ لِّكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ
وَلَا مَا أَصَابَكُمْ ۗ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝^(١٤٣)

پوءِ الله کين دنيا جو ثواب ۽ آخرت جو ڀلو ثواب ڏنو۔ ۽ الله ڀلارن کي دوست رکندو آهي (۱۴۸)۔ اي ايمان وارو! جيڪڏهن اوهين ڪافرن جو چيو مڃيندؤ ته اوهان کي اوهان جي ڪڙين (پَر پوئتي) ڦيرائيندا پوءِ اوهين ڦري نقصان وارا ٿيندؤ (۱۴۹)۔ بلڪ الله اوهان جو سائين آهي، ۽ اهو بهتر مدد ڏيندڙ آهي (۱۵۰)۔ ڪافرن جي دلين ۾ هن سببان سگهو دهشت وجهنداسون جو الله سان اهڙيءَ شيءِ کي شريڪ ڪيائون جنهن لاءِ الله ڪا سندن لائي آهي، ۽ سندن جاءِ باهه آهي۔ ۽ (اهو) ظالمن جو بچڙو هوندو آهي (۱۵۱)۔ ۽ بيشڪ الله اوهان سان پنهنجو وعدو سچو ڪيو آهي جڏهن ته انهن (ڪافرن) کي سندس حڪم سان پئي ڪئو، حتاڪ بهي همت ٿيؤ ۽ ڪم (پوري ڪرڻ) ۾ تڪرار ڪيو ۽ جيڪي پسند ڪندا هيؤ سو اوهان کي ڏيکاريائين تنهن کان پوءِ به بي فرماني ڪيو، اوهان مان ڪو (اهڙو) آهي جو دنيا گهرندو آهي ۽ اوهان مان ڪو (اهڙو) آهي جو آخرت گهرندو آهي، وري اوهان کي انهن کان هن لاءِ ڦيرايائين ته اوهان کي پرکي، ۽ بيشڪ اوهان کي معافي ڏنائين۔ ۽ الله مؤمنن تي فضل ڪرڻ وارو آهي (۱۵۲)۔ جڏهن اوهين پري ٿي پڳؤ ۽ ڪنهن هڪ تي (ڪنڌ ڦيري) نه ٿي واجهايو، ۽ پيغمبر اوهان کي اوهان جي پٺيان سڏيندو رهيو پوءِ (الله) اوهان کي ڏک تي ڏک جو بدلو ڏنو (اهو) هن لاءِ ته جيڪي اوهان کان ٿي ويو نڪي تنهن تي ۽ جيڪي اوهان کي پهتو نڪي تنهن تي غمگين ٿيو۔ ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۱۵۳)۔

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا يَغْشَى طَآئِفَةً
 مِنْكُمْ وَطَآئِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللّهِ غَيْرَ الْحَقِّ
 ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ
 الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلّهِ يُخَفُونَ فِي أَنفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ
 لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ
 لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ
 اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُبَحِّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 بِذَاتِ الصُّدُورِ ٥٤ إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ
 إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ
 عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٥٥ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا
 كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ
 أَوْ كَانُوا غُرًى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ
 اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَ
 اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ٥٦ وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 أَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ٥٧

وري ڏک کان پوءِ اوهان تي آرام، (جي) پنکي لائين جو اوهان مان هڪ ٽوليءَ تي غلبو ڪندي رهي ۽ ٻي ٽولي هئي جنهن کي سندن نفسن غمگين ڪيو هو ناحق جاهليت جو گمان الله تي پانيائون ٿي. چيائون ٿي ته اسان لاءِ انهي ڪم مان ڇا ڪجهه (ٿيڻو) آهي؟ (اي پيغمبر!) چؤ ته سڀ اختيار الله جو ئي آهي. جيڪي توتي پڌرو نه ڪندا آهن سو پنهنجين دليين ۾ لڪائيندا آهن. چوندا آهن ته جيڪڏهن اسان جي وس ۾ ڪجهه به ڪم هجي ها ته اسين هت نه ڪسون ها. (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته جيڪڏهن اوهين پنهنجن گهرن ۾ هجو ها ته جن تي ڪسڻ لکيل هو سي ضرور پنهنجي ڪوس جي جاين ڏانهن نڪرن ها، ۽ (هن لاءِ) ته جيڪي اوهان جي سينن ۾ آهي سو الله پرکي ۽ جيڪي اوهان جي دليين ۾ آهي سو ڪرو ڪري. ۽ الله سينن وارو (پيد) ڄاڻندڙ آهي (۱۵۴). اوهان مان جن انهيءَ ڏينهن منهن موڙيو جو به ٽوليون (هڪ ٻئي جي) سامهون ٿيون ته انهن کي شيطان سندن ڪجهه ڪئي جي شامت جي سبب ٿيڙيو، ۽ بيشڪ الله انهن کي معافي ڏني ڇو ته الله بخشڻهار بردبار آهي (۱۵۵). اي ايمان وارو! انهن ڪافرن وانگر نه ٿيو جي پنهنجن پائرن لاءِ جڏهن آهي ملڪ ۾ مسافري ڪن يا لڙائي ڪندڙ هجن (تڏهن) چون ٿا ته جيڪڏهن اسان وٽ هجن ها ته نه مرن ها ۽ نڪي ڪسجن ها! ته جيئن الله ان کي سندين دليين ۾ حسرت ڪري. ۽ الله ئي جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي. ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (۱۵۶). ۽ جيڪڏهن اوهين الله جي واٽ ۾ قتل ٿي پيو يا مري پيو ته جيڪي گڏ ڪندا آهن تنهن کان الله جي بخشش ۽ پاڇهه (بلڪل) پلي آهي (۱۵۷).

وَلَيْنُ مِّتْمُ أَوْ قِتْلْتُمْ لَا إِلَى اللَّهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥٨﴾ فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ
اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ
حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ
فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾
إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذَلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي
يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾ وَمَا
كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يَغْلُ وَمَنْ يَغْلُ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
تَمْ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾ أَفَمِنْ أَتَّبَعَ
رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ أَبَاءَ بِسَخِطِ اللَّهِ وَمَا وَهُ جَهَنَّمُ وَ
بِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦٢﴾ هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِيرُوبِهِمَا
يَعْلَمُونَ ﴿١٦٣﴾ لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا
مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١٦٤﴾ أَوَلَمْ
أَصَابَتْكُمْ مُّصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ
هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

۽ جيڪڏهن (اوهين) مري وڃو يا ڪسي پٿو ته ضرور الله ڏانهن گڏ ڪيا ويندو (۱۵۸). پوءِ (اي پيغمبر!) الله جي پاڇه سببان انهن لاءِ نرم ٿيو آهين، ۽ جيڪڏهن ڪاوڙيل سخت دل هجين ها ته ضرور تنهنجي آسپاس کان پڄي اٿن ها پوءِ کين معافي ڏي ۽ انهن لاءِ بخشش گهر ۽ ساڻن ڪم ۾ صلاح ڪر، پوءِ جڏهن تون پڪو ارادو ڪرين تڏهن الله تي ڀروسو ڪر. چو ته الله ڀروسي ڪندڙن کي دوست رکندو آهي (۱۵۹). جيڪڏهن الله اوهان کي مدد ڏيندو ته اوهان تي ڪو غالب (ٿيو) نه آهي، ۽ جيڪڏهن اوهان کي مدد نه ڏيندو ته ان کان پوءِ ڪير اوهان کي مدد ڏيندو؟ ۽ مؤمنن کي جڳائي ته الله تي ڀروسو ڪن (۱۶۰). ۽ ڪنهن به پيغمبر کي (غنيمت جي مال ۾) خيانت ڪرڻ نه جڳائي. ۽ جيڪو خيانت ڪندو سو جيڪا شيءِ خيانت ڪيائين تنهن سميت قيامت جي ڏينهن ايندو، پوءِ سڀ ڪنهن ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن جو پورو بدلو کيس ڏنو ويندو ۽ انهن تي ظلم نه ڪيو (۱۶۱). جيڪو الله جي رضامنديءَ جي پٺيان لڳو سو ان جهڙو آهي ڇا؟ جيڪو الله جي ڪاوڙ هيٺ ڦري آيو ۽ سندس جاءِ دوزخ آهي. ۽ (اهو) موٽڻ جو بچڙو هٽي آهي (۱۶۲). آهي الله وٽ (وڏن) درجن وارا آهن. ۽ جيڪي ڪندا آهن سو الله ڏسندڙ آهي (۱۶۳). بيشڪ الله مؤمنن تي وڏو احسان ڪيو آهي جڏهن ته انهن ۾ سندن قوم مان پيغمبر موڪليائين جو کين سندس آيتون پڙهي ٻڌائيندو آهي ۽ کين پاڪ ڪندو آهي ۽ کين ڪتاب ۽ دانائي سيکاري ٿو آهي، ۽ بيشڪ هن کان اڳ پڌريءَ گمراهيءَ ۾ (پيل) هئا (۱۶۴). ۽ جڏهن اوهان کي (جنگ احد ۾) ڏک پهتو توهيڪ (پنهنجن دشمنن کي) ان جو ٻيڻو (ڏک بدر ۾) پهچايو هيو ته به چيو ٿي ته هيءَ (مصيبه) ڪٿان (پهتي) آهي؟ (اي پيغمبر!) چؤ ته اها اوهان کي پاڻ وٽان (پهتي) آهي. بيشڪ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (۱۶۵).

وَمَا آصَابَكُمْ يَوْمَ التَّتَى الْجَمْعُ فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيَعْلَمَ
الْمُؤْمِنِينَ ^(١٢٦) وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَا تَبْعُنَكُمُ
هُمُ لِلْكَفَرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ
مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ^(١٢٧) الَّذِينَ قَالُوا
إِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا وَالْوَاظِعُونَ مَا قَاتِلُوا قُلْ فَادْرَءُوا عَنْ
أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ^(١٢٨) وَلَا تَحْسِبَنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ^(١٢٩)
فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ
يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّاخَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ^(١٣٠)
يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
الْمُؤْمِنِينَ ^(١٣١) الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا
آصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ ^(١٣٢)
الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ
فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ^(١٣٣)

۽ انهيءَ ڏينهن، جو بہ ٽوليون پاڻ ۾ سامهون ٿيون (تنهن ڏينهن) جيڪي اوهان کي پهتو سو الله جي حڪم سان هو ۽ هن لاءِ هو تہ مؤمنن کي نڪيڙي (۱۶۶). ۽ منافقن کي بہ نڪيڙي، ۽ کين چيو ويو تہ اچو الله جي واٽ ۾ وڙهو يا (ڪافرن کان) دفاع ڪريو۔ چيائون تہ جيڪڏهن اسان جنگ ڪرڻ چاڻئون ها تہ ضرور اوهان سان هجون ها۔ اهي ان ڏينهن پاڻ ايمان کان ڪفر ڏي بلڪل ويجهو هئا، پنهنجن واٽن سان اهي (ڳالهيون) چوندا آهن جيڪي سندين دلين ۾ نہ آهن ۽ جيڪي لڪائيندا آهن سو الله بلڪل ڄاڻندڙ آهي (۱۶۷). (تہ) اهي (اهي) آهن جن پنهنجن پاڻن کي چيو ۽ وينا رهيا تہ جيڪڏهن (اهي) اسان جو چيو مڃين ها تہ نہ ڪسجن ها (اي پيغمبر! کين چؤ) تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ پاڻ کان موت کي تاريو (۱۶۸). ۽ جيڪي الله جي واٽ ۾ ڪنا ويا تن کي مثل هرگز نہ پانءِ! بلڪ (اهي) جيئرا آهن (۽) پنهنجي پالڻهار وٽ روزي ڏنل آهي (۱۶۹). جيڪي الله انهن کي پنهنجي فضل سان ڏنو آهي تنهن (حال) سان خوش ٿيندڙ آهن۔ ۽ جيڪي سندن پٺيان آهن تن مان جيڪي ساڻن نہ گڏيا آهن انهن لاءِ هن ڪري خوش ٿيندا آهن تہ کين ڪو پڻ نہ آهي ۽ نڪي اهي غمگين رهندا (۱۷۰). الله نعمت ۽ فضل سان خوش ٿيندا آهن ۽ الله مؤمنن جو اجر نہ وڃائيندو آهي (۱۷۱). جن پاڻ کي زخم پهچڻ کان پوءِ بہ الله ۽ رسول جو حڪم قبول ڪيو۔ انهن مان جن چڱائي ڪئي ۽ دٻا تن لاءِ وڏو اجر آهي (۱۷۲). جن کي ماڻهن چيو تہ ماڻهن (ڪافرن) اوهان لاءِ لشڪر گڏ ڪيو آهي تنهن ڪري کانئن ڊڄو، پوءِ (ان چوڻ) هڻئون انهن جو ايمان وڌايو ۽ چيائون تہ اسان کي الله ڪافي آهي ۽ (اهو) چڱو وڪيل (پرجهلو) آهي (۱۷۳).

فَانْقَلِبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمَسَّ لَهُمْ سُوءٌ وَاتَّبِعُوا

رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٤٣﴾ إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ

يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ ۖ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤٤﴾

وَلَا يَحْزُنُكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا

يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ

عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٤٦﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّى لَهُمْ خَيْرٌ

لِأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمَلِّى لَهُمْ لِيَزْدَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٤٧﴾

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ

الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ ۚ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ ۚ

لَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِيٰ مِن رُّسُلِهِ مَن يَشَاءُ ۚ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ

وَإِنْ تُوْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٤٨﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ

الَّذِينَ يَبْخَلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا

لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخَلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ

وَاللَّهُ مِيرَاثُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٤٩﴾

پوءِ (أهي مسلمان) الله جي نعمت ۽ فضل سان موٽيا کين ڪا سختي نه پهتي ۽ الله جي راضي جي پٺيان لڳا۔ ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (۱۷۴)۔
 (أهو اوهان کي جنگ کان جهليندڙ) شيطان کان سواءِ ٻيو نه آهي جو پنهنجن دوستن کي ڊيچاريندو آهي جيڪڏهن (اوهين) مؤمن آهيو ته انهن (ڪافرن) کان نه ڊڄو ۽ مون کان ڊڄو (۱۷۵)۔ ۽ (اي پيغمبر!) جيڪي ڪفر (جي سوچ) ۾ اڳرائي ڪندا آهن سي توکي غمگين نه ڪن، ڇو ته آهي الله کي ڪجهه به نقصان نه لائيندا، الله گهرندو آهي ته انهن کي آخرت ۾ ڪجهه بهرو نه ڏئي، ۽ انهن لاءِ وڏو عذاب آهي (۱۷۶)۔ جن ايمان جي بدران ڪفر خريد ڪيو سي الله کي ڪجهه به نقصان نه لائيندا، ۽ انهن لاءِ ڏکيو عذاب آهي (۱۷۷)۔ ۽ ڪافر (هيءُ) نه ڀانئن ته کين اسان جي مهلت ڏيڻ انهن لاءِ پلي آهي۔ انهن کي هن کان سواءِ دير نه ڏني سون ته گناه ۾ وڌن، ۽ انهن لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (۱۷۸)۔
 (اي منافقو!) الله کي نه جڳائيندو آهي ته جنهن تي اوهين آهيو تنهن تي مؤمنن کي (ب) ڇڏي ڏي تان جو پليت کي پاڪ کان ڌار ڪري۔ ۽ الله کي نه جڳائيندو آهي جو اوهان کي ڳجهه تي واقف ڪري پر الله پنهنجن پيغمبرن مان جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي چونڊيندو آهي پوءِ الله ۽ سندس پيغمبرن کي مڃيو، ۽ جيڪڏهن (اوهين) مڃيندؤ ۽ ڊڄندؤ ته اوهان لاءِ وڏو اجر آهي (۱۷۹)۔ ۽ جيڪي الله پنهنجي فضل سان کين ڏنو آهي تنهن ۾ جيڪي بخل ڪن سي (ائين) بالڪل نه ڀانئن ته اهو (بخل) کين ڪو چڱو آهي۔ بلڪ اهو انهن لاءِ بچڙو آهي۔ جنهن شيءِ جو بخل ڪيائون سا قيامت جي ڏينهن ڳت ڪري وجهين۔ ۽ آسمانن ۽ زمين جي ميراث الله جي آهي۔ ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۱۸۰)۔

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ
أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ
وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿١٨١﴾ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ
أَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ﴿١٨٢﴾ الَّذِينَ قَالُوا
إِنَّ اللَّهَ عَهْدَ الْيَنَّا الْأَنُومِ لِرَسُولٍ حَتَّى يَأْتِينَا
بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّن قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ
وَبِالذِّنَارِ قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨٣﴾
فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ جَاءُوا
بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿١٨٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ
الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّقُونَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَمَن زُحْزِحَ
عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴿١٨٥﴾ لَتُبْلَوُنَّ فِي
أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا
وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

بيشڪ الله انهن جو چوڻ ٻڌو جن چيو ته الله سڄو آهي ۽ اسين شاهوڪار آهيون۔ جيڪي چيائون سو لکنداسون ۽ انهن جو پيغمبرن کي ناحق ڪهڻ به ۽ (آخرت ۾) چونداسون ته ساڙيندڙ عذاب (جو مزو) چڪو (۱۸۱) . اها (سزا) انهيءَ سببان آهي جو اوهان جي هٿن اڳ موڪليو آهي ۽ (هن سببان) ته الله ٻانهن تي ظلم ڪندڙ نه آهي (۱۸۲) . جيڪي چون ٿا ته الله اسان سان انجام ڪيو آهي ته ڪنهن پيغمبر تي ايسٽائين ايمان نه آڻيون جيستائين (هو اهڙي) قرباني اسان وٽ (نه) آئي جو ان (قربانيءَ) کي باهه کائي۔ (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته بيشڪ مون کان اڳ ڪيترن پيغمبرن معجزا ۽ (ٻيو) جيڪي چيو سو اوهان وٽ آندو پوءِ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته انهن (پيغمبرن) کي ڇا لاءِ ڪنؤ؟ (۱۸۳) . پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي ڪوڙو پانيائون ته بيشڪ تو کان اڳ ڪيترا پيغمبر ڪوڙا پانيا ويا هئا (جن) ڪيتريون حجتون ۽ ڪيترا صحيفا ۽ نوراني ڪتاب (وٽن) آندا (۱۸۴) . سڀ ڪو نفس موت (جو مزو) چڪندڙ آهي۔ ۽ بيشڪ اوهان کي قيامت جي ڏينهن پورو اجر ڏبو۔ پوءِ جنهن کي باهه کان پري ڪيو ويو ۽ بهشت ۾ داخل ڪيو ويو سو بيشڪ مراد کي پهتو، ۽ دنيا جي حياتي لڳيءَ جي سامان کان سواءِ ڪجهه نه آهي (۱۸۵) . (اوهين) پنهنجن مالن ۽ پنهنجين جانين ۾ ضرور پرڪٻؤ۔ ۽ جن کي اوهان کان اڳ ڪتاب ڏنو ويو آهي تن کان ۽ مشرڪن کان گهڻيون گاريون ضرور ٻڌندؤ ۽ جيڪڏهن صبر ڪندؤ ۽ (الله کان) ڊڄندؤ ته لها (عادت) همت جي ڪمن مان آهي (۱۸۶) .

وَإِذَا أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ

لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَ

اشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَبُئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٤﴾ لَا تَحْسَبَنَّ

الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا آتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ

يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ

عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨٥﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨٦﴾ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٨٧﴾

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ

وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا

خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٨٨﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ وَاللَّذِلِينَ

مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٨٩﴾ رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي

لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا

ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٠﴾

۽ (ياد ڪر) جڏهن الله ڪتاب وارن کان هن لاءِ (پڪو) انجام ورتو ته ان (ڪتاب) کي ماڻهن لاءِ بيان ڪجو ۽ ان کي نه لڪائجو، پوءِ ان (انجام) کي پنهنجين پٺين پوڻان اڇلايائون ۽ ان جي عوض ٿورڙو مله ورتائون۔ پوءِ جيڪي وٺندا آهن سو بچڙو آهي! (۱۸۷)۔ (اي پيغمبر! تون) انهن کي چڱو نه ڀانءِ جيڪي پنهنجي ڪٿي تي خوش ٿيندا آهن ۽ جيڪي نه ڪيائون تنهن تي پنهنجي ساراهڻ کي پسند ڪندا آهن پوءِ تون انهن کي عذاب کان چٽل نه ڀانءِ، ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۱۸۸)۔ ۽ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي آهي۔ ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (۱۸۹)۔ آسمانن ۽ زمين جي بڻاوت (۾) ۽ رات ڏينهن جي ڦير گهير ۾ انهن سمجھ وارن لاءِ ضرور نشانيون آهن (۱۹۰)۔ جيڪي بيٺي ۽ ويٺي ۽ پنهنجن پاسن ڀر الله کي ياد ڪندا آهن ۽ آسمانن ۽ زمين جي بڻاوت ۾ فڪر ڪندا آهن، (۽ چوندا آهن ته) اي اسان جا پالڻهار! هنن کي بي رڻو نه بڻايو اٿيئي، توکي پاڪ ڄاڻون ٿا سو اسان کي باهه جي عذاب کان بچاءِ! (۱۹۱)۔ اي اسان جا پالڻهار! جنهن کي تو باهه ۾ وڌو تنهن کي بيشڪ خوار ڪيئي۔ ۽ طالمن جو ڪو مددگار نه آهي (۱۹۲)۔ اي اسان جا پالڻهار! اسان سڏيندڙ جي سڏ کي ٻڌو جو ايمان ڏانهن سڏيندو آهي ته پنهنجي پالڻهار تي ايمان آڻيو پوءِ مڃيوسون۔ اي اسان جا پالڻهار! اسان کي اسان جا گناه بخش ۽ اسان کان اسانجون مڊايون مٽ ۽ اسان کي ڀلارن سان گڏ موت (نصيب) ڪر (۱۹۳)۔

رَبَّنَا وَإِتْنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِنَّكَ لَا تَخْلِفُ الْبُعَادَ ﴿١٩٣﴾ فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ
عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ
فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي
وَقُتِلُوا أَوْ قُتِلُوا أَلَا كَفَرًا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَاَدْ خَلَّاهُمْ
جَدَّتْ تَجَرُّي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ تَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَ
اللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾ لَا يَغُرَّتْكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ
كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾ مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا لَهُمْ جَهَنَّمُ وَ
بِئْسَ الْبِهَادُ ﴿١٩٧﴾ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَدَّتْ تَجَرُّي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نَزَّلًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا
عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خَشِعِينَ
لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَمْ أَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

اي اسان جا پالڻهار! اسان کي پنهنجن پيغمبرن (جي زبان) سان جيڪو انجام ڏنو ائين سو پاڙ ۽ قيامت جي ڏينهن اسان کي خوار نه ڪج. بيشڪ تون وعدي خلافي نه ڪندو آهين (۱۹۴). پوءِ سندن پالڻهار انهن جي دعا قبول ڪئي ته آءُ اوهان مان عمل ڪندڙ مرد يا عورت جو عمل نه وڃائيندس، اوهان هڪٻئي مان (پيدا ٿيل) آهيو (يعني سڀ هڪ جنس آهيو) پوءِ جن وطن ڇڏيو ۽ پنهنجن گهرن مان ڪڍيا ويا ۽ منهنجيءَ وات ۾ ڏکيا ويا ۽ وڙهيا ۽ ڪنا ويا، تن کان سندن مدايون ضرور مٽيندس، ۽ انهن کي (بهشت جي آهڙن) باغن ۾ ضرور داخل ڪندس جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، (اهو) بدلو الله وٽان آهي. ۽ الله وٽ چڱو بدلو آهي (۱۹۵). (اي پيغمبر!) ملڪن ۾ ڪافرن جو ڦرڻ گهرڻ توکي نه ٺڳي (۱۹۶). اهو ٿورڙو فائدو آهي، وري سندن جاءِ دوزخ آهي. ۽ (اهو) بچڙو هنڌ آهي (۱۹۷). پر جيڪي پنهنجي پالڻهار کان ڊنا تن لاءِ باغ آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن ان ۾ سدائين رهڻ وارا آهن. اها مهماني الله وٽان آهي ۽ جيڪي الله وٽ آهي سو پلارن لاءِ چڱو آهي (۱۹۸). ۽ ڪتاب وارن مان ڪي آهي آهن جيڪي الله کي ۽ جيڪي تودانهن (قرآن) لاءِ وڌيڪ تنهن کي ۽ جيڪي (توريت) انهن ڏانهن لاءِ وڌيڪ تنهن کي الله جي عاجزي ڪندڙ تي مڃيندا آهن الله جي آيتن کي ٿوري مله سان نه وڪڻندا آهن. اهي (اهي) آهن جن لاءِ سندن پالڻهار وٽ سندن اجر آهي، بيشڪ الله سگهو حساب وٺندڙ آهي (۱۹۹). اي ايمان وارو صبر ڪريو ۽ (جهاد لاءِ) مضبوط ٿيو ۽ جڙيا رهو، ۽ الله کان ڊڄو ته مان اوهين ڪامياب ٿيو (۲۰۰).

سُورَةُ النَّبَاِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ

وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا

وَنِسَاءً ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ

إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ٢ وَاتُّوا بِالْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ

وَلَا تَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ ۚ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ

إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ ۖ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا ٣ وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا

تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنْ

النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَّةَ وَرُبْعَ ۚ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا

فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ ذَلِكَ أَدْنَىٰ ۖ أَلَّا تَعْدِلُوا ٤

وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً ۚ فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ

عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا ٥ وَلَا تَوْتُوا

السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا وَارْزُقُوهُمْ

فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ٦

سورة نساء مدني آهي ۽ هيءَ هڪ سو
جاھتر آيتون ۽ چوويھ رکوع آهي

الله باجھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

اي انسانو! اوهين انهيءَ پنهنجي پالڻهار کان ڊڄو جنهن اوهان کي هڪ
جڻي (آدم) مان پيدا ڪيو ۽ منجهانئس سندس زال پيدا ڪيائين ۽ انهن
مان گهڻا مرد ۽ عورتون پکيڙيائين، ۽ انهيءَ الله کان ڊڄو جنهن (جي نالي)
سان (پاڻ ۾) هڪ ٻئي کان گهرندا آهيو ۽ مائٽيءَ (چنڻ) کان (به ڊڄو)۔
چو ته الله اوهان تي نگهبان آهي (۱)۔ ۽ يتيمن کي سندن مال ڏيو ۽ سٺيءَ
شيءَ کي بچڙيءَ شيءِ سان نه مٽايو ۽ انهن (يتيمن) جو مال پنهنجن مالن
سان (گڏي) نه کائو۔ چو ته اهو وڏو ڏوھ آهي (۲)۔ جيڪڏهن ڊڄو ته يتيم
چوڪرين (جي نڪاح ڪرڻ) ۾ عدل نه ڪندؤ ته (ٻين) زالن مان
جيڪي اوهان کي وڻن سي به ۽ ٽي ٽي ۽ چار چار پرڻجو، پوءِ
جيڪڏهن ڊڄو ٿا ته اوهان کان انصاف ٿي نه سگهندو ته هڪ (پرڻجو) يا
اوهان جا هٿ جن (ٻانهين) جا مالڪ ٿيا آهن (سي رکو)۔ اهو هن کي
ويجهو آهي ته ڏاڍائي نه ڪريو (۳)۔ ۽ زالن کي سندن ڪابين خوشيءَ سان
ڏيو۔ پوءِ جيڪڏهن اوهان کي پاڻ خوشيءَ سان انهيءَ مان ڪجهه چڏين ته
اهو سھائيندڙ وڻندڙ ڪري کائو (۴)۔ ۽ بي سمجهن کي پنهنجا آهي مال نه
ڏيو جن کي الله اوهان لاءِ گذران جو سبب بڻايو آهي ۽ منجهانئس کين
ڪارايو ۽ کين پهرايو ۽ کين چڱي ڳالهه چئو (۵)۔

وَابْتَغُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ
مِّنْهُمْ رُّشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا
إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَن يَكْبَرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا
فَلْيَسْتَعْفِفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ
فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ
وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَٰصِبًا ٥ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ
الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا
تَرَكَ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ
نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ٦ وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو
الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينُ فَأَرْضَوْهُمْ مِنْهُ
وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ٧ وَلْيَخْشَ الَّذِينَ
لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَفًا خَافُوا
عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ٨
إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا
يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ٩

۽ ايسٿائين يٿيمن کي پرکيو جيستائين پرڻي (جي عمر) کي پهچن، پوءِ جيڪڏهن انهن ۾ ڪا سياڻپ لھو تہ سندن مال کين ورائي ڏيو، ۽ اھي (مال) اجايو ۽ (سندن) وڏي ٿيڻ جي پڻ کان تڪڙ ڪري نہ کائو ۽ جيڪو (سنياليندڙ) آسودو هجي تنهن کي گهرجي تہ (يتيم جي مال کائڻ کان) پاسي رهي، ۽ جيڪو مسڪين هجي سو مناسب (خدمت) آھر کائيندو رهي۔ پوءِ جڏهن سندن مال کين ورائي ڏيو تڏهن مٿن شاهد ڪريو۔ ۽ الله حساب ڪندڙ بس آھي (۶). جيڪو (مال) ماءُ پيءُ ۽ مٿن ڇڏيو تنهن مان مردن لاءِ حصو آھي ۽ جيڪو (مال) ماءُ پيءُ ۽ مٿن ڇڏيو تنهن مان زائفن لاءِ (بہ) حصو آھي اھو (ڇڏيل مال) ٿورو هجي يا گھڻو، حصا (الله جا) مقرر ڪيل آھن (۷). ۽ جڏهن ورھاڱي مهل مائٽيءَ وارا ۽ يتيم ۽ مسڪين حاضر ٿين تڏهن ان (مال) مان انهن ماڻهن کي (ڪجهه) ڏيو ۽ انهن کي مٺي ڳالھ چئو (۸). ۽ انهن کي (الله کان) ڊڄڻ گهرجي جيڪي جيڪڏهن پنهنجي پٺيان هيٺو اولاد ڇڏين تہ مٿن ڊڄن (تہ ڪھڙو حال ٿيندن) پوءِ گهرجي تہ الله کان ڊڄن ۽ گهرجي تہ سڌي ڳالھ چون (۹). جيڪي يتيمن جو مال ڏاڍ سان کائيندا آھن سي پنهنجن پيٽن ۾ رڳو باھ کائيندا آھن ۽ دوزخ ۾ سگھو گھڙندا (۱۰).

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِ كَرِمِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ فَإِنْ كُنَّ
نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا
النِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ
كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبَوُهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ
فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي
بِهَا أَوْ دَيْنٍ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ
نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ إِنْ اللَّهُ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ١١ وَلَكُمْ
نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ
لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِيْنَ بِهَا
أَوْ دَيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَتُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ
كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّلُثُ مِمَّا تَرَكَتُمْ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ
تُوصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورِثُ كَلَلَةً أَوْ امْرَأَةً
وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتُ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ
مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا
أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُضَارٍّ وَصِيَّةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ١٢

الله اوهان جي اولاد بابت اوهان کي وصيت ٿو ڪري ته پٽ لاءِ (حصو) بن ڏيڻ جي ڀاڱي جيترو آهي، ۽ جيڪڏهن (فقط) ڌيئرون بن کان وڌيڪ هجن ته (مئل) جيڪي ڇڏيو تنهن جون به ٽهايون انهن لاءِ آهن، ۽ جيڪڏهن (فقط) هڪ آهي ته ان لاءِ اڌ آهي. ۽ مئل جيڪي ڇڏيو تنهن مان ان جي ماءُ پيءُ هر هڪ لاءِ ڇهون ڀاڱو آهي (سو تڏهن) جڏهن ان (مئل) کي اولاد هجي، ۽ جيڪڏهن ان کي اولاد نه هجي ۽ ان جا وارث ماءُ پيءُ هجن ته ماڻس لاءِ ٽيون ڀاڱو (۽ باقي پئس لاءِ) آهي، ۽ جيڪڏهن ان (مئل) کي ڀائر هجن ته ماڻس لاءِ ڇهون حصو آهي (اهو ورهاڱو) وصيت (جي ادائگي کان پوءِ) جنهن لاءِ اها وصيت ڪيائين يا قرض جي ادائگي کان پوءِ (ڪرڻو) آهي. اوهان جا پيٽر ۽ اوهان جا پٽ (اوهين) نه ڄاڻندا آهيو ته انهن مان ڪهڙو اوهان لاءِ فائدي جي ڪري وڌيڪ ويجهو آهي؟ (اهو ورهاڱو) الله جي (پار کان) فرض ڪيل آهي. چو ته الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۱۱). ۽ جيڪي (مال) اوهان جي زالن ڇڏيو تنهن جو اڌ اوهان لاءِ آهي جيڪڏهن انهن کي ڪو ٻار ڪونه هجي، پر جيڪڏهن انهن کي ٻار هجي ته جيڪي ڇڏيائون تنهن مان چوٿون ڀاڱو وصيت (جي ادائگي کان پوءِ) جنهن لاءِ اها وصيت ڪيائون يا قرض جي ادائگي کان پوءِ اوهان لاءِ آهي. ۽ جيڪي (مال) اوهان ڇڏيو تنهن مان جيڪڏهن اوهان کي ٻار ڪونهي ته انهن (زالن) لاءِ چوٿون ڀاڱو آهي، ۽ جيڪڏهن اوهان کي ٻار آهي ته جيڪي (مال) اوهان ڇڏيو تنهن مان وصيت (جي ادائگي) جنهن لاءِ اها وصيت ڪئي اٿو يا قرض جي ادائگي کان پوءِ انهن (زالن) لاءِ انون ڀاڱو آهي. ۽ جيڪڏهن ڪو (مئل) مرد يا عورت ورثو ڇڏي (۽ اهو) ڪلا هجي (يعني جنهن کي ماءُ پيءُ ۽ ڪو ٻار نه هجي) ۽ ان کي (مائيتو) هڪ ڀاءُ يا هڪ ڀيڻ هجي ته انهن منجهان هر هڪ لاءِ ڇهون حصو آهي، ۽ جيڪڏهن انهن کان وڌيڪ هجن ته اهي (سڀ) جا وصيت نقصان واري نه ڪئي ويئي هجي تنهن يا قرض جي ادائگيءَ کان پوءِ ٽهاڻيءَ ۾ ڀائيوار آهن. (اهو) الله جو حڪم آهي ۽ الله ڄاڻندڙ بردبار آهي (۱۲).

تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ١٣ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ
يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ ١٤ وَالَّذِي
يَأْتِيَنَّ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِسَائِكُمْ فاسْتَشْهِدُوا
عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِّنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي
الْبُيُوتِ حَتَّى يَتَوَفَّيَهُنَّ الْيَهُودُ أَوْ يُجْعَلَ لَهُنَّ
سَبِيلٌ ١٥ وَالَّذِينَ يَأْتِيْنَهَا مِنْكُمْ فَاذْهُبَا فَإِنْ تَابَا
وَأَصْلَحَا فَاغْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَّحِيمًا ١٦
إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ
ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ ١٧ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ١٨ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ
لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ
الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْإِسْلَامَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ
وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ١٩

اهي الله جون حدون آهن۔ ۽ جيڪو الله ۽ سندس رسول جي فرمانبرداري ڪندو تنهن کي (الله اهڙن) باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن ان ۾ سدائين رهڻ وارا آهن۔ ۽ اها وڏي مراد ماڻڻ آهي (۱۳)۔ ۽ جيڪو الله ۽ سندس رسول جي بي فرماني ڪندو ۽ سندس حدن کان ٻاهر نڪرندو تنهن کي باه ۾ داخل ڪندو ان ۾ سدائين رهڻ وارو آهي ۽ ان لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (۱۴)۔ ۽ اوهان جي زائفن مان جيڪي بي حياتيءَ جو ڪم ڪن تن تي پاڻ مان چار (مرد) شاهد ڪريو، پوءِ جيڪڏهن (شاهد) شاهدي ڏين ته انهن کي ايسٽائين گهرن ۾ جهليو جيستائين کين موت ماري يا الله انهن لاءِ ڪو رستو ڪڍي (۱۵)۔ ۽ اوهان مان جيڪي ٻه مرد اهو ڪم ڪن تن کي مار ڏيو، پوءِ جيڪڏهن توبه ڪن ۽ پاڻ سڌارين ته انهن (کي مار ڏيڻ) کان مڙو۔ چو ته الله توبه قبول ڪندڙ مهربان آهي (۱۶)۔ الله کي رڳو انهن جي توبه (قبول) ڪرڻ جڳائيندي آهي جيڪي بي سمجهائيءَ سان گناه ڪندا آهن وري جهٽ پڻ توبه ڪندا آهن انهن تي الله (ٻاجه سان) موٽندو آهي۔ ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۱۷)۔ ۽ انهن جي توبه قبول ٿيڻي نه آهي جيڪي بچڙايون ڪندا (رهندا) آهن (۽ نه ڊڄندا آهن) تان جو جنهن مهل انهن مان ڪنهن کي موت پهچي تنهن مهل (ڊڄي) چوي ته هاڻي آءُ توبه ڪريان ٿو ۽ نڪي انهن جي (توبه قبول آهي) جيڪي ڪافر ٿي مرندا آهن۔ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿئون (۱۸)۔

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا
تَعْضُلُوهُنَّ لِيَنْتَهَبُوا بَعْضَ مَا آتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ
بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ
فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ۝١٩ وَإِنْ
أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مِّمَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ أَحَدَهُنَّ قِنطَارًا
فَلَا تَأْخُذْ وَامْنُهُ شَيْئًا اتَّخَذُوهُنَّ بَهْتَانًا وَانْتِهَاءً مُبِينًا ۝٢٠ وَ
كَيْفَ تَأْخُذُوهُنَّ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ
مِيثَاقًا غَلِيظًا ۝٢١ وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ
سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا ۝٢٢ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ
أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ
الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمُ مِنَ الرَّضَاعَةِ وَ
أُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ اللَّاتِي فِي جُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ اللَّاتِي
دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمُ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ
الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝٢٣

اي ايمان وارو! اوهان کي عورتن جو (سندن) بي مرضيءَ وارث ٿيڻ روا نه آهي. ۽ نڪي سندن پڌري گناه ڪرڻ کان سواءِ کين هن لاءِ جهليو ته جيڪي کين ڏنو هجيو تنهن مان ڪجهه موٽائي وٺو، ۽ ساڻن چڱي هليءَ چليءَ وانگر گذاريو، پوءِ جيڪڏهن آهي اوهان کي نه وڻن ته (صبر ڪريو چو ته) جا شيءِ اوهان کي نه وڻندي هجي تنهن ۾ ممڪن آهي ته الله گهڻي چڱائي ڪري (۱۹). ۽ جيڪڏهن (هڪ) زال جي بجاءِ ٻيءَ زال پرڻڻ جو ارادو ڪريو ۽ انهن مان هڪڙي کي گهڻو مال (ڪابين ۾) ڏنو هجيو ته منجهانئس ڪجهه موٽائي نه وٺو. (اوهين) بهتان ۽ پڌري گناه ڪندي آهيو (مال) ڪسيندا آهيو ڇا؟ (۲۰). اهو (مال) ڪهڙيءَ طرح ڪسيندا آهيو؟ حالانڪه اوهان هڪ ٻئي کان نفعو وٺي چڪو ۽ (زالن به) اوهان کان (مهر ڏيڻ جو) پڪو انجام ورتو آهي (۲۱). ۽ جيڪي زالون اوهان جي پيڻن پرڻيون سي اوهين نه پرڻجو پر جيڪي اڳي گذريو (سو گذريو) چو ته آها بي حياتي ۽ گناه آهي ۽ آها بچڙي وات آهي (۲۲). (اي مسلمانو!) اوهان تي اوهان جون مائرن ۽ اوهان جون ڌيئرن ۽ اوهان جون پيئرن ۽ اوهان جون پڦيون ۽ اوهان جون ماسيون ۽ پائڻيون ۽ پاڻيجيون ۽ آهي اوهان جون مائرن جن اوهان کي ٿڃ پياري ۽ اوهان جون رضاعي (ٿڃ گڏ پيئل) پيئرن ۽ اوهان جي زالن جون مائرن (يعني سسون) ۽ آهي اوهان جون اڳ ڄايون جيڪي اوهان جي هنجن ۾ پليون (۽) اوهان جي انهن زالن مان هجن جن کي اوهين ويجهو ويا آهيو پر جيڪڏهن اوهين انهن (سندن مائرن) کي ويجهو نه ويا آهيو ته اوهان تي گناه نه آهي. ۽ اوهان جي انهن پٽن جون زالون جيڪي (پٽ) اوهان جي پٽن مان (پيدا ٿيل) آهن، ۽ پٽن پيئرن جو گڏ پرڻجڻ حرام ڪيو ويو آهي پر جيڪي اڳ گذريو (سو گذريو) چو ته الله بخشهار مهربان آهي (۲۳).

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ كِتَابَ
 اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَأُحِلَّ لَكُمْ مَّا وَرَاءَ ذَلِكَ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ
 مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسْفِحِينَ فَمَا اسْتَعْتَمَر بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ
 أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَضِيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ
 الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا^(٢٣) وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ
 طَوْلًا أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ
 فَتْيَتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَيْمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ
 فَانْكحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ
 غَيْرَ مُسْفِحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ فَإِذَا أُحْصِنَ فَإِنْ أَتَيْنَ
 بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ
 لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ^(٢٤) يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ
 قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ^(٢٥) وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ
 عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مِيلًا عَظِيمًا^(٢٦)
 يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا^(٢٧)

۽ پريٽيل عورتون (به حرام آهن) پر اوهان جا هٿ جن (ٻانهين) جا مالڪ ٿيا آهن (سي حرام نه آهن)، اهو حڪم الله اوهان تي لکيو آهي، ۽ انهن (حرام ڪيلن) کان سواءِ (ٻيون سڀ عورتون) اوهان لاءِ حلال آهن جڏهن پنهنجن مالن سان (ڪين) پريٽيندڙ، نه زنا جو ارادو ڪندڙ هجو۔ پوءِ اهو (مال) جنهن جي عيوض انهن (زالن) کان (پريٽجڻ جو) فائدو ورتو تن کي سندن ڪابين مقرر ڪيل ڏيو۔ ۽ ڪابين مقرر ڪيل کان پوءِ جيتري (ڪابين) ۾ اوهين پاڻ ۾ راضي ٿيو ته اوهان تي گناه نه آهي۔ ڇو ته الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٢٤)۔ ۽ اوهان مان جيڪو آزاد مؤمنياڻين جي پريٽجڻ جي سگهه نه رکندو هجي سو انهن جو مؤمنياڻين ٻانهين مان جن جا مالڪ اوهان (مؤمنن) مان آهن (ڪا پريٽي ته عار نه آهي)۔ ۽ الله اوهان جي ايمان کي بلڪل ڄاڻندڙ آهي۔ اوهان جا هڪڙا ٻين مان (پيدا ٿيل) آهن (يعني پاڻ ۾ هڪ جنس آهيو)، پوءِ ڪين سندن مالڪن جي موڪل سان پريٽجو ۽ سندن ڪابين عام هليءَ چليءَ وانگر ڪين ڏيو (آهي) نڪاح بدلون نه زنا ڪندڙيون ۽ نڪي گجهن يارن وٽس واريون هجن، پوءِ جڏهن نڪاح ۾ آيون (تنهن کان) پوءِ جيڪڏهن (آهي) ڪو بي حياتيءَ جو ڪم ڪن ته جيڪا سزا آزاد عورتن تي آهي تنهن جو اڌ مٿن آهي۔ (اها ٻانهيءَ پريٽجڻ جي اجازت) اوهان مان انهيءَ لاءِ آهي جيڪو زنا (جي گناه ۾ پوڻ) کان بچي۔ ۽ اوهان جو صبر ڪرڻ اوهان لاءِ ڀلو آهي۔ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٥)۔ الله گهرندو آهي ته اوهان لاءِ ڪولي بيان ڪري ۽ جيڪي اوهان کان اڳ (گذريا) آهن تن جو رستو اوهان کي ڏيکاري ۽ اوهان تي ٻاجه سان موٽي۔ ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٢٦)۔ ۽ الله اوهان تي ٻاجه سان موٽڻ گهرندو آهي، ۽ جيڪي پنهنجين سڌن جي پٺيان لڳندا آهن سي اوهان جو (سڌيءَ واٽ کان) تمام پري ٿري وڃڻ گهرندا آهن (٢٧)۔ الله اوهان تان (بار) هڪو ڪرڻ گهرندو آهي، ۽ انسان (اصل) هيٺو پيدا ڪيو ويو آهي (٢٨)۔

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ
إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ٢٩ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدُوًّا وَظُلْمًا
فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ٣٠ إِنْ
تَجْتَنِبُوا كِبَائرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلَكُمْ
مُدْخَلَ كَرِيمٍ ٣١ وَلَا تَتَّبِعُوا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ
لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ
وَسَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ٣٢ وَلِكُلِّ
جَعَلْنَا مَوَالِي مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلَّذِينَ عَقَدْتَ
أَيْمَانُكُمْ فَأَتَوْهُمْ نَصِيْبُهُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ٣٣
الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى
بَعْضٍ وَبِهَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالصَّالِحَاتُ قَنِتٌ حِفْظُ
لِّغَيْبِ بِيَاهِ حِفْظَ اللَّهِ وَالَّتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ
وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ
فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ٣٤

اي ايمان وارو! اوهين پاڻ ۾ هڪ ٻئي جو مال ناحق نه کائو پر پاڻ ۾ رضامندي سان واپار جي ڌڻي لڻي هجي ته (پلي کائو)، ۽ اوهان پاڻ کي هلاڪ نه ڪريو. بيشڪ الله اوهان تي مهربان آهي (٢٩). ۽ جيڪو حد کان ٻاهر نڪرڻ ۽ ظلم سان ائين ڪندو تنهن کي باهه ۾ سگهو وجهنداسين. ۽ اهو (ڪم) الله تي سهنجو آهي (٣٠). جيڪڏهن وڏن گناهين کان جن کان اوهان کي جهليو ويو پاسو ڪندا رهندؤ ته اوهان جون (هلڪيون) مدايون اوهان کان مٽينداسين ۽ اوهان کي عزت واريءَ جاءِ ۾ داخل ڪنداسين (٣١). ۽ جن شين سان الله اوهان مان هڪڙن کي ٻين کان فضيلت ڏني آهي تن جي ريس نه ڪريو. مردن لاءِ جيترو (پاڻ) ڪمايائون تنهن مان حصو آهي ۽ زائفن لاءِ جيترو پاڻ ڪمايائون تنهن مان حصو آهي ۽ الله کان سندس فضل گهرو ڇو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ کي جائز ڪندڙ آهي (٣٢). ۽ ماءُ پيءُ ۽ مائٽن جيڪي (مال) ڇڏيو تنهن (سڀ) لاءِ وارث مقرر ڪياسون. ۽ جن کي (مائيءَ جهڙي ناتي ۾) اوهان جي قسمن ڏنو آهي تن کي سندن حصو ڏيو. بيشڪ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي واقف آهي (٣٣). مرد زائفن تي انهيءَ سببان حڪمران آهن جو الله انهن مان هڪڙن کي ٻين کان پلو ڪيو آهي ۽ (ٻيو) هن سببان جو پنهنجن مالن مان خرچ ڪندا آهن. پوءِ ڀلاريون فرمانبرداريون، پريٽ نگاه رکڻ واريون انهيءَ ڪري جو الله (کين) ڏکيو آهي (ڀلاريون آهن). ۽ جن (زالن) جي بي فرماني معلوم ڪريو تن کي (زباني) نصيحت ڪريو ۽ بسترن ۾ کين ڌار ڪريو ۽ مار ڏيون، پوءِ جيڪڏهن اوهان جي فرمانبرداري ڪن ته مٿن ڪا (اڏاءُ جي) واٽ نه ڳوليو. بيشڪ الله مٿاهون وڏي وڏائي وارو آهي (٣٤).

وَأِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ
وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ٣٥ وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا
بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ
بِالْجُنُبِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا
يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ٣٦ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِأَمْوَالِهِمْ
الَّتِي بَاءَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ٣٧ وَالَّذِينَ يَنْفِقُونَ
أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ٣٨ وَمَا ذَا
عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَانْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ
وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ٣٩ إِنَّ اللَّهَ لَا يُظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكُ
حَسَنَةً يُّضْعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَّدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ٤٠ فَكَيْفَ
إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ٤١

۽ جيڪڏهن سندن وچ ۾ ڦٽي جو ڊپ (محسوس) ڪريو ته هن جي گهراڻي مان هڪ امين ۽ هن جي گهراڻي مان (ب) هڪ امين مقرر ڪريو، جيڪڏهن ٻئي (امين) صلح ڪرائڻ گهرندا ته الله سندن وچ ۾ ميلاب ڏيندو. چو ته الله ڄاڻندڙ خبر رکندڙ آهي (۳۵). ۽ (خاص) الله جي عبادت ڪريو ۽ ساڻس ڪنهن شيءِ کي شريڪ نه ڪريو. ۽ ماءُ پيءُ سان ۽ مٽيءَ وارن سان ۽ چورن (ٻارن) ۽ مسڪينن ۽ مٽيءَ واري پاڙيچي ۽ ڌاري پاڙيچي ۽ ويجهي سنگتي ۽ مسافر ۽ پنهنجن ٻانهن سان چڱائي ڪريو. چو ته جيڪو هٺيلو وڌائي ڪندڙ هجي تنهن کي الله دوست نه رکندو آهي (۳۶). (۽ نڪي انهن کي) جيڪي (پاڻ) ڪنجوسي ڪندا آهن ۽ ماڻهن کي (ب) ڪنجوسي ڪرڻ جو حڪم ڪندا آهن ۽ الله پنهنجي فضل سان کين جيڪي ڏنو آهي سو لڪائيندا آهن. ۽ (اهڙن) نه مڃيندڙن لاءِ خواريءَ وارو عذاب تيار ڪيو اٿون (۳۷). ۽ (انهن لاءِ به) جيڪي پنهنجن مالن کي ماڻهن جي ڏيکاري لاءِ خرچ ڪندا آهن. ۽ نڪي الله ۽ نڪي قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهن، ۽ جنهن جو سنگتي شيطان ٿيو ته اهو سنگتي بچڻو آهي (۳۸). ۽ مٿن ڪهڙي (ڏکيائي) هئي؟ جيڪڏهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃين ها ۽ الله جيڪي کين ڏنو آهي ان مان خرچين ها. ۽ الله انهن (جي حال) کي (چڱو) ڄاڻندڙ آهي (۳۹). پڪ الله ذري جيترو به ظلم نه ڪندو آهي، ۽ جيڪڏهن (ڪا) نيڪي هوندي ته ان کي ٻيڻو ڪندو آهي ۽ پاڻ وٽان وڌو اجر ڏيندو آهي (۴۰). پوءِ (تڏهن) ڪيئن (ڪندا) جڏهن سڀ ڪنهن ٽوليءَ مان (هڪ) شاهد آڻينداسون ۽ (اي پيغمبر!) توکي (ب) هن ٽوليءَ تي شاهد ڪري آڻينداسون (۴۱).

يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّىٰ
بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا^{٣٢} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنتُمْ سُكَرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا
مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا
وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ
الْغَائِطِ أَوْ لِمَسْتُمُ النِّسَاءِ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا
صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَفُوًّا غَفُورًا^{٣٣} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ
يَشْتَرُونَ الضَّلَلَةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ^{٣٤} وَاللَّهُ
أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَىٰ بِاللَّهِ نَصِيرًا^{٣٥}
مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَ
يَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمِعْ غَيْرَ مَسْمِعٍ وَرَاعِنَا
لِيَّأِيَّالَسِنَّتِهِمْ وَطَعْنًا فِي الدِّينِ^{٣٦} وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا وَاسْمِعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمَ^{٣٧}
لَكِنْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا^{٣٨}

انهيءَ ڏينهن ڪافر ۽ جن پيغمبر جو چيو نه مڃيو، سي گهرندا ته جيڪر مٿن زمين سنئين ڪئي وڃي. ۽ الله کان ڪائي ڳالهه لڪائي نه سگهندا (۴۲). اي ايمان وارو! اوهان نشي جي حالت ۾ ايستائين نماز کي ويجهه نه وڃو جيستائين جيڪي ڳالهايو ٿا سو سمجهو ۽ نڪي مسافرن کان سواءِ، (مقيم) تڙ وارو (نماز پڙهي) جيسين تڙ ڪريو. ۽ جيڪڏهن اوهين بيمار هجو يا مسافريءَ تي هجو يا اوهان مان ڪوئي پاڻي کان اچي يا زالن کي ويجهه ويا هجو ۽ پاڻي نه لھو ته پاڪ مٽيءَ سان تيمم ڪريو پوءِ پنهنجن منهن ۽ پنهنجن هٿن کي مک ڪريو بيشڪ الله معافي ڏيندڙ بخشڻهار آهي (۴۳). (اي پيغمبر!) انهن ڏانهن نه ڏٺو اٿي ڇا؟ جن کي ڪتاب مان حصو ڏنو ويو آهي اهي گمراهي ڳنهندا آهن ۽ اوهان جو واٽ کان پلٽ (ب) گهرندا آهن (۴۴). ۽ الله اوهان جي ويرين کي وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي ۽ الله (سڀني ڪمن جو) ڪارساز بس آهي ۽ الله مددگار بس آهي (۴۵). يهودين مان ڪي (توريت ۾) لفظن کي سندين جاين کان ڦيرائيندا آهن ۽ چوندا آهن ته ٻڌوسون ۽ نه مڃيوسون، ٻڌ شال نه ٻڌايل هجين، ۽ پنهنجيون زبانون وڇرائي* ۽ دين ۾ طعني هڻڻ لاءِ راعنا چوندا آهن. ۽ جيڪڏهن (سمعنا وعصينا جي بجاءِ) سمعنا واطعنا (يعني ٻڌوسون ۽ فرمانبرداري ڪئي سون) ۽ (اسمع غير مسمع جي هٽاءِ) اسمع (يعني ٻڌ) ۽ (راعنا لفظ جي بجاءِ لفظ) انظرنا (يعني اسان جو خيال رک) چون ها ته انهن لاءِ ڀلو ۽ ڏاڍو درست هجي ها پر الله سندن ڪفر سببان مٿن لعنت ڪئي آهي پوءِ ٿورڙن کان سواءِ (ٻيا) ايمان نٿا آڻين (۴۶).

* زبان وڇرائڻ کان مراد هيءَ آهي ته پنهنجي ڳالهائڻ ۾ گارگند ائين رلائي ملائي ڇڏين ٿا جو ڪو به ماڻهو سمجهي نه سگهي، ”اسمع غير مسمع“ جون ٻه معنائون آهن: ۱- اهڙيءَ حالت ۾ ٻڌ جون تون عزت ۽ عظمت وارن مان آهين، ڪو به ماڻهو تنهنجي مرضيءَ جي ابتڙ ڪجهه به چئي نه سگهندو. ۲- اهڙيءَ حالت ۾ ٻڌ جو تون حقير ۽ ڪمزور آهين ۽ تو سان ڪو به ڳالهه ٻوله نه ٿو ڪري سگهي. اهڙيءَ ريت لفظ ”راعنا“ جون ٻه معنائون آهن: ۱- اسان جي رعايت ڪر. ۲- احمق ۽ بيوقوف. اهڙن ٻن اکرن ڳالهائڻ مان سندن مقصد گارگند اچارڻ هو والله اعلم (دسو تفسير فتح الرحمان).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا الْكِتَابَ الَّذِي نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا
مَعَكُمْ مِنْ قَبْلُ أَنْ تَقُولَ شَيْءٌ وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ۚ
أَوْ نُنَاجِيَهُمْ كَمَا نَاجَيْنَا أَصْحَابَ السَّبْتِ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ۝
إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ
يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ۝
أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَنْ
يَشَاءُ وَلَا يُظْلِمُونَ شَيْئًا ۝
أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ فَكَفَرُوا
بِاللَّهِ الْكَذِبِ وَكَفَىٰ إِثْمًا مُّبِينًا ۝
أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ
بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ
الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا ۝
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ
اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ۝
أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ
فَإِذَا يُوتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا ۝
أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ
عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۚ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ
إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ۝

اي ڪتاب وارو! جيڪو (قرآن) لاٿوسون جيڪي اوهان وٽ آهي تنهن جو (اهو) سچو ڪندڙ (ب) آهي تنهن کي انهيءَ کان اڳ مڃيو جو (ماڻهن جي) منهن (جي شڪل) مٿيون پوءِ انهن کي سندين پٺين پوئتان ڪريون يا مٿن اهڙي لعنت ڪريون جهڙي چنڇر وارن تي لعنت ڪئي سون ۽ الله جو (جيڪو) حڪم (جاري ٿيندو آهي) سو ٿي چڪندو آهي (٤٧).
 بيشڪ الله هيءُ (ڏوه) نه بخشيندو جو (ڪنهن کي ب) ساڻس شريڪ ڪيو وڃي ۽ ان کان سواءِ (ٻيا ڏوه) جنهن کي وڻيس تنهن کي بخشيندو ۽ جيڪو الله سان (ڪنهن کي) شريڪ بڻائيندو تنهن بيشڪ وڏي گناه سان بهتان ٻڌو (٤٨). (اي پيغمبر!) انهن ڏانهن نه ڏٺو اٿي ڇا؟ جيڪي پاڻ کي پاڻ پاڪ چوندا آهن. (نه!) بلڪ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي پاڪ ڪندو آهي ۽ تند جيترو به ظلم نه ڪن (٤٩). (اي پيغمبر!) ڏس ته الله تي ڪيئن ڪوڙ ٺاهيندا آهن؟ ۽ اهو ڀڌرو گناه بس آهي (٥٠). (اي پيغمبر!) انهن ڏانهن نه ڏٺو اٿي ڇا؟ جن کي ڪتاب مان ڀاڱو ڏنو ويو ته آهي بتن ۽ طاغوت کي مڃيندا آهن ۽ ڪافرن لاءِ چوندا آهن ته هيءُ تولي مؤمنن کان وڌيڪ سٺين واٽ واري آهي (٥١). اهي (اهي) آهن جن تي الله لعنت ڪئي آهي. ۽ جنهن تي الله لعنت ڪندو تنهن جو ڪو مددگار نه لهندين (٥٢). انهن کي بادشاهيءَ مان ڪو ڀاڱو آهي ڇا؟ ۽ (جي) ڪين ڪٿي هجي به ته ان مهل ماڻهن کي تر جيترو (ب) نه ڏين (٥٣). بلڪ ماڻهن سان انهيءَ تي حسد ڪندا آهن جيڪي الله پنهنجي فضل سان ڪين ڏنو آهي، پوءِ بيشڪ ابراهيم جي اولاد کي ڪتاب ۽ دانائي ڏني سون ۽ ڪين وڏي بادشاهي ڏني سون (٥٤).

فِيهِمْ مِّنْ أَمَنٍ بِهِ وَمِنْهُمْ مَّنْ صَدَّ عَنْهُ وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ

سَعِيرًا ۝٥٠ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كُلَّمَا

نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ

إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝٥١ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا

لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا ظِلِيلًا ۝٥٢ إِنَّ اللَّهَ

يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَوَدُّوا الْأَمْثَلِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حُكِمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ

أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ۚ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ

سَمِيعًا بَصِيرًا ۝٥٣ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ

إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ۝٥٤ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ

أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ

أَنْ يَتَّخِذُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا

بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ۝٥٥

پوءِ منجهائڻ کي آهن جن ان (ڪتاب) کي مڃيو ۽ منجهائڻ کي
 آهن جي کائڻس اٽڪي (رڪجي) رهيا. ۽ انهن لاءِ ٻرندڙ دوزخ ڪافي
 آهي (٥٥). پڪ جن اسان جي آيتن کي نه مڃيو تن کي باهه ۾ سگهو
 گهيريندا سون. جڏهن به سندن ڪلون پڇنديون (تڏهن) سندن ٻيون ڪلون
 هن لاءِ (پيا) مٽائينداسون ته (پلي) عذاب (جو مزو) چڪن. يقيناً الله غالب
 حڪمت وارو آهي (٥٦). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي
 (انهن) باغن ۾ سگهو داخل ڪنداسون جن جي هيٺان نهرون وهنديون
 آهن. منجهن سدائين رهڻ وارا آهن. انهن لاءِ منجهن پاڪ زالون آهن ۽
 کين گهاٽين چانون ۾ داخل ڪنداسون (٥٧). بيشڪ الله اوهان کي
 حڪم ٿو ڪري ته امانتون سندن مالڪن کي پهچائي ڏيو ۽ جڏهن ماڻهن
 جي وچ ۾ فيصلو ڪريو (تڏهن) انصاف سان حڪم ڪريو. بيشڪ
 الله اوهان کي جيڪا نصيحت ڪري ٿو سا چڱي آهي. بيشڪ الله ٻڌندڙ
 ڏسندڙ آهي (٥٨). اي ايمان وارو! الله جي فرمانبرداري ڪريو ۽ پيغمبر جي
 فرمانبرداري ڪريو ۽ اوهان مان جيڪو حاڪم هجي تنهن جي (به) پوءِ
 جيڪڏهن ڪنهن شيءِ بابت جهڳڙو ڪريو ته جيڪڏهن الله ۽ قيامت
 جي ڏينهن کي مڃيندا آهيو ته ان کي الله ۽ پيغمبر (جي حڪم) ڏانهن
 رجوع ڪريو. اهو ڀلو ۽ نتيجي جي ڪري ڏاڍو چڱو آهي (٥٩). (اي
 پيغمبر!) انهن ڏانهن نه ڏٺو اٿئي ڇا؟ جيڪي ڀائريندا آهن ته جيڪي
 توڏانهن لاٿو ويو ۽ جيڪي توکان اڳ لاٿو ويو تنهن کي پاڻ مڃيو اٿن.
 اهي هن هوندي به، طاغوت (يعني غير خدا) ڏانهن (مقدمو نيٺي) فيصلو
 ڪرائڻ گهرندا آهن حالانڪه ان جي نه مڃڻ جو حڪم ڪيو ويو اٿن.
 ۽ شيطان کين وڌيڪ ڀل ۾ ڀلاڻ گهرندو آهي (٦٠).

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ
رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ۖ فَكَيْفَ إِذَا
أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ تَجَاجَعُوا وَكَانَ
يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا أَحْسَنًا وَتَوَفَّقًا ۗ أُولَٰئِكَ
الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ
وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ۖ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ
رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ
جَاءُواكَ فَاسْتُغْفِرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ
لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَّحِيمًا ۖ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ
حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ
حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۖ وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا
عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ أَوْ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا
فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِّنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ
بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا ۖ وَإِذْ آلَتَيْنِهُم مِّنْ
لَّدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ۖ وَلَهْدَيْنَهُم صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا ۖ

۽ جڏهن کين چئجي ته جيڪي الله لاءِ تنهن ڏانهن ۽ پيغمبر ڏانهن اچو ته منافقن کي ڏٺي ته توکان پوري طرح جهلجي ويندا آهن (٦١). پوءِ (تڏهن) ڪيئن (ڪندا) جڏهن کين ڪا تڪليف انهيءَ سببان پهچندي جو سندن هٿن اڳي موڪليو آهي پوءِ وري تو وٽ اچي الله جو قسم ڪندا ته اسان جو چڱائي ۽ نهراءُ کان سواءِ (ٻيو) ڪو ارادو نه هو (٦٢). اهي (اهي) آهن جن جي دلين ۾ جيڪي (ڪفر ۽ نفاق) آهي سو الله ڄاڻندو آهي (جو وقت تي سزا لوزيندا) پوءِ کائن منهن موڙ ۽ کين نصيحت ڪر ۽ کين سندين دلين ۾ پهچندڙ ڳالهه چؤ (٦٣). ڪوئي پيغمبر نه موڪليو سون پر هن لاءِ ته الله جي حڪم سان سندس تابعداري ڪئي وڃي. ۽ جڏهن انهن (ماڻهن) پاڻ تي ظلم ڪيو تڏهن جيڪڏهن تو وٽ اچن ها پوءِ الله کان بخشش گهرن ها ۽ پيغمبر انهن لاءِ بخشش گهري ها ته الله کي ٻاجه سان موٽندڙ مهربان لهن ها (٦٤). پوءِ تنهنجي پالڻهار جو قسم آهي ته (اهي) ماڻهو اڻڄاڻن (مسلمان نه آهن جيستائين انهيءَ معاملي ۾ جو سندن وچ ۾ پيو آهي توکان فيصلو ڪرائڻ پوءِ (تون) جيڪو نبيرو ڪرين تنهن کان پنهنجين دلين ۾ ڪا اڙ ڪر نه ڏسن ۽ (پوري) مڃڻ طرح مڃين (٦٥). ۽ جيڪڏهن اسين مٿن لازم ڪريون ها ته اوهين پاڻ کي ڪهو يا پنهنجن ديسن مان نڪرو ته منجهانئن ٿورڙن کان سواءِ (ٻيا) اهو نه ڪن ها. ۽ جيڪا نصيحت ڪئي وين تنهن موجب جيڪڏهن اهي ڪم ڪن ها ته انهن لاءِ ضرور ڀلو ۽ (ايمان کي) زياده پڪي ڪرڻ وارو هجي ها (٦٦). ۽ انهيءَ وقت پاڻ وٽان کين وڌو اجر ضرور ڏيون ها (٦٧). ۽ ضرور کين سڌي واٽ وٺايون ها (٦٨).

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ
وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا^{٤٩} ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى
بِاللَّهِ عَلِيمًا^{٥٠} يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانفِرُوا
ثِبَاتٍ أَوْ انفِرُوا جَبِيعًا^{٥١} وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَّيَبْطِئُ^{٥٢} فَإِنْ
أَصَابَتْكُمْ مُّصِيبَةٌ قَالُوا قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْنَا إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ
شَهِيدًا^{٥٣} وَلَٰئِنْ أَصَابَكُمْ فُضْلٌ^{٥٤} مِنَ اللَّهِ لَيَقُولُنَّ كَانَ لَمْ
تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَلَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ
قَوْزًا عَظِيمًا^{٥٥} فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ^{٥٦} وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا^{٥٧} وَمَا لَكُمْ
لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ
وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا
مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَّنَا مِنْ
لَّدُنْكَ وَلِيًّا^{٥٨} وَاجْعَلْ لَّنَا مِنْ لَّدُنْكَ نَصِيرًا^{٥٩}

۽ جيڪي الله ۽ پيغمبر جي تابعداري ڪندا سي انهن سان گڏ رهندڙ آهن جن تي الله فضل ڪيو آهي (يعني) پيغمبر ۽ صديق ۽ شهيد ۽ صالح ۽ اهي چڱا سنگتي آهن (٦٩). اهو فضل الله جي طرفان آهي. ۽ الله ڄاڻندڙ بس آهي (٧٠). اي ايمان وارو! پنهنجي بچاءَ جو سامان وٺو پوءِ (جهاد لاءِ) ٽولا ٽولا ٿي نڪرو يا گڏجي نڪرو (٧١). ۽ بيشڪ اوهان مان ڪو (اهڙو) آهي جو (ڄاڻي وائي) دير ڪندو آهي، پوءِ جيڪڏهن اوهان کي ڪا تڪليف پهچندي آهي ته چونڊو آهي ته بيشڪ الله مون تي احسان ڪيو جو (آءٌ) ساڻن حاضر نه هيس (٧٢). ۽ جيڪڏهن الله (جي پار) کان ڪو فضل اوهان کي پهچي ته (انهيءَ وانگر جو) ڄڻ ته اوهان جي ۽ سندس وچ ۾ دوستي نه هئي ضرور چونڊو آهي ته مون کي ارمان آهي جيڪر ساڻن هجان ها ته وڏي مراد ماڻيان ها (٧٣). پوءِ انهن (مؤمنن) کي جڳائي ته الله جي واٽ ۾ وڙهن جيڪي دنيا جي حياتيءَ کي آخرت سان وڪڻندا آهن. ۽ جيڪو الله جي واٽ ۾ وڙهندو پوءِ ماريو ويو يا غالب ٿيو تنهن کي سگهو ئي وڏو اجر ڏينداسون (٧٤). ۽ (اي مسلمانو!) اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو الله جي واٽ ۾ نه ٿا وڙهو حالانڪه هيئن مردن ۽ عورتن ۽ ٻارن مان آهي آهن جي چون ٿا ته اي اسان جا ڀاڻهار! هن شهر مان جنهن جا رهاڪو ظالم آهن اسان کي (ٻاهر) ڪڍ، ۽ پاڻ وٽان اسان جو (ڪو) سنڀاليندڙ ڪر ۽ پاڻ وٽان اسان جو مددگار ڪر! (٧٥).

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ
إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ۝٤٩ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ
لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ
عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ
اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كُتِبَتْ عَلَيْنَا الْقِتَالُ لَوْ
لَا آخِرَتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ
خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَىٰ وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا ۝٥٠ أَيْنَ مَا تَكُونُوا
يُذَرِّكُمْ الْهُوتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِبْهُمْ
حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ
يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلُّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَا لَكُمْ
هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ۝٥١ مَا أَصَابَكَ مِنْ
حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ
لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ۝٥٢ مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ
فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيطًا ۝٥٣

جيڪي مؤمن آهن سي الله جي واٽ ۾ وڙهندا آهن، ۽ جيڪي ڪافر آهن سي طاغوت جي واٽ ۾ وڙهندا آهن تنهن ڪري شيطان جي ساٿين کي ماريو، بيشڪ شيطان جي لڳي ڪمزور آهي (٧٦). (اي پيغمبر!) انهن ڏانهن نه ڏٺو اٿئي ڇا؟ جن کي چيو ويو ته پنهنجن هٿن کي (ويڙه کان) جهليو ۽ نماز پڙهو ۽ زڪواة ڏيو، پوءِ جنهن مهل مٿن ويڙه لازم ڪئي وئي تنهن مهل منجهانئن اوچتو هڪ ٽولي الله جي خوف وانگر يا ان کان به وڌ خوف ڪرڻ ۾، ماڻهن کان ڊڄي ٿي ۽ چيائون ته اي اسان جا پالڻهار! ڇا لاءِ اسان تي ويڙه لازم ڪئي اٿئي؟ ويجهي وقت تائين تو اسان کي ڇو نه ڏٺي؟ (اي پيغمبر!) ڇو ته دنيا جو سامان ٿورڙو آهي، آخرت انهي لاءِ پلي آهي جيڪو پرهيزگاري ڪندو ۽ توهان تي تند جيترو به ظلم نه ڪيو ويندو (٧٧). جتي هوندو اتي اوهان کي موت پهچندو جيتوڻيڪ مضبوط قلعن ۾ (ڇو نه) هوندو. ۽ جيڪڏهن کين ڪا چڱائي پهچندي آهي ته چوندا آهن ته هيءُ الله وٽان (پهتي) آهي، ۽ جيڪڏهن کين ڪا تڪليف پهچندي آهي ته چوندا آهن ته هيءُ تو وٽان پهتي آهي. (کين) ڇو ته (ڏک سک) سڀ الله وٽان آهي. پوءِ هن قوم کي ڇا (ٿيو) آهي جو ڳالهه جي سمجهڻ کي ويجهو ٿي نه آهن (٧٨). توکي جيڪا به چڱائي پهچي ٿي سا الله وٽان (پانءِ) ۽ توکي جيڪا به تڪليف پهچي ٿي سا پنهنجي نفس (جي ڪمن جي شامت) کان (پانءِ) ۽ توکي ماڻهن لاءِ پيغمبر ڪري موڪليوسون ۽ الله شاهد بس آهي (٧٩). جيڪو پيغمبر جي فرمانبرداري ڪندو تنهن بيشڪ الله جي فرمانبرداري ڪئي ۽ جيڪو ڦرندو تن تي توکي نگهبان ڪري نه موڪليو اٿون (٨٠).

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ
مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ فَأَعْرِضْ
عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا^(٨١) أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ
الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا
كَثِيرًا^(٨٢) وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ
وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ
يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَتَبَعْتُمْ
الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا^(٨٣) فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا
نَفْسَكَ وَحَرِّضْ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنَكِيلًا^(٨٤) مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً
حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ
لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيتًا^(٨٥) وَإِذَا حُيِّتُمْ
بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنِ مِنْهَا أَوْ رُدُّوها إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا^(٨٦) اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْزِيَكُمْ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا^(٨٧)

۽ (منافق تو وٽ) چوندا آهن ته فرمانبرداري (ڪنداسون) پوءِ جڏهن تو وٽان هليا ويندا آهن تڏهن منجهائن هڪ ٽولي تنهنجي ڳالهين جي ابتڙ رات جو صلاحون ڪندي آهي ۽ جيڪي رات جو صلاحون ڪندا آهن سي الله لکندو آهي، تنهنڪري کائڻ منهن موڙ ۽ الله تي ڀروسو ڪر ۽ الله وڪيل بس آهي (۸۱). قرآن ۾ چو نه سوچ ڪندا آهن؟ ۽ جيڪڏهن الله کان سواءِ ٻئي (ڪنهن) وٽان هجي ها ته منجهس گهڻو اختلاف لهن ها (۸۲). ۽ جڏهن وٽن امن جي يا خطري جي ڪا خبر ايندي آهي (تڏهن) ان کي مشهور ڪندا آهن ۽ جيڪڏهن ان کي پيغمبر ڏانهن ۽ پنهنجن (مسلمانن) مان اميرن (حڪمرانن) ڏانهن پهچائين ها ته منجهائن جيڪي ان کي جاچيندا آهن سي ضرور ان کي (چڱيءَ طرح) ڄاڻن ها ۽ جيڪڏهن الله جو فضل ۽ سندس پاڇهه اوهان تي نه هجي ها ته ٿورڙن کان سواءِ ضرور شيطان جي پٺيان لڳو ها (۸۳). پوءِ (اي پيغمبر!) الله جي واٽ ۾ جنگ ڪر، تنهنجي سر کان سواءِ توتي ٻار نه رکيو ويو آهي ۽ مؤمنن کي همٿاءِ، ويجهو ئي الله ڪافرن جي ويڙهه کي روڪڻ تي آهي ۽ الله ويڙهه جي ڪري ڏاڍو زور وارو ۽ سزا ڏيڻ ۾ (به) ڏاڍو زور وارو آهي (۸۴). جيڪو چڱيءَ ڳالهه جي سفارش ڪندو تنهن لاءِ منجهائن حصو آهي، ۽ جيڪو بچڙيءَ ڳالهه جي سفارش ڪندو تنهن لاءِ منجهائن حصو آهي ۽ الله سڀ شيءِ تي نگهبان آهي (۸۵). ۽ جڏهن اوهان کي سلام ڪرڻ سان تعظيم ڏني وڃي تڏهن ان کان بهتر تعظيم سان (سلام) ورايو يا اوترو ورايو. بيشڪ الله سڀ ڪنهن شيءِ جو حساب ڪندڙ آهي (۸۶). الله (اهو آهي جو) ان کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي. قيامت جي ڏينهن جنهن ۾ (ڪو) شڪ نه آهي اوهان کي ضرور گڏ ڪندو ۽ الله کان ڪير (پنهنجي) ڳالهه ۾ وڌيڪ سچو آهي؟ (۸۷).

فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَيْنِ وَاللَّهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا
أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ
فَلَنْ يَجْدَ لَهُ سَبِيلًا ۝ وَذُوالْوَلَدَيْنِ كَمَا كَفَرُوا
فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّىٰ يَهَاجَرُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فخذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ
وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ۝ إِلَّا
الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَاقٌ أَوْ
جَاءُوكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يُقَاتِلُوكُمْ أَوْ يُقَاتِلُوا
قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتِلُوكُمْ فَإِنْ
اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَالْقَوَالِ إِلَيْكُمْ السَّلَامُ فَمَا
جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ۝ سَتَجِدُونَ الْخَرِيزَ
يُرِيدُونَ أَنْ يُبَايِعُوكُمْ وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ كُلًّا رُدُّوهُ إِلَى
الْفِتْنَةِ أُرْكَسُوا فِيهَا فَإِنْ لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمْ
السَّلَامَ وَيَكْفُوا أَيْدِيَهُمْ فخذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ
ثَقَفْتُمُوهُمْ ۝ وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ۝

اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي جو منافقن جي بابت ٻه ٽوليون (ٿي پيا) آهيو ۽ الله سندن ڪرتوتن سببان کين اونٿو ڪيو آهي. جنهن کي الله پُلايو تنهن کي اوهين هدايت ڪرڻ گهرندا آهيو ڇا؟ جنهن کي الله پلائيندو آهي تنهن لاءِ ڪا واٽ ڪڏهن نه لهندين (۸۸). (اهي) گهرندا آهن ته جيڪر اوهين ڪافر ٿيو جهڙا پاڻ ڪافر آهن ته (سڀ) هڪجهڙا ٿيو پوءِ منجهانئن ڪنهن کي ايستائين دوست ڪري نه وٺو جيستائين الله جي واٽ ۾ وطن ڇڏين. پوءِ جيڪڏهن ڦري وڃين ته پڪڙيون ۽ جتي لهون تي قتل ڪريون ۽ منجهانئن ڪنهن کي نڪي دوست ۽ نڪي مددگار ڪري وٺو (۸۹). پر (انهن سان نه وڙهو) جيڪي اهڙيءَ قوم سان ڳنڍيل هجن جو اوهان جي ۽ انهن جي وچ ۾ معاهدو ٿيل هجي يا اوهان وٽ هن حال ۾ اچن جو اوهان سان وڙهڻ يا پنهنجي قوم سان وڙهڻ کان سندن سينا گهٽيل هجن ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته کين اوهان تي غالب ڪري ها ۽ اوهان کي ضرور مارين ها پوءِ جيڪڏهن اوهان کان پاسو ڪن ۽ اوهان سان نه وڙهن ۽ اوهان ڏانهن صلح (جو پيغام) موڪلين ته پوءِ الله اوهان لاءِ مٿن ڪا (ويڙهه جي) واٽ نه ڪئي آهي (۹۰). ٻي ٽوليءَ کي (اوهين) سگهوئي لهندؤ جو اوهان کان امن ۾ هجڻ گهرندا ۽ پنهنجي قوم کان (به) امن ۾ هجڻ گهرندا. جڏهن به ڪنهن فتني ڏانهن سڏيا ويندا تڏهن منجهس جهٽ پٽ اونٽي منهن ڪري پوندا، پوءِ جيڪڏهن اوهان کان پاسو نه ڪن ۽ نڪي اوهان ڏانهن صلح (جو پيغام) موڪلين ۽ نڪي پنهنجن هٿن کي (ويڙهه کان) جهلين ته انهن کي پڪڙيو ۽ جتي انهن کي لهو ٿئي انهن کي ڪُهو ۽ انهن تي اسان اوهان کي پٿرو غلبو ڏنواهي (۹۱).

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً
فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسْلِمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَّدَّقُوا فَإِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسْلِمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ وَ
تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ
تَوْبَةً مِّنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا^{٩٢} وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُّتَعَدًّا
فَجَزَاءُ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ
عَذَابًا عَظِيمًا^{٩٣} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ
عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِّنْ
قَبْلُ فَمِنَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا^{٩٤}
لَا يَسْتَوِي الْقُعْدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقُعْدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ
الْحُسْنَ^{٩٥} وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقُعْدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا^{٩٥}

۽ مؤمن جو ڪنهن مؤمن کي مارڻ پُل چُڪَ کان سواءِ (ڪنهن حال ۾) نه جڳائي ۽ جيڪو مؤمن کي پُل چُڪَ سان ماري ته (هڪ ته) مؤمن ٻانهي کي آزاد ڪري ۽ (ٻيو ته) چٽي سندس وارثن کي پهچائي پر جي بخشين (ته انهن کي اختيار آهي). پوءِ جيڪڏهن اوهان جي دشمنن جي قوم مان آهي ۽ اهو مؤمن هجي ته (رڳو) مؤمن ٻانهي کي آزاد ڪرڻ لازم آهي ۽ چٽي معاف آهي ۽ جيڪڏهن انهيءَ قوم مان آهي جو اوهان جي ۽ انهن جي وچ ۾ پڪو معاهدو ٿيل آهي ته چٽي سندس وارثن کي پهچائجي ۽ مؤمن ٻانهي کي آزاد ڪرڻ لازم آهي ۽ جيڪو (ٻانهو) نه لهي ته به مهينا لڳولڳ روزا رکي (اهو ڪفارو) الله (جي پارا) کان توبه جي (قبول ٿيڻ) لاءِ آهي ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٩٢). ۽ جيڪو مؤمن کي ڄاڻي وائي ماريندو تنهن جي سزا دوزخ آهي منجهس سدائين رهڻ وارو آهي ۽ الله مٿس ڏمريو ۽ مٿس لعنت ڪندو ۽ اُن لاءِ وڏو عذاب تيار ڪيو اٿس (٩٣). اي ايمان وارو! جڏهن اوهين الله جي واٽ ۾ (جهاد لاءِ) مسافري ڪريو تڏهن (پوريءَ طرح) جاچيو ۽ جيڪو اوهان کي سلام ڪري تنهن کي اوهين دنيا جي حياتيءَ جو سامان طلبيندڙ ٿي، نه چڻو ته تون مؤمن نه آهين، چو ته الله وٽ (ڏيڻ لاءِ) خزانو گهڻا آهن. اڳ اوهين به اُهو ٿيو پوءِ الله اوهان تي احسان ڪيو پوءِ اوهين (پوريءَ طرح) جاچيو. چو ته جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٩٤). مؤمنن مان ڪنهن عذر داران (جهاد کان گهر ۾) ويهي رهندڙ ۽ الله جي واٽ ۾ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن سرن سان جهاد ڪندڙ (اهي ٻئي) برابر نه آهن پنهنجن مالن ۽ پنهنجن سرن سان جهاد ڪندڙن کي الله (گهر ۾) ويهي رهندڙن کان مرتبي ۾ ڀلو ڪيو آهي ۽ الله هر هڪ کي چڱائي جو وعدو ڏنو آهي ۽ الله جهاد ڪندڙن کي ويهي رهندڙن کان وڏي اجر جي ڪري ڀلو ڪيو آهي (٩٥).

دَرَجَاتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً ۖ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا
 رَّحِيمًا ٩٩ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْتُمُ الْمَلَائِكَةَ ظَالِمًا
 أَنفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ ۖ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ
 فِي الْأَرْضِ ۖ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا
 فِيهَا ۚ فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ١٠٠
 إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ
 لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ١٠١
 فَأُولَٰئِكَ عَسَى اللَّهُ أَن يَغْفُو عَنْهُمْ ۖ وَكَانَ اللَّهُ
 غَفُورًا غَفُورًا ١٠٢ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ
 فِي الْأَرْضِ مُرَغَبًا كَثِيرًا وَسَعَةً ۚ وَمَنْ يَخْرُجْ
 مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكُهُ
 الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ۖ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا
 رَّحِيمًا ١٠٣ وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ
 جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ ۖ إِنَّ خِفَتُمْ أَنْ يُفْتِنَكُمْ
 الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ إِنَّ الْكُفْرَيْنَ كَانَ نُفُوسًا مَّيِّتًا ١٠٤

پاڻ وٽان درجا ۽ بخشش ۽ باجه ڪئي اٿس ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٩٦). بيشڪ جن پاڻ تي ظلم ڪيو آهي تن کي ملائڪ مارڻ مهل چوندا آهن ته اوهين ڪهڙي (حال) ۾ هيؤ؟ آهي چوندا ته اسين ملڪ ۾ بيوس هئاسون. (ملائڪ کين) چوندا ته الله جو ملڪ ويڪرو نه هو ڇا؟ جو ان ۾ لڏي وڃو ها. پوءِ انهن جي جاءِ دوزخ آهي ۽ اهو هنڌ بچڙو آهي. (٩٧). پر مردن ۽ عورتن ۽ ٻارن مان هيٺان جو، ڪا واھ لھي نه سگھندا آهن ۽ نڪا نڪرڻ جي ڪا واٽ وٺي سگھندا آهن (٩٨). ته سگھو انهن کي الله معاف ڪرڻ تي آهي ۽ الله معافي ڏيندڙ بخشڻهار آهي (٩٩). جيڪو الله جي واٽ ۾ وطن ڇڏيندو سو زمين ۾ گھڻيون رهڻ جون جايون ۽ (روزيءَ جي) ڪشادگي لهندو ۽ جيڪو الله (جي واٽ ۾) ۽ سندس پيغمبر ڏانهن هجرت ڪندڙ ٿي پنهنجي گھر کان نڪرندو پوءِ کيس موت پهچندو تنهن جو اجر بيشڪ الله تي (لازم) آهي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٠٠). ۽ جڏهن اوهين ملڪ ۾ مسافري ڪريو تڏهن جيڪڏهن ڊڄو ٿا ته ڪافر اوهان کي پریشان ڪندا ته نماز مان ڪجهه گھٽائڻ ۾ اوهان تي گناه ڪونهي. ڇو ته ڪافر اوهان جا پٽرا ويري آهن (١٠١).

وإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقْبْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ
مِّنْهُمْ مَّعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا
مِنْ وَرَائِكُمْ وَلِتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا
مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَذَ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَالْوُتَغُفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ
عَلَيْكُمْ مَّيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ
أَذًى مِّنْ مَّطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَّرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَ
خُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ١٠٢
فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا
وَعَلَى جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ
الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا ١٠٣ وَلَا
تَهْنُؤُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ
يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَ
كَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ١٠٤ إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ
بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِنِينَ خَصِيمًا ١٠٥

۽ (اي پيغمبر! ويڙه مهل) جڏهن منجهن هجين پوءِ ڪين نماز پڙهائين ته منجهانئن هڪ ٽوليءَ کي توسان (نماز ۾) بيهڻ گهرجي ۽ پنهنجن هٿيارن کي (ساڻ) وٺڻ گهرجين، پوءِ جنهن مهل (اهي) سجدو ڏيئي بيهن (تنهن مهل) اوهان جي پوئتان ٿين ۽ جنهن پي ٽوليءَ نماز نه پڙهي اهي سي، اچن تن کي توسان نماز پڙهڻ گهرجي ۽ پنهنجي بچاءَ (جي شين) ۽ پنهنجن هٿيارن کي وٺڻ گهرجين. ڪافر گهرندا آهن ته جيڪر اوهين پنهنجن هٿيارن ۽ پنهنجي سامان کان (ڪجهه) بي خبر ٿيو ته اوهان تي هڪ ئي پيري حملو ڪن. ۽ جيڪڏهن اوهان کي مينهن کان ڪا تڪليف هجي يا اوهين بيمار هجو ته اوهان تي گناهه نه آهي ته پنهنجا هٿيار لاهي رکو، ۽ پنهنجي بچاءَ جون شيون (ساڻ) وٺو. بيشڪ الله ڪافرن لاءِ خواري ڏيندڙ عذاب تيار ڪيو آهي (۱۰۲). پوءِ جڏهن نماز پوري ڪريو (تڏهن) بيٺي ۽ ويٺي ۽ پنهنجن پاسن پر الله کي ياد ڪريو، پوءِ جڏهن اوهين دلجا ڪريو تڏهن (اصلي دستور تي) نماز پڙهو، بيشڪ نماز مؤمنن تي مقرر وقت تي فرض آهي (۱۰۳). ۽ ڪافرن جي ڳول ڳول ۾ مستي نه ڪريو. جيڪڏهن اوهين ڏکوڻا آهيو ته اهي به اوهان جهڙا ڏکوڻا آهن، ۽ اوهين الله ۾ اها اميد ٿا رکجو جا اميد انهن کي نه آهي. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۱۰۴). (اي پيغمبر!) بيشڪ اسان تو ڏانهن سچو ڪتاب هن لاءِ لاڻو آهي ته جيئن الله توکي سڀڪارو آهي تيئن ماڻهن جي وچ ۾ فيصلو ڪرين. ۽ خيانت ڪندڙن جي پاسداري نه ڪر (۱۰۵).

وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا^(١٠٦) وَلَا تُجَادِلْ
عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن
كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا^(١٠٧) يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا
يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَى
مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا^(١٠٨) هَآنَتْكُمْ
هُوَ لَآءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلْ
اللَّهِ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَمْ مَن يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا^(١٠٩) وَ
مَن يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ
اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا^(١١٠) وَمَن يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُ عَلَى
نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا^(١١١) وَمَن يَكْسِبْ خَطِيئَةً
أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا^(١١٢)
وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ
أَن يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِن
شَيْءٍ وَأَنزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ
مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا^(١١٣)

۽ الله کان بخشش گهر۔ چو ته الله بخشهار مهربان آهي (١٠٦). ۽ جيڪي پنهنجو پاڻ سان خيانت ڪندا آهن تن جي پاران (تون) نه جهيڙ۔ چو ته الله خيانتِي گنهگار کي دوست نه رکندو آهي (١٠٧). ماڻهن کان لڪندا آهن ۽ الله کان لڪي نه سگهندا ۽ جڏهن رات جو اها صلاح ڪندا آهن جنهن صلاح کان (الله) راضي نه آهي ڏهن اهو (الله) ساڻن آهي۔ ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن کي الله گهڻو ڪندڙ آهي (١٠٨). خبردار! اوهين اهڙي قوم آهيو جو دنيا جي حياتيءَ ۾ (ته) سندن پاران بحث ڪندا آهيو، پوءِ قيامت جي ڏينهن سندن پاران الله سان ڪير جهيڙو ڪندو؟ يا مٿن ڪير پرجهلو ٿيندو؟ (١٠٩). ۽ جيڪو بچڙو ڪم ڪندو يا پاڻ تي ظلم ڪندو وري الله کان بخشش گهرندو سو الله کي بخشهار مهربان لهندو (١١٠). ۽ جيڪو ئي گناه ڪري ٿو سو پاڻ لاءِ ئي ڪري ٿو ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١١١). ۽ جي ڪو ڪا خطا يا گناه ڪري وري اها (تهمت) ڪنهن بيگناه تي هڻي تنهن بيشڪ بهتان ۽ پڌرو گناه ڪيو (١١٢). ۽ جيڪڏهن توتي الله جو فضل ۽ سندس پاڇهه نه هجي ها ته منجهانئن هڪ ٽوليءَ توکي غلطي ۾ وجهڻ جي پڪي نيت ڪئي هئي ۽ (اهي) پاڻ کان سواءِ (ڪنهن کي) نه ڀلائيندا آهن ۽ توکي ڪوبه نقصان نه پهچائيندا ۽ الله توتي ڪتاب ۽ دانائي لائي آهي ۽ جيڪي تون نه ڄاڻندو هئين سو توکي سيکاريائين ۽ توتي الله جو وڏو فضل آهي (١١٣).

لَأَخِيرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ
 مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
 ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُوْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ١١٣ وَمَنْ
 يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَ
 يُتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ
 جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ١١٤ إِنْ اللَّهُ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ
 بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۖ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ
 فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ١١٥ إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا
 انْشَاءً وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَّرِيدًا ١١٦ لَعَنَهُ اللَّهُ
 وَقَالَ لَا اتَّخَذَنَّ مِنْ عِبَادِي نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ١١٧
 وَلَا ضَلَّتْهُمْ وَلَا مَنِيَّتْهُمْ وَلَا مَرَّتْهُمْ فَلْيُبَيِّنَنَّ أَذَانَ
 الْأَنْعَامِ وَلَا مَرَّتْهُمْ فَلْيَغَيِّرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ ۖ وَمَنْ يَتَّخِذِ
 الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا ١١٨
 يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ ۖ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ١١٩
 أُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ١٢٠

سندين گهڻين گجهين صلاحن ۾ ڪا چڱائي نه آهي پر جنهن خيرات ڏيڻ يا چڱي ڪم يا ماڻهن جي وچ ۾ ستاري ڪرڻ جو حڪم ڪيو (تنهن جي صلاح ۾ چڱائي آهي) ۽ جيڪو اهو (ڪم) الله جي رضا منديءَ ۾ گولڻ لاءِ ڪندو تنهن کي سگهوئي وڏو اجر ڏينداسون (١١٤). ۽ جيڪو هدايت جي چٽي ٿيڻ کان پوءِ پيغمبر جي مخالفت ڪندو ۽ مؤمنن جي واٽ کان سواءِ ٻي واٽ وٺندو سو جيڏانهن قريو تيڏانهن کيس ڦيرينداسون ۽ کيس دوزخ ۾ گهيريڻداسون ۽ (اها) جاءِ بچري آهي (١١٥). بيشڪ الله هيءُ (ڏوه) نه بخشيندو جو (ڪنهن کي) ساڻس شريڪ ڪيو وڃي ۽ ان کان سواءِ (ٻيا گناه) جنهن لاءِ گهرندو تنهن کي بخشيندو ۽ جيڪو الله سان (ڪنهن کي) شريڪ بڻائيندو سو بيشڪ وڏي ڀل ۾ ڀلو (١١٦). (هي مشرڪ) ان (الله) کان سواءِ عورتن (جي ناليوارن) کي ئي سڏيندا آهن ۽ (حقيقت) ۾ تڙيل شيطان کان سواءِ ٻئي کي نه سڏيندا آهن (١١٧). ان تي الله لعنت ڪئي آهي. ۽ (شيطان) چيو ته تنهنجي ٻانهن مان مقرر ڪيل حصو ضرور وٺندس (١١٨). ۽ کين ضرور گمراه ڪندس ۽ کين ضرور سڏن ۾ وجهندس ۽ کين ضرور حڪم ڪندس پوءِ ضرور ڍورن جي ڪنن کي چيريندا (رهندا) ۽ کين ضرور حڪم ڪندس ته الله جي جوڙيل (صورت) کي مٽائيندا (رهندا) ۽ جيڪو الله کان سواءِ شيطان کي دوست ڪري وٺندو تنهن بيشڪ پڌرو نقصان پاتو (١١٩). (شيطان) کين انجام ڏيندو آهي ۽ کين سڏن ۾ وجهندو آهي ۽ شيطان ٺڳيءَ کان سواءِ (ٻيو ڪو) انجام نه ڏيندو اٿن (١٢٠). اهڙن ماڻهن جي جاءِ دوزخ آهي ۽ ان کان پڇڻ جي ڪا واھ نه لهندا (١٢١).

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعْدَ اللَّهِ
حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ١٢٢
وَلَا آمَنَ بِي أَهْلُ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزِيهِ ۖ وَ
لَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ١٢٣ وَمَنْ يَعْمَلْ
مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أُوْاْنْتِي ۖ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ١٢٤ وَمَنْ أَحْسَنُ
دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ
إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ١٢٥ وَلِلَّهِ مَا فِي
السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا ١٢٦
وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ ۖ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا
يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتِمَى النِّسَاءِ الَّتِي لَا
تُؤْتُونَهُنَّ مَّا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ
وَالْمُسْتَضْعِفِينَ مِنَ الْوُلْدَانِ ۖ وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَىٰ
بِالْقِسْطِ ۖ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ١٢٧

۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي سگهوئي (اهڙن) باغن ۾ داخل ڪنداسين جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن هميشه سدائين رهڻ وارا آهن۔ (اهو) الله جو پڪو انجام آهي ۽ انجام ڏيڻ ۾ الله کان وڌيڪ سچو ڪير آهي؟ (۱۲۲)۔ ۽ نڪي اوهان جي سڌن تي ۽ نڪي ڪتاب وارن جي سڌن تي (چوٽڪارو) آهي۔ جيڪو ڪا برائي ڪندو تنهن کي ان جي سزا ڏيبي ۽ الله کان سواءِ پاڻ لاءِ نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو مددگار لهندو (۱۲۳)۔ ۽ جيڪي (ماڻهو) مرد يا عورت مؤمن ٿي چڱا ڪم ڪندا سي بهشت ۾ گهرندا ۽ تر جيترو به ظلم نه ڪن (۱۲۴)۔ ۽ دين جي اعتبار کان انهيءَ کان وڌيڪ چڱو ڪير آهي؟ جنهن پنهنجو منهن (پيشاني) الله لاءِ نوايو ۽ اهو چڱائي ڪندڙ آهي ۽ ابراهيم حنيف (هڪ طرفي) جي دين جي پيروي ڪئي اٿس ۽ الله ابراهيم کي (پنهنجو) خاص دوست بڻايو هو (۱۲۵)۔ ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي گهيرو ڪندڙ آهي (۱۲۶)۔ (اي پيغمبر!) زائن بابت توکان پڇن ٿا۔ چو ته الله انهن بابت اوهان کي حڪم ڪري ٿو ۽ (پڻ) جيڪي اوهان کي (هن) ڪتاب ۾ (اڳ) پڙهي ٻڌايو ويو آهي سو انهن يتيم زالن بابت آهي جن کي سندن حق، جيڪو انهن لاءِ لازم ڪيو ويو سو نه ڏيندا آهيو ۽ کين پرڻجڻ جي خواهش ڪندا آهيو ۽ (پڻ) هيئن ٻارن بابت (سو اهو حڪم قائم آهي) ۽ يتيمن (جي حقن ادا ڪرڻ) لاءِ انصاف تي قائم رهو۔ ۽ اوهين جيڪا ڪا چڱائي ڪندؤ تنهن کي الله جائنڊڙ آهي (۱۲۷)۔

وَأِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ
وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ
كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ١٣٨ وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا
بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَهِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ فَتَذَرُوهَا
كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا
رَحِيمًا ١٣٩ وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِّنْ سَعَتِهِ ١٤٠ وَكَانَ
اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ١٤١ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ
اتَّقُوا اللَّهَ ١٤٢ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ ١٤٣ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ١٤٤ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ ١٤٥ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ١٤٦ إِنَّ يَشَاءُ يَذْهَبَكُمْ
أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِآخَرِينَ ١٤٧ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ
قَدِيرًا ١٤٨ مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ
ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ١٤٩ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ١٥٠

۽ جيڪڏهن ڪا زال پنهنجي مڙس جي بي پرواهيءَ يا منهن موڙڻ کان
 ڊڄي ته ٻئي چٽا پاڻ ۾ صلح ڪن (ڪنهن به قسم جو صلح) ته ٻنهي تي
 گناه نه آهي ۽ صلح ڀلو آهي ۽ نفس (تہ) بخل جي آڏو ڪيا ويا آهن ۽
 جيڪڏهن اوهين چڱائي ڪندؤ ۽ پرهيزگار ٿيندؤ ته جيڪي ڪندا آهيو
 تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۱۲۸). ۽ اوهين زالن جي وچ ۾ ڪڏهن به
 برابري رکي نه سگهندؤ توثيڪ گهڻي ڪوشش ڪريو تنهن ڪري اوهين
 (هڪ پاسي اهڙو) سارو لاڙو نه لڙو جو ٻيءَ کي لڙڪيل وانگر ڇڏيو ۽
 جيڪڏهن اوهين (پاڻ ۾) صلح ڪريو ۽ پرهيزگار ٿيو ته الله بخشڻهار
 مهربان آهي (۱۲۹). ۽ جيڪڏهن ٻئي جدا ٿيندا ته الله پنهنجي فضل سان
 هر ڪنهن کي آسودو ڪندو ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو
 حڪمت وارو آهي (۱۳۰). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي
 سو الله جو آهي ۽ اوهان کان اڳ ڏنل ڪتاب وارن کي ۽ (هاڻي) خاص
 اوهان کي بيشڪ وصيت ڪئي اٿئون ته الله کان ڊڄو ۽ جيڪڏهن نه
 مڃيندؤ ته (سمجهو ته) جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو
 (خاص) الله جو آهي ۽ الله بي پرواهه ساراهيل آهي (۱۳۱). ۽ جيڪي آسمانن
 ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي. ۽ الله پرجهلو بس
 آهي (۱۳۲). اي انسانو! جيڪڏهن الله گهري ته اوهان کي فنا ڪري ڇڏي ۽
 ٻين کي پيدا ڪري ۽ الله انهيءَ (ڪم) تي وس وارو آهي (۱۳۳).
 جيڪو دنيا ۾ (پنهنجن چڱائين جو) ثواب گهرندو آهي ته الله وٽ دنيا ۽
 آخرت جو ثواب آهي ۽ الله ٻڌندڙ ۽ ڏسندڙ آهي (۱۳۴).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ
 وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا
 أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا
 وَإِنْ تَلَوْا أَوْ نَعَرَضُوا فَاِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ١٢٥
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ
 عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ
 وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
 بَعِيدًا ١٢٦ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ
 أَرَادُوا كُفْرًا أَلَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرْ لَهُمْ وَلَا يَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ١٢٧
 بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ١٢٨ الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ
 الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَيْبَتُهُمْ عِنْدَ هُمْ
 الْعِزَّةُ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ١٢٩ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ
 أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتَ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا
 مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ ١٣٠ إِنَّكُمْ إِذَا مَثَلْتُمْ
 إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ١٣١

اي ايمان وارو! انصاف تي قائم رهندڙ الله ڪارڻ شاهدي ڏيندڙ بڻجو
توڻيڪ اوهان کي پاڻ تي يا ماءُ پيءُ يا مٿن تي هجي، جيڪڏهن (اهو
ماڻهو جنهن تي حق ثابت ٿئي ٿو سو) آسودو هجي يا سڃوتو ته الله انهن تي
وڌيڪ مهربان آهي، پوءِ انصاف ڪرڻ ۾ سڌن جي پٺيان نه لڳو ۽
جيڪڏهن اوهين وچڙائي ڳالهائيندو يا منهن موڙيندو ته جيڪي ڪندا
آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۱۳۵). اي ايمان وارو! الله کي ۽ سندس
پيغمبر کي ۽ جيڪو ڪتاب پنهنجي پيغمبر تي لائين ۽ جيڪو ڪتاب
ڪانئس اڳ لائين تنهن کي (ب) مڃيو ۽ جيڪو الله ۽ سندس ملائڪن ۽
سندس ڪتابن ۽ سندس پيغمبرن ۽ قيامت جي ڏينهن کي نه مڃيندو سو
بيشڪ وڏي ڀل ۾ ڀلو (۱۳۶). جن ايمان آندو وري ڪفر ڪيائون وري
ايمان آندائون وري ڪفر ڪيائون وري ڪفر ۾ وڌندا ويا تن کي الله
ڪڏهن نه بخشيندو ۽ نڪي کين ڪا واٽ ڏيکاريندو (۱۳۷). (اي پيغمبر!
انهن) منافقن کي (هيءَ) سڏ ڏي ته انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۱۳۸).
جيڪي مؤمنن کانسواءِ ڪافرن کي دوست ڪري وٺندا آهن انهن وٽان
مانُ ڇو گهرندا آهن؟ پوءِ يقيناً هيڪاندو مانُ الله جو ئي آهي (۱۳۹). ۽
بيشڪ الله اوهان تي ڪتاب ۾ (هي حڪم) لاٿو آهي ته جڏهن (اوهين)
بدو ته الله جي آيتن جو انڪار ڪيو وڃي ٿو ۽ مٿن نٿولي ڪئي وڃي ٿي
تڏهن (اوهين) ساڻن ايسين نه ويهو جيسين پي ڪنهن ڳالهه ۾ بحث (نه)
ڪن، اوهين انهيءَ مهل (جي ويهندو ته) انهن جهڙا ٿيندو ڇو ته الله منافقن
۽ ڪافرن سڀني کي دوزخ ۾ گڏ ڪندڙ آهي (۱۴۰).

الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْرٌ مِّنَ اللَّهِ قَالُوا
 أَلَمْ نَكُنْ مَّعَكُمْ ۖ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ
 نَسْتَحِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعُكُم مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ۖ قَالُوا يُحْكُمُ بَيْنَكُمْ
 يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ۖ
 إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ ۖ وَإِذَا قَامُوا
 إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَىٰ يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ
 اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ۖ مَّذَبَذَ بَيْنَ بَيْنَ ذَلِكَ ۖ لَا إِلَىٰ هَؤُلَاءِ وَلَا
 إِلَىٰ هَؤُلَاءِ ۖ وَمَن يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ۖ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ
 الْمُؤْمِنِينَ ۚ أَن تَرِيدُوا أَنْ تَجْعَلُوا اللَّهَ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُّبِينًا ۖ
 إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ
 لَهُمْ نَصِيرًا ۖ ۝١٣٥ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ
 وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِ
 اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ۖ ۝١٣٦ مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ
 إِنَّ شِكْرَكُمْ وَآمَنْتُمْ ۖ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ۖ ۝١٣٧

آهي (منافق) اوهان جو انتظار ڪيندا آهن، پوءِ جيڪڏهن الله (جي پار) کان اوهان لاءِ ڪا سوپ آهي ته چون ٿا ته (اسين) اوهان سان گڏ نه هئاسون ڇا؟ ۽ جيڪڏهن (سوپ جو) پاڻو ڪافرن جو آهي ته ڪافرن کي چون ٿا ته اسين اوهان تي غالب نه آهيون ڇا؟ ۽ مؤمنن کان اوهان کي نه بچايوسون ڇا؟ پوءِ الله قيامت جي ڏينهن اوهان جي وچ ۾ نيرو ڪندو ۽ الله ڪافرن لاءِ مؤمنن تي (غلبو جي ڪا) واٽ نه ڪندو (۱۴۱). منافق (پنهنجي ڀر ۾) الله کي دلبو ڏيندا آهن ۽ (حقيقت ڪري) الله کين دلبو ڏيندڙ آهي ۽ جڏهن نماز ڏانهن اُٿندا آهن تڏهن آرسی ٿي اُٿندا آهن (رڳو) ماڻهن کي ڏيکاريندا آهن ۽ ٿورڙي کان سواءِ الله کي ياد نه ڪندا آهن (۱۴۲). نه هن ٽوليءَ ڏانهن آهن ۽ نڪي هن ٽوليءَ ڏانهن آهن انهيءَ وچ ۾ حيران آهن ۽ جنهن کي الله ڀلائيندو تنهن لاءِ ڪڏهن واٽ نه لهندين (۱۴۳). اي ايمان وارو! اوهين ڪافرن کي مؤمنن کان سواءِ دوست ڪري نه وٺو. پاڻ تي الله جو پڌرو الزام ثابت ڪرڻ گهرندا آهيو ڇا؟ (۱۴۴). بيشڪ منافق باه جي هيٺين طبقي ۾ هوندا، ۽ انهن جو مددگار ڪوئي نه لهندين (۱۴۵). پر جن توبه ڪئي ۽ پاڻ سڌاريو ۽ الله کي چنبري ورتو ۽ خالص الله جا حڪم مڃيا سي مؤمنن سان آهن ۽ الله مؤمنن کي وڏو اجر سگهو ڏيندو (۱۴۶). جيڪڏهن (سندس نعمتون ڄاڻي) شڪر ڪندو ۽ ايمان آڻيندو ته الله اوهان کي عذاب ڇا لاءِ ڪندو؟ ۽ الله (ته) قدر سڃاڻندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۴۷).

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ
 وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ١٣٨ إِنْ تَبَدُّوا خَيْرًا أَوْ تُخَفُّوهُ أَوْ تُعْفُوا
 عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا ١٣٩ إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ
 بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ
 وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ
 يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ١٤٠ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَ
 أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ١٤١ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَ
 رُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرُهُمْ
 وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ١٤٢ يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنَزِّلَ
 عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَىٰ أَكْبَرَهُمْ ذَلِكَ
 فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْقَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ
 اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا عَنْ
 ذَلِكَ وَآتَيْنَا مُوسَىٰ سُلْطَانًا مُّبِينًا ١٤٣ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ
 الطُّورَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ اقْلَبْنَا لَهُمُ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا
 لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِّيثَاقًا غَلِيظًا ١٤٤

الله مظلوم کان سواءِ ٻئي ڪنهن جو (ڪنهن کي) وڌي سڏ (۽) ڪليل طرح) بچڙو ڳالهائڻ پسند نه ڪندو آهي ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۴۸). جيڪڏهن اوهين ڪا چڱائي پڌري (طرح) ڪندا آهيو يا اها لڪائي ڪندا آهيو يا (ڪنهن سان) مدائيءَ ڪرڻ کان تارو ڪندا آهيو ته بيشڪ الله معافي ڏيندڙ وس وارو آهي (۱۴۹). بيشڪ جيڪي الله ۽ سندس پيغمبرن کي نه مڃيندا آهن ۽ الله ۽ سندس پيغمبرن جي وچ ۾ فرق ڪرڻ گهرندا آهن ۽ چوندا آهن ته ڪن پيغمبرن کي مڃيون ٿا ۽ ڪن (پيغمبرن) کي نه ٿا مڃيون ۽ انهيءَ وچ ۾ ڪا ٻي واٽ وٺڻ گهرندا آهن (۱۵۰). اهي ئي پڪ ڪافر آهن، ۽ ڪافرن لاءِ خواري ڏيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿئون (۱۵۱). ۽ جن الله ۽ سندس پيغمبرن کي مڃيو ۽ منجهانئن ڪنهن هڪ جي وچ ۾ فرق نه ڪيو انهن کي الله سندن سگهو ڏيندو. ۽ الله بخشهار مهربان آهي (۱۵۲). (اي پيغمبر!) ڪتاب وارا توکان سوال ٿا ڪن ته آسمان کان (هڪ ئي پيري) مٿن ڪتاب لاهين (ان جو خيال نه ڪر) ڇو ته ان کان (ب) وڏو موسيٰ کان سوال ڪيو هئائون جو چيائون ته اسان کي الله (اکين سان) چٽو ڏيکار. پوءِ سندن گناه سببان مٿن وڃ ڪري، وري پاڻ وٽ معجزن جي اچڻ کان پوءِ گابي کي (خدا ڪري) ورتائون پوءِ ان (سندن ڏوه) کان معافي ڏني سون ۽ موسيٰ کي پڌرو غلبو ڏنوسون (۱۵۳). ۽ کائڻ انجام وٺڻ لاءِ سندن مٿان (جبل) طور کڙو ڪيوسون ۽ کين چيوسون ته (شهر جي) دروازي کان سجدو ڪندڙ ٿي گهڙو ۽ کين (هيءَ به) فرمايوسون ته چنڇر (جي ڏينهن مڇي نه مارڻ جي حڪم ڪيل) ۾ حد کان نه لنگهو ۽ کائڻ پڪو انجام ورتوسون (۱۵۴).

فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ وَكَفْرِهِمْ بِآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ
بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ
فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ١٥٥ وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَى مَرْيَمَ بُهْتَانًا
عَظِيمًا ١٥٦ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ
اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ
اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ
الظُّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ١٥٧ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا
حَكِيمًا ١٥٨ وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ
وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ١٥٩ فَيُظْلَمُ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا
حَرَمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتُ أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
كَثِيرًا ١٦٠ وَأَخَذَ لَهُمُ الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالِ النَّاسِ
بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ١٦١ لَكِنَّ
الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ
وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْبُقِيَّاتِ الصَّلَاةِ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ
الْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ١٦٢

پوءِ سندن انجام ڀڃڻ ۽ الله جي آيتن کي سندن نه مڃڻ ۽ پيغمبرن کي سندن ناحق مارڻ (سببان سزا جوڳا ٿيا) ۽ سندن (انهيءَ) چوڻ سببان ته اسان جون دليون ڍڪيل آهن (نه!) بلڪ الله سندن كفر سببان مٿن مهر هنڻي آهي تنهن ڪري ٿورن کان سواءِ ايمان نه آڻيندا (۱۵۵). ۽ سندن كفر سببان ۽ مريم تي سندن وڏي بهتان چوڻ سببان (۱۵۶). ۽ سندن هن چوڻ سببان ته الله جي پيغمبر مسيح عيسيٰ پٽ مريم جي ڪٺو اٿڻ حالانڪه نڪي کيس ڪٺائون ۽ نڪي کيس سوري تي چاڙهيائون پر انهن کي شُبهي ۾ وڌو ويو آهي ۽ جن اُن بابت تڪرار ڪيو سي ڪانئس شڪ ۾ آهن. گمان کان سواءِ کين اُن جي ڪا پڪي ڄاڻپ نه آهي. ۽ پڪ سان کيس نه ڪٺو اٿن (۱۵۷). بلڪ الله کيس پاڻ ڏانهن مٿي کڻي ورتو ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (۱۵۸). ۽ ڪتاب وارن مان ڪوئي نه رهندو پر سندس موت کان اڳ (سيئي) مٿس ضرور ايمان آڻيندا ۽ قيامت جي ڏينهن (عيسيٰ) مٿن شاهد هوندو (۱۵۹). پوءِ يهودين جي ظلم سببان (گهڻيون) سُنيون شيون جي انهن لاءِ حلال ڪيل هيون سي مٿن حرام ڪيون سون ۽ (پڻ) گهڻن (ماڻهن) کي الله جي واٽ کان سندن جهلڻ سببان (۱۶۰). ۽ پڻ سندن وياچ وٺڻ سببان جو بيشڪ ڪانئس جهليا (به) ويا هئا ۽ (پڻ) ماڻهن جي مالن کي سندن ناحق کائڻ سببان (گهڻيون) حلال شيون مٿن حرام ڪيون ويون ۽ انهن مان ڪافرن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿون (۱۶۱). پر منجهانئن علم ۾ پڪا ۽ مؤمن، جيڪي تودانهن نازل ڪيو ويو تنهن کي ۽ جيڪي توکان اڳ نازل ڪيو ويو تنهن کي مڃيندا آهن ۽ نماز پڙهندڙ ۽ زڪوة ڏيندڙ ۽ الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندڙ آهن. انهن کي سگهوئي وڏو اجر ڏينداسون (۱۶۲).

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ
 وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
 وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ
 وَاتَّبَعُوا أَوْامِرَ رَبِّهِمْ ۖ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ
 قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ ۚ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى
 تَكْلِيمًا ۖ رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ
 عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝
 لَكِنَّ اللَّهَ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ وَالْمَلَكُ
 يَشْهَدُونَ ۚ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ۖ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَ
 صَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ۖ إِنَّ
 الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ
 طَرِيقًا ۖ إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۚ وَكَانَ ذَلِكَ
 عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۖ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ
 مِنْ رَبِّكُمْ فَآمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ ۚ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

اسان توڏانهن (اهڙيءَ طرح) وحي ڪيو جهڙيءَ طرح نوح ڏانهن ۽ ڪانثس پوءِ (ٻين) پيغمبرن ڏانهن وحي ڪيو هوسون ۽ ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ يعقوب جي اولاد ۽ عيسيٰ ۽ ايوب ۽ يونس ۽ هارون ۽ سليمان ڏانهن وحي ڪيوسون ۽ دائود کي زبور ڏنوسون (١٦٣). ۽ ٻيا (گهڻا) پيغمبر آهن جن جو هن کان اڳ توکي بيان ٻڌايوسون ۽ (ٻيا گهڻا) پيغمبر آهن جن جو بيان توکي نه ٻڌايوسون ۽ الله موسيٰ سان گفتگو ڪئي (١٦٤). پيغمبر خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيچاريندڙ هن لاءِ آهن ته پيغمبرن (جي اچڻ) کان پوءِ ماڻهن جي ڪا حجت الله تي نه رهي ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (١٦٥). پر الله جيڪو (ڪتاب) توڏانهن لاٿو آهي تنهن لاءِ (پاڻ) شاهدي ٿو ڏئي ته اهو پنهنجي علم سان نازل ڪيو اٿس ۽ ملائڪ به شاهدي ٿا ڏين ۽ الله گواه ڪافي آهي (١٦٦). جن انڪار ڪيو ۽ الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليو سي بيشڪ وڏي پل ۾ پٽا (١٦٧). بيشڪ جن انڪار ڪيو ۽ ظلم ڪندا رهيا ته الله (اهڙو) نه آهي جو کين بخشي ۽ نڪي (اهڙو) آهي جو کين (ٻي) ڪا (سڌي) واٽ ڏيکاري (١٦٨). دوزخ جي واٽ کان سواءِ۔ منجهس سدائين رهڻ وارا آهن ۽ اهو الله تي سهنجو آهي (١٦٩). اي انسانو! اوهان جي پالڻهار وٽان پيغمبر (محمد ﷺ) اوهان وٽ سچ وٺي آيو آهي تنهن ڪري مٿس ايمان آڻيو جو اوهان لاءِ چڱو آهي ۽ جيڪڏهن نه مڃيندؤ (ته اوهان جو نقصان آهي) ڇو ته جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله جو آهي ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٧٠).

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ
إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ
أُلْقِيَتْهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ تَتَذَكَّرُونَ
تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ ۖ إِنْتَهُوَ خَيْرَ الْكُفِّ ۖ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ
سُبْحَنَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ۚ لَنْ يُسْتَنَكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ
يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يُسْتَنَكِفْ
عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمُ إِلَهُ جَمِيعًا ۚ فَأَمَّا
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَ
يَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ ۚ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنَكَفُوا فَاسْتَكَبَرُوا
فَقَعَدَ بِهِمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۚ وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ۚ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ
مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ تَوْرًا مُبِينًا ۚ فَأَمَّا الَّذِينَ
آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ
مِنْهُ وَفَضْلٍ ۚ وَيَهْدِيهِمُ إِلَيْهِ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ۚ

اي ڪتاب وارو! پنهنجي دين ۾ حد کان نه لنگهو ۽ نڪي سچ کان سواءِ
الله تي (ڪجهه ٻيو) چئو، عيسيٰ پٽ مريم جو الله جو پيغمبر ۽ سندس
(خاص) حڪم (سان پيدا ڪيل) آهي، اهو مريم ڏانهن هلايائين ۽ سندس
پار کان هڪ روح آهي تنهن ڪري الله ۽ سندس پيغمبرن کي مڃيو ۽
(اوهين) تي (خدا) نه چئو۔ (اهڙي چوڻ کان پاڻ کي) جهليو (اهو) اوهان
لاءِ ڀلو آهي، رڳو هڪ الله کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي۔ پُٽن
جي هجڻ کان اهو پاڪ آهي۔ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾
آهي سو اُن جو آهي ۽ الله سنڀاليندڙ ڪافي آهي (۱۷۱)۔ عيسيٰ الله جي
ٻانهي هجڻ کان بنه عار نه ڪندو آهي ۽ نڪي مقرب ملائڪ۔ ۽ جيڪو
سندس ٻانهپ کان عار ڪندو ۽ وڏائي ڪندو تن سڀني کي (الله) پاڻ وٽ
سگهوڻي گڏ ڪندو (۱۷۲)۔ پوءِ جن ايمان آندو آهي ۽ چڱا ڪم ڪيا
آهن تن کي سندن اجر پورو ڏيندو ۽ (بلڪ) پنهنجي فضل سان کين وڌيڪ
ڏيندو ۽ جن (ٻانهي هجڻ کان) عار ڪيو ۽ وڏائي ڪئي تن کي ڏکوئيندڙ
عذاب جي سزا ڏيندو ۽ الله کان سواءِ پنهنجو نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو
مددگار لهندا (۱۷۳)۔ اي انسانو! بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار
کان هڪ پڪي سنڌ آئي آهي ۽ اوهان ڏانهن چئو سوجهرو (قرآن) لاڻو
سون (۱۷۴)۔ پوءِ جن الله کي مڃيو ۽ کيس چنڀري ورتو تن کي پنهنجي
پاران ٻاجه ۽ فضل هيٺ سگهو داخل ڪندو ۽ پاڻ ڏانهن کين سڌو رستو
ڏيکاريندو (۱۷۵)۔

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَّةِ ۖ وَإِنْ امْرُؤٌ هَلَكَ
لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ ۚ وَهُوَ يَرِثُهَا
إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ ۖ فَإِنْ كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلُثُ مِمَّا
تَرَكَ ۖ وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلَّذِي كَرِمِثْلٌ حِظُّ
الْأُنثَيَيْنِ ۖ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَضِلُّوا ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ٤٦

سُورَةُ الْمَائِدَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ ۚ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ
الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ ۖ إِنَّ اللَّهَ
يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ٢ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحِلُّوا شَعَائِرَ اللَّهِ وَلَا
الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا آمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ
يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّن رَّبِّهِمْ وَرِضْوَانًا ۖ وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا ۚ
وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ أَن صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَن
تَعْتَدُوا ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۖ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ٣

(اي پيغمبر! جنهن کي اولاد ۽ ماء پيءُ نه هجي تنهن جي ميراث بابت) توکان پڇن ٿا ڇو ته الله اهڙي ڪلاله (جي ميراث) بابت اوهان کي فتويٰ ٿو ڏئي. جيڪڏهن (ڪو اهڙو) مرد مري جنهن کي ڪو اولاد نه آهي (۽ نه ماءُ پيءُ) ۽ کيس هڪ پيٽ آهي ته جيڪي ڇڏيائين تنهن جو اڌ اُن لاءِ آهي، ۽ (جيڪڏهن اهڙي ڪا عورت مري وڃي ۽ ڀاءُ جيئرو اٿس ته) ڀاءُ سندس وارث آهي سو تڏهن جو کيس ڪو اولاد نه هجي. پوءِ جيڪڏهن ٻه پيٽر هجن ته جيڪي ڇڏيائين تنهن مان ٻنهي لاءِ ٻه تهايون آهن ۽ جيڪڏهن (وارث) پيٽرون ۽ ڀائر هجن ته مڙس (يعني ڀاءُ) لاءِ ٻن عورتن (پيٽرن) جي حصي جيترو آهي. الله اوهان لاءِ بيان ڪندو آهي ته متان (اوهين) گمراه ٿيو ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۱۷۶).

سورة مائدة مدني آهي ۽ هيءُ هڪ سؤ
ويھ آيتون ۽ سورهن رڪوع آهي.

الله باجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

اي ايمان وارو! (پنهنجن) انجمن کي پاڙيو. جيڪي اوهان تي پڙهيو تنهن کان سواءِ (ٻيا) چوپايا دور اوهان لاءِ حلال ڪيا ويا آهن پر اوهين احرام وارا ٿي شڪار کي حلال سمجهندڙ نه ٿيو. ڇو ته الله جيڪي گهرندو آهي سو حڪم ڪندو آهي (۱). اي ايمان وارو! (اوهين) نڪي الله جي عبادت جي نشانين جي بي تعظيمي ڪريو ۽ نڪي تعظيم واري مهيني جي ۽ نڪي (ڪعبي ڏانهن موڪليل) قربانيءَ (جي جانور) جي ۽ نڪي قلائد (الله لاءِ نذر ڪيلن جانورن جي گچين ۾ ٻڌلن پٽن) جي ۽ نڪي انهن ماڻهن جي (بي تعظيمي ڪريو) جيڪي پنهنجي پالڻهار جو فضل ۽ رضامندي گهرندڙ ٿي تعظيم واري گهر (بيت الله) ڏانهن پيا وڃن، ۽ جڏهن اوهين احرام کوليو تڏهن (پلي) شڪار ڪريو ۽ اوهان کي انهن ماڻهن جي دشمني جن اوهان کي تعظيم واري مسجد (حرام) کان جهليو هن ڳالهه جو سبب نه ٿئي جو (اوهين) حد کان لنگهو. ۽ چڱائيءَ ۽ پرهيزگاريءَ تي هڪٻئي سان تعاون ڪريو ۽ گناه ۽ زيادتي تي هڪ ٻئي سان تعاون نه ڪريو ۽ الله کان ڊڄو ڇو ته الله سخت عذاب ڪرڻ وارو آهي (۲).

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخُزْنِ وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ
 اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا
 أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا
 بِالْأَزْلَامِ ذَٰلِكُمْ فِسْقٌ الْيَوْمَ يَمِيسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ
 فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ
 عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي
 مَخْصَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ^٣ يَسْأَلُونَكَ
 مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ
 مُكَلِّبِينَ يُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ
 وَادْكُرُوا السَّمَاءَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ^٤
 الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ
 لَّكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَّهُمْ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ
 مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ
 مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسْفِحِينَ وَلَا مَتَّخِذِي أَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ
 بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ^٥

اوهان تي حرام ڪجي ٿو مثل جانور ۽ (سير جو) رت ۽ سوئر جو ماس ۽ جنهن شيءِ کي الله جي نالي کان سواءِ ٻئي جي نالي سان سڏيو وڃي (يعني الله کان سواءِ ٻئي جي نالي مڃتا ڪيل هجي) ۽ گهڻو ڏيئي ماريل ۽ ڌڪ سان مثل ۽ ڪرڻ سان مثل ۽ دور جي اڪل سان مثل (حرام ڪجي ٿو) ۽ جيڪو (جانور ڪنهن) ڦاڙيندڙ کاڌو (سو به) پر جنهن کي (مرڻ کان اڳ) ذبح ڪيو (سو حرام نه آهي) ۽ جو (جانور) آستان تي ذبح ڪجي (سو به حرام ڪجي ٿو) ۽ اوهان جو تيرن سان وراهڻ (به) آهي (مرڻي) گناه جا ڪم آهن۔ اڄ ڪافر اوهان جي دين کان نااميد ٿيا تنهن ڪري کانئن نه ڊڄو ۽ مون کان ڊڄو۔ اڄ اوهان جو دين اوهان لاءِ ڪامل ڪيم ۽ اوهان تي پنهنجي نعمت پوري ڪيم ۽ اوهان لاءِ دين اسلام پسند ڪيم پوءِ جيڪو گناه ڏانهن نه لاڙو ڪندڙ ٿي بک ۾ لاچار ٿئي (۽ مٿين حرام شين مان ڪجهه کائي ته روا آهي) چو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (٣) . (اي پيغمبر!) توکان پڇن ٿا ته انهن لاءِ ڪهڙيون شيون حلال ڪيون ويون آهن۔ چو ته اوهان لاءِ (سڀ) سٺيون (شيون) حلال ڪيون ويون آهن ۽ (اهو شڪار به حلال آهي) جيڪي شڪاري جانورن کي شڪار سڀڪاريندڙ ٿي (اوهان) سڀڪاريو آهي (يعني) جيڪي الله (شڪار ڪرڻ جو دستور) اوهان کي سڀڪاريو تنهن مان انهن کي سڀڪاريو هجي ته جيڪو (شڪار آهي) اوهان لاءِ جهلين تنهن مان کائو ۽ ان (جانور کي بچڻ مهل) تي الله جو نالو (يعني بسم الله الله اڪبر) چئو ۽ الله کان ڊڄو چو ته الله ست حساب وٺندڙ آهي (٤) . اڄ اوهان لاءِ سٺيون شيون حلال ڪيون ويون آهن۔ ۽ ڪتاب وارن جو طعام (به) اوهان لاءِ حلال آهي ۽ اوهان جو طعام انهن لاءِ حلال آهي ۽ (پڻ) پاڪ دامنيون مؤمنياڻيون ۽ جن کي اوهان کان اڳ ڪتاب ڏنو ويو تن مان پاڪ دامنيون جڏهن پرڻو ڪندڙ۔ نه زنا ڪندڙ ۽ نه گجهي آشنائي رکندڙ۔ ٿي کين سندن ڪابين ڏيو (ته حلال ڪيون ويون) ۽ جيڪو ايمان (يعني انهن حڪمن مڃڻ) جو انڪار ڪندو تنهن جو ڪيو ڪمايو بيشڪ ناس ٿي ويو ۽ اهو آخرت ۾ خساري وارن مان آهي (٥) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا
وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ
إِلَى الْكَعْبَيْنِ ۖ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا ۚ وَإِنْ كُنْتُمْ
مَّرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِّنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ
أَوْ لَسْتُمْ بِالنِّسَاءِ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا
طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ ۚ مَا يُرِيدُ اللَّهُ
لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ ۚ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَ
لِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۖ ۝٦
وَاذْكُرُوا
نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ الَّذِي وَاثَقَكُمْ بِهِ إِذْ
قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ۝٧ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ
شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ ۚ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ
أَلَّا تَعْدِلُوا ۚ اعْدِلُوا ۖ هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۖ وَاتَّقُوا
اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝٨ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ ۖ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ۝٩

اي ايمان وارو! جڏهن اوهين نماز لاءِ اُٿو تڏهن پنهنجن منهن کي ۽ پنهنجن هٿن کي نونئين تائين ڌوئو ۽ پنهنجن مٿن کي مسح ڪريو ۽ پنهنجن پيرن کي پيڏين تائين (ڌوئو). ۽ جيڪڏهن اوهين جُنبي (يعني مٿي ميرا) هجو ته پاڪ ٿيو (يعني تڙ ڪريو). ۽ جيڪڏهن بيمار هجو يا مسافريءَ تي (هجو) يا اوهان منجهان ڪوئي پاڻخانہ مان اچي يا اوهين زالن کي ويجهو ويا هجو پوءِ اوهين پاڻي نه لهو ته پاڪ مٽيءَ سان تيمم ڪريو پوءِ پنهنجن منهن کي ۽ پنهنجن هٿن کي منجهانئس مسح ڪريو ۽ الله اوهان تي ڪا تنگي نه گهرندو آهي پر گهرندو آهي ته اوهان کي پاڪ ڪري ۽ اوهان تي پنهنجي نعمت پوري ڪري ته مان اوهين شڪرانو ڪريو (٦). ۽ الله جي نعمت جا اوهان تي آهي سا ياد ڪريو ۽ سندس اهو انجام جيڪو اوهان سان پڪيءَ طرح ڪيائين تنهن کي (به ياد ڪريو) جڏهن اوهان چيو ته ٻڌوسون ۽ مڃيوسون (تڏهن وري نه ڦرو) ۽ الله کان ڊڄو. چو ته الله سينن وارو (پيد) ڄاڻندڙ آهي (٧). اي ايمان وارو! الله لڳ بيهڪ وٺندڙ ٿي انصاف سان شاهدي ڏيندڙ ٿيو ۽ ڪنهن قوم جي دشمني اوهان کي اوهان جي بي انصافي ڪرڻ تي نه چڪي. انصاف ڪريو، اهو پرهيزگاري کي ڏاڍو ويجهو آهي ۽ الله کان ڊڄو. چو ته جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٨). جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن سان الله وعدو ڪيو آهي ته انهن لاءِ بخشش ۽ وڏو اجر آهي (٩).

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
 الْجَحِيمِ ⑩ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
 عَلَيْكُمْ إِذْ هُمْ قَوْمٌ أَنْ يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ
 فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ ⑪ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
 الْمُؤْمِنُونَ ⑫ وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ
 وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ
 لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ
 بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
 لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ⑬ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ
 فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ⑭ فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ
 لَعْنَهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ
 عَنْ مَوَاضِعِهِ ⑮ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ ⑯ وَلَا تَزَالُ
 تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
 فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ ⑰ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ⑱

۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو آهي دوزخي آهن (۱۰). اي ايمان وارو! الله جي نعمت جا اوهان تي آهي سا ياد ڪريو جڏهن هڪ قوم پنهنجن هٿن کي اوهان ڏانهن (ويڙه لاءِ) ڊگهي ڪرڻ جو ارادو ڪيو تڏهن سندن هٿ اوهان کان جهليائين ۽ الله کان ڊڄو ۽ مؤمنن کي الله تي ئي ڀروسو ڪرڻ جيڪائي (۱۱). ۽ الله بني اسرائيل کان بيشڪ انجام ورتو ۽ منجهن ٻارهن سردار مقرر ڪياسون ۽ الله چيو ته بيشڪ آءُ اوهان سان ساڻ آهيان. جيڪڏهن نماز پڙهيو ۽ زڪوة ڏنو ۽ منهنجن پيغمبرن کي مڃيو ۽ کين مدد ڪيو ۽ الله کي چڱو قرض ڏنو ته اوهان جون مڌايون اوهان کان ضرور مٽيندس ۽ اوهان کي اهڙن باغن ۾ ضرور داخل ڪندس جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، سو وري هن کان پوءِ اوهان مان جيڪو ڪافر ٿيندو سو بيشڪ سڌيءَ واٽ کان ڀلو (۱۲). پوءِ سندن انجام پيڄڻ سببان مٿن لعنت ڪئي سون ۽ سندن دٻين کي سخت ڪيوسون، (آهي توريت ۾ ڪن) لفظن کي پنهنجين جاين کان بدلائين ٿا ۽ جيڪا نصيحت ڪئي ويئي هين تنهن مان ڪجهه حصو وساريائون ۽ منجهانئن ٿورڙن کان سواءِ انهن (سڀني) جي (هڪ نه ٻيءَ) خيانت تي هميشه واقف ٿيندو رهندين تنهنڪري کين معاف ڪر ۽ مڙي وڃ. چو ته الله ڀلارن کي دوست رکندو آهي (۱۳).

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ
فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَسَوْفَ
يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٣﴾ يَا أَهْلَ
الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا
مِّمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ
كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ
مُبِينٌ ﴿١٤﴾ يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ
سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
بِإِذْنِهِ وَيَهْدِي يُهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٥﴾ لَقَدْ
كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ
قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ
الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَفِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يُخْلِقُ
مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦﴾

۽ جيڪي چون ٿا ته اسين نصاري آهيون تن کان (ب) سندن انجام ورتوسون پوءِ جيڪا نصيحت ڪئي ويئي هين تنهن مان (ڪجهه) پاڻو وساريائون انهي ڪري سندن وچ ۾ دشمني ۽ ساڙ قیامت جي ڏينهن تائين وڌوسون ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن جي الله کين سگهو سڏ ڏيندو (۱۴). اي ڪتاب وارو! بيشڪ اسان جو پيغمبر (محمد ﷺ) اوهان وٽ آيو اوهين (الله جي) ڪتاب مان جيڪي لکائيندا هيؤ تن مان گهڻيون (ڳالهيون) اوهان کي بيان ڪري ٿو ۽ گهڻين (ڳالھين) کان تارو ڪري ٿو. بيشڪ اوهان وٽ الله وٽان نور ۽ پڌرو ڪتاب (قرآن) آيو آهي (۱۵). انهيءَ جي سببان الله انهن کي سڌو رستو ڏيکاريندو آهي جيڪي سلامتي جي واٽن ڏانهن سندس راضيو ڳولين ۽ کين اونداهين مان سوجهري ڏانهن پنهنجي حڪم سان ٻاهر ڪڍي ٿو ۽ کين سڌيءَ واٽ ڏانهن رستو ڏيکاري ٿو (۱۶). جن چيو ته پڪ الله پاڻ مسيح پٽ مريم جو آهي سي بيشڪ ڪافر ٿيا. (اي پيغمبر!) چؤ ته جيڪڏهن الله عيسيٰ پٽ مريم جي کي ۽ سندس ماءُ کي ۽ جيڪي سڀي زمين ۾ آهن تن کي ناس ڪرڻ گهري ته ڪير الله کان انهن کي بچائي سگهندو؟ ۽ آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي تنهن جي بادشاهي الله جي آهي. جيڪي گهري ٿو سو پيدا ڪري ٿو ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (۱۷).

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ
 يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ
 وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
 بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ١٨ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا
 يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى فَتْرَةٍ مِّنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِن بَشِيرٍ
 وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ١٩ وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يُقَوْمِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ
 عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا وَآتَاكُمْ مَا
 لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ٢٠ يُقَوْمِ ادْخُلُوا الْأَرْضَ
 الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِكُمْ
 فَتَنقَلِبُوا خِصْرِينَ ٢١ قَالُوا يَهُوسُفُ إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ ٢٢
 وَإِنَّا لَنَدْخُلُهَا حَتَّى يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِن يَخْرُجُوا مِنْهَا
 فَإِنَّا دَاخِلُونَ ٢٣ قَالَ رَجُلَيْنِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنِعَمَ
 اللَّهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَانْكُمُ
 غُلَبُونَ هَ ٢٤ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ٢٥

يهودي ۽ نصاريٰ چوندا آهن ته اسين الله جا پٽ ۽ سندس پيارا آهيون (اي پيغمبر کين) چو ته پوءِ توهانجي گناهن سببان چو عذاب ڪندو اٿو؟ بلڪ اوهين به انهيءَ جنس مان ماڻهو آهيو جيڪي خلقيائين۔ جنهن کي وڻيس (تنهن کي) بخشي ۽ جنهن کي وڻيس (تنهن کي) عذاب ڪري ۽ آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي تنهن جي بادشاهي الله جي آهي ۽ ڏانهنس موٽڻ آهي (۱۸). اي ڪتاب وارو! بيشڪ اوهان وٽ اسان جو پيغمبر اهڙي وقت ۾ آيو جو (ڪجهه وقت تائين) پيغمبرن جو اچڻ بند ٿي چڪو هو اوهان تي بيان ڪري ٿو. متان چئو ته نڪو خوشخبري ڏيندڙ ۽ نڪو ڊيچاريندڙ اسان وٽ آيو (هائو!) انهيءَ ڪري بيشڪ اوهان وٽ خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيچاريندڙ آيو آهي ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (۱۹). ۽ (ياد ڪر) جڏهن موسيٰ پنهنجي قوم کي چيو ته اي منهنجي قوم! پاڻ تي الله جي نعمت ياد ڪريو جو اوهان ۾ پيغمبر مقرر ڪيائين ۽ اوهان کي بادشاهه ڪيائين ۽ اوهان کي آهي (نعمتون) ڏنائين جي جهانن وارن مان ڪنهن کي (به) نه ڏنائين (۲۰). اي منهنجي قوم! پاڪ زمين ۾ گهڙو جا الله اوهان لاءِ ٺهرائي آهي ۽ پوئتي نه ڦرو نه ته ڦري خساري وارا ٿيندؤ (۲۱). چيائون ته اي موسيٰ! بيشڪ اتي ڏاڍي زور واري قوم آهي ۽ اسين منجهس ايسين ڪڏهن نه گهڙنداسون جيسين آهي منجهانئس (نه) نڪرن پوءِ جيڪڏهن آهي اتان نڪرن ته اسين گهڙڻ وارا آهيون (۲۲). جيڪي الله کان ڊڄندا هئا تن مان به جڻان جن تي الله نعمتون نازل ڪيون هيون چوڻ لڳا ته در کان مٿن (حملو ڪري) گهڙو پوءِ جڏهن در کان لنگهيو تڏهن اوهين پڪ غالب آهيو ۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو ته ۽ الله تي ڀروسو ڪريو (۲۳).

قَالُوا يَهُوسَى ابْنُ مَرْيَمَ نَدَّ خُلُهَا أَبَدًا مَادَامُوا فِيهَا فَاذْهَبْ
 أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٣﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي
 لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافْرِقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ
 الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾ قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً
 يَتِيهُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾
 وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنِ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ
 مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ
 إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٦﴾ لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ
 لَتَفْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لَأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ
 اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوَ آبَاءِي وَ
 إِثْمَكَ فَتَكُونَ مِنَ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٨﴾
 فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٩﴾
 فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَارِئُ
 سَوْءَةَ أَخِيهِ قَالَ يُوِيلَتِي أَعَجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا
 الْغُرَابِ فَأُوَارِئَ سَوْءَةَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ ﴿٣٠﴾

چيائون ته اي موسيٰ! بيشڪ اسين اصلي ڪڏهن منجهس نه گهرنداسون جيسين اهي منجهس رهندا تنهن ڪري تون ۽ تنهنجو رب وڃو پوءِ وڙهو بيشڪ اسين هتي (ئي) ويٺا آهيون (٢٤). موسيٰ چيو ته اي منهنجا پالڻهار! آءٌ پنهنجي سرَ ۽ پنهنجي پاءُ کان سواءِ (پئي) ڪنهن تي اختيار نه ٿو رکان تنهن ڪري اسان جي ۽ بي فرمان قوم جي وچ ۾ جدائي ڪر! (٢٥). (الله) چيو ته اها (پاڪ زمين) چاليه ورهه مٿن حرام ڪئي وئي آهي. زمين (يعني بريت) ۾ حيران پريشان رهندا. تنهنڪري بي فرمان قوم تي ڏک نه ڪر (٢٦). (اي پيغمبر!) آدم جي ٻن پٽن (هابيل ۽ قابيل) جي خبر کين سچيءَ طرح پڙهي ٻڌاءِ. جڏهن ٻنهي (هڪ هڪ) قرباني نذر ڪئي تڏهن ٻنهي مان هڪڙي جي قبول ڪئي ويئي ۽ ٻئي جي قبول نه ڪئي ويئي. (قابيل) چيو ته ضرور ماريندوسائڻ. (هابيل) چيو ته الله رڳو پرهيزگارن جي (قرباني) قبول ڪندو آهي (٢٧). جيڪڏهن پنهنجو هٿ منهنجي مارڻ لاءِ مون ڏانهن ڊگهو ڪندين ته آءٌ پنهنجو هٿ توڏانهن ڪڏهن به ڊگهو نه ڪندس ته توکي ماريان، ڇو ته آءٌ جهانن جي پالڻهار کان ڊڄان ٿو (٢٨). منهنجو ارادو آهي ته منهنجو گناه ۽ پنهنجو گناه تون ڪئين ته دوزخين مان ٿين، ۽ ظالمن جي اها سزا آهي (٢٩). پوءِ سندس دل کيس سندس پاءُ جي ڪهڻ تي آماده ڪيو پوءِ کيس ڪٿائين پوءِ خساري وارن مان ٿيو (٣٠). پوءِ الله هڪ ڪانو کي موڪليو جنهن زمين ۾ هن لاءِ کوٽيو ٿي ته کيس ڏيکاري ته پنهنجي پاءُ جي لاشي کي ڪيئن لڪائي. (ڪانو کي ڏسي) چيائين ته مون لاءِ ارمان آهي! ته ڇو منجهيس؟ جي آءٌ هن ڪانو جهڙو هجان ها ته (به) پنهنجي پاءُ جو لاشو لڪايان ها! پوءِ پشيمانن مان ٿيو (٣١).

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ مَنْ
 قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ
 النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا
 وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعَدَ
 ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾ إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ
 اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ
 يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيُهُمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ
 يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَ
 لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا
 مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ ﴿٣٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا
 إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ
 تُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْوَاقِنَّ لَهُمْ مَسَافِي
 الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لِيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ
 يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٦﴾

انهيءَ ڪري بني اسرائيلن تي لازم ڪيوسون ته جيڪو ڪنهن جان جي عوض يا زمين ۾ فساد وجهڻ (واري) کان سواءِ ٻئي ڪنهن کي ڪُهندو تنهن جڻڪ مڙني ماڻهن کي ڪُٺو ۽ جنهن اُن کي بچايو تنهن جڻڪ مڙني ماڻهن کي بچايو ۽ بيشڪ اسان جا (گهڻا) پيغمبر چئن معجزن سان وٽن آيا وري اُن کان پوءِ منجهائن گهڻا ملڪ ۾ حد کان لنگهندڙ ٿيا (٣٢). جيڪي الله ۽ سندس پيغمبر سان وڙهندا ۽ ملڪ ۾ فساد (وجهڻ) لاءِ ڪوشش ڪندا تن جي سزا هن کان سواءِ (ٻي ڪا) نه آهي ته ڪُهجين يا سوريءَ چاڙهجين يا سندن هٿ ۽ سندن پير اُٻتر سبتر وڍجن يا ديس نڪالي ڏجين. دنيا ۾ انهن لاءِ اها خواري آهي ۽ آخرت ۾ انهن لاءِ وڏو عذاب آهي (٣٣). پر جن اوهان جي قابو پوڻ کان اڳ توبه ڪئي، پوءِ ڄاڻو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (٣٤). اي ايمان وارو! الله کان ڊڄو ۽ ڏانهس وسيلو ڳوليو (يعني پنهنجي نيڪ عملن جي وسيلي الله تعاليٰ ڏي ويجهڻا ٿيو) ۽ سندس واٽ ۾ ڪوشش ڪريو ته مان اوهين ڪامياب ٿيو (٣٥). بيشڪ جن ڪفر ڪيو تن کي جيڪي زمين ۾ آهي سو مڙني جيڪڏهن هجي ۽ اُن جيترو پيو به گڏ (هجين) اهو قيامت جي ڏينهن جي عذاب کان (بچاءُ لاءِ) عوض ڏين ته کائڻ قبول نه ڪبو ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٣٦).

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ
مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ^(٣٤) وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا
أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ^(٣٥) فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ
يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ^(٣٦) أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ
مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ
يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ^(٣٧) يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا
يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا
أَمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ
هَادُوا سَمْعُونُ لِلْكَذِبِ سَمِعُونَ لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ
يَأْتُوكَ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَقُولُونَ
إِنْ أُوْتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ وَإِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا
وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرْ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ
فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ^(٣٨) وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ^(٣٩)

باه مان نڪرڻ گهرندا ۽ (حقيقت ڪري) منجهانئس آهي نڪرڻ وارا نه آهن ۽ انهن لاءِ سدائين جو عذاب آهي (٣٧). ۽ چور (مرد) ۽ چور (عورت) انهن جا هٿ سندن ڪٿي سڀيان سزا لاءِ وڌيو الله (جي پار) کان اهو عذاب آهي. ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (٣٨). پوءِ جنهن پنهنجي ڪيل (قصورا) کان بعد توبه ڪئي ۽ چڱا ڪم ڪيا تنهن تي الله (پاڇه سان) موٽندو. ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (٣٩). (اي پيغمبر!) معلوم نه اٿئي ڇا؟ ته آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي آهي جنهن کي وٽيس تنهن کي عذاب ڪري جنهن کي وٽيس تنهن کي بخشي. ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (٤٠). اي پيغمبر! (انهن جو حال) توکي غمگين نه ڪري جيڪي ڪفر ۾ ڪاهي پوندا آهن اهڙن (ماڻهن) مان جو پنهنجن واتن سان چوندا آهن ته ايمان آندوسون ۽ سندن دليٰ ايمان نه آندو آهي، ۽ (پڻ) يهودين مان، جو ڏاڍا ڪوڙ ٻڌندڙ (يعني قبوليندڙ) آهن، بي قوم (ڪافرن) لاءِ جي اڃان تو وٽ نه آيا آهن جاسوسي ڪندڙ آهن. ڪن ڳالهين کي پنهنجن (صحيح) هندن تي هجڻ کان پوءِ بدلائيندا آهن، (ماڻهن کي) چوندا آهن ته جيڪڏهن هيءُ (حڪم) ڏنو وڃي ته اهو قبول ڪجو ۽ جيڪڏهن اهو نه ڏنو وڃي ته پري ٿجو. ۽ الله جنهن جي گمراه ڪرڻ جو ارادو ڪندو آهي تنهن لاءِ الله (جي پار) کان (هدايت ڪرڻ جو) ڪجهه اختيار نه اٿئي. آهي (اهڙا) آهن جو انهن جي دليٰ کي الله پاڪ ڪرڻ نه گهرندو آهي. دنيا ۾ انهن لاءِ خواري آهي ۽ آخرت ۾ انهن لاءِ وڏو عذاب آهي (٤١).

سَمِعُونَ لِلْكَذِبِ أَكْلُونَ لَسْتُمْ لَهُمْ عَزَاءٌ قَائِمٌ فَرَأَوْكُمْ مُبْصِرُونَ
بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرَضُوا عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ
شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْقَاسِطِينَ ٣٢ وَكَيْفَ يُحْكِمُ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا
تَحْكُمُونَ ثُمَّ يَتَوَلَّى مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ
بِالْمُؤْمِنِينَ ٣٣ إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ
يُحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَ
الرَّبَّنِيُّونَ وَالْأَنْبِيَاءُ بِهَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كُتُبِ
اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءً فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنَ
اللَّهَ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِهَا
أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ٣٤ وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ
فِيهَا أَنْ نَفْسُ الْفَسَادِ وَالْعَيْنُ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفُ
بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنُ بِالْأُذُنِ وَالسِّنُّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحُ
قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ ٣٥ وَمَنْ
لَمْ يَحْكَمْ بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ٣٦

ڪوڙين (ڳالهين) جا ٻڌندڙ آهن حرام (جو مال) کائيندڙ آهن. پوءِ جيڪڏهن تو وٽ اچن ته سندن (تڪرارن جي) وچ ۾ فيصلو ڪر يا کائڻ منهن موڙ، ۽ جيڪڏهن کائڻ منهن موڙين ته توکي ڪجهه نقصان رسائي نه سگهندا ۽ جيڪڏهن نبيرو ڪرين ته سندن وچ ۾ انصاف سان فيصلو ڪر. چو ته الله انصاف ڪندڙن کي دوست رکندو آهي (٤٢). ۽ ڪيئن توکان هن حالت ۾ فيصلو ڪرائيندا؟ جو وٽن توريت آهي ان ۾ الله جو حڪم آهي وري ان کان پوءِ ڦري ويندا آهن. ۽ اهي مؤمن نه آهن (٤٣). بيشڪ اسان توريت لاڻو آهي منجهس هدايت ۽ نور آهي، فرمانبردار پيغمبرن ۽ الله وارن ۽ (يهودي) عالمن ان (توريت) سان يهودين لاءِ فيصلو ڪيو آهي (يعني) انهيءَ سان جيڪي الله جي ڪتاب مان ياد ڪرايو وين ۽ مٿس شاهد هئا، پوءِ (ڪين اسان سمجهايو هو ته) ماڻهن کان نه ڊڄو ۽ مون کان ڊڄو ۽ منهنجي آيتن کي ٿوري مله سان نه وڪڻو. ۽ جيڪي الله لاڻو آهي تنهن سان جيڪي حڪم نه ڪندا سي ئي ڪافر آهن (٤٤). ۽ انهن (يهودين) تي توريت ۾ لازم ڪيوسون ته ماڻهو جو عوض ماڻهو ۽ اک جو عوض اک ۽ نڪ جو عوض نڪ ۽ ڪن جو عوض ڪن ۽ ڏند جو عوض ڏند ۽ ڦٽ جو عوض اوترو ڦٽ آهي. پوءِ جيڪو ان کي بخشيندو تنهن لاءِ اهو (بخشڻ سندس گناهين جو) ڪفارو آهي ۽ جيڪي الله لاڻو آهي تنهن سان جيڪي حڪم نه ڪندا سي ئي ظالم آهن (٤٥).

وَقَفَيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِمْ بَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ ۚ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ
مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ
لِّلْمُتَّقِينَ ۖ وَلِيَحْكُمَ أَهْلُ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فِيهِ ۖ وَمَنْ
لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ۖ وَأَنزَلْنَا
إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ
وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ
أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ ۚ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً
وَمِنْهَا جَاءُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ
فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ۖ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ۖ وَأَن احْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ
وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَن يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا
أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ ۖ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُصِيبَهُمْ
بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ ۚ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ۖ أَفَحُكْمُ
الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ ۚ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّلْقَوْمِ يُوقِنُونَ ۚ

۽ انهن (پيغمبرن) جي طريقي تي عيسيٰ پٽ مريم جي ڪي پوڻان موڪليو
سون جو جيڪو کائڻس اڳ (توريت) هو تنهن جو سڄو ڪندڙ هو ۽ کيس
انجيل ڏنوسون جنهن ۾ هدايت ۽ نور آهي ۽ توريت جيڪو کائڻس اڳ هو
تنهن جو سڄو ڪندڙ ۽ پرهيزگارن لاءِ هدايت ۽ نصيحت هو (٤٦). ۽
انجيل وارن کي جڳائي ته جيڪي الله منجهس لاڻو تنهن سان فيصلو ڪن-
۽ جيڪي الله لاڻو تنهن موجب جيڪي فيصلو نه ڪندا سي ئي بي دين
آهن (٤٧). ۽ (اي پيغمبر!) تو ڏانهن سچائيءَ سان ڪتاب لاڻوسون
جيڪي ڪتاب کائڻس اڳ آهن تن جو سڄو ڪندڙ ۽ مٿن نگهبان آهي
تنهنڪري جيڪي الله لاڻو آهي تنهن موجب سندن وچ ۾ حڪم ڪر ۽
جيڪو حق تو وٽ آيو آهي تنهن کان مٿي سندن سڌن جي تابعداري نه
ڪر- اوهان مان هر ڪنهن ٽوليءَ لاءِ شريعت ۽ (هڪ سنڀال) وات مقرر
ڪئي سون- ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته اوهان مڙني کي هڪ ٽولي
ڪري ها پر (گهريائين) ته جيڪي اوهان کي ڏنائين تنهن ۾ اوهان کي
پرکي تنهن ڪري چڱاين ڏانهن اڳرائي ڪريو- اوهان مڙني جو الله ڏانهن
موٽڻ آهي پوءِ جنهن (ڳالهه) بابت اوهين تڪرار ڪندڙ هيو تنهن جي
فيصلي جي اوهان کي خبر ڏيندو (٤٨). ۽ (وري به توکي حڪم ٿو
ڪجي) ته جيڪي الله لاڻو آهي تنهن سان سندن وچ ۾ حڪم ڪر ۽
سندن سڌن جي تابعداري نه ڪر ۽ انهن کان بچندو ره ته جيڪي الله تو
ڏانهن لاڻو آهي تنهن جي ڪنهن (حڪم) کان متان توکي ٿيڙين- پوءِ
جيڪڏهن ڦرن ته ڄاڻ ته الله سندن ڪن گناهن سببان کين عذاب پهچائڻ
گهرندو آهي- ۽ ماڻهن مان گهڻا بي دين آهن (٤٩). اڃان جاهليت وارو
حڪم گهرندا آهن ڇا؟ ۽ (ڪتاب الاهي تي) يقين ڪندڙ قوم لاءِ
حڪم ڪرڻ ۾ الله کان وڌيڪ ڪير چڱو آهي؟ (٥٠).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ
بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٌ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ٥٤ فَتَرَى الَّذِينَ فِي
قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَىٰ أَنْ
تُصِيبَنَا آيَةٌ فَخَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ
فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسْرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ نَادِمِينَ ٥٥ وَيَقُولُ الَّذِينَ
آمَنُوا أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ
لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَاصْبِرُوا خَيْرِينَ ٥٦ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِيَ اللَّهُ بِقَوْمٍ
يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْبُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ
يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ
فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ٥٧ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ
اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ
وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ٥٨ وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَ
رَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ٥٩

اي مؤمنو! يهودين ۽ نصارن کي دوست ڪري نه وٺو۔ انهن مان هڪڙا
 ٻين جا دوست آهن۔ ۽ اوهان منجهان جيڪو کين دوست ڪري وٺندو
 سو بيشڪ منجهائن آهي۔ چو ته الله ظالم ٿوليءَ کي سڌو رستو نه
 ڏيکاريندو آهي (٥١)۔ پوءِ جن جي دٻين ۾ (منافقيءَ جي) بيماري آهي تن
 کي ڏسين ٿو ته انهن (يهودين ۽ نصارن جي دوستيءَ) ۾ ڊوڙندا ويندا آهن
 چوندا آهن ته پاڻ تي زماني جي ڦيري پهچڻ کان ڊڄون ٿا پوءِ ست ٿي الله
 فتح يا ٻيو حڪم پاڻ وٽان موڪليندو پوءِ پنهنجين دٻين ۾ جيڪي
 لڪائيندا آهن تنهن تي پشيمان ٿيندا (٥٢)۔ ۽ (قيامت ۾) مؤمن چوندا ته
 هي آهي آهي ڇا؟ جي (دنيا ۾) الله جا وڏا وڏا قسم ڪندا هئا ته اسين
 اوهان سان آهيون (اڄ منافقيءَ سببان) سندن (سڀ) ڪئي ڪمائي ناس
 ٿي پوءِ (آهي) خساري وارا ٿيا (٥٣)۔ اي مؤمنو! اوهان منجهان جيڪو
 پنهنجي دين کان ڦرندو ته سگهوئي الله اهڙي قوم کي پيدا ڪندو جن کي
 (پاڻ) دوست رکندو ۽ آهي کيس دوست رکندا آهي مؤمنن سان نورث
 ڪندڙ ۽ ڪافرن کي عزت ڏيکاريندڙ هوندا الله جي واٽ ۾ جهاد ڪندا ۽
 ڪنهن ملامت ڪندڙ جي ملامت کان نه ڊڄندا۔ اهو الله جو فضل آهي
 جنهن کي وٺيس تنهن کي ڏيندو آهي۔ ۽ الله ڪشادي فضل وارو ڄاڻندڙ
 آهي (٥٤)۔ (اي مؤمنو!) الله ۽ سندس پيغمبر ۽ انهن مؤمنن کان سواءِ اوهان
 جو ڪو دوست نه آهي جيڪي نماز پڙهندا آهن ۽ زڪوة ڏيندا آهن ۽
 آهي رکوع ڪندڙ آهن (٥٥)۔ ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر ۽ مؤمنن
 کي دوست ڪري وٺندو (سو غالب ٿيندو) چو ته الله جي ٿولي ٿي غالب
 آهي (٥٦)۔

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ
هُزُوءًا وَلَعِبًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ
وَالْكَفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ٥٤
إِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُوءًا وَلَعِبًا ذَلِكَ
يَأْتِيهِمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ٥٥ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَتَّقُونَ
مِنَّا إِلَّا أَنْ أَمَّا يَا اللَّهُ وَمَا نُزِّلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ مِن
قَبْلُ وَأَنَّ أَكْثَرَكُمْ فَاسِقُونَ ٥٦ قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِّنْ ذَلِكَ
مَثُوبَةٌ عِندَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ
مِنْهُمْ الْقِرَادَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَئِكَ شَرٌّ
مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَن سَوَاءِ السَّبِيلِ ٥٧ وَإِذَا جَاءُوكُمْ قَالُوا
أَمَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكَفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ ٥٨ وَاللَّهُ
أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ٥٩ وَتَرَى كَثِيرًا مِّنْهُمْ يُسَارِعُونَ
فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ٦٠ لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّسُولُونَ وَالْأَحْبَارُ عَنِ
قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ٦١

اي ايمان وارو! جن کي اوهان کان اڳ ڪتاب ڏنو ويو تن منجهان جن پنهنجي دين کي مزاک ۽ راند بڻايو آهي تن کي ۽ ڪافرن کي دوست نه بڻايو، ۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو ته الله کان ڊڄو (٥٧). ۽ جڏهن (اوهين) نماز لاءِ ٻانگ ڏيندا آهيو (تڏهن آهي) ان کي مزاک ۽ راند پائيندا آهن اهو هن سببان آهي جو اُي بي سمجھ قوم آهن (٥٨). (اي پيغمبر!) چؤ ته اي ڪتاب وارو! هن کان سواءِ اسان تي (پيو) ڪو عيب رکي سگهو ٿا ڇا؟ ته الله کي ۽ جيڪو اسان ڏانهن لاٿو ويو ۽ جيڪي اڳ لاٿو ويو آهي تنهن کي مڃيو اٿون ۽ بيشڪ اوهان منجهان گهڻا بي دين آهن (٥٩). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته الله وٽ هن کان وڌيڪ بچڙيءَ عاقبت واري جي اوهان کي خبر ڏيان؟ (بچڙيءَ عاقبت وارو) اهو آهي جنهن تي الله لعنت ڪئي آهي ۽ مٿس ڏمر ڪيو آهي ۽ منجهانن کي ڀولڙا ۽ سوڙ ۽ غير خدا جا پوڄيندڙ ڪيائين. اهي بچڙي هنڌ رهڻ ورا آهن ۽ سڌيءَ واٽ کان بلڪل ڀليل آهن (٦٠). ۽ جڏهن اوهان وٽ ايندا آهن تڏهن چوندا آهن ته ايمان آندوسون هن هوندي جو (آهي) ڪفر سان اندر ايندا آهن ۽ آهي ان (ڪفر) سان ٻاهر ويندا آهن ۽ جيڪي لڪائيندا آهن تنهن کي الله چڱو ڄاڻندڙ آهي (٦١). ۽ (اي پيغمبر!) منجهانن گهڻن کي ڏسين ٿو ته گناه ۽ حد کان لنگهڻ ۽ پنهنجي حرام خوري ۾ تڪرر ڪندا آهن ۽ جيڪي ڪندا آهن سو ضرور بچڙو آهي (٦٢). الله وارا ۽ عالم کين سندن ڪوڙ ڳالهائڻ ۽ سندن حرام خوري کان چو نه جهليندا آهن؟ جيڪي ڪندا آهن سو ضرور بچڙو آهي (٦٣).

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا
 قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا
 مِنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَالْقَيْنَاتِ بَيْنَهُمْ
 الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلُّهَا أَوْقَدُوا نَارًا
 لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا
 يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٣﴾ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا
 عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَادْخُلَتْهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٦٤﴾ وَلَوْ أَنَّ هُمْ أَقَامُوا
 التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكْلُوا مِنْ
 فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ
 مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٦٥﴾ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ
 مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ
 مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٦﴾ قُلْ يَا أَهْلَ
 الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا
 أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ
 مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

۽ يهودي چوندا آهن ته الله جو هٿ تنگ آهي (يعني بخيل آهي) سندن هٿ
 بنديل هجن! ۽ جيڪي چيائون تنهن سببان لعنت ڪئي وين. (اٺين نه
 آهي) بلڪ سندس ٻئي هٿ ڪشادا آهن جيئن وڻندو اٿس تيئن خرچيندو
 آهي. ۽ (قسم آهي ته) تنهنجي پالڻهار وٽان تو ڏانهن جيڪو (قرآن) لاڻو
 ويو آهي سو منجهانئن گهڻن (يهودين) کي بي فرماني ۽ ڪفر ۾ ضرور
 وڌائيندو. ۽ قيامت جي ڏينهن تائين سندن وچ ۾ دشمني ۽ بغض وجهي
 ڇڏيوسون. جنهن مهل جنگ لاءِ باهه ٻاريندا آهن (تنهن مهل) الله اها
 وسائيندو آهي ۽ فساد لاءِ ملڪ ۾ ڪوشش ڪندا آهن. ۽ الله فسادين کي
 دوست نه رکندو آهي (٦٤). ۽ جيڪڏهن ڪتاب وارا ايمان آڻين ها ۽
 پرهيزگاري ڪن ها ته سندن گناهه کانئن ضرور مٽيون ها ۽ کين نعمت جي
 باغن ۾ ضرور داخل ڪريون ها (٦٥). ۽ جيڪڏهن آهي توريت ۽ انجيل ۽
 جيڪي سندن پالڻهار وٽان انهن ڏانهن لاڻو ويو تن (حڪمن) کي قائم
 ڪن ها ته پنهنجي مٿاهڻون ۽ پنهنجن پيرن هيٺان ضرور (روزي) کائين ها.
 منجهانئن هڪ ٽولي وڇڙي آهي. ۽ انهن مان گهڻا جيڪي ڪندا آهن سو
 بچڙو آهي (٦٦). اي پيغمبر! جيڪو (قرآن) تو ڏانهن تنهنجي پالڻهار وٽان
 لاڻو ويو آهي سو پهچاءِ. ۽ جيڪڏهن (اٺين) نه ڪيئي ته (ڄڻ) سندس
 پيغام نه پهچائي ۽ الله توکي ماڻهن کان پناهه ڏيندو ۽ الله ڪافرن جي قوم
 کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (٦٧). (اي پيغمبر! کين) چو ته اي ڪتاب
 وارو! اوهين اڻڄاڻ ڪنهن واٽ تي نه آهيو جيستائين توريت ۽ انجيل ۽
 جيڪي اوهان جي پالڻهار کان اوهان ڏانهن لاڻو ويو تنهن (جي حڪمن)
 کي قائم نه ڪريو. ۽ جيڪي تنهنجي پالڻهار کان توڏانهن لاڻو ويو آهي سو
 منجهانئن گهڻن (يهودين) جي بي فرماني ۽ ڪفر کي وڌائيندو. تنهن ڪري
 ڪافرن جي قوم تي ارمان نه ڪر (٦٨).

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّبِئُونَ وَالتَّصَرِي
 مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
 يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾ لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَارْسَلْنَا إِلَيْهِمْ
 رَسُولًا قُلْنَا جَاءَ هُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا
 وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾ وَحَسِبُوا أَنَّ لَتَكُونُ فِتْنَةٌ فَعَمُوا وَصَمُوا ثُمَّ
 تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُوا كَثِيرٌ مِنْهُمْ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِمَا
 يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ
 وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي إِسْرَءِيلَ عَابِدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ
 مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ
 وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ
 ثَلَاثَةٍ وَمِمَّنْ إِلَهٌ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ
 لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾ أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى
 اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٤﴾ مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا
 رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ كَانَا يَأْكُلَنِ
 الطَّعَامَ أَنْظِرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظِرْ أَنِّي يُؤْفَكُونَ ﴿٧٥﴾

(جيڪي) مؤمن ۽ يهودي ۽ صابئي ۽ نصاريٰ (آهن آهن مان) جن الله کي ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي ڪو پڻ ڪونه آهي ۽ نڪي آهي غمگين رهندا (٦٩). بيشڪ بني اسرائيلن کان انجام ورتوسون ۽ آهن ڏانهن (گهڻا) پيغمبر موڪلياسون. جڏهن به وٽن ڪنهن پيغمبر جيڪي سندن دٻن نه ٿي گهريو سو حڪم ٿي آندو تڏهن هڪ ٽوليءَ کي ڪوڙو ٿي پانيائون ۽ هڪ ٽوليءَ کي ڪٺائون ٿي (٧٠). ۽ پانيائون ٿي ته ڪو فتوتيتو نه آهي پوءِ (حق کان) انڌا ٿيا ۽ ٻوڙا ٿيا وري (به) الله مٿن (ٻاجه سان) موٽيو (جو پيغمبر موڪليائين) وري منجهائن گهڻا (حق کان) انڌا ٿيا ۽ ٻوڙا ٿيا. ۽ جيڪي ڪندا آهن سو الله ڏسندڙ آهي (٧١). بيشڪ جن چيو ته پڪ عيسيٰ پٽ مريم جو پاڻ الله آهي سي ڪافر ٿيا. ۽ عيسيٰ چوندو هو ته اي بني اسرائيلو! الله جي عبادت ڪريو جو منهنجو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي (هيءَ پڪي ڳالهه آهي ته) جيڪو الله سان شريڪ مقرر ڪندو تنهن تي بيشڪ الله بهشت حرام ڪيو آهي ۽ سندس جاءِ دوزخ آهي. ۽ ظالمن جو ڪو به مددگار نه آهي (٧٢). جن چيو ته پڪ الله تن (خدائن) مان هڪ آهي سي بيشڪ ڪافر ٿيا. حالانڪ هڪ الله کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي جيڪي چوندا آهن تنهن کان جيڪڏهن پاڻ کي نه جهليندا ته منجهائن ڪافرن کي ڏکوئيندڙ عذاب ضرور پهچندو (٧٣). پوءِ الله ڏانهن چو نه موٽندا آهن ۽ سندس بخشش جو نه گهرندا آهن؟ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٧٤). عيسيٰ پٽ مريم جو رڳو پيغمبر آهي بيشڪ کانئس اڳ (گهڻا) پيغمبر گذري ويا ۽ سندس ماءُ سچي (فرمان بردار) هئي. آهي ڪاڌو ڪائيندا هئا. (اي پيغمبر!) ڏس ته ڪيئن آهن لاءِ نشانيون بيان ڪريون ٿا! وري ڏس ته آهي ڪيئن ابتا ويندا آهن؟ (٧٥).

قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا
 وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤٦﴾ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي
 دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ
 قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٤٧﴾ لَعْنُ
 الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى
 ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٤٨﴾ كَانُوا لَا
 يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٤٩﴾
 تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ
 لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ
 خَالِدُونَ ﴿٥٠﴾ وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ
 إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوا هُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ
 فَسِقُونَ ﴿٥١﴾ لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا
 الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً
 لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي ذَلِكَ يَأَنَّ
 مِنْهُمْ قَسِيسِينَ وَرُهَبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٥٢﴾

(اي پيغمبر کين) چؤ ته الله کان سواءِ انهن جي چو عبادت ڪندا آهيو؟ جي اوهان لاءِ نڪي ذڪر ۽ نڪي سک جا مالڪ آهن۔ ۽ الله ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي. (٧٦). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته اي ڪتاب وارو! حق کان سواءِ پنهنجي دين ۾ حد کان نه لنگهو ۽ انهيءَ قوم جي سڌن جي پٺيان نه لڳو جيڪي بيشڪ (پاڻ به) اڳ ڀُلا آهن ۽ (ٻين) گهڻن کي (به) ڀلايو اٿن ۽ سڌيءَ واٽ کان ڀُلا آهن (٧٧). بني اسرائيلن مان جيڪي ڪافر ٿيا تن تي دائود ۽ عيسيٰ پٽ مريم جي زبان سان لعنت ڪئي ويئي آهي۔ اهو هن سببان آهي جو بي فرماني ڪيائون ۽ حد کان لنگهندا هئا (٧٨). جيڪي بُرا ڪم ڪندا هئا تن کان هڪ ٻئي کي نه جهليندا هئا۔ جيڪي ڪندا هئا سو ضرور بد آهي (٧٩). (اي پيغمبر!) منجهانئن گهڻن کي ڏسين ٿو ته ڪافرن سان دوستي رکندا آهن۔ جيڪي انهن پاڻ لاءِ اڳ موڪليو آهي سو بچڙو آهي جو مٿن الله جو ڌمڄڻ آهي ۽ اُن عذاب ۾ سدائين رهڻ وارا آهن (٨٠). ۽ جيڪڏهن (اهي) الله ۽ (پنهنجي) پيغمبر کي ۽ جيڪي پيغمبر ڏانهن لاٿو ويو تنهن کي مڃين ها ته انهن (مشرڪن) کي دوست ڪري نه وڻن ها پر منجهانئن گهڻا ايمان کان نڪتل آهن (٨١). (اي پيغمبر!) يهودين ۽ مشرڪن کي مؤمنن لاءِ ٻين ماڻهن کان بلڪل وڌيڪ دشمني ڪرڻ وارو ضرور ڏسندين، ۽ جيڪي چون ٿا ته اسين نصاريٰ آهيون تن کي مسلمانن سان دوستي ڪرڻ ۾ ڏاڍو ويجهو ضرور ڏسندين۔ اهو هن سببان آهي جو منجهانئن ڪي عالم ۽ ڪي درويش آهن ۽ بي شڪ آهي وڏائي نه ڪندا آهن (٨٢).

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ

تَفِيضٌ مِنَ الدَّمِّ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا

فَاكْتَبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٣﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ

الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿٨٤﴾

فَأَثَابَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَذَّةٍ تُجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ

فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٥﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا

بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٨٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا

تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا

يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾ وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَ

اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ

بِالْغُفْوِ فِي آيَاتِنَا وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ

فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا نَطْعَمُونَ

أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ

ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَّارَةُ آيَاتِنَا إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا

أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

۽ جيڪي پيغمبرن ڏانهن لاٿو ويو سو، جڏهن ٻڌندا آهن تڏهن سندين اکين کي انهيءَ سببان جو، سچ کي سڃاڻائون ڳوڙها ڳاڙهندو ڏسندين، چوندا آهن ته اي اسان جا پالڻهار! ايمان آندوسون تنهنڪري اسان کي شاهدن ۾ لک (۸۳). ۽ اسان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو الله کي ۽ جيڪي اسان وٽ سچ (يعني قرآن) آيو تنهن کي هن هوندي به نه مڃيون جو اُميد ٿا رکون ته اسان جو پالڻهار اسان کي صالحن جي ٽوليءَ سان (گڏي بهشت ۾) داخل ڪندو (۸۴). پوءِ جيڪي چيائون تنهن سببان الله کين بهشت ڏنو جنهن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهس سدائين رهڻ وارا آهن ۽ اهو ڀلارن جو بدلو آهي (۸۵). ۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو آهي دوزخي آهن (۸۶). اي ايمان وارو! جيڪي پاڪ شيون الله اوهان لاءِ حلال ڪيون آهن سي حرام نه بڻايو ۽ نڪي حد کان لنگهو. ڇو ته الله حد کان لنگهندڙن کي دوست نه رکندو آهي (۸۷). ۽ جيڪي الله اوهان کي پاڪ حلال رزق ڏنو آهي تنهن مان کائو ۽ ان الله کان ڊڄو جنهن کي اوهين مڃيندڙ آهيو (۸۸). الله اوهان جي اجاين قسمن کڻڻ ۾ اوهان کي نه پڪڙيندو پر جيڪي قسم اوهان پڪي نيت سان کنيا تنهن سببان اوهان کي وٺ ڪندو. پوءِ ان جو ڪفارو وڃڻو (کاڌو) جيڪي پنهنجي عيال کي کارائيندا آهيو تنهن مان ڏهن مسڪينن کي کاڌو ڏيڻ آهي يا کين ويس ڏيکائڻ يا ٻانهو آڄو ڪرڻ (جڳائي). پوءِ جيڪو نه لهي ته ٽي ڏينهن روزو رکڻ لازم آهي. جڏهن اوهين قسم کڻو (۽ پڇو) اهو ڪفارو اوهان جي قسمن جو آهي. ۽ پنهنجن قسمن کي (پيڇڻ کان) سوگهو رکو. اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ پنهنجا حڪم بيان ڪندو آهي ته مان اوهين شڪرانو ڪريو (۸۹).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ
 رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا
 يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ
 وَالْمَيْسِرِ وَيُصِدِّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾
 وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلُوا إِنَّمَا
 عَلَى رَسُولِنَا الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿٩٢﴾ لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٣﴾ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَبْلُغْكُمُ اللَّهُ بِشَيْءٍ مِّنَ الصَّيْدِ تَنَالَهُ أَيْدِيكُمْ وَ
 رِمَاحُكُمْ لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَن أَعْتَدَى بَعْدَ
 ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ
 حُرْمٌ مِّنْ قِتْلِهِ مِنْكُمْ مُّتَعِدًّا أَفَجَزَاءُ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ
 يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ
 مَسْكِينٍ أَوْ عَدْلٌ ذَلِكَ صِيَامًا لِّذُنُوقِ وَبِالْأَمْرِ عَفَا اللَّهُ
 عَمَّا سَلَفَ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

اي ايمان وارو! شراب ۽ جوا ۽ پوڄا جا آستانا ۽ ڍارا پليٽ شيطاني
 ڪمن مان آهن تنهن ڪري اوهين کانئن پرهيز ڪريو ته مان
 چئو (۹۰). شيطان جو ارادو شراب (پيارڻ) ۽ جوا (ڪيڏائڻ) ۾ هن
 کانسواءِ نه آهي ته اوهان جي وچ ۾ دشمني ۽ ڪاوڙ وجهي ۽ الله جي
 ياد ڪرڻ کان ۽ نماز کان اوهان کي جهلي. پوءِ (هاڻي به) اوهين (نه)
 جهلبو ڇا؟ (۹۱). ۽ الله جي فرمانبرداري ڪريو ۽ پيغمبر جي
 فرمانبرداري ڪريو ۽ ڊڄو پوءِ جيڪڏهن اوهين ڦرندؤ ته پڪ ڄاڻو ته
 اسان جي پيغمبر تي رڳو پڌرو پيغام پهچائڻ آهي (۹۲). جن ايمان آندو
 ۽ چڱا ڪم ڪيا تن تي جيڪي (اڳ) ڪاڌائون تنهن ۾ گناه نه آهي
 جڏهن پرهيزگاري ڪيائون ۽ ايمان آندائون ۽ چڱا ڪم ڪيائون وري
 پرهيزگاري ڪيائون ۽ ايمان آندائون وري پرهيزگاري ڪيائون ۽ چڱائي
 ڪيائون. ۽ الله پلارن کي دوست رکندو آهي (۹۳). اي ايمان وارو!
 الله ڪنهن شڪار (جي حڪم) سان جنهن کي اوهان جا هٿ يا
 اوهان جا تير پهچن اوهان کي هن لاءِ ضرور پرکيندو ته الله نڪيڙي ته
 ڪير کانئس پريٽ ڊڄندو آهي؟ پوءِ جيڪو هن کان پوءِ حد کان
 لنگهندو تنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۹۴). اي ايمان وارو! اوهين
 احرام (جي حالت) ۾ شڪار نه ڪريو. ۽ اوهان مان جنهن ڄاڻي
 واڻي اُن کي ماريو پوءِ جيڪي ماريو اٿس تنهن جهڙو جانور، جنهن لاءِ
 اوهان مان ٻه معتبر فيصلو ڪن، سزا لازم آهي. اها قرباني ڪعبي
 وٽ پهچڻي آهي. يا (مٿس سزا) مسڪينن جو کاڌو ڪفارو آهي يا
 ان جي برابر روزا رکي هن لاءِ ته پنهنجي ڪم جي سزا چڪي.
 جيڪي اڳي گذريو سو الله معاف ڪيو. ۽ جنهن موٽي
 (شڪار) ڪيو تنهن کان الله بدلو وٺندو ۽ الله زبردست بدلي وٺڻ وارو
 آهي (۹۵).

أَحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ وَحُرِّمَ
 عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ
 تُحْشَرُونَ ﴿٩٦﴾ جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَمًا لِلنَّاسِ
 وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهُدَى وَالْقَلَائِدَ ذَلِكَ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
 يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
 عَلِيمٌ ﴿٩٧﴾ اْعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ ﴿٩٨﴾ مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ
 وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٩٩﴾ قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ
 أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ
 تُفْلِحُونَ ﴿١٠٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ
 تُبَدَّ لَكُمْ تَسْأَلُكُمْ وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبَدَّ
 لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٠١﴾ قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ
 مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿١٠٢﴾ مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ
 بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
 يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَثُرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٣﴾

درياء جو شڪار اوهان لاءِ حلال ڪيو ويو ۽ ان جو ڪاٺڻ اوهان ۽ مسافرن لاءِ نفعي وارو آهي، ۽ جهنگ جو شڪار جيستائين اوهين احرام وارا هجو تيستائين اوهان تي حرام ڪيو ويو. ۽ ان الله کان ڊڄو جنهن ڏانهن گڏ ڪيا ويندو (۹۶). الله تعظيم واري گهر ڪعبي ۽ تعظيم واري مهيني ۽ (ڪعبي ڏانهن موڪليل) قربانيءَ ۽ ڪنڊلي ٻڌل جانورن کي ماڻهن لاءِ بقاءَ جو سبب ڪيو. اهو (هن لاءِ) ته اوهين ڄاڻو ته جيڪي اسمانن ۾ ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو بيشڪ الله ڄاڻندو آهي ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۹۷). ڄاڻو ته الله سخت سزا ڏيندڙ آهي ۽ (هي به ته) الله بخشڻهار مهربان آهي (۹۸). پيغمبر تي رڳو پيغام پهچائڻ آهي. ۽ جيڪي ڀڌرو ڪندا آهيو ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو (سو سڀ) الله ڄاڻندو آهي (۹۹). (اي پيغمبر!) چؤ ته پليت ۽ پاڪ برابر نه آهن جيتوڻيڪ پليت جي گهڻائي توکي زياده وڻي، پوءِ اي عقل وارو! الله کان ڊڄو ته مان اوهين چؤ (۱۰۰). اي ايمان وارو! انهن شين بابت سوال نه ڪريو جن جي حقيقت جيڪڏهن اوهان تي پڌري ڪئي وڃي ته اوهان کي ڏکي لڳي ۽ جيڪڏهن قرآن لهڻ مهل ان بابت سوال ڪريو ته اوهان لاءِ ڀڌرو ڪيو ويندو انهن (سوالن) کان الله اوهان کي معافي ڏني ۽ الله بخشڻهار بردبار آهي (۱۰۱). بيشڪ هڪ قوم اوهان کان اڳ اهڙين (ڳالهين) جو سوال ڪيو هو (پر سمجهائڻ تي) وري ان جا ڦري منڪر ٿيا (۱۰۲). الله نيڪي بحيره ۽ نيڪي سائبه ۽ نيڪي وصيله ۽ نيڪي حارم مقرر ڪيو آهي* پر ڪافر الله تي ڪوڙ ٻڌندا آهن ۽ منجهائڻ گهڻا نه ٿا سمجهن (۱۰۳).

* جاهليت جي زماني ۾ ماڻهن ڪيترائي من گهڙت احڪام ٻڌايا هئا جن جي باري ۾ پنهنجن گذريل وڏن جو قول دليل طور وٺندا هئا، جيئن ته ڪن جانورن تي هي نالا رکندا هئا: ۱- بحيره: اها ڏاڇي جنهن جا ڪن چيري بتن جي نالي ڪندا هئا ۽ ان جو کير ڪنهن کي نه ڏيندا هئا. ۲- سائبه: اهو جانور جنهن کي بتن جي نالي ڪري جهنگ ۾ چيڪ ڇڏيندا هئا ۽ ان جي پٺيءَ تي ڪوبه بار وغيره نه رکندا هئا. ۳- وصيله: اها ڏاڇي جيڪا پهرين پيٽ کان گورڙي مادي ڄڻي ۽ پوءِ لڳاتار ماديون ڄڻي ته ان کي بتن جي نالي ڪري ڇڏيندا هئا. ۴- حارم: اهو نر اٺ جنهن کان ڪجهه نسل وٺي پوءِ کيس آزاد ڪري ڇڏيندا هئا. (دسوفتح الرحمان ۽ تفسير الميسر).

وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلَى مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُوْلِ قَالُوْا
حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ اٰبَاءَنَا وَاُولُوْكَ اَنْ اَبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ
شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُوْنَ ﴿١٠٣﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا عَلَيْكُمْ اَنْفُسُكُمْ لَا
يُضْرِكُمْ مِّنْ ضَلٍّ اِذَا هْتَدَيْتُمْ اِلَى اللّٰهِ فَرَجِعْكُمْ جَمِيعًا فَيَنْبِئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿١٠٤﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا شَهَادَةٌ بَيْنَكُمْ اِذَا
خَضَرَ اَحَدُكُمْ الْمَوْتُ حِيْنَ الْوَصِيَّةِ اثْنِ ذَوَاعِدٍ مِّنْكُمْ
اَوْ اٰخَرِ مِّنْ غَيْرِكُمْ اِنْ اَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِى الْاَرْضِ فَاصَابَتْكُمْ
مُصِيبَةُ الْمَوْتِ تَحْبِسُوْهُمَا مِّنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيُقْسِمْنَ بِاللّٰهِ
اِنْ اَرْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِيْ بِهٖ ثَمَنًا وَّلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى وَلَا نَكْتُمُ
شَهَادَةَ اللّٰهِ اِنَّا اِذَا لِّمَنِ الْاِثْنَيْنِ ﴿١٠٦﴾ فَاِنْ عُثِرَ عَلَى اَنَّهُمَا اسْتَحَقَّ
اِثْمًا فَاٰخَرِ يَقُوْمُنْ مَّقَامَهُمَا مِّنَ الَّذِيْنَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ
الْاَوَّلَيْنِ فَيُقْسِمْنَ بِاللّٰهِ لَشَهَادَتُنَا اَحَقُّ مِّنْ شَهَادَتِهِمَا وَاِذَا
مَاعْتَدَيْنَا لِلَّذِيْنَ الظَّالِمِيْنَ ﴿١٠٧﴾ ذٰلِكَ اَدْنٰى اَنْ يَّاتُوْا
بِالشَّهَادَةِ عَلَى وُجُوْهِهَا اَوْ يَخَافُوْا اَنْ تُرَدَّ اِيْمَانُ بَعْدَ اِيْمَانِهِمْ
وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاسْمَعُوْا وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٠٨﴾

۽ جڏهن کين چئبو آهي ته جيڪي الله لاڻو آهي تنهن ڏانهن ۽ پيغمبر ڏانهن اچو (تڏهن) چوندا آهن ته جنهن تي پنهنجن ابن ڏاڏن کي (هلندو) ڏٺوسون سو اسان لاءِ ڪافي آهي. جيتوڻيڪ سندن ابا ڏاڏا ڪجهه نه ڄاڻندا هئا ۽ نڪي هدايت وارا هئا؟ (۱۰۴). اي مؤمنو! اوهين پنهنجن نفسن جي ڪريو، جڏهن اوهين هدايت وارا ٿيو، تڏهن اهو اوهان کي نقصان نه رسائيندو جيڪو ڀلو. الله ڏانهن مڙني جو موٽڻ آهي پوءِ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سدَ ڏيندو (۱۰۵). اي ايمان وارو! جڏهن اوهان مان ڪنهن کي موت ويجهو ٿئي ته وصيت ڪرڻ مهل به معتبر شاهد ڪريو جي اوهان (مسلمانن) مان هجن يا اوهان کان سواءِ ٻيا (يعني غير قوم جا) هجن (اهو تڏهن) جيڪڏهن اوهين ملڪ ۾ مسافر هجو، پوءِ اوهان کي موت جي مصيبت پهچي. جيڪڏهن (اوهين سندن گواهي ڏيڻ ۾ ڪو) شڪ رکي ٿا ته (وچينءَ) نماز کان پوءِ اوهين پنهن کي جهليو پوءِ آهي (ٻئي) الله جو قسم کڻي چون ته توثيجو مائٽ هوندا ته به اسين قسم جي عوض ڪا به نه وٺنداسون ۽ نڪي الله جي (حڪم واري) شاهدي لڪائينداسون (جي لڪائي سون) ته اتي جو اتي ضرور گنهگارن مان ٿينداسون (۱۰۶). پوءِ جيڪڏهن معلوم ٿئي ته آهي ٻئي گناه جوڳا ٿيا ته جن جي مال تي ٻئي حق رکيو آهي تن جي ويجهي مائتي وارن مان ٻيا به ڄڻا انهن جي بجاءِ اٿن پوءِ الله جو قسم کڻي چون ته انهن ٻنهي جي شاهديءَ کان اسان جي شاهدي وڌيڪ سچي آهي ۽ حد کان نه لنگهنداسون نه ته اتي جو اتي ضرور ظالمن مان ٿينداسون (۱۰۷). اهو (حڪم هن ڳالهه کي) ويجهو آهي ته آهي (وصي ماڻهو) سچي ڳالهه جي شاهدي ڏيڻ يا پنهنجن قسمن کڻڻ کان پوءِ قسم جي رد ٿيڻ کان بچڻ. ۽ الله کان بچو ۽ (هي) حڪم دل سان) ٻڌو. ۽ الله بي دين قوم کي سدو رستو نه ڏيکاريندو آهي (۱۰۸).

يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أُجِبْتُمْ قَالُوا لَا عِلْمَ
لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ١٢٩ إِذْ قَالَ اللَّهُ يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ
اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَى وَالِدَتِكَ إِذْ أَيَّدْتُكَ بِرُوحِ
الْقُدُسِ ١٣٠ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ١٣١ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ
كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنْفَخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَ
تُبْرِئُ الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَى بِإِذْنِي
وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَنكَ إِذْ جُنَّتْهُمُ بِالْبَيْتِ
فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ١٣٢ وَ
إِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْخَوَارِجِ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي قَالُوا
آمِنًا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ١٣٣ إِذْ قَالَ الْخَوَارِجُونَ
يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ
عَلَيْنَا مَائِدَةً مِّنَ السَّمَاءِ ١٣٤ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ١٣٥ قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا
وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَّقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ١٣٦

(ياد ڪر!) جنهن ڏينهن الله سڀني پيغمبرن کي گڏ ڪندو (تنهن ڏينهن) چوندو ته اوهان کي ڇا جواب ڏنو ويو؟ چوندا ته اسان کي (ماڻهن جي دلين جي) ڪا خبر نه آهي. چو ته تون ئي ڳجهن جو وڏو ڄاڻندڙ آهين (۱۰۹). جڏهن (ان ڏينهن) الله عيسيٰ پٽ مريم جي کي چوندو ته پاڻ تي ۽ پنهنجي ماءُ تي منهنجيون نعمتون ياد ڪر. جڏهن توکي پاڪ روح سان مدد ڏنم (جو) ماڻهن سان پينگهي ۾ (خاص طرح) ۽ وڏي وهيءَ ۾ ڳالهائڻ ٿي. ۽ جڏهن توکي ڪتاب ۽ دانائي ۽ توريت ۽ انجيل سڀڪاريم، ۽ جڏهن منهنجي حڪم سان مٽيءَ مان پڪيءَ جي شڪل جهڙو بڻايو پوءِ منجهس ڦوڪيڻ ته منهنجي حڪم سان پڪي ٿيو ۽ منهنجي حڪم سان ماءُ ڄاول انڌي ۽ ڪوڙهي کي چٽائي ٿي، ۽ جڏهن مثل کي منهنجي حڪم سان (جيئرو ڪري) ڪڍيڻ ٿي، ۽ جڏهن بني اسرائيلن (جي شرا) کي توکان جهليم جڏهن وٽن معجزن سان آئين تڏهن منجهانئن ڪافرن چيو ته هيءُ رڳو پڌرو جادو آهي (۱۱۰). ۽ جڏهن حوارين ڏانهن الهام ڪيم ته مون تي ۽ منهنجي پيغمبر تي ايمان آڻيو، چيائون ته ايمان آندوسون ۽ (اي عيسيٰ!) شاهد هج ته اسين مسلمان آهيون (۱۱۱). (ياد ڪريو!) جڏهن حوارين چيو ته اي عيسيٰ پٽ مريم جا تنهنجو پالڻهار اسان تي آسمان کان ڪو (طعام جو) خونچو لاهي سگهندو ڇا؟ عيسيٰ چيو ته جيڪڏهن مؤمن آهيو ته الله کان ڊڄو (۱۱۲). چيائون (اسين هيءُ) گهرون ٿا ته منجهانئس ڪاٿون ۽ اسان جون دليون آرام وٺن ۽ ڄاڻون ته اسان کي سچ چيو اٿئي ۽ مٿس شاهد هجون (۱۱۳).

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ
 تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ
 خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ
 مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا أَبَدًا أَعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٤﴾
 وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ أَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي
 وَأَهْلِي الْهَيْدِينَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالِ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ
 مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي
 وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٥﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ
 إِلَّا مِمَّا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُ وَاللَّهُ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ
 شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ
 وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٦﴾ إِنْ تَعَذَّلْتُمْ عَنْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ
 تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٧﴾ قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ
 الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
 فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١٨﴾
 لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١١٩﴾

(تڏهن) عيسيٰ پٽِ مريم جي چيو ته اي اسان جا پالڻهار الله! اسان تي هڪ دسترخوان آسمان کان لاه ته اسان جي اڳين ۽ اسانجي پوين (سڀني) لاءِ عيد ٿئي ۽ تنهنجي نشاني ٿئي، ۽ اسان کي روزي ڏي ۽ تون چڱو روزي ڏيندڙ آهين (۱۱۴). الله چيو ته اءُ اوهان تي (دسترخوان) لاهيندس، پوءِ اوهان مان جيڪو هن کان پوءِ بي فرماني ڪندو تنهن کي اءُ اهڙو سخت عذاب ڪندس جو جهانن (جي رهندڙن) مان ڪنهن هڪ کي ان جهڙو عذاب نه ڪندس (۱۱۵). ۽ (اهو وقت ياد ڪر!) جڏهن الله چوندو ته اي عيسيٰ پٽِ مريم جا! تو ماڻهن کي چيو هو ڇا؟ ته الله کان سواءِ مون کي ۽ منهنجي ماءُ کي به خدا ڪري مڃيو. (عيسيٰ) چوندو ته تون پاڪ آهين جنهن (چوڻ) جو مون کي ڪو حق نه آهي سو چوڻ مون کي ڪيئن جڳائيندو هو؟ جيڪڏهن مون اهو چيو هوندو ته بيشڪ اهو توکي معلوم هوندو. جيڪي منهنجي دل ۾ آهي سو (تون) ڄاڻندو آهين ۽ جيڪي تنهنجي دل ۾ آهي سو (اءِ) نه ڄاڻندو آهيان. ڇو ته تون ئي ڳجهن جو ڏاڍو ڄاڻندڙ آهين (۱۱۶). جنهن لاءِ مون کي حڪم ڪيو ائيني تنهن کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) کين نه چيو اٿم (يعني) هي ته الله جي عبادت ڪريو جو منهنجو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي، جيسين منجهن رهيس تيسين (اءِ) مٿن نگهبان رهيس پوءِ جنهن مهل تو مون کي ڪٿي ورتو ته تون ئي مٿن نگهبان رهين ۽ تون سڀ ڪنهن شيءِ تي خبردار آهين (۱۱۷). جيڪڏهن کين عذاب ڪرين ته اهي تنهنجا ڀانها آهن، ۽ جيڪڏهن کين بخشين ته تون ئي غالب حڪمت وارو آهين (۱۱۸). الله فرمائيندو ته هي اهو ڏينهن آهي جو سڄن کي سندين سچائي فائدو ڏيندي. انهن لاءِ (اهي) بهشت آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن اصلي سدائين رهڻ وارا آهن. الله کانئن راضي آهي ۽ اهي کانئن راضي آهن اها وڏي مراد ماڻڻ آهي (۱۱۹). آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي منجهن آهي تنهن جي بادشاهي الله جي آهي ۽ اهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (۱۲۰).

سُورَةُ الْأَنْعَامِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ

وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ① هُوَ الَّذِي

خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلَ وَأَجَلٌ مُّسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ

مَمْتَرُونَ ② وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يُعَلِّمُ سِرُّكُمْ وَ

جَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ③ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ

رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ④ فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ

فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ⑤ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ

أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ نُمْكِنْ لَكُمْ

وَأَرْسَلْنَا السَّيِّئَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ

تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ⑥

وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ

الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ⑦ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ

عَلَيْهِ مَلَكٌ ۖ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكَ الْقُضَىٰ الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ ⑧

سورة انعام مڪي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ
پنجھٽ آيتون ۽ ويه رڪوع آهي.

الله پاڇهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

سڀ ساراھ (خاص) ان الله کي جڳائي جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو
۽ اوندھ ۽ سوجھرو پيدا ڪيو۔ وري (بہ) ڪافر پنهنجي پاڻتھار سان
(بين کي) برابر ڪندا آھن (۱)۔ اھو (ئي الله) آھي جنھن اوهان کي
مٽيءَ مان بڻايو وري (اوهان جي جيئڻ ۽ موت جي) مدت ٺھرايائين۔ ۽
(ھڪڙي ٻي) مدت وٽس مقرر ٿيل آھي۔ وري (اي ڪافرو! الله بابت)
اوهين شڪ ڪندا آھيو (۲)۔ (اھو ئي) الله آسمانن ۽ زمين ۾ (سڀ
ڪنھن جو معبود) آھي۔ اوهان جو گجھ ۽ اوهان جو ظاھر، ڄاڻندو
آھي ۽ جيڪي ڪندا آھيو سو (بہ) ڄاڻندو آھي (۳)۔ سندن پاڻتھار
جي ايتن مان ڪا آيت وٽن نہ ايندي آھي پر کائڻس منھن موڙيندڙ
آھن (۴)۔ پوءِ بيشڪ سچ (يعني قرآن) کي جنھن مھل وٽن آيو
(تنھن مھل) ڪوڙ ڀانيائون۔ پوءِ جنھن (ڳالھ) بابت چتر ڪندا آھن
تنھن جي (سزا جون) خبرون وٽن سگھو پھچنديون (۵)۔ (ڪافر) نہ
ڏسندا آھن ڇا؟ تہ کائڻن اڳ ڪيترا طبقا ناس ڪياسون جن کي
زمين ۾ اھڙي طاقت ڏني ھئي سون جو اوهان کي بہ نہ ڏني اٿون ۽
مٿن آسمان کان مينھن ساندھ وساياسون ۽ سندن ھيٺان واھيون وھندڙ
ڪيون سون پوءِ انھن کي سندن گناھن سببان ھلاڪ ڪيوسون ۽
سندن پوڻتان ٻين قومن کي پيدا ڪيوسون (۶)۔ ۽ جيڪڏھن توتي
ڪاغذن ۾ (لکيل) ڪتاب (قرآن) نازل ڪريون ها پوءِ آھي پنھنجا
ھٿ کيس لائين ها تہ جيڪي ڪافر آھن سي ضرور چون ها تہ ھيءُ
تہ رڳو پٿرو جادو آھي (۷)۔ ۽ چون ٿا تہ مٿس ملائڪ ڇو نہ لاڻو
ويو؟ ۽ جيڪڏھن اسين ملائڪ نازل ڪريون ها تہ ضرور ڪم
پورو ٿي وڃي ها (يعني ھلاڪ ٿي وڃن ها) وري کين مھلت (مورا)
نہ ڏجي ها (۸)۔

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا
 يَلْبَسُونَ ④ وَلَقَدْ اسْتَهْزَيْ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَخَاقَ
 بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ⑤ قُلْ
 سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ⑥
 قُلْ لِّمَن مَّا فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كُتِبَ عَلَى
 نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ ⑦ لِيَجْمَعَ بَيْنَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ الَّذِينَ
 خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ⑧ وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي الْبَيْلِ
 وَالنَّهَارِ ⑨ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ⑩ قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ اتَّخَذُ وَلِيًّا
 فَأَطِرَ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُهُ وَلَا يُطْعَمُ قُلْ
 إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
 الْمُشْرِكِينَ ⑪ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ
 يَوْمٍ عَظِيمٍ ⑫ مَنْ يُصِرْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ ⑬ وَ
 ذَلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ⑭ وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ
 لَهُ إِلَّا هُوَ ⑮ وَإِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ⑯ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ ⑰ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ⑱

۽ جيڪڏهن کيس ملائڪ ڪريون ها ته ضرور کيس مرد (جي شڪل ۾) بڻايون ها ۽ جهڙو شهبو (هاڻي) ڪندا آهن تهڙو شهبو مٿن قائم رکون ها (۹). ۽ بيشڪ توکان اڳ (پن) پيغمبرن سان (ب) چتر ڪئي ويئي (آهي) پوءِ منجهائن جن چترن ڪيون تن تي جنهن (ڳالهه) تي چتر ڪندا هئا تنهن (جي سزا اچي) گهيرو ڪيو (۱۰). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته ملڪ ۾ گهمو وري ڏسو ته ڪوڙن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ (۱۱). (اي پيغمبر! ڪانئن) پڇا ڪر ته جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو ڪنهن جو آهي؟ چؤ ته الله جو آهي جنهن (پانهن تي) ٻاجه (ڪرڻ) پاڻ تي لازم ڪئي آهي. قيامت جي ڏينهن جنهن ۾ شڪ نه آهي ضرور اوهان کي گڏ ڪندو جن پاڻ کي خساري ۾ وڌو سي ڪڏهن ايمان نه آڻيندا (۱۲). ۽ جيڪو رات ۽ ڏينهن ۾ رهندو آهي سو ان جي ملڪ آهي. ۽ اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۳). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته آسمانن ۽ زمين جي بڻائيندڙ الله کان سواءِ ٻئي کي سنڀاليندڙ ڪري ڇو وٺان؟ ۽ اهو (سڀني کي) روزي ڏيندو آهي ۽ کيس روزي ڪوئي نه ڏيندو آهي، چؤ ته مون کي حڪم ڏنو ويو آهي ته پهريون مسلمان آءُ هجان ۽ (فرمايو ويو ته) تون مشرڪن مان مور نه هج (۱۴). چؤ ته جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار جو چيو نه مڃيان ته آءُ وڏي ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (۱۵). ان ڏينهن جنهن (ماڻهوءَ) کان (عذاب) تاريو ويندو تنهن تي بيشڪ ٻاجه ڪئي ويئي. ۽ اها پڌري مراد ماڻڻ آهي (۱۶). جيڪڏهن الله توکي ڪو ڏک پهچائي ته ان (الله) کان سواءِ ان جو ڪو لاهيندڙ نه آهي. ۽ جيڪڏهن اهو توکي سک پهچائي ته اهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۱۷). ۽ اهو پنهنجن پانهن تي غالب آهي ۽ اهو حڪمت وارو خبر رکندڙ آهي (۱۸).

قُلْ أَيْ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
 وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَتَيْكُمْ
 لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةً أُخْرَى قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا
 هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ^(١٩) الَّذِينَ اتَّيَبْتَهُمْ
 الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ
 فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ^(٢٠) وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ
 كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ^(٢١) وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا
 ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا آيِنَ شُرَكَائِكُمْ الَّذِينَ كُنْتُمْ
 تَزْعُمُونَ^(٢٢) ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فَتَنْتَهُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا مَا كُنَّا
 مُشْرِكِينَ^(٢٣) أَنْظِرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ
 مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ^(٢٤) وَمِنْهُمْ مَن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى
 قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كَلًّا
 آيَةً لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ^(٢٥) وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ
 وَيَنْهَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ^(٢٦)

پڇا ڪر ته شاهدي ۾ ڪير وڌو آهي؟ چؤ ته منهنجي ۽ اوهان جي وچ ۾ الله ئي گواه آهي ۽ مون ڏانهن هي قرآن هن لاءِ وحي ڪيو ويو آهي ته ان سان اوهان کي ۽ جن جن کي (هي قرآن) پهچي (تن سڀني کي) ڊيڄاريان. (هي ڳالهه) اوهين ثابت ڪري سگهندؤ چا ته الله ساڻ ٻيا (به) عبادت جا لائق آهن؟ چؤ ته آءُ (اهڙي باطل ڪم جي) شاهدي نه ٿو ڏيان. (بلڪل سچي ڳالهه جي ثابتي لاءِ) چؤ ته هڪ الله کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق ڪونهي ۽ جن کي اوهين شريڪ بڻائيندا آهيو تن کان آءُ بيزار آهيان (۱۹). جن کي ڪتاب ڏنوسين سي ان (پيغمبر) کي اهڙيءَ طرح سڃاڻندا آهن جهڙي طرح پنهنجن پٽن کي سڃاڻندا آهن جن پاڻ کي نقصان ۾ وڌو سي ايمان نه آڻيندا (۲۰). ان کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ جنهن الله تي ڪوڙو ٺاه ٺاهيو يا سندس آيتن کي ڪوڙو ڄاتو، ڪو شڪ نه آهي ته ظالم نه ڇٽندا (۲۱). ۽ (اهو وقت ياد ڪر) جنهن ڏينهن آهي مڙشي گڏ ڪنداسين وري مشرڪن کي چونڊاسين ته اوهان جا آهي شريڪ جن کي اوهين (الله جو شريڪ) پائيندا هيو ڪٿي آهن؟ (۲۲). وري سندن ڪوئي عذر هن چوڻ کانسواءِ نه رهندو ته پنهنجي پالڻهار الله جو قسم اٿئون ته اسين شرڪ ڪندڙ نه هئاسون (۲۳). (اي پيغمبر!) ڏس ته پاڻ تي ڪهڙو ڪوڙ چيائون ۽ جيڪي ٺاه ٺاهيندا آهن سي کائڻ پلجي ويا (۲۴). ۽ منجهانئن ڪو اهڙو آهي جو تو ڏانهن (قرآن پڌڻ لاءِ) ڪن ڏيندو آهي، ۽ سندن دلين تي ان جي سمجهڻ کان ڍڪ ۽ سندن ڪنن ۾ گهپرائي ڪئي اٿئون ۽ جيڪڏهن سڀ معجزا ڏسندا ته (به) کين نه مڃيندا. تانجو جنهن مهل توسان جهڳڙو ڪندڙ ٿي تو وٽ ايندا (تنهن مهل) ڪافر چوندا ته هيءُ اڳين جي اکائين کانسواءِ (ٻيو) ڪجهه نه آهي (۲۵). ۽ آهي ان (جي پڌڻ) کان (ٻين کي) جهليندا آهن ۽ (پاڻ به) کائڻس پري پڇندا آهن ۽ پاڻ کان سواءِ (ٻئي ڪنهن کي) هلاڪ نه ٿا ڪن ۽ نه ڄاڻندا آهن (۲۶).

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَلَيْتُنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبَ
 بِآيَاتِ رَبِّنَا وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٤﴾ بَلْ بَدَأَ اللَّهُ مَا كَانُوا
 يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ
 لَكَاذِبُونَ ﴿٢٥﴾ وَقَالُوا إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ
 بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٦﴾ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى رَبِّهِمْ قَالَ أَلَيْسَ
 هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُقُوا الْعَذَابَ بِمَا
 كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٢٧﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ
 إِذَا جَاءَتْهُمْ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا يَحْسِرْتُنَا عَلَىٰ مَا فَطَرْنَا فِيهَا
 وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَسَاءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٢٨﴾ وَ
 مَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ
 يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٢٩﴾ قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي
 يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ
 يَجْحَدُونَ ﴿٣٠﴾ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ
 مَا كُذِّبُوا وَأَوْدُوا حَتَّىٰ أَتَاهُمْ نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّلَ
 لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبَائِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣١﴾

۽ جڏهن (اهي) باه تي بيهاريا تڏهن جيڪر کين ڏسين! (تہ عجب
 ڪرين) پوءِ چوندا تہ اسان کي ارمان آهي (جيڪر دنيا ۾) موتايا
 وڃون ۽ پنهنجي پالڻهار جي آيتن کي ڪوڙ نہ ڀانيون ۽ مؤمنن مان
 ٿيون (۲۷). (نہ!) بلڪ هن کان اڳ جيڪي (ڪفر ۽ گناه)
 لڪائيندا هئا سي (اڄ) کين پٿر نظر آيا ۽ جيڪڏهن (دنيا ڏانهن)
 موتايا وڃن تہ جنهن (ڪم) کان جهليا ويا سوئي وري ڪرڻ لڳندا ۽
 بيشڪ اهي ضرور ڪوڙا آهن (۲۸). ۽ چون ٿا تہ هن دنيا جي
 حياتيءَ کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) نہ آهي ۽ اسين (مرڻ کان پوءِ وري)
 اٿڻ وارا نہ آهيون (۲۹). ۽ جنهن مهل پنهنجي پالڻهار جي آڏو بيهاريا
 (تنهن مهل) جيڪڏهن کين ڏسين (تہ عجب ڪرين)، (الله) چوندو تہ
 هيءُ (وري جيئرو ٿيڻ) سچ نہ آهي ڇا؟ چوندا هائو اسان کي پنهنجي
 پالڻهار جو قسم آهي! (تہ سچ آهي). (الله) چوندو تہ جيڪي اوهين
 ڪفر ڪندا هيؤ تنهن سببان عذاب (جو مزو) چڪو (۳۰). جن الله
 جي ملڻ کي ڪوڙ ڀانيو سي بيشڪ خساري وارا ٿيا. تان جو جڏهن
 اوچتو انهن تي قيامت ايندي (تڏهن) چوڻ لڳندا تہ اسان اُن (قيامت)
 بابت جا ڪوتاهي ڪئي، تنهن تي اسان کي افسوس آهي ۽ اهي
 پنهنجو بار پنهنجن پٺن تي ڪندا. خبردار! جيڪي ڪندا سو بچڙو
 آهي (۳۱). ۽ دنيا جي حياتي رڳو راند ۽ چرچو آهي. ۽ جيڪي
 پرهيزگار آهن تن لاءِ آخرت جي جاءِ پلي آهي. پوءِ ڇو نہ ٿا
 سمجهو؟ (۳۲). بيشڪ ڄاڻون ٿا تہ جيڪي (اهي) چوندا آهن سو
 توکي ضرور غمگين ڪندو پوءِ اهي نہ (رڳو) توکي ڪوڙو چوندا
 آهن پر ظالم الله جي آيتن جو انڪار ڪندا آهن (۳۳). ۽ بيشڪ
 توکان اڳ (گهڻا) پيغمبر ڪوڙا سمجهيا ويا هئا پوءِ پنهنجي ڪوڙي
 ڀانئجڻ ۽ پنهنجي ڏکوئجڻ تي اسين صبر ڪندا رهيا جيسين
 کين اسان جي مدد پهتي، ۽ الله جي ڳالهين (يعني انجامن) کي
 (ڪوبه) ڦيريندڙ نہ آهي ۽ بيشڪ تو وٽ پيغمبرن جي ڪجهه خبر اٿي
 آهي (۳۴).

وَأِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ
نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَى فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٥﴾ إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ
الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾ وَ
قَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ
يُنْزِلَ آيَةً وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي
الْأَرْضِ وَلَا ظَيْرٍ يُطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أَمْثَلُكُمْ مَا فَرَقْنَاهَا
فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا صُمُّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَاءِ اللَّهُ يُضِلِّهُ وَمَنْ يَشَاءُ
يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَنْتُمْ عَذَابُ
اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٠﴾
بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ
مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَآخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ
وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾ فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا
وَلَكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

جيڪڏهن سندن منهن موڙڻ توکي ڏکيو لڳي ٿو ته جيڪڏهن زمين ۾ ڪا سرنگهه هئي سگهين يا آسمان تي ڪا ڏاڪڻ ٺاهي سگهين پوءِ وٽن ڪو معجزو آئين (ته آئي انهن کي ڏيکار!) ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته ضرور مڙني کي هدايت تي گڏ ڪري ها پوءِ ان ڄاڻن مان نه هج (۳۵). جيڪي (حق طلبيندڙ ٿي حقي ڳالهه کي) ٻڌندا آهن سي ئي (اسلام جي دعوت قبول) ڪندا آهن (انهن کي الله هدايت ڪندو آهي) ۽ مٿن (يعني ڪافرن) کي الله قيامت جي ڏينهن اتاريندو وري ڏانهن موتاڻا ويندا (۳۶). ۽ چون ٿا ته سندس پالڻهار وٽان ان (پيغمبر) تي ڪا نشاني ڇو نه لائي ويئي؟ (اي پيغمبر!) ڪين ڇو ته الله نشانيءَ جي لاهڻ تي وسارو آهي پر منجهانئن گهڻا (ماڻهو) نه ڄاڻندا آهن (۳۷). ۽ نڪو زمين ۾ ڪوئي چرندڙ آهي ۽ نڪو پکي آهي جو پنهنجين کنڀڙائين سان اڏامي ٿو پر اوهان جهڙيون ئي قومون آهن. (سڀ) ڪا شيءِ ڪتاب (يعني لوح محفوظ) ۾ لکڻ کان سواءِ نه ڇڏي سون وري پنهنجي پالڻهار ڏانهن گڏ ڪيا ويندا (۳۸). ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو سي گونگا ۽ پوڙا اونداهين ۾ (پيل) آهن. الله جنهن کي گهري تنهن کي پلائيندو آهي ۽ جنهن کي گهري تنهن کي سڌي واٽ تي بيهڪ ڏيندو آهي (۳۹). (اي پيغمبر! ڪين) ڇو ته (اوهين) ڏسو جيڪڏهن الله جو عذاب اوهان کي پهچي يا قيامت اوهان وٽ اچي ته جيڪڏهن اوهين سڄا آهيو ته الله ڪان سواءِ ڪنهن کي سڏيندو؟ (۴۰). (نه!) بلڪ خاص ان کي سڏيندا آهيو پوءِ جيڪڏهن گهري ته جنهن (مصيبت جي لاهڻ) لاءِ اوهين کيس سڏيندا آهيو سا لاهي ڇڏي ۽ جنهن کي (الله سان) شريڪ ڪندا آهيو سو (انهي مهل) وساريندا آهيو (۴۱). ۽ بيشڪ اسان توکان اڳ (گهڻين) امتن ڏانهن (پيغمبر) موڪليا پوءِ (انهن جي بي فرماني سبب) ڪين اسان سختي ۽ تڪليف ڏيئي پڪڙيو ته مان آهي زاري ڪن (۴۲). پوءِ جنهن مهل اسان جو عذاب وٽن پهتو ٿي (تنهن مهل) ڇو نه ٿي زاري ڪيائون؟ پر سندن دليون سخت ٿي ويون هيون ۽ جيڪي ڪم ڪندا هئا سي شيطان انهن لاءِ سينگاريا (۴۳).

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ
حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِهَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ
مُبْلِسُونَ ﴿٣٧﴾ فَقُطِعَ دَائِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٨﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَ
أَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلَى قُلُوبِكُمْ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ أَنْظِرْ
كَيْفَ نَصَرَفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْذَبُونَ ﴿٣٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ
أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ
الظَّالِمُونَ ﴿٤٠﴾ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ
فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤١﴾
وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يُمْسِكُهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿٤٢﴾ قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ
الْغَيْبِ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَيْتُمْ إِلَّا بِوَحْيٍ إِلَى
قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾
وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُجْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ
لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٤٤﴾

پوءِ جيڪا نصيحت ڏني وين سا جنهن مهل وساريائون (تنهن مهل) مٿن هر شيءِ جا دروازا کوليائون۔ تان جو جيڪي ڏٺو وين تنهن سان جڏهن (چڱيءَ طرح) خوش ٿيا (تڏهن) کين اوچتو پڪڙيو سون پوءِ اهي انهيءَ مهل نااميد ٿيا (۴۴)۔ پوءِ ظالم قوم جي پاڙ پٽي ويئي۔ ۽ سڀ سارا ججهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (۴۵)۔ (اي پيغمبر! کين) چؤ ته ڏسو ته جيڪڏهن الله اوهان جا ڪن ۽ اوهان جون اکيون ڪسي وٺي ۽ اوهان جي دٻن تي مهر هڻي ته انهيءَ الله کان سواءِ ڪير ٻيو خدا اوهان کي اهي ڏيندو؟ ڏس ته ڪهڙا دليل بيان ڪريون ٿا وري به اهي پاسو ڪندا آهن (۴۶)۔ (اي پيغمبر! کين) چؤ ته اوهين خبر ڏيو ته جيڪڏهن الله جو عذاب اوچتو يا ظاهر ظهور اوهان کي پهچي ته ظالم قوم کان سواءِ (ٻيو ڪو) هلاڪ ٿيندو ڇا؟ (۴۷)۔ ۽ پيغمبرن کي خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيچاريندڙ ڪري موڪليو سون پوءِ جن مڃيو ۽ پاڻ سڌاريو تن کي ڪو پڻ نه آهي ۽ نڪي اهي غمگين ٿيندا (۴۸)۔ ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو تن کي انهيءَ سببان جو بدڪاري ڪندا هئا عذاب پهچندو (۴۹)۔ (اي پيغمبر! کين) چؤ ته (آءُ) اوهان کي نه ٿو چوان ته مون وٽ الله جا خزانا آهن ۽ نڪي (آءُ) گجهه ڄاڻندو آهيان ۽ نڪي اوهان کي چوان ٿو ته آءُ ملائڪ آهيان، ۽ جيڪي مون ڏانهن وحي ڪيو ويندو اهي تنهن کان سواءِ (پئي جي) تابعداري نه ڪندو آهيان۔ چؤ ته اٿدو ۽ سڄو هڪ جهڙا آهن ڇا؟ پوءِ اوهين ڇو نه فڪر ڪندا آهيو؟ (۵۰)۔ (اي پيغمبر!) جيڪي (ماڻهو) پنهنجي پالڻهار وٽ گڏ ٿيڻ کان ڊڄندا آهن تن کي هن (قرآن) سان ڊيچار الله کان سواءِ انهن جو نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو سفارش ڪندڙ آهي مان اهي پرهيڙگاري ڪن (۵۱)۔

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاوَةِ وَالْعَشِيِّ
يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَ
مَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿٥٦﴾ وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ
مَنْ آتَاهُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٧﴾
وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ
رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا ابْجَهَالَةً
ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهَا وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٨﴾ وَكَذَلِكَ
نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٩﴾ قُلْ إِنِّي
نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا
أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿٦٠﴾
قُلْ إِنِّي عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا
تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقْضُ الْحَقُّ وَهُوَ
خَيْرُ الْفَاصِلِينَ ﴿٦١﴾ قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ
لَقُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿٦٢﴾

۽ جيڪي پنهنجي پالڻهار کي صبح ۽ سانجهي جو سندس رضامندي گهرندڙ ٿي سڏيندا آهن تن کي نه تڙ- توتي سندن ڪجهه به حساب نه آهي ۽ نڪي مٿن تنهنجو ڪجهه به حساب آهي جو انهن کي تڙيندين (۽ جي کين تڙيندي) ته نامناسب ڪمن ڪندڙن مان ٿيندين (۵۲). ۽ اهڙي طرح منجهانئن ڪن کي ڪن سان پر ڪيوسون ته چون ته هي اهي آهن ڇا جن تي اسان منجهان الله احسان ڪيو آهي؟ الله شڪر ڪندڙن کي نه ڄاڻندو آهي ڇا؟ (۵۳). ۽ جيڪي اسان جي آيتن کي مڃيندا آهن سي جڏهن تو وٽ اچن ته (انهن کي) چو ته السلام عليكم اوهان جي پالڻهار پاڻ تي باجه لازم ڪئي آهي ته اوهان مان جيڪو بي علميءَ سان ڪا بچڙائي ڪندو وري ان کان پوءِ توبه ڪيائين ۽ سڏيو ته اهو (الله) بخشڻهار مهربان آهي (۵۴). ۽ اهڙيءَ طرح آيتون بيان ڪندا آهيون (ته عمل ڪريو) ۽ (هن لاءِ) ته گهنگارن جو رستو (ماڻهن تي) پڌرو ٿئي (۵۵). (اي پيغمبر! کين) چو ته الله کان سواءِ جن کي سڏيو ٿا تن جي عبادت ڪرڻ کان مون کي منع ڪئي ويئي آهي- ۽ چو ته آءٌ اوهان جي سڏن جي تابعداري نه ڪندس (نه ته) بيشڪ انهي مهل گمراه ٿيندس ۽ آءٌ هدايت وارن مان نه هوندس (۵۶). چو ته آءٌ پنهنجي پالڻهار جي پڌري حجت تي آهيان ۽ اوهان ان کي ڪوڙ ڀانيو آهي- جنهن شيءِ جي تڪڙ ڪندا آهيو سا مون وٽ نه آهي (اهڙو) حڪم الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن جي اختيار ۾ نه آهي اهو سچ کي بيان ڪندو آهي ۽ اهو (سڀني) فيصلن ڪندڙن کان پڙو آهي (۵۷). چو ته جنهن جي تڪڙ ڪندا آهيو سا جيڪڏهن مون وٽ هجي ها ته منهنجي ۽ اوهان جي وچ ۾ فيصلو ٿي وڃي ها- ۽ الله ظالمن کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (۵۸).

وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ يُعَلِّمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا
تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ
وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ٦٥ وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُمْ بِاللَّيْلِ وَ
يَعْلَمُ مَا جَرَحْتُمْ بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ٦٦
ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ٦٧ وَهُوَ الْقَاهِرُ
فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً ٦٨ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ
الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفْرِطُونَ ٦٩ ثُمَّ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ
مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ ٧٠ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ ٧١ قُلْ مَنْ
يُنَجِّيكُمْ مِنَ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً ٧٢ لَئِنْ
أَنجَيْنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ٧٣ قُلْ اللَّهُ يُنَجِّيكُمْ
مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ مُشْرِكُونَ ٧٤ قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ
أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا بَاسًا ٧٥ مِنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ
يَلْبِسَكُمْ شِيْعًا وَيُزَيِّقَ بَعْضَكُمْ لِبَاسَ بَعْضٍ ٧٦ أَنْظِرْ كَيْفَ نَصْرُ
الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ٧٧ وَكَذَّابٌ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ ٧٨ قُلْ
لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ٧٩ لِكُلِّ نَبِيٍّ مَّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ٨٠

۽ وٽس گجھ جون ڪنجيون آهن ان (گجھ جي ڪنجين) کي الله کان سواءِ (پيو ڪو به) ڪونه ڄاڻندو آهي. ۽ جيڪي پٽن ۽ دريائن ۾ آهي سو (به آهو) ڄاڻندو آهي ۽ ڪوئي ٻن نه ڪرندو آهي پر ان کي آهو ڄاڻندو آهي ۽ نڪي ڪو دائو زمين جي اونهاين ۾ نڪي ڪا آلي ۽ نڪي ڪا سڪي شيءِ پڌري ڪتاب ۾ (الڪيل) هجڻ کان سواءِ آهي (۵۹). ۽ آهو (الله) آهي جيڪو اوهان کي رات جو (جڻڪ) ماري ٿو ۽ جيڪي اوهين ڏينهن جو ڪمايو ٿا سو (به) ڄاڻندو آهي وري اوهان کي ان مان هن لاءِ (جاڳائي) اُتاريندو آهي ته مقرر ٿيل مدت پوري ڪرائي وڃي، وري اوهان (سڀني) جو ڏانهس موٽڻ آهي وري اوهين جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سڏ ڏيندو (۶۰). ۽ آهو پنهنجن ٻانهن تي غالب آهي ۽ اوهان تي پنهنجا نگهبان موڪليندو آهي. تان جو جڏهن اوهان منجهان ڪنهن هڪ کي موت پهچي تڏهن اسان جا قاصد (ملائڪ) ان کي ماريندا آهن ۽ آهي ڪوتاهي نه ڪندا آهن (۶۱). وري (سڀ مثل) سنڊن سڄي ڌڻيءَ الله ڏانهن موٽايا ويندا. خبردار ان جو حڪم (غالب) آهي ۽ آهو جلد حساب وٺندڙ آهي (۶۲). (اي پيغمبر!) چؤ ته اوهان کي پٽن ۽ دريائن جي اونهاين کان ڪير ڇڏائيندو آهي (جڏهن) کيس زاريءَ سان ۽ گجهوسڏيندا آهيو؟ (۽ چوندا آهيو) ته جيڪڏهن اسان کي هن (ڌڪ) کان (الله) ڇڏايو ته شڪر ڪندڙن مان ضرور ٿينداسون (۶۳). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته الله اوهان کي ان کان ۽ سڀ ڪنهن ڌڪ کان ڇڏائيندو آهي وري (به) اوهين (ان سان) شرڪ ڪندا آهيو (۶۴). (اي پيغمبر!) ڪين چؤ ته آهو (الله) اوهان تي اوهان جي مٿان يا اوهان جي پيرن جي هيٺان عذاب موڪلڻ لاءِ وسارو آهي يا اوهان کي ٽولي ٽولي ڪري وڇرائي ۽ اوهان مان ڪن کي ڪن جي لڙائيءَ (جو مزو) چڪائي. ڏس ته اسين ڪهڙيءَ طرح (طرحين طرحين) دليل بيان ٿا ڪريون ته مان آهي سمجهن (۶۵). ۽ تنهنجي قوم ان (قرآن) کي ڪوڙ ڀانيو ۽ (حقيقت ڪري) آهو بلڪل سچ آهي. (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته (اءِ) اوهان جو ذمي وار نه آهيان (۶۶). هر هڪ شيءِ لاءِ هڪ وقت مقرر آهي ۽ سگهو ڄاڻندو (۶۷).

وَاِذَا رَأَيْتَ الَّذِي يَخُوضُونَ فِيْ اٰتِنَا فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتّٰى
يَخُوضُوْا فِيْ حَدِيْثٍ غَيْرِهٖ ۗ وَاِمَّا يَنْسِيْبِكَ الشَّيْطٰنُ فَلَا تَقْعُدْ
بَعْدَ الذِّكْرِىۤىۡ مَعَ الْقَوْمِ الظَّٰلِمِيْنَ ۝٦٨ وَمَا عَلَى الَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ
مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَّلٰكِنْ ذِكْرِىۡ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ۝٦٩ وَذَرِ
الَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا دِيْنَهُمْ لَعِبًا وَّلَهْوًَا وَغَرَّتَّهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَاذْكُرْ
ذِكْرِيْهٖۤ اَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
وَلِيٌّ وَّلَا شٰفِعُ ۚ وَاِنْ تَعْدِلْ كُلُّ عَدِلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا وَاُولٰٓئِكَ
الَّذِيْنَ اُبْسِلُوْا بِهَا كَسَبُوْا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيْمٍ وَّعَذَابٌ
اَلِيْمٌ ۚ بِهَا كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ ۝٧٠ قُلْ اَنْدُعُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا
يَنْفَعُنَا وَّلَا يَضُرُّنَا وَنُرِدُّ عَلَىۤٓ اَعْقَابِنَا بَعْدَ اِذْ هَدٰىنَا اللّٰهُ
كَالَّذِىۡ اسْتَهْوَتْهُ الشَّيْطٰنُ فِي الْاَرْضِ حَيْرَانَ ۚ لَهُۥ اَصْحٰبٌ
يَّدْعُوْنَهُ اِلَى الْهُدٰى اَتَيْنَا قُلُۢمَۤا اِنْ هٰدٰى اللّٰهُ هُوَ الْهُدٰى
وَاَمَرْنَا النَّسِلَ لِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝٧١ وَاَنْ اَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَ
اَتَّقُوْهُ ۚ وَهُوَ الَّذِىۡ اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ۝٧٢ وَهُوَ الَّذِىۡ خَلَقَ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ ۚ وَيَوْمَ يَقُوْلُ كُنْ فَيَكُوْنُ ۚ

۽ جيڪي اسان جي آيتن بابت اجايو بحث ڪندا آهن تن کي جڏهن ڏسين ته اڻڄاتل ڪائناتن منهن موڙ جيستائين ان ڌارن ٻي ڪنهن ڳالهه ۾ بحث ڪن. ۽ جيڪڏهن شيطان توکان وسارائي ته ياد اچڻ کان پوءِ ظالم ٽوليءَ سان گڏ نه ويه (۶۸). ۽ جيڪي پرهيزگاري ڪندا آهن تن تي انهن (ظالمن) جي حساب جي ڪجهه به (چڪتاڻ) نه آهي پر (انهن تي) نصيحت ڪرڻ لازم آهي ته مان اهي ڊڄن (۶۹). ۽ (اي پيغمبر!) جن پنهنجي دين کي راند ۽ تماشو بڻايو آهي ۽ کين دنيا جي حياتيءَ ۾ لڳيو آهي تن کي ڇڏي ڏي ۽ قرآن سان نصيحت ڪر متان (قيامت جي ڏينهن) ڪوئي پنهنجي ڪئي جي سببان (هلاڪت ۾) ڦاسي. الله کان سواءِ ان جو نه ڪو مددگار ۽ نه ڪو سفارش ڪندڙ آهي، ۽ جيڪڏهن سڀ ڪا شيءِ عوض ڏيندو ته ڪائنات نه ورتو ويندو. اهي اهي آهن جو جيڪي ڪيائون تنهن سببان (هلاڪت ۾) ڦاسي ويا انهن لاءِ تهڪندڙ پاڻيءَ مان پيئڻ ۽ ڏکوئيندڙ عذاب انهي ڪري آهي جو ڪفر ڪندا هئا (۷۰). (اي پيغمبر! کين) چو ته الله کان سواءِ اهڙي ڪي سڏيون ڇا جيڪو اسان کي نه ڪي سڪ ڏيندو آهي ۽ نه ڪي ڏک ڏيندو آهي؟ ۽ انهيءَ کان پوءِ جو الله اسان کي هدايت ڪئي انهيءَ وانگر پنهنجين ڪڙين (پر پوءِ) تي موتا يا وڃون ڇا؟ جنهن کي شيطانن جهنگ ۾ پلائي ڇڏيو هجي اهو حيران پيو ڦري سندس ڪي دوست هجن جي ان کي سڌي رستي ڏانهن پيا سڏين ته اسان ڏانهن اچ (۽ اهو اچي ئي نه) (اي پيغمبر! کين) چو ته يقيناً الله جي ڏسيل واٽ اهائي سڌي واٽ آهي ۽ اسان کي حڪم ڏنو ويو آهي ته جهانن جي پالڻهار جي فرمانبرداري ڪريون (۷۱). ۽ (هيءُ به حڪم ڏنو ويو آهي) ته نماز پڙهو ۽ ڪائنات ڊڄو ۽ اهو (الله) آهي جنهن ڏانهن اُتاريا ويندو (۷۲). ۽ اهوئي آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي رت سان بڻايو آهي. ۽ جنهن ڏينهن (قيامت لاءِ) چونڊو ته ٿي ۽ ته ٿي پوندي.

قَوْلُهُ الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ عِلْمُ الْغَيْبِ وَ
 الشَّهَادَةُ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ^(٤٣) وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ إِذَرَ
 اتَّخِذْ أَصْنَامًا لِلَّهِ^(٤٤) إِنِّي آتِيكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ^(٤٥)
 وَكَذَلِكَ نَرَى إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَيْكُونَ
 مِنَ الْهَادِينَ^(٤٦) فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا قَالَ هَذَا
 رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أَحِبُّ الْإِفْلِينَ^(٤٧) فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا
 قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَيْنَ لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ
 مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ^(٤٨) فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي
 هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ^(٤٩)
 إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا
 أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ^(٥٠) وَحَاجَّه قَوْمُهُ^(٥١) قَالَ اتَّخَذُوا نِيَّ فِي اللَّهِ
 وَقَدْ هَدَانِ وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَن يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا
 وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ^(٥٢) وَكَيْفَ أَخَافُ مَا
 أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ
 سُلْطَانًا فَإِنَّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ^(٥٣)

سندس ڳاله سڃي آهي۔ ۽ جنهن ڏينهن صور ۾ ڦوڪيو ويندو (تنهن ڏينهن) رڳو ان جي بادشاهي آهي۔ ڳجه ۽ ظاهر جو ڄاڻندڙ آهي۔ ۽ اهو حڪمت وارو خبردار آهي (۷۳)۔ ۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم پنهنجي پيءُ ازر کي چيو ته بتن کي خدا ڪري ڇو ٿو وٺين؟ اءُ توکي ۽ تنهنجي قوم کي بيشڪ پڌري گمراهي ۽ ۾ ڏسان ٿو (۷۴)۔ ۽ اهڙيءَ طرح ابراهيم کي آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي ڏيکاري سون ٿي (هن لاءِ) ته (اهو) يقين ڪندڙن مان ٿئي (۷۵)۔ پوءِ جنهن مهل رات مٿس اونڌاڻي ڪئي (تنهن مهل آسمان ۾) هڪ تارو ڏٺائين، چيائين هيءُ منهنجو پالڻهار آهي، پوءِ جنهن مهل (اهو) لٿو (تنهن مهل) چيائين ته لهندڙن کي پيارو نه ٿو رکان (۷۶)۔ پوءِ جنهن مهل چنڊ کي چمڪندڙ ڏٺائين (تنهن مهل) چيائين ته هيءُ منهنجو پالڻهار آهي، پوءِ جنهن مهل لٿو (تنهن مهل) چيائين ته جيڪڏهن منهنجو پالڻهار مون کي هدايت نه ڪندو ته اءُ ضرور گمراه قوم مان ٿيندس (۷۷)۔ پوءِ جنهن مهل سج کي چمڪندڙ ڏٺائين (تنهن مهل) چيائين ته هيءُ منهنجو پالڻهار آهي (جو) هيءُ وڏو آهي، پوءِ جنهن مهل لٿو ته چيائين ته اي منهنجي قوم! جن کي (اوهين خدا سان) شريڪ بڻائيندا آهيو تن کان اءُ بيزار آهيان (۷۸)۔ مون (سڀني کان) هڪ طرفو ٿي پنهنجي مهاڙ کي انهيءَ الله ڏانهن سامهون ڪيو آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو آهي ۽ اءُ مشرڪن مان نه آهيان (۷۹)۔ ۽ سندس قوم ساڻس تڪرار ڪيو۔ چيائين ته (اوهين) الله بابت مون سان هن حالت ۾ ڇو ٿا تڪرار ڪريو جو بيشڪ مون کي سڌي رستي لاتو اٿس؟ ۽ جنهن کي ساڻس شريڪ ڪريو ٿا تنهن کان ڪين ڊڄندس پر منهنجي پالڻهار جو ڪجهه (ڪرڻ) گهريو (سو ٿيڻو آهي)۔ سڀ ڪا شيءِ منهنجي پالڻهار جي علم ۾ سمائي آهي۔ پوءِ اوهين ڇو نه نصيحت مڃيندا آهيو؟ (۸۰)۔ ۽ جنهن کي (الله سان) شريڪ ڪريو ٿا تنهن کان ڪيئن ڊڄندس؟ (اوهين) هن کان نه ٿا ڊڄو جو اوهين الله سان اهو شريڪ ڪندا آهيو جنهن جي اوهان وٽ ڪا حجت لائڻ نه آهي۔ جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو (ته ٻڌايو ته) ٻنهي ٽولين مان ڪهڙي امن جي وڌيڪ حقدار آهي؟ (۸۱)۔

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمَنُ
وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ٨٢ ۝ وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَىٰ قَوْمِهِ ۖ
نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَّن نَّشَاءُ ۚ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ٨٣ ۝ وَهَبْنَا
لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ ۖ كُلًّا هَدَيْنَا ۚ وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ
وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَ
هَارُونَ ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ٨٤ ۝ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ
وَالْيَاسَ ۖ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ٨٥ ۝ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوسُفَ
وَلُوطًا ۖ كُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ٨٦ ۝ وَمِن آبَائِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ
وَأَخْوَانَهُمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ٨٧ ۝
ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ ۚ مِّن عِبَادِهِ ۖ وَلَوْ
أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ٨٨ ۝ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
اتَّبَعْنَا بِمَا كُنَّا يُبْكِرُونَ ٨٩ ۝ فَإِن يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ
فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا بِهَا بِكَفِرِينَ ٩٠ ۝ أُولَٰئِكَ
الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهِهِمْ آتَنَاهُمْ ۖ قُلْ لَا
أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا ۖ إِن هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ٩١ ۝

جن ايمان آندو ۽ پنهنجي ايمان کي ڪفر سان نه وڇڙايو انهن لاءِ امن آهي ۽ اهي هدايت وارا آهن (۸۲). ۽ هي اسان جو دليل آهي جو ابراهيم کي سندس قوم تي (مقابلي لاءِ) ڏنوسون. جنهن کي گهرندا آهيون تنهن کي درجن ۾ مٿاهون ڪندا آهيون. بيشڪ تنهنجو پالڻهار حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (۸۳). ۽ ابراهيم کي اسحاق ۽ يعقوب عطا ڪيوسون. سڀني کي هدايت ڪئي سون، ۽ (ان کان) اڳ نوح کي هدايت ڪئي سون ۽ سندس اولاد مان دائود کي ۽ سليمان ۽ ايوب ۽ يوسف ۽ موسيٰ ۽ هارون کي (هدايت ڪئي سون). ۽ اهڙيءَ طرح اسين پلارن کي بدلو ڏيندا آهيون (۸۴). ۽ زڪريا ۽ يحيٰ ۽ عيسيٰ ۽ الياس کي به جو هر هڪ پلارن مان هو (۸۵). ۽ اسماعيل ۽ يسع ۽ يونس ۽ لوط کي به. ۽ سڀني کي جڳ (جي رهندڙن) تي فضيلت ڏني سون (۸۶). ۽ سندن پڻ ڏاڏن ۽ سندن اولاد ۽ سندس ڀائرن مان به، ۽ کين سڳورو ڪيوسون ۽ کين سڌي واٽ ڏانهن هدايت ڪئي سون (۸۷). اها الله جي هدايت آهي پنهنجن ٻانهن مان جنهن لاءِ گهري تنهن کي ان سان رستي لائي ۽ جيڪڏهن (اهي ماڻهو) شرڪ ڪن ها ته جيڪي ڪمايائون سو کائڻ ضرور ناس ٿئي ها (۸۸). اهي آهي آهن جن کي ڪتاب ۽ حڪمت ۽ پيغمبري ڏني سون پوءِ جيڪڏهن هي ماڻهو ان (قرآن جي ڳالهين) کي نه مڃين ته بيشڪ اسان هڪ قوم کي مقرر ڪيو آهي جو ان (قرآن جي ڳالهين) جا انڪار ڪندڙ نه ٿيندا (۸۹). اهي آهي آهن جن کي الله هدايت ڪئي آهي پوءِ تون به سندن طريقي تي پيروي ڪر چؤ ته اوهان کان ان (پيغام پهچائڻ) تي ڪو اجورو نه ٿو گهران اهو قرآن خاص جهان (وارن) لاءِ نصيحت آهي (۹۰).

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ
مِّن شَيْءٍ قُلْ مَن أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاء بِهِ مُوسَى نُورًا وَ
هُدًى لِلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ يُبَدُّونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا
وَعِلِمَتُهُ مَّا لَمْ تَعْلَمُوا أَنَّتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي
خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ^{٩١} وَهَذَا كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِي
بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَن حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ^{٩٢} وَمَن
أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ
إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَن قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَى إِذِ
الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوا
أَنفُسَكُمُ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ
غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ^{٩٣} وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا
فِرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرْكُنتُمْ فَاخَوْلَانَا وَرَأَى ظُهُورُكُمْ
وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَ كُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ
لَقَدْ نَقَطَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ^{٩٤}

۽ انهن (يهودين) الله جو سندس مان موافق قدر (جيئن کيس جڳائي
 تيئن) نه ڪيو هن ڪري جو چيائون ته الله ڪنهن ماڻهو تي ڪجهه نه
 لائو آهي (اي پيغمبر! ڪين) چو ته اهو ڪتاب ڪنهن لائو جيڪو
 موسيٰ اندو هو؟ جو ماڻهن لاءِ نور ۽ هدايت هو جنهن کي اوهين
 جزء جزء ڪريو ٿا ان (جي ڪنهن ڀاڱي) کي پڌرو ڪندا آهيو ۽
 گهڻو لکائيندا آهيو ۽ جيڪي (ڳالهيون) نه ڪي اوهين ۽ نه ڪي
 اوهان جا پيءُ ڏاڏا ڄاڻندا هئا سي اوهان کي سيکاريون ويون۔ چو ته
 الله (ڪتاب لائو آهي) وري انهن کي سندن اجائي بحث ۾ راند
 ڪندو ڇڏي ڏي (۹۱). ۽ هيءُ ڪتاب برڪت وارو آهي، ان کي
 جيڪي (ڪتاب) ان کان اڳ آهن تن کي سڄو ڪندڙ ڪري
 لائوسون هن لاءِ ته (تون) مڪي وارن ۽ سندس اس پاس وارن کي
 ڊيڄارين ۽ جيڪي آخرت کي مڃيندا آهن سي ان (قران) کي مڃيندا
 آهن ۽ آهي پنهنجين نمازن جي سنڀال ڪندا آهن (۹۲). ۽ ان کان
 وڌيڪ ظالم ڪير آهي جيڪو الله تي ڪوڙو ٺاه ٺاهي يا چوي ته
 مون ڏانهن وحي ڪيو ويو آهي ۽ ڏانهن ڪجهه به وحي نه ڪيو ويو
 هجي يا چوي ته جيئن الله (ڪتاب) نازل ڪيو آهي تيئن اءُ (به
 ڪتاب) نازل ڪندس، ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن ڏسين ته جيڪر
 عجب لڳيئي جڏهن ظالم موت جي سڪراتن ۾ هوندا ۽ ملائڪ
 پنهنجن هٿن کي ڊگهو ڪندا (۽ چوندا) ته پنهنجن ساهن کي ٻاهر
 ڪڍو۔ اڄ اوهان کي خواري واري عذاب جي سزا انهيءَ سببان ڏني
 ويندي جو اوهين الله تي ناحق (ڳالهيون) چوندا هيو ۽ سندس ايتن کان
 وڌائي ڪندا هيو (۹۳). ۽ بيشڪ اسان وٽ (ائين) هڪ هڪ ٿي آيو
 جيئن اوهان کي پهرين پيري پيدا ڪيو هوسون ۽ جيڪي اوهان کي
 عطا ڪيو هوسون سو اوهان پنهنجين پٽن پوٽن ڇڏي ڏنو ۽ اوهان
 جا سفارش ڪندڙ اوهان سان گڏ نه ٿا ڏسون جن کي اوهين پنهنجن
 (احتياجن پوري ڪرڻ) ۾ (الله سان) شريڪ پائيندا هيو۔ بيشڪ
 اوهان جو پاڻ ۾ ڳانڍاپو چنو ۽ جن کي اوهين پائيندا هيو سي اوهان
 کان ڀلجي ويا (۹۴).

إِنَّ اللَّهَ فَلَقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ
 الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ ﴿٩٥﴾ فَالِقُ الْإِصْبَاحِ وَ
 جَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ
 الْعَلِيمِ ﴿٩٦﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النَّجْمَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي
 ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٩٧﴾ وَ
 هُوَ الَّذِي أَنشَأَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ
 قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿٩٨﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنزَلَ مِنَ
 السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا
 نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِن طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ
 وَجَنَّاتٍ مِّنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ
 مُتَشَابِهٍ انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكُمْ
 لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٩٩﴾ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ
 وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ ﴿١٠٠﴾
 يَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُن لَّهُ
 صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٠١﴾

پڪ الله بچ ۽ ڪڪڙي کي ڦٽائيندڙ آهي. مٿي مان جيئرو ڪڍندو آهي ۽ جيئري مان مٿو ڪڍندڙ آهي اهو (ئي) الله آهي پوءِ اوهين ڪيڏانهن پلايا ويندا آهيو؟ (۹۵). پرھ کي ڦٽائيندڙ آهي ۽ رات کي آرام ۽ سج ۽ چنڊ کي (وقت جي) حساب لاءِ (پيدا) ڪيائين۔ اهو اندازو (الله) زبردست ڄاڻندڙ ٺاهيو آهي (۹۶). ۽ اهو (الله) آهي جنهن تارن کي اوهان لاءِ هن ڪري (پيدا) ڪيو ته پتن ۽ دريائن جي اونڊاهين ۾ ساڻن واٽون لھو۔ بيشڪ ڄاڻندڙ قوم لاءِ نشانيون (کولي) بيان ڪيون سون (۹۷). ۽ اهو (الله) آهي جنهن اوهان کي هڪ جان مان پيدا ڪيو پوءِ (اوهان لاءِ) ٽڪڙ جو هنڌ ۽ سانپڻ جي جاءِ ڪيائين، بيشڪ سمجھندڙ ٽوليءَ لاءِ نشانيون (کولي) بيان ڪيون سون (۹۸). ۽ اهو (الله) آهي جنهن آسمان مان پاڻي وسايو پوءِ ان سان هر شيءِ جا سلا ڄماياسون پوءِ ان مان ساوڪ کي ڪڍيوسون پوءِ منجهانئس (سنگن ۾) گڏيل داڻا ڪڍيون ٿا ۽ ڪجين جي چيڙن مان گوشا لڙڪيل ۽ انگورن ۽ زيتونن ۽ ڏاڙهن جا باغ هڪ ٻئي جهڙا ۽ ڌار ڌار قسم جا (پيدا ڪياسون) جڏهن قرجن ته سندن ڦر ۽ ان جي پڇڻ ڏانهن نھاريو! ڇو ته ان ۾ مڃيندڙ ٽولي لاءِ ضرور نشانيون آهن (۹۹). ۽ (ڪافرن) جن کي الله سان شريڪ بڻايو آهي هن هوندي جو کين (الله) خلقيو آهي ۽ ان لاءِ بي علميءَ سان پٽ ۽ ڌيئرون ٺاهيون اٿن۔ اهو پاڪ آهي ۽ جيڪي بيان ڪندا آهن تنهن کان مٿاهون آهي (۱۰۰). آسمانن ۽ زمين جو (بي مثال) بڻائيندڙ آهي۔ کيس اولاد ڪيئن ٿيندو؟ ۽ هوڏانهن کيس زال ٿي نه آهي ۽ سڀ ڪا شيءِ (پاڻ) خلقيائين ۽ اهو سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۱۰۱).

ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ
 عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۝^(١٠٦) لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ
 الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ۝^(١٠٧) قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ
 رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ
 بِحَفِيفٍ ۝^(١٠٨) وَكَذَلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِيُقُولُوا ادرست
 وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝^(١٠٩) اتَّبِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا
 إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ۝^(١١٠) وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا
 أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيفًا وَمَا أَنتَ عَلَيْهِمْ
 بِوَكِيلٍ ۝^(١١١) وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا
 اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنًا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَلَيْهِمْ ثَمَرٌ
 إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝^(١١٢) وَأَقْسَمُوا
 بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لَيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ
 إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا
 يُؤْمِنُونَ ۝^(١١٣) وَنُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا
 بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَنذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ۝^(١١٤)

اهو اوهان جو پالڻهار آهي۔ اُن کانسواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي، سڀ ڪنهن شيءِ کي پيدا ڪندڙ آهي تنهن ڪري سندس عبادت ڪريو، ۽ اهو سڀ ڪنهن شيءِ کي سنڀاليندڙ آهي (۱۰۲)۔ (دنيا ۾) اڪيون کيس ڏسي نه سگهنديون ۽ اهو اکين کي ڏسندو آهي ۽ اهو باريڪ بين خبر رکندڙ آهي (۱۰۳)۔ بيشڪ اوهان جي پالڻهار کان اوهان وٽ نشان آيا آهن پوءِ جنهن ڏٺو (يعني سمجهيو) تنهن پاڻ لاءِ (نفعو ڪمايو) ۽ جيڪو اندو ٿيو تنهن تي (اُن جو نقصان) آهي ۽ (اي پيغمبر! چؤ ته) اءُ اوهان تي نگهبان نه آهيان (۱۰۴)۔ ۽ اهڙي طرح طرحين طرحين دليل بيان ڪريون ٿا ۽ هن لاءِ ته متان (ڪافر) چون ته تون پڙهيو آهين ۽ هن لاءِ ته هن (دين) کي انهيءَ قوم لاءِ پڌرو ڪريون جي ڄاڻن ٿا (۱۰۵)۔ (اي پيغمبر!) جيڪي تنهنجي پالڻهار وٽان تو ڏانهن وحي ڪيو ويو آهي تنهن جي تابعداري ڪر، اُن کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي، ۽ مشرڪن کان منهن موڙ (۱۰۶)۔ ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته شرڪ نه ڪن ها۔ ۽ توکي مٿن نگهبان نه ڪيو اٿئون، ۽ نه ڪي تون مٿن ڪو نظر ڪندڙ آهين (۱۰۷)۔ (اي مسلمانو!) جن کي (مشرڪ) الله کان سواءِ سڏيندا آهن تن کي گاريون نه ڏيو (جو) متان (اهي) بي سمجهائي جي ڪري دشمنيءَ کان الله کي ڳالهائين۔ اهڙيءَ طرح هر امت لاءِ سندن عمل سينگارياسون وري سندن پالڻهار ڏانهن سندن موٽڻ آهي پوءِ جيڪي ڪندا آهن تنهن جي کين سڏ ڏيندو! (۱۰۸)۔ ۽ ڪافر پنهنجن سخت سنهن سان الله جو قسم ڪندا آهن ته وٽن جيڪڏهن ڪو معجزو اچي ته اُن کي ضرور مڃيندا۔ چؤ ته معجزا ته (خاص) الله وٽ آهن (اي مسلمانو!) اوهان کي ڪنهن سمجهايو آهي ته آهي (مڃيندا؟ بلڪه) جڏهن آيا ته (به) نه مڃيندا؟ (۱۰۹)۔ ۽ سندين دلين کي ۽ سندين اکين کي ڦيرائينداسون جيئن اُن کي پهرين پيري نه مڃيائون ۽ کين سندن گمراهيءَ ۾ حيران ٿيل ڇڏينداسون (۱۱۰)۔

وَلَوْ أَنَّنَا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْهَوْتَ وَ
 حَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا إِلَّا يَوْمِنَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ
 اللَّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١١﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ
 عَدُوًّا شَاطِئِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ
 زُخْرَفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ
 وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١١٢﴾ وَلِتَصْغَى إِلَيْهِ أَفْئِدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
 بِالْآخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُقْتَرِفُونَ ﴿١١٣﴾ أَفَغَيْرَ
 اللَّهِ أَبْتَغِي حَكْمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا
 وَالَّذِينَ اتَّبَعَتْهُمْ إِلَى مَا يَحْكُمُونَ أَنَّهُ مُنْزَلٌ مِنْ رَبِّكَ
 بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُسْتَرِينَ ﴿١١٤﴾ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ
 صِدْقًا وَعَدًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١١٥﴾
 وَإِنْ تَطِعْ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
 إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ
 هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١١٧﴾
 فَكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾

۽ جيڪڏهن انهن تي اسين ملائڪ لاهيون ها ۽ ساڻن مثل (به) ڳالهائين ها ۽ هر شيءِ سندن آمهون سامهون ڪري گڏ (به) ڪريون ها ته به الله جي گهر کان سواءِ ڪڏهن نه ايمان آڻين ها پر انهن مان گهڻا بي سمجھائي ڪن ٿا (۱۱۱). ۽ اهڙيءَ طرح هر ڪنهن پيغمبر لاءِ ماڻهن ۽ جنن مان شيطان ويري بڻاياسون (ته پاڻ ۾) هڪ ٻئي کي وسوسو وجهي ڳالهه جي سهڻي بناوٽ سان ٺڳين. ۽ جيڪڏهن تنهنجو پالڻهار گهري ها ته اهو ڪم نه ڪن ها تنهن ڪري کين ۽ جيڪي ٺاهه ٺاهيندا آهن تن کي ڇڏي ڏي (۱۱۲). ۽ (هن لاءِ وسوسو وجهندا آهن) ته جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جون دليون ڏانهن لڙن ۽ ان کي پسند ڪن ۽ (هن لاءِ) ته اهي جيڪي ڪم ڪندڙ آهن سي ڪندا رهن (۱۱۳). (اي پيغمبر! چؤ ته) الله ڌاران ٻيو فيصلو ڪندڙ هن هوندي چؤ گهران؟ جو انهيءَ اوهان ڏانهن کولي بيان ڪندڙ ڪتاب لاٿو آهي. ۽ جن کي ڪتاب (توريت) ڏنسون سي (چڱيءَ طرح) ڄاڻندا آهن ته اهو تنهنجي پالڻهار کان ڄاڻي لائڻ آهي تنهن ڪري تون شڪ ڪندڙن مان مور نه ٿج (۱۱۴). ۽ تنهنجي پالڻهار جو سخن سچائي ۽ انصاف ۾ پورو آهي. سندس سخن کي ڪو مٽائيندڙ نه آهي، ۽ اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۱۵). ۽ جيڪڏهن زمين وارن (ماڻهن) مان گهڻن (يعني ڪافرن) جو چيو مڃيندين ته توکي الله جي واٽ کان پُلائيندا. (اهي) رڳو گمان تي هلندا آهن ۽ اهي رڳو اٽڪل هڻندا آهن (۱۱۶). بيشڪ تنهنجو پالڻهار انهن کي (به) چڱو ڄاڻندڙ آهي جيڪي سندس واٽ کان پُلا، ۽ اهو هدايت وارن کي (به) چڱو ڄاڻندڙ آهي (۱۱۷). پوءِ جيڪڏهن اوهين سندس آيتن کي مڃيندا آهيو ته جنهن تي الله جو نالو ياد ڪجي تنهن مان ڪاٿو (۱۱۸).

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ
لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرُّتُمْ إِلَيْهِ وَإِنَّ كَثِيرًا
لَيُضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِينَ ١١٩ وَذُرُوا ظَاهِرَ الْأَثَمِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ
يَكْسِبُونَ الْأَثَمَ سَيُجْزَوْنَ بِهِمَا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ ١٢٠ وَلَا تَأْكُلُوا
مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ
لَيُوحُونَ إِلَى أَوْلِيَهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ
لَمُشْرِكُونَ ١٢١ أَوْ مَنْ كَانَ مِيتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا
يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ
مِنْهَا كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ١٢٢ وَكَذَلِكَ
جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُجْرِمًا لِيُكْرَهُوا فِيهَا وَمَا
يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ١٢٣ وَإِذَا جَاءَتْهُمْ
آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَى مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ
اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا
صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ ١٢٤

۽ اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي جو جنهن (شيءَ) تي الله جو نالو ياد ڪجي ٿو تنهن مان نه کائيندا آهيو هن هوندي جو جيڪي (شيون الله) اوهان تي حرام ڪيون آهن سي اوهان لاءِ بيشڪ کولي بيان ڪيون اٿس؟ پر جنهن (حرام شيءِ مان کائڻ) لاءِ اوهين مجبور ٿيو (سو روا آهي) - ۽ گهڻا اڻ ڄاڻائيءَ سان پنهنجن سڌن سببان ضرور پُلائين ٿا - بيشڪ تنهنجو پالڻهار حد کان لنگهندڙن کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (۱۱۹). ۽ ظاهري گناه ۽ باطني گناه (سڀ طرح) ڇڏي ڏيو - جيڪي گناه ڪندا آهن سي جيڪي ڪن ٿا تنهن سببان سگهو سزا ڏين (۱۲۰). ۽ جنهن (شيءَ) تي الله جو نالو ياد نه ڪجي تنهن مان نه کائو جو اهو (کائڻ) ضرور گناه آهي - ۽ شيطان پنهنجن يارن کي هن لاءِ وسوسو وجهندا آهن ته اوهان سان جهيڙو ڪن، ۽ جيڪڏهن سندن چيو مڃيندؤ ته اوهين (به) ضرور مشرڪ ٿيندؤ (۱۲۱). جيڪو مثل هو تنهن کي جياريسون ۽ اُن لاءِ سوجهرو ڪيسون جنهن سان ماڻهن ۾ گهمي ٿو اهو اُن جي مثال جهڙو آهي ڇا جيڪو اونداهين ۾ آهي منجهانئس نڪرڻ وارو نه آهي؟ اهڙيءَ طرح ڪافر جيڪي ڪندا آهن سو انهن لاءِ سينگارو ويو آهي (۱۲۲). ۽ اهڙيءَ طرح هر ڳوٺ ۾ انهيءَ (ڳوٺ) جا وڏيرا هن لاءِ بدڪار ڪياسون ته اُن (ڳوٺ) ۾ فساد وجهندا رهن - ۽ (اهي) پاڻ کانسواءِ ٻئي ڪنهن لاءِ فساد نه ڪندا آهن ۽ نه ڄاڻندا آهن (۱۲۳). ۽ جڏهن وٽن ڪا آيت ايندي آهي (تڏهن) چوندا آهن ته جهڙي (پيغمبري) الله جي پيغمبرن کي ڏني ويئي آهي تهڙي جيستائين اسان کي (نه) ڏني ويندي تيسين ڪڏهن نه مڃينداسون - الله جنهن هنڌ پنهنجي پيغمبريءَ کي موڪلي (سو هنڌ) چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي - جن ڏوه ڪيو تن کي الله وٽان خواري ۽ سخت عذاب انهيءَ ڪري سگهو پهچندو جو شرارتون ڪندا آهن (۱۲۴).

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ
وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَانِمًا
يَضَعُدُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾ وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾ لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾ وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ
جَمِيعًا يَمْعُرُ الْجِنَّ قَدْ اسْتَكْبَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ
أَوْلِيَاءُ هُمْ مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمِعْ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَبَلَّغْنَا
أَجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتَ لَنَا قَالَ النَّارُ مَثْوًى لَكُمْ خُلِدِينَ
فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾ وَكَذَلِكَ
نُورِي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٢٩﴾
يَمْعُرُ الْجِنَّ وَالْإِنْسُ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ
يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ
هَذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمْ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾

پوءِ الله جنهن کي هدايت ڪرڻ گهرندو آهي تنهن جو سڀنيو اسلام لاءِ ڪشادو ڪندو آهي، ۽ جنهن کي پلاٽڻ گهرندو آهي تنهن جي سڀني کي اهڙو سخت سوڙهو ڪندو آهي جو چٽڪ آسمان تي چڙهي ٿو. جيڪي نه مڃيندا آهن تن تي الله اهڙيءَ طرح پليتي رکندو آهي (۱۲۵). ۽ تنهنجي پالڻهار جي اها سڌي واٽ آهي. بيشڪ اسان نشانيون انهيءَ قوم لاءِ کولي بيان ڪيون آهن جي نصيحت مڃيندا آهن (۱۲۶). انهن لاءِ سندن پالڻهار وٽ بهشت آهي ۽ اهو سندن سڀايندڙ آهي (هي سڀ) انهيءَ ڪري (آهي) جو (چڱا) ڪم ڪندا هئا (۱۲۷). ۽ جنهن ڏينهن انهن مڙني کي گڏ ڪندو (چوندو) ته اي جن جيون ٽوليون! بيشڪ ماڻهن مان گهڻا پنهنجا (تابع) ڪيا هيو، ۽ ماڻهن مان سندن سنگتي چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! اسان منجهان هڪڙن ٻين کان فائدو ورتو ۽ انهيءَ پنهنجي مقرر مدت کي پهتاسون جيڪا تون اسان لاءِ مقرر ڪئي هئي. (الله) چوندو ته اوهان جي رهڻ جو هنڌ دوزخ آهي جيسين الله گهريو تيسين منجهس سدائين رهندڙ هجو. بيشڪ تنهنجو رب حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (۱۲۸). ۽ اهڙيءَ طرح ظالمن مان ڪن کي ڪن تي جيڪي ڪندا آهن تنهن (جي شامت) سڀان غالب ڪندا آهيو (۱۲۹). ۽ اي جن ۽ ماڻهن جون ٽوليون! اوهان مان اوهان وٽ پيغمبر نه آيا هئا ڇا؟ جو منهنجيون آيتون اوهان تي پڙهيائون ٿي ۽ هن ڏينهن جي آڏي ٿيڻ کان اوهان کي ڊيڄاريائون ٿي. چوندا ته پاڻ تي شاهدي ڏني سون ۽ کين دنياڻي حياتيءَ ڳڻيو هو ۽ (هاڻي) پاڻ تي شاهدي ڏنائون ته پاڻ ڪافر هئا (۱۳۰).

ذَلِكَ أَنْ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا
 غَفِلُونَ ﴿١٣١﴾ وَلِكُلِّ دَرَجَتٍ مِمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ
 بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾ وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ
 إِنْ يَشَاءْ يُدْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ كَمَا
 أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ آخَرِينَ ﴿١٣٣﴾ إِنَّ مَا تُوْعَدُونَ
 لَأَيُّ لَآئٍ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿١٣٤﴾ قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى
 مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ لَهُ
 عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣٥﴾ وَجَعَلُوا لِلَّهِ
 مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا
 هَذَا لِلَّهِ بِزَعْمِهِمْ وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا فَمَا كَانَ
 لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ
 يَصِلُ إِلَى شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٦﴾ وَكَذَلِكَ
 زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلَادِهِمْ
 شُرَكَاءَهُمْ لِيُرْدُوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ
 وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

اهو (پيغمبرن جو موڪلڻ) هن سببان آهي ته تنهنجو پالڻهار ڪنهن ڳوٺ کي هن حالت ۾ ظلم سان ڪڏهن ناس ڪرڻ وارو نه آهي جو سندس رهاڪو بيخبر هجن (۱۳۱). ۽ هر ڪنهن جيڪي عمل ڪيا تنهن مان انهن لاءِ درجا آهن. ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن کان تنهنجو پالڻهار بيخبر نه آهي (۱۳۲). ۽ تنهنجو پالڻهار بي پرواه پاڇه وارو آهي. جيڪڏهن گهري ته اوهان کي ناس ڪري ۽ اوهان کان پوءِ جنهن لاءِ گهري تنهن کي (ان هنڌ) پيڙهيءَ تي وهاري جيئن اوهان کي ٻي قوم جي نسل مان پيدا ڪيائين. (۱۳۳). بيشڪ جيڪو انجام اوهان سان ڪجي ٿو سو ضرور اچڻو آهي ۽ اوهين ٽڪائڻ وارا نه آهيو (۱۳۴). (اي پيغمبر!) چؤ ته اي منهنجي قوم! اوهين پنهنجي هنڌ عمل ڪريو آءُ (به) عمل ڪندڙ آهيان، پوءِ سگهو ڄاڻندؤ ته آخرت ۾ ڪنهن جي چڱي عاقبت هوندي. سچ آهي ته ظالم نه ڇڏندا (۱۳۵). ۽ جيڪي پوک ۽ ڍورن مان الله پيدا ڪيو آهي تنهن مان ڪجهه حصو (ڪافر) الله جو مقرر ڪندا آهن ۽ پنهنجي گمان سان چوندا آهن ته هيءُ (حصو) الله جو آهي ۽ هيءُ اسان جي بتن جو آهي، وري جيڪو (حصو) سندن بتن جو هوندو آهي سو الله (واري حصي) سان ملي نه سگهندو آهي، ۽ جيڪو (حصو) الله جو هوندو آهي سو سندن بتن (واري حصي) سان ملي سگهندو آهي، جيڪو فيصلو ڪندا آهن سو بچڻو آهي (۱۳۶). ۽ اهڙي طرح گهڻن مشرڪن لاءِ سندن شريڪن (جن کي خدا ڪري مڃيندا آهن) سندن اولاد جو مارڻ سينگارڻو آهي ته (جيئن) کين هلاڪ ڪن ۽ سندن دين مٿن رلائي ملائي ڇڏين، ۽ جي الله گهري ها ته اهو نه ڪن ها! تنهن ڪري کين ۽ جيڪي ٺاه ٺاهيندا آهن تنهن کي ڇڏي ڏي (۱۳۷).

وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْتُ حِجْرًا لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ
 نَشَاءُ بَزَعِیْهِمْ وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ طُهْرُهَا وَأَنْعَامٌ
 لَا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً عَلَيْهِ سَيَجْزِيهِمْ
 بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٢٨﴾ وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ
 خَالِصَةٌ لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَى أَزْوَاجِنَا وَإِنْ يَكُنْ
 مِّتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ
 عَلِيمٌ ﴿١٢٩﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا
 بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ
 قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٣٠﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ
 جَنَّتٍ مَّعْرُوشَتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ
 مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ
 مُتَشَابِهٍ ۚ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَاتُّوَاحِقْهُ يَوْمَ
 حَصَادِهِ ۚ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٣١﴾ وَ
 مِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةٌ وَفَرُشَاءُ كُلُوا مِنْ ثَمَرِ قُلُوبِ اللَّهِ وَ
 لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٣٢﴾

۽ (پنهنجي خيال سان هيءُ به) چوندا آهن ته هي دور ۽ پوک حرام آهن جنهن لاءِ گهرون تنهن کان سواءِ ان کي ڪوئي نه کائي ۽ (چوندا آهن ته) هڪڙن دورن جي پني (سواريءَ لاءِ) حرام ڪئي ويئي آهي ۽ (بين) دورن تي (ذبح وقت) الله جو نالو ياد نه ڪندا آهن (اهي ڳالهون) الله تي ڪوڙي ٺاه ٺاهڻ سان (ڪندا آهن)۔ جيڪي ٺاه ٺاهيندا آهن تنهن جي کين سگهو سزا ڏيندو (۱۳۸)۔ ۽ چوندا آهن ته جيڪي هنن دورن جي پيٽن ۾ آهي سو خاص اسان جي مردن لاءِ آهي ۽ اسان جي زالن تي حرام ڪيل آهي، ۽ جيڪڏهن مثل هوندو ته آهي (سڀ) ان ۾ پائيوار آهن۔ سندن تقرير جي کين سگهي سزا ڏيندو، ڇو ته الله حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (۱۳۹)۔ جن پنهنجي اولاد کي بنا علم جي بيوقوفي ڪري ڪٺو ۽ جيڪي الله سندن رزق ڏنو سو الله تي ڪوڙي ٺاه ٺاهڻ سان حرام ڪيائون سي بيشڪ نقصان وارا ٿيا۔ (اهي) بيشڪ ڀلا ۽ هدايت وارا نه آهن (۱۴۰)۔ ۽ اهو (الله) آهي جنهن چپرن وارا ۽ بنا چپرن وارا باغ ۽ ڪڇيون ۽ پوکون جن جا ڦر قسم قسم ۽ زيتون ۽ ڌاڙهون هڪ جهڙا ۽ جدا جدا قسم جا پيدا ڪيا، جڏهن ڦرن تڏهن سندن ڦر مان کائو ۽ سندن لاڀاري وقت الله جو حق (سندن زڪواة) ڏيو ۽ آجايو نه وڃايو۔ ڇو ته الله اجائي وڃائيندڙن کي دوست نه رکندو آهي (۱۴۱)۔ ۽ دورن مان (وڏا وڏا) بار ڪٽڻ وارا ۽ زمين سان لڳل (ننڍا جانور پيدا ڪيائين)۔ الله جيڪا اوهان جي روزي ڪئي آهي تنهن مان کائو ۽ شيطان جي وڳن تي نه هلو۔ ڇو ته اهو اوهان جو پڏرو ويري آهي (۱۴۲)۔

ثَمَنِيَّةَ اَزْوَاجٍ مِّنَ الضَّأْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ
 قُلْ ءَالِ الذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ اِمْرَ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اِشْتَمَلْتُ عَلَيْهِ
 اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ نَبِّئُونِي بِعِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ١٣١
 وَمِنَ الْاِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ ءَالِ الذَّكَرَيْنِ
 حَرَّمَ اِمْرَ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اِشْتَمَلْتُ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ
 اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ اِذْ وَصَّيْتُكُمْ اللّٰهُ بِهٰذَا فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ
 افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ اِنَّ اللّٰهَ لَا
 يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ١٣٢ قُلْ لَا اَجِدُ فِيْ مَا اُوْحِيَ اِلَيَّ
 مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَّتَطَعُهُ اِلَّا اَنْ يَّكُوْنَ مِثْلَهُ اَوْ
 دَمًا مَّسْفُوحًا اَوْ لَحْمَ خَنْزِيْرٍ فَاِنَّهُ رِجْسٌ اَوْ فِسْقًا
 اِهْلًا لِّغَيْرِ اللّٰهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَاِنَّ
 رَبَّكَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ١٣٣ وَعَلَى الَّذِيْنَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ
 ذِيْ ظِفْرِ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُوْمَهَا
 اِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمْ اَوِ الْحَوَايَا اَوْ مَا اخْتَلَطَ
 بِعَظْمٍ ذٰلِكَ جَزَيْنٰهُمْ بِبَغْيِهِمْ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ١٣٤

(دور) اٺ قسم آهن، رڍن مان به ۽ ٻڪرين مان به (نر ۽ ماديون) آهن۔
 (اي پيغمبر! ڪاٺڻن) پچ ته (الله) پنهي نرن کي حرام ڪيو آهي يا مادين
 کي يا جنهن کي پنهي قسمن جي مادين جي گهڻين لپيٽيو آهي؟
 جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته مونکي دليل سان خبر ڏيو (۱۴۳) . ۽ اُنن
 مان به قسم ۽ گڻن مان به قسم (اي پيغمبر! ڪاٺڻن) پچ ته نرن کي الله
 حرام ڪيو آهي يا مادين کي يا جنهن کي پنهي قسمن جي مادين جي
 گهڻين لپيٽيو آهي؟ يا جنهن مهل الله اوهان کي اها وصيت ڪئي تنهن
 مهل (اوهين) حاضر هيو؟ پوءِ جيڪو الله تي ڪوڙو ٺاه هڻ لاءِ ٺاهي ته
 ڄاڻپ کان سواءِ ماڻهن کي ڀلائي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ ڇو
 ته الله ظالم قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (۱۴۴) . (اي پيغمبر!) ڇو
 ته جيڪي حڪم مون ڏانهن نازل ٿيا آهن تن ۾ ڪا شيءِ جنهن کي
 ڪائيندڙ ڪائي حرام نه ٿو لھان هن کان سواءِ ته (اھو) مثل هجي يا وهندڙ
 رت يا سوئر جو ماس جو اھي (سڀ) حرام آهن، يا گناه طرح جنهن
 (شيءِ) تي الله جي نالي کان سواءِ ٻئي جو نالو سڏيو وڃي، پوءِ جي ڪو
 لاچاري حالت ۾ نڪي بي فرمان ۽ نڪي حد کان لنگهندڙ ٿئي (۽
 منجهانئس ڪجهه) ته بيشڪ تنهنجو پالڻهار بخشڻهار مهربان آهي (۱۴۵) . ۽
 يهودين تي سڀئي نهن وارا جانور حرام ڪيا هئاسون، ۽ (پڻ) گڻن ۽
 ٻڪرين مان انهن جي پٺي واريءَ لڳل وه يا آندي واريءَ يا هڏن سان
 گڏيل وه کان سواءِ (ٻي سڀ وه) مٿن حرام ڪئي هئي سون۔ اها
 سندين بي فرمانيءَ سببان ڪين سزا ڏني سون ۽ اسين ته ضرور سچ چوڻ وارا
 آهيون (۱۴۶) .

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ

بِأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣٤﴾ سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا

لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ

كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّى ذَاقُوا بَاسَنَا

قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ

إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٣٥﴾ قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ

فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٣٦﴾ قُلْ هَلْ شُهِدَ آءَاءُكُمْ

الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا فَإِنْ شَهِدُوا

فَلَا تَشْهَدُ مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا

بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ

يَعْدِلُونَ ﴿١٣٧﴾ قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّي عَلَيْكُمْ إِلَّا

تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا

أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا

الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي

حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٣٨﴾

پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي ڪوڙو ڀائين ته چؤ ته اوهان جو پالڻهار گهڻي رحمت وارو آهي ۽ ڏوهارڻ قوم کان سندن عذاب نه تاريو (۱۴۷). مشرڪ سگهو چوندا ته جي الله گهري ها ته نڪي اسين شرڪ ڪريون ها ۽ نڪي اسان جا ابا ڏاڏا (شرڪ ڪن ها) ۽ نڪي اسين (پاڻ تي) ڪا شيءِ حرام ڪريون ها. اهڙيءَ طرح کائڻ جيڪي اڳ هئا تن به ڪوڙ پانيو تان جو اسان جي سزا (جو مزو) چڪيائون. (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته اوهان وٽ ڪو دليل آهي ته اهو اسان لاءِ ڪڍي آڻيو. (اوهين) رڳو گمان تي هلندا آهيو ۽ اوهين رڳو اٽڪل هڻندا آهيو (۱۴۸). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته الله جي حجت مضبوط آهي، جيڪڏهن گهري ها ته ضرور اوهان مڙني کي سڌو رستو ڏيکاري ها (۱۴۹). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته پنهنجن شاهدن کي سڏيو جيڪي شاهدي ڏين ته الله انهن (مٿين شين) کي حرام ڪيو آهي پوءِ جيڪڏهن (اهي اچي) شاهدي ڏين ته (تون) انهن سان شاهدي نه ڏي، ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو ۽ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جي چوڻ تي نه هل ۽ اهي پنهنجي پالڻهار سان ٻين کي برابر ڪن ٿا (۱۵۰). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته اوهان جي پالڻهار اوهان تي جيڪي حرام ڪيو آهي سو اچو ته آءُ پڙهي ٻڌايان (اهو هي آهي ته) اوهين ڪنهن شيءِ کي ساڻس شريڪ نه ڪريو ۽ ماءُ پيءُ سان چڱائي ڪريو، ۽ اوهين پنهنجي اولاد کي سڃاڻيءَ سببان نه ڪهو. اسين اوهان کي (ب) ۽ (خاص) انهن کي (ب) روزي ڏيندا آهيون، ۽ بي حياتيءَ جي ڪمن مان جيڪي پڌرو هجي ۽ جيڪي ڳجهو هجي تنهن (سپ) کي (اوهين) ويجهو نه وڃو، ۽ نڪي (اهڙي) ماڻهو کي ماريو جنهن جو مارڻ حق (شرعي قانون) کان سواءِ الله حرام ڪيو آهي. اهو (حڪم) آهي جنهن سان اوهان کي (الله) وصيت فرمائي آهي مان اوهين سمجهو (۱۵۱).

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى
يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۚ وَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا تَكِلِفُ
نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۚ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۚ
وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَٰلِكُمْ وَصَّكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝^(١٥٢)
وَأَنَّ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَٰلِكُمْ وَصَّكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝^(١٥٣)
ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَهَامًّا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا
لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ۝^(١٥٤)
وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ
تُرحَمُونَ ۝^(١٥٥) أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَنْزَلَ الْكِتَابَ عَلَى طَائِفَتَيْنِ
مِنْ قَبْلِنَا ۖ وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَفِيلِينَ ۝^(١٥٦) أَوْ تَقُولُوا
لَوْ أَنَّا أَنْزَلْ عَلَيْنَا الْكِتَابَ لَكُنَّا أَهْدَى مِنْهُمْ ۚ فَقَدْ
جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ ۚ فَمَن أَظْلَمُ
مِمَّنْ كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَاجِدِينَ الَّذِينَ
يَصْدِفُونَ عَنَّا يُتَنَاسَوْنَ الْعَذَابَ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ۝^(١٥٧)

۽ جيڪو (طريقو) بهتر هجي تنهن کان سواءِ (ٻئي طريقي سان) یتیم جي مال کي ويجهو نه وڃو جيسين اهو پنهنجي جوانيءَ کي پهچي، ۽ ماپ ۽ تور انصاف سان پوري ڏيو وٺو، اسين ڪنهن ماڻهو کي سندس وس کان سواءِ (وڌيڪ) تڪليف نه ٿا ڏيون، ۽ جڏهن اوهين (پاڻ ۾) ڳالهايو تڏهن انصاف سان هلو جيتوڻيڪ مائٽيءَ وارو هجي، ۽ الله جو انجام پاڙيو۔
انهيءَ (حڪم جي) اوهان کي وصيت ڪئي اٿس ته مان اوهين نصيحت وٺو (۱۵۲)۔ ۽ هيءَ ته اها منهنجي سڌي واٽ آهي تنهن ڪري ان تي هلو، ۽ ٻين واٽن تي نه هلو جو اهي واٽون اوهان کي سندس واٽ کان جدا ڪنديون۔ انهيءَ (حڪم جي) اوهان کي وصيت فرمائي اٿس ته مان اوهين پرهيزگاري ڪريو (۱۵۳)۔ وري موسيٰ کي ڪتاب انهيءَ ماڻهو تي پنهنجي نعمت جي پوري ڪرڻ لاءِ جو ڀلايو هجي ۽ سڀ ڪنهن شيءِ جي تفصيل لاءِ ۽ هدايت ۽ ٻاجه لاءِ ڏنسون ته مان اهي پنهنجي پالڻهار جي ملاقات کي مڃين (۱۵۴)۔ هيءُ برڪت وارو ڪتاب (يعني قرآن) لاٿوسون تنهنڪري ان جي تابعداري ڪريو ۽ ڊڄو ته اوهان تي ٻاجه ڪئي وڃي (۱۵۵)۔ (هن لاءِ لاٿوسون ته اي ڪافرو!) متان چوڻ لڳو ته اسان کان اڳ وارين ٻن ٽولين کان سواءِ ٻئي (ڪنهن) تي ڪتاب نه لاٿو ويو آهي ۽ اسين سندن پڙهي پڙهائي کان بيخبر هئاسون (۱۵۶)۔ يا چئو ته جيڪڏهن اسان تي ڪو ڪتاب نازل ٿئي ها ته (اسين) ضرور انهن کان وڌيڪ هدايت وارا ٿيون ها، پوءِ بيشڪ اوهان جي پالڻهار کان (روشن) دليل ۽ هدايت ۽ ٻاجه اوهان وٽ آئي آهي، پوءِ ان کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي جو الله جي آيتن کي ڪوڙ چوي ۽ کائڻ منهن موڙي؟ جيڪي اسان جي آيتن کان منهن موڙيندا تن کي انهيءَ سببان بچڙي عذاب جي سزا ڏينداسون جو منهن موڙيندا هئا (۱۵۷)۔

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ
 بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا
 إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ أَمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ
 انْظُرُوا إِنَّا مُنْظِرُونَ ^(١٥٨) إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا
 لَسْتُ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا
 يَفْعَلُونَ ^(١٥٩) مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مَثَلٍ هَاءَ وَمَنْ جَاءَ
 بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ^(١٦٠) قُلْ إِنِّي
 هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ هَذَا قِيمَ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ
 حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ^(١٦١) قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَ
 حَيَاتِي وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ^(١٦٢) لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ
 وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ^(١٦٣) قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغَى رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ
 وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ثُمَّ إِلَى
 رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ^(١٦٤) وَهُوَ الَّذِي
 جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَبْلُوَكُمْ
 فِي مَا آتَاكُمْ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ ^(١٦٥) وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ^(١٦٥)

هن کان سواءِ انتظار نه ڪندا آهن ته وتن ملائڪا اچن يا تنهنجو پالڻهار اچي يا تنهنجي پالڻهار جون ڪي نشانيون اچن، جنهن ڏينهن تنهنجي پالڻهار جون ڪي نشانيون اينديون (تنهن ڏينهن) اهڙي ڪنهن ماڻهوءَ کي سندس ايمان آڻڻ فائدو نه ڏيندو جنهن اڳ ايمان نه آندو هوندو يا پنهنجي ايمان ۾ چڱائي نه ڪئي هوندي. (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته (اوهين به) انتظار ڪريو اسين به انتظار ڪندڙ آهيون (۱۵۸). جن پنهنجي دين کي ڌاروڌار ڪري ڇڏيو ۽ ٽوليون ٽوليون ٿي ويا تن سان تنهنجو ڪو واسطو نه آهي. سندن ڪم الله جي ئي حوالي آهي وري جيڪي ڪندا آهن تنهن جي ڪين سڏ ڏيندو (۱۵۹). جيڪو ڪا چڱائي (الله جي حضور ۾) آڻيندو تنهن لاءِ ان جهڙيون ڏهوڻيون آهن، ۽ جيڪو بچڙائي آڻيندو تنهن کي ان جهڙيءَ کان سواءِ (بي) سزا نه ڏيبي ۽ انهن تي ظلم نه ڪبو (۱۶۰). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته منهنجي پالڻهار مون کي سڌيءَ وات ڏانهن هدايت ڪئي آهي، جو محڪم دين ابراهيم حنيف (خدا ڏانهن هڪ طرفي) جو طريقو آهي، ۽ (ابراهيم) مشرڪن مان نه هو (۱۶۱). (اي پيغمبر! ڪين هيءُ به) چؤ ته منهنجي نماز ۽ منهنجون مڙئي عبادتون ۽ منهنجو جيئڻ ۽ منهنجو مرڻ (سڀ) جهانن جي پالڻهار الله لاءِ آهي (۱۶۲). ان جو ڪو شريڪ نه آهي، ۽ مون کي ان لاءِ حڪم ٿيل آهي ۽ آءٌ پهريون مسلمان آهيان (۱۶۳). (اي پيغمبر!) چؤ ته الله کان سواءِ ٻيو پالڻهار ڇو گهران؟ حالانڪه اهو هر شيءِ جو پالڻهار آهي. ۽ سڀ ڪو ماڻهو جيڪي ڪندو سو (بار) رڳو مٿس هوندو، ۽ ڪو ڪندڙ ٻئي جو بار نه کڻندو، وري اوهان کي پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ جو هنڌ آهي پوءِ جنهن ڳالهه بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سڏ ڏيندو (۱۶۴). ۽ اهو (الله) آهي جنهن اوهان کي زمين جو بادشاهه ڪيو آهي ۽ اوهان مان ڪن جا درجا ڪن کان هن لاءِ بلند ڪيائين ته جيڪي اوهان کي ڏنو اٿس تنهن ۾ اوهان کي پرڪي. چؤ ته تنهنجو پالڻهار جلد سزا ڏيندڙ (به) آهي ۽ بيشڪ اهو بخشڻهار مهربان (به) آهي (۱۶۵).

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَصِّ ١ كِتَابٌ أَنْزَلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ
مِّنْهُ لِتُنذِرَ بِهِ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ٢ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ
إِلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا
تَذَكَّرُونَ ٣ وَكَمْ مِّن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيَاتًا
أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ٤ فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَنْ
قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ٥ فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ
وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ٦ فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا
غَافِبِينَ ٧ وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ٨ وَمَن خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ٩ وَلَقَدْ
مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُم فِيهَا مَعَايِشٌ قَلِيلًا مَّا
تَشْكُرُونَ ١٠ وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ
اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ ١١ لَمْ يَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ ١٢

سورة اعراف مڪي آهي ۽ هيءَ ۲۷ آيتون ۽ چوويهه رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

المص (۱). (اي پيغمبر! هي) ڪتاب تو ڏانهن لاٿو ويو ته ساڻس (ماڻهن کي) ڊيڄارين تنهن ڪري ان بابت تنهنجي سيني ۾ ڪا تنگي ٿيڻ نه گهرجي ۽ مؤمنن لاءِ نصيحت آهي (۲). جيڪي اوهان ڏانهن اوهان جي پالڻهار کان لاٿو ويو تنهن جي پيروي ڪريو ۽ اُن (الله) کان سواءِ ٻين دوستن جي پيروي نه ڪريو. اوهان (تمام) گهٽ نصيحت وٺندا آهيو (۳). ۽ گهڻائي ڳوٺ هئا جي ويران ڪياسون پوءِ (يا) راتو واھ (سمهڻ مهل) انهن کي اسان جو عذاب پهتو يا اهي منجهند جو نند ڪرڻ وارا هئا (۴). پوءِ جڏهن کين اسان جو عذاب پهتو (تڏهن) سندين پڪار هن چوڻ کان سواءِ نه هئي ته اسين (پاڻ تي) ظلم ڪندڙ هئاسون! (۵). پوءِ جن ڏانهن پيغمبر موڪليا ويا تن کان (به) ضرور پڇنداسون ۽ پيغمبرن کان (به) ضرور پڇنداسون (۶). پوءِ (سندن ڪرتوت) مٿن علم سان بيان ڪنداسون ۽ اسين پري نه هئاسون (۷). ۽ اُن ڏينهن (عملن جي) تور سچ آهي، پوءِ جن جا پلڙا ڳرا ٿيا سي ئي چٽل آهن (۸). ۽ جن جا پلڙا هلڪا ٿيا سي اهي آهن جن پاڻ کي انهيءَ سببان نقصان لاٿو جو اسان جي آيتن بابت انڪار ڪندا هئا (۹). ۽ بيشڪ اوهان کي زمين ۾ ٽڪايوسون ۽ منجهس اوهان لاءِ گذران (جو اُٻاءُ) رکيوسون. (پر اوهين) ٿورو شڪر ڪندا آهيو (۱۰). ۽ بيشڪ اوهان کي پيدا ڪيوسون وري اوهان جي شڪل بڻائي سون وري ملائڪن کي چيو سون ته آدم کي سجدو ڪريو پوءِ شيطان کان سواءِ (ٻين) سجدو ڪيو (شيطان) سجدي ڪندڙن مان نه ٿيو (۱۱).

قَالَ مَا مَنَعَكَ اَلَّا تَسْجُدَ اِذَا اَمَرْتُكَ قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي
 مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ^(١٣) قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ
 اَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ اِنَّكَ مِنَ الصَّغِيرِينَ ^(١٤) قَالَ اَنْظِرْنِي
 اِلَى يَوْمٍ يَبْعَثُونَ ^(١٥) قَالَ اِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ^(١٦) قَالَ فَمَا اَغْوَيْتَنِي
 لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ^(١٧) ثُمَّ لَا تَجِدُ مِنْهُمْ بَيْنَ اَيْدِيهِمْ
 وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ اَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ
 شَاكِرِينَ ^(١٨) قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْءُومًا مَّدْحُورًا لِّمَنِ تَبِعَكَ مِنْهُمْ
 لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ^(١٩) وَيَا أَدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ
 الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا
 مِنَ الظَّالِمِينَ ^(٢٠) فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِبَيْدَى لَهُمَا مَا وُورِيَ
 عَنْهُمَا مِنْ سَوَائِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ
 إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ^(٢١) وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي
 لَكُمَا لِنَاصِحٍ ^(٢٢) فَلَهُمَا بَغْرُورٌ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا
 سَوَاتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفْنَ عَلَيْهِمَا مِنْ وَّرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا أَلَمْ
 أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلْ لَكُمَا أَنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ^(٢٣)

(الله) چيو ته توکي سجدي ڪرڻ کان ڪهڙي (ڳالهه) جهليو؟ جڏهن ته توکي حڪم (به) ڪيم۔ چيائين ته آءُ کانئس ڀلو آهيان، مون کي باه مان پيدا ڪيو اٿئي ۽ اُن کي مٽيءَ مان پيدا ڪيو اٿئي (۱۲). (الله) چيو ته اُن (آسمان) مان هيٺ لهي وڃ توکي منجهس وڌائي ڪرڻ نه جڳائيندي آهي تنهن ڪري (تون) نڪر چو ته تون خوار ٿيلن مان آهين (۱۳). چيائين قيامت جي ڏينهن تائين مون کي مهلت ڏي (۱۴). (الله) فرمايو ته يقيناً تون مهلت ڏنلن مان آهين (۱۵). چيائين ته انهيءَ سببان جو تو مون کي گمراه ڪيو (آءُ ته) ماڻهن لاءِ تنهنجيءَ سڌيءَ واٽ تي ضرور وهندس (۱۶). پوءِ سندن اڳيان ۽ سندن پوڻان ۽ سندن سڄي پاسي کان ۽ سندن ڪٻي پاسي کان وڻن ايندس ۽ منجهانئن گهڻا شڪر ڪندڙ نه لهندين (۱۷). (الله) فرمايو ته تون آسمانن مان خوار (۽) تڙيل ٿي نڪري وڃ انهن مان جيڪو تنهنجي تابعداري ڪندو (تنهن کي ۽ توکي دوزخ ۾ وجهي) اوهان مڙني مان دوزخ ضرور پريندس (۱۸). ۽ (چيو سون ته) اي آدم! تون ۽ تنهنجي زال بهشت ۾ وڃي رهو ۽ (جيڪي وڻي سو) جتان وڻي تان کائو ۽ هن وڻ کي ويجهو نه وڃجو نه ته ظالمن مان ٿيندو (۱۹). پوءِ شيطان انهن کي هن لاءِ وسوسو وڌو ته سندن اُگهڙن مان جيڪي کانئس ڍڪيل هو سو انهن لاءِ ظاهر ڪري ۽ چيائين ته اوهان جي پالڻهار اوهان کي هن وڻ کان هن ڌاران نه جهليو آهي ته متان اوهين ملائڪ ٿي پڻو يا (اُن ۾) سدائين رهڻ وارن مان ٿي پڻو (۲۰). ۽ ساڪ ڪڍي انهن کي چيائين ته آءُ (ته) اوهان جو خير خواه آهيان (۲۱). پوءِ انهن کي لڳيءَ سان لاڙي وڌائين، پوءِ جنهن مهل وڻ مان چڪيائون (تنهن مهل) سندن اُگهڙ کين ظاهر ٿي پئي ۽ بهشت جي وڻ مان پن (هڪ ٻئي سان ڳنڍي) پاڻ تي ويڙهڻ لڳا۔ ۽ سندن پالڻهار انهن کي سڏيو (۽ چيائين ته) اوهان کي هن وڻ کان نه جهليو هوم ڇا؟ ۽ اوهان کي نه چيو هوم ڇا ته شيطان اوهان جو پڌرو ويري آهي؟ (۲۲).

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
 الْخَاسِرِينَ ٢٣ قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي
 الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ٢٤ قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا
 تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ٢٥ يَبْنِيٰ آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا
 يُؤَارِي سَوَآتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ
 آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ٢٦ يَبْنِيٰ آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ
 كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوَآتِهِمَا
 إِنَّهُ يَرِيكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ
 أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ٢٧ وَإِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا
 عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ
 اتَّقُوا اللَّهَ عَلَىٰ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ٢٨ قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ
 وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ
 لَهُ الدِّينَ هُ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ٢٩ فَرِيقًا هَدَىٰ وَ
 فَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ
 أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنََّّهُم مُّهْتَدُونَ ٣٠

چيائون ته اي اسان جا پالڻهار! اسان پاڻ تي ظلم ڪيو آهي ۽ جيڪڏهن (تون) اسان کي نه بخشيندين ۽ اسان تي پاڇه نه ڪندين ته ضرور خساري وارن مان ٿينداسون (۲۳). (الله) فرمايو ته هيٺ لهي وڃو اوهين پاڻ ۾ هڪ ٻئي جا ويري آهيو، ۽ اوهان لاءِ زمين ۾ رهڻ جو هنڌ ۽ (گذران جو) سامان (ڪنهن) وقت تائين (نهر ايل) آهي (۲۴). (الله) چيو ته اوهين منجهس حياتي گذاريندؤ ۽ منجهس مرنڊؤ ۽ منجهانس (جيئرا ٿي) نڪرندؤ (۲۵). اي آدم جا اولاد! اوهان تي هڪ پوشاڪ بيشڪ لائي سون جا اوهان جي اگهرن کي ڍڪيندي ۽ سينگار جا ڪپڙا. ۽ پرهيزگاري جي پوشاڪ اها (سڀني کان) پلي آهي اها الله جي نشانين مان آهي مان آهي نصيحت وٺن (۲۶). اي آدم جا اولاد! شيطان اوهان کي اهڙيءَ طرح فتني ۾ نه وجهي جهڙيءَ طرح اوهان جي ماءُ پيءُ کي بهشت مان ٻاهر ڪڍيائين جو سندن پوشاڪ کانئن هن لاءِ چڪي لائين ٿي ته کين سندن اگهر ڏيکاري. سچ آهي ته اهو پاڻ ۽ سندس لشڪر جتان اوهين انهن کي ڏسي نه سگهندا آهيو (تتان آهي) اوهان کي ڏسندا آهن. جيڪي نه مڃيندا آهن تن جو اسان شيطانن کي دوست بڻايو آهي (۲۷). ۽ (پڻ انهن جا دوست جي) جڏهن ڪو بي حياتي جو ڪم ڪن ٿا (تڏهن) چون ٿا ته ان (وات) تي اسان پنهنجا ابا ڏاڏا (هلندا) ڏٺاسون ۽ الله اسان کي انهن (جي ڪرڻ) جو حڪم ڪيو آهي. (اي پيغمبر! کين) چؤ ته بيشڪ الله بي حياتيءَ جي ڪمن جو حڪم نه ڪندو آهي. اوهين الله تي اهو (ڪوڙ) چو چوندا آهيو جنهن جي (سند) اوهين نه ڄاڻندا آهيو؟ (۲۸). چؤ ته تنهنجي پالڻهار انصاف جو حڪم ڪيو آهي، ۽ (حڪم ڪيو اٿس ته) پنهنجا منهن سڀ ڪنهن نماز مهل (الله ڏانهن) سڏا ڪريو ۽ ان لاءِ سچا ديندار ٿي سندس عبادت ڪريو. جيئن پهريون اوهان کي پيدا ڪيائين تيئن (اوهين) موٽندؤ (۲۹). هڪ ٽوليءَ کي هدايت ڪيائين ۽ ٻيءَ ٽوليءَ تي گمراهي لازم ٿي چڪي آهي. چو ته انهن الله کان سواءِ شيطانن کي مددگار ڪري ورتو آهي ۽ پائيندا آهن ته پاڻ هدايت وارا آهن (۳۰).

يَبْنِيْ اَدَمَ خُذْ وَاِزْنِيْكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوْا وَاشْرَبُوْا وَلَا
تُسْرِفُوْا اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِيْنَ ۝٣١ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِيْنَةَ اللّٰهِ الَّتِي
اَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَطَيَّبَتْ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فِي
الحَيٰوةِ الدُّنْيَا خَالِصَةٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كَذٰلِكَ نَفِصِّلُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ
يَعْلَمُوْنَ ۝٣٢ قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَ
الْاِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَاَنْ تُشْرِكُوْا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطٰنًا
وَاَنْ تَقُوْلُوْا عَلٰى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ۝٣٣ وَلِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ وَاِذَا جَآءَ
اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَاخِرُوْنَ سَاعَةً وَّلَا يَسْتَقْدِمُوْنَ ۝٣٤ يَبْنِيْ اَدَمَ اِمَّا
يَا تَبِيْنَكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيٰتِيْ فَمَنْ اَتَقٰى وَاَصْلَحَ
فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ۝٣٥ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا
وَاَسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ۝٣٦ فَمَنْ
اَظْلَمُ مِّنْ اِفْتَرٰى عَلٰى اللّٰهِ كَذِبًا وَّكَذَّبَ بِاٰيٰتِهِ اُولٰٓئِكَ
يَنَالُهُمْ نَصِيْبُهُمْ مِّنَ الْكِتٰبِ حَتّٰى اِذَا جَآءَ تَهُمُ رُسُلُنَا
يَتَوَفَّوْنَهُمْ قَالُوْا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ط
قَالُوْا ضَلُّوْا عَنَّا وَشَهِدُوْا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰفِرِيْنَ ۝٣٧

اي آدم جا اولاد سڀ ڪنهن نماز مهل پنهنجي زينت (جي پوشاڪ) ڏيکيو ۽ کائو ۽ پيئو ۽ اجايو نه وڃايو۔ چو ته الله آجائي وڃائيندڙ کي دوست نه رکندو آهي (۳۱)۔ (اي پيغمبر!) چو ته الله جي (بڻايل) زينت جيڪا، پنهنجن ٻانهن لاءِ پيدا ڪئي اٿس ۽ روزيءَ مان سٺيون، شيون ڪنهن حرام ڪيون آهن؟ چو ته آهي (شيون) دنيا جي حياتيءَ ۾ (۽) خلاصيون قيامت جي ڏينهن مؤمنن لاءِ آهن۔ اهڙيءَ طرح جا قوم ڄاڻندي آهي تنهن لاءِ نشانيون بيان ڪندا آهيون (۳۲)۔ (اي پيغمبر!) چو ته منهنجي پالڻهار بي حياتي جي ڪمن مان جيڪي ظاهر هجي ۽ جيڪي گجهو هجي ۽ (سڀ) گناه ۽ ناحق حد کان لنگهڻ ۽ اهڙيءَ شيءِ کي اوهان جو الله سان شريڪ ڪرڻ جنهن بابت ڪا حجت نه لاهي اٿس ۽ جيڪي نه ڄاڻندا آهيو سو الله تي چوڻ، آهي ئي حرام ڪيون آهن (۳۳)۔ ۽ هر ڪنهن امت جو هڪ وقت طئي ٿيل آهي، پوءِ جڏهن سندن مدت پهچندي (تڏهن) هڪ گهڙي نه ڪي دير ڪندا ۽ نه ڪي اڳيرو ويندا (۳۴)۔ اي آدم جا اولاد! جيڪڏهن اوهان وٽ اوهان مان پيغمبر اچن (جي) اوهان کي منهنجيون آيتون پڙهي ٻڌائين ته جيڪي ڊڄندا ۽ پاڻ سڌاريندا تن کي نه ڪو ڀڄو آهي ۽ نه ڪي آهي غمگين ٿيندا (۳۵)۔ ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو ۽ انهن (جي قبول) کان وڌائي ڪئي سي دوزخي آهن، آهي ان ۾ سڌائين رهڻ وارا آهن (۳۶)۔ جنهن الله تي ڪوڙو ٺاه ٺاهيو يا سندس آيتن کي ڪوڙ ڀانيو تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ انهن کي (لوح محفوظ ۾) لکيل مان سندن حصو (سڪ ۽ ڌڪ جو) ملندو رهندو۔ تان جو جنهن مهل اسان جا قاصد (ملائڪ) سندن روح ڪڍڻ لاءِ ايندا (تڏهن کين) چوندا ته اوهين الله کان سواءِ جن کي سڏيندا هيؤ سي ڪٿي آهن؟ چوندا ته اسان کان ڀلجي ويا ۽ پاڻ تي شاهدي ڏيندا ته پاڻ ڪافر هئا (۳۷)۔

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ
 فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا دَارَكُوا فِيهَا
 جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرَاهُمْ لِأُولَاهُمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَأَنزِلْهُمْ
 عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٌ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾
 وَقَالَتْ أُولَاهُمْ لِأُخْرَاهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ
 فذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا
 بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا
 يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ
 نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾ لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ
 وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا
 خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ تَجْرِي مِنْ
 تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا
 لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ
 وَنُودُوا أَنْ تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

(الله) چوندو ته انهيءَ ٿوليءَ سان دوزخ ۾ گهڙو جيڪي اوهان کان اڳ جنن ۽ ماڻهن مان گذري ويا. جنهن مهل هڪ ٿولي پئي گهڙندي (تنهن مهل) پنهنجي سنگت تي لعنت پئي ڪندي. تان جو جنهن مهل منجهس مڙئي گهڙندا (تنهن مهل) سندن پوئين ٿولي پنهنجي پهرينءَ ٿوليءَ لاءِ چوندي ته اي اسان جا پالڻهار! هن اسان کي گمراه ڪيو هو تنهن ڪري انهن کي باه جو ٻيڻو عذاب ڏي. (الله) چوندو ته سڀ ڪنهن لاءِ ٻيڻو عذاب آهي پر اوهين نه ٿا ڄاڻو (۳۸). ۽ منجهائن پهرين (ٿولي) انهن مان پوئين لاءِ چوندي ته اسان تي اوهان جي ڪا وڏائي ڪانهي تنهنڪري جيڪي ڪمايو هيو تنهن سببان عذاب (جو مزو) چڪو (۳۹). جن اسان جي حڪمن کي ڪوڙو پانيو ۽ کانئن وڏائي ڪئي تن لاءِ آسمان جا دروازا نه کوليا ويندا ۽ نه ڪي ايسٽائين بهشت ۾ گهڙندا جيستائين اُن سُئيءَ جي پاڪي مان (نه) لنگهي. ۽ اهڙيءَ طرح ڏوهارين کي سزا ڏيندا آهيون (۴۰). انهن لاءِ وڃاڻو (به) دوزخ جو هوندو ۽ سندن مٿان پوش (به) دوزخ جو) رهندو. ۽ اهڙي طرح ظالمن کي سزا ڏيندا آهيون (۴۱). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ڪنهن ماڻهو کي سندس وس کان وڌيڪ تڪليف ڏيندا ئي نه آهيون، اهي بهشتي آهن، اهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (۴۲). ۽ جيڪو غير سندن دٻن ۾ هوندو سو ڪڍي ڇڏينداسون سندن (ماڙين جي) هيٺان واهيون پيون وهنديون، ۽ چوندا ته سڀ ساراه انهيءَ الله کي جڳائي جنهن اسان کي هن (بهشت) ڏانهن رستو لاتو. جيڪڏهن الله اسان کي هدايت نه ڪري ها ته ڪڏهن اسين هدايت نه لهون ها! بيشڪ اسان وٽ اسان جي پالڻهار جا پيغمبر سچ وٺي آيا. ۽ سڏيو ويندڙ ته هي بهشت (اوهان کي ڏنو ويو) اُن جا انهيءَ سببان (اوهين) وارث آهيو جو (جڳائي) ڪندا هيو (۴۳).

وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَن قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا
رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ
مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنَّ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٣٣﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَفِرُونَ ﴿٣٤﴾
وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ
وَنَادُوا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَن سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ ﴿٣٥﴾
وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا
تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٣٦﴾ وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا
يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جِئْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ
تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٧﴾ أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ
أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾ وَنَادَىٰ
أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَن أَفِضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا
رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٣٩﴾ الَّذِينَ
اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ
نَنسُوهُمْ كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٤٠﴾

۽ بهشتي دوزخين کي سڏيندا ۽ (چوندا) ته اسان جي پالڻهار اسان سان جيڪو انجام ڪيو سو بيشڪ سچو لڌوسون پوءِ اوهان جي پالڻهار اوهان سان جيڪو انجام ڪيو هو سو سچو نه لڌو ڇا؟ چوندا ته هاڻو! پوءِ سڏيندڙ سندن وچ ۾ سڏيندو ته انهن ظالمن تي الله جي لعنت آهي (۴۴). جيڪي الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليندا رهيا ۽ ان (واٽ) جي ڏنگائي گهرندا رهيا، ۽ اهي آخرت کي نه مڃيندڙ هئا (۴۵). ۽ سندن وچ ۾ پردو ڪيو ويندو، ۽ اعراف ۾ اهڙا ماڻهو هوندا جو سڀ ڪنهن کي سندن پيشانين مان سڃاڻندا. ۽ بهشتين کي سڏي السلام عليكم چوندا، (اڃا) ان ۾ (پاڻ) نه گهڙيا هوندا ۽ اهي اُميدوار هوندا (۴۶). ۽ جڏهن سندن اکيون دوزخين ڏانهن ڦيرايون وينديون (تڏهن) چوندا ته اي اسان جا پالڻهار اسان کي ظالم ٿوليءَ سان گڏ نه ڪر (۴۷). ۽ اعراف وارا جن ماڻهن کي سندن پيشانين مان سڃاڻندا تن کي سڏيندا چوندا ته اوهان جيڪي گڏ ڪيو هو سو ۽ جيڪا وڌائي ڪندا هيؤ تنهن اوهان کان ڪجهه به نه ٿاريو (۴۸). هي اهي (ماڻهو نه) آهن ڇا جن لاءِ اوهين (دنيا ۾) قسم کڻندا هيؤ ته الله مٿن پاڇه نه ڪندو (يعني بهشت ۾ نه گهڙيندن)؟ (انهن کي حڪم ٿيو آهي ته) بهشت ۾ گهڙو اوهان کي ڪو پڻ نه آهي ۽ نڪي اوهين غمگين رهندؤ (۴۹). ۽ دوزخي بهشتين کي سڏيندا (چوندا) ته ڪجهه پاڻي اسان تي پلٽيو يا الله اوهان کي جيڪي رزق ڏنو آهي تنهن مان (ڪجهه ڏيو). چوندا ته الله اهي ٻئي انهن ڪافرن تي حرام ڪيا آهن (۵۰). جن پنهنجي دين کي تماشو ۽ راند ڪري ورتو ۽ انهن کي دنيا جي حياتيءَ ۾ لڳيو، پوءِ انهن کي اڃ ائين وساريو سون جيئن (انهن) پنهنجي هن ڏينهن جي ملڻ کي وساريو هو ۽ (جيئن) اسان جي آيتن جو انڪار ڪندا هئا (۵۱).

وَلَقَدْ جِئْنَهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَاحَةً
لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي
تَأْوِيلَهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ
رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفْعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلْ
غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا
كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٥٣﴾ إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَى اللَّيْلُ
النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ
بِأَمْرِهُ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾ ادْعُوا
رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾ وَلَا تُفْسِدُوا
فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ
اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾ وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّحَ
بُشْرًا لِّبَنِي يَدَيْ رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا
سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ
كُلِّ الشَّجَرَاتِ كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

۽ بيشڪ انهن کي هڪ ڪتاب ڏنسون جنهن کي ڄاڻ سان کولي بيان ڪيوسون ۽ انهيءَ قوم لاءِ هدايت ۽ باجهه آهي جي مڃيندا آهن (۵۲). (ڪافر) هن کان سواءِ انتظار نه ڪندا آهن ته ان (جي وعدي) جي مراد اچي. جنهن ڏينهن سندن مراد ايندي (تنهن ڏينهن) جن ان کي اڳي وساريو هو سي چوندا ته بيشڪ اسان جي پالڻهار جا پيغمبر سچ سان آيا، پوءِ (اڄ) اسان لاءِ ڪي سفارش ڪرڻ وارا (ڪين) آهن؟ جو اسان لاءِ پارت ڪن يا وري موٽايا وڃون ته جيڪي (عمل) ڪياسون تن کان سواءِ ٻيا (چڱا) عمل ڪريون. بيشڪ پاڻ کي نقصان لاتائون ۽ جيڪو ناهه ناهيندا هئا سو کائڻ پلجي ويو (۵۳). اوهان جو پالڻهار اهو الله آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو وري عرش تي متوجه ٿيو، رات سان ڏينهن کي ڍڪيندو آهي (وري ڏينهن) ان (جي ڪڍ) جلد ايندو آهي ۽ سج ۽ چنڊ ۽ تارا سندس حڪم سان نوايل آهن. خبردار پيدا ڪرڻ ۽ حڪم ڪرڻ ان جو (ڪم) آهي جهانن جو پالڻهار الله وڏي برڪت وارو آهي (۵۴). پنهنجي پالڻهار کي زاري ڪندڙ ۽ گجهيءَ طرح سڏيو ڇو ته اهو حد کان لنگهندڙن کي دوست نه رکندو آهي (۵۵). ۽ اوهين ملڪ ۾ ان جي ستاري کان پوءِ فساد نه وجهو ۽ ان (الله) کي پوائتا ۽ آسائتا ٿي سڏيو ڇو ته الله جي باجهه پلارن کي ويجهي آهي (۵۶). ۽ اهو (الله) آهي جو وائن کي پنهنجي رحمت (واريءَ برسات) جي اڳيان خوش خبري ڏيندڙ ڪري گهلائيندو آهي. تان جو جنهن مهل (اهي) ڳرن ڪڪرن کي کڻن ٿيون ته انهن کي ڪنهن غير آباد ديه ڏانهن روانو ڪريون ٿا پوءِ انهن (ڪڪرن) مان پاڻي وسايون ٿا پوءِ ان سان هر جنس جا ميوا ڄمايون ٿا. اهڙيءَ طرح اسين مٿن کي (قبرن مان) ٻاهر ڪڍندا سون ته مان اوهين نصيحت وڻو (۵۷).

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاتَهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبُثَ

لَا يَخْرِجُ إِلَّا نَكِدًا كَذَلِكَ نَصْرَفُ الْأَيِّتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ٥٨

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا

لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ٥٩

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ٦٠ قَالَ

يَقَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ٦١

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ٦٢

أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ

لِيُنْذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ٦٣ فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ

وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِّ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا

إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَابِدِينَ ٦٤ وَإِلَى عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ

يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ٦٥

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُكَ فِي

سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ٦٦ قَالَ يَقَوْمِ

لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ٦٧

۽ (جا) سٺي زمين (آهي تنهن) جا سلا سندس پالڻهار جي حڪم سان ڄمندا آهن۔ ۽ جيڪا اوئي آهي (تنهن جا سلا) خراب سٺن کان سواءِ ٻيا نه ڄمندا آهن۔ اهڙيءَ طرح جيڪا قوم شڪرانو ڪندڙ آهي تنهن لاءِ نشانيون طرحين طرحين بيان ڪندا آهيون (۵۸)۔ بيشڪ نوح کي سندس قوم ڏانهن پيغمبر ڪري موڪليوسون۔ پوءِ چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو ان (الله) کان سواءِ ڪو اوهان جو خدا نه آهي۔ آءُ اوهان تي وڏي ڏينهن جي عذاب (اچڻ) کان ڊڄان ٿو (۵۹)۔ سندس قوم جي سردارن چيو ته اسين توکي پڌري گمراهيءَ ۾ (پيل) ڏسون ٿا (۶۰)۔ چيائين ته اي منهنجي قوم! مون کي ڪا گمراهي ڪانهي پر آءُ جهانن جي پالڻهار جو پيغمبر آهيان (۶۱)۔ اوهان کي پنهنجي پالڻهار جو پيغام پهچائيندو آهيان ۽ اوهان کي نصيحت ڪندو آهيان ۽ الله (جي پار) کان اهو ڄاڻندو آهيان جيڪي اوهين نه ڄاڻندا آهيو (۶۲)۔ اوهان کي (هن ڳالهه جو) عجب لڳو ڇا ته اوهان جي پالڻهار کان هڪ سمجهاڻي اوهان مان هڪ مڙس جي هٿان اوهان وٽ هن لاءِ آئي ته اوهان کي ڊيڄاري ۽ ته اوهين پرهيزگار ٿيو ۽ ته اوهان تي ٻاجه ڪئي وڃي؟ (۶۳)۔ پوءِ کيس ڪوڙو پانيائون پوءِ ان کي ۽ جيڪي ساڻس هئا تن کي ٻيڙيءَ ۾ بچايو سون ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن کي ٻوڙيوسون۔ ڇو ته اها انڌي قوم هئي (۶۴)۔ ۽ عاد (قوم) ڏانهن سندن ڀاءُ هود (پيغمبر ڪري موڪليوسون)۔ چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو ان (الله) کان سواءِ ڪو ٻيو اوهان جو خدا نه آهي۔ پوءِ ڇو نه ڊڄندا آهيو؟ (۶۵)۔ سندس قوم مان ڪافرن سردارن چيو ته اسين بلاشڪ توکي بيوقوفيءَ ۾ ڏسندا آهيون ۽ اسين بلاشڪ توکي ڪوڙن مان ڀانئيندا آهيون (۶۶)۔ چيائين ته اي منهنجي قوم! مون کي ڪا به بيوقوفي ڪانهي پر آءُ جهانن جي پالڻهار جو موڪليل آهيان (۶۷)۔

أَبْلَغُكُمْ رَسُولَ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ ۖ ﴿٦٨﴾ أَوْ عَجِبْتُمْ
 أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ
 وَادْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ
 فِي الْخَلْقِ بَضْطَةً ۖ فَادْكُرُوا الْآءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۖ ﴿٦٩﴾
 قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَمَا كَانَ يَعْبُدُ
 آبَاؤُنَا فَأْتِنَا بِبَيِّنَاتٍ ۖ إِنَّا كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ۖ ﴿٧٠﴾
 قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّنْ رَبِّكُمْ رَجْسٌ وَغَضَبٌ ۖ
 أَتُجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءٍ سَيِّئَاتٍ لَّهُمَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَّا
 نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ ۖ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ
 الْمُنْتَظِرِينَ ۖ ﴿٧١﴾ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَ
 قَطَعْنَادَ الْإِزْدِجَيْنِ ۖ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ ۖ ﴿٧٢﴾
 وَإِلَى شِمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يُقَوْمُوا عِبُدُوا اللَّهَ مَا
 لَكُمْ مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ ۖ
 هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي
 أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ الْيَمِّ ۖ ﴿٧٣﴾

اوهان کي پنهنجي پالڻهار جو پيغام پهچايان ٿو ۽ آءُ اوهان لاءِ امين نصيحت ڪندڙ آهيان (۶۸). (هن ڳالهه جو) عجب لڳو ڇا جو اوهان جي پالڻهار کان اوهان مان هڪ مڙس جي هٿان سمجهاڻي هن لاءِ اوهان وٽ آئي ته اوهان کي ڊيڄاري؟ ۽ (اوهين اهو وقت به) ياد ڪريو جڏهن اوهان کي نوح جي قوم کان پوءِ (سندن) پيڙهيءَ تي وهاريائين ۽ اوهان کي جسماني طاقت ۾ وڌايائين، تنهن ڪري الله جون نعمتون ياد ڪريو ته مان اوهين ڇڻو (۶۹). چيائون ته (تون) هن لاءِ اسان وٽ آيو آهين ڇا ته رڳو هڪ الله جي عبادت ڪريون ۽ اسان جا ابا ڏاڏا جن کي پوڄيندا هئا سي ڇڏي ڏيون؟ جيڪڏهن تون سچو آهين ته جنهن (عذاب) کان اسان کي ڊيڄارين ٿو سو آڻ (۷۰). چيائين ته بيشڪ اوهان تي اوهان جي پالڻهار وٽان عذاب ۽ ڏمر لازم ٿي چڪو آهي. اوهين مون ساڻ رڳو (انهن) نالن ۾ ڇو جهيڙو ڪندا آهيو جن تي اوهان ۽ اوهان جي ابن ڏاڏن ڇڙو نالو رکيو آهي جن (جي مڃڻ) بابت الله ڪو دليل نه لائو آهي؟ پوءِ انتظار ڪريو بيشڪ آءُ (به) اوهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان (۷۱). پوءِ ان کي ۽ جيڪي ساڻس هئا تن کي پنهنجي ٻاجه سان بچايوسون ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن جي پاڙ پٽي ڇڏي سون، ۽ اهي مؤمن نه هئا (۷۲). ۽ ثمودين ڏانهن سندن ڀاءُ صالح کي (پيغمبر ڪري موڪليو سون). چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اوهان جو الله کان سواءِ ٻيو ڪو خدا نه آهي، بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان هڪ معجزو آيو آهي، هيءُ الله جي ڏاڄي اوهان لاءِ نشاني آهي تنهن ڪري انهيءَ کي ڇڏي ڏيو ته الله جي زمين ۾ چرندي رهي ۽ ان کي ڪو ايذاءُ نه پهچائجو ته اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب وٺندو (۷۳).

وَإِذْ كُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ

فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ

الْجِبَالَ بُيُوتًا ۖ فَادْكُرُوا الْآءَ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ

مُفْسِدِينَ ۚ قَالَ الْهَلَاكُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ

لِلَّذِينَ اسْتَضَعُوا إِلَيْنَا مَنْ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صُلْحًا

مُرْسَلٌ مِّنْ رَبِّي ۚ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ۝٤٥

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنْتُمْ بِهِ

كٰفِرُونَ ۝٤٦ فَعَقَرُوا وَالنَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وَ

قَالُوا يَصْلِحْ أَمْرُنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ

الرُّسُلِينَ ۝٤٧ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ

جُثَيِّينَ ۝٤٨ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَاقَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ

رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّصِيحِينَ ۝٤٩

وَلَوْ طَا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ

بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ ۝٥٠ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ

شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ ۚ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ۝٥١

۽ جڏهن اوهان کي عادين کان پوءِ پيڙهيءَ تي وهاريائين (سو احسان به) ياد
ڪريو ۽ اوهان کي ملڪ ۾ جاءِ ڏنائين ۽ ان جي پٽن مان ماڙيون بڻائيندا
آهيو ۽ ٽڪرن کي ٽڪي گهر بڻائيندا آهيو، تنهن ڪري الله جون نعمتون
ياد ڪريو ۽ (اوهين) ملڪ ۾ فساد ٿي بگيڙ نه وجهو (۷۴). سندس قوم
مان وڏائي ڪندڙن سردارن انهن کي چيو جن منجهانن هيئن (ماڻهن)
ايمان آندو هو ته اوهين ڄاڻندا آهيو ڇا ته صالح پنهنجي پالڻهار (جي طرف)
کان موڪليل آهي؟ انهن چيو ته جنهن (شريعت) سان ان کي موڪليو ويو
آهي تنهن تي اسين ايمان آڻيندڙ آهيون (۷۵). وڏائي ڪندڙن چيو ته جنهن
تي اوهان ايمان آندو آهي تنهن جا اسين منڪر آهيون (۷۶). پوءِ ڏاچيءَ کي
منبو ڪيائون ۽ پنهنجي پالڻهار جي حڪم کان بي فرمان ٿيا ۽ (چٽر
ڪري) چيائون ته اي صالح! جيڪڏهن پيغمبرن مان آهين ته جنهن
(عذاب) جو اسان سان انجام ڪيو اٿئي سو اسان تي آڻ (۷۷). پوءِ
زلزلي (جي عذاب) ورتن پوءِ پنهنجن گهرن ۾ ڪُرنڊڙا ٿي (مري)
ويا (۷۸). پوءِ (صالح) کائن منهن موڙيو ۽ چيائين ته اي منهنجي قوم!
بيشڪ اوهان کي پنهنجي پالڻهار جو پيغام پهچايم ۽ اوهان کي نصيحت
ڪيم پر اوهين نصيحت ڪندڙن کي دوست نه رکندا آهيو (۷۹). ۽ لوط
کي (پيغمبر ڪري موڪليو سون) جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين ته اوهين
اهڙي بي حياتي ڇو ڪندا آهيو جا اوهان کان اڳ ساري جهان (جي
ماڻهن) مان ڪنهن هڪ به نه ڪئي آهي؟ (۸۰). جو اوهين عورتن کي
چڏي نرن ڏانهن شهوت سان ويندا آهيو. بلڪ اوهين حد کان لنگهندڙ قوم
آهيو (۸۱).

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ
مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنْاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٨٢﴾ فَأَنْجَيْنَاهُ
وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ ۖ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٨٣﴾ وَأَمْطَرْنَا
عَلَيْهِمْ مَطَرًا ۖ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٨٤﴾
وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۖ قَالَ يَبْنَؤُمْ عِبَادُ اللَّهِ
مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ
رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ
أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَقْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بِعَدَا صَلَاحِهِا
ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾ وَلَا تَقْعُدُوا
بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
مَنْ آمَنَ بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا ۖ وَاذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ
قَلِيلًا فَكَثَّرَكُمْ ۖ وَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾ وَإِنْ كَانَ طَائِفَةٌ مِنْكُمْ آمَنُوا
بِالَّذِى أُرْسِلْتُ بِهِ وَطَائِفَةٌ لَمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا
حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا ۖ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٧﴾

۽ سندس قوم جي ورندي هن چوڻ کان سواءِ نه هئي ته انهن کي (لوط سميت) پنهنجن ڳوٺن مان لوتي ڇڏيو. چو ته اهي ماڻهو پاڪ بڻبا آهن (۸۲). پوءِ اسان لوط کي ۽ سندس گهر وارن کي. سندس زال کان سواءِ. بچايو سون (اها) رهيلن مان هئي (۸۳). ۽ مٿن (پٿرن جو) مينهن وسايو سون. پوءِ (اي پيغمبر) ڏس ته ڏوهارين جي پڇاڙي ڪهڙي (خراب) ٿي (۸۴). ۽ مدين (وارن) ڏانهن سندن پاءُ شعيب کي (پيغمبر ڪري موڪليو سون). چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اوهان جو الله کان سواءِ ٻيو ڪو خدا ڪونهي. بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان (چٽيون) نشانيون آيون آهن تنهن ڪري ماڻ ۽ تور پوري ڏيو وٺو ۽ ماڻهن کي سندن شيون گهٽ نه ڏيو ۽ ملڪ ۾ ان جي سڌاري کان پوءِ فساد نه وجهو. جيڪڏهن اوهين مؤمن آهيو ته اهو اوهان لاءِ ڀلو آهي (۸۵). ۽ سڀ ڪنهن رستي تي هن لاءِ نه ويهو ته جيڪو الله کي مڃي تنهن کي ڌمڪايو ۽ الله جي واٽ کان جهليو ۽ ان (واٽ) جي ڏنگائي گهرو، ۽ ياد ڪريو جڏهن اوهين ٿورڙا هيو تڏهن اوهان کي وڌايائين ۽ ڏسو ته فساد وجهندڙن جي پڇاڙي ڪهڙي (بيچڙي) ٿي (۸۶). ۽ جيڪڏهن اوهان مان هڪ ٽوليءَ انهيءَ کي مڃيو آهي جنهن سان موڪليو ويو آهيان ۽ ٻي ٽوليءَ نه مڃيو آهي ته (اوهان کي جڳائي ته اڻڄاڻائين) صبر ڪريو جيسين اسان جي وچ ۾ الله حڪم ڪري، ۽ اهو چڱو حڪم ڪندڙ آهي (۸۷).

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ
 يُشْعِبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودَنَّ فِيْ مِلَّتِنَا
 قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كِرْهِيْنَ ۖ قَدْ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا
 فِيْ مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّيْنَا اللَّهَ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيْهَا
 إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ
 تَوَكَّلْنَا رَبُّنَا افْتَرَيْنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ
 الْفَاتِحِينَ ۖ وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِيَنَّ اتَّبَعَهُمُ
 شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا لَّخَسِرُونَ ۖ فَآخَذَتْهُمْ الرِّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا
 فِيْ دَارِهِمْ جِثْمِينَ ۖ ۙ الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا لَمْ يَكُنُوا
 فِيْهَا ۖ الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَسِرِينَ ۖ فَتَوَلَّى
 عَنْهُمْ وَقَالَ يَ قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ
 فَكَيْفَ آتَى عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ ۖ ۙ وَمَا أَرْسَلْنَا فِيْ قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ
 إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ ۖ ۙ
 ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ
 آبَاءَنَا الضَّرَاءُ وَالسَّرَاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۖ ۙ

سندس قوم مان هٺيلن سردارن (چتر ڪري) چيو ته اي شعيب توکي ۽ جن توکي مڃيو آهي تن کي پنهنجي شهر مان ضرور لودينداسون يا ته اوهين اسان جي ريت ۾ موٽي اچو (شعيب) چيو ته جيتوڻيڪ اسين اوهان جي دين کي برو ڀانئيندڙ آهيون (ته به موٽنداسون ڇا)؟ (۸۸). جيڪڏهن اسين اوهان جي ريت ۾ انهيءَ کان پوءِ جو، الله اسان کي کانئس ڇڏايو، موٽي اچون ته بيشڪ الله تي ڪوڙ مڙهيو سون. ۽ اسان جي پالڻهار الله جي گهر کان سواءِ اسان کي منجهس موٽڻ نه جڳائيندو آهي اسان جي پالڻهار جي علم سڀني شين کي سمايو آهي اسين الله تي ڀروسو ڪريون ٿا. اي اسان جا پالڻهار! اسان جي ۽ اسان جي قوم جي وچ ۾ انصاف سان فيصلو ڪر ۽ تون چڱو فيصلو ڪندڙ آهين (۸۹). ۽ سندس قوم مان ڪافرن جي ٽولي (پنهنجن يارن کي) چيو ته جيڪڏهن اوهين شعيب جي تابعداري ڪندؤ ته اوهين اتي جو اُتي نقصان وارا ٿيندؤ (۹۰). پوءِ انهن کي زلزلي (جي عذاب) ورتو پوءِ پنهنجي جاين ۾ گوڏن ڀر ڪري (مري) ويا (۹۱). جن شعيب کي ڪوڙو ڀانيو سي جڻڪ انهن (ڳوٺن) ۾ رهيا ٿي نه هئا. جن شعيب کي ڪوڙو ڀانيو سي نقصان وارا هئا (۹۲). پوءِ کانئن منهن موڙيائين ۽ چيائين ته اي منهنجي قوم! بيشڪ اوهان کي پنهنجي پالڻهار جا پيغام پهچايا اٿم ۽ اوهان جي خير خواهي ڪيم تنهن ڪري (هاڻي) ڪافر قوم تي ڇا لاءِ ڏک ڪريان؟ (۹۳). ۽ ڪنهن ڳوٺ ۾ پيغمبرن مان ڪو به نه موڪليو سون پر اُتي جي رهاڪن کي (پيغمبرن جي نافرمانيءَ سبب) سختي ۽ مصيبت ۾ پڪڙيندا رهيا سون ته مان اُهي عاجزي ڪن (۹۴). وري (اڻڄاڻين) ڏک جي بجاءِ سک مٽائي ڏنو سون جيستائين آسودا ٿيا ۽ چيائون ته بيشڪ اسان جي ابن ڏاڏن کي (ائين) ڏک سک پهتو هو پوءِ اوچتو ئي انهن کي سندن بي خبريءَ جي حالت ۾ پڪڙيو سون (۹۵).

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
 مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا
 كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ
 بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٧﴾ وَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن
 يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ
 فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ
 لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ أَهْلِهَا أَن لَّوْنَشَاءُ
 أَصْبَنَهُم بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾
 تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ
 رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِن قَبْلُ
 كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدْنَا
 لِأَكْثَرِهِمْ مِّنْ عَهْدٍ وَإِن وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٢﴾
 ثُمَّ بَعَثْنَا مِن بَعْدِهِم مُّوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
 فَظَلَمُوا بِهَا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾ وَ
 قَالَ مُوسَىٰ يَفِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

۽ جيڪڏهن انهن ڳوٺن وارا ايمان آڻين ها ۽ پرهيزگار بڻجن ها ته مٿن آسمانن ۽ زمين کان برڪتون ضرور کوليون ها پر ڪوڙ ڀانيائون تنهن ڪري انهن جيڪي ڪيو تنهن سببان کين پڪڙيوسون (۹۶). ڳوٺن وارا جنهن حال ۾ سمهيل هجن تنهن مهل راتو واھ پاڻ تي اسان جي عذاب پهچڻ کان چو بي پوا ٿيا آهن؟ (۹۷). يا ڳوٺن وارا هن کان چو بي پوا ٿيا آهن جو اسان جو عذاب ڏينهن چڙهي مهل وٽن اچي ۽ اهي راند ڪندا هجن؟ (۹۸). الله جي رٿ کان چو بي پوا ٿيا آهن؟ جو توتي واريءَ قوم کان سواءِ (ٻيو) ڪو الله جي رٿ کان بي پٿو نه ٿيندو آهي (۹۹). جيڪي، ملڪ جي رهندڙن کان پوءِ، وارث ٿين ٿا تن کي پڌرو نه ٿيو آهي ڇا؟ ته جيڪڏهن گهرون ها ته کين سندن گناهن سببان سزا ڏيون ها، ۽ سندن دلين تي مهر هڻون ها ته اهي نه ٻڌن ها (۱۰۰). (اي پيغمبر!) اهي ڳوٺ آهن جن جون خبرون توتي بيان ڪريون ٿا، ۽ بيشڪ وٽن سندن پيغمبر چئن معجزن سان آيا، پوءِ انهيءَ سببان جو اڳي ڪوڙ ڀانيائون اهي ڪٿي مڃيندا هئا. اهڙيءَ طرح الله ڪافرن جي دلين تي مهر هڻندو آهي (۱۰۱). ۽ منجهائن گهڻن کي انجام (تي پورو) نه ڏنو سون، ۽ منجهائن گهڻن کي دين ڏنو سون (۱۰۲). وري کائڻ پوءِ موسيٰ کي فرعون ۽ سندس قوم ڏانهن پنهنجن معجزن سان پيغمبر ڪري موڪليوسون پوءِ انهن کي نه مڃيائون. (اي پيغمبر!) ڏس ته فساد ڪندڙن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي (۱۰۳). ۽ موسيٰ (فرعون کي) چيو ته اي فرعون اءُ جهانن جي پالڻهار جو پيغمبر آهيان (۱۰۴).

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ قَدْ جُنْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ
 مِنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ
 بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٦﴾ فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ
 فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعْنَا لَهُ فِإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ
 لِلنَّظِيرِينَ ﴿١٠٨﴾ قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا السَّاحِرُ
 عَلَيْهِمْ ﴿١٠٩﴾ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾
 قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿١١١﴾ يَأْتُوكَ
 بِكُلِّ سِحْرِ عَلَيْهِمْ ﴿١١٢﴾ وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا
 إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾
 قَالُوا يَمُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقَىٰ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ نَحْنُ الْمُلْقِينَ ﴿١١٥﴾
 قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ
 وَجَاءُوا بِسِحْرِ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ
 فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا
 كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾ فَغَلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَغِيرِينَ ﴿١١٩﴾ وَ
 أَلْقَى السَّحَرَةُ سُجُودًا ﴿١٢٠﴾ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢١﴾

هن (ڳاله) تي قائم آهيان ته الله تي سچ کان سواءِ ڪجهه به نه چوان۔
 بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان چٽي معجزي سان آيو آهيان تنهن
 ڪري بني اسرائيلن کي مون سان (هلڻ) جي موڪل ڏي (۱۰۵)۔ (فرعون)
 چيو ته جيڪڏهن ڪو معجزو آندو اٿئي ته جيڪڏهن سچن مان آهي ته
 اهو آڻ (۱۰۶)۔ پوءِ پنهنجي لٽ اڇلياڻين ته اڇلڻ سان ئي اها پڌرو واسينگ
 (نانگ) ٿي پئي (۱۰۷)۔ ۽ پنهنجو هٿ ٻاهر ڪڍيائين ته اهو ڪڍڻ
 ساڻ ئي ڏسندڙن لاءِ روشن ٿيو (۱۰۸)۔ فرعون جي قوم مان سکر ماڻهو
 چوڻ لڳا ته هيءُ پڪو ڄاڻو جادوگر آهي (۱۰۹)۔ اوهان کي اوهان جي
 ملڪ مان ڪڍي ڇڏڻ گهري ٿو، تنهن ڪري اوهين ڇا ٿا صلاح
 ڏيو؟ (۱۱۰)۔ (فرعون کي) چيائون ته کيس ۽ پاڻس کي ترسائ ۽ ڪوٺيندڙ
 شهرن ڏانهن موڪل (۱۱۱)۔ ته تو وٽ سڀيئي ڄاڻو جادوگر اٿين (۱۱۲)۔
 ۽ فرعون وٽ جادوگر آيا چوڻ لڳا ته جيڪڏهن اسين غالب ٿيون ته
 اسان لاءِ ضرور (ڪو) انعام (هٿ) گهرجي (۱۱۳)۔ فرعون چيو ته هاڻو
 (انعام به ڏبو) ۽ اوهين مرتبي وارن مان (به) ٿيندؤ (۱۱۴)۔ چيائون ته اي
 موسيٰ! يا توکي (جادو جي شيءِ) اڇلڻ گهرجي يا (پهرين) اسين اڇليندڙ
 ٿيون (۱۱۵)۔ (موسيٰ) چيو ته (اوهين) اڇليو، پوءِ جنهن مهل اڇلياڻون
 (تنهن مهل) ماڻهن جون اکيون جادوءَ سان بند ڪيائون ۽ انهن کي
 ڊيڄاريائون ۽ وڏا جادو آندائون (۱۱۶)۔ ۽ موسيٰ ڏانهن وحي موڪليوسون
 ته پنهنجي لٽ اڇل پوءِ جيڪو جادو ڪيائون تنهن کي اها انهيءَ ئي مهل
 ڳهندي ويئي (۱۱۷)۔ پوءِ سچ پڌرو ٿيو ۽ جيڪي ڪندا رهيا سو ڪوڙو
 ٿيو (۱۱۸)۔ پوءِ (فرعون وارا) ان هنڌ هيٺا ٿيا ۽ خوار ٿي موٽيا (۱۱۹)۔
 ۽ جادوگر سجدي ۾ ڪري پيا (۱۲۰)۔ چيائون ته جهانن جي پالڻهار تي
 ايمان آندوسون (۱۲۱)۔

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ۖ قَالَ فِرْعَوْنُ اَمَنْتُمْ بِهِ قَبْلَ اَنْ
 اُذِنَ لَكُمْ اِنَّ هَذَا الْمَكْرُ مَكْرَتُهُوْهُ فِي الْهَدِيْنَةِ لِيُخْرِجُوْا مِنْهَا
 اَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۝۱۳۲ لَا قُطْعَنَ اَيْدِيكُمْ وَاَرْجُلُكُمْ
 مِّنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَا صَلْبَبْنَكُمْ اَجْمَعِيْنَ ۝۱۳۳ قَالُوْا اِنَّا اِلَى رَبِّنَا
 مُنْقَلِبُوْنَ ۝۱۳۴ وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا اِلَّا اَنْ اٰمَنَّا بِآيٰتِ رَبِّنَا لَهَا
 جَآءُ ثَنَانٍ رَبَّنَا فَزِعُوْا عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّانَا مُسْلِمِيْنَ ۝۱۳۵ وَقَالَ
 الْهٰلَاكُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ اَتَذَرُ مُوسٰى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوْا
 فِى الْاَرْضِ وَيَذَرَكَ وَآلِهَتَكَ ۖ قَالَ سَنَقْتِلُ اِبْنَاءَهُمْ
 وَنَسْتَحْيِ نِسَاءَهُمْ ۖ وَاِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُوْنَ ۝۱۳۶ قَالَ مُوسٰى
 لِقَوْمِهِ اسْتَعِيْنُوْا بِاللّٰهِ وَاصْبِرُوْا اِنَّ الْاَرْضَ لِلّٰهِ
 يُورِثُهَا مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهِ ۖ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِيْنَ ۝۱۳۷
 قَالُوْا اُوْذِيْنَا مِنْ قَبْلِ اَنْ تَاْتِيْنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا
 قَالَ عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُهْلِكَ عَدُوْكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِى
 الْاَرْضِ فَيَنْظُرْ كَيْفَ تَعْمَلُوْنَ ۝۱۳۸ وَلَقَدْ اَخَذْنَا اِلَ
 فِرْعَوْنَ بِالسِّنِيْنَ وَنَقَضْنَا مِنَ الشَّجَرٰتِ لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُوْنَ ۝۱۳۹

(جو) موسيٰ ۽ هارون جو پالڻهار (آهي) (١٢٢). فرعون چيو ته اوهان منهنجي موڪل کان اڳي ئي ان تي ايمان ڇو آندو آهي؟ هيءُ (اوهان جو) فريب آهي (جو پاڻ ۾ گڏجي) هن ڪري (هن) شهر ۾ ڪيو اٿو ته سندس رهاڪن کي منجهانئس ڪڍي ڇڏيو، پوءِ سگهو ئي ڄاڻندؤ (١٢٣). اوهان جا هٿ ۽ اوهان جا پير اُٻتر سبتّر ضرور وڌيندس وري اوهان مڙني کي ضرور سوريءَ ڇاڙهيندس (١٢٤). چيائون ته بيشڪ اسان پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽندڙ آهيون (١٢٥). ۽ تون رڳو هن ڪري اسان سان وير ٿو رکين ته اسان جي پالڻهار جا حڪم جڏهن اسان وٽ آيا (تڏهن) اسان مڃيا آهن. اي اسان جا پالڻهار اسان تي صبر پلٽ ۽ اسان کي مسلمان ڪري مار (١٢٦). ۽ فرعون جي قوم جي سردارن (کيس) چيو ته موسيٰ ۽ سندس قوم کي هن لاءِ ڇڏي ڏئين ٿو ڇا؟ ته ملڪ ۾ فساد وجهن ۽ توکي ۽ تنهنجي معبودن (جي عبادت) کي ڇڏي ڏين؟ چيائين ته سندن پٽ سگهو ئي ڪهنداسون ۽ سندن ڌيئرون جيئريون ڇڏي ڏينداسون، ۽ اسين سندن مٿان بيشڪ زور وارا آهيون (١٢٧). موسيٰ پنهنجيءَ قوم کي (دلگير ڏسي) چيو ته الله کان مدد گهرو ۽ صبر ڪريو، ڇو ته ساري زمين الله جي آهي پنهنجن ٻانهن مان جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي ان جو وارث بڻائيندو آهي ۽ (ڇڱي) عاقبت پرهيزگارن لاءِ آهي (١٢٨). چيائون ته اسين تنهنجي اچڻ کان اڳ (به) ۽ تنهنجي اچڻ کان پوءِ (به) ايڏايا ويا آهيون. موسيٰ چين ته اُميد آهي ته اوهان جو پالڻهار اوهان جي دشمن کي ناس ڪري ڇڏيندو ۽ ملڪ ۾ اوهان کي پيڙهيءَ تي وهاريندو پوءِ ڏسندو ته (اوهين) ڪهڙي طرح عمل ٿا ڪريو (١٢٩). ۽ بيشڪ فرعون جي قوم کي ڏڪار ۽ ميون جي گهٽتائي ۾ گرفتار ڪيوسون ته مان آهي نصيحت وٺن (١٣٠).

فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحُسْنَةُ قَالُوا النَّاهِيَةُ وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ
يَطَّيِّرُوا بِمُوسَى وَمَنْ مَعَهُ إِلَّا إِنَّمَا ظَنُّهُمْ عِنْدَ اللَّهِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾ وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ
مِنْ آيَةٍ لِنَسْحَرَنَّ بِهَا فَتَمَنَّخُنَّ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾ فَأَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ آيَاتٍ
مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾ وَلَمَّا
وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرَّجْزُ قَالُوا يَمُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ
عِنْدَكَ لَئِنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرَّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ
مَعَكَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٣٤﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرَّجْزَ إِلَى
أَجَلٍ هُمْ بِلِغْوِهِ إِذَا هُمْ يَنْكُشُونَ ﴿١٣٥﴾ فَانْتَقَبْنَا مِنْهُمْ
فَاغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ يَأْتُهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا
غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾ وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَفُونَ
مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ
رَبِّكَ الْحُسْنَى عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَرْنَا
مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

پوءِ جڏهن انهن کي سک پهتو ٿي تڏهن چيائون ٿي ته هيءَ اسان جو (حق) آهي ۽ جيڪڏهن انهن کي ڪو ڏک پهچندو هو ته موسيٰ ۽ سندس سنگت کي نياڳو پائيندا هئا۔ خبردار الله وٽ ته سندين ئي نياڳائي آهي پر منجهائن گهڻا نه ٿا ڄاڻن (۱۳۱)۔ ۽ چيائون ته (اي موسيٰ) جڏهن به ڪا نشاني اسان وٽ هن لاءِ آئيندين ته ان سان اسان تي جادو ڪرين ته اسين توکي مڃڻ وارا نه آهيون (۱۳۲)۔ پوءِ مٿن طوفان ۽ ماڪرڙ ۽ جوڻان ۽ ڏيڏر ۽ رت کليل معجزا موڪلياسون پوءِ وڏائي ڪيائون ۽ (اها) ڏوهاري قوم هئي (۱۳۳)۔ ۽ جڏهن مٿن سزا پهتي ٿي (تڏهن) چيائون ٿي ته اي موسيٰ! پنهنجي پالڻهار کان انهيءَ وعدي سان جو تو سان ڪيو اٿس اسان لاءِ دعا گهر، ته جيڪڏهن اسان تان عذاب لائڻ ته توتي ضرور ايمان آئينداسين ۽ بني اسرائيل کي (به) ضرور توسان هلڻ (جي موڪل) ڏينداسون (۱۳۴)۔ پوءِ جنهن مهل عذاب جيڪو کين ٺهرايل مدت تائين پهچڻو هو، سو کائڻ لائوسون ٿي (تنهن مهل) اتي جو اتي انهن انجام ڀڳو ٿي (۱۳۵)۔ پوءِ اسان کائڻ پورو وڃڻ جو انهن کي سمنڊ ۾ انهيءَ ڪري ٻوڙيوسون جو انهن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو ۽ انهن کان بي خبر هئا (۱۳۶)۔ ۽ اها قوم جيڪا هيٺي پائڻي هئي تنهن کي انهي اڀر ۽ اوله جي زمين (يعني شام ۽ مصر) جو وارث ڪيوسون جنهن ۾ برڪت رکي هئي سون۔ ۽ تنهنجي پالڻهار جو بني اسرائيلن سان چڱو انجام انهي سببان پورو ٿيو جو صبر ڪيائون۔ ۽ فرعون ۽ سندس قوم جيڪي بڻايو ۽ جيڪا (اڏاوت) بلند ڪئي هئائون سا (سڀ) ناس ڪري ڇڏي سون (۱۳۷)۔

وَجُوزُنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ
عَلَى أَصْنَامٍ لَهُمْ قَالُوا يَهُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ
إِلَٰهَةٌ قَالِ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ١٣٨ إِنَّ هَؤُلَاءِ مَتَّبِعُوا هُمْ
فِيهِ وَيُطِلُّ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ١٣٩ قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِيكُمْ
إِلَٰهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ١٤٠ وَإِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ
فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُقَتِّلُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَ
يَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ١٤١
وَعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرِ فِتْنَةٍ
مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ
هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ
الْمُفْسِدِينَ ١٤٢ وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ
رَبِّ ارْنِي أَنْظُرَ إِلَيْكَ قَالِ لَنْ تَرَانِي وَلَكِنْ أَنْظُرْ إِلَى
الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي فَلَمَّا تَجَلَّى
رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ
قَالَ سُبْحَنكَ ثُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ١٤٣

۽ بني اسرائيلن کي سمنڊ کان پار ٽپايو پوءِ اُهي هڪڙي اهڙي قوم تي پهتا جو پنهنجن بتن جا مجاور هئا (موسيٰ کي) چيائون ته اي موسيٰ! اسان لاءِ (به) هڪڙو اهڙو معبود بڻاءِ جهڙا هنن لاءِ معبود آهن۔ (موسيٰ) چيو ته پڪ اوهين جاهل قوم آهيو (۱۳۸)۔ بيشڪ هي ماڻهو پاڻ جنهن (مذهب ۾ پيل) آهن سو برباد ٿيل آهي ۽ جيڪي ڪندا رهندا آهن سو باطل آهي (۱۳۹)۔ موسيٰ چيو ته الله کان سواءِ هن هوندي به اوهان لاءِ ٻيو معبود ڇو گهران جو ان اوهان کي جهانن جي ماڻهن کان ڀلو ڪيو آهي؟ (۱۴۰)۔ ۽ (ياد ڪريو) جڏهن اوهان کي فرعون جي ماڻهن کان ڇڏايوسون جن اوهان کي بچڙو عذاب چڪايو ٿي۔ جو اوهان جا پٽ ڪهندا هئا ۽ اوهان جون ڌيئرون جيئريون ڇڏيندا هئا ۽ ان ۾ اوهان جي پالڻهار کان اوهان لاءِ وڏي پرڪ هئي (۱۴۱)۔ ۽ موسيٰ کي ٽيهن راتين جو انجام ڏنوسون ۽ انهيءَ کي (ٻين) ڏهن سان پورو ڪيوسون پوءِ سندس پالڻهار جو انجام چاليهن راتين جو پورو ٿيو، ۽ موسيٰ پنهنجي ڀاءُ هارون کي چيو ته منهنجي قوم ۾ منهنجي پوڻتان خليفو ٿي ۽ سڌارو ڪج ۽ فسادين جي واٽ تي نه هلج! (۱۴۲)۔ ۽ جنهن مهل موسيٰ اسان جي انجام واري هنڌ آيو ۽ سندس پالڻهار ساڻس ڳالهايو (تنهن مهل) چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي پاڻ ڏيکار ته آءُ توکي ڏسان۔ (الله) چيو ته مون کي ڪڏهن نه ڏسي سگهندين پر جبل ڏانهن نهار پوءِ جيڪڏهن هن پنهنجي جاءِ تي ٽڪاءُ ڪيو ته تون مون کي ڏسي سگهندين۔ پوءِ جنهن مهل سندس پالڻهار جبل ڏانهن تجلو ڪيو (تنهن مهل) ان کي ٽڪر ٽڪر ڪري ڇڏيائين ۽ موسيٰ بيهوش ٿي ڪري پيو۔ پوءِ جنهن مهل هوش ۾ آيو (تنهن مهل) چوڻ لڳو ته توکي پاڪائي جڳائي تنهنجي درگاه ۾ توبه ڪيم ۽ آءُ (سڀ کان) پهريون مؤمن آهيان (۱۴۳)۔

قَالَ يُوسَىٰ إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَ
 بِكَلَامِي ۖ فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٣٧﴾ وَكَتَبْنَا
 لَهُ فِي الْأَلْوَارِجِ مِن كُلِّ شَيْءٍ مَّوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ
 شَيْءٍ ۖ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسِنَهَا
 سَأُورِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٣٨﴾ سَأَصْرِفُ عَنْ آيَتِيَ الَّذِينَ
 يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ
 لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا
 وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ
 كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٩﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا
 بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ
 إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾ وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِن بَعْدِهِ مِنْ
 حُلِيِّهِمْ عِجْلًا جَسَدًا آلِهَةً خَوَاطِئًا لِّمُيَرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُمْ
 وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا ۚ اتَّخَذُوا ظُلُمِيقًا ﴿١٤١﴾ وَلَمَّا
 سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِنْ
 لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٢﴾

(الله) فرمايو ته اي موسيٰ! مون توکي پنهنجي پيغمبريءَ ۽ پنهنجي ڳالهائڻ سان ماڻهن کان ڀلايو ڪيو آهي جيڪو (توريت) توکي ڏنو اٿم سو وٺ ۽ شڪر ڪندڙن مان هج (۱۴۴). ۽ اُن (موسيٰ) لاءِ سڀ ڪنهن شيءِ جي نصيحت واسطي ۽ سڀ ڪنهن شيءِ جي ڌارو ڌار بيان واسطي (توريت) تختين ۾ لکي ڏنسون، (۽ چيو ويس) ته اُن کي پختائيءَ سان وٺ ۽ پنهنجي قوم کي حڪم ڪر ته اُن جون چڱيون ڳالهيون (عمل ۾) وٺندا رهن. اوهان کي بدڪارن جي جاءِ سگهو ڏيکاريندس (۱۴۵). جيڪي زمين ۾ ناحق وڌائي ڪندا رهندا آهن تن کي سگهو پنهنجن آيتن (جي سمجهه) کان جهليندس. ۽ جيڪڏهن سڀ نشانيون ڏسندا ته (به) انهن تي ايمان نه آئيندا. ۽ جيڪڏهن هدايت جي واٽ ڏسندا ته اُن کي واٽ نه بڻائيندا، ۽ جيڪڏهن گمراهيءَ جي واٽ ڏسندا ته اُن کي واٽ بڻائيندا. اهو هن سببان آهي جو اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيائون ۽ انهن کان غافل رهيا هئا (۱۴۶). ۽ جن اسان جي آيتن کي ۽ آخرت جي ملڻ کي ڪوڙ ڄاتو تن جا اعمال ناس ٿيا، جيڪي ڪمائيندا آهن تنهن کان سواءِ ٻيو ڪو بدلو نه ڏين (۱۴۷). ۽ موسيٰ جي قوم کانئس پوءِ انهن (قبطين) جي زيورن مان گابي جو بوتو اهڙو ٺاهي ورتو جنهن کي رنڀ هئي. نه ٿي ڏٺائون ڇا ته اهو ساڻن نه ڳالهائيندو هو ۽ نڪي انهن کي ڪا واٽ ڏيکاريندو هو؟ اُن کي (خدا ڪري) ورتائون ۽ ظالم هئا (۱۴۸). ۽ جڏهن پنهنجي هٿان وين (يعني پشيمان ٿيا) ۽ سمجهيائون ته اهي پڪ گمراه ٿيا (تڏهن) چيائون ته جيڪڏهن اسان جو پاڻڻهار اسان تي ٻاجه نه ڪندو ۽ اسان کي نه بخشيندو ته ضرور ٿوئي وارن مان ٿيندا سون (۱۴۹).

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا
خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي أَعَجِلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ وَأَلْقَى الْأَلْوَاحَ
وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمِّ إِبْرَاهِيمَ الْقَوْمُ
اسْتَضَعُّونَنِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا تُشْهِتُ بِيَ الْأَعْدَاءُ وَ
لَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ^(١٥٠) قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِخِي وَ
ادْخُلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ^(١٥١) إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا
الْعِجْلَ سَيْنًا لَهُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ^(١٥٢) وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا
مِّنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ^(١٥٣)
وَلَمَّا سَكَتَ عَن مُّوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاحَ وَفِي نُسخَتِهَا
هُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ^(١٥٤) وَاخْتَارَ مُوسَى
قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِّإِيقَاتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ
لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ مِّن قَبْلُ وَإِيَّايَ أَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ
مِّنَّا إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَن تَشَاءُ وَتَهْدِي مَن
تَشَاءُ أَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ^(١٥٥)

۽ جڏهن موسيٰ پنهنجي قوم ڏانهن ڏمريل افسوس ڪندڙ ٿي موٽيو (تڏهن) چيائين ته جيڪي منهنجي پريٽ مون کان پوءِ ڪيو سو بچڙو آهي، پنهنجي پالڻهار جي حڪم کان (اڳ) ڇو تڪڙ ڪيو؟ ۽ قرهيوڻ اڇليائين ۽ پنهنجي ڀاءُ جي مٿي (جي وارن) کان وٺي کيس پاڻ ڏانهن ڇڪڻ لڳو۔ (هارون) چيو ته اي منهنجا ڀاءُ! بيشڪ (هن) قوم مون کي هيڻو ڀانيو ۽ منهنجي مارڻ تي سنڀريا تنهن ڪري مون تي دشمن نه ڪلاءِ ۽ نڪي مون کي ظالم قوم سان گڏ (۱۵۰). (موسيٰ) چيو ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي ۽ منهنجي ڀاءُ کي بخش ۽ اسان کي پنهنجي ٻاجھ ۾ داخل ڪر۔ ۽ تون (سڀني) ٻاجھ وارن کان وڌيڪ ٻاجهارو آهين (۱۵۱). جن گابي کي (خدا ڪري) ورتو تن کي سندن پالڻهار وٽان ڏمر ۽ دنيا جي حياتيءَ ۾ خواري سگهو پهچندي۔ ۽ اهڙي طرح ٺاه ناهيندڙن کي سزا ڏيندا آهيوڻ (۱۵۲). ۽ (اي پيغمبر!) جن بچڙا ڪم ڪيا وري ان کان پوءِ توبه ڪيائون ۽ ايمان آندائون (تن کي) تنهنجو پالڻهار ان (توبه) کان پوءِ بخشڻهار مهربان آهي (۱۵۳). ۽ جڏهن موسيٰ جو ڏمر لٿو تڏهن (توريت جون) قرهيوڻ (کڻي) ورتائين، ان جي لکي ۾ انهن لاءِ هدايت ۽ ٻاجھ هئي جيڪي پنهنجي پالڻهار کان ڊڄندا آهن (۱۵۴). ۽ موسيٰ پنهنجي قوم مان ستر ڄڻا اسان جي (ملاقات جي) انجام لاءِ چونڊيا، پوءِ جنهن مهل انهن کي زلزلي ورتو (تڏهن موسيٰ) چيو ته اي منهنجا پالڻهار! جيڪڏهن (تون) گهرين ها ته هن کان اڳ انهن کي ۽ خاص مون کي هلاڪ ڪري ڇڏين ها۔ اسان منجهان بي عقلن جيڪي ڪيو تنهن سببان اسان کي ڇو ٿو هلاڪ ڪرين؟ اها تنهنجي پرک (حڪمت) کان سواءِ نه آهي۔ جنهن کي گهرين تنهن کي ان سان گمراه ڪندو آهين ۽ جنهن کي گهرين تنهن کي (ان سان) هدايت ڪندو آهين۔ تون اسان جو سنڀاليندڙ آهين تنهن ڪري اسان کي بخش ۽ اسان تي ٻاجھ ڪر ۽ تون (سڀ کان) چڱو بخشيندڙ آهين (۱۵۵).

وَكُتِبَ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا
 هُدُنَا إِلَيْكَ ط قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي
 وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ ط فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ
 الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾ الَّذِينَ
 يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا
 عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ
 وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ
 الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ
 عَلَيْهِمْ ط فَاَلَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَ
 اتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾
 قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا
 الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي
 وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي
 يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾ وَ
 مِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

۽ اسان لاءِ هن دنيا ۾ ۽ آخرت ۾ چڱائي لک چو ته اسين تو ڏانهن رجوع ٿيا آهيون۔ (الله) فرمايو ته آءُ پنهنجو عذاب جنهن لاءِ وٺندو اٿم تنهن کي پهچائيندو آهيان، ۽ منهنجي پاڄم سڀ ڪنهن شيءِ کي شامل آهي۔ پوءِ آءُ پنهنجي پاڄم انهن لاءِ لکندس جيڪي پرهيزگاري ڪندا آهن ۽ زڪوة ڏيندا آهن ۽ جيڪي منهنجي آيتن تي ايمان آڻيندا آهن (۱۵۶)۔ (۽ پڻ آخرت جي رحمت انهن لاءِ لکندس) جيڪي انهيءَ نبي آمي پيغمبر جي تابعداري ڪندا آهن جنهن جون وصفون توريت ۽ انجيل ۾ پاڻ وٽ لکيلون لهندا آهن (اهو) انهن کي چڱن ڪمن جو حڪم ڪندو آهي ۽ برن ڪمن کان انهن کي جهليندو آهي ۽ سٺيون شيون انهن لاءِ حلال ڪندو آهي ۽ پليٽ شيون مٿن حرام ڪندو آهي ۽ سندن ڳرو بار ۽ جيڪي تڪليفون مٿن هيون سي کائڻ لاهيندو آهي۔ پوءِ جن ان تي ايمان آندو ۽ سندس تعظيم ڪئي ۽ کيس مدد ڏنائون ۽ انهيءَ نور (ڪلام الله) جي تابعداري ڪيائون جيڪو ساڻس لاڻو ويو سي ئي چٽل آهن (۱۵۷)۔ (اي پيغمبر!) چو ته اي انسانو! آءُ اوهان مڙني ڏانهن ان الله جو پيغمبر (ٿي آيو) آهيان جنهن جي آسمانن ۽ زمين ۾ بادشاهي آهي، ان الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق نه آهي اهو جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي تنهن ڪري الله ۽ سندس انهي پيغمبر آمي نبي تي ايمان آڻيو جيڪو الله ۽ سندس حڪمن کي مڃيندو آهي ۽ ان جي تابعداري ڪريو ته مان اوهين سڌي واٽ لهو (۱۵۸)۔ ۽ موسيٰ جي قوم مان هڪ اهڙي ٽولي آهي جا (ماڻهن کي) سڌو رستو ڏيکاريندي آهي ۽ (اهي) ان سان انصاف تي هلندا آهن (۱۵۹)۔

وَقَطَّعْنَهُمْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا ۖ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ
مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ ۖ
فَاتَّبَعْتَ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ۖ قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ
مَّشْرِبَهُمْ ۖ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ ۖ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ
الْمَنَّ وَالسَّلْوَىٰ ۖ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ ۖ وَ
مَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾ وَإِذْ قِيلَ
لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ
شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ ۖ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَّغْفِرْ
لَكُمْ خَطِيئَتَيْكُمْ ۖ سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦١﴾ فَبَدَّلَ
الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ
فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا
يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾ وَسَأَلَهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ
حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ
حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ
تَأْتِيهِمْ كَذٰلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

۽ بني اسرائيلن مان ٻارهن پاڙا ٽوليون ڪري جدا ڪياسون۔ ۽ جڏهن موسيٰ کان سندس قوم پاڻي گهريو تڏهن ڏانهس وحي موڪليوسون ته پنهنجي لٽ پھڻ کي هڻ، پوءِ (هنياڻن ته) اُن مان ٻارهن چشما ڦٽي وڙها۔ بيشڪ سڀ ڪنهن ماڻهو پنهنجي پاڻي ڀرڻ جي جاءِ ڄاڻي ٿي۔ ۽ اسان مٿن ڪڪر جي چانو ڪئي ۽ مٿن من ۽ سلوي لاٿاسون۔ (۽ چيوسون ته) جيڪا اوهان جي سٺي روزي بڻائي اٿون تنهن مان کائو۔ ۽ اسان جو ڪجهه نه وڃايائون پر پاڻ کي نقصان ٿي لائون۔ (۱۶۰)۔ ۽ جڏهن انهن کي چيو ويو ته هن ڳوٺ ۾ وڃي ٽڪو ۽ منجهانئس جتان وٺيو تان کائو ۽ چئو ته بخش (ڪرا) ۽ دروازي کان سجدو ڪندڙ ٿي لنگهو ته اوهان کي اوهان جون خطائون بخشيون۔ ڀلارن کي سگهو وڌيڪ (چڱائي) ڏينداسون (۱۶۱)۔ پوءِ انهن (بني اسرائيلن) مان جيڪي ظالم هئا تن کي جيڪا ڳالهه چئي ويئي هئي سا انهن مٿي ٻي ڳالهه چئي پوءِ مٿن آسمان کان انهيءَ سببان سزا موڪلي سون جو ظلم ٿي ڪيائون (۱۶۲)۔ ۽ (اي پيغمبر!) کائن اُن ڳوٺ (جي حال) بابت پڇا ڪر جيڪو درياءَ جي ڪناري تي هو۔ جڏهن (اهي منع هوندي) چنڇر (جي حڪم) ۾ حڪم عدولي ڪرڻ لڳا جڏهن انهن جون مڇيون سندن چنڇر ڏينهن (پاڻيءَ جي مٿان) سندن سامهون پڌريون ٿي اينديون هيون ۽ جنهن ڏينهن چنڇر نه ڪندا هئا تنهن ڏينهن (ٻاهر) نه اينديون هيون، اهڙيءَ طرح انهن کي انهيءَ سببان پرڪيوسون جو نافرمان ٿي ڪيائون (۱۶۳)۔

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا يَحْكُمُ اللَّهُ بِهِمْ وَلَهُمْ أَعْدَابٌ مِّمَّا يَصْنَعُونَ ۚ قَالُوا مَعذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٢٣﴾ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعِزِّ بَيْسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٢٤﴾ فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿١٢٥﴾ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيُبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ ۖ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٦﴾ وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمَاةً مِّنْهُمْ الضَّالِّحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ وَبَلَوْنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٢٧﴾ فَخَلَفَ مِنْ بَعدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَىٰ وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا ۖ وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِّثْلُهَا يَأْخُذُوهَا أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِّثْلُهَا بِالْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَاللَّهُ الدَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٢٨﴾ وَالَّذِينَ يَمَسُكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٢٩﴾

۽ جڏهن منجهائن هڪ ٽوليءَ (نصيحت ڪندڙن کي) چيو ته اهوڙيءَ قوم کي اوهين ڇو نصيحت ڪندا آهيو جن کي الله هلاڪ ڪندڙ آهي يا کين سخت عذاب ڪندڙ آهي؟ تڏهن چيائون ته (اسان جي نصيحت) اوهان جي پالڻهار وٽ عذر آهي ۽ مان آهي ڊڄن. (۱۶۴). پوءِ جيڪا نصيحت ڏني ويئي هين سا جنهن مهل وساريائون انهيءَ مهل انهن ماڻهن کي بچايوسون جيڪي مدائي کان جهليندا هين ۽ ظالمن کي سخت عذاب سان انهيءَ ڪري پڪڙيوسون جو هو بدڪار هئا (۱۶۵). پوءِ جنهن کان جهليو ويو هين تنهن کان جڏهن حد ٽپيا تڏهن کين چيوسون ته خوار ٿيل ڀولڙا ٿيو (۱۶۶). ۽ (ياد ڪر) جڏهن تنهنجي پالڻهار (يهودين کي) سدڻي ته (اهو) مٿن قيامت تائين (اهڙو حاڪم) ضرور مقرر ڪندو جيڪو انهن کي بچڙي سزا چڪائيندو رهندو. ڇو ته تنهنجو پالڻهار سگهو سزا ڏيندڙ آهي، ۽ اهو بخشڻهار مهربان (به) آهي (۱۶۷). ۽ انهن (بني اسرائيلن) کي ملڪ ۾ ٽوليون ٽوليون ڪري پڪيڙي ڇڏيوسون، منجهائن ڪي سڌريل آهن ۽ ڪي اڻ سڌريل آهن ۽ انهن کي سڪن ۽ ڏڪن سان پرکيوسون ته مان آهي موٽن (۱۶۸). وري کانئن پوءِ اهڙا بچڙا انهن جي جاڳهن تي ويٺا جو ڪتاب (توريت) جا (چڙا) وارث بڻيا. هن دنيا جو سامان اختيار ڪندا آهن ۽ چوندا آهن ته بخشباسون، ۽ جيڪڏهن وٽن ڪو اهڙو سامان ايندو آهي ته (اهي پشيمان نه ٿيندا آهن ۽) اهو وٺندا آهن. کانئن ڪتاب (توريت) ۾ هي انجام نه ورتو ويو هو ڇا ته سچ کان سواءِ الله تي ڪجهه به ڪين چون؟ ۽ جيڪي منجهس آهي سو پڙهيو به اٿن ۽ آخرت جو ملڪ انهن لاءِ ڀلو آهي جيڪي پرهيزگار آهن پوءِ ڇو نه سمجهندا آهيو؟ (۱۶۹). ۽ جيڪي ڪتاب کي مضبوطيءَ سان وٺن ٿا ۽ نماز پڙهن ٿا. (اهڙن) نيڪن جو اجر اسين نه وڃائيندا آهيون (۱۷۰).

وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ ؕ
 خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ ۖ وَادْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ؕ^(١٤١)
 إِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِن بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَ
 أَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ ؕ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا أَن
 تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ؕ^(١٤٢) وَتَقُولُوا إِنَّمَا
 أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِن قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّن بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا
 بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ؕ^(١٤٣) وَكَذَلِكَ نَقُصُّلُ الْآيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ
 يَرْجِعُونَ ؕ^(١٤٤) وَآتِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ
 مِنهَا فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ؕ^(١٤٥) وَلَوْ شِئْنَا
 لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ
 كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِن تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثُ ؕ
 ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ
 الْقُصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ؕ^(١٤٦) سَاءَ مَثَلًا لِّلْقَوْمِ الَّذِينَ
 كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَانفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ؕ^(١٤٧) مَن يَهْدِ اللَّهُ
 فَهُوَ الْمُهْتَدِىٰ وَمَن يُضِلِّ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ؕ^(١٤٨)

۽ (ياد ڪر) جڏهن انهن جي مٿان جبل کي ٽنگيوسون ڇڻ ته اهو چٽي
هو ۽ پانيائون ته اهو مٿن ڪرندو، (ڪين چيوسون) ته جيڪي اسان اوهان
کي ڏٺو آهي سو محڪم ڪري وٺو ۽ جيڪي منجهس آهي سو ياد ڪندا
رهو ته مان اوهين (عذاب کان) بچو (۱۷۱). ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر)
جڏهن تنهنجي پالڻهار آدم جي اولاد مان (يعني) سندن پٽن مان سندن
اولاد کي پيدا ڪيو ۽ سندن وجود کي مٿن شاهد ڪيائين (۽ پڇيائين)
ته (آءُ) اوهان جو پالڻهار نه آهيان ڇا؟ چيائون ته هائو (آهين)، گواه ٿيا
آهيون، (اها گواهي هن لاءِ وٺي هئي) ته (متان) قيامت جي ڏينهن چئو ته
اسين هن (ڳالهه) کان بي خبر هئاسون (۱۷۲). يا (متان) چئو ته شرڪ رڳو
اسان جي ابن ڏاڏن اڳ ڪيو هو ۽ اسين کانئن پوءِ اولاد هئاسون، تنهن
ڪري جيڪي بيهودن ڪيو تنهن سببان اسان کي ڇو ٿو هلاڪ
ڪرين؟ (۱۷۳). ۽ اهڙيءَ طرح اسين آيتون کليل طرح بيان ڪندا آهيون ته
مان آهي موٽن (۱۷۴). ۽ (اي پيغمبر!) تون ان (ماڻهو) جو قصو ڪين پڙهي
ٻڌاءِ جنهن کي پنهنجن آيتن جو علم ڏنو هيوسون (اهو) انهن (آيتن جي
علم) مان (پاڻ پٽائي) نڪتو پوءِ شيطان سندس پٺيان لڳو پوءِ (اهو)
گمراهن مان ٿيو (۱۷۵) ۽ جيڪڏهن اسين گهرون ها ته کيس انهن (آيتن)
سان ضرور مٿاهون ڪريون ها پر هو زمين (جي پستيءَ) ڏانهن جهڪي پيو
۽ پنهنجين سڌن جي پٺيان لڳو، پوءِ سندس مثال ڪتي جي مثال وانگر
ٿيو، (جو) جيڪڏهن (تون) مٿس (ڪا شيءِ) اولارين ته سهڪي يا جي
چڏي ڏينس ته (به) سهڪي، اهو انهي قوم جو مثال آهي جن اسان جي
آيتن کي ڪوڙ ڄاتو، پوءِ (اي پيغمبر انهن کي) اها نصيحت پڙهي ٻڌاءِ ته
مان آهي سوچ ڪن (۱۷۶). جن ماڻهن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن
جو حال بچڙو آهي ۽ انهن پاڻ تي ئي ظلم ڪيو (۱۷۷). جنهن کي الله
هدايت ڪئي سو هدايت وارو آهي، ۽ جن کي گمراه ڪيائين سي ئي
نقصان وارا آهن (۱۷۸).

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا
يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ أُذُنٌ لَا
يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ^(١٤٩)
وَلِلَّهِ الْأَسْبَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ
فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ^(١٥٠) وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً
يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ^(١٥١) وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ^(١٥٢) وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيِّدِي
مَتِينٌ^(١٥٣) أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ
مُّبِينٌ^(١٥٤) أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ
اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ^(١٥٥) وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ
حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ^(١٥٦) مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَ
يَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ^(١٥٧) يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ
مُرْسُهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا لِوَقْتِهَا إِلَّا هُوَ ثَقُلَتْ
فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ الْبَغْتَةُ يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ خَفِيٌّ
عَنِهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ^(١٥٨)

۽ بيشڪ دوزخ لاءِ جن ۽ ماڻهن مان گهڻا پيدا ڪيا اٿون انهن جون (اهڙيون) دليون آهن جو انهن سان (الله جو حڪم) نه سمجهندا آهن ۽ انهن جون (اهڙيون) اکيون آهن جو انهن سان (حقانيت) ڏسي نه سگهندا آهن ۽ انهن جا (اهڙا) ڪن آهن جو انهن سان (حق کي) ٻڌي نه سگهندا آهن. اهي ڍورن وانگر آهن بلڪ انهن کان به وڌيڪ گمراه آهن اهي ئي غافل آهن (۱۷۹). ۽ الله جا نالا (سڀ) سهڻا آهن تنهن ڪري کيس انهن (نالن) سان سڏيو ۽ جيڪي سندس نالن کي ڦيرائيندا آهن تن کي ڇڏي ڏيو. ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن جي سگهو سزا ڏين (۱۸۰). ۽ جيڪي اسان پيدا ڪيا آهن تن مان هڪ ٿولي آهي جا سڄي (دين) جو سڌو رستو ڏيکاريندي آهي، ۽ اُن (دين) سان انصاف ڪندا آهن (۱۸۱). ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن کي سگهو ڍرڏيئي (اُتاهون) سزا ڏينداسون جتان ڄاڻندا ئي نه (۱۸۲). ۽ انهن کي مهلت ڏيندس، ڇو ته اسان جي رٿ مضبوط آهي (۱۸۳). (اهي) سوچ نه ڪندا آهن ڇا ته سندن سنگتي (محمد ﷺ) کي ڪا چريائي ڪانهي؟ اهو ته رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهي (۱۸۴). آسمانن ۽ زمين جي بادشاهيءَ (۾) ۽ الله هر جنس مان جيڪي پيدا ڪيو آهي تنهن ۾ نه نهاريندا آهن ڇا؟ ۽ ته متان سندن (موت جي ٺهرايل) مدت پڪ پوري ٿيڻ تي هجي، پوءِ قرآن کان بعد ڪهڙيءَ ڳالهه تي ايمان آڻيندا؟ (۱۸۵). جنهن کي الله گمراه ڪندو آهي تنهن کي ڪو هدايت ڪرڻ وارو ڪونهي ۽ الله انهن کي سندن گمراهيءَ ۾ حيران ٿيل ڇڏي ڏيندو آهي (۱۸۶). (اي پيغمبر!) تو کان قيامت بابت پڇن ٿا ته ڪهڙيءَ مهل اچڻي آهي، ڇو ته انهيءَ جي خبر رڳو منهنجي پالڻهار وٽ آهي، الله کان سواءِ کيس سندس وقت تي ڪو پڌرو نه ڪندو. (اُن جي اچڻ جي مهل جي ڄاڻ) آسمانن ۽ زمين ۾ ڳري ٿي آهي (يعني ڪو سمجهي نه ٿو سگهي). اها ته اوهان وٽ اوچتو ئي ايندي. (اي پيغمبر) تو کان (ائين) پڇن ٿا جو ڇٽڪ تون اُن جي کوجنا ڪندڙ آهين. ڇو ته اُن جي خبر الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن وٽ نه آهي پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (۱۸۷).

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ
 كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ
 السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾ هُوَ الَّذِي
 خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا
 فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَبْلًا خَفِيفًا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ
 دَعَا اللَّهَ رَبَّهَا لَبِئْسَ اتِّتْنَا صَالِحًا لَكُنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٨٩﴾
 فَلَمَّا أَتَتْهَا صَالِحًا جَعَلَ لَهُ شُرَكَاءَ فِيهَا أَتَتْهَا فَتَعَلَّى اللَّهُ
 عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾ أَيُشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ ﴿١٩١﴾
 وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾ وَإِنْ
 تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ أَدَعَوْتُهُمْ
 أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ ﴿١٩٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 عِبَادُ أَمْثَالِكُمْ قَدْ دَعَوْهُمْ فَلَيْسَ تَجِيبُوا لَهُمْ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾ أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ أَلَهُمُ آيِدٌ يَبْطِشُونَ
 بِهَا أَمْ أَلَهُمُ آعِينٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ
 بِهَا قُلْ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُوا فَلَا تُنْظَرُونَ ﴿١٩٥﴾

چو ته الله جي گهر داران آء پاڻ کي نڪي فائدو ۽ نڪي نقصان پهچائي سگهان ٿو۔ ۽ جيڪڏهن ڳجه ڄاڻان ها ته گهڻيون چڱايون گڏ ڪريان ها، ۽ مون کي ڪو ڏک نه پهچي ها، آء ته ان قوم لاءِ رڳو ڊيڄاريندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ (پيغمبر) آهيان جيڪي مڃيندا آهن (۱۸۸)۔ اهو (الله) آهي جنهن اوهان کي هڪ وجود مان بڻايو ۽ منجهانئس سندس زال هن لاءِ بڻايائين ته ساڻس سڪون وٺي، پوءِ جنهن مهل ساڻس ميلاپ ڪندو آهي ته اها هلڪي بار سان ڳورھاري ٿيندي آهي ۽ ان سان گهمندي رهندي آهي ۽ وري جنهن مهل ڏاڍي ڳري ٿيندي آهي (تنهن مهل) ٻئي پنهنجي پالڻھار کي سڏيندا آهن (ته قسم آهي) ته جيڪڏهن اسان کي صالح (ٻار) ڏيندين ته ضرور شڪر ڪندڙن مان ٿينداسون (۱۸۹)۔ پوءِ جنهن مهل انهن کي صالح (پٽ) ڏيندو آهي (تنهن مهل) جيڪي انهن کي ڏنائين تنهن ۾ الله سان شريڪ مقرر ڪندا آهن، ۽ جنهن شيء کي الله سان شريڪ بڻائيندا آهن تنهن کان الله (جو شان) مٿاهون آهي (۱۹۰)۔ (هي مشرڪ) اهڙن کي چو ٿا شريڪ بڻائين جي ڪجهه بڻائي نه سگهندا آهن ۽ اهي پاڻ خليف آهن (۱۹۱)۔ ۽ نڪي انهن کي ڪا مدد ڏيئي سگهندا آهن ۽ نڪي پاڻ کي (ٺي) مدد ڏيئي سگهندا آهن (۱۹۲)۔ ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن انهن کي هدايت ڏانهن سڏيندو ته اوهان جي تابعداري نه ڪندا۔ اوهان تي برابر آهي ته انهن کي سڏيو يا اوهين ماڻ ڪريو (۱۹۳)۔ الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو سي اوهان جهڙا ٻانها آهن تنهن ڪري جيڪڏهن (اوهين) سچا آهيو ته انهن کي سڏيو، ته پوءِ ڀلي اوهان کي ورندي ڏين (۱۹۴)۔ انهن (بتن) کي ڪي پير آهن ڇا جن سان گهمندا آهن يا انهن کي ڪي هٿ آهن ڇا جن سان وٺندا آهن يا انهن کي اکيون آهن ڇا جن سان ڏسندا آهن يا انهن کي ڪن آهن ڇا جن سان ٻڌندا آهن؟ چو ته (اوهين) پنهنجن بتن کي سڏيو پوءِ مون لاءِ (جيڪا رت اڇيو سا) رڻيو ۽ مون کي مهلت نه ڏيو (۱۹۵)۔

إِنَّ وَلِيََّ اللَّهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ ۖ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾
 وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتِطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلَا
 أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾ وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا
 وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾ خذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ
 بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١٩٩﴾ وَإِنَّمَا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ
 الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَافٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمُ
 مُبْصِرُونَ ﴿٢٠١﴾ وَإِخْوَانُهُمْ يَبُدُّوهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يِقْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾
 وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بَايَةٌ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ
 مَا يُوحَىٰ إِلَىٰ مِن رَّبِّي ۖ هَذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَ
 رَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾ وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا
 لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾ وَإِذْ كَرَّرْنَاكَ فِي نَفْسِكَ
 تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُؤَانَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ
 وَالْآصَالِ وَلَا تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ
 لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

بيشڪ منهنجو مددگار آھو الله آھي جنھن ڪتاب نازل ڪيو ۽ آھو نيڪن
 کي مدد ڏيندو آھي (۱۹۶). ۽ ان (الله) کان سواءِ جن کي سڏيندا آھيو سي
 اوهان کي ڪا مدد ڏيئي نه سگھندا آھن ۽ نڪي پاڻ کي مدد ڏيئي سگھندا
 آھن (۱۹۷). ۽ جيڪڏھن اوهين انھن کي هدايت ڏانهن سڏيو ته ڪين
 ٻڌندا. ۽ ڪين ڏسندو آھين (ته چڻ) ته تو ڏانهن تڪين ٿا مگر آھي
 ڏسندا ئي نه آھن (۱۹۸). (اي پيغمبر) معافي ڏيڻ جي عادت ڪر ۽ چڱي
 ڪم ڪرڻ جو حڪم ڪر ۽ جاهلن کان منھن موڙ. (۱۹۹). ۽
 جيڪڏھن توکي شيطان کان ڪو وسوسو پوي ته الله کان پناه گھر. چو ته
 آھو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آھي (۲۰۰). جيڪي پرهيزگار آھن تن کي جڏھن شيطان
 کان ڪو وسوسو پهچندو آھي تڏھن الله کي ياد ڪندا آھن پوءِ آھي انهيءَ
 ئي مهل (دانائيءَ واري نظر سان) ڏسندڙ ٿيندا آھن (۲۰۱). ۽ انھن (شيطانن)
 جا پائر ڪين گمراھيءَ ۾ چڪيندا آھن وري نه گھٽائيندا آھن (۲۰۲). ۽
 (اي پيغمبر!) جڏھن وٽن ڪا آيت نه اٿيندو آھين (تڏھن) چوندا آھن ته
 (پاڻ) چو نه ٺاھيندو آھين؟ چو ته جيڪي مون ڏانهن پنھنجي پالڻھار جو
 وحي ٿيندو آھي تنھن کان سواءِ (ڪنھن جي) تابعداري نه ڪندو آھيان،
 هي (قرآن) اوهان جي پالڻھار وٽان سوجهرو ۽ هدايت ۽ باجھ انهيءَ قوم لاءِ
 آھي جا مڃيندي آھي (۲۰۳). ۽ جڏھن قرآن پڙھيو وڃي (تڏھن) آھو ڪن
 ڏيئي ٻڌو ۽ چپ ڪريو مان باجھ ڪجي (۲۰۴). ۽ پنھنجي پالڻھار کي
 پنھنجي دل ۾ عاجزيءَ ۽ پيو سان وڏي آواز کان (ڪجھ) جھڪو
 صبح ۽ سانجھي جو ياد ڪر ۽ غافلن مان نه هج (۲۰۵). بيشڪ جيڪي
 تنھنجي پالڻھار وٽ (ويجھا) آھن (سي) سندس عبادت کان وڌائي نه ڪندا
 آھن ۽ ان جي پاڪائي بيان ڪندا آھن ۽ ان کي سجدو ڪندا آھن (۲۰۶).

سُورَةُ الْاَنْفَالِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْاَنْفَالِ قُلِ الْاَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَأَتَقُوا

اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ

مُؤْمِنِينَ ① إِنَّهَا لِلْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ

قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تَلِيَتْ عَلَيْهِمُ آيَتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَى

رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ② الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا

رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ③ أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ

دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ ④ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ⑤ كَمَا

أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

لَكُرْهُونَ ⑥ يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ

إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ⑦ وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى

الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشُّوْكَةِ

تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَيِّطَ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ

الْكُفْرَيْنِ ⑧ لِيُخَيِّطَ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ⑨

سورة انفال مدني آهي ۽ هيءَ
پنجهتر آيتون ۽ ڏهه رکوع آهي.

الله باجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) غنيمت جي مال بابت توکان پڇڻ ٿا، چؤ ته غنيمت جو مال
الله ۽ پيغمبر جو آهي، پوءِ الله کان ڊڄو ۽ اوهين پنهنجو پاڻ ۾ نهراءُ ڪريو
۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو ته الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو (۱).
مؤمن آهي ئي آهن جن جون دليون جڏهن الله ياد ڪيو ويندو آهي (تڏهن)
ڊڄنديون آهن ۽ جڏهن سندس آيتون آهن کي پڙهي بدائبون آهن تڏهن
آهي سندن ايمان کي وڌائينديون آهن ۽ (آهي) پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو
ڪندا آهن (۲). آهي نماز پڙهندا آهن ۽ جيڪي کين رزق ڏنسون تنهن
مان خرچ ڪندا آهن (۳). آهي ئي پڪا مؤمن آهن. انهن لاءِ سندن پالڻهار
وٽ (وڏا) درجا ۽ بخشش ۽ چڱي روزي آهي (۴). تنهنجي انهيءَ پالڻهار
(جو قسم آهي) جنهن توکي (مديني منجهان) تنهنجي گهر مان ڪنهن
مصلحت لاءِ ٻاهر آندو، ۽ بيشڪ مؤمنن منجهان هڪ ٽولي ضرور
ناراض هئي (۵). آهي سڄي ڳالهه بابت اُن جي پڌري ٿيڻ کان پوءِ (ب)
تو سان گفتگو ڪندا رهيا ڄڻ ته آهي (اڪين سان) ڏسندي موت ڏانهن
هڪليا وڃن ٿا (۶). ۽ (ياد ڪريو) جڏهن الله اوهان سان انجام ڪيو ته
(ڪافرن جي) ٻن ٽولين مان هڪ اوهان کي هٿ لڳندي ۽ اوهان گهريو
ٿي ته بي هٿيار (ٽولي) اوهان لاءِ هجي ۽ الله گهريو ٿي ته پنهنجي حڪم
سان حق کي ثابت ڪري ۽ ڪافرن جي پاڙ هن لاءِ وڌي (۷). ته حق
کي ثابت ڪري ۽ باطل کي ناس ڪري توڻيڪ مجرم (ڏوهاري) ناراض
رهن (۸).

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِالْفِ
 مِّنَ الْمَلَكَةِ مُرَدِّفِينَ ٩ وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ
 بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
 حَكِيمٌ ١٠ إِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنْزِلُ عَلَيْكُمْ
 مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ
 الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ١١ إِذْ
 يُوحَىٰ رَبُّكَ إِلَى الْمَلَكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبَّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا
 سَالِقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَأَضْرِبُوا فَوْقَ
 الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ١٢ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
 شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ
 اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ١٣ ذَلِكَ فَذُوقُوا وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ
 عَذَابَ النَّارِ ١٤ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذْ الْقَيْتَمُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا أَزْهَفًا فَلَا تُؤْوَاهُمُ الْأَدْبَارُ ١٥ وَمَنْ يُؤْلِهِمْ يَوْمَئِذٍ
 دُبْرَهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ
 بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَا وَهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ١٦

جڏهن پنهنجي پالڻهار کي فرياد ٿي ڪيو ته (اها) اوهان جي (فرياد) قبول ڪيائين (فرمايائين) ته آءُ لڳو لڳ هڪ ٻئي پٺيان ايندڙ هڪ هزار ملائڪن سان اوهان جي مدد ڪندڙ آهيان (۹). الله ان (مدد) کي رڳو خوشخبري ڪيو هو ۽ ته ان سان اوهان جيون دليون تسلي واريون ٿين. ۽ الله جي پار کان سواءِ (ٻئي هنڌان) مدد (مٿي) نه آهي. چو ته الله غالب حڪمت وارو آهي (۱۰). (ياد ڪريو) جنهن مهل پنهنجي طرف کان امن ڏيڻ لاءِ اوهان کي اونگه ڏيکاريائين ۽ اوهان تي آسمان مان پاڻي هن لاءِ وسايائين ته ان سان اوهان کي (وهنجارائي) پاڪ ڪري ۽ اوهان کان شيطان جي پليتي پري ڪري ۽ اوهان جي دلين کي مضبوط ڪري ۽ ان سان (اوهان جي) قدمن کي ڄمائي رکي (۱۱). (ياد ڪريو) جڏهن تنهنجي پالڻهار ملائڪن ڏانهن وحي ڪيو ته آءُ اوهان سان آهيان تنهن ڪري مؤمنن کي هٿايو. ڪافرن کي دل ۾ سگهو دهشت وجهندس پوءِ (اي مؤمنو!) گردن تي ڏک هڻو ۽ انهن (جي آڱرين) جو سڀ ڪو سنڌ پڇو (۱۲). اهو (حڪم) هن سببان آهي جو انهن الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪئي ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪندو ته بيشڪ الله سخت سزا (ڏيندڙ) آهي (۱۳). اها (سزا اوهين) چڪو ۽ (پڪ ڄاڻو) ته ڪافرن لاءِ باه جو عذاب آهي (۱۴). اي مؤمنو! جڏهن (ويڙهه ۾) ڪافرن جي مڇي سان آمهون سامهون ٿيو تڏهن انهن کي پٺي ڏيئي نه ڦرو (۱۵). ۽ انهيءَ ڏينهن لڙائي جي چال ڪندڙ يا (پنهنجي لشڪر جي) ڪنهن ٽوليءَ ڏانهن پاسي وٺندڙ کان سواءِ جيڪو انهن کي پٺي ڏيئي ڦرندو سو بيشڪ الله جي ڏمر هيٺ آيو ۽ سندس جاءِ دوزخ آهي ۽ اها بچڙي جاءِ آهي (۱۶).

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَ
 لَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ
 سَمِيعٌ عَلِيمٌ ١٤ ذَلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ ١٥ إِنَّ
 تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ الْفَتْحُ وَإِنْ تَنْتَهُوا فهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَ
 إِنْ تَعُودُوا نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ
 وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ١٦ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا
 اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنَّهُ وَاتُّمَّ تَسْبِعُونَ ١٧ وَلَا
 تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ١٨ إِنَّ
 شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا
 يَعْقِلُونَ ١٩ وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَّأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ
 أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ٢٠ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ
 وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَهُ
 تُحْشَرُونَ ٢١ وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا
 مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ٢٢

پوءِ کين اوهان قتل نه ڪيو پر کين الله قتل ڪيو آهي ۽ (اي پيغمبر) جڏهن تو (دور جي مٿ) اچلي تڏهن (اها) تو نه اچلي پر الله اچلي - ۽ (هن لاءِ) ته پاڻ وٽان مؤمنن کي (نعمت ڏيڻ سان) چڱيءَ طرح آزمائي، بيشڪ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۷). اهو (حال) آهي ۽ الله ڪافرن جي مڪر کي ڪمزور ڪندڙ آهي (۱۸). (اي ڪافرو!) جڏهن (بدر جي لڙائيءَ جي سنڀال مهل ڪفر ۽ اسلام جي سچائيءَ پرکڻ لاءِ) سوڀ گهريو تڏهن بيشڪ اوهان جي آڏو (اسلام کي) سوڀ آئي، ۽ جيڪڏهن اوهين (اسلام جي سچائي سمجهي ڪفر کان) بس ڪندؤ ته اهو اوهان لاءِ چڱو آهي، ۽ جيڪڏهن ٻيهر (ويڙه لاءِ) ايندؤ ته وري (اسلام کي فتح) ڏينداسون، ۽ اوهان جو لشڪر جيتوڻيڪ گهڻو هوندو ته به اوهان کان ڪجهه به نه تاري سگهندو ۽ الله مؤمنن سان (ساڻ) آهي (۱۹). اي ايمان وارو! الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو ۽ ان کان منهن نه موڙيو حالانڪ اوهين (قرآن) ٻڌو ٿا (۲۰). ۽ انهن (ڪافرن ۽ منافقن) جهڙا نه ٿيو جن چيو ته ٻڌوسون ۽ آهي نه ٿا ٻڌن (۲۱). الله وٽ (سڀني چرندڙ) ساهدارن مان بري ۾ برا (حق ٻڌڻ ۽ چوڻ کان) ٻوڙا ۽ گونگا آهن جي (ڪجهه به) نه سمجهندا آهن (۲۲). ۽ جيڪڏهن الله منجهن ڪا چڱائي ڄاڻي ها ته ضرور کين ٻڌائي ها ۽ جيڪڏهن کين ٻڌائي ها ته (به) آهي منهن موڙيندڙ ٿي ڦري وڃن ها (۲۳). اي مسلمانو! الله ۽ پيغمبر جو سڏ قبول ڪريو جڏهن (پيغمبر) اوهان کي هن لاءِ سڏي ته اوهان (جي دٻاءُ) کي زنده ڪري، ۽ ڄاڻو ته الله ماڻهو ۽ سندس دل جي وچ ۾ آڙ هوندو آهي ۽ يقيناً اوهين (سڀ) ڏانهس ئي گڏ ڪبو (۲۴). ۽ انهي فتني کان ڊڄو جو اوهان مان جن ظلم ڪيو چڙو تن کي (ئي) نه پهچندو (بلڪ عام هوندو)، ۽ ڄاڻو ته الله سخت سزا ڏيندڙ آهي (۲۵).

وَاذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ
أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَآوَاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ وَرَزَقَكُمْ
مِّنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا
تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾
وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ
عِنْدَ أَجْرٍ عَظِيمٍ ﴿٢٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ
يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٣٠﴾ وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا
لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ
وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِرِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذْ أَنْتَلَى عَلَيْهِمُ آيَاتُنَا قَالُوا
قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا
أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٢﴾ وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا
هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَابًا مِنَ السَّمَاءِ
أَوْ ارْتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٣﴾ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ
فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٤﴾

۽ (اي مڪي مان هجرت ڪندڙو ! سندس احسانن کي) ياد ڪريو جڏهن
 اوهين ٿورڙا (۽) هيٺا هيٺو ڏٺو ٿي ته متان (ڪافر) ماڻهو اوهان کي اُمالڪ
 اغوا ڪري وٺن پوءِ اوهان کي جاءِ (پناه) ڏنائين ۽ اوهان کي پنهنجي مدد
 سان قوت ڏنائين ۽ اوهان کي سٺين شين مان روزي ڏنائين ته مان اوهين
 شڪرانو ڪريو (۲۶). اي مؤمنو! الله ۽ پيغمبر جي خيانت نه ڪريو ۽ اوهين
 ڄاڻي وائي پاڻ ۾ (هڪ ٻئي جي) امانت جي خيانت (به) نه ڪريو (۲۷).
 ۽ ڄاڻو ته اوهان جا مال ۽ اوهان جو اولاد رڳو (اوهان لاءِ) آزمائش آهن ۽
 الله وٽ ئي وڏو اجر آهي (۲۸). اي ايمان وارو جيڪڏهن الله کان ڊڄندا
 رهندڙ ته اوهان لاءِ (اوهان جي دلين ۾ حق ۽ باطل کي) نڪيڙيندڙ (نور) پيدا
 ڪندو ۽ اوهان جا گناه اوهان کان تاريندو ۽ اوهان کي بخشيندو ۽ الله
 وڏي فضل وارو آهي (۲۹). ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جنهن مهل تو لاءِ
 ڪافرن رٿ ٿي ڪئي ته توکي سوگهو ڪن يا توکي ڪهن يا توکي
 لوڏين- ۽ (اها بچڙي) رٿ ڪيائون ٿي- ۽ الله (به) رٿ ڪئي ٿي ۽ الله
 بهتر رٿ ڪندڙ آهي (۳۰). ۽ جڏهن اسان جون آيتون کين پڙهي ٻڌائجن
 ٿيون (تڏهن) چوندا آهن ته ٻڌوسون، جيڪڏهن گهرون ته انهيءَ جهڙو
 (اسين به) چئون، (پر) هي ته رڳو اڳين جون آڪاڻيون آهن (۳۱). ۽ (ياد
 ڪريو) جڏهن (ڪافرن) چيو ته اي الله! جيڪڏهن هي (قرآن) تو
 وٽان حق آهي ته اسان تي آسمان کان پٿر وساءِ يا ڪو اسان تي ڏکوئيندڙ
 عذاب آڻ (۳۲). ۽ الله کي نه جڳائيندو آهي جو تنهنجي منجهن هوندي
 کين عذاب ڪري- ۽ الله کي (هي به) نه جڳائيندو آهي جو کين هن
 هوندي عذاب ڪري جو اهي بخشش گهرندا هجن (۳۳).

وَمَا لَهُمْ آلَ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ ۖ إِنْ أَوْلِيَاءُؤُهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ
عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصَدِيَةً ۚ فَذُوقُوا الْعَذَابَ
بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيُنْفِقُونَ
أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ
تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ ۖ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
إِلَى جَهَنَّمَ يُجْشَرُونَ ﴿٣٨﴾ لِيَبْيِزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَ
يَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَى بَعْضٍ فَيَرْكَبَهُ جَمِيعًا
فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٣٩﴾ قُلْ لِلَّذِينَ
كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ ۚ وَإِنْ يَعُودُوا
فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ ﴿٤٠﴾ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا
تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ ۚ فَإِنْ انْتَهَوْا
فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤١﴾ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَاَعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ ۖ نِعِمَّ الْمَوْلَىٰ وَنِعَمَ النَّصِيرُ ﴿٤٢﴾

۽ ڪين ڇا (ٿيو) آهي جو الله ڪين (پيغمبر جي هجرت کان پوءِ) عذاب نه ڪري هن هوندي جو مسجد الحرام کان (ماڻهن کي) جهليندا آهن حالانڪه ان جا متولي نه آهن۔ پرهيزگارن کان سواءِ ٻيو ڪو ان جو متولي نه آهي پر انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (۳۴)۔ ۽ سندن نماز الله جي گهر وٽ سيٽين ۽ تاڙين هڻڻ کان سواءِ (ڪجهه) نه آهي۔ پوءِ انهي ڪري جو ڪفر ڪندا هيئو عذاب چڪو (۳۵)۔ (۽) ڪافر پنهنجا مال هن لاءِ خرچ ڪن ٿا ته (ماڻهن کي) الله جي راه کان جهلين پوءِ اهي سگهو (پنهنجا مال) خرچ ڪندا وري (اهو خرچڻ) مٿن حسرت ٿيندو وري هيٺا ٿيندا، ۽ ڪافر دوزخ ڏانهن گڏ ڪيا ويندا (۳۶)۔ ته (جيئن) الله پليت کي پاڪ کان ڌار ڪري ۽ پليت کي هڪ ٻئي تي رکي پوءِ (کيس سٿي) هيڪاندو دير ڪري پوءِ ان کي دوزخ ۾ وجهي۔ اهي ئي خساري وارا آهن (۳۷)۔ (اي پيغمبر!) ڪافرن کي چؤ ته جيڪڏهن اوهين بس ڪندؤ ته جو ڪجهه گذريو سو ڪين بخشبو ۽ جيڪڏهن ٻيهر ويڙه ڪندا ته بيشڪ اڳين جي (اها) عادت ٿي گذري آهي (۳۸)۔ ۽ (اي مؤمنؤ!) انهن سان (ايستائين) لڙائي ڪريو جيستائين (ڪفر جو) فتنو نه رهي ۽ سموري حڪومت رڳو الله جي ٿئي (يعني قانون الهيءَ جو عمل هلي) پوءِ جيڪڏهن مُڙي وڃن ته جيڪي ڪندا آهن سو الله ڏسندڙ آهي (۳۹)۔ ۽ جيڪڏهن منهن موڙيائون (۽ باز نه آيا) ته ڄاڻو ته الله اوهان جو سنڀاليندڙ آهي ۽ اهو ڀلو سنڀاليندڙ ۽ ڀلو مددگار آهي (۴۰)۔

وَأَعْلَمُوا أَنَّهُا غَنِمَتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَ
لِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ
السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ أَمْنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ
الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّقَىٰ الْجَمْعِ ۖ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣١﴾
إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدُوِّ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدُوِّ الْقُصْوَىٰ وَ
الرَّكْبُ أَسْفَلَ مِنْكُمْ ۖ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لِاخْتِلَافْتُمْ فِي
الْمُبْعَدِ وَلَٰكِنْ لِّيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِّيَهْلِكَ
مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ ۖ وَإِنَّ
اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٢﴾ إِذْ يُرِيكُهُمُ اللَّهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلًا
وَلَوْ أَرَأَيْتُمْ كَثِيرًا فَفُشِلْتُمْ وَلَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ
وَلَٰكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٣﴾ وَ
إِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ التَّقَيْتُمْ فِي آعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ
فِي آعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۖ وَ إِلَىٰ اللَّهِ
تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٣٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيْتُمْ فِئَةً
فَاتَّبِعُوا وَادْكُرُوا وَاللَّهُ كَثِيرٌ أَعْلَمُكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾

۽ ڄاڻو ته جيڪو مال (غنيمت ڪافرن کان) اوهان جي هٿ ۾ آيو تنهن جو پنجون حصو الله ۽ پيغمبر ۽ (پيغمبر جي) عزيزن ۽ يتيمن ۽ مسڪينن ۽ مسافرن لاءِ آهي. جيڪڏهن اوهان الله کي مڃيو آهي ۽ (پڻ) جيڪو (قرآن) پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) تي فيصلي جي ڏينهن- جنهن ڏينهن ٻئي ٽوليون پاڻ ۾ (مد) مقابل ٿيون- نازل ڪيوسون (تنهن تي يقين رکندا آهيو ته ان حڪم تي عمل ڪريو)- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۴۱). (اهو اهو وقت هو) جنهن مهل اوهين اورينءَ ۾ ۽ هو پرينءَ ۾ هئا ۽ (قافلي جا) سوار اوهان کان هيٺينءَ ۾ هئا ۽ جيڪڏهن پاڻ ۾ (مقابلي لاءِ) انجام ڪريو ها ته ضرور (ان) انجام ۾ برخلاف ٿيو ها، پر هن لاءِ ته جيڪو ڪم الله کي ڪرڻو هو سو پورو ڪري (ته حق پڌرو ٿئي ۽) هن لاءِ ته جيڪو هلاڪ (گمراه) ٿئي سو چٽائيءَ کان پوءِ مر ته هلاڪ ٿئي ۽ جيڪو جيئرو ٿئي (يعني حق کي پروڙي) سو چٽائيءَ کان پوءِ پل ته جيئرو رهي- ۽ بيشڪ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۴۲). (ياد ڪريو) جنهن مهل الله تنهنجي خواب ۾ توکي آهي (ڪافر) ٿورا ڏيکاري- ۽ جيڪڏهن توکي آهي گهڻا ڏيکاري ها ته ضرور بي همت ٿيو ها ۽ ضرور (ان) ڪم ۾ هڪ ٻئي سان تڪرار ڪريو ها پر الله (ان تڪرار کان اوهان کي) بچايو- چو ته اهو سينن وارو (پيد) ڄاڻندڙ آهي (۴۳). ۽ (ياد ڪريو) جڏهن اوهين هڪ ٻئي جي سامهون ٿيو تڏهن (الله) اوهان جي اکين ۾ آهي ٿورڙا ڪري ڏيکاري ٿي ۽ انهن (ڪافرن) جي نگاهن ۾ اوهان کي ٿورڙا ڪري ڏيکاريائين ٿي هن لاءِ ته الله اهو ڪم پورو ڪري جيڪو ڪرڻو هو ۽ الله ڏانهن (سڀ) ڪم موٽايا ويندا (۴۴). اي ايمان وارو! جڏهن ڪنهن (ڪافر) ٽوليءَ سان (جنگ ۾) مقابلو ڪريو تڏهن ثابت قدم رهو ۽ الله کي گهڻو ياد ڪريو ته مان اوهين ڪامياب ٿيو (۴۵).

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ
رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ٣٦ وَلَا تَكُونُوا
كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ وَ
يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ٣٧
وَإِذْ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ
الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ لَكُمْ فَلَمَّا تَرَآتِ الْفِئَتَيْنِ
نَكَصَ عَلَى عَقِبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكُمْ إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ
إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ٣٨ إِذْ يَقُولُ
الْمُنْفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ غَرْهُوا هَؤُلَاءِ دِينُهُمْ
وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ٣٩ وَ
لَوْ تَرَى إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ
وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ٤٠ ذَلِكَ
بِمَا قَدَّمْتُمْ أَبْدَانَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ٤١
كَذَابَ آلِ فِرْعَوْنَ ٤٢ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ٤٣

۽ الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو ۽ پاڻ ۾ تڪرار نه ڪريو نه ته ڪمزور ٿيندو ۽ اوهان جي (اتفاق جي) هوا هلي ويندي ۽ صبر ڪريو۔ چو ته الله صابر ن ساڻ آهي (۴۶) . ۽ اوهين انهن (بدر وارن ڪافرن) وانگر نه ٿيو جيڪي پنهنجن ديسن مان لاڏ سان ۽ ماڻهن جي ڏيکاري لاءِ نڪتا ۽ الله جي واٽ کان جهلڻ لڳا۔ ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن کي الله گهرو ڪندڙ آهي (۴۷) . ۽ جڏهن شيطان سندن ڪرتوت انهن لاءِ سينگاريا ۽ (ڪافرن کي) چيائين ته اڄ ماڻهن مان ڪوبه اوهان تي غالب (ٿيڻو) نه آهي ۽ بيشڪ آءُ اوهان جو پرجهلو آهيان . پوءِ جڏهن ٻئي لشڪر آمهون سامهون ٿيا تڏهن (شيطان) پنهنجين ڪڙين (پَر پوءِ) تي پڳو ۽ چيائين ته آءُ اوهان کان بيزار آهيان جيڪي اوهين نٿا ڏسو سو آءُ ڏسان ٿو آءُ الله کان ڊڄان ٿو۔ ۽ الله سخت سزا ڏيندڙ آهي (۴۸) . (اهو وقت ياد ڪريو) جنهن مهل منافقن ۽ جن جي دلين ۾ بيماري هئي تن چيو ته هنن (مسلمانن) کي سندن دين ٺڳيو آهي۔ ۽ جيڪو الله تي ڀروسو ڪندو آهي ته بيشڪ الله غالب حڪمت وارو آهي (۴۹) . (اي ڏسندڙ!) جيڪڏهن (انهيءَ مهل) ڏسين جنهن مهل ملائڪ ڪافرن جو ساه ڪيندا آهن ۽ سندن منهن ۽ پٺن کي سَتيندا ڪُٽيندا آهن (ته عجب ڪرين!) ۽ (چودا اٿن ته هاڻي) ساڙيندڙ عذاب (جو مزو) چڪو (۵۰) . اهو هن سببان آهي جو جيڪي اوهان جي هٿن اڳي موڪليو آهي . ۽ يقيناً الله ٻانهن تي ظلم ڪندڙ نه آهي (۵۱) . (انهن جو حال) فرعونين ۽ انهن جهڙو آهي جيڪي کائڻ اڳ هئا۔ (جو) الله جي آيتن کي نه مڃيائون پوءِ الله سندن گناهن سببان کين پڪڙيو۔ چو ته الله سگهارو سخت سزا ڏيندڙ آهي (۵۲) .

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعَمَهُ أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى
 يُغَيِّرُوا أَمَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ٥٣ كَذَّابٌ إِلٍ
 فِرْعَوْنُ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَمْلَكْنَاهُمْ
 يَدُ نُوبٍ وَآغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلُّ كَانُوا ظَالِمِينَ ٥٤
 إِنَّ شَرَّ الدِّنَارِ وَآبِ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ٥٥
 الَّذِينَ عَاهَدَتْ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ
 مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ٥٦ فَمَا تَتَّقُهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرَّدَ بِهِمْ
 مَنْ خَلَفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُونَ ٥٧ وَإِمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ
 خِيَانَةً فَاِئْتِ بِذِيهِمْ عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ ٥٨
 وَلَا يُحْسِبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَسْبَقُوا أَنْهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ٥٩ وَ
 أَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ
 تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ
 لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَظْلَمُونَ ٦٠ وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ
 فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٦١

اهو هن ڪري جو الله، جا نعمت ڪنهن قوم کي عطا ڪندو آهي تنهن کي، (اهو) ايستائين ڪڏهن نه مٽائيندو آهي جيستائين جيڪي سندن دٻين ۾ آهي سو (پاڻ نه) مٽائيندا آهن ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۵۳). (انهن جو حال) فرعونين ۽ ڀڻ جيڪي ڪاشن اڳ هئا تن جهڙو آهي. (جو) پنهنجي پاڻهار جي آيتن کي ڪوڙ ڄاڻائون تنهن ڪري انهن کي سندن گناهين سببان هلاڪ ڪيوسون ۽ فرعونين کي پوڙيوسون، ۽ مڙئي ظالم هئا (۵۴). (ڌرتيءَ تي چرندڙ) ساهدارن مان (سڀ کان) بچڙا الله وٽ ڪافر آهن جو آهي ايمان نه ٿا آڻين (۵۵). انهن مان جن سان (صلح جو) انجام ڪيو اٿئي سي وري هر پيري انجام ڀڃندا آهن ۽ آهي نه ڊڄندا آهن (۵۶). پوءِ جيڪڏهن لڙائي ۾ کين لهين ته (اهڙي سزا ڏين جو کين ڏسي) جيڪي سندن پوئتان هجن تن کي ڀڄائين ته مان آهي ياد ڪن (۵۷). ۽ جيڪڏهن ڪنهن قوم جي (معاهدي ڀڃڻ جي) خيانت کان ڊڄين ته انهن ڏانهن (سندن معاهدي پوري ٿيڻ مهل) بيزاريءَ جو اطلاع موڪل. ڇو ته الله خيانت ڪندڙن کي دوست نه رکندو آهي (۵۸). ۽ ڪافر (ائين) نه پائين ته (ڪو) اڳ ڪڍائي ويا. پڪ آهي نه ٽڪائي سگهندا (۵۹). ۽ انهن لاءِ (لڙائي جي هٿيارن جي) سگهه مان ۽ گهوڙن جي تيار رکڻ مان جيڪي ٿي سگهيو سو الله جي ويرين ۽ پنهنجي ويرين کي دهشت ڏيڻ لاءِ تيار رکڻ ۽ انهن کان سواءِ ٻيءَ قوم کي (به)، کين توهان نه ڄاڻندا آهيو، انهن کي الله ڄاڻندو آهي. ۽ جيڪي ڪنهن شيءِ مان الله جي واٽ ۾ خرچ ڪندڙ سو اوهان کي پورو ڏبو ۽ اوهان کي (گهٽ ڏئي) ظلم نه ڪبو (۶۰). ۽ جيڪڏهن صلح لاءِ لاڙو ڪن ته (تون به) ان ڏانهن لاڙو ڪر ۽ الله تي ڀروسو ڪر. ڇو ته اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۶۱).

وَأِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي
أَيْدَكَ بِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ ٦٣ وَالْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ
مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَّا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ
أَلَفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ٦٤ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَ
مَنْ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ٦٥ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ
عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا
مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ
كَفَرُوا يَا أَيُّهَا قَوْمُ لَا يَفْقَهُونَ ٦٥ أَلَنْ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ
وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا
مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ
مَعَ الصَّابِرِينَ ٦٦ مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّى
يُتَخَيَّرَ فِي الْأَرْضِ يُرِيدُ أَنْ عَرِضَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ
الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ٦٧ لَوْ لَا كُتِبَ مِنَ اللَّهِ سَبَقٌ
لَكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ٦٨ فَكُلُوا مِنْ مَّا غَنِمْتُمْ
حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٦٩

۽ جيڪڏهن توکي دوکي ڏيڻ جو ارادو ڪن ٿا ته يقيناً تو لاءِ الله ڪافي آهي۔ ۽ اهوئي آهي جنهن توکي پنهنجي مدد ۽ مؤمنن سان سگه ڏني (۶۲)۔ ۽ انهن (مؤمنن) جي دلين کي جوڙيائين۔ جيڪي زمين ۾ آهي سو مڙشي جيڪڏهن تون خرچين ها ته سندن دلين کي جوڙي نه سگهين ها! پر الله سندن وچ ۾ ميلاپ ڏنو۔ چو ته اهو غالب حڪمت وارو آهي (۶۳)۔ اي پيغمبر! توکي الله ۽ پڻ مؤمنن مان جن تنهنجي تابعداري ڪئي سي ڪافي آهن (۶۴)۔ اي پيغمبر! مؤمنن کي لڙائيءَ تي همتاء۔ جيڪڏهن اوهان مان صبر وارا ويه (ڄڻا) آهن ته ٻن سؤن تي غالب ٿيندا، ۽ جيڪڏهن اوهان مان سؤ (ڄڻا) آهن ته هزار ڪافرن تي غالب ٿيندا هن ڪري جو اها اهڙي قوم آهي جا نه سمجهندي آهي (۶۵)۔ هاڻي الله اوهان تان بار هڪو ڪيو ۽ اوهان ۾ ڪمزوري معلوم ڪيائين۔ تنهن ڪري جيڪڏهن اوهان مان صبر وارا سؤ (ڄڻا) هوندا ته ٻن سؤن تي غالب ٿيندا، ۽ جيڪڏهن اوهان مان هزار هوندا ته ٻن هزارن تي الله جي حڪم سان غالب ٿيندا۔ ۽ الله صابرن ساڻ آهي (۶۶)۔ پيغمبر کي نه جڳائيندو آهي جو (ڪافرن کي) قيد ۾ رکي (بلڪ کين قتل ڪري) ايتري تائين جو ملڪ ۾ (ڪافرن جي عام) خونريزي ڪري۔ (اوهين) دنيا جو سامان گهرندا آهيو ۽ الله آخرت (جو ثواب ڏيڻ) گهرندو آهي۔ ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (۶۷)۔ جيڪڏهن (توهان کي عذاب نه ڪرڻ تقدير ۾) اڳيئي نه لکي ها ته (جيڪر) اوهان جيڪي (فديو) ورتو تنهن ۾ اوهان کي ضرور وڏو عذاب پهچي ها (۶۸)۔ پوءِ جيڪي اوهان مال غنيمت مان حاصل ڪريو سو پاڪ حلال (پاڻي) کائو ۽ الله کان ڊڄو چو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (۶۹)۔

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَى إِنْ يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِمَّا آخَذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ١٠ وَإِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ١١ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُمْ وَإِيَّا مَوَالِيَهُمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوُوا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا أَمْالُكُمْ مِنْ وَلَا يَتِيهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّى يُهَاجِرُوا وَإِنْ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ إِلَّا عَلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ١٢ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَابْعَضُوا أَوْلِيَاءُ بَعْضٌ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ١٣ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُمْ وَإِيَّا سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوُوا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ١٤ وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدِ وَهَاجَرُوا وَجْهَهُمْ وَأَمْعَهُمْ فَأُولَئِكَ مِنْكُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ١٥

اي پيغمبر! قيدين مان جيڪي اوهان جي هٿن ۾ آهن تن کي چؤ ته جيڪڏهن الله اوهان جي دٻن ۾ ڪا چڱائي ڄاڻي ته جيڪي اوهان کان ورتو ويو تنهن کان چڱو اوهان کي ڏيندو ۽ اوهان کي بخشيندو. ۽ الله بخشتار مهربان آهي (۷۰). ۽ جيڪڏهن توسان خيانت ڪرڻ گهرندا ته بيشڪ اڳ الله سان (به) خيانت ڪئي هئائون پوءِ (اوهان کي) انهن تي سگهارو ڪيائين ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۷۱). جن ايمان آندو ۽ هجرت ڪئي ۽ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان الله جي واٽ ۾ جهاد ڪيو ۽ جن جاءِ ڏني ۽ مدد ڪئي اهي هڪ ٻئي جا دوست آهن. ۽ جن ايمان آندو ۽ هجرت نه ڪئي تن جي دوستي مان اوهان کي ايستائين ڪجهه به (فائدو) نه آهي جيستائين هجرت (نه) ڪن، ۽ جيڪڏهن دين (جي ڪم) ۾ اوهان کان مدد گهرن ته اوهان کي انهي قوم کان سواءِ ٻيءَ قوم تي مدد ڏيڻ لازم آهي جن جو اوهان جي ۽ انهن جي وچ ۾ معاهدو ٿيل هجي ۽ جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (۷۲). ۽ جيڪي ڪافر آهن تن مان هڪڙا ٻين جا سنگتي آهن پر (اي مسلمانو!) جيڪڏهن اوهين اها (پاڻي) نه ڪندؤ ته ملڪ ۾ فتنو ۽ وڏو فساد ٿيندو (۷۳). ۽ جن ايمان آندو ۽ هجرت ڪئي ۽ الله جي واٽ ۾ جهاد ڪيو ۽ جن جاءِ (هجرت ڪندڙن کي) ڏني ۽ مدد ڪئي اهي ئي پڪا مؤمن آهن. انهن لاءِ بخشش ۽ عزت واري روزي آهي (۷۴). ۽ جن (انهن کان) پوءِ ايمان آندو ۽ هجرت ڪئي ۽ اوهان سان گڏ جهاد ڪيو سي به اوهان مان آهن. ۽ مائٽي وارا الله جي حڪم موجب (پاڻ ۾) هڪ ٻئي جا وڌيڪ حقدار آهن. چو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۷۵).

سُورَةُ التَّوْبَةِ

بَرَاءَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُم مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ①
 فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ
 وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ② وَأَذَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى
 النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ وَهُوَ
 رَسُولُهُ فَإِنْ تَبُتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ
 غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ③ إِلَّا
 الَّذِينَ عَاهَدْتُم مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ شَيْئًا وَلَمْ
 يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتَيْتُمُ الْيَهُودَ عَاهِدَهُمْ إِلَى مَدَنِيَّتِهِمْ
 إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ④ فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا
 الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُواهُمْ وَاحْصِرُوهُمْ
 وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَ
 آتَوْا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑤ وَإِنْ
 أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلِمَ
 اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ⑥ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ⑦

سورة التوبة مدني آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ
اٺنهي آيتون ۽ سورهن رڪوع آهن

جن مشرڪن سان اوهان معاهدو ڪيو تن ڏانهن الله ۽ سندس پيغمبر جي
پار کان (معاهدي کان) دستبرداري (جو اعلان) آهي (۱). (اي مشرڪو!
مسلمانن جي) ملڪ ۾ چار مهينا گهڻو ڦرو ۽ ڄاڻو ته اوهين الله کي
ٽڪائڻ وارا نه آهيو ۽ (ڄاڻو) ته الله ڪافرن کي خوار ڪرڻ وارو آهي (۲).
۽ وڏي حج جي ڏينهن الله ۽ سندس پيغمبر جي طرفان ماڻهن ڏانهن اعلان
آهي ته الله ۽ سندس پيغمبر مشرڪن کان بيزار آهي پوءِ (اي مشرڪو!)
جيڪڏهن (شرڪ کان) توبه ڪندؤ ته اها اوهان لاءِ پلي آهي، ۽
جيڪڏهن اوهين منهن ڦيرائيندؤ ته ڄاڻو ته اوهين الله کي ٽڪائڻ وارا نه
آهيو. ۽ (اي پيغمبر!) ڪافرن کي ڏکوئيندڙ عذاب جي خبر ڏي (۳). پر
مشرڪن مان جن سان معاهدو ڪيو هيو وري (انهن) اوهان سان (معاهدي
۾) ڪو قصور نه ڪيو ۽ نڪي اوهان تي ٻئي ڪنهن کي مدد ڏنائون تن
جو (معاهدو) سندن مدت تائين ساڻن پورو ڪريو. بيشڪ الله پرهيزگارن
کي دوست رکندو آهي (۴). پوءِ (جن مهينن ۾ لڙائي) حرام (ڪئي ويئي
آهي سي) مهينا جڏهن پورا ٿين تڏهن مشرڪن کي جتي لهو ٿئي انهن کي
قتل ڪريو ۽ انهن کي پڪڙيو ۽ انهن جو گهراءُ ڪريو ۽ سڀني گهڻن تي
انهن لاءِ (گهاڙ ۾) ويهو، پوءِ جيڪڏهن توبه ڪن ۽ نماز پڙهن ۽ زڪوة
ڏين ته سندن واٽ چڏيو. ڇو ته الله بخششهار مهربان آهي (۵). ۽ جيڪڏهن
مشرڪن مان ڪو هڪڙو تو کان اسان گهري ته کيس امان ڏي جيستائين
(هو) ڪلام الله ٻڌي پوءِ کيس سندس امن جي هنڌ پهچاءِ. اهو هن
ڪري جو اها قوم اهڙي آهي جو نه ڄاڻندي آهي (۶).

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ
 إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقَامُوا
 لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ٩ كَيْفَ وَإِنْ
 يَظْهَرُ عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ إِلَّا ذِمَّةً يُرْضُونَكُمْ
 بِأَفْوَاهِهِمْ وَتَأْبَى قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ فَاسِقُونَ ١٠
 اشْتَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِهِ
 إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ١١ لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا
 ذِمَّةً وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ ١٢ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا
 الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخِوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَنُقِصَلُ
 الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ١٣ وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ
 مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا
 أَيَّامَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ
 يَنْتَهُونَ ١٤ أَلَا تَقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ
 وَهُمْ يُبَايِعُوكُمُ الرِّسُولَ وَهُمْ بَدَءُوكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ
 أَنْتُمْ خَشِيتُوهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ أَخَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ١٥

الله وٽ ۽ سندس پيغمبر وٽ مشرڪن لاءِ انجام ڪيئن ٿيندو؟ سواءِ انهن جي جن سان مسجد الحرام وٽ معاهدو ڪيو هيو، پوءِ اهي جيستائين اوهان جي معاهدي تي قائم رهن تيستائين اوهين به انهن لاءِ (سندن معاهدي تي) قائم رهو۔ چو ته الله پرهيزگارن کي دوست رکندو آهي (۷). ڪيئن (سندن معاهدو قائم رهندو؟) هوڏانهن جيڪڏهن اوهان تي غالب ٿين ته اوهان بابت نه ڪي مائٽي جو ۽ نه ڪي معاهدي جو خيال رکن۔ اوهان کي پنهنجن (منين) زبانن سان راضي ڪندا آهن ۽ سندن دليون انڪاري آهن، ۽ منجهائن گهڻا بي دين آهن (۸). الله جي آيتن کي ٿوري مله تي وڪيائون پوءِ (ماڻهن کي) سندس واٽ کان جهليائون۔ اهي جيڪي ڪندا آهن سو بچڙو آهي (۹). ڪنهن مؤمن بابت نڪي مائٽي ۽ جو ۽ نڪي معاهدي جو خيال رکندا آهن. اهي ئي حد کان لنگهيل آهن (۱۰). پوءِ جيڪڏهن (ڪفر کان) توبه ڪن ۽ نماز پڙهن ۽ زڪوة ڏين ته اوهان جا دين ۾ ڀاڙ آهن۔ ۽ جيڪي ماڻهو ڄاڻندا آهن تن لاءِ نشانيون کولي بيان ڪريون ٿا (۱۱). ۽ جيڪڏهن پنهنجن انجامن ٻڌڻ کان پوءِ پنهنجا قسم پيچن ۽ اوهان جي دين ۾ طعني بازي ڪن ته ڪفر جي اڳواڻن سان جنگ ڪريو چو ته انهن جو قسم (اعتبار جوڳو) نه آهي مان اهي جهلجن (۱۲). اهڙي قوم سان چو نه ٿا وڙهو جن پنهنجن قسمن کي پڳو ۽ پيغمبر جي لودڻ لاءِ سنڀريا ۽ منڍئون اوهان سان (دشمني) ۾ پهل ڪرڻ لڳا؟ ڪانئن چو ٿا ڊڄو؟ جيڪڏهن مؤمن آهيو ته الله (هن لاءِ) وڌيڪ حقدار آهي ته ڪانئن ڊڄو (۱۳).

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْرِجُهُمْ مِنْكُمْ وَيُنْصِرْكُمْ عَلَيْهِمْ
 وَيُثَبِّتْ صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ ^(١٣) وَيَذْهَبْ غِيظَ قُلُوبِهِمْ وَ
 يَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ^(١٤) أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ
 تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا
 مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ وَاللَّهُ خَبِيرٌ
 بِمَا تَعْمَلُونَ ^(١٥) مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ
 شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ بِالْكَفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي
 النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ^(١٦) إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ
 فَعَسَى أُولَئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ^(١٧) أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ
 الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوْنَ عِنْدَ اللَّهِ وَ
 اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ^(١٨) الَّذِينَ آمَنُوا وَ
 هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
 أَكْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ^(١٩)

انهن سان وڙهو ته الله اوهان جي هٿان کين سزا ڏيندو ۽ کين خوار ڪندو ۽ اوهان کي مٿن سوڀ ڏيندو ۽ مؤمنن جي قوم جي سينن کي شفا بخشيندو (يعني ناريندو) (۱۴). ۽ سندن دلين جي ڪاوڙ ختم ڪندو. ۽ الله جنهن لاءِ گهرندو تنهن تي باجه سان موتندو ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۱۵). ڀانئيندا آهيو ڇا ته اوهان کي (جهاد جي تڪليف کان) ڇڏيو ويندو؟ ۽ حقيقت ڪري اوهان مان جن جهاد ڪيو ۽ الله ۽ سندس پيغمبر ۽ مؤمنن کان سواءِ (ٻيو) ڪو گجهو دوست (به) نه ورتائون تن کي الله اڃان نه نڪيڙيو آهي. ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۱۶). پاڻ تي ڪفر جو اقرار ٿي، مشرڪن کي، الله جي مسجدين جي آباد ڪرڻ جو حق ئي نه آهي. اهي اهي آهن جن جا اعمال ڇٽ ٿي ويا، ۽ اهي باه ۾ سدائين رهڻ وارا آهن (۱۷). الله جي مسجدين کي آباد ڪرڻ رڳو انهيءَ کي جڳائيندو آهي جنهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو ۽ نماز پڙهي ۽ زڪوة ڏني ۽ الله کان سواءِ (ٻئي ڪنهن کان) نه ڊنو. پوءِ اميد آهي ته اهي هدايت وارن مان آهن (۱۸). اوهان جو حاجين کي پاڻي پيارڻ ۽ مسجد الحرام کي آباد رکڻ ان (جي عملن) جهڙو آهي ڇا جنهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو ۽ الله جي واٽ ۾ جهاد ڪيو؟ الله وٽ (هيءُ ۽ اهي) برابر نه آهن. ۽ الله ظالم قوم کي هدايت نه ڪندو آهي (۱۹). جن ايمان آندو ۽ هجرت ڪئي ۽ الله جي واٽ ۾ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان جهاد ڪيو سي الله وٽ مرتبي ۾ بلڪل وڏا آهن. ۽ اهي ئي مراد ماڻڻ وارا آهن (۲۰).

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَدَتْ لَهُمْ فِيهَا
نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ٣١ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ
عَظِيمٌ ٣٢ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَ
إِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ
يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ٣٣ قُلْ إِن كَانَ
أَبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَ
أَمْوَالٌ بَاقٍ تَرَفُّتُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَ
مَسْكَنٌ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَ
جِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ٣٤ لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي
مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ
فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا
رَحَبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُدْبِرِينَ ٣٥ ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا ٣٦ وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ٣٧

انھن کي سندن پالڻهار پاڻ وٽان ٻاجھ ۽ راضي ۽ انھن باغن جي خوشخبري ڏئي ٿو جن ۾ انھن لاءِ سدائين نعمتون آھن (۲۱). منجھس سدائين رھڻ وارا آھن ڇو تہ اللہ وٽ ئي وڏو اجر آھي (۲۲). اي مؤمنو! پنھنجن پٽن ۽ پنھنجن ڀائرن کي دوست ڪري نہ وٺو جيڪڏھن (اھي) ڪفر کي ايمان کان پيارو رکن تہ. ۽ جيڪي اوهان مان انھن سان دوستي ڪندا سي ئي ظالم آھن (۲۳). (اي پيغمبر!) ڇو تہ جيڪڏھن اوهان جا پٽ ۽ اوهان جا ڀائر ۽ اوهان جون زالون ۽ اوهان جا مائٽ ۽ اھي مال جي اوهان ڪمايا آھن ۽ واپار جنھن جي بند ٿيڻ کان ڊڄو ٿا ۽ جايون جن کي پسند ڪريو ٿا سي اوهان کي اللہ ۽ سندس پيغمبر ۽ سندس واٽ ۾ جھاد ڪرڻ کان وڌيڪ پيارا آھن تہ (ايسٽائين) ترسو جيستائين اللہ پنھنجو عذاب آڻي ۽ اللہ بي دين قوم کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آھي (۲۴). بيشڪ اللہ اوهان کي گھڻن ھندن ۾ سوڀ ڏني ۽ (پڻ جنگ) حنين جي ڏينھن جو جڏھن اوهان جي گھڻائي اوهان کي عجب ۾ وڌو ۽ اوهان کان (اوهان جي گھڻائي) ڪجھ بہ ٿاري نہ سگھي ۽ زمين پنھنجي ويڪرائي ھوندي (ب) اوهان تي سوڙھي ٿي ويئي پوءِ اوهين پٺڀرا ٿي ڦريو (۲۵). وري اللہ پنھنجي پار کان سڪون پنھنجي پيغمبر تي ۽ مؤمنن تي لاٿو ۽ (ملائڪن جو) لشڪر لائين جن کي نہ ٿي ڏٺو ۽ ڪافرن کي سزا ڏنائين ۽ اھا ڪافرن جي سزا آھي (۲۶).

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ
 غَفُورٌ رَحِيمٌ ٢٤ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّا الْمُشْرِكُونَ
 نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَمَلِهِمْ هَذَا ۖ وَ
 إِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ ۗ
 إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ٢٥ ۝ قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
 وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَ
 رَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ
 أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ
 سَاغِرُونَ ٢٦ ۝ وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ
 النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ
 يُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ
 قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ ٢٧ ۝ اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ
 وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ
 ابْنَ مَرْيَمَ ۖ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا ۗ
 لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَنَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ٢٨ ۝

وري اُن کان پوءِ الله جنهن لاءِ وٽيس تنهن تي پاڄم سان موٽندو۔ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۲۷)۔ اي مؤمنو! مشرڪ بس پليت آهن تنهن ڪري هن سال کان پوءِ مسجد الحرام جي ويجهو نه وڃن، ۽ جيڪڏهن (اوهين) سڃاڻي ۽ کان ڊڄندا آهيو ته جيڪڏهن الله گهريو ته پنهنجي فضل سان اوهان کي سگهوئي آسودو ڪندو۔ چو ته الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۲۸)۔ جن کي ڪتاب ڏنو ويو تن مان جيڪي الله کي ۽ قيامت جي ڏينهن کي نه مڃيندا آهن ۽ نڪي الله ۽ سندس پيغمبر جي حرام ڪيل (شين) کي حرام ڪري ڄاڻندا آهن ۽ نڪي سچو دين قبول ڪندا آهن تن سان ايستائين وڙهو جيستائين (آهي) ذليل ٿي پنهنجي هٿان جزيو ڏين (۲۹)۔ ۽ يهودين چيو ته عزيز الله جو پٽ آهي ۽ نصارن چيو ته عيسيٰ الله جو پٽ آهي۔ اهو سندن چوڻ سندن واتن سان آهي، اڳين ڪافرن جي چوڻ جهڙي ريس ڪندا آهن۔ الله مٿن لعنت ڪري، ڪيڏي جو ڪيڏي ڀلڻا ويندا آهن؟ (۳۰)۔ پنهنجن عالمن ۽ پنهنجن فقيرن ۽ عيسيٰ پٽ مريم جي کي الله کان سواءِ پالڻهار ڪري ورتائون، ۽ هڪ الله جي عبادت ڪرڻ کان سواءِ ڪين ٻيو حڪم نه ڪيو ويو آهي! اُن کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي۔ جيڪي ساڻس شريڪ ڪندا آهن تنهن کان هو پاڪ آهي (۳۱)۔

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى
اللَّهُ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٣٢﴾ هُوَ
الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ
عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لِيَآكُلُونَ
أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ
وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا ينفِقُونَهَا فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا
فِي نَارِ جَهَنَّمَ فِتْكُوى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ
هَذَا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي
كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا
أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا
فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا
يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً ۖ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾

۽ پنهنجن واتن سان الله جي نور کي وسائڻ گهرندا آهن ۽ الله پنهنجي نور کي پوري ڪرڻ کان سواءِ نه رهندو جيتوڻيڪ ڪافر اُها ٿين (۳۲). اهو (الله) آهي جنهن پنهنجي پيغمبر کي هدايت ۽ سچي دين سان هن لاءِ موڪليو ته ان کي سڀني دينن تي غالب ڪري جيتوڻيڪ مشرڪ رنج ٿين (۳۳). اي ايمان وارو! اهل ڪتاب جي عالمن ۽ درويشن مان گهڻا ماڻهن جو مال ٺڳيءَ سان کائيندا آهن ۽ الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليندا آهن. ۽ جيڪي سون ۽ چاندي جو خزانو گڏ ڪندا آهن ۽ اهو الله جي واٽ ۾ نه خرچيندا آهن تن کي ڏکوئيندڙ عذاب جي خبر ڏي (۳۴). جنهن ڏينهن (سندس مال) دوزخ جي باه ۾ تپائبو (جڏهن تپندو ته) پوءِ ان سان سندن پيشانيون ۽ سندن پاسريون ۽ سندن پٺيون ڏنبيون. (چئن ته) هيءُ اهو (خزانو) آهي جيڪو پاڻ لاءِ گڏ ڪيو هيو (ان جو مزو) چڪو (۳۵). بيشڪ مهينن جو ڳاڻاڻو يقيناً ڪتاب الاهي ۾ الله وٽ ٻارهن مهينا آهي، جنهن ڏينهن کان آسمانن ۽ زمين کي بڻايائين، منجهانئس چار (مهينا) تعظيم وارا آهن. اهو پڪو دين آهي تنهن ڪري اوهين پاڻ کي منجهن نقصان نه لايو ۽ سڀني مشرڪن سان وڙهو جهڙي طرح اوهان سان سڀئي وڙهن ٿا. ۽ ڄاڻو ته الله پرهيزگارن سان گڏ آهي (۳۶).

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا
 يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُوَاطِّئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ
 اللَّهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنٌ لَهُمْ سُوءُ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ
 لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ
 إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَأْتَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ
 أَنْ رَضِيتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٣﴾ إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا
 وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى
 كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٤﴾ إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذَا أَخْرَجَهُ
 الَّذِينَ كَفَرُوا وَثَانِي أَتْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ
 لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
 عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا
 السُّفْلَى وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٥﴾
 أَنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

تعظيم وارن مهينن جو اڳي پوءِ ڪرڻ رڳو ڪفر ۾ واڌارو آهي. ان سان ڪافر ڀلايا ويندا آهن ان (مهيني) کي هڪ سال حلال ڳڻين ٿا ۽ ٻئي سال ان کي حرام ڀانئين ٿا هن لاءِ ته الله جي حرام ڪيلن مهينن جي ڳاڻاڻي جي پورائي ڪن. پوءِ جن کي الله حرام ڪيو آهي تن کي حلال ٿا ڪن. انهن لاءِ سندن بچڙا ڪرتوت سينگاريا ويا. ۽ الله ڪافرن جي قوم کي هدايت نه ڪندو آهي (۳۷). اي ايمان وارو! اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو جڏهن اوهان کي چئبو آهي ته الله جي واٽ ۾ (جهاد لاءِ) نڪرو تڏهن زمين ڏانهن ڳرا ٿي ڪرندا آهيو. آخرت جي بدران دنيا جي حياتيءَ سان راضي ٿيا آهيو ڇا؟ پوءِ دنيا جي حياتيءَ جو سامان آخرت (جي مقابلي) ۾ ٿورڙي کان سواءِ ڪجهه نه آهي (۳۸). جيڪڏهن نه نڪرندؤ ته اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا ڏيندو ۽ اوهان کان سواءِ ٻي قوم مٿائي آڻيندو ۽ اوهين کيس ڪجهه ضرر نه رسائيندؤ. ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (۳۹). جيڪڏهن پيغمبر کي مدد نه ڏيندؤ ته بيشڪ کيس الله مدد ڏني آهي جنهن مهل ڪافرن (مڪي مان) کيس لوڏيو، ٻن مان هڪڙو پاڻ هو، جڏهن ٻئي غار ۾ (اندر) هئا تڏهن پنهنجي سنگتيءَ کي چيائين ته اٿڪو نه ڪر ڇو ته الله اسان سان (گڏ) آهي، پوءِ الله مٿس پنهنجو سڪون لاٿو ۽ کيس اهڙي لشڪر سان مدد ڪيائين جو ان کي اوهان نه ڏٺو ۽ ڪافرن جي ڳالهه کي هيٺ ڪيائين. ۽ الله جي ڳالهه (هميشه) مٿاهين آهي. ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (۴۰). (هر حال جنگ جي) ٿوري سامان ۽ گهڻي سامان سوڌا (جهاد لاءِ) نڪرو ۽ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان الله جي واٽ ۾ جهاد ڪريو. اهو اوهان لاءِ ڀلو آهي جيڪڏهن ڄاڻندا آهيو (۴۱).

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ
 وَلَكِنْ بَعَدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللهِ
 لَوْ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ
 وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٣٢﴾ عَفَا اللهُ عَنْكَ لِمَ
 أَذْنُتَ لَهُمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ
 الْكَذِبِينَ ﴿٣٣﴾ لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللهِ
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
 وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿٣٤﴾ إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ
 لَا يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ
 فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ
 لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَكِنْ كَرِهَ اللهُ انْبِعَاثَهُمْ
 فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقُعْدِيَّينَ ﴿٣٦﴾
 لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
 وَلَا أُضْعُفُوا خِلَالَكُمْ يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَ
 وَفِيكُمْ سَمْعُونُ لَهُمُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٣٧﴾

جيڪڏهن سامان سولو ۽ سفر هلڪو هجي ها ته ضرور تنهنجي پٺيان لڳن ها پر مٿن پنڌ پري ٿيو۔ ۽ سگهوئي الله جو قسم کڻندا (چوندا ته) جيڪڏهن اسين توفيق ساريون ها ته اوهان سان گڏ نڪرون ها! پاڻ کي (منافقيءَ سببان) هلاڪ ڪن ٿا، ۽ الله ڄاڻي ٿو ته اهي ڪوڙا آهن (۴۲). الله توکي معاف ڪيو، ڪين ڇا لاءِ تو موڪل ڏني جيسين تو لاءِ سچا پٿرا ٿين ها ۽ (تون) ڪوڙن کي ڄاڻين ها (۴۳). جن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو آهي سي پنهنجن مالن ۽ پنهنجين جانين سان جهاد ڪرڻ ۾ توکان موڪل نه ٿا گهرن۔ ۽ الله پرهيزگارن کي ڄاڻندڙ آهي (۴۴). انهن کان سواءِ ٻيو ڪو توکان موڪل نه گهرندو جيڪي الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي نه مڃيندا آهن ۽ سندن دليون شڪ ۾ پيل آهن پوءِ اهي پنهنجي شڪ ۾ حيران آهن (۴۵). ۽ جيڪڏهن ٻاهر نڪرڻ گهرن ها ته ان لاءِ تياريءَ جو سامان تيار ڪن ها پر الله سندن (جهاد تي) وڃڻ پسند نه ڪيو تنهن ڪري ڪين توفيق نه ڏنائين ۽ چيو ويو ته وهندڙن سان گڏ ويهي رهو (۴۶). جيڪڏهن اوهان ۾ (گڏجي) نڪرن ها ته اوهان ۾ شرارت کان سواءِ ٻيو ڪجهه نه وڌائين ها ۽ ضرور اوهان جو بگيڙ گهرندڙ ٿي اوهان جي وچ ۾ فساد وجهڻ لاءِ ڊوڙن ها! ۽ اوهان ۾ انهن جا (ڪي) جاسوس آهن۔ ۽ الله ظالمن کي ڄاڻندڙ آهي (۴۷).

لَقَدْ ابْتَغُوا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوا لَكَ الْأُمُورَ
حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَرِهُونَ ﴿٣٨﴾
وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ اضْذَنْ لِي وَلَا تَفْتِنِّي ۖ أَلَا فِي
الْفِتْنَةِ سَقَطُوا ۚ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٣٩﴾
إِنْ تُصِيبْكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِنْ تُصِيبْكَ مُصِيبَةٌ
يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَهُمْ
فَرِحُونَ ﴿٤٠﴾ قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ
مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾ قُلْ
هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا أَحَدَى الْحُسَيْنَيْنِ وَنَحْنُ
نَتَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمْ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ
أَوْ بِأَيْدِيِنَا ۖ فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ ﴿٤٢﴾ قُلْ
أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ إِنْ كُنْتُمْ قَوْمًا
فَاسِقِينَ ﴿٤٣﴾ وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ إِلَّا
أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ
إِلَّا وَهُمْ كُسَالَى وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَرِهُونَ ﴿٤٤﴾

آهي اڳ بيشڪ فساد جي فڪر ۾ هئا ۽ تو لاءِ بچڙيون صلاحون ڪندا رهيا تانجو مدد آئي ۽ الله جو حڪم غالب ٿيو ۽ آهي ناراض هئا (۴۸). ۽ منجهانئن ڪو چوي ٿو ته مون کي موڪل ڏي ۽ مون کي آزمائش ۾ نه وجهه. خبردار! (آهي پاڻ) آزمائش ۾ ڪريل آهن. ۽ بيشڪ دوزخ ڪافرن کي گهڻو ڪندڙ آهي (۴۹). (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي ڪو سهنج رسندو آهي ته کين ڏکيو لڳندو آهي، ۽ جيڪڏهن توکي ڪو اهنج پهچندو آهي ته چوندا آهن ته بيشڪ پنهنجو ڪم اڳيئي سنڀالي ورتو اٿئون ۽ آهي سرها ٿي ڦرندا آهن (۵۰). (اي پيغمبر!) چؤ ته جيڪي الله اسان لاءِ لکيو آهي تنهن کان سواءِ ٻيو ڪجهه اسان کي ڪڏهن نه پهچندو، اهو اسان جو سنڀاليندڙ آهي، ۽ مؤمنن کي الله تي ڀروسو ڪرڻ جڳائي (۵۱). (اي پيغمبر! منافقن کي) چؤ ته اوهين اسان لاءِ ٻن چڱاين مان هڪڙيءَ کان سواءِ انتظار نه ڪندا آهيو. ۽ اسين (به) اوهان لاءِ انتظار ڪندا آهيون ته الله پاڻ وٽان يا اسان جي هٿان اوهان کي سزا پهچائي پوءِ اوهين انتظار ڪريو اسين (به) اوهان سان گڏ منتظر آهيون (۵۲). چؤ (ته اي منافقو!) سرها ٿي توڻي ارها ٿي خرچ ڪريو ته به اوهان کان ڪڏهن قبول نه ڪبو. چؤ ته اوهين بي دين ٿولي آهيو (۵۳). ۽ کائڻ سندن خرچ جو قبول ڪرڻ هن کان سواءِ نه جهليو ويو ته آهي الله ۽ سندس پيغمبر جا منڪر آهن ۽ نڪي آرس ڪرڻ کان سواءِ نماز پڙهندا آهن ۽ نڪي (الله جي واٽ ۾) رنج کان سواءِ خرچيندا آهن (۵۴).

فَلَا تُجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ
 بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٥﴾
 وَيَخْلِفُونَ بِاللهِ إِنَّهُمْ لَبَيْنَكُمْ وَمَا هُمْ بِمِنكُمْ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ
 يَفْرَقُونَ ﴿٥٦﴾ لَوْ يَجِدُونَ مَلْجَأًا مَغْرِبِيًّا أَوْ مَدَّ خَلًّا
 لَوَكُوا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْحَدُونَ ﴿٥٧﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ
 فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا
 مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْخَطُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ
 وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَ
 رَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿٥٩﴾ إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ
 وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي
 الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةٌ
 مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾ وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ
 النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ قُلْ أُذُنٌ خَيْرٌ لَّكُمْ يُؤْمِنُ
 بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ آمَنُوا
 مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦١﴾

پوءِ توکي نڪي سندن مال ۽ نڪي سندن اولاد عجب ۾ وجهي. الله رڳو گهرندو آهي ته دنيا جي حياتيءَ ۾ ان سان کين عذاب ڪري ۽ سندن سامه ڪفر جي ئي حالت ۾ نڪري (۵۵). ۽ الله جو قسم ڪندا آهن ته آهي اوهان منجهان آهن. ۽ (حقيقت ڪري) آهي اوهان منجهان نه آهن پر اها ڊڄڻي قوم آهي (۵۶). جي، ڪا پناهه جي جاءِ يا ڪي چرون يا ڪو گهڙڻ جو هنڌ لهن ها ته ان ڏانهن آهي ڊورندائي ڦرن ها (۵۷). ۽ منجهائين ڪي اهڙا آهن جي صدقن (جي وراهڻ) ۾ توکي طعنو هڻندا آهن پوءِ جيڪڏهن منجهائين ڏجين ته سرها ٿيندا آهن ۽ جيڪڏهن منجهائين نه ڏجين ته انهي ئي مهل ڪاوڙيا آهن (۵۸). ۽ الله ۽ سندس پيغمبر جيڪي کين ڏٺو آهي تنهن تي جيڪڏهن راضي ٿين ها ۽ چون ها ته اسان کي الله ڪافي آهي اسان کي الله پنهنجي فضل سان ڏيندو ۽ سندس پيغمبر (به ڏيندو) اسين الله ڏانهن اميدوار آهيون (ته انهن لاءِ پلو هجي ها!) (۵۹). صدقا رڳو فقيرن ۽ مسڪينن ۽ ان جي اڳاڙي ڪندڙن ۽ جن (نئين مسلمانن) جون دليون (اسلام ڏانهن) جوڙڻيون آهن (تن لاءِ) ۽ ٻانهن جي آزاد ڪرڻ ۽ قرضين ۽ الله جي واٽ ۾ (جهاد ڪرڻ) ۽ مسافرن لاءِ آهن. (اهو) الله (جي پار) کان حڪم ٿيل آهي. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۶۰). ۽ منجهائين ڪي اهڙا آهن جي پيغمبر کي ايڏائيندا آهن ۽ چوندا آهن ته هو پرڏيو آهي. چو ته اوهان لاءِ پر ٻڌڻو پلو آهي الله کي مڃيندو آهي ۽ مؤمنن (جي صلاح) کي (به) مڃيندو آهي ۽ اوهان مان ايمان وارن لاءِ باجھارو آهي. ۽ جيڪي الله جي پيغمبر کي ايڏائيندا آهن تن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۶۱).

يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ
أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ٦٢ أَلَمْ يَعْلَمُوا
أَنَّهُ مَنْ يُحَادِدِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ
خَالِدًا فِيهَا ذَٰلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ٦٣ يَحْذَرُ الْمُنْفِقُونَ
أَنْ تُنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ
قُلِ اسْتَهْزِءُوا إِنَّا اللَّهُ مُخْرِجُ مَا تَحْذَرُونَ ٦٤ وَلَئِنْ
سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ
وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ٦٥ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ
كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنَّ نَعْفَ عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ
نُعَذِّبُ طَائِفَةً يَا نَهُمُ كَانُوا فَجُورِينَ ٦٦ الْمُنْفِقُونَ
وَالْمُنْفِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا
اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ٦٧ وَعَدَ اللَّهُ
الْمُنْفِقِينَ وَالْمُنْفِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ
فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعَنَّ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ٦٨

اوهان لاءِ الله جو قسم ڪندا آهن ته اوهان کي راضي ڪن، ۽ جيڪڏهن مؤمن آهن ته الله ۽ سندس پيغمبر وڌيڪ حقدار آهي جو ان کي راضي ڪن (۶۲). نه ڄاڻندا آهن ڇا ته جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪندو تنهن لاءِ بيشڪ دوزخ جي باهه آهي؟ منجهس سدائين رهڻ وارو آهي. اها وڏي خواري آهي (۶۳). منافق مسلمانن تي ڪنهن سورة جي لهڻ کان ڊڄن ٿا ته جيڪي سندين دليين ۾ آهي سو متان مسلمانن کي ڄاڻائي. (اي پيغمبر! ڪين) ڇو ته اوهين پيا نٿولي ڪريو، ڇو ته جنهن کان ڊڄندا آهيو سو الله پڌرو ڪندڙ آهي (۶۴). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن کائڻ پيئڻ ته ضرور چوندا ته بيشڪ ڪل ۽ راند ٿي ڪئي سون. (ڪين) ڇو ته الله ۽ سندس آيتن ۽ سندس پيغمبر سان مسخري ڪيو ٿي ڇا؟ (۶۵). بهانو نه ڪريو! بيشڪ ايمان کان پوءِ ڪفر ڪيو اٿو. جيڪڏهن اوهان مان هڪ ٽوليءَ کان ترنداسون ته ٻئي ٽوليءَ کي هن سببان سزا ڏينداسون جو آهي ڏوهي هئا (۶۶). منافق ۽ منافقياتون هڪ ٻئي جهڙا آهن. (اهي) مڌن ڪمن جو حڪم ڪندا آهن ۽ چڱن ڪمن کان جهليندا آهن ۽ پنهنجا هٿ (خيرات ڏيڻ کان) بند ڪندا آهن الله کي وساريائون تنهنڪري الله (به) ڪين وساريو. بيشڪ منافق ئي بي دين آهن (۶۷). الله منافقن ۽ منافقاتين ۽ ڪافرن کي دوزخ جي باهه جو انجام ڏنو آهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن. اها ڪين ڪافي آهي، ۽ الله مٿن لعنت ڪئي آهي، ۽ انهن لاءِ هميشه جو عذاب آهي (۶۸).

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَكَثُرَ
 أَمْوَالُهمْ وَأَوْلَادُهمْ فَاسْتَبْتَعُوا بِخِلَافِهِمْ فاستمتعتم
 بِخِلَافِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعْتُمُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخِلَافِهِمْ
 وَخُضْتُمْ كَالَّذِينَ خَاضُوا أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي
 الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٤٩﴾ أَلَمْ يَأْتِهِمْ
 نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ ۖ وَقَوْمِ
 إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ أَتَتْهُمُ رُسُلُهُمْ
 بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ
 يَظْلِمُونَ ﴿٥٠﴾ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
 بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ ۚ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٥١﴾
 وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسْكَنٌ طَيِّبَةٌ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ
 وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٢﴾

اوهين (ب) اهڙا ٿيا آهيو جيڪي اوهان کان اڳ هئا (اهي) اوهان کان طاقت ۾ مال ۽ اولاد ۾ گهڻو وڌيڪ هئا۔ پوءِ پنهنجي نصيب آهر فائدو ورتائون پوءِ اوهان به پنهنجي نصيب آهر فائدو ورتو جهڙيءَ طرح اوهان کان اڳين پنهنجي نصيب آهر فائدو ورتو ۽ (اوهين به) انهن وانگر اجاين بحثن ۾ پئجي ويا آهيو جيئن اهي اجاين بحثن ۾ پيا۔ انهن جي ڪمائي دنيا ۽ آخرت ۾ ناس ٿي، ۽ اهي ئي خساري وارا آهن (۶۹)۔ کائڻ اڳين جي خبر نه پهتي اٿن ڇا جي نوح ۽ عاد ۽ ثمود جي قوم ۽ ابراهيم جي قوم ۽ مدين وارا ۽ اونڌي ٿيلن ڳوٺن وارا هئا؟ جو انهن ڏانهن سندن پيغمبر پڌرن معجزن سان آيا (تہ نہ مڃيائون)، پوءِ الله جو شان نہ هو جو مٿن ظلم ڪري پر پاڻ تي ظلم ڪيائون ٿي (۷۰)۔ ۽ مؤمن ۽ مومنيائون (پاڻ ۾) هڪ ٻئي جا مددگار آهن۔ چڱن ڪمن جو حڪم ڪندا آهن ۽ خراب ڪمن کان جهليندا آهن ۽ نماز کي قائم ڪندا آهن ۽ زڪوة ڏيندا آهن ۽ الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪندا آهن۔ انهن تي الله سگهوئي ٻاجه ڪندو۔ ڇو تہ الله غالب حڪمت وارو آهي (۷۱)۔ الله مؤمنن ۽ مومنيائين سان بهشت جو انجام ڪيو آهي جنهن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهس سدائين رهڻ وارا آهن ۽ (پڻ) هميشه رهڻ وارن باغن ۾ چڱين جاين جو (انجام اٿن)۔ ۽ الله جو راضيو (سڀ کان) تمام وڏو آهي۔ اها وڏي مراد ماڻڻ آهي (۷۲)۔

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَيْسُ الْمَصِيرِ ﴿٢٣﴾ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهُمْ يُنَالُ بِهَا لَمْ يَنَالُوا وَمَا نَقِبُوا إِلَّا أَنْ أُغْنِيَهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٤﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ عٰهَدَ اللَّهَ لَئِنْ آتَيْنَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٥﴾ فَلَمَّا آتَاهُمُ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٦﴾ فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿٢٧﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سَرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿٢٨﴾ الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

اي پيغمبر! كافرن ۽ منافقن سان جهاد ڪر ۽ مٿن سختي ڪر. ۽ سندن جاءِ دوزخ آهي. ۽ اها جاءِ بچڙي آهي (۷۳). الله جو قسم ڪندا آهن ته (پاڻ) نه چيو اٿن. ۽ بيشڪ ڪفر جو ڪلمو چيو اٿن ۽ پنهنجي اسلام (اٿڻ) کانپوءِ ڪفر ڪيائون ۽ جنهن کي پهچي نه سگهيا تنهن لاءِ زور لاتائون، ۽ اهو انهن رڳو هن ڳاھ جو بدلو ڏنو جو الله پنهنجي فضل سان ۽ سندس رسول کين شاهوڪار ڪيو، پوءِ جيڪڏهن توبه ڪن ته انهن لاءِ پلي آهي، ۽ جيڪڏهن ڦرندا ته الله دنيا ۽ آخرت ۾ کين ڏکوئيندڙ عذاب سان سزا ڏيندو، ۽ ملڪ ۾ انهن لاءِ نه ڪو سنڀاليندڙ ۽ نه ڪو مددگار آهي (۷۴). ۽ منجهانئن ڪي آهن جن الله سان انجام ڪيو آهي ته جيڪڏهن پنهنجي فضل سان اسان کي ڏنائين ته ضرور خيرات ڏينداسون ۽ پلارن مان ٿينداسون (۷۵). پوءِ جنهن مهل پنهنجي فضل سان کين مال ڏنائين ته ان جي ڪنجوسائي ڪيائون ۽ اهي منهن موڙيندڙ ٿي ڦريا (۷۶). پوءِ (الله) سندن دلين ۾ کين سندن ملڻ جي ڏينهن تائين انهيءَ سببان منافقي لاڳو ڪري ڇڏي جو الله سان اهو انجام نه پاڙيائون جيڪو ساڻس ڪيائون ۽ انهي سببان جو ڪوڙ چوندا رهيا (۷۷). نه ڄاڻندا آهن ڇا ته الله سندن گجها ۽ سندن پڌرا (سخن) ۽ سندن گجهيون صلاحون ڄاڻندو آهي ۽ بيشڪ الله وڏو گجهه ڄاڻندڙ آهي؟ (۷۸). اهي اهڙا آهن جو صدقي ڏيندڙن مؤمنن جي صدقي ڏيڻ ۾ طعنا هڻندا آهن ۽ انهن کي (به طعنا هڻندا آهن) جيڪي (مزدوري ڪرڻ جي) محنت کان سواءِ ڪجهه نه لهندا آهن ۽ انهن سان مسخريون ڪندا آهن. الله (به) سندن مسخرين جو کين بدلو ڏيندو ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۷۹).

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً
 فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ يَأْتِيهِمْ كُفْرًا بِإِلَهِهِ وَرَسُولِهِ
 وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨٨﴾ فَرِحَ الْخَلْفُونَ بِمَقْعِدِهِمْ
 خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرَهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ
 حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨٩﴾ فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا
 جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٠﴾ فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ
 مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا
 وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ
 فَاقْعُدُوا مَعَ الْخُلَفَاءِ ﴿٩١﴾ وَلَا تَصِلْ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ
 أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا
 وَهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٩٢﴾ وَلَا تَعْجَبْ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ
 اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَ بِهِم بِمَا فِي الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٩٣﴾
 وَإِذَا أَنْزَلْتُ سُورَةً أَنْ آمِنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ
 اسْتَأْذَنُوكَ أُولُوا الطَّلُوفِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقُعْدِيِّينَ ﴿٩٤﴾

انھن لاءِ بخشش گھرين يا انھن لاءِ بخشش نہ گھرين۔ جيڪڏهن انھن لاءِ ستر پيرا بخشش گھرين ته به الله انھن کي نہ بخشيندو۔ اهو هن سببان آهي جو انھن الله ۽ سندس پيغمبر کي نہ مڃيو۔ ۽ الله بي دين قوم کي هدايت نہ ڪندو آهي (۸۰)۔ الله جي پيغمبر جي (جهاد تي) وڃڻ کان پوءِ پٺ تي رهندڙ پنهنجي (رهجي) ويهڻ تي خوش ٿيا ۽ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان الله جي واٽ ۾ جهاد ڪرڻ ناپسند ڪيائون ۽ پاڻ ۾ چيائون ته گرميءَ ۾ (جهاد لاءِ) نہ نڪرو! (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته دوزخ جي باهه ڏاڍي گرم آهي۔ جيڪڏهن سمجهن ها (ته ائين نہ ڪن ها) (۸۱)۔ پوءِ ٿورو ڪلڻ گهرجين ۽ گهڻو روئڻ گهرجين، انھن (اعمالن) جي بدلي ۾ جو جيڪي ڪندا آهن (۸۲)۔ پوءِ جيڪڏهن الله توکي منجهائن ڪنهن ٽوليءَ ڏانهن موٽائي نٿي ته نڪرڻ لاءِ توکان موڪلائيندا پوءِ چؤ ته مون سان ڪڏهن به نہ نڪرندؤ ۽ مون سان گڏجي ڪنهن دشمن سان ڪڏهن به نہ وڙهندؤ۔ چو ته اوهين پهريون ڀيرو ويهڻ سان راضي ٿيو تنهن ڪري (هاڻي به) پوئتي ويهندڙن سان گڏجي ويهو (۸۳)۔ ۽ منجهائن جيڪو مري تنهن تي بلڪل نماز نہ پڙھ ۽ نڪي سندس قبر تي بيهه بيشڪ انھن الله ۽ سندس پيغمبر کي نہ مڃيو ۽ آهي بي دين ٿي مٿا (۸۴)۔ ۽ تون سندن مال ۽ سندن اولاد تي عجب نہ ڪر۔ الله گھرندي آهي ته ان جي سببان دنيا ۾ ٿي ڪين عذاب ڪري ۽ سندن ساهه ڪفر جي ٿي حالت ۾ نڪرن (۸۵)۔ ۽ جيڪڏهن ڪا سورة (هن لاءِ) نازل ڪئي ويندي آهي ته الله کي مڃيو ۽ سندس پيغمبر سان گڏجي جهاد ڪريو ته منجهائن آسودا توکان موڪلائيندا آهن ۽ چوندا آهن ته اسان کي ڇڏ ته ويٺلن سان گڏ رهون (۸۶)۔

رَضُوا بِأَن يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ
 فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ^(٨٥) لَكِنَّ الرَّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ
 جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ
 وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ^(٨٦) أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
 تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ^(٨٧) وَ
 جَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ
 كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ
 عَذَابٌ أَلِيمٌ^(٨٨) لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا
 عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يَنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا انْصَحُوا لِلَّهِ وَ
 رَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ^(٨٩)
 وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَكَّلُوا لَمْ يُحْمَلْهُمُ قُلُوبُهُمْ
 مَا أَحْمَلَهُمْ عَلَيْهِ تَوَكَّلُوا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ
 حَزْنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يَنْفِقُونَ^(٩٠) إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ
 يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَن يَكُونُوا
 مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ^(٩١)

ويُثلن (عورتن) سان گڏ هجڻ ۾ راضي ٿيا ۽ سندين دلين تي مهر هڻي
ويئي پوءِ اهي نه سمجهندا آهن (۸۷). پر پيغمبر ۽ جن ساڻس ايمان آندو تن
پنهجن مالن ۽ پنهنجين جندن سان جهاد ڪيو. ۽ اهي اهي آهن جن لاءِ
پلايون آهن ۽ اهي ئي چٽل آهن (۸۸). انهن لاءِ الله اهڙا باغ تيار ڪيا
آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن. اها
وڏي مراد ماڻڻ آهي (۸۹). ۽ بدوين مان بهاني ڪرڻ وارا آيا ته ڪين
موڪل ڏني وڃي، ۽ جن الله ۽ سندس پيغمبر کي ڪوڙو ڄاتو سي ويهي
رهيا. منجهانئن ڪافرن کي ڏکوئيندڙ عذاب سگهوئي پهچندو (۹۰).
نڪي هيئن تي ۽ نڪي بيمارن تي ۽ نڪي اهي جو جيڪي خرچين سو نه
ٿا لهن تن تي ڪو گناه آهي جڏهن ته الله ۽ سندس پيغمبر جا خيرخواه
هجن پلارن تي ڪو ڏوراپو نه آهي. ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۹۱). ۽
نڪي انهن تي (ڪو گناه آهي) جي جڏهن تو وٽ آيا ته ڪين (سواريءَ تي)
چاڙهين (۽ تون) چين ته (ڪا سواري) نه ٿو لهان جنهن تي اوهان کي
چاڙهيان تڏهن اهي موتيا ۽ هن ڏک کان سندين اڪيون هنجون هاريندڙ
هيون ته جيڪي (الله جي واٽ ۾) خرچين سو نه ٿا لهن! (۹۲). (ڏورابي
جي) واٽ رڳو انهن تي آهي جن توکان موڪلايو ۽ اهي شاهوڪار هئا،
رهيلن (عورتن) سان گڏ هجڻ ۾ راضي ٿيا ۽ الله سندين دلين تي مهر هڻي
پوءِ اهي نه ڄاڻندا آهن (۹۳).

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا
تَعْتَذِرُوا لَنْ تُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ بَيَّأْنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَ
سَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾ سَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ
لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لَنُغَرِّضَنَّ عَنْهُمْ فَاغَرِّضُوا عَنْهُمْ
إِنَّهُمْ رِجْسٌ وَمَا وَبَهُمْ جَهَنَّمَ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٤﴾
يَحْلِفُونَ لَكُمْ لَنُغَرِّضَنَّ عَنْهُمْ فَاغَرِّضُوا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ
لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٥﴾ الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَ
نِفَاقًا وَاجِدُوا آيَةَ الْكُفْرِ وَالنِّفَاقِ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ
رَسُولِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٦﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ
مَآيُنْفِقٍ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَائِرَ عَلَيْهِمْ
دَائِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٧﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبًا
عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ أَلَا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ
سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٨﴾

جڏهن (اوهين) انهن ڏانهن موٽندو (تڏهن) اوهان وٽ بهانو ڪندا. (انهن کي) چو ته بهانونه ڪريو اوهان (جي ڳالهه) کي ڪڏهن نه مڃينداسون، بيشڪ اوهان جي حال کان الله اسان کي خبر ڏني آهي. ۽ الله ۽ سندس پيغمبر اوهان جا عمل سگهوئي ڏسندو وري ڳجهه ۽ ظاهر جي ڄاڻندڙ (الله) ڏانهن موٽايا ويندو پوءِ جيڪي ٿي ڪيو تنهن جي اوهان کي سڏ ڏيندو (۹۴). جڏهن انهن ڏانهن موٽندو (تڏهن) ستت ئي اوهان جي آڏو الله جو قسم هن لاءِ ڪندا ته (اوهين) کائن مڙي وڃو. پوءِ کائن مڙي وڃو. چو ته اهي پليت آهن ۽ جيڪي ڪمائيندا رهيا تنهن جي عوض ۾ سندن جاءِ دوزخ آهي (۹۵). اوهان وٽ هن لاءِ قسم ڪندا ته (اوهين) کائن راضي ٿيو، پوءِ جيڪڏهن (اوهين) کائن راضي ٿيندو ته (به) الله بي دين ماڻهن کان راضي نه ٿيندو (۹۶). بدوي ڪفر ۽ منافقيءَ ۾ تمام سخت آهن ۽ هن (عادت) جوڳا آهن جو الله پنهنجي پيغمبر تي جيڪي حڪم لاٿا تنهن جون (شرعي) حدون نه ڄاڻن. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۹۷). ۽ بدوين مان ڪي اهڙا آهن جو جيڪي خرچ ڪن ٿا سو چئي ڄاڻندا آهن ۽ اوهان تي زماني جي ڦير گهير (اچڻ) جا منتظر آهن. زماني جو بچڻو ڦيرو مٿن هجي (شال). ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۹۸). ۽ بدوين مان ڪي اهڙا آهن جي الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهن ۽ جيڪي خرچيندا آهن تنهن کي الله وٽ ويجهڙائيءَ جو ۽ پيغمبر جي دعائن (حاصل ڪرڻ) جو وسيلو ڪري وٺندا آهن. بيشڪ اها انهن لاءِ ويجهڙائيءَ (جو سبب) آهي. الله کين پنهنجي رحمت هيٺ سگهوئي داخل ڪندو. چو ته الله بخششهار مهربان آهي (۹۹).

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ١٠٠ وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنْفِقُونَ ۖ وَمِنْ
أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُّوا عَلَى النَّفَاقِ ۚ لَا تَعْلَمُهُمْ ۖ نَحْنُ
نَعْلَمُهُمْ سَاعِدٌ بِهِمْ مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يَردُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ١٠١
وَالْآخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرُ سَيِّئًا
عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ١٠٢ خُذْ
مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ
إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ ۚ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ١٠٣ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ
اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَاخُذُ الصَّدَقَاتِ وَ
أَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ١٠٤ وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ
عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ١٠٥ وَالْآخَرُونَ مُرْجُونَ
لِأَمْرِ اللَّهِ ۚ إِنَّمَا يَعِدُّ بِهِمْ وَامَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ ۖ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ١٠٦

۽ مهاجرن ۽ انصارن مان (ايمان ۾) آڳرائي ڪرڻ وارا ۽ جن چڱائي سان
 سندن تابعداري ڪئي انهن (سڀني) کان الله راضي آهي ۽ اهي کانئس
 راضي آهن ۽ انهن لاءِ باغ تيار ڪيا اٿس جن جي هيٺان نهرون وهنديون
 آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن۔ اها وڏي مراد ماڻڻ آهي (۱۰۰)۔ ۽ اوهان
 جي آس پاس وارن بدوين مان (به) ڪي منافق آهن۔ ۽ مديني وارن مان (به)
 ڪي منافقيءَ تي عادي ٿي ويا آهن، (تون) کين نه ڄاڻندو آهين۔ اسين
 انهن کي ڄاڻندا آهيون۔ سگهوئي کين به پيرا عذاب ڪنداسون وري
 وڏي عذاب ڏانهن موٽايا ويندا (۱۰۱)۔ ۽ پيا (اهڙا) آهن جن پنهنجا
 گناهه باسيا آهن (انهن) چڱا ڪم ۽ پيا بچڙا ڪم گڏي سڏي ڪيا
 آهن۔ اميد آهي ته الله مٿن باجهه سان موٽندو۔ چو ته الله بخشڻهار مهربان
 آهي (۱۰۲)۔ سندن مالن مان زڪوة وصول ڪر ته ان سان کين (ظاهر ۾)
 (به) پاڪ ڪندو رهين ۽ کين (باطن ۾ به) سٺو ڪندو رهين ۽ مٿن رحمت
 جي دعا گهر۔ چو ته تنهنجي دعا انهن لاءِ راحت آهي۔ ۽ الله ٻڌندڙ
 ڄاڻندڙ آهي (۱۰۳)۔ ڄاڻندا نه آهن ڇا ته الله ئي پنهنجن پانهن جي توبه
 قبول ڪندو آهي ۽ (سندن) خيراتون قبول ڪندو آهي ۽ بيشڪ الله ئي توبه
 قبول ڪندڙ مهربان آهي (۱۰۴)۔ ۽ چو ته عمل ڪريو پوءِ الله ۽ سندس
 پيغمبر ۽ مؤمن (سڀئي) اوهان جا عمل ڏسندا۔ ۽ ڳجهه ۽ ظاهر جي ڄاڻندڙ
 (الله) ڏانهن سگهو موٽايا ويندو پوءِ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي اوهان
 کي سڏ ڏيندو (۱۰۵)۔ ۽ پيا (رهجي ويل) الله جي حڪم لاءِ رهايل آهن ته
 يا کين عذاب ڪري يا کين معاف ڪري۔ ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو
 آهي (۱۰۶)۔

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ
الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ
وَلِيُحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يُشْهَدُ إِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٤﴾ لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لِّلْمَسْجِدِ أُسُسٌ عَلَى الثَّقَاثِ
مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ
يَتَّطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿١٠٥﴾ أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ
عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ
عَلَى شَفَا جُرْفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٦﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا
رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠٧﴾
إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ
بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَ
يُقْتَلُونَ ۖ وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ
وَالْقُرْآنِ ۖ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا
بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ ۚ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٠٨﴾

۽ (أنهن مان اهڙا به آهن) جن نقصان پهچائڻ ۽ ڪفر ڪرڻ ۽ مسلمانن جي وچ ۾ ڏڦيڙ وجهڻ ۽ جن (ماڻهن) الله ۽ سندس پيغمبر سان اڳ ويڙه ڪئي آهي تن واسطي گهاٽ ٺاهڻ لاءِ (هڪ) مسجد بڻائي آهي. ۽ (اهي) ضرور قسم ڪندا ته چڱائي کان سواءِ اسان جو (بڻائڻ ۾) ٻيو ڪو ارادو نه آهي. ۽ الله شاهدي ڏئي ٿو ته اهي ڪوڙا آهن (۱۰۷). منجهس اصلي نه بيه! (جا مسجد) پهرين ڏينهن کان ئي پرهيزگاريءَ تي اڏي ويئي آهي تنهن ۾ توکي بيهڻ (يعني نماز پڙهڻ ۽ پڙهائڻ) وڌيڪ لائق آهي. جنهن ۾ اهڙا مرد آهن جي پاڪ رهڻ کي دوست رکندا آهن ۽ الله پاڪ رهڻ وارن کي دوست رکندو آهي (۱۰۸). جنهن پنهنجي اڏاوت الله جي ڊڄ ۽ (سندس) رضامنديءَ تي اڏي سو ڀلو آهي يا اهو جنهن پنهنجي اڏاوت نٿن جي ڪرندڙ پر تي اڏي؟ پوءِ اها اڏيندڙ سميت دوزخ جي باه ۾ ڪري. ۽ الله ظالمن جي قوم کي هدايت نه ڪندو آهي (۱۰۹). جو بنياد بڻايائون سو سدائين سندن دٻڻ ۾ شڪ (جو سبب) رهندو، سندن دٻڻ جي وڌڻ کان سواءِ نه ويندو. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۱۱۰). الله مؤمنن کان سندن سر ۽ سندن مال هن ڪري ڳڏا جو پڪ بهشت انهن لاءِ آهي. (اهي) ان (انجام) تي الله جي واٽ ۾ وڙهندا آهن پوءِ ماريندا (به) آهن ۽ ماربا (به آهن)، جو انجام توريت ۽ انجيل ۽ قرآن ۾ پڪيءَ طرح ٿيل آهي. ۽ الله کان وڌيڪ پنهنجي انجام کي پورو ڪندڙ ڪير آهي؟ پوءِ جنهن سودي جي بدران اوهان پاڻ کي وڪيو آهي تنهن سان خوش ٿيو. ۽ اها ئي وڏي مراد ماڻڻ آهي (۱۱۱).

التَّائِبُونَ الْعِبَدُونَ الْحَمِيدُونَ السَّائِحُونَ الرَّاكِعُونَ
 السَّجِدُونَ الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾ مَا كَانَ
 لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ
 كَانُوا أُولَىٰ قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ
 أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٣﴾ وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ
 إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ
 لِلَّهِ تَبَرَّأ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴿١١٤﴾ وَمَا كَانَ اللَّهُ
 لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا
 يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾ إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَمَا لَكُم مِّنْ
 دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٦﴾ لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى
 النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي
 سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ
 مِنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٧﴾

توبه ڪندڙ، عبادت ڪندڙ، ساراھ ڪندڙ، (خدا جي واٽ ۾) مسافري ڪندڙ، رڪوع ڪندڙ، سجدو ڪندڙ، چڱائيءَ جو حڪم ڪندڙ ۽ مدائي کان جهليندڙ ۽ الله جي حدن کي نگاه ۾ رکندڙ (انهن لاءِ بهشت جو انجام آهي) ۽ (اهڙن) مؤمنن کي خوشخبري ڏي (۱۱۲). پيغمبر ۽ مؤمنن کي مشرڪن لاءِ ڪين (هن ڳالهه جي) پڌري ٿيڻ کان پوءِ ته اُهي دوزخي آهن بخشش گهرڻ نه جڳائي توڻيڪ مائٽيءَ وارا هجن (۱۱۳). ۽ ابراهيم جو، پنهنجي پيءُ لاءِ بخشش گهرڻ، انجام کان سواءِ نه هو جو ان ساڻس انجام ڪيو هو، پوءِ جنهن دم کيس پڌرو ٿيو ته اهو الله جو ويري آهي (تنهن دم) کانئس بيزار ٿيو. بيشڪ ابراهيم بلڪل ڪڙنريءَ دل وارو (۽) بردبار هو (۱۱۴). ۽ الله جو ڪم نه آهي جو ڪنهن قوم کي سڌي رستي ڏيکارڻ کان پوءِ ڪين گمراه ڪري جيسين آهي (ڳالهيون) انهن لاءِ پڌريون (نه) ڪري جن کان انهن کي بچڻ گهرجي. بيشڪ الله هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۱۱۵). بيشڪ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي ئي آهي. (اهو) جيارِي ٿو ۽ ماري ٿو. ۽ الله کان سواءِ اوهان جو نه ڪو دوست ۽ نه ڪو مدد ڏيندڙ آهي (۱۱۶). پيغمبر ۽ انهن مهاجرن ۽ انصارن تي بيشڪ الله پاڄم سان موتيُو جن سوڙھ جي وقت ۾ پيغمبر جي تابعداري ڪئي ان کان پوءِ جو، منجهانئن هڪ ٽوليءَ جون دليون لڏي وڃڻ تي ويجهيون هيون، وري (الله) مٿن پاڄم سان موتيُو. چو ته اهو مٿن شفقت ڪندڙ مهربان آهي (۱۱۷).

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنَّهُ
لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ
اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ^(١١٨) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ
وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ^(١١٩) مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ
حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَ
لَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ ذَٰلِكِ يَأْتُهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ
ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْصَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطَئُونَ
مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ نَيْلًا إِلَّا كُتِبَ
لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ^(١٢٠)
وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ
وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ^(١٢١) وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ
مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَ
لِيُنْذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ^(١٢٢)

۽ انهن ٽن تي (ب) جيڪي (جهاد کان) رهجي ويا هئا۔ تانجو جڏهن زمين ايتريءَ ويڪرائي هوندي به مٿن سوڙهي ٿي ويئي هئي ۽ سندن ساه مٿن منجهيا هئا ۽ پانيائون ٿي ته (هاڻي) الله (جي عذاب) کان بچڻ جي جاءِ سندس (بارگاه) کان سواءِ ڪونه آهي۔ وري مٿن هن لاءِ پاڇه سان موٽيو ته توبه ڪن۔ چو ته الله ئي توبه قبول ڪندڙ مهربان آهي (۱۱۸)۔

اي ايمان وارو! الله کان ڊڄو ۽ سچن سان گڏ هجو (۱۱۹)۔ مديني وارن ۽ سندس آس پاس وارن بدوين کي نڪي الله جي پيغمبر کان (جهاد ۾) پوئتي رهڻ ۽ نڪي سندس وجود کان پاڻ کي پيارو رکڻ جڳائي۔ اهو هن ڪري جو کين نڪي اڄ ۽ نڪي ڏک ۽ نڪي بک الله جي واٽ ۾ پهچندي آهي ۽ نڪي اهڙي هنڌ ويندا آهن جتي ڪافر ڪاوڙجن ۽ نڪي دشمن کان (ڪو) اهڃ پهنڊو اٿن پر انهن لاءِ (هر هڪ ڳالهه جي) بدلي چڱو عمل لکيو ويندو آهي۔ چو ته الله پيارن جو اجر نه وڃائيندو آهي (۱۲۰)۔ ۽ ڪوبه خرچ۔ ٿورو يا گهڻو۔ نه ڪندا آهن ۽ نڪي ڪا وادي ٽپندا آهن پر انهن لاءِ (چڱو عمل) هن لاءِ لکيو ويندو آهي ته جيڪو تمام چڱو ڪم ڪندا آهن تنهن جو کين الله بدلو ڏئي (۱۲۱)۔ ۽ مؤمنن کي نه ٺهندو آهي جو مڙئي (گڏ) نڪرن، پوءِ ٽوليءَ مان ڪي جڻا منجهانئن هن لاءِ چو نه نڪرندا آهن ته دين ۾ عالم ٿين ۽ جڏهن پنهنجي قوم ڏانهن موٽي وڃن تڏهن ان کي ڊيڄارين ته مان آهي ڊڄن (۱۲۲)۔

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ
الْكَفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً ۖ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ
الْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ وَإِذَا مَا أَنْزَلْتُ سُورَةً فَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ
إِنَّكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ إِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا
فَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٣٤﴾ وَأَمَّا
الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى
رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٣٥﴾ وَلَا يَرَوْنَ
أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا
يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ ﴿١٣٦﴾ وَإِذَا مَا أَنْزَلْتُ سُورَةً
نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ هَلْ يَرَاهُمْ مِّنْ أَحَدٍ ثُمَّ
انْصَرَفُوا ۖ صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا
يَفْقَهُونَ ﴿١٣٧﴾ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ
عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ
رَّحِيمٌ ﴿١٣٨﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ۖ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٣٩﴾

اي مؤمنو! ڪافرن مان جيڪي اوهان جي آس پاس آهن تن سان وڙهو ۽ پلي تہ (آهي) اوهان ۾ ڪا ڏاڍائي ڏسن۔ ۽ ڄاڻو تہ الله پرھيزگارن سان گڏ آهي (۱۲۳)۔ ۽ جڏهن ڪا بہ سورة لاهي آهي تڏهن منجهائن ڪو اهڙو آهي جو چوندو آهي تہ هن سورة اوهان مان ڪهڙي جو ايمان وڌايو آهي؟ پوءِ جن ايمان آندو آهي تن جي ايمان کي وڌايو اٿس ۽ آهي خوش ٿيندا آهن (۱۲۴)۔ ۽ جن جي دلين ۾ بيماري آهي تن کي پليتيءَ تي پليتي وڌائي اٿس ۽ آهي ڪافر ٿي مٿا (۱۲۵)۔ نہ ڏسندا آهن ڇا تہ هر سال هڪ ڀيرو يا بہ ڀيرا سزا ڏني ويندي اٿن؟ وري نڪي توبہ ڪندا آهن ۽ نڪي آهي نصيحت وٺندا آهن (۱۲۶)۔ ۽ جڏهن ڪا سورة (انهن بابت) نازل ڪبي آهي (تڏهن) انهن مان هڪڙا ٻين ڏانهن (شرمندگيءَ کان) نهاريندا آهن۔ (۽ چوندا آهن تہ) ڪنهن اوهان کي ڏٺو آهي ڇا؟ وري (گهرن ڏانهن) موٽندا آهن۔ الله سندن دليون هن سببان ڦيرايون آهن جو اها بي سمجه قوم آهي (۱۲۷)۔ (اي انسانو!) بيشڪ اوهان جي جنس منجهان اوهان وٽ پيغمبر آيو آهي اوهان جو ڏک مٿس اولو آهي اوهان (جي هدايت) تي حريص آهي مسلمانن تي شفقت ڪندڙ مهربان آهي (۱۲۸)۔ پوءِ جيڪڏهن ڦرن تہ چؤ تہ مون کي الله ڪافي آهي اُن کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي۔ مٿس ڀروسو ڪيم ۽ اهو وڏي عرش جو مالڪ آهي (۱۲۹)۔

سُورَةُ يُوسُفَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّافِعَتِكَ آيَةُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ① أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا
إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَهُمْ
قَدْ مَصَدَّقَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ② قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا السِّحْرُ مُبِينٌ ③
إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأُمُورَ مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ
بَعْدِ إِذْنِهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ④ إِلَيْهِ
مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدُو الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ
لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ⑤
هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُ مَنَازِلَ
لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ
يُقَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ⑥ إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ ⑦

سورة يونس مڪي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ
نو آيتون ۽ يارهن رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

آلر۔ هي آيتون حڪمت واري ڪتاب جون آهن (۱). ماڻهن کي (هيءَ
ڳالھ) چو عجب ۾ وجهندي آهي جو منجهانئن هڪ مڙس ڏانهن وحي
موڪليوسون ته ماڻهن کي ڊيچار ۽ جن ايمان آندو تن کي خوشخبري ڏي ته
انهن لاءِ سندن پالڻهار وٽ وڏو مرتبو آهي۔ ڪافرن چيو ته هيءُ پڌرو
جادوگر آهي (۲). بيشڪ اوهان جو پالڻهار اهو الله آهي جنهن آسمانن ۽
زمين کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو (۳) وري عرش ڏانهن توجه ڪيائين، (اهو
ئي) ڪمن کي رڻيندو آهي۔ ڪوئي سفارش ڪندڙ نه آهي پر سندس
اجازت کان پوءِ۔ اهوئي اوهان جو پالڻهار الله آهي تنهن ڪري سندس
عبادت ڪريو۔ پوءِ چو نه نصيحت وٺندا آهيو؟ (۴). اوهان مڙني جو
ڏانهنس موٽڻ آهي۔ الله جو انجام سچو آهي۔ اهوئي خلق کي پهريون (ب)
بڻائيندو آهي وري (ب) کين هن لاءِ موتائي بڻائيندو ته جن ايمان آندو ۽ چڱا
ڪم ڪيا تن کي انصاف سان بدلو ڏئي۔ ۽ جن نه مڃيو تن لاءِ تهڪندڙ
پاڻي ۽ ڏکونيندڙ عذاب انهي ڪري آهي جو ڪفر ڪيو هئائون (۵). اهو
(الله) آهي جنهن سج کي چمڪندڙ ۽ چنڊ کي روشن ڪيو ۽ ان (چنڊ)
جون منزلون هن لاءِ مقرر ڪيون ته اوهين ورهن جو ڳاڻيئو ۽ حساب
ڄاڻو۔ الله اهو سچ کان سواءِ نه بڻايو آهي، ڄاڻندڙ قوم لاءِ نشانيون کولي
بيان ڪندو آهي (۶). بيشڪ رات ۽ ڏينهن جي ڦير گهير (۷) ۽ الله
جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ بڻايو تنهن ۾ پرهيزگار قوم لاءِ ضرور نشانيون
آهن (۸).

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غٰفِلُونَ ۝۸ أُولَٰئِكَ
 مَا لَهُمُ النَّارُ بِهَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝۹ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ يَهْدِيُهُمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ
 الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ۝۱۰ دَعْوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَ
 تَحِيَّاتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ۝۱۱ وَأُخْرَدُ عَنْهُمْ آبَاقُ الْغُلَامِ ۝۱۲
 وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهم بِالْخَيْرِ
 لَقَضَىٰ إِلَيْهِمْ أَجْلَهُمْ فَنَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي
 طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ۝۱۳ وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا
 لِجَنِّبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ
 كَانُ لَمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرِّمَسَّهُ ۝۱۴ كَذٰلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ
 مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝۱۵ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ
 لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا
 لِيُؤْمِنُوا ۝۱۶ كَذٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ۝۱۷ ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ
 خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ۝۱۸

بيشڪ جيڪي اسان جي ملڻ جو آسرو نه ٿا رکن ۽ دنيا جي حياتيءَ ساڻ ريجهي ويا ۽ انهيءَ سان آرامي ٿي رهيا ۽ اهي جيڪي اسان جي آيتن کان بي خبر رهيا (۷). اهي جيڪي ڪمائيندا رهيا تنهن سببان انهن جو هنڌ باه آهي (۸). (۹) جن مڃيو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي سندن پالڻهار سندن ايمان سببان (اهڙن بهشتن ڏانهن) سڌو رستو ڏيکاريندو، جن جي هيٺان نعمتن وارن باغن ۾ نهرون وهنديون آهن (۹). منجهن سندن دعا (هيءَ) آهي ته اي الله! توکي پاڪائي جڳائي ۽ منجهن سندن آجيان سلام آهي، ۽ سندن دعا جي پڄاڻي هيءَ آهي ته سڀ ساراه جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (۱۰). ۽ جيڪڏهن الله ماڻهن لاءِ مدائي جلد موڪلي ها جهڙو هي پنهنجي چڱائي جلد گهرندا آهن ته سندن (مقرر ٿيل) مدت انهن لاءِ پوري ڪئي وڃي ها. پوءِ جيڪي اسان جي ملڻ جي اميد نه رکندا آهن تن کي سندن گمراهيءَ ۾ حيران ڇڏيندا آهيون (۱۱). ۽ جنهن مهل ماڻهو کي ڪو ڏک پهچندو آهي (تنهن مهل) پنهنجي پاسي ڀر يا ويٺي يا بيٺي اسان کي سڏيندو آهي پوءِ جنهن مهل کانئس سندس ڏک لاهيندا آهيون (تنهن مهل اهڙي ويساري ۾ پئجي) هليو ويندو آهي (جو) چٽڪ ڪيس جا اوڪائي پھتي هڻي تنهن (جي لاهڻ) لاءِ اسان کي سڏيو ٿي نه هٿائين. اهڙيءَ طرح حد کان لنگهندڙ جيڪي ڪندا آهن سو انهن لاءِ سينگارو ويو آهي (۱۲). ۽ بيشڪ اوهان کان اڳ (گهڻين) قومن جڏهن ظلم ڪيو تڏهن (کين) هلاڪ ڪيو اٿون ۽ وٽن سندن پيغمبر چئن معجزن سان آيا ۽ اهڙا نه هئا جو ايمان آڻين. اهڙيءَ طرح ڏوهارن قوم کي سزا ڏيندا آهيون (۱۳). وري کانئن پوءِ ملڪ ۾ اوهان کي سندن جاڳهن تي وهاريوسون ته ڏسون ته اوهين ڪهڙي طرح ڪم ڪريو ٿا (۱۴).

وَإِذَا تَنَادَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ
لِقَاءَنَا إِنَّا كُذَّبُوا أَوْ بِهَذَا أُوْبِدَ لَهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي
أَنْ أُبَدِّلَ لَهُ مِنْ تَلْقَائِي نَفْسِي إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ
إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ⑮ قُلْ
لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرِكُم بِهِ ۖ فَقَدْ لَبِثْتُ
فِيكُمْ عُمُرًا مِّن قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ⑯ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ
افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْمُجْرِمُونَ ⑰ وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ
وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ
أَتُنذِرُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
سُبْحَنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ⑱ وَمَا كَانَ النَّاسُ
إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن
رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِي مَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ⑲ وَيَقُولُونَ
لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا
الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِّنَ الْمُنْتَظِرِينَ ⑳

۽ جڏهن اسان جون چٽيون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون آهن (تڏهن) جيڪي اسان جي ملڻ جي اميد نه رکندا آهن سي چوندا آهن ته هن کان سواءِ ڪو ٻيو قرآن آڻ يا کيس متاءِ۔ چؤ ته پنهنجي طرفان ان جي متائڻ جو مون کي اختيار ڪونهي، جيڪي مون کي وحي ڪيو ويندو آهي تنهن کان سواءِ (پئي ڪنهن جي) تابعداري نه ڪندو آهيان، بيشڪ آءٌ جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار جي نافرمان ڪريان ته وڏي ڏينهن جي عذاب کان بچان ٿو (۱۵)۔ چؤ ته جيڪڏهن الله گهري ها ته آءٌ ان (قرآن کي اوهان تي) نه پڙهان ها ۽ نڪي (الله) ان سان اوهان کي ڄاڻائي ها! بيشڪ آءٌ اوهان ۾ هن کان اڳ (سڄي) ڄمار رهيس (تڏهن نه پڙهيم)۔ پوءِ چو نه ٿا سمجهو؟ (۱۶)۔ پوءِ ان کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي جو الله تي ڪوڙو ٺاه ٺاهي يا سندس آيتن کي ڪوڙ ڄاڻي۔ سچ آهي ته ڏوهاري نه ڇٽندا (۱۷)۔ ۽ الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا آهن سي نڪي کين ڏک پهچائيندا آهن ۽ نڪي کين سک پهچائيندا آهن ۽ چوندا آهن ته هي الله وٽ اسان جا شفاعت ڪندڙ آهن۔ چؤ ته اوهين الله کي اهڙيءَ شيءِ بابت چٽائيندا آهيو ڇا جيڪا شيءِ (هو) نڪي آسمانن ۾ ۽ نڪي زمين ۾ ڄاڻندو آهي؟ اهو پاڪ آهي ۽ جنهن شيءِ کي ساڻس شريڪ ڪندا آهيو تنهن کان اهو مٿاهون آهي (۱۸)۔ ۽ (اصل) ماڻهو هڪ ٽوليءَ کان سواءِ نه هئا پوءِ اختلاف ڪيائون۔ ۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار جو حڪم اڳ ٿيل نه هجي ها ته جنهن (ڳالهه) بابت اختلاف ڪن ٿا تنهن جو سندن وچ ۾ فيصلو پورو ڪيو وڃي ها (۱۹)۔ ۽ چوندا آهن ته سندس پالڻهار کان مٿس ڪو معجزو چو نه لائو ويو آهي؟ چؤ ته ڳجهه (جي خبر) الله کان سواءِ پئي ڪنهن کي نه آهي پوءِ انتظار ڪريو آءٌ به اوهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان (۲۰)۔

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَّسَّهُمْ إِذَا هُم مُّكْرُونَ
 فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَكْفُرُونَ ﴿٢١﴾
 هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَ
 جَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَ تَهَارٌ مِّنْ عاصِفٍ
 وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُم أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا
 اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ هَٰ لَيْنَ أَنْجَيْتَنَا مِنْ هَٰذِهِ لَنَكُونَنَّ
 مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٢٢﴾ فَلَمَّا أَنْجَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
 الْحَقِّ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغَيْتُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾ إِنَّمَا مَثَلُ
 الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ
 الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ
 زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا أَتَاهَا
 أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنِ
 بِالْأَمْسِ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ وَاللَّهُ
 يَدْعُو إِلَىٰ دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٢٥﴾

۽ جڏهن ماڻهن کي تڪليف پهچڻ کان پوءِ (پنهنجي) ٻاجھ (سان سک جو مزو) چڪائيندا آهيون (تڏهن) اتي جو اُتي انهن کي اسان جي آيتن ۾ بدگمانيون (ٿينديون) آهن۔ چؤ ته الله رت رت ۾ ڏاڍو تڪڙو آهي۔
 بيشڪ جيڪي اوهين بچريون رتون ڪندا آهيو سي اسان جا ملائڪا لکندا آهن (۲۱)۔ اهو (الله) آهي جيڪو اوهان کي بر ۽ دريائن ۾ گهمائيندو آهي تان جو جڏهن پيرين ۾ هوندا آهيو، ۽ (آهي) پاتين سميت سڻائڻ وائڻ سان هلنديون آهن ۽ انهن سان سرها ٿيندا آهن ته اوچتو کين اڻاڻو واءُ پهچندو آهي ۽ کين چوڌاري لهر ايندي آهي ۽ پائيندا آهن ته بيشڪ (اها) کين ويڙهي ويئي (تڏهن) الله جي عبادت ۾ سچائيءَ وارا ٿي کيس سڏيندا آهن، (۽ چوندا آهن) ته جيڪڏهن هن (مصيبت) کان اسان کي بچائين ته ضرور شڪراني ڪندڙن مان ٿينداسون (۲۲)۔ پوءِ جنهن مهل کين بچايائين (تنهن مهل) اُتي جو اُتي ملڪ ۾ ناحق شرارت ڪندا آهن۔
 اي انسانو! اوهان جون شرارتون اوهان تي ئي آهن (هيءُ) دنيا جي حياتي جو فائدو (لدو) وري اوهان جو موٽڻ اسان ڏانهن آهي پوءِ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سڏ ڏينداسون (۲۳)۔ دنيا جي حياتيءَ جو مثال رڳو انهيءَ پاڻيءَ وانگر آهي جنهن کي آسمان کان وسايوسون پوءِ ساڻس زمين جا (آهي) سلا رليا مليا جن مان ماڻهو ۽ ڍور ڪائيندا آهن۔ تانجو جنهن مهل زمين پنهنجي ساوڪ ورتي ۽ سينگاري ۽ سندس رهڻ وارن ڀانيو ته پاڻ مٿس وس وارا آهن (تنهن مهل) اوچتو اُن کي رات جو يا ڏينهن جو اسان جو حڪم پهتو پوءِ اُن کي لٿيل (ناس) ڪري ڇڏيوسون جڻڪ ڪالهه ئي نه هئي۔ اهرتي طرح سمجهندڙ قوم لاءِ نشانين کولي بيان ڪندا آهيون (۲۴)۔ ۽ الله سلامتيءَ جي گهر ڏانهن سڏيندو آهي۔ ۽ جنهن کي وڻيس تنهن کي سڌيءَ وات ڏانهن هدايت ڪندو آهي (۲۵)۔

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا
 ذِلَّةٌ ۚ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ٢٦ وَالَّذِينَ كَسَبُوا
 السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۚ مَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ
 مِنْ عَاصِمٍ ۚ كَانَتْهَا أُغْشِيَتْ وَجُوهُهُمْ قِطْعًا مِنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا
 أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ٢٧ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ
 جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ
 فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِلَّا نَا تَعْبُدُونَ ٢٨
 فَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ابْيَنَّاوْ بَيْنَكُمْ أَنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ
 لَغْفِيلِينَ ٢٩ هُنَالِكَ تَبْلُوا كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ وَرُدُّوْا إِلَى اللَّهِ
 مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ٣٠ قُلْ مَنْ
 يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْ مَنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
 مَنْ يَخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيَخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ
 الْأُمُورَ فَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ٣١ فذٰلِكُمْ اللّٰهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ
 فَمَا ذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلٰلَةُ فَأَنّٰی تُصْرَفُونَ ٣٢ كذٰلِكَ
 حَقَّقْتُ كَلِمَاتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ٣٣

جن چڱائي ڪئي تن لاءِ (اهڙي) چڱائي بلڪ وڌيڪ آهي. ۽ سندن منهن
 کي نڪي ڪارنهن ۽ نڪي خواري ويڙهيندي. اهي بهشتي آهن، اهي
 منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (۲۶). ۽ جن بچڙائي ڪمائي تن لاءِ ان
 جهڙي بچڙي سزا آهي ۽ کين خواري ڏيڪيندي. انهن کي الله (جي عذاب)
 کان ڪو بچائيندڙ نه آهي، ڇڻڪ سندن منهن کي اونداهيءَ رات مان ٽڪرا
 ڏيڪايا ويا آهن. اهي دوزخي آهن، منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (۲۷). ۽
 جنهن ڏينهن انهن مڙني کي گڏ ڪنداسون وري مشرڪن کي چوندا سون
 ته اوهين ۽ اوهان جا (الله سان ٺهرايل) شريڪ پنهنجي هنڌ بيهو، پوءِ سندن
 وچ ۾ جدائي وجهنداسون ۽ سندن شريڪ چوندا ته (اوهين) اسان کي
 پوڄيندڙ نه هيو (۲۸). پوءِ اسان جي ۽ اوهان جي وچ ۾ الله شاهد ڪافي
 آهي ته اسين اوهان جي پوڄا کان ضرور بيخبر هئاسون (۲۹). ان هنڌ سڀ
 ڪنهن ماڻهوءَ جيڪي اڳي موڪليو هوندو سو (اهو) لهندو ۽ پنهنجي
 سڄي ڌڻيءَ الله ڏانهن موٽايا ويندا ۽ جيڪو ناه ٺاهيائون ٿي سو کائڻ
 پلجي ويندو (۳۰). ڇو ته اوهان کي آسمان ۽ زمين مان ڪير روزي ڏيندو
 آهي؟ ڪنن ۽ اکين جو ٻيو ڪير مالڪ آهي ڇا؟ ۽ ڪير جيئري کي مٿي
 مان ڪڍندو آهي؟ ۽ ڪير ڪمن کي رڻيندو آهي؟ پوءِ ستت ئي چوندا ته
 الله! پوءِ ڇو ته ڇو نه ڊڄندا آهيو؟ (۳۱). پوءِ اهوئي اوهان جو سڄو
 پالڻهار الله آهي، پوءِ سڄ کان پوءِ گمراهيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڇا آهي؟ پوءِ
 ڪيڏي جو ڪيڏي ڦيرايا وڃو ٿا؟ (۳۲). اهڙيءَ طرح تنهنجي پالڻهار جو
 حڪم انهن بدڪارن تي لازم ٿيو آهي جو اهي ايمان نه آڻيندا (۳۳).

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُو الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلِ اللَّهُ
 يَبْدُو الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ فَأَنْتُمْ تُؤْفَكُونَ ﴿٣٢﴾ قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ
 مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي
 إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ مَنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يُهْدَىٰ فَمَا لَكُمْ
 كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٥﴾ وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي
 مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾ وَمَا كَانَ هَذَا
 الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي
 بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٨﴾
 أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنْ
 اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾ بَلْ كَذَّبُوا
 بِهَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَاوِيلُهُ كَذَّابٌ
 الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾ وَ
 مِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ
 بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾ وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلٌ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ
 أَنْتُمْ بَرِيءُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

چؤ ته اوهان جي معبودن مان ڪو آهي ڇا جيڪو خلق کي نئين سر بڻائي وري کين (ماري) موتائي جباري چؤ ته الله نئين سر خلق کي بڻائي ٿو وري کيس موتائي جباريندو، پوءِ اوهين ڪيڏي جو ڪيڏي ڦيرايا ويندا آهيو؟ (۳۴). چؤ ته اوهان جي معبودن مان ڪو آهي جو حق ڏانهن ڪنهن کي هدايت ڪري؟ چؤ ته الله حق ڏانهن سڌو رستو ڏيکاريندو آهي. پوءِ جيڪو حق ڏانهن سڌو رستو ڏيکاري سو تابعداري ڪرڻ جو وڌيڪ حقدار آهي يا اهو جيڪو (پاڻ) رستي ڏيکارڻ کان سواءِ رستو نه لهندو هجي؟ پوءِ اوهان کي ڇا ٿيو؟ ڪيئن فيصلو ڪريو ٿا! (۳۵). ۽ انهن مان گهڻا رڳو گمان تي هلندا آهن. بيشڪ گمان سچ جي پورائي ڪجهه به نه ڪندو آهي. بيشڪ جيڪي ڪندا آهن سو الله ڄاڻندڙ آهي (۳۶). ۽ هيءُ قرآن الله کان سواءِ ڪنهن جو بڻايل نه آهي پر کائڻس اڳ جيڪي ڪتاب آهن تن جي تصديق ڪندڙ آهي ۽ حڪمن کي کولي بيان ڪندڙ آهي منجهس ڪو شڪ نه آهي (ته) جهانن جي پالڻهار کان آهي (۳۷). يا چوندا آهن ته (محمد ﷺ) اهو پاڻئون ٺاهيو آهي. چؤ ته جيڪڏهن سچا آهيو ته ان جهڙي ڪا سورت آڻيو ۽ الله کان سواءِ جنهن کي (سڏي) سگهو تنهن کي سڏيو (۳۸). بلڪ جنهن علم کي پهچي نه سگهيا تنهن کي ڪوڙ پانپائون ۽ اڃا وڻن سندس وعدن جي سچائي نه آڻي آهي. جيڪي کائڻ اڳ هئا تن به اهڙيءَ طرح ڪوڙ پانيو هو پوءِ ڏس ته ظالمن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي! (۳۹). ۽ منجهائن ڪو ان (قرآن) تي ايمان آڻيندو آهي ۽ منجهائن ڪو ان تي ايمان نه آڻيندو آهي. ۽ تنهنجو پالڻهار فساد ڪندڙن کي وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي (۴۰). ۽ جيڪڏهن توکي ڪوڙو پائڻ ته چؤ مون لاءِ منهنجو عمل ۽ اوهان لاءِ اوهانجو عمل آهي. جيڪي (آءٌ) ڪريان ٿو تنهن کان اوهين ڇٽل آهيو ۽ جيڪي (اوهين) ڪريو ٿا تنهن کان آءٌ بيزار آهيان (۴۱).

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا
لَا يَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْىَ
لَوْ كَانُوا لَا يَبْصُرُونَ ﴿٣٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ
النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٤﴾ وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ كَانُ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا
سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٣٥﴾ وَإِنَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي
نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا
يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ
بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٣٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن
كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾ قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ
اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً
وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنِ أَنْتُمْ عَذَابُهُ بَيِّنَاتٌ أَوْ نَهَارًا
مَا ذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٠﴾ أَنْتُمْ إِذَا مَآ وَقَعَ مِنْكُمْ بِهِ
الْأُتُنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٤١﴾ ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا
ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٤٢﴾

۽ منجهائن ڪي تو ڏانهن (ڪن ڏيئي قرآن ڪي) ٻڌندا آهن پوءِ تون پوڙن ڪي ٻڌائيندين ڇا جيتوڻيڪ نه سمجهندا هجن؟ (۴۲). ۽ منجهائن ڪوئي توڏانهن نهاري نڌو آهي پوءِ انڌن ڪي سڌو رستو ڏيکاريندين ڇا؟ جيتوڻيڪ ڏسندائي نه هجن (۴۳). الله ماڻهن تي ڪجهه ئي ظلم نه ڪندو آهي پر ماڻهو پاڻ تي پاڻ ظلم ڪندا آهن (۴۴). ۽ جنهن ڏينهن (الله) ڪين گڏ ڪندو تنهن ڏينهن ڇٽڪ (دنيا ۾) ڏينهن جي هڪ گهڙيءَ کان سواءِ (وڌيڪ) ترسيائي نه هئا پاڻ ۾ هڪ ٻئي کي سڃاڻندا. بيشڪ جن الله جي ديدار کي ڪوڙ ڀانيو تن نقصان پاتو ۽ هدايت وارا نه هئا (۴۵). ۽ جيڪو انجام ساڻن ڪريون ٿا تنهن منجهان ڪجهه جيڪڏهن توکي ڏيڪاريون يا توکي فوت ڪريون ته (هر حال ۾) سندن موٽڻ اسان ڏانهن آهي وري جيڪي ڪندا آهن تنهن تي الله شاهد آهي (۴۶). ۽ سڀ ڪنهن امت لاءِ هڪ پيغمبر آهي، پوءِ جڏهن سندن پيغمبر آيو (تڏهن) سندن وچ ۾ انصاف سان نيرو ڪيو ويو ۽ انهن تي ظلم نه ڪيو ويو (۴۷). ۽ چوندا آهن ته جيڪڏهن اوهين سڃا آهيو ته اهو انجام ڪڏهن ٿيندو؟ (۴۸). چؤ ته (آءُ) الله جي مرضيءَ کان سواءِ پاڻ کي نه ڪي ڏک ۽ نه ڪي سک پهچائي سگهان ٿو سڀ ڪنهن امت لاءِ هڪ مدت آهي. جڏهن سندن (نهر ايل) مدت پهچي ٿي تڏهن هڪ گهڙي نڪي دير ڪندا ۽ نڪي اڳيرو ويندا (۴۹). چؤ ته مون کي خبر ڏيو ته جيڪڏهن سندس عذاب رات جو يا ڏينهن جو اوهان تي اچي (ته ڇا ڪري سگهندو؟) ڏوهاري ان مان ڇاجي تڪڙو گهرندا آهن؟ (۵۰). وري جنهن مهل (اهو) پهچندو (تنهن مهل) ان تي ايمان آڻيندو ڇا؟ (چيو ويندو ته) هاڻي (مجيرو)؟ ۽ بيشڪ (اڳي) ان کي تڪڙو گهرندا هيؤ (۵۱). وري ظالمن کي چيو ويندو ته هميشگيءَ وارو عذاب چڪو، جيڪي اوهين ڪمائيندا هيؤ تنهن کان سواءِ ٻيو ڪو بدلو اوهان کي نه ڏبو (۵۲).

وَيَسْتَنْبِئُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَقٌّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ٥٣
وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ
لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ٥٤
إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ط الْإِثْنَانِ وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَلَكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٥٥ هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ٥٦ يَا أَيُّهَا
النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ
وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ٥٧ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ
فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ٥٨ قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ
اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ اللَّهُ أَذِنَ
لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ٥٩ وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ
الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ٦٠ وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ
قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ
فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا
فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ٦١

۽ تو کان خبر پڇندا آهن ته اهو (وعدو) سچ آهي؟ چو ته هائو! مون کي پنهنجي پالڻهار جو قسم آهي ته ضرور سچ آهي، ۽ اوهين ٽڪائڻ وارا نه آهيو (۵۳). ۽ جيڪڏهن سڀ ڪنهن ظلم ڪندڙ شخص کي جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) هجي ها ته ضرور پنهنجي عوض ڏئي ها! ۽ جڏهن عذاب ڏسندا تڏهن اندر (ئي اندر) ۾ لڄي ٿيندا، ۽ سندن وچ ۾ انصاف سان نبيرو ڪيو ويندو ۽ انهن تي ظلم نه ڪبو (۵۴). خبردار! جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله جو آهي. (پنهنجي عوض ڏيئي نه سگهندو) خبردار الله جو انجام سچو آهي پر انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (۵۵). اهو جياريندو آهي ۽ ماريڻدو آهي ۽ اوهين ڏانهس مورتايا ويندو (۵۶). اي انسانو! اوهان جي پالڻهار کان اوهان وٽ نصيحت ۽ جيڪا (بيماري) سينن ۾ آهي تنهن لاءِ شفا ۽ مؤمن لاءِ هدايت ۽ رحمت آئي آهي (۵۷). چو ته الله جي فضل سان ۽ سندس پاڇه سان (قرآن نازل ٿيو آهي) پوءِ ان سان خوش ٿيڻ گهرجين. جيڪي گڏ ڪندا آهن تنهن کان اهو ڀلو آهي (۵۸). چو ته ڪجهه ڏسو ٿا؟ ته الله روزيءَ مان جيڪي اوهان لاءِ لاڻو آهي پوءِ منجهانئس اوهان (پاڻ) ڪجهه حرام ۽ ڪجهه حلال ڪيو آهي. چو ته الله اوهان کي موڪل ڏني آهي ڇا يا الله تي ٺاه ٺاهيندا آهيو؟ (۵۹). ۽ جيڪي الله تي ڪوڙ ٺاهيندا آهن تن کي قيامت جي ڏينهن ڪهڙو گمان آهي (ته کين عذاب نه ڪندو ڇا)؟ بيشڪ الله ماڻهن تي ضرور وڏي فضل ڪرڻ وارو آهي پر انهن مان گهڻا شڪرانو نه ڪندا آهن (۶۰). ۽ ڪنهن به حال ۾ نه هوندو آهين ۽ الله جي طرف کان آيل قرآن مان جيڪي ڪجهه پڙهندو آهين ۽ ڪوبه ڪم اوهين نه ڪندا آهيو جڏهن منجهس لڳا رهندا آهيو مگر اسين (هر حال ۾) اوهان وٽ حاضر هوندا آهيون. ۽ تنهنجي پالڻهار کان ذري جيترو به نه ڪي زمين ۾ نه ڪي آسمان ۾ (ڪجهه) گجهو رهندو آهي ۽ نه ڪي ان کان ٿورو ۽ نه ڪي گهڻو، پر (سڀ) پڌري ڪتاب ۾ (الڪيل) آهي (۶۱).

خبردار! الله جي پيارن کي نڪي پڻ آهي ۽ نڪي اُهي غمگين رهندا (۶۲).
جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري ڪئي اٿن (۶۳). تن لاءِ دنيا جي حياتيءَ ۽
آخرت ۾ خوشخبري آهي. الله جي حڪمن کي ڪا ڦير گهير ڪانهي.
اها ئي وڏي مراد ماڻڻ آهي (۶۴). ۽ سندن ڪا به ڳالهه توکي نه ڏکون ٿي.
بيشڪ سمورو غلبو الله جو ئي آهي. اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۶۵). خبردار!
جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو يقيناً الله جو آهي. ۽
جيڪي الله کان سواءِ ٻين شريڪن جي عبادت ڪندا آهن سي (حقيقت
۾) گمان کان سواءِ ٻئي جي تابعداري نه ڪندا آهن ۽ اُهي رڳو
اٽڪلبازي هلندا آهن (۶۶). اهو (الله) آهي جنهن اوهان لاءِ رات کي
هن ڪري بڻايو ته منجهس آرام ڪريو ۽ ڏينهن کي روشن بڻايائين بيشڪ
ان ۾ ٻڌندڙ قوم لاءِ نشانيون آهن (۶۷). ڪافر چون ٿا ته الله (پنهنجي
لاءِ) اولاد ورتو آهي، اهو پاڪ آهي. اهو بي پرواه آهي. جيڪي آسمانن ۾
آهي، ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو ان جو آهي. هن (پٽ جي چوڻ) بابت
اوهان وٽ ڪا سند نه آهي. جيڪي نه ڄاڻندا آهيو سو چو الله تي چوندا
آهيو؟ (۶۸). چؤ ته جيڪي الله تي ڪوڙو ٺاه ٺاهيندا آهن سي يقيناً نه
ڄاڻندا (۶۹). دنيا ۾ ڪجهه آسودو گذران هوندن وري اسان وٽ سندن
موٽڻ آهي وري کين انهيءَ سببان سخت عذاب چڪائيندا سون جو ڪفر
ڪندا آهن (۷۰).

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يٰقَوْمِ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ
مَقَامِي وَتَذِكْرِي بآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا
أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَ
لَا تُنْظِرُونِ ٤١ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجِرِيَ
إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ٤٢ فَكَذَّبُوهُ
فَنَجَّيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِّ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلِيفَةً وَأَعْرَقْنَا
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ٤٣
ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَمَا كَانُوا لِلْيَوْمِ مُؤَابِهًا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَى
قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ ٤٤ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى
فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ٤٥
فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا السِّحْرُ مُبِينٌ ٤٦
قَالَ مُوسَى اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تُلْحِقُ لَهَا جَاءَكُمْ أَسْحَرُ هَذَا وَلَا يَفْلِكُ
السَّحَرُونَ ٤٧ قَالُوا اجْعِنَا لِنَلْفِتَنَ عَنْهَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا
وَتَكُونُ لَكُمُ الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمُ بِمُؤْمِنِينَ ٤٨

۽ نوح جو قصو کين پڙهي ٻڌاءِ۔ جڏهن پنهنجي قوم کي چيائين ته اي منهنجي قوم! جيڪڏهن منهنجو رهڻ ۽ الله جي آيتن سان منهنجي نصيحت ڏيڻ اوهان تي ڳري ٿي آهي ته الله تي ڀروسو ڪيم پوءِ پنهنجي رڻا ۽ پنهنجن شريڪن جي مدد سان گڏجي صلاح ڪريو پوءِ اوهانجي رڻا اوهان کان ڳجهي نه رهي ته پوءِ مون سان (جو وڻيو سو) ڪري گذرو ۽ مون کي ڍر نه ڏيو (۷۱)۔ پوءِ جيڪڏهن (منهنجي چوڻ کان) قريو (ته چا ٿيو؟) مون اوهان کان ڪو اجورو نه گهريو هو، منهنجو اجورو الله کان سواءِ ٻئي تي نه آهي ۽ مون کي حڪم ڪيو ويو آهي ته مسلمانن مان هجان (۷۲)۔ پوءِ کيس ڪوڙو پانيائون پوءِ کيس ۽ جيڪي پيڙيءَ ۾ ساڻس هئا تن کي بچايوسون ۽ کين انهن (ڪافرن) جو جانشين ڪيوسون، ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙو پانيو تن کي ٻوڙيوسون، پوءِ ڏس ته جن کي ڊيڄاريو ويو هو تن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي! (۷۳)۔ وري ان (نوح) کان پوءِ (گهڻا) پيغمبر سندن قوم ڏانهن موڪليا سون پوءِ وڻن پٿرن معجزن سان آيا پوءِ اهڙا نه هئا جو جنهن شيءِ کي پهريائين ڪوڙو پانيو هئائون تنهن تي ايمان آڻين۔ اهڙيءَ طرح حد کان لنگهندڙن جي دلين تي مهر هڻندا آهيون (۷۴)۔ وري کائن پوءِ موسيٰ ۽ هارون کي فرعون ۽ سندس سردارن ڏانهن پنهنجن معجزن سميت موڪليوسون پوءِ وڏائي ڪيائون ۽ ڏوهارڻ قوم هئي (۷۵)۔ پوءِ جنهن مهل وڻن اسان وٽان سڄي ڳالهه آئي (تڏهن) چيائون ته بيشڪ هيءَ پٿرو جادو آهي (۷۶)۔ موسيٰ چيو ته جڏهن اوهان وٽ حق آيو (تڏهن) اُن لاءِ چو چوندا آهيو (ته جادو آهي)؟ هيءُ جادو آهي ڇا؟ حالانڪه جادوگر ڪامياب نه ٿيندا آهن (۷۷)۔ چيائون ته اسان وٽ هن لاءِ آيو آهين ڇا ته جنهن (ريت) تي اسان پنهنجا پيءُ ڏاڏا ڏنا تنهن کان اسان کي ڦيرائين ۽ مُلڪ ۾ اوهان (پنهي) لاءِ وڌپ هجي؟ ۽ اسين اوهان پنهي کي مڃڻ وارا نه آهيون (۷۸)۔

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ائْتُونِي بِكُلِّ سِحْرِ عَلِيمٍ ٨٩ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ
 قَالَ لَهُمْ مُوسَى الْقَوَامَ أَنْتُمْ مُلْقُونَ ٩٠ فَلَمَّا الْقَوَا قَالَ مُوسَى
 مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّحَرُ إِنَّ اللَّهَ سَيَبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ
 الْمُفْسِدِينَ ٩١ وَيُحَقِّقُ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ٩٢
 فَمَا آمَنَ لِمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّنْ قَوْمِهِ عَلَى خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ
 وَمَلَائِهِمْ أَنْ يَفْتِنَهُمْ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ
 لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ٩٣ وَقَالَ مُوسَى يَقَوْمِ إِن كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ
 فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُّسْلِمِينَ ٩٤ فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا
 رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ٩٥ وَنَحْنُ بِرَحْمَتِكَ مِنَ
 الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ٩٦ وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّآ
 لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا
 الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ٩٧ وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ
 آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَآئِهِ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 رَبَّنَا لِيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ
 عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ٩٨

۽ فرعون چيو ته سيئي هوشيار جادوگر مون وٽ آڻيو (۷۹). پوءِ جنهن مهل جادوگر آيا (تنهن مهل) موسيٰ انهن کي چيو ته جيڪي اڇلاڻو اٿو سو اوهين اڇليو (۸۰). پوءِ جنهن مهل اڇلياڻون (تنهن مهل) موسيٰ چيو ته جيڪي آندو اٿو سو جادو آهي. الله ان کي سگهوئي باطل ڪندو. چو ته الله فسادين جو ڪم نه ٺاهيندو آهي (۸۱). ۽ الله حق کي پنهنجي حڪم سان ثابت ڪندو آهي جيتوڻيڪ ڏوهاري بچان پائين (۸۲). پوءِ موسيٰ تي سندس قوم مان هڪ ٽوليءَ کان سواءِ، فرعون ۽ سندس سردارن کان ڊڄڻ جي ڪري ته، متان کين ايندائين (ڪنهن) ايمان نه آندو. ۽ بيشڪ فرعون (ان) ملڪ ۾ هٽيلو هو، ۽ اهو ضرور حد کان لنگهندڙن مان هو (۸۳). ۽ موسيٰ چيو ته اي منهنجي قوم! جيڪڏهن اوهان الله تي ايمان آندو آهي ته جي مسلمان آهيو ته مٿس ڀروسو ڪريو (۸۴). پوءِ چيائون ته الله تي ڀروسو ڪيوسون، اي اسان جا پالڻهار! اسان کي ظالمن جي قوم جي پرڪ نه ڪر (۸۵). ۽ ڪافرن جي قوم کان پنهنجي پاڇه سان اسان کي بچاءِ! (۸۶). ۽ موسيٰ ۽ سندس ڀاءُ ڏانهن وحي ڪيوسون ته اوهين پنهنجي قوم لاءِ مصر ۾ گهر بڻايو ۽ (انهن) پنهنجن گهرن کي قبلي جي سامهون ڪريو ۽ نماز پڙهو. ۽ مؤمنن کي خوشخبري ڏي (۸۷). ۽ موسيٰ چيو ته اي اسان جا پالڻهار! تو فرعون ۽ سندس سردارن کي سينگار ۽ (گهڻو) مال دنيا جي حياتيءَ ۾ (هن لاءِ) ڏنو آهي ته اي اسان جا پالڻهار! تنهنجي واٽ کان ماڻهن کي ڀلائين! اي اسان جا پالڻهار! سندن مال کي ناس ڪر ۽ سندن دٻيلن تي مهر هڻ جو جيستائين ڏکوئيندڙ عذاب (نه) ڏسن تيستائين ايمان نه آڻين (۸۸).

قَالَ قَدْ أُجِيبْتُ دَعْوَتُكُمْ فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَنَّ سَبِيلَ
 الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾ وَجُوزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَاتَّبَعَهُمْ
 فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ
 امْنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَءِيلَ وَ
 أَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾ أَلْتُنَّ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ
 الْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾ فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَكَ
 آيَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا الْغَافِلُونَ ﴿٩٢﴾ وَلَقَدْ
 بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مَبَآئِدَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ
 فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ
 يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾ فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ
 مِّمَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْأَلِ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ
 قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُتَرَبِّينَ ﴿٩٤﴾
 وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونَنَّ مِنَ
 الْخَاسِرِينَ ﴿٩٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا
 يُؤْمِنُونَ ﴿٩٦﴾ وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٩٧﴾

الله چيو ته بيشڪ اوهان (پنهني) جي دعا قبول ڪئي ويئي پوءِ پئي مضبوط ٿي بيهو ۽ جيڪي نه ڄاڻندا آهن تن جي طريقي جي تابعداري نه ڪريو (۸۹). ۽ بني اسرائيلن کي سمنڊ کان پار ڪيوسون پوءِ فرعون ۽ سندس لشڪر ظلم ۽ سرڪشي ڪرڻ لاءِ سندن پٺيان پيا، حتاڪه (فرعون لشڪر سوڌو) ٻڌڻ لڳو (تڏهن فرعون) چيو ته ايمان آندم، (سچ آهي) ته جنهن تي بني اسرائيلن ايمان آندو آهي تنهن کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي ۽ آءُ مسلمانن منجهان آهيان (۹۰). (چيو ويس ته) هاڻي (تو ايمان آئين)؟ ۽ بيشڪ اڳ تو نافرماني ڪئي ۽ فسادين مان هٽين (۹۱). پوءِ اڄ توکي تنهنجي لاشي سوڌو هن لاءِ بچائينداسون (۽ پيٽار تي اڇلينداسون) ته جيڪي توکان پوءِ اچن تن لاءِ نشاني هجين. ۽ ماڻهن مان گهڻا اسان جي نشانين کان ضرور بيخبر آهن (۹۲). ۽ بيشڪ بني اسرائيلن کي چڱي هنڌ رهڻ جي جاءِ ڏني سون ۽ کين سٺين شين مان روزي ڏني سون، پوءِ (ايسٽائين) اختلاف نه ڪيائون جيستائين وٽن علم (يعني قرآن نه) آيو. بيشڪ تنهنجو پالڻهار جنهن ڳالهه بابت جهڳڙو ڪندا آهن تنهن جو قيامت ڏينهن سندن وچ ۾ فيصلو ڪندو (۹۳). پوءِ جيڪي تو ڏانهن نازل ڪيوسون تنهن کان جيڪڏهن شڪ ۾ آهن ته جيڪي توکان اڳ ڪتاب پڙهندا آهن تن کان پڇ، بيشڪ تنهنجي پالڻهار کان توڏانهن حق آيو آهي پوءِ تون شڪ ڪندڙن مان نه هج (۹۴). ۽ نڪي تون انهن مان هج جن الله جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو نه ته تون خساري وارن مان ٿيندين (۹۵). بيشڪ جن تي پنهنجي پالڻهار (جي عذاب) جو حڪم لازم ٿي چڪو آهي سي ايمان نه آڻيندا (۹۶). جيتوڻيڪ وٽن سڀ دليل اچن. جيستائين ڪو ڏکوئيندڙ عذاب ڏسن (۹۷).

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرِيَةً أَمَدَتْ فَتَنْفَعَهَا إِيَّاهُ إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ لَهَا
 أَمْنٌ وَكَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخُرْزِيِّ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَتَّعْنَهُمْ
 إِلَى حِينٍ ٩٨ وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا
 أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّى يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ٩٩ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ
 أَنْ تُوْثِقَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا
 يَعْقِلُونَ ١٠٠ قُلْ أَنْظِرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُغْنِي
 الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ١٠١ فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا
 مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ
 مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ١٠٢ ثُمَّ نُنْجِي رَسُولَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ
 حَقًّا عَلَيْنَا نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ ١٠٣ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي
 شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّكُمُ ۖ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ
 الْمُؤْمِنِينَ ١٠٤ وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ
 مِنَ الْمُشْرِكِينَ ١٠٥ وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَ
 لَا يَضُرُّكَ ۖ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ ١٠٦

يونس جي قوم کان سواءِ ڪن ڳوٺن (وارن عذاب ٿيڻ وقت) چو نه ايمان آندو؟ ته سندن ايمان ڪين فائدو ڏئي ها۔ جنهن مهل (يونس جي قوم) ايمان آندو (تنهن مهل) خواريءَ وارو عذاب دنيا جي حياتيءَ ۾ کانئن لاٿوسون ۽ ڪين (ڪجهه) وقت تائين فائدو ڏنوسون (۹۸)۔ ۽ جيڪڏهن تنهنجو پالڻهار گهري ها ته جيڪي زمين ۾ آهن سي سڀئي ضرور ايمان آئين ها۔ پوءِ تون ماڻهن کي زور ڪندين ڇا ته مؤمن ٿين؟ (۹۹)۔ ۽ ڪنهن به شخص کي الله جي گهر کان سواءِ مؤمن ٿيڻ جو اختيار ئي نه آهي۔ ۽ جيڪي نه ڄاڻندا آهن تن تي (ڪفر جي) پليتي رکندو آهي (۱۰۰)۔ ڇو ته نهاريو ته آسمانن ۽ زمين ۾ ڪهڙيون (سندس قدرتون) آهن؟ ۽ نه مڃيندڙ قوم کي نشانيون ۽ ڊيڄاريندڙ فائدو نه ڏيندا آهن (۱۰۱)۔ پوءِ انهن جهڙين مصيبتن کان سواءِ انتظار نه ڪندا آهن جيڪي کانئن اڳ گذري ويون (ڪين) ڇو ته انتظار ڪريو آءُ به اوهان سان گڏ انتظار ڪندڙن مان آهيان (۱۰۲)۔ وري اسين پيغمبرن کي ۽ جن ايمان آندو تن کي بچائيندا آهيون اهڙي طرح، اسان تي حق آهي ته مؤمنن کي بچايون (۱۰۳)۔ ڇو ته اي انسانو! جيڪڏهن منهنجي دين کان شڪ ۾ آهيو ته (ٻڌو ته) الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا آهيو تن کي نه پوڄيندس پر ان الله کي پوڄيندس جيڪو اوهان کي ماريندو آهي، ۽ مون کي حڪم ڪيو ويو آهي ته مؤمنن مان هجان (۱۰۴)۔ ۽ (هيءُ) ته پنهنجي مهاڙ کي دين لاءِ هڪ طرفو ٿي سڌو ڪر ۽ مشرڪن مان نه هج! (۱۰۵)۔ ۽ الله کان سواءِ انهي جي عبادت نه ڪر جيڪو توکي نڪي سک پهچائي ۽ نڪي ڏک پهچائي، پوءِ جيڪڏهن (ائين) ڪندين ته انهي مهل تون ظالمن مان ٿيندين (۱۰۶)۔

وَأِنْ يَّمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ
 بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ
 الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ
 رَبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا
 يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٥﴾ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ
 إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ ۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١٠٦﴾

سُورَةُ هُودٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الرِّكَابُ أَحْكَمَتْ آيَتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ﴿١﴾ أَلَّا
 تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ﴿٢﴾ وَأَنْ اسْتَغْفِرُوا
 رَبَّكُمْ ثُمَّ تَوَبُّوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى وَ
 يُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
 عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿٣﴾ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤﴾
 إِلَّا أَنَّهُمْ يَشْكُونَ صُدُّوا عَنْهُ لِيَسْتَخَفُّوا مِنْهُ الْأَحْيَانُ يَسْتَغْشُونَ
 ثِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

۽ جيڪڏهن الله توکي ڪو ڏک پهچائي ته ان کانسواءِ ڪو ان جي لاهڻ وارو ڪونهي، ۽ جيڪڏهن تو لاءِ ڀلائي گهري ته سندس فضل ڪو هٽائڻ وارو نه آهي. پنهنجن ٻانهن مان جنهن کي وٽس تنهن کي ڀلائي پهچائيندو آهي. ۽ اهو بخشڻهار مهربان آهي (۱۰۷). چؤ ته اي انسانو! بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان حق آيو آهي، پوءِ جيڪو هدايت وارو ٿيو سو پاڻ لاءِ هدايت ٿو لهي، ۽ جيڪو ڀلو تنهن تي گمراهي ۽ هجڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) نه آهي. ۽ آءُ اوهان جو ذميوار نه آهيان (۱۰۸). ۽ جيڪي تو ڏانهن وحي ڪيو وڃي ٿو تنهن جي تابعداري ڪر ۽ (اڻسائين) صبر ڪر جيستائين الله نبيرو ڪري، ۽ اهو چڱو فيصلو ڪندڙ آهي (۱۰۹).

سورة هود مڪي آهي ۽ هيءُ هڪ سو
ٽيويه آيتون ۽ ڏهه رڪوع آهي.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

آلر۔ (هي) ڪتاب آهي جنهن جون آيتون محڪم آهن. وري حڪمت واري داناءُ الله وٽان کولي بيان ڪيل آهن (۱). ته الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن جي عبادت نه ڪريو۔ آءُ سندس طرف کان اوهان کي ڊيچاريندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ آهيان (۲). ۽ ته پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرو وري ڏانهس (توبه ڪري) موٽو ته ٺهرايل مدت تائين اوهان کي چڱي نفعي سان فائدو ڏئي ۽ سڀ ڪنهن ڀلائيءَ واري کي سندس ڀلائي (جو عوض ڏئي) ۽ جيڪڏهن اوهين ڦرندؤ ته آءُ اوهان تي وڏي ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (۳). الله ڏانهن اوهان جو موٽڻ آهي، ۽ اهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۴). خبردار! آهي پنهنجن سينن کي هن لاءِ وٽيندا آهن ته کائڻس لکن۔ خبردار! جنهن دم (آهي) پنهنجا ڪپڙا ڍڪيندا آهن (تنهن دم به) جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي ظاهر ڪندا آهن (سو الله) ڄاڻندو آهي بيشڪ اهو سينن وارو (پيد) ڄاڻندڙ آهي (۵).

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَ
يَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ⑥ وَ
هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ
عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ قُلْتَ
إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ
هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ⑦ وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِلَى أُمَّةٍ
مَعْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ أَلَا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا
عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ⑧ وَلَئِنْ أَذَقْنَا
الْإِنْسَانَ مِتَارِحَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَيَكُونُ مِنْكُمْ كَفُورًا ⑨
وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ نَعْمَاءً بَعْدَ ضَرَاءٍ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ
السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ ⑩ إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ⑪
فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضُ مَا يُوْحَىٰ إِلَيْكَ وَضَائِقٌ بِهِ
صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ جَاءَ مَعَهُ
مَلَكٌ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ ⑫ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ⑬

۽ ڪو چُرندڙ زمين ۾ آهي ئي نه پر سندس روزيَ لاءِ ٿي آهي ۽ سندس رهڻ جو هنڌ ۽ سندس سانپ جي جاءِ (الله) ڄاڻندو آهي۔ سڀ پڌري ڪتاب ۾ (الڪيل) آهي (٦)۔ ۽ اهو (الله) آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو ۽ سندس عرش پاڻي تي هو (اهو بڻائڻ هن ڪري آهي) ته اوهان کي پرکي ته اوهان مان عملن جي اعتبار کان وڌيڪ پلو ڪير آهي۔ ۽ جيڪڏهن انهن کي چوڻ ته مرڻ کان پوءِ اوهين جياريا ويندؤ ته ڪافر ضرور چوندا ته هيءُ ته پڌرو جادو آهي (٧)۔ ۽ جيڪڏهن ڪنهن مقرر ڪيل مدت تائين کائن عذاب کڻي هٽايون ته ضرور چوندا ته اُن کي ڪنهن جهليو آهي؟ خبردار جنهن ڏينهن (اهو عذاب) وٽن ايندو (تنهن ڏينهن) کائن ترڻو نه آهي ۽ جنهن (شيءَ) سان ٺٺوليون ڪندا هئا سا کين وڪوڙي ويندي (٨)۔ ۽ جيڪڏهن ماڻهو کي پاڻ وٽان ڪا ٻاجه چڪايون ٿا ۽ وري اها کائن ڪسيون ٿا، ته اهو نااميد بيشڪر (بڻجندي) آهي (٩)۔ ۽ جيڪڏهن اُن کي ڏک پهچڻ کان پوءِ سک پهچايون ته ضرور چوندو ته مون کان ڏک ويا۔ اهو پڪ سرهو وڌائي ڪندڙ ٿيندو آهي (١٠)۔ پر جن صبر ڪيو ۽ چڱا ڪم ڪيا۔ تن لاءِ بخشش ۽ وڏو اجر آهي (١١)۔ پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪي توڙا انهن وحي ڪجي ٿو تنهن مان متان ڪجهه ڇڏي ڏئين ۽ (پڻ) متان دل تنگ ڪرين ڪافرن جي هن چوڻ ڪري ته مٿس خزانو چو نه لائو ويو؟ يا ملائڪ ساڻس چو نه آيو؟ (نه ڇڏ ۽ نه دل تنگ ڪر)۔ چو ته تون ڊيڄاريندڙ ئي آهين۔ ۽ الله هر شيءِ جو سنڀاليندڙ آهي (١٢)۔

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُورٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَةٌ
 ادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ⑬
 فَإِلَّا يَسْتَجِيبُوا لَكُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّهُمْ أَنزَلُوهُ أَنْزَلَ اللَّهُ وَأَنْ لَا إِلَهَ
 إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ⑭ مَنْ كَانَ يَرْيِدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
 زِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ⑮
 أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا
 صَنَعُوا فِيهَا وَبِطُلُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ⑯ أَفَمَنْ كَانَ عَلَى
 بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَى
 إِمَامًا وَرَحْمَةً أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ
 الْأَحْزَابِ فَإِنَّهُ يَكُونُ رَاسًا ذَا بِلَالٍ فَلَآتُكَ فِي مَرِيضَةٍ مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ
 مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ⑰ وَمَنْ أَظْلَمُ
 مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَى رَبِّهِمْ
 يَقُولُ الْأَشْهَادُ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى رَبِّهِمْ ⑱ إِلَّا
 لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ⑲ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ
 اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ⑳

بلڪ (ائين به) چون ٿا ته اهو (قرآن) پاڻ ناهيو اٿس۔ چو ته جيڪڏهن سچا آهيو ته (اوهين به) ان جهڙيون ڏه سورتون پاڻون ناهيل آٿيو ۽ الله کان سواءِ (ٻين) جن کي سڏي سگهو تن کي سڏيو (١٣)۔ پوءِ جيڪڏهن اوهان جو (اهو چوڻ) قبول نه ڪن ته ڇاڻو ته (اهو قرآن) رڳو الله جي علم سان لاڻو ويو آهي ۽ (ڇاڻو) ته ان کان سواءِ ٻيو ڪو عبادت جو لائق نه آهي، پوءِ اوهين اسلام تي (محڪم) چو نه رهندؤ؟ (١٤)۔ جيڪي دنيا جي حياتي ۽ سندس سينگار گهرندا هجن تن کي دنيا ۾ (ئي) سندن عملن جو اُجورو پورو ڏينداسون ۽ انهن کي ان ۾ گهٽ نه ڏبو (١٥)۔ اهي آهي آهن جن لاءِ آخرت ۾ باه کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) نه آهي، ۽ جيڪي دنيا ۾ ڪيائون سو ڇڏ ٿيو ۽ جيڪي ڪمائيندا هئا سو باطل ٿيو (١٦)۔ (اهو ماڻهو گمراهن جهڙو نه آهي) جيڪو پنهنجي پالڻهار (جي طرف) کان پڌريءَ حجت تي هجي ۽ الله کان ان لاءِ شاهد (يعني قرآن) ايندو هجي ۽ ان (قرآن) کان اڳ موسيٰ جو ڪتاب (توريت) رهيو ۽ رحمت (به گواهه) هجي۔ اهي (ماڻهو) ان (قرآن) تي ايمان آڻين ٿا۔ ۽ (پوءِ انهن جي سڀني) ٽولين مان جيڪو ان (قرآن) جو انڪار ڪندو تنهن جي رهڻ جو هنڌ باه آهي، تنهن ڪري (تون) کائڻس شڪ ۾ نه هج اهو تنهنجي پالڻهار جي پار کان حق (لڻو) آهي پر گهڻا ماڻهو ايمان نٿا آڻين (١٧)۔ ۽ جيڪو الله تي ڪوڙو ٺاه ناهي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ اهي پنهنجي پالڻهار جي آڏو ڪيا ويندا ۽ شاهد چوندا ته اهي آهي آهن جن پنهنجي پالڻهار تي ڪوڙ چيو، خبردار (انهن) ظالمن تي الله جي لعنت آهي (١٨)۔ جيڪي الله جي واٽ کان جهليندا آهن ۽ ان جي ڏنگائي گهرندا آهن۔ ۽ اهي ئي آخرت کي نه مڃيندا آهن (١٩)۔

أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُضَعِفُ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا
 يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ٢٠ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
 خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ٢١ لَأَجْرَمَ
 أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ٢٢ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ وَآخَبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ
 فِيهَا خَالِدُونَ ٢٣ مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَىٰ وَالْأَصْمَىٰ وَالْبَصِيرِ
 وَالسَّمِيعِ هَلْ يَسْتَوِينَ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ٢٤ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
 نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ٢٥ أَن لَّا تَعْبُدُوا إِلَّا
 اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ الْيَوْمِ ٢٦ فَقَالَ الْهَلَاكُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرَىٰ إِلَّا بَشَرًا مِّثْلَنَا وَمَا نَرَىٰ
 اتِّبَاعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا لَنَا بَادِي الرَّأْيِ وَمَا نَرَىٰ
 لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ ٢٧ قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ
 إِن كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّنْ رَبِّي وَآتَانِي رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِهِ
 فَعُمِّيَتْ عَلَيْكُمْ أَنُلْزِمُكُمُوهَا وَأَنْتُمْ لَهَا كِرهُونَ ٢٨

اُهي ملڪ ۾ ڪڏهن عاجز ڪرڻ وارا نه آهن ۽ الله کان سواءِ (پيا ڪي)
 انهن جا مددگار نه آهن. انهن کي ٻيڻو عذاب ڪيو ويندو. جو ٻڌي نه ٿي
 سگهيا ۽ نه ٿي ڏٺائون (٢٠). اُهي اُهي آهن جن پاڻ کي نقصان لاتو ۽
 جيڪو ٺاه ٺاهيندا هئا سو کائڻ پلجي ويو (٢١). بيشڪ اُهي
 (ماڻهو) ضرور آخرت ۾ خساري وارا آهن (٢٢). پڪ جن ايمان آندو ۽
 چڱا عمل ڪيا ۽ پنهنجي پالڻهار ڏانهن نڀيا سي بهشتي آهن، اُهي منجهس
 سدائين رهڻ وارا آهن (٢٣). انهن ٻن ٽولين جو مثال آندي ۽ ٻوڙي ۽
 ڏسندڙ ۽ ٻڌندڙ وانگر آهي. (اُهي) مثال ۾ برابر آهن ڇا؟ پوءِ ڇو نه ٿا
 نصيحت وٺو؟ (٢٤). ۽ بيشڪ اسان نوح کي سندس قوم ڏانهن موڪليو
 (اُن چيو ته) آءُ اوهان لاءِ پڌرو ڊيچاريندڙ آهيان (٢٥). ته الله کان سواءِ
 (اوهين ٻئي جي) عبادت نه ڪريو بيشڪ آءُ اوهان تي ڏکوئيندڙ ڏينهن جي
 عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (٢٦). پوءِ سندس قوم مان ڪافر ٽوليءَ چيو
 ته توکي پاڻ جهڙي ماڻهو کان سواءِ (ٻيو) نه ٿا ڏسون ۽ اسان مان مڻاچري
 سوچ وارن خسيسن کان سواءِ (ٻيو) ڪو تنهنجو تابعدار نه ٿا ڏسون، ۽ پاڻ
 تي اوهان جي ڪا فضيلت نه ٿا ڏسون بلڪ اوهان کي ڪوڙو پائيندا
 آهيون (٢٧). (نوح) چيو ته اي منهنجي قوم! (مون کي) ڏسيو ته سهي ته
 جيڪڏهن (آءُ) پنهنجي پالڻهار جي پڪيءَ حجت تي هجان ۽ پاڻ وٽان
 مون کي رحمت ڏني هجيس (جنهن جي حقيقت) اوهان کان لڪائي ويئي
 هجي، ته اُن (جي مڃڻ) جو هن هوندي اوهان کي ڇو زور ڪريون جو
 اوهين اُن کي ناپسند ڪندڙ هجو؟ (٢٨).

وَيَقُومِ لَآ أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَا لَآ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا
بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلْقُوا رَبِّهِمْ وَلَكِنِّي أَرِكُمْ قَوْمًا
تَجْهَلُونَ ٢٩ وَيَقُومِ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُّهُمْ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ٣٠ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ
الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدِرِي أَعْيُنُكُمْ
لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذَا
لِئِنَ الظَّالِمِينَ ٣١ قَالُوا يَنْوُحُ قَدْ جَادَلْتَنَا فَكُتِرَتْ جِدَالُنَا
فَاتَّبَعْنَا مَا تَتَعَدُّنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ٣٢ قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيَكُمْ
بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ٣٣ وَلَا يَنْفَعُكُمْ نَصِيَإِي إِنْ
أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ يُقَدِّرُ
وَالِيهِ تُرْجَعُونَ ٣٤ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ
فَعَلَىٰ إِجْرَائِي وَأَنَا بِرَأْيِي مَسْئَلَةٌ تَجْرُمُونَ ٣٥ وَأَوْحَىٰ إِلَىٰ نُوحٍ
أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ
بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ٣٦ وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا
وَلَا تُخَاطِبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ ٣٧

۽ اي منهنجي قوم! (آء) اوهان کان ان بابت ڪو مال (املاڪ) نه ٿو گهران۔ منهنجو اُجورو الله کان سواءِ ٻئي تي نه آهي ۽ آءٌ مؤمنن کي تڙڻ وارو نه آهيان۔ ڇو ته آهي پنهنجي پالڻهار کي ملڻ وارا آهن پر (آء) اوهان کي جاهل قوم ڏسان ٿو (٢٩)۔ ۽ اي منهنجي قوم! جيڪڏهن کين تڙيندس ته مون کي الله کان ڪير ڇڏائيندو؟ پوءِ ڇو نه سمجهندا آهيو؟ (٣٠)۔ ۽ آءٌ اوهان کي نه ٿو چوان ته مون وٽ الله جا خزانا آهن ۽ نڪي (ڪو) ڳجه ڄاڻندو آهيان ۽ نڪي چوان ٿو ته آءٌ ملائڪ آهيان، ۽ جن کي اوهان جون اکيون حقير سمجهن ٿيون تن لاءِ نه ٿو چوان ته الله کين ڪا پلائي ڪڏهن نه ڏيندو۔ جيڪي سندن دلين ۾ آهي سو الله بهتر ڄاڻندڙ آهي، (جي چوندس) ته آءٌ انهي مهل ظالمن مان ٿيندس (٣١)۔ ڇيائون ته اي نوح! بيشڪ تو اسان سان جهڳڙو ڪيو پوءِ اسان سان گهڻو ئي جهيڙو ڪيئ سو جيڪڏهن سچن مان آهين ته اسان سان جيڪو انجام ڪرين ٿو سو اسان وٽ آڻ (٣٢)۔ (نوح) چيو ته اهو اوهان وٽ رڳو الله آڻيندو جيڪڏهن ان گهريو ته ۽ اوهين (پڄي) عاجز ڪرڻ وارا نه آهيو (٣٣)۔ ۽ جيڪڏهن آءٌ اوهان کي نصيحت ڏيڻ گهران (پر) جيڪڏهن الله اوهان جو پُلاڻ گهرندو ته منهنجي نصيحت اوهان کي ڪو فائدو نه ڏيندي۔ اهو اوهان جو پالڻهار آهي، ۽ ڏانهس موٽايا ويندؤ (٣٤)۔ بلڪ (هيئن به) چوندا آهن ته (هن پيغمبر) اهو پاڻون ٺاهيو آهي، ڇو ته جيڪڏهن مون ان کي پاڻ ٺاهيو آهي ته منهنجو ڏوه مون تي آهي ۽ جيڪي اوهين ڏوه ڪندا آهيو تنهن کان آءٌ بيزار آهيان (٣٥)۔ ۽ نوح ڏانهن وحي ڪيو ويو ته جنهن ايمان آندو آهي تنهن کان سواءِ تنهنجي قوم مان ٻيو ڪو به ڪڏهن ايمان نه آڻيندو تنهن ڪري جيڪي ڪندا آهن تنهن تي تون رنج نه ٿيءُ (٣٦)۔ ۽ اسان جي روبرو ۽ اسان جي حڪم سان پيڙي جوڙ ۽ ظالمن بابت مون کي نه چئج۔ ڇو ته آهي ٻوڙيا ويندا (٣٧)۔

وَيَصْنَعُ الْفُلُكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأْمِنُّ قُوهِ سَخِرُوا مِنْهُ
قَالَ إِنَّ تَسْخَرُوا مِنِّي فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٨﴾ فَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ
مُقِيمٌ ﴿٣٩﴾ حَتَّى إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ
كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
وَمَنْ أَمِنٌ وَمَا أَمِنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾ وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ
اللَّهِ فَجَرَّهَا وَمُرْسُهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٤١﴾ وَهِيَ تَجْرِي
بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي
مَعْزِلٍ يُبْنِي أَرْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾ قَالَ سَاوِي
إِلَى جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَعَاصِمَ الْيَوْمِ مِنْ أَمْرِ
اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَجِمَ وَحَالَ بَيْنَهَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمَغْرِقِينَ ﴿٤٣﴾
وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَسْمَأُ أَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءُ
وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾ وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ
أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَكَمِينَ ﴿٤٥﴾

۽ ٻيڙي بڻائڻ لڳو ۽ جڏهن به سندس قوم مان ڪا ٽولي وٽائڻس لنگهي
 ٿي (تڏهن) مٿس نٺوليون ڪيائون ٿي. نوح ٿي چيو ته جيڪڏهن
 اوهين اسان تي نٺوليون ڪريو ٿا ته اسين (به) اهڙيون نٺوليون اوهان
 تي ڪنداسون جهڙيون نٺوليون (اوهين) ڪريو ٿا (٣٨). پوءِ جنهن کي
 عذاب پهچندو تنهن کي سگهوئي ڄاڻندو جو (اهو) ان کي خوار ڪندو ۽
 مٿس سدائين عذاب (پيو) لهندو (٣٩). (انهيءَ ڪم ۾ هو) تان جو
 جڏهن اسان جو حڪم آيو ۽ تنور اُپاميو چيوسون ته سڀ ڪنهن جنس
 (جي جانورن) مان ٻه ٻه (نر ۽ مادي) ۽ جن بابت حڪم ٿي چڪو آهي
 (ته هلاڪ ڪبا) تن ڌاران (ٻيا) پنهنجي گهر وارا ۽ جن ايمان آندو سي
 منجهس چاڙهه. ۽ ٿورن کان سواءِ مٿس ايمان نه آندو هئائون (٤٠). ۽ (نوح)
 چيو ته منجهس چڙهو. الله جي نالي سان سندس هلڻ ۽ سندس بيهڻ آهي.
 چو ته منهنجو پالڻهار ضرور بخشيندڙ مهربان آهي (٤١). ۽ اها جبلن جهڙين
 لهرين ۾ کين (کڻي) هلڻ لڳي، ۽ نوح پنهنجي پٽ کي سڏيو ۽ اهو
 ڪناري تي هو ته اي منهنجا پٽ! اسان سان چڙهه ۽ ڪافرن سان گڏ نه
 ٿيءُ (٤٢). چيائين ته (اهڙي) جبل تي پناهه وٺندس جو مون کي پاڻيءَ کان
 بچائيندو. (نوح) چيو ته اڄ الله جي عذاب کان ڪو بچائيندڙ ڪونهي پر
 جنهن تي (پاڻ) رحم ڪري (سو بچي سگهندو). ايتري ۾ پنهنجن جي وچ
 ۾ لهر اچي پيئي ۽ (اهو) ٻڌلن مان ٿيو (٤٣). ۽ فرمايو ويو ته اي زمين!
 (تون) پنهنجو پاڻي ڇهي وڃ ۽ اي آسمان! (تون پنهنجو پاڻي) بند ڪر ۽
 پاڻي سڪايو ويو ۽ ڪم پورو ڪيو ويو ۽ (ٻيڙي جبل) جوڌيءَ تي بيٺي ۽
 چيو ويو ته (شل) ظالمن جي قوم ناس ٿي (٤٤). ۽ نوح پنهنجي پالڻهار
 کي سڏيو ۽ چيائين اي منهنجا پالڻهار! منهنجو پٽ (به) منهنجي گهر وارن
 مان آهي، ۽ بيشڪ تنهنجو انجام بلڪل سچو آهي ۽ تون حاڪمن جو
 حاڪم آهين (٤٥).

قَالَ يُونُحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا
 تَسْأَلُنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ
 الْجَاهِلِينَ ﴿٤٦﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي
 بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿٤٧﴾
 قِيلَ يُونُحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ
 مِمَّنْ مَعَكَ وَأَمْرٌ سَنَنْتَهُمْ ثُمَّ يَمَسُّهُمْ مِتَاعٌ ذَابٌ إِلَيْهِمْ ﴿٤٨﴾
 تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ
 وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾
 وَإِلَى عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ
 إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ ﴿٥٠﴾ يَقَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
 أَجْرًا إِنْ أَجَرْتُمَنِ إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾
 وَيَقَوْمِ اسْتَغْفِرُ وَارْتَبِكُمْ ثُمَّ تَوَبُّوا إِلَيْهِ يَرْسِلُ السَّمَاءَ
 عَلَيْكُمْ مَدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا
 مُجْرِمِينَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا يَهُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ
 بِتَارِكِي آلِهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

(الله) فرمايو ته اي نوح! اهو تنهنجي گهر وارن مان نه آهي، چو ته اهو اڻ سڌريل ڪمن وارو آهي تنهن ڪري جنهن جي توکي ڪا خبر نه آهي تنهن بابت مون کان (ڪجهه) نه گهر. آءُ توکي نصيحت ڪريان ٿو ته متان جاهلن مان ٿئين (٤٦). (نوح) چيو ته اي منهنجا پالڻهار! جنهن (ڳالهه جي حقيقت) جي مون کي خبر نه آهي تنهن بابت توکان گهرڻ جي آءُ تو وٽان پناهه گهران ٿو ۽ جي تون نه بخشيندين ۽ رحم نه ڪندين ته خساري وارن مان ٿيندس (٤٧). چيو ويو ته اي نوح! اسان جي طرف کان سلامتيءَ ۽ برڪتن سان لهه جي توتي هجن ۽ انهن ٽولين تي (به) جيڪي تو سان آهن. ۽ (ٻيون ڪي) جماعتون هونديون جن کي (ڪجهه دنيوي) فائدو ڏينداسون وري انهن (مان ڪافرن) کي اسان وٽان ڏکوئيندڙ عذاب پهچندو (٤٨). اهي (قصا) گجهين خبرن مان آهن جي توڏانهن وحي ڪريون ٿا، هن کان اڳ نڪي (ان کي تون) ڄاڻندو هئين ۽ نڪا تنهنجي قوم ڄاڻندي هئي. پوءِ صبر ڪر چو ته (يقيناً) پڇاڙي پرهيزگارن لاءِ آهي (٤٩). ۽ عاد وارن ڏانهن سندن ڀاءُ هود کي (موڪليوسون). چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو ان (الله) کان سواءِ اوهان جو ڪو معبود نه آهي. اوهين رڳو ٺاه ٺاهيندڙ آهيو (٥٠). اي منهنجي قوم! اوهان کان هن (پيغام پهچائڻ تي) ڪو اجورو نه ٿو گهران. منهنجو اجورو رڳو انهيءَ تي آهي جنهن مون کي پيدا ڪيو آهي. پوءِ اوهين چو نه ٿا سمجهو؟ (٥١). ۽ اي منهنجي قوم! پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرو وري سندس اڳيان توبه ڪريو ته اوهان تي لڳو لڳ وسندڙ ڪڪر موڪليندو ۽ اوهان جي طاقت مٿي طاقت وڌائيندو ۽ اوهين ڏوهي ٿي منهن نه ڦيريو (٥٢). چيائون ته اي هود! اسان وٽ ڪوئي دليل نه آندو آئيئي ۽ اسين تنهنجي چوڻ سان پنهنجن معبودن کي ڇڏڻ وارا نه آهيون ۽ نڪي اسين توکي مڃيندڙ آهيون (٥٣).

اِنْ تَقُولُ اِلَّا اعْتَرَيْكَ بِعَضِّ الْهَتَنِ ابْسُوءٌ قَالَ اِنِّي اَشْهَدُ اللّٰهَ
 وَاَشْهَدُ اَنِّي بَرِيٌّ مِّمَّا تَشْرِكُونَ ﴿٥٣﴾ مِنْ دُونِهِ فَاَكِيدُ وَنِي جَمِيعًا
 ثُمَّ لَا تَنْظُرُونَ ﴿٥٤﴾ اِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ
 اِلَّا هُوَ اخَذُ بِنَاصِيَتِهَا اِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٥﴾ فَاِنْ
 تَوَلَّوْا فَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ مَا اُرْسِلْتُ بِهِ اِلَيْكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا
 غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوْنَهُ شَيْئًا اِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿٥٦﴾ وَ
 لَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُوْدًا وَاَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَ
 نَجَّيْنَاهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٧﴾ وَتِلْكَ اَعَادُ جَحْدًا وَاٰيَاتِ رَبِّهِمْ
 وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاَتَّبَعُوا اَمْرًا كُلَّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٥٨﴾ وَاَتَّبِعُوا رَاقِي
 هَذِهِ الدُّنْيَا الْعَنَّةَ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ اَلَا اِنَّ عَادًا كَفَرُوْا رَبَّهُمْ
 اَلَا بُعْدُ اِلَى الْعَادِ قَوْمِ هُوْدٍ ﴿٥٩﴾ وَاِلَى ثَمُوْدَ اَخَاهُمْ صٰلِحًا قَالَ يَقُوْمُ
 اَعْبُدُوْا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ هُوَ اَنْشَاَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ
 وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيْهَا فَاسْتَغْفِرُوْهُ ثُمَّ تَوْبُوْا اِلَيْهِ اِنَّ رَبِّيْ قَرِيْبٌ
 مُّجِيْبٌ ﴿٦٠﴾ قَالُوْا اِيْضَلِكُمْ قَدْ كُنْتُمْ فِينَا مَرْجُوْا قَبْلَ هٰذَا اَتَنْهٰنَا اَنْ
 نَّعْبُدَ مَا يَعْبُدُ اٰبَاؤُنَا وَاِنَّا لَفِيْ شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُوْنَا اِلَيْهِ مُّرِيْبٌ ﴿٦١﴾

اسين توکي رڳو (هيءَ ڳالهه) چئون ٿا ته اسان جي ڪن بتن (شايد) توکي ڪجهه ايڏايو آهي. (هود) چيو ته آءُ الله کي شاهد ڪريان ٿو ۽ اوهين به شاهد هجو ته آءُ انهن کان بيزار آهيان جن کي (الله سان) شريڪ بڻائيندا آهيو (٥٤). اُن (الله) ڌاران. پوءِ مون لاءِ سڀيئي رڻا ڪريو وري مون کي هلت نه ڏيو (٥٥). مون پنهنجي پالڻهار ۽ اوهان جي پالڻهار الله تي ئي ڀروسو ڪيو آهي. ڪو (جاندار) چرندڙ نه آهي جنهن جي پيشانيءَ (جي چڱ) اُن (الله) کان سواءِ ٻيو ڪو (هٿ ۾) وٺندڙ هجي. بيشڪ منهنجو پالڻهار سڌيءَ وات تي (ملڻ وارو) آهي (٥٦). پوءِ جيڪڏهن ڦرندؤ ته (مون کي ڇا ٿيندو؟) بيشڪ جنهن پيغام سان اوهان ڏانهن موڪليو ويو آهيان سو اوهان کي پهچايم. ۽ منهنجو پالڻهار اوهان کان سواءِ ٻي قوم کي اوهان جي جاءِ تي وهاريندو، ۽ اوهين کيس ڪجهه ذرو نقصان پهچائي نه سگهندؤ. ڇو ته منهنجو پالڻهار سڀني شين تي نگهبان آهي (٥٧). ۽ جنهن مهل اسان جو عذاب پهتو (تنهن مهل) هود کي ۽ جن ساڻس ايمان آندو هو تن کي پنهنجي پاڇه سان بچايوسون، ۽ کين سخت عذاب کان ڇڏايوسون (٥٨). ۽ اهو حال عاد وارن جو آهي جو پنهنجي پالڻهار جي نشانين جو انڪار ڪيائون ۽ پنهنجن پيغمبرن جي نافرماني ڪيائون ۽ سڀ ڪنهن هٽيلي فساديءَ جي حڪم جا تابعدار ٿيا (٥٩). ۽ هن دنيا ۾ (به) ۽ قيامت جي ڏينهن (به) لعنت پويان لاتي وين. خبردار! بيشڪ عاد وارن پنهنجي پالڻهار جو انڪار ڪيو. خبردار! هود جي قوم عادين کي ڦٽ هجي! (٦٠). ۽ ثمود جي قوم ڏانهن سندن پاءُ صالح کي موڪليوسون چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو ان کان سواءِ اوهان جو (ڪو ٻيو) معبود نه آهي. انهيءَ اوهان کي زمين مان پيدا ڪيو ۽ منجهس اوهان کي آباد ڪيائين تنهن ڪري کانئس بخشش گهرو وري سندس اڳيان توبه ڪريو. بيشڪ منهنجو پالڻهار ويجهو (۽) قبول ڪندڙ آهي (٦١). چيائون ته اي صالح! هن کان اڳ بيشڪ اسين تو ۾ (ڪيئي) اميدون رکندا هئاسون (جي هاڻي بند ٿيون) اسان جي ابن ڏاڏن جن کي پوڄيو تن جي پوڄڻ کان اسان کي ڇو ٿو جهلين؟ ۽ جنهن ڏانهن اسان کي سڏين ٿو تنهن کان اسين بلڪل شڪ ۾ پيل آهيون (٦٢).

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَبِّي وَآتَنِي مِنْهُ
 رَحْمَةً فَمَنْ يَتَصَرَّنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونَنِي غَيْرَ
 تَخْسِيرٍ ٦٣ وَيَقَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي
 أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ ٦٤
 فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ
 مَكْذُوبٍ ٦٥ فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ
 بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ٦٦
 وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جُثَثِينَ ٦٧
 كَانُوا لَمْ يَخْنُؤُوا فِيهَا إِلَّا إِنْ تَشَاءُ الْكَافِرُونَ وَارْتَبَهُمْ إِلَّا بَعْدًا
 لِشُهُودٍ ٦٨ وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا سَلَامًا
 قَالَ سَلَامٌ قَمَا لَيْتَ أَنْ جَاءَ بِعَجَلٍ حَنِيذٍ ٦٩ فَلَمَّا رَأَى أَيْدِيَهُمْ
 لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكَرَهُمْ وَأَوَّجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا
 أَرْسَلْنَا إِلَى قَوْمِ لُوطٍ ٧٠ وَأَمْرَاتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا
 بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ ٧١ قَالَتْ يَوَيْلَتِي أَلِدُ
 وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي شَيْخًا إِنَّ هَذَا الشَّيْءُ عَجِيبٌ ٧٢

(صالح) چيو ته اي منهنجي قوم! (مون کي اوهين) ڏسو ته سهي ته جيڪڏهن آءٌ پنهنجي پالڻهار کان چٽيءَ حجت تي هجان ۽ پنهنجي طرف کان مون تي (نبوت جي) پاڇه ڪئي هجيس ته جيڪڏهن (آءٌ اوهان جو چيو مڃي) سندس نافرمانِي ڪريان ته الله کان مون کي ڪير ڇڏائيندو؟ پوءِ اوهان مون لاءِ رڳو نقصان وڌايو (٦٣). ۽ اي منهنجي قوم! هيءُ الله جي ڏاڇي اوهان لاءِ نشاني (معجزو) آهي پوءِ ان کي ڇڏيو ته الله جي زمين ۾ (جتي وڻيس اُتي) چري ۽ ان کي ڪو ايڏاڻ نه پهچائڻجو نه ته پوءِ اوهان کي ستت عذاب (اچي) وٺندو (٦٤). پوءِ ان جون کُچون ڪپي (ماري وڌائون) پوءِ (صالح) چيو ته اوهين پنهنجن گهرن ۾ (چڙا) تي ڏينهن وسو رسو. اهو انجام ڪوڙو نه آهي (٦٥). پوءِ جنهن مهل اسان جو عذاب آيو (تنهن مهل) صالح ۽ جن ساڻس ايمان آندو هو تن کي پنهنجيءَ پاڇه سان بچايوسون ۽ قيامت جي ڏينهن جي خواريءَ کان (به) - تحقيق تنهنجو پالڻهار وڏو طاقت وارو (۽) غالب آهي (٦٦). ۽ (انهن) ظالمن کي هڪ رات ورتو پوءِ صبح جو پنهنجن حويلن ۾ ڪروندڙا ٿي (مري) ويا (٦٧). جڏهن ته انهن ۾ رهيا ئي نه هئا. خبردار ٿيو! ٿمود (جي قوم) پنهنجي پاليندڙ جو انڪار ڪيو. خبردار ٿيو! ٿمود (جي قوم) تي لعنت پئي (٦٨). ۽ بيشڪ اسان جا قاصد ابراهيم وٽ خوشخبري (ڏيڻ) لاءِ آيا (پوءِ) سلام ڏنائون، (ابراهيم) سلام ورايو پوءِ پڳل گابي (جي گوشت آڻڻ) ۾ ڪا دير نه ڪيائين (٦٩). پوءِ جنهن مهل سندن هٿن کي ان (گوشت) ڏانهن نه پهچندو ڏٺائين (تنهن مهل) کين اوڀرو ڀانيائين ۽ کانئن دل ۾ ڊنو. چيائون ته نه ڊج اسان کي لوط جي قوم ڏانهن موڪليو ويو آهي (٧٠). ۽ سنديس زال جا بيٺل هئي سا ڪلي. پوءِ ان کي اسحاق جي (ڄمڻ) جي ۽ اسحاق جي پٺيان يعقوب جي مبارڪ ڏني سون (٧١). چيائين ته هاءِ افسوس! آءٌ هن حالت ۾ ڇٽينديس ڇا؟ جو آءٌ (پاڻ) ڪراڙي جهور آهيان ۽ هيءُ منهنجو مڙس به ٻڌو آهي. بيشڪ هيءُ ڳاله ضرور عجب جهڙي آهي (٧٢).

قَالُوا اتَّعَجِبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحِمْتُ اللَّهُ وَبَرَكَتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ
 الْبَيْتِ إِنَّهُ حَكِيمٌ مُبِينٌ ٢٢ فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ
 وَجَاءَتْهُ الْبُشْرَى يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ ٢٣ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ
 لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ ٢٤ يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّهُ قَدْ
 جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَإِنَّهُمْ آتِيهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ ٢٥ وَلَمَّا
 جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئًا بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالَ هَذَا
 يَوْمٌ عَصِيبٌ ٢٦ وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ
 كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَقُومُ هَؤُلَاءِ بِنَاتٍ هُنَّ أَطْهَرُ
 لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَخْزُونِ فِي ضَيْفِي أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ
 رَشِيدٌ ٢٧ قَالُوا الْقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ
 وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيدُ ٢٨ قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أَوْ
 آوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ ٢٩ قَالُوا يَلُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ
 لَنْ يَصِلُوا إِلَيْكَ فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ الْبَيْلِ وَلَا
 يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرَاتُكَ إِنَّهُ مُصِيبُهَا مَا أَصَابَهُمْ
 إِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ ٣٠

چيائون ته الله جي قدرت تي چو ٿي عجب ڪرين؟ اي هن گهر وارو! اوهان تي الله جي پاڇه ۽ سندس برڪتون آهن۔ بيشڪ اهو (الله) ساراهيل وڌائيءَ وارو آهي (٧٣)۔ پوءِ جنهن مهل ابراهيم کان پوءِ لٿو ۽ خوشخبري پهتس (تنهن مهل) لوط جي قوم بابت اسان سان تڪرار ڪرڻ لڳو (٧٤)۔ چو ته ابراهيم بردبار نرم دل (الله ڏانهن) موٽندڙ هو (٧٥)۔ (چيوسون ته) اي ابراهيم انهيءَ (ڳالهه) کان مڙي وڃ چو ته تنهنجي پالڻهار (جي عذاب) جو حڪم اچي چڪو آهي، ۽ کين ان تر عذاب اچڻ وارو آهي (٧٦)۔ ۽ جڏهن اسان جا قاصد لوط وٽ آيا (تڏهن) سندن (اچڻ) سببان خفي ٿيو ۽ انهن جي سببان تنگ دل ٿيو ۽ چيائين ته هيءُ ڏينهن ڏاڍو سخت آهي! (٧٧)۔ ۽ سندس قوم ڏانهن ڊوڙندي آئي۔ ۽ (اهي) اڳي بچڙا ڪم ڪندا هئا۔ چيائين ته اي منهنجي قوم! هي منهنجيون ڌيرون اوهان (جي نڪاح) لاءِ ڏاڍيون سٺيون آهن پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجي مهمانن (سان بچڙي هلت ڪرڻ) ۾ مون کي لڄي نه ڪريو۔ اوهان ۾ ڪو ڀلا رو مڙس ڪونهي ڇا (جو اوهان کي جهلي)؟ (٧٨)۔ چيائون ته تون پڪي طرح ڄاڻي چڪو آهين ته اسان کي تنهنجي ڌيرون ۾ ڪا احتياجي ڪانهي، ۽ جيڪي اسين گهرون ٿا سو ضرور تون ڄاڻندو آهين (٧٩)۔ (لوط) چيو ته جيڪڏهن مون کي اوهان سان ڪا (مقابلي جي) سگهه هجي ها يا ڪنهن مضبوط سھاري ڏانهن پناهه وٺان ها! (ته جيڪي ڪرڻو هو سو ڪريان ها) (٨٠)۔ (ملائڪن) چيو ته اي لوط! اسين تنهنجي پالڻهار جا موڪليل آهيون (اهي) تو وٽ ڪڏهن پهچي نه سگهندا پوءِ (تون) پنهنجي گهر وارن سوڌو ڪجهه رات ڏيئي نڪر ۽ اوهان کي جڳائي ته ڪو هڪڙو پوئتي (ڪافرن جي عذاب ڏانهن) نه واجهائي پر تنهنجي زال (واجھائيندي)۔ هن ڪري جو جيڪو (عذاب) ان (ڪافرن جي) قوم کي پهچندو سو ان کي (به) پهچڻو آهي۔ سندن (عذاب پهچڻ جي) انجام جي مهل صبح آهي (تون ابھارو نه ٿي) صبح ويجهو نه آهي ڇا؟ (٨١)۔

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَىٰهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا
حِجَارَةً مِّنْ سِجِّيلٍ ۖ مَّنْضُودٍ ۖ ٨٢ ۖ مُّسَوَّمَةٌ عِندَ رَبِّكَ ۖ وَ
مَا هِيَ مِّنَ الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ ۖ ٨٣ ۖ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا
قَالَ يَاقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۖ وَلَا
تَنْقُصُوا الْبِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِنِّي أَرِكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي
أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ۖ ٨٤ ۖ وَيَقَوْمِ أَوفُوا
الْبِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ
وَلَا تَعْشَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ۖ ٨٥ ۖ بَقِيتُ إِلَهُكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن
كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ۖ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِخَفِيضٍ ۖ ٨٦ ۖ قَالُوا يَشْعَبُ
أَصْلُوتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَأَنْ نَفْعَلَ
فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ ۖ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَكِيمُ الرَّشِيدُ ۖ ٨٧ ۖ قَالَ
يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّنْ رَبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُ
رِزْقًا حَسَنًا ۖ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَخَالِفَكُمُ إِلَىٰ مَا أَنْهَكُمُ
عَنْهُ ۖ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ ۖ وَمَا
تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ ۖ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ۖ ٨٨ ۖ

پوءِ جنهن مهل اسان جو حڪم پهتو (تنهن مهل) ان (ڳوٺ جي) مٿاهين (پر) کي هيٺاهون ڪيوسون ۽ ان تي پڪي مٽيءَ جا ڳوڙها لڳو لڳ وساياسون (٨٢). جو تنهنجي پالڻهار وٽان نشان ٿيل هئا. ۽ اها (سزا) ظالمن کان پري نه هئي (٨٣). ۽ مدين (جي قوم) ڏانهن سندن پاءُ شعيب کي موڪليوسون. (شعيب) چيو ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو ان کان سواءِ اوهان جو ڪو معبود ڪونهي. ۽ ماڻ ۽ تور گهٽائي نه ڏيو آءُ اوهان کي آسودو ڏسان ٿو آءُ اوهان تي وڪوڙيندڙ ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (٨٤). ۽ اي منهنجي قوم ماڻ ۽ تور انصاف سان پوري ڏيو وٺو ۽ ماڻهن کي سندن شيون گهٽائي نه ڏيو ۽ نڪي ملڪ ۾ فسادي ٿي بگيڙ وجهو (٨٥). جيڪڏهن اوهين مؤمن آهيو ته الله جي بچايل بچت اوهان لاءِ پلي آهي، ۽ آءُ اوهان تي نگهبان نه آهيان (٨٦). چيائون ته اي شعيب! تنهنجي نماز توکي حڪم ڪيو آهي ڇا ته جنهن کي اسان جا ابا ڏاڏا پوئيندا هئا تنهن کي يا پنهنجن مالن ۾ جيڪي ڪرڻ گهرندا آهيون سو ڇڏي ڏيون، (چتر ڪري چيائون) ته بيشڪ تون بردبار سٺين رستي وارو آهين (٨٧). (شعيب) چيو ته اي منهنجي قوم! (اوهين) ڏسو ته سهي ته (آءُ) جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار کان چٽيءَ حجت تي هجان ۽ پنهنجي پار کان چڱي روزي مون کي ڏني هجيس (ته اوهان جو چيو ڪيئن مڃيندس). ۽ جنهن کان اوهان کي جهليان ٿو تنهن کان اوهان (کي جهلڻ) جو ابتڙ هلڻ نه ٿو گهران. جيترو وس پهتم سو سڌاري ڪرڻ کان سواءِ نه گهرندس. ۽ الله (جي فضل) کان سواءِ مون کي ڪا سگهه نه آهي. مٿس ڀروسو ڪيم ۽ ڏانهس رجوع ڪريان ٿو (٨٨).

وَيَقَوْمٍ لَا يُجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ
قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ
بَبَعِيدٍ ٨٩ وَاسْتَغْفِرُوا لِأَرْبَابِكُمْ ثُمَّ تَوَبُّوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ
وَدُودٌ ٩٠ قَالُوا اإِشْعِيبْ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِمَّا تَقُولُ وَإِنَّا
لَنَرَاكَ فِينَا ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَمَا أَنتَ عَلَيْنَا
بِعَزِيزٍ ٩١ قَالَ يَقَوْمِ أَرَهْطِي أَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَ
اتَّخَذْتُمُوهُ وَرَاءَكُمْ ظَهْرِيَّ إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ٩٢
وَيَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُونَ ٩٣
مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ وَارْتَقِبُوا إِنِّي
مَعَكُمْ رَقِيبٌ ٩٤ وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ
آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ
فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جِثْمِينَ ٩٥ كَانَ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا إِلَّا
بُعْدَ الْبَدِينِ كَمَا بَعْدَتْ تُثُودٌ ٩٦ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى
بِآيَاتِنَا وَسُلْطَنٍ مُبِينٍ ٩٧ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ٩٨

۽ اي منهنجي قوم! اوهان کي مون سان دشمني ڪرڻ اهڙي عذاب پهچڻ جو سبب نه بڻجي جهڙو عذاب نوح جي قوم يا هود جي قوم يا صالح جي قوم کي پهتو. ۽ لوط جي قوم اوهان کان ڪا پري نه آهي (٨٩). ۽ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرو وري ان ڏانهن توبه ڪريو. چو ته منهنجو پالڻهار مهربان (سڀ ڪنهن جو) سڄڻ آهي (٩٠). چيائون ته اي شعيب! جيڪي تون چوين ٿو تنهن مان گهڻو نه ٿا سمجهون ۽ توکي پاڻ مان بلڪل هيٺو ڏسون ٿا، ۽ جيڪڏهن تنهنجو ڪڙم نه هجي ها ته توکي پٿرن سان ماريون ها ۽ تون اسان تي ڪو سردار نه آهين (٩١). (شعيب) چيو ته اي منهنجي قوم! اوهان وٽ منهنجو ڪڙم الله کان وڌيڪ پيارو آهي ڇا؟ ۽ اُن (الله جي حڪم) کي پنهنجيءَ پٺيءَ پويان اچي ڇڏيو اٿو. بيشڪ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کي منهنجو پالڻهار بلڪل ڄاڻندڙ آهي (٩٢). ۽ اي منهنجي قوم! اوهين پنهنجي پر تي عمل ڪريو آءُ (به) عمل ڪندڙ آهيان. سگهوئي ڄاڻندڙ ته ڪنهن کي عذاب پهچي ٿو جو کيس خوار ڪندو ۽ جيڪو ڪوڙو آهي تنهن کي به. ۽ انتظار ڪريو آءُ (به) اوهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان (٩٣). ۽ جنهن مهل اسان جو عذاب آيو تنهن مهل شعيب کي ۽ جن ساڻس ايمان آندو هو تن کي پنهنجي پاڇه سان بچايوسون، ۽ ظالمن کي سخت ڪڙڪي (اچي) پڪڙيو پوءِ پنهنجن گهرن ۾ ڪروندڙا ٿي (مري) ويا (٩٤). جڏهن هٿائي نه. خبردار! مدين وارن تي ڦٽ هجي جهڙي ثمود قوم تي ڦٽ لعنت ٿي (٩٥). ۽ بيشڪ موسيٰ کي پنهنجين نشانين ۽ پڌري حجت سان موڪليوسون (٩٦). فرعون ۽ سندس سردارن ڏانهن. پوءِ (سڀ ماڻهو) فرعون جي حڪم جي پويان لڳا ۽ فرعون جو حڪم صحيح نه هو (٩٧).

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ وَبِئْسَ الْوَرْدُ
الْمُورُودُ ٩٨ وَأَتَّبَعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ بِئْسَ
الرَّفْدُ الْمَرْفُودُ ٩٩ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرَى نَقُصُّهُ عَلَيْكَ مِنْهَا
قَائِمٌ وَحَصِيدٌ ١٠٠ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَمَا
أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
شَيْءٍ لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبِيبٍ ١٠١ وَكَذَلِكَ
أَخَذُ رَبُّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ
شَدِيدٌ ١٠٢ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ط
ذَلِكَ يَوْمُ تَجْمَعُ لَكَ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمُ مَشْهُودٍ ١٠٣ وَمَا
تُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مُعْدُودٍ ١٠٤ يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا
بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ ١٠٥ فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَيُفْقَرُ
النَّارُ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ١٠٦ خُلِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ
السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِمَا
يُرِيدُ ١٠٧ وَأَمَّا الَّذِينَ سَعِدُوا فَيُفْقَرُ الْجَنَّةُ خُلِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ
السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرُ مَجْدُودٍ ١٠٨

قيامت جي ڏينهن (فرعون) پنهنجي قوم جو اڳواڻ ٿيندو پوءِ کين باهه ۾ گهيڙيندو. ۽ جنهن گهٽ ۾ گهيڙيا ويندا سو بچڙو آهي (٩٨). ۽ هن (دنيا) ۾ (به) لعنت انهن کي پويان لڳائي ويئي ۽ قيامت جي ڏينهن (به) جيڪو (لعنت جو) انعام ملين سو بچڙو آهي (٩٩). (اي پيغمبر!) اهي ڳوٺن جون خبرون آهن جي تو تي بيان ڪريون ٿا انهن مان (ڪي) قائم بيٺل ۽ (ڪي) ناس ٿيل آهن (١٠٠). ۽ اسان انهن تي ظلم نه ڪيو پر هنن پاڻ تي (پاڻهن) ظلم ڪيو پوءِ جنهن مهل تنهنجي پالڻهار جو حڪم پهتو (تنهن مهل) سندن معبودن، جن کي الله کان سواءِ سڏيندا هئا کائن ڪجهه به نه تاريو. ۽ هلاڪيءَ کان سواءِ (پيو ڪجهه) کين نه وڌايائون (١٠١). ائين تنهنجي پالڻهار جو ان مهل ڳوٺن (وارن) کي ان حالت ۾ پڪڙڻ ٿيندو آهي جنهن مهل اهي ظلم ڪندڙ ٿيندا آهن. بيشڪ سندس پڪڙ سخت ڏکوئيندڙ آهي (١٠٢). بيشڪ ان (ڳالهه) ۾ انهيءَ لاءِ نشاني آهي جو آخرت جي عذاب کان ڊڻو آهي. اهو اهو ڏينهن آهي جنهن ۾ ماڻهن کي ميربو ۽ اهو اهو ڏينهن آهي جنهن ۾ (سڀ) حاضر ٿيندا (١٠٣). ۽ ٿورڙي مدت کان سواءِ ان کي نه ٿا پڻي ڪريون (١٠٤). جنهن ڏينهن (اهو) ايندو ته ڪو ماڻهو ان (الله) جي موڪل کان سواءِ نه ڳالهائيندو، پوءِ انهن مان ڪي بدبخت ۽ ڪي نيڪ بخت هوندا (١٠٥). پوءِ جيڪي بدبخت ٿيا سي باهه ۾ (گهڙندا) انهن کي منجهس رڙيون ۽ دانهون هونديون (١٠٦). جيترو وقت تنهنجي پالڻهار گهريو ان کان سواءِ آسمانن ۽ زمين جي بقاءَ هجڻ تائين منجهس سدائين رهندا. ڇو ته تنهنجو پالڻهار جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (١٠٧). ۽ جيڪي نيڪ بخت ڪيا ويا سي بهشت ۾ (گهڙندا) جيترو وقت تنهنجي پالڻهار گهريو ان کان سواءِ آسمانن ۽ زمين جي بقاءَ هجڻ تائين منجهس سدائين رهندا (ها) بخشش ان کٽ آهي (١٠٨).

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّمَّا يَعْبُدُ هَؤُلَاءِ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا
يَعْبُدُ آبَاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ وَإِنَّا لَنُوقِفُهُمْ نَصِيبَهُمْ خَيْرَ
مَنْقُوصٍ ١٠٩ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ ١١٠ وَ
لَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي
شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ١١١ وَإِنْ كُلاًّ لَنُوقِفِيَنَّهُمْ رَبُّكَ أَعْمَالَهُمْ
إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ١١٢ فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ
مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ١١٣ وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى
الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
أَوْلِيَاءٍ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ١١٤ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفًا
مِّنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبُنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرِي
لِلَّذِّكِرِينَ ١١٥ وَأَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ١١٦ فَلَوْلَا
كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقِيَّةً يَنْهَوْنَ عَنِ
الْفُسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْ أَتَجِنَّا مِنْهُمْ ١١٧ وَاتَّبِعْ
الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أَتَوْا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ ١١٨ وَمَا
كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ ١١٩

تنهن ڪري اهي جيڪا پوڄا ڪندا آهن تنهن کان تون شڪ ۾ نه ره. جهڙو سندن پيءُ ڏاڏا اڳ پوڄيندا هئا ان کان سواءِ اهي نه پوڄيندا آهن. ۽ اسين کين ان کٽ (عذاب جو) حصو پورو ڏيندڙ آهيون (١٠٩). ۽ بيشڪ موسيٰ کي ڪتاب ڏنسون پوءِ منجهس اختلاف پيو. جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار جو حڪم اڳي نه ٿي چڪي ها ته سندن وچ ۾ فيصلو ڪيو وڃي ها. ۽ اهي کائڻس وڌي شڪ ۾ پيل آهن (١١٠). ۽ جنهن مهل (اُتاريا ويندا تنهن مهل) سڀ ڪنهن کي تنهنجو پالڻهار سندن اعمالن جو پورو بدلو ڏيندو. ڇو ته جيڪي ڪندا آهن تنهن جي اهو خبر رکندڙ آهي (١١١). پوءِ جيئن توکي حڪم ڪيو ويو آهي تيئن تون محڪم ره ۽ جن تو ساڻ توبه ڪئي (سي به محڪم رهن) ۽ حد کان نه لنگهو. ڇو ته جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (١١٢). ۽ ظالمن ڏانهن لاڙو نه ڪريو نه ته اوهان کي باهه لڳندي ۽ الله کان سواءِ ڪو اوهان جو دوست نه آهي وري مدد نه ڏبو (١١٣). ۽ ڏينهن جي اڳياڙيءَ ۽ پوياريءَ جي وقتن ۾ ۽ ڪو وقت رات ۾ (به) نماز پڙه. ڇو ته چڱايون مداين کي نينديون آهن. نصيحت وٺندڙن لاءِ اها نصيحت آهي (١١٤). ۽ صبر ڪر ڇو ته الله پيارن جو اجر نه وڃائيندو آهي (١١٥). پوءِ اوهان کان اڳ اڳين صدين وارن مان (گهڻا) سمجه پريا ڇو نه ٿيا؟ جو (ماڻهن کي) ملڪ ۾ فساد (وجهڻ) کان جهلين ها پر ڪي ٿورڙا ٿيا جن کي منجهانئن بچايوسون ۽ جيڪي ظالم هئا سي جنهن (مال) ۾ آسودا ڪيا ويا تنهن جي پٺيان لڳا ۽ اهي ڏوهاري هئا (١١٦). ۽ (اي پيغمبر!) تنهنجو پالڻهار اهڙو نه آهي جو ڳوٺن (وارن) کي سندن سڌريل رهاڪن هوندي ظلم سان ناس ڪري ڇڏي (١١٧).

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ
 مُخْتَلِفِينَ ۝^{١١٨} إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ
 رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ۝^{١١٩} وَكُلًّا
 نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُنَبِّتُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ
 فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ۝^{١٢٠} وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا
 يُؤْمِنُونَ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنَّا عَمِلُونَ ۝^{١٢١} وَانظُرُوا إِلَىٰ
 مُنْظَرِئِكُمْ ۝^{١٢٢} وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأَمْرُ
 كُلُّهُ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ۝^{١٢٣}

سُورَةُ يُوسُفَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الرُّقَىٰ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ۝^١ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا
 لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ۝^٢ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا
 أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ ۝^٣ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ
 الْغَافِلِينَ ۝^٤ إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ
 عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَايْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ۝^٥

۽ جيڪڏهن تنهنجو پالڻهار گهري ها ته (سڀني) ماڻهن کي (هڪ ئي) امت ڪري ها ۽ (اهي) سدائين اختلاف ڪندا رهندا (۱۱۸). پر جن تي تنهنجي پالڻهار رحم ڪيو (سي هڪ ئي دين تي رهندا). ۽ کين انهيءَ لاءِ الله پيدا ڪيو آهي. ۽ تنهنجي پالڻهار جو (هيءُ) ٻول پورو ٿيو ته جن ۽ ماڻهن مان گڏي دوزخ ضرور پريندس (۱۱۹). ۽ (اي پيغمبر!) پيغمبرن جي خبرن مان تو وٽ اوترو بيان ڪريون ٿا جنهن سان تنهنجي دل کي مضبوط ڪريون، ۽ انهن (خبرن) ۾، حق ۽ مؤمنن لاءِ نصيحت ۽ سمجهاڻي تو وٽ آئي آهي (۱۲۰). ۽ (اي پيغمبر) جيڪي نه مڃيندا آهن تن کي چؤ ته اوهين پنهنجي جاءِ تي عمل ڪريو اسين (به) عمل ڪندڙ آهيون (۱۲۱). ۽ انتظار ڪريو، اسين (به) انتظار ڪندڙ آهيون (۱۲۲). ۽ آسمانن ۽ زمين جو گجهه رڳو الله کي (معلوم) آهي ۽ سڀ ڪم ڏانهس موٽايا ويندا آهن پوءِ سندس عبادت ڪر ۽ مٿس ڀروسو رک. ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن کان تنهنجو پالڻهار بي خبر نه آهي (۱۲۳).

سورة يوسف مڪي آهي ۽ هيءُ هڪ سو
يارهن آيتون ۽ يارهن رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

آلرا. هي پڌري ڪتاب جون آيتون آهن (۱). ۽ بيشڪ اسان ان کي قرآن عربي (ٻوليءَ وارو) ڪري نازل ڪيو ته مان اوهين سمجهو (۲).
(اي پيغمبر!) اسين توڏانهن هن قرآن کي پنهنجي وحي موڪلڻ سان تمام سهڻو قصو توکي پڙهي ٻڌايون ٿا ۽ جڏهن ته (تون) هن کان اڳ بيشڪ بيخبرن مان هئين (۳). (ياد ڪر!) جڏهن يوسف پنهنجي پيءُ کي چيو ته اي (منهنجا) ابا! مون يارهن تارا ۽ سج ۽ چنڊ ڏٺا، انهن کي ڏٺم ته مون کي ٿا سجدو ڪن (۴).

قَالَ يُبْنَىٰ لِأَتَقْصُصَ رُءْيَاكَ عَلَىٰ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ
 كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ٥ وَكَذَلِكَ
 يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ
 عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ
 إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ٦ لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ
 وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِلِّسَّائِلِينَ ٧ إِذْ قَالَ الْيُوسُفُ لِأَخُوهُ أَحَبُّ
 إِلَيَّ ابْنًا مِمَّنَّا وَخُنُّ عَصَبَةٍ ٨ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ٩
 اقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَ
 تَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ١٠ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا
 يُوسُفَ وَالْقُوَّةُ فِي غَيْبَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطُهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ
 إِنْ كُنْتُمْ فَعِلِينَ ١١ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَىٰ يُوسُفَ
 وَإِنَّا لَهُ لَنَصِحُونَ ١٢ أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَعْ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا
 لَهُ لَحَفِظُونَ ١٣ قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ
 أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ١٤ قَالُوا لَيْنَ
 أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذْ لَالْخَاسِرُونَ ١٥

(يعقوب) چيو ته اي منهنجا پٽڙا! پنهنجو خواب پنهنجن ڀائرن وٽ بيان نه
ڪج نه ته تو لاءِ ڪو قند ڦيريندا. چو ته شيطان انسان جو ڀڏرو ويڙي
آهي (٥). ۽ اهڙي طرح تنهنجو پالڻهار توکي سڳورو ڪندو ۽ توکي خوابن
جو تعبير سڀڪاريندو ۽ پنهنجي نعمت توتي ۽ يعقوب جي اولاد تي (ائين)
پوري ڪندو جيئن اڳ تنهنجي پيءُ ڏاڏي ابراهيم ۽ اسحاق تي پوري
ڪيائين بيشڪ تنهنجو پالڻهار ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٦). بيشڪ
يوسف ۽ سندس ڀائرن (جي قصي) ۾ پڇندڙن لاءِ (گهڻيون) نشانيون
آهن (٧). جڏهن (ڀاڻ ۾) چيائون ته بيشڪ يوسف ۽ سندس (سڳو) ڀاءُ
(بنيامين) اسان جي پيءُ وٽ اسان کان وڌيڪ پيارا آهن جيتوڻيڪ اسين
(گهڻا ڄڻا) وڏو ڄڻو آهيون بيشڪ اسان جو پيءُ ڀڏري ڀل ۾ آهي (٨).
(هاڻي گهرجي ته) يوسف کي ڪهو يا کيس ڪنهن ملڪ ۾ ڦٽي ڪري
اچو ته اوهان جي پيءُ جو توجه رڳو اوهان لاءِ ٿئي ۽ ان (ڪم) کان پوءِ
اوهين سڌريل ٿجو (٩). منجهائن (هڪ) چونڌڙ چيو ته يوسف کي نه
ماريو ۽ جيڪڏهن (ڪجهه) ڪندڙ آهيو ته ڪوھ جي تري ۾ (ڪٽي)
اڇلايوس ته ڪو واٽهڙو کيس ڪڍي ويندو (١٠). (يعقوب کي) چيائون ته
اي بابا! توکي ڇا ٿيو آهي جو يوسف جي باري ۾ توکي اسان تي ڪو
ڀروسو نه ٿو ٿئي حالانڪ اسين سندس خيرخواه آهيون (١١). سڀاڻي
اسان ساڻ کيس ڇڏ ته کائي ۽ کيڏي ۽ اسين سندس نگهبان آهيون (١٢).
(يعقوب) چيو ته اوهان جو کيس نٿو مون کي ضرور مونجهو ٿو ڪري ۽
ڊڄان ٿو ته (متان) کيس بگهڙ کائي ۽ اوهين کائڻس بيخبر هجو (١٣).
چيائون ته اسان جي (گهڻن ڄڻن جي) وڏي ٽولي هوندي به جيڪڏهن
کيس بگهڙ کاڌو ته اسين انهيءَ مهل ضرور ٿوڻي وارا هوندا سون (١٤).

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَن يُجْعَلُوهُ فِي غَيْبَتِ الْجُبِّ
وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ①
وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ② قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا
نُتَبِّقُ وَتَرَكْنَا يَوْسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ وَمَا
أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ③ وَجَاءُوا عَلَى قَمِيصِهِ
بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ
جَمِيلٌ ④ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ⑤ وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ
فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ ⑥ قَالَ يُبَشِّرِي هَذَا عِلْمٌ
وَأَسْرُوهُ بِضَاعَةً ⑦ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ⑧ وَشَرَوْهُ
بِثَمَنِ بَخِيسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ ⑨ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ⑩
وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ
عَسَىٰ أَن يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ
فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ ⑪ وَاللَّهُ غَالِبٌ
عَلَىٰ أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ⑫ وَلَمَّا بَلَغَ
أَشَدَّهُ اتِّينَهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ⑬ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ⑭

پوءِ جنهن مهل کيس نيائون (تنهن مهل) هن کي کوه جي تري ۾ اچڻ تي اتفاق ڪيائون ۽ اسان ان ڏانهن وڃي ڪيوسون ته سندن هن واقعي جي کين ضرور خبر ڏيندين ۽ اهي (تو کي) نه ڄاڻندا (۱۵). ۽ پنهنجي پيءُ وٽ رات جو روئندا آيا (۱۶). چيائون ته اي ابا! اسين گوءِ پڇڻ وياسون ۽ يوسف کي پنهنجن سامانن تي ڇڏيوسون پوءِ ان کي بگهڙ کاڌو، ۽ توڻي اسين سڄا آهيون ته به تون اسان کي پت ڪندڙ نه ٿيندين (۱۷). ۽ سندس پهراڻ تي ڪوڙو رت لائي آندائون. (يعقوب) چيو ته (ائين نه آهي) بلڪه اوهان جي نفسن اوهان لاءِ (ان) ٺاه کي ٺاهيو آهي تنهن ڪري (مون کي) چڱو صبر ڪرڻ گهرجي. ۽ جيڪي اوهين بيان ڪري رهيا آهيو تنهن تي الله کان ئي مدد گهري وڃي ٿي (۱۸). ۽ (ان کوه تي) قافلو آيو پوءِ پنهنجي پاڻي پريندڙ کي موڪليائون جنهن پنهنجو ٻوڪو وڌو. چيائين وه واها! هي نينگر آهي. ۽ کيس هڪ (چڱي) موڙي سمجهي لڪايائون. ۽ جيڪي ڪيائون ٿي سو الله ڄاڻندڙ هو (۱۹). ۽ کيس (پاڻرن) هلڪيءَ بها سان وڪيو جو کي چند درهم هئا ۽ سندس حق ۾ بيزاري (ظاهر) ڪندڙ هئا (۲۰). ۽ مصر وارن مان جنهن کيس خريد ڪيو تنهن پنهنجي زال (زليخا) کي چيو ته هن جي چڱي تعظيم ڪج متان اسان کي ڪو فائدو ڏئي يا کيس پٽيلو ڪري رکون. ۽ اهڙي طرح يوسف کي مصر ۾ جاءِ ڏني سون ۽ هن لاءِ ته کيس خوابن جو تعبير سيکاريون. ۽ الله پنهنجي ڪم تي غالب آهي پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (۲۱). ۽ جنهن مهل (يوسف) پنهنجي جوانيءَ کي پهتو (تنهن مهل) کيس حڪمت ۽ علم ڏنسون. ۽ اهڙي طرح پلارن کي بدلو ڏيندا آهيون (۲۲).

وَرَأَوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ
وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالِ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ
إِنَّهُ لَا يَفْلِكُ الظَّالِمُونَ ٢٣ وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنَّ
رَأَىٰ بَرَاهَانَ رَبِّهِ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ
إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ ٢٤ وَاسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ
قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْبَابِ قَالَتْ مَا جَزَاءُ
مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ٢٥
قَالَ هِيَ رَأَوَدْتَنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ أَهْلِهَا
إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ٢٦
وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَّابَتْ وَهُوَ مِنَ
الصَّادِقِينَ ٢٧ فَلَمَّا رَأَىٰ قَمِيصَهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ
كِبَرِكُنَّ إِنَّ كِبْرَ كُنَّ عَظِيمٌ ٢٨ يُوسُفُ أَعْرَضَ عَنْ هَذَا
وَاسْتَغْفِرَ لِيذْنِكَ ٢٩ إِنَّكَ كُنْتَ مِنَ الْخَاطِئِينَ ٣٠ وَقَالَ
نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ
نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا ٣١ إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ٣٢

۽ جنهن مائيءَ جي گهر ۾ اهو هو تنهن سندس نفس کي راڻيو ٿي ۽ دروازا بند ڪيائين ۽ چيائين ته اوري آءُ! (يوسف) چيو ته الله جي پناه (گهر ۾)! انهيءَ منهنجي نپائيندڙ (يعني عزيز) مون کي چڱي هنڌ رکيو آهي. هيءَ (ڳالهه) سچي آهي ته ظالم نه ڇڻندا (۲۳). ۽ بيشڪ (اها) ان ڏانهن لڙي ۽ (يوسف به) ان ڏانهن لڙيو، جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار جو دليل نه ڏسي ها (ته جيڪي ٿيڻو هو سو ٿئي ها!) اهڙي طرح (انهي ڪري ٿيو) ته جيئن بچرائي ۽ بي حياتي کانئس تاريون. سچ آهي ته اهو اسان جي خالص پانهن مان هو (۲۴). ۽ ٻئي دروازي ڏانهن ڊوڙيا ۽ مائيءَ ان (يوسف) جو پهراڻ پٺيءَ کان (ڇڪ ڏيندي) ڦاڙي وڌو ۽ سندس مڙس کي دروازي وٽ مليا. (زليخا) چوڻ لڳي ته جيڪو تنهنجي گهر واريءَ سان مدائي ڪرڻ جو ارادو ڪري تنهن جي سزا قيد ڪرڻ يا ڏکوئيندڙ عذاب ڏيڻ کان سواءِ (ٻي ڪا) نه آهي (۲۵). (يوسف) چيو ته اها پاڻ مون کي منهنجي نفس کان راڻي رهي هئي. ۽ سندس گهر جي پاتين مان هڪ شاهد شاهدي ڏني، ته جيڪڏهن هن جو پهراڻ اڳ کان ڦاڙيو ويو آهي ته (زليخا) سچي ۽ اهو ڪوڙن مان آهي (۲۶). ۽ جيڪڏهن سندس پهراڻ پٺيءَ کان ڦاڙيو ويو آهي ته (زليخا) ڪوڙي ۽ اهو سچن مان آهي (۲۷). جنهن مهل (عزيز) پهراڻ پٺيءَ کان ڦاڻل ڏٺو (تنهن مهل) چيائين ته اهو (چوڻ) اوهان (رنن) جي مڪر مان آهي. چو ته اوهان جو مڪر وڌو آهي (۲۸). (اي يوسف!) ان (ڳالهه) کان منهن موڙ ۽ (اي زليخا!) تون (به) پنهنجي گناه جي بخشش گهر، چو ته تون ئي خطا وارن مان آهين (۲۹). ۽ شهر ۾ ڪيترين عورتن پڇاريو ته عزيز جي زال پنهنجي جوان ٻانهي کي سندس نفس کان (بچري ڪم لاءِ) راڻيندي آهي. بيشڪ (يوسف جو) پيار سندس دل ۾ پيهي ويو آهي. اسين کيس ضرور پڌريءَ گمراهيءَ ۾ ڏسنديون آهيون (۳۰).

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَأً
وَأَتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا
رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا
إِن هَذَا إِلَّا الْمَلِكُ كَرِيمٌ^(٣١) قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَ
لَقَدْ رَأَوْدَتْهُ عَنِ نَفْسِهِ فَأَسْتَعْصِمُ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَا أَمَرُهُ
لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُونَا مِنَ الصَّاغِرِينَ^(٣٢) قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ
إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ
إِلَيْهِنَّ وَآكُنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ^(٣٣) فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ
كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ^(٣٤) ثُمَّ بَدَأَ الصُّورُ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوْا
الْآيَاتِ لَيَسْجُنَّهُ حَتَّى حِينٍ^(٣٥) وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيْنِ قَالَ
أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أُحْمَلُ فَوْقَ
رَأْسِ خُبْرَاتٍ تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ
الْمُحْسِنِينَ^(٣٦) قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقُنِيهِ إِلَّا نَبَأُكُمَا
بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ
مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ^(٣٧)

پوءِ جنهن مهل (زليخا) سندن گلا ڪرڻ ٻڌي (تنهن مهل) انهن ڏانهن (ماڻهو) موڪليائين ۽ انهن لاءِ مجلس تيار ڪيائين ۽ منجهانئن هر هڪ کي ڪپ ڏنائين ۽ چيائين ته (اي يوسف!) مٿن نڪر، جنهن دم کيس ڏٺائون ته کيس وڌيڪ (سهڻو) ڄاڻائون ۽ (سندس حسن ۾ محو ٿي) پنهنجا هٿ وڌيائون ۽ چيائون ته الله پاڪ آهي هيءُ (نينگر) ماڻهو نه آهي. پر (هڪ) ملائڪه سڳورو آهي (٣١). (زليخا) چيو ته اهو اهو آهي جنهن (جي محبت) ۾ اوهين مون کي توڪينديون هيون. ۽ بيشڪ سندس نفس کان کيس راڻيم ٿي پوءِ پاڻ بچايائين. ۽ کيس جيڪو حڪم ڪريان ٿي سو جيڪڏهن نه ڪندو ته ضرور قيد ڪيو ويندو ۽ ضرور بي مانن مان ٿيندو (٣٢). (يوسف) چيو اي منهنجا پالڻهار! جنهن (ڪم) ڏانهن مون کي سڏين ٿيون تنهن کان قيد مون کي وڌيڪ پسند آهي ۽ جيڪڏهن سندن مڪر مون کان نه تاريندين ته انهن ڏانهن لڙندس ۽ جاهلن مان ٿيندس (٣٣). پوءِ سندس پالڻهار اُن جي دعا قبول ڪئي ۽ کانئس انهن جو مڪر تاريائين بيشڪ اهو ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٣٤). وري به نشانين جي ڏسڻ کان پوءِ کين هي (ڳالهه) نظر آئي ته ڪجهه وقت تائين کيس ضرور قيد ۾ وجهن (٣٥). ۽ ساڻس ٻه جوان قيد ۾ گهڙيا. انهن مان هڪ چيو ته مون پاڻ کي (ننڊ ۾) ڏٺو ته شراب ڀورڻان ٿو، ۽ ٻئي چيو ته مون پاڻ کي مٿي تي ماني کڻندو ۽ منجهانئس پکين کي کائيندو ڏٺو. اسان کي اُن جي تعبير جي خبر ڏي، بيشڪ اسين توکي ڀلارن مان ڏسون ٿا (٣٦). (يوسف) چيو ته جيڪو طعام اوهين کارايا ويندا آهيو سو اوهان وٽ ايندو ئي نه پر اوهان وٽ ان جي اچڻ کان اڳي ئي سندس تعبير آءُ اوهان کي ڏسيندس. اهو (تعبير ڪرڻ) انهن (ڳالهين) مان آهي جيڪي منهنجي پالڻهار مون کي سيکاريون آهن، بيشڪ مون اُن قوم جي ريت ڦٽي ڪئي آهي جيڪي الله کي نه مڃيندا آهن ۽ اُهي آخرت جا (به) منڪر آهن (٣٧).

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ
لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا
وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾ يُصَاحِبِي
السَّجْنِ ءَارِبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهِ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾
مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءً سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَ
آبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ
أَمْرًا لَا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾ يُصَاحِبِي السَّجْنِ أَمَّا أَحَدُكُمَا
فَيَسْقِي رَبَّهُ خَمْرًا وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصْلَبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ
مِنْ رَأْسِهِ قُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِينَ ﴿٤١﴾ وَقَالَ
لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّه نَاجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِي عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنَسَهُ
الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّهِ فَلَبِثَ فِي السَّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ ﴿٤٢﴾
وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ
سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعَ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخْرَىٰ يُسْتِ يَا أَيُّهَا
الْمَلَأُ افْتُونِي فِي رُؤْيَايَ إِنْ كُنْتُمْ لِلرُّءْيَىٰ تَعْبُرُونَ ﴿٤٣﴾

۽ پنهنجي پيءُ ڏاڏن ابراهيم ۽ اسحاق ۽ يعقوب جي دين جي پيروي ڪئي
 اُٿم، ڪنهن شيءِ کي الله سان شريڪ ڪرڻ اسان کي نه جڳائيندو آهي۔
 اهو اسان تي ۽ ٻين ماڻهن تي الله جو فضل آهي پر گهڻا ماڻهو شڪرانو نه
 ڪندا آهن (٣٨). اي منهنجا (پٽي) سنگتي قيدي! (هي ڳالهه سمجهندا
 آهيو ته) جدا جدا گهڻا رب چڱا آهن يا اڪيلو زبردست الله (چڱو
 آهي)؟ (٣٩). الله کان سواءِ جن جي اوهين پوڄا ڪندا آهيو سي رڳو نالا
 آهن جو اوهان ۽ اوهان جي پيءُ ڏاڏن نالا رکيا آهن، انهن جي بابت الله
 ڪا سند نازل نه ڪئي آهي۔ الله کان سواءِ (پٽي) ڪنهن جي حڪومت نه
 آهي۔ حڪم ڪيائين ته خاص ان (الله) کان سواءِ ڪنهن جي عبادت نه
 ڪريو۔ اهو ئي دين سڌو آهي پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (٤٠). اي
 منهنجا قيدي ساٿيو! اوهان مان هڪڙو پنهنجي بادشاهه کي شراب پياريندو،
 ۽ ٻيو سوريءَ چاڙهيو ويندو پوءِ سندس مٿي مان پڪي کائيندا. جنهن بابت
 پڇا ڪريو ته سو ڪم پورو ٿي ويو (٤١). ۽ انهن ٻنهن مان جنهن لاءِ
 گمان هوس ته (نيٺ) چٽندو تنهن کي چيائين ته پنهنجي بادشاهه وٽ
 مون کي ياد ڪج، پوءِ شيطان سندس بادشاهه وٽ کانئس يادگيري
 وسارائي ڇڏي تنهن ڪري (يوسف) ڪيترائي ورهيه قيد ۾ رهيو (٤٢). ۽
 بادشاهه چيو ته مون (ننڊ ۾) ست سهريون ڳئون ڏٺيون آهن جن کي ستن
 ڏهين کاڌو ٿي ۽ (پٺ) ست ساوا سنگ ۽ ٻيا (ست) سُڪا (ڏٺا اُٿم)۔
 اي سردارو! جيڪڏهن اوهين خواب جو تعبير ڪندا آهيو ته منهنجي
 خواب جو مون کي تعبير ٻڌايو (٤٣).

قَالُوا أَضُفَاتُ أَحْلَامٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعُلَمَاءٍ ٣٢
 وَقَالَ الَّذِي نَجَّاهُمْ مِنْهَا سَبْعَ شُجُرٍ وَادُّكَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا أُنَبِّئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ
 فَأَرْسِلُونِ ٣٣ يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ
 سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعُ عَجَافٍ وَسَبْعِ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ
 يَبْسُتُ لَعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ٣٤ قَالَ تَزْرَعُونَ
 سَبْعَ سِنِينَ دَابًّا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا
 مِمَّا تَأْكُلُونَ ٣٥ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعُ شِدَادٍ يَأْكُلْنَ مَا
 قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَحْصِنُونَ ٣٦ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ
 عَامٌ فِيهِ يُغَاتُّ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْصَرُونَ ٣٧ وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي
 بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَسْأَلْهُ مَا بَالُ
 النِّسْوَةِ الَّتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ٣٨
 قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ إِذْ رَاوَدْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ
 لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ ٣٩ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ النَّحْصُ
 الْحَقُّ أَنَا رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ٤٠ ذَلِكَ لِيَعْلَمَ
 أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِنِينَ ٤١

چيائون (اهي) پريشان (گنجريل) خواب آهن، ۽ اسين ڪوڙن خوابن جو
 تعبير نه ڄاڻندا آهيون (٤٤). ۽ جيڪو پنهنجن مان چئو هو ۽ گهڻي مدت
 کان پوءِ ياد آيس تنهن چيو ته ان جي تعبير جي آءُ توهان کي سڌ ڏيندس پوءِ
 مون کي موڪليو (٤٥). (پوءِ قيد خاني ڏانهن ويو چيائين ته) اي سچار
 يوسف! ستن سهرين ڳڻن بابت جن کي ستن ڏهين ڪاڌو ۽ ستن ساون
 سنگن ۽ ٻين (ستن) سڪن بابت (تعبير) ٻڌاءِ ته جيڪر آءُ ماڻهن ڏانهن
 موٽان ته مان اهي ڄاڻن (٤٦). (يوسف) چيو ته ست ورهيه سانده پوک
 ڪندا رهو، پوءِ جيڪي فصل لڻو (تنهن مان جيڪي کائون تنهن کان سواءِ
 ٻيو) سڀ سندن سنگن ۾ رکي ڇڏيو، انهن ٿورن کان سواءِ جيڪي
 اوهين کائو (٤٧). وري ان کان پوءِ ست سال سخت (ڏڪار) جا ايندا
 انهن لاءِ جيڪي (ان) اڳي رکي ڇڏيو هوندو سو جيڪي بچائي رکندو
 تنهن مان ٿورڙي کان سواءِ (ٻيو سڀ) کائيندا (٤٨). وري ان کان پوءِ
 اهڙو سال ايندو جنهن ۾ ماڻهن تي مينهن وسايا ويندا ۽ منجهس (ڊاڪ
 وغيره) ٺپوڙيندا (٤٩). ۽ بادشاهه چيو ته يوسف کي مون وٽ آڻيو، جنهن
 مهل وٽس قاصد آيو (تنهن مهل يوسف) چيو ته پنهنجي بادشاهه ڏانهن
 موٽ! پوءِ کانس پڇ ته انهن زائفن جو ڪهڙو حال هو جن پنهنجا هٿ
 وڌيا؟ بيشڪ منهنجو پالڻهار سندن مڪر کي ڄاڻندڙ آهي (٥٠). (بادشاهه
 عورتن کان) پڇيو ته اوهان جو ڇا حال هو جڏهن يوسف کي سندس نفس
 کان راڻيو ٿي؟ چيائون ته الله پاڪ آهي، ڪا بچڙائي مٿس نه ڄاتي سون.
 عزيز جي زال چيو ته هاڻي حق پڌرو ٿيو، مون کيس سندس نفس کان
 راڻي گهريو هو ۽ اهو بيشڪ سچن مان آهي (٥١). (يوسف چيو ته) اهو
 هن لاءِ هو ته (عزيز) ڄاڻي ته مون پريست سندس خيانت نه ڪئي هئي ۽ الله
 خيانت ڪندڙن جو فريب پورو ٿيڻ نه ڏيندو آهي (٥٢).

وَمَا أBRئُ نَفْسِي إِنْ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا

مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ^{٥٣} وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي

بِهِ أَسْتَخْلِصْهُ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَبَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا

مَكِينٌ أَمِينٌ^{٥٤} قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ

عَلَيْمٌ^{٥٥} وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا مِنْهَا حَيْثُ

يَشَاءُ نَصِيبٌ بِرَحْمَتِنَا مِنْ نَشَاءٍ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ^{٥٦}

وَلَأَجْرُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ^{٥٧} وَجَاءَ

إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ^{٥٨} وَ

لَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ قَالَ ائْتُونِي بِأَخٍ لَكُمْ مِنْ أَبِيكُمْ إِلَّا

تَرُونَ أَنِّي أُورِي الْكَيْلَ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ^{٥٩} فَإِنْ لَمْ تَأْتُونِي

بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرَبُونِ^{٦٠} قَالُوا سَتَرْنَا وَدُعَيْنَاهُ

أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ^{٦١} وَقَالَ لِفَتَيْنِهِ اجْعَلُوا بَضَاعَتَهُمْ فِي

رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَى أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ

يَرْجِعُونَ^{٦٢} فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَى أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا

الْكَيْلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا خَانًا نَكْتَلُ وَإِنَّا لَهُ لَحَفِظُونَ^{٦٣}

۽ (آء) پنهنجي نفس کي پاڪ نه ٿو پانين، چو ته (جنهن تي) منهنجو پالڻهار ٻاجھ ڪري تنهن کان سواءِ نفس (هميشه) بچرائي ڏانهن گهڻو ڇڪيندڙ آهي۔ بي شڪ منهنجو پالڻهار بخشڻهار مهربان آهي (۵۳)۔ ۽ بادشاهه چيو ته کيس مون وٽ آڻيو ته (آء) کيس پاڻ لاءِ مقرر ڪريان. پوءِ جنهن مهل ساڻس ڳالهايائين (تنهن مهل سندس سياڻپ سمجھي) چيائين ته تون اڄ اسان وٽ معتبر امانت وارو آهين (۵۴)۔ (يوسف) چيو ته مون کي هن ملڪ (مصر) جي خزانن تي مقرر ڪر، چو ته آءٌ نگهبان (۽ سڀني ڪمن جو) وڌيڪ ڄاڻندڙ آهيان (۵۵)۔ ۽ اهڙي طرح يوسف کي (انهيءَ) ملڪ ۾ مرتبي وارو ڪيوسون، جتي وڻندو هوس تتي ٽڪندو هو۔ جنهن لاءِ وڻندو اٿئون تنهن تي پنهنجي ٻاجھ پهچائيندا آهيون ۽ نيڪن جو اجر نه وڃائيندا آهيون (۵۶)۔ ۽ جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري ڪندا رهيا تن لاءِ آخرت جو اجر ڀلو آهي (۵۷)۔ ۽ يوسف جا ڀائر آيا پوءِ وٽس (لنگهي) ويا ته کين سڃاڻائين ۽ آهي کيس نه سڃاڻندڙ هئا (۵۸)۔ ۽ جنهن مهل انهن لاءِ سندن سامان تيار ڪيائين (تنهن مهل کين) چيائين ته پنهنجي پيڻي پاءُ کي مون وٽ آڻيو، اوهين نه ٿا ڏسو ڇا ته آءٌ پورو ماڻ ڏيان ٿو ۽ آءٌ چڱو مهماني ڪندڙ آهيان؟ (۵۹)۔ پوءِ جيڪڏهن کيس مون وٽ نه آڻيندو ته اوهان لاءِ مون وٽ ڪا مڻ ڪانهي ۽ نڪي مون کي ويجهو ٿجو (۶۰)۔ چيائون ته ان بابت (ڪنهن بهاني سان) سندس پيءُ کي جلد راڻينداسون ۽ ضرور اسين (اٿين) ڪرڻ وارا ٿينداسون (۶۱)۔ ۽ (يوسف) پنهنجن جوانن کي چيو ته سندن موڙي سندن مڏين ۾ وجهي ڇڏيو پوءِ جڏهن پنهنجن گهر وارن ڏانهن موٽي وڃن (تڏهن) مان انهيءَ کي سڃاڻن ته شايد آهي وري اچن (۶۲)۔ پوءِ جنهن مهل پنهنجي پيءُ وٽ (ڪنعان ۾) موٽي آيا (تنهن مهل) چيائون ته اي ابا! (ان) ماڻي ڏيڻ اسان کان روڪيو ويو آهي تنهن ڪري اسان سان اسان جي پاءُ (بنيامين) کي موڪل (ڏي ته) مڻ وٺون ۽ اسين سندس نگهبان آهيون (۶۳)۔

قَالَ هَلْ أَمْنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا أَمْنُتُكُمْ عَلَى أَخِيهِ مِنْ قَبْلُ
 فَاللَّهُ خَيْرٌ حِفْظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ﴿٦٣﴾ وَلَمَّا فَتَحُوا
 مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا بَانَا مَا
 نَبِغِي هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا
 وَنَزِدُ بِكَ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿٦٤﴾ قَالَ لَنْ أُرْسِلَهُ
 مَعَكُمْ حَتَّى تُؤْتُوا مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ لَتَأْتُنِي بِهِ إِلَّا أَنْ
 يُحَاطَ بِكُمْ فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٦٥﴾
 وَقَالَ يَبْنِي لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ
 أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
 إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
 الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ مَا
 كَانَ يُغْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةٌ فِي نَفْسِ
 يَعْقُوبَ قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
 النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾ وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوَى إِلَيْهِ
 أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾

(يعقوب کين) چيو ته هن جي نسبت اوهان تي اهڙوئي اعتبار ٿو ڪريان جهڙو اڳ سندس ڀاءُ جي به نسبت اوهان تي اعتبار ڪيو هوم. پوءِ الله چڱو نگهبان آهي ۽ اهو باجهارن کان وڌ باجهارو آهي (۶۴). ۽ جنهن مهل پنهنجو سامان کوليائون (تنهن مهل) پنهنجي موڙي پاڻ وٽ موٽايل ڏٺائون. چيائون ته اي اسان جا ابا! (پيو) اسان کي ڇا گهرجي؟ (جو) هيءَ موڙي اسان جي اسان ڏانهن وري موٽايل آهي (ته موٽي وڃون)، ۽ پنهنجن گهر وارن لاءِ ان آڻيون ۽ پنهنجي ڀاءُ جي نگهباني ڪنداسون ۽ هڪ اٺ جو بار وڌيڪ به وٺنداسون. اهو (جيڪي ان آندو اٿئون سو) ماڻ ٿورو آهي (۶۵). (يعقوب کين) چيو ته (آءُ) اوهان سان ان کي (ايسين) ڪڏهن نه موڪليندس جيسين مون وٽ الله جي ساک (نه) ڪٽندؤ ته اوهين ڪنهن گهيري ۾ پوڻ کان سواءِ ان کي مون وٽ ضرور آڻيندؤ، پوءِ جنهن مهل کيس پنهنجو پڪو انجام ڏنائون (تنهن مهل يعقوب) چيو ته جيڪي اسين چئون ٿا تنهن تي الله ذميوار آهي (۶۶). ۽ (چيائين) ته اي پٽؤ! اوهين هڪ دروازي کان نه گهڙجو ۽ الڳ الڳ دروازن مان گهڙجو. ۽ آءُ اوهان کان الله جي تقدير مان ڪا به شيءِ تاري نه ٿو سگهان. الله کان سواءِ (بٽي) ڪنهن جو حڪم نه آهي. مٿس ڀروسو ڪيم، ۽ سڀ ڪنهن ڀروسي ڪندڙ کي مٿس ڀروسو ڪرڻ گهرجي (۶۷). ۽ جهڙي طرح سندن پيءُ کين حڪم فرمايو هو تهڙي طرح جنهن مهل (مصر جي دروازن کان) گهڙيا. (تنهن مهل جي ڪا سختي پهچين ها ته سندن پيءُ) الله جي تقدير مان کائڻ ڪجهه به تاري نه ٿي سگهيو (اهو حڪم ڪرڻ) يعقوب جي دل ۾ رڳو هڪ خيال هو جو ان کي پورو ڪيائين. ۽ جيڪي کيس سيکاريو هوسون تنهن سببان (اهو) علم وارو هو پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (۶۸). ۽ جنهن مهل يوسف وٽ ويا تنهن مهل ان پنهنجي (سڳي) ڀاءُ کي پاڻ وٽ جاءِ ڏني چيائين ته سچ پچ آءُ تنهنجو ڀاءُ آهيان تنهن ڪري جيڪي ڪيو اٿن تنهن تي ڏک نه ڪر (۶۹).

فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فِي رَحْلِ
أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا الْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسِرْقُونَ ④۱
وَأَقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقِدُونَ ④۲ قَالَوَا نَفَقْدُ صَوَاعَ
الْمَلِكِ وَلِمَنْ جَاءَ بِهِ حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ ④۳
قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَّا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا
كُنَّا سَارِقِينَ ④۴ قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ④۵
قَالُوا جَزَاؤُهُ مَنْ وَجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي
الظَّالِمِينَ ④۶ فَبَدَأَ آبَاؤُهُمْ قَبْلَ وَعَاءِ أَخِيهِ ثُمَّ
اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وَعَاءِ أَخِيهِ كَذَلِكَ كَدْنَا لْيُوسُفَ مَّا
كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ نَرْفَعُ
دَرَجَاتٍ مَّنْ نَّشَاءُ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ④۷ قَالُوا إِنْ
يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَهُ مِنْ قَبْلُ فَأَسْرَهَا يُوسُفُ فِي
نَفْسِهِ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ شَرُّ مَكَانًا وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَاتَصِفُونَ ④۸ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا
كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَشْرِيكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ④۹

پوءِ جنهن مهل انهن لاءِ سندن سامان سنبرايائين (تنهن مهل) پنهنجي (سڳي) ڀاءُ جي مڏيءَ ۾ پيالو لڪايائين وري آواز ڪندڙ آواز ڪيو ته اي قافلي وارو! اوهين ضرور چور آهيو (۷۰). (قافلي وارن ٻڌي) انهن ڏانهن منهن ڪري چيو ته ڇا وڃايو اٿو؟ (۷۱). چيائون ته بادشاه جو پيالو وڃايو اٿئون ۽ جنهن اهو (لهي) آندو تنهن لاءِ اٺ جو بار (انعام) آهي ۽ آءُ (ان انجام) جو ذميوار آهيان (۷۲). چيائون ته الله جو قسم آهي ته اوهان کي خبر هوندي ته اسين هن لاءِ نه آيا آهيون ته ملڪ ۾ ڏقيڙ وجهون ۽ نڪي اسين چور آهيون (۷۳). (وري نوڪرن) چيو ته جيڪڏهن ڪوڙا هجو ته ان (چور) جي سزا ڪهڙي آهي؟ (۷۴). چيائون ته ان جي سزا (هيءَ) آهي ته جنهن جي مڏيءَ مان اهو لڌو سو، (پاڻ) ان جو بدلو آهي. اهڙي طرح اسين ظالمن کي سزا ڏيندا آهيون (۷۵). پوءِ (يوسف) پنهنجي (سڳي) ڀاءُ جي پوري (ڳولڻ) کان اڳ انهن (ٻين) جون پوريون ڳولڻ شروع ڪيون وري اهو (پيالو) پنهنجي ڀاءُ جي پوري مان ڪڍيائين. اهڙي طرح يوسف کي تجويز سيڪاري سون. جو بادشاه جي قانون موجب پنهنجي ڀاءُ کي الله جي گهر کان سواءِ وٺي نه ٿي سگهيو. جنهن کي گهرندا آهيون تنهن کي درجن ۾ مٿاهون ڪندا آهيون. ۽ هر ڪنهن سياڻي جي مٿان سياڻو آهي (۷۶). چيائون ته جيڪڏهن (هن) چوري ڪئي آهي ته اڳ سندس ڀاءُ (به) بيشڪ چوري ڪئي هئي، پوءِ ان (ڳالهه) کي يوسف پنهنجي دل ۾ لڪايو ۽ کين اها پڌري نه ڪيائين (دل ۾) چيائين ته اوهين بچڙي مان وارا آهيو، ۽ جيڪي بيان ڪريو ٿا سو الله چڱو ڄاڻندڙ آهي (۷۷). چيائون ته اي عزيز! هن جو پيءُ پوڙهو وڏي ڄمار وارو آهي تنهن ڪري اسان مان هڪڙو سندس بدران وٺ، اسين توکي نيڪن مان ڏسون ٿا (۷۸).

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَن وَجَدْنَا مَتَاعِنَا عِنْدَهُ
 إِنَّا إِذِ الظَّالِمُونَ ﴿٩﴾ فَلَمَّا اسْتَيْسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا
 قَالَ كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ
 مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ
 أَبْرَحَ الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ
 خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١٠﴾ ارْجِعُوا إِلَى آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ
 ابْنَكَ سَرَقَ وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمَنَا وَمَا كُنَّا
 لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ ﴿١١﴾ وَسُئِلَ الْقَرْيَةُ الَّتِي كُنَّا فِيهَا
 وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿١٢﴾ قَالَ بَلْ
 سَأَلْتُ لَكُمْ أَنْفُسَكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ ط عَسَى اللَّهُ أَنْ
 يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿١٣﴾ وَتَوَلَّى
 عَنْهُمْ وَقَالَ يَا سَفَى عَلَى يُونُسَ وَابْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ
 الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ﴿١٤﴾ قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتَوْا تَذْكُرُ يُونُسَ حَتَّى
 تَكُونَ حَرَضًا أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿١٥﴾ قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا
 بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

چيائين الله پناه ۾ رکي جو جنهن وٽ پنهنجو سامان لڌوسون تنهن کان سواءِ ٻئي ڪنهن کي پڪڙيون (جيڪڏهن وٺون ته) انهيءَ مهل اسين ظالم آهيون (۷۹). پوءِ جنهن مهل کائڻس نااميد ٿيا (تنهن مهل) نويڪلا ٿي صلاح ڪندڙ ٿيا. سندن وڏي (پاءُ) چيو ته نه ڄاڻندا آهيو ڇا ته اوهان جي پيءُ اوهان کان الله جو پڪو قسم ورتو آهي؟ ۽ اڳ به اوهان يوسف جي نسبت ۾ ڪجهه نه گهٽايو هو، تنهن ڪري (جيڪڏهن) منهنجو پيءُ مون کي موڪل (نه) ڏيندو يا الله مون لاءِ حڪم نه ڪندو تيسين آءٌ هن ملڪ مان ڪڏهن نه نڪرندس ۽ اهو چڱو حڪم ڏيڻ وارو آهي (۸۰). اوهين پنهنجي پيءُ وٽ موٽي وڃو پوءِ چئو ته اي ابا! تنهنجي پٽ چوري ڪئي ۽ جيڪي ڄاتو سون ان کان سواءِ ٻي (ڳالهه) جي شاهدي نه ڏني سون ۽ اسين ڳجهه (جي خبر) نه ڄاڻندا هئاسون (۸۱). ۽ جنهن ڳوٺ ۾ هئاسون انهيءَ کان ۽ جنهن قافلي ۾ آياسون تنهن کان پڇا ڪر. ۽ اسين ضرور سچا آهيون (۸۲). (يعقوب) چيو ته (نه!) بلڪ توهان جي نفس اوهان لاءِ (هيءَ) ڳالهه ٺاهي آهي تنهن ڪري چڱو صبر ڪرڻ (منهنجو ڪم) آهي. اميد آهي ته الله انهن سڀني کي مون وٽ آڻيندو. چو ته اهو ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۸۳). ۽ کائڻ منهن موڙيائين ۽ چيائين يوسف لاءِ مون کي افسوس آهي! ۽ سندس ٻئي اکيون ڏک کان اڇيون ٿيون پوءِ اهو ڏک ڀريل هو (۸۴). ۽ (سندس گهراڻي وارن) چيو ته الله جو قسم آهي ته تون سدائين يوسف کي ساريندو رهندين جيڪڏهن مرڻ ڪنڌيءَ تي ٿين يا مٿن مان ٿين! (۸۵). چيائين آءٌ ته پنهنجو ڏک ۽ بي قراري الله جي جناب ۾ بيان ڪندو آهيان ۽ الله جي طرف کان اهو ڄاڻندو آهيان جو اوهين نه ڄاڻندا آهيو (۸۶).

يَبْنِي أَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَأْسُوا
مِنْ رُوحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَأْسُ مِنْ رُوحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْكَافِرُونَ ﴿٨٤﴾ فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا
وَأَهْلَنَّا الضُّرَّ وَجِئْنَا بِبِضَاعٍ مُرْجَبَةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ
وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٥﴾ قَالَ
هَلْ عَلِمْتُمْ مَآ فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٨٦﴾
قَالُوا إِنَّكَ لَأَنْتَ يُوسُفُ قَالَ أَنَا يُوسُفُ وَهَذَا أَخِي
قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَنْ يَشَقِّ وَيَصْبِرُ فَإِنَّ اللَّهَ
لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٧﴾ قَالُوا تَأَلَّاهُ لَقَدْ أَشْرَكَ
اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا لَخَطِئِينَ ﴿٨٨﴾ قَالَ لَا تَثْرِبَ عَلَيْكُمْ
الْيَوْمَ يُغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ﴿٨٩﴾ إِذْ هَبُوا
بِقَمِيصِي هَذَا فَالْقُوهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بَصِيرًا
وَأَتُونِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٠﴾ وَلَمَّا فَصَلَتِ
الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَا أَنْ
تُفَنِّدُون ﴿٩١﴾ قَالُوا تَأَلَّاهُ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ ﴿٩٢﴾

اي منهنجا پتو! وڃو ۽ يوسف ۽ سندس ڀاءُ جي ڳولا ڪريو ۽ الله جي رحمت کان نااميد نه ٿيو. چو ته الله جي ڀاجه کان ڪافرن جي قوم کان سواءِ (ٻيو) ڪو (ٻه) نااميد نه ٿيندو آهي (۸۷). پوءِ جنهن مهل يوسف وٽ آيا (تنهن مهل) چيائون ته اي عزيز! اسان کي ۽ اسان جي گهر وارن کي (ڏڪار جي) تڪليف پهتي آهي ۽ نڪمي ڪجهه قيمت کڻي آيا آهيون پوءِ اسان کي پوري مٺ ڏي ۽ اسان کي (ڪجهه) خيرات (ٻه) ڏي. چو ته الله خير ڪندڙن کي چڱو بدلو ڏيندو آهي (۸۸). يوسف کين چيو ته جڏهن اوهين بي سمجهه هيو تڏهن جيڪي اوهان يوسف ۽ سندس ڀاءُ سان ڪيو سو ڄاتو اٿو؟ (۸۹). چيائون ته تون ئي پڪ يوسف آهين ڇا؟ چيائين (هاڻو) اءُ يوسف آهيان ۽ هيءُ منهنجو ڀاءُ آهي بيشڪ الله اسان تي احسان ڪيو آهي. جيڪو پرهيزگاري ڪندو ۽ صبر ڪندو ته الله پيارن جو اجر نه وڃائيندو آهي (۹۰). چيائون ته الله جو قسم آهي ته بيشڪ الله توکي اسان کان ڀلو ڪيو آهي ۽ بيشڪ اسين خطا ڪندڙ هئاسون (۹۱). (يوسف) چيو اڄ اوهان تي ڪا ميار ڪانهي. الله اوهان کي بخشيندو ۽ اهو (سڀني) ڀاجهارن کان وڌ ڀاجهارو آهي (۹۲). هي منهنجو پهراڻ کڻي وڃو پوءِ اهو منهنجي پيءُ جي منهن تي گهمايو ته ڏسندڙ ٿيندو، ۽ مڙشي پنهنجي گهر جا ڀاتي مون وٽ آڻيو (۹۳). ۽ جنهن مهل قافلو (مصر مان) نڪتو (تنهن مهل) سندن پيءُ چيو ته جيڪڏهن (اوهين) مونکي ابوجهه نه سمجهو ته مون کي يوسف جي پيءُ اچي ٿي (۹۴). چيائون ته الله جو قسم آهي ته تون اڳئين ويساري ۾ آهين (۹۵).

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ الْقَهْ عَلَى وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بِصِيرًا

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

قَالُوا يَا بَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خُطِيئِينَ ﴿٩٧﴾

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوَى إِلَيْهِ أَبَوَيْهِ وَقَالَ ادْخُلُوا

مِصْرَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ أَمِينِينَ ﴿٩٩﴾ وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ

وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا وَقَالَ يَا أَبَتِ هَذَا تَأْوِيلُ رُؤْيَايَ مِنْ

قَبْلُ قَدْ جَعَلْتُ رَبِّي حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي

مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِ أَنْ نَزَغَ

الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِمَا يَشَاءُ

إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿١٠٠﴾ رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَ

عَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

أَنْتَ وَلِيٌّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي

بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠١﴾ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ

وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ ﴿١٠٢﴾

جنهن مهل خوشخبري ڏيندڙ آيو تنهن مهل سندس منهن تي اهو (پهراڻ) گهمائين ته ڦري ڏسندڙ ٿيو۔ چيائين ته اوهان کي نه چيو هومر چا ته آءُ الله جي پار کان اهو ڄاڻندو آهيان جيڪي اوهين نه ڄاڻندا آهيو؟ (۹۶)۔

چيائون ته اي اسان جا ابا! اسان لاءِ اسان جي گناهن جي بخشش گهر اسين بيشڪ گنهگار آهيون (۹۷)۔ (يعقوب) چيو ته (آءُ) سگهو اوهان لاءِ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرندس ڇو ته اهوئي بخشڻهار مهربان آهي (۹۸)۔ پوءِ جنهن مهل يوسف وٽ پهتا (تنهن مهل) پنهنجي ماءُ پيءُ کي پاڻ وٽ جاءِ ڏنائين ۽ چيائين ته جيڪڏهن الله گهريو ته مصر ۾ بي پوا ٿي گهڙو (۹۹)۔ ۽ پنهنجي ماءُ پيءُ کي تخت تي ويهاريائين ۽ اهي ڏانهن ڪنڌ نورائي جهڪيا، ۽ (يوسف) چيو ته اي منهنجا ابا! هيءُ منهنجي اڳين خواب جو تعبير آهي بيشڪ منهنجي پالڻهار اُن کي سچو ڪيو۔ ۽ (الله) مون سان تڏهن بيشڪ احسان ڪيو جڏهن مون کي قيد مان ٻاهر ڪڍيائين ۽ منهنجي ۽ منهنجي ڀائرن جي وچ ۾ شيطان پياڻي وڌي تنهن کان پوءِ اوهان کي پهراڙيءَ کان (شهر ۾) اندائين۔ ڇو ته منهنجو پالڻهار جنهن لاءِ وڻيس تنهن تي احسان ڪندڙ آهي۔ سچ آهي ته اهو ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۱۰۰)۔ (يوسف چيو ته) اي منهنجا پالڻهار بيشڪ مون کي بادشاهي ڏني آئيئي ۽ مون کي خوابن جو تعبير سيکاريو آئيئي، اي آسمانن ۽ زمين جا بڻائيندڙ! تون دنيا ۽ آخرت ۾ منهنجو وارث آهين، مون کي مسلمان ڪري مار ۽ مون کي صالحن سان شامل ڪر! (۱۰۱)۔ (اي پيغمبر!) اهو (قصو) ڳجهين خبرن مان آهي جو تو ڏانهن وحي ڪريون ٿا، ۽ انهن جڏهن فريب ڪندڙ ٿي پنهنجي ڪم جو ارادو ٿي ڪيو تڏهن تون وٽن ڪونه هئين (۱۰۲)۔

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾ وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ
مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ آيَةٍ فِي
السَّهَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَمْشُونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٥﴾
وَمَا يُلْقُونَ مِنْ أَكْثَرِهِمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾ أَفَأَمِنُوا أَنْ
تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَ
هُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾ قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى
بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾
وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِي إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ
أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾
حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ
نَصْرُنَا فَنُجِّيَ مَنْ نَشَاءُ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾
لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ۚ مَا كَانَ
حَدِيثًا يَفْتَرِي وَلَكِنْ تَصْدِيقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ
تَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾

۽ (اي پيغمبر!) جيتوڻيڪ حرص ڪرين ته به گهڻا ماڻهو ايمان آڻيندڙ نه آهن (۱۰۳). ۽ (تون) ان (قرآن جي پهچائڻ) تي کانئن ڪو اُجورو نه گهرندو آهين. اهو (قرآن) جهانن جي نصيحت کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) نه آهي (۱۰۴). ۽ ڪيتريون ئي نشانيون آسمانن ۽ زمين ۾ آهن جن تان لنگهندا آهن ۽ اهي (ڏسي ڪري) انهن (تي ڌيان ڏيڻ) کان منهن موڙيندا آهن (۱۰۵). ۽ منجهانئن گهڻا الله تي ايمان نه آڻيندا آهن پر اهي (الله سان) شريڪ بڻائيندڙ آهن (۱۰۶). (اهي) الله جي عذاب مان پاڻ وٽ چپ اچڻ کان يا قيامت جي (اهڙي حالت ۾) اوچتي پهچڻ کان بي پوا ٿيا آهن ڇا، جو اهي نه ڄاڻندا هجن؟ (۱۰۷). (اي پيغمبر!) چؤ ته هيءُ منهنجي واٽ آهي پڌري حجت سان، الله ڏانهن سڏيان ٿو. آءٌ ۽ منهنجا تابعدار به (سڏيندا آهن). ۽ الله پاڪ آهي ۽ آءٌ مشرڪن مان نه آهيان (۱۰۸). ۽ (اي پيغمبر!) اسان توکان اڳ شهر وارن مان، مردن کان سواءِ، ٻيو ڪونه موڪليوسون جن ڏانهن وحي ڪيوسون. پوءِ ڇو نه زمين ۾ گهمي ڏسندا آهن ته جيڪي کانئن اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪهڙي طرح ٿي؟ ۽ آخرت جو گهر انهن لاءِ پلو آهي جيڪي ڊڄندا آهن. پوءِ ڇو نه ڄاڻندا آهيو؟ (۱۰۹). (اڻستائين ڍر ڏني سون) جيستائين پيغمبر (مدد پهچڻ کان) نااميد ٿيڻ لڳا ۽ (سندن قوم) پانيو ته انهن سان ڪوڙو (انجام) ڪيو ويو آهي وٽن اسان جي مدد پهتي پوءِ جنهن کي گهريو سون تنهن کي چوٽڪارو ڏنو ويو ۽ ڏوهارڻ قوم کان اسان جو عذاب تاريو نه ويندو آهي (۱۱۰). بيشڪ عقل وارن لاءِ انهن (پيغمبرن) جي قصن ۾ عبرت آهي. (هيءُ قرآن) بڻاوتي آکاڻي نه آهي پر جيڪي (ڪتاب) کانئس اڳ آهن تن کي سڄو ڪندڙ آهي ۽ سڀ ڪنهن شيءِ لاءِ تفصيل آهي ۽ ايمان واريءَ قوم لاءِ هدايت ۽ پاڇهه آهي (۱۱۱).

سُورَةُ الرَّعْدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْفَتْحُ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ
 وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ① اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمُوتِ بِغَيْرِ
 عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
 كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ
 بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ② وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا
 رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ
 يُغْشَى اللَّيْلُ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ③ وَ
 فِي الْأَرْضِ قَطْعٌ مُّتَبَعٍ وَجَنَّاتٌ مِنْ أَعْنَابٍ وَزُرْعٌ وَنَخِيلٌ
 صِنَوَانٌ وَغَيْرُ صِنَوَانٍ يُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَنُفِصِّلُ بَعْضَهَا
 عَلَى بَعْضٍ فِي الْأُكُلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ④ وَ
 إِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ إِذَا كُنَّا ثُرَابًا نَا لَفِيَ خَلْقٌ
 جَدِيدٌ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَغْلَى فِي
 أَعْنَاقِهِمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑤

سورة رعد مكي آهي ۽ هي ۲۵ آيتون ۽ ۱۳ رڪوع آهي

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

المر، هي ڪتاب جون آيتون آهن۔ ۽ جيڪي توڏانهن تنهنجي پالڻهار وٽان نازل ڪيو ويو سو حق آهي پر گهڻا ماڻهو نه مڃيندا آهن (۱)۔ الله اهو آهي جنهن آسمانن کي بنا ٿين جي ڪڙو ڪيو آهي انهن کي ڏسو ٿا وري عرش ڏي متوجه ٿيو ۽ سج ۽ چنڊ کي نوايائين۔ سڀڪو ٺهرايل مدت تائين هلندو آهي۔ (اهو سڀني) ڪمن کي رڻيندو آهي نشانين تفصيل سان بيان ڪندو آهي ته مان اوهين پنهنجي پالڻهار جي ملڻ جو يقين ڪريو (۲)۔ ۽ اهو (الله) آهي جنهن زمين کي پکيڙيو ۽ منجهس جبل ۽ درياءَ بڻايائين۔ ۽ منجهس سڀ ڪنهن ميوي مان به به قسم بڻايائين۔ ڏينهن کي رات سان ڍڪيندو آهي۔ بيشڪ ان ۾ پروڙيندڙ قوم لاءِ نشانين آهن (۳)۔ ۽ زمين ۾ (مختلف قسم جا) ٿڪرا لڳو لڳ آهن ۽ انگورن جا جا باغ آهن ۽ پوکون ۽ ڪجيون آهن (انهن مان ڪي) جهڳٽا ۽ (ڪي) هڪ ٿڙ وارا آهن، انهن کي هڪ ئي پاڻي پياريو ويندو آهي ۽ اسين ميوي ۾ ڪن (جي مزي) کي ڪن کان وڌيڪ ڪندا آهيون۔ بيشڪ ان ۾ سمجهندڙ قوم لاءِ نشانين آهن (۴)۔ ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي (سندن انڪار جو) عجب ٿيندو آهي ته سندن (هن) چوڻ جو به عجب ڪرڻو آهي (جو چوندا آهن) ته هان جڏهن مٽي ٿينداسون ته اسين وري نئين سر بڻايا وينداسون ڇا؟ اهي آهي آهن جن پنهنجي پالڻهار جو انڪار ڪيو۔ ۽ اهي آهي آهن جن جي ڳچين ۾ ڳٽ هوندا، ۽ اهي دوزخي آهن، اهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (۵)۔

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِمُ الْمَثَلُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِلنَّاسِ عَلَى
ظُلْمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ٦ وَيَقُولُ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَالْوَلَا أَنْزَلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّنْ رَبِّهِ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَ
لِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ٧ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَىٰ وَمَا تَغِيضُ
الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِإِقْدَارٍ ٨ عِلْمُ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةُ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ ٩ سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَّنْ أَسْرَ الْقَوْلَ وَ
مَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ ١٠
لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ
مِّنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرَ أَمْرًا
بِأَنفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ
مِّنْ دُونِهِ مِنْ وَّالٍ ١١ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيُنْشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ١٢ وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ
مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَن
يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ ١٣

۽ (اي پيغمبر!) ڀلائي (جي پهچڻ) کان اڳي ئي توکان برائي جلد گهرندا آهن ۽ بيشڪ کائن اڳ (ماڻهن تي اهڙا) عذاب ٿي چڪا آهن. ۽ تنهنجو پالڻهار ماڻهن کي سندن ڏوهي هجڻ هوندي به بخشڻ وارو آهي، ۽ تنهنجو پالڻهار سخت عذاب ڪرڻ وارو (به) آهي (۶). ۽ ڪافر چوندا آهن ته هن (پيغمبر) تي سندس پالڻهار کان (ڪابه) نشاني چو نه نازل ڪئي ويئي آهي؟ (اي پيغمبر) تون رڳو ڊيچاريندڙ آهين ۽ هر قوم لاءِ هدايت ڪرڻ وارو هوندو آهي (۷). هر مادي (پنهنجي پيٽ ۾) جيڪو (حمل) ڪندي آهي سو الله ڄاڻندو آهي ۽ ڳيڙيون جيڪي گهٽائينديون آهن ۽ جيڪي وڌائينديون آهن (سو به ڄاڻندو آهي). ۽ هر شيءِ وٽس اندازي سان آهي (۸). ڳجه ۽ ظاهر جو ڄاڻندڙ وڏو مٿاهون آهي (۹). اوهان مان جيڪو ڳالهه هوريان ڪري ۽ جيڪو وڏي سڌ ڳالهائي ۽ جيڪو رات جو لکي ۽ ڏينهن جو پڌرو ٿي گهمي (سي سندس علم ۾) هڪ جهڙا آهن (۱۰). اُن (ماڻهو) لاءِ (ملائڪ پهريدار) هڪ ٻئي پٺيان ايندڙ سندس اڳتان ۽ سندس پوئتان (مقرر) آهن جو الله جي حڪم سان اُن جي نگهباني ڪندا آهن. پڪ الله ڪنهن قوم جي حالت کي (اڻستائين) نه ڦيرائيندو آهي جيستائين آهي جيڪي سندن دٻن ۾ آهي سو (پاڻ) نه ڦيرائين، ۽ جڏهن الله ڪنهن قوم جي خرابيءَ جو ارادو ڪندو آهي تڏهن اُن کي ڪو ٿرڻ ڪونهي، ۽ نه ڪي اُنهن جو الله کان سواءِ ڪو مددگار آهي (۱۱). اهو (الله) آهي جيڪو اوهان کي پوءِ ۽ اُميد لاءِ وڃ ڏيکاريندو آهي ۽ ڳرن ڪڪرن کي اٿاريندو آهي (۱۲). ۽ گاج ۽ (سڀ) ملائڪ سندس پوءِ کان سندس ساراه سان پاڪائي واکاڻيندا آهن، ۽ وڃون موڪليندو آهي پوءِ آهي جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن تي ڪيرائيندو آهي ۽ ڪافر الله بابت تڪرار ڪندا آهن، حالانڪ اهو سخت عذاب ڪرڻ وارو آهي (۱۳).

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ
لَهُمْ شَيْءٌ إِلَّا كِبَاسٌ كَفِيُّهُ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ
بِالْغِيهِ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلِيلٍ ١٣ وَ لِلَّهِ يَسْجُدُ
مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلُّهُمْ بِالْغُدُوِّ
وَالْأَصَالِ ١٤ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ
أَفَاتَّخَذْتُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا
وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ
تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا
كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ
وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ١٥ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ
أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا
يُوْقَدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ
مِثْلُهُ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ هَ فَا مَّا
الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً هَ وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ
فَيَكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ١٦

کيس (هر حال ۾) سڏڻ حق آهي۔ ۽ (ڪافر) الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهن سي کين ڪنهن (بر) طرح ورندي ڏيئي نه سگهندا (انهن سڏيندڙن جو مثال) رڳو انهيءَ (ماڻهو) وانگر (آهي) جو پنهنجو ٻڪ پاڻي ڏانهن هن لاءِ ڊگهي ريندڙ هجي ته پاڻي سندس وات ۾ پوي ۽ اهو پاڻي سندس وات ۾ ڪڏهن پوڻ وارو نه آهي۔ ۽ ڪافرن جو سڏڻ رڳو گمراهي ۾ هجڻ آهي (۱۴)۔ ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن سي سرها ۽ ارها الله کي سجدو ڪندا آهن ۽ سندن پاڇا (بر) صبح جو ۽ سانجهي جو (سجدو ڪندا آهن) (۱۵)۔ (اي پيغمبر! ڪاڻن) پڇ ته آسمانن ۽ زمين جو پالڻهار ڪير آهي؟ (سندن پاران) چؤ ته الله۔ (وري ڪاڻن) پڇا ڪر ته پوءِ الله کان سواءِ ٻيا اهڙا مددگار ڇو ورتا اٿو جي پنهنجو پاڻ کي نڪي نفعو ۽ نڪي نقصان پهچائي سگهندا آهن؟ (۽ اي پيغمبر!) کين چؤ ته اُتو ۽ سڄو ڪو برابر آهي ڇا؟ يا اونداهيون ۽ سوجهرو برابر آهي ڇا؟ الله لاءِ (اهڙا) شريڪ مقرر ڪيا اٿن ڇا جو (انهن) الله جي مخلوقات جهڙي (خلق) خلقي هجي جو (اها) خلق مٿن هڪ جهڙي ٿي پئي آهي؟ (اي پيغمبر! کين) چؤ ته سڀ ڪنهن جو خلقڻهار الله آهي ۽ اهوئي اڪيلو غالب آهي (۱۶)۔ (جنهن) آسمان کان پاڻي وسايو پوءِ واديون پنهنجي قدر سارو وهيون پوءِ چر، اُپامندڙ گج کي کنيو۔ ۽ جيڪا شيءِ زيورن يا سامان جي طلب ڪرڻ لاءِ باه ۾ ڳاريندا آهن اُن تي به اُن جهڙي گج (ٿيندي) آهي۔ اهڙي طرح الله ڪري ۽ ڪوتي جو مثال ڏيندو آهي۔ پر گج ته سڪي (ختم ٿي) ويندي آهي، ۽ جا (شيءَ) ماڻهن کي نفعو ڏيندي آهي سا زمين ۾ رهندي آهي۔ اهڙي طرح الله مثال ڏيندو آهي (۱۷)۔

لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْحُسْنَىٰ وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ
 لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ ۖ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
 سُوءُ الْحِسَابِ ۚ وَمَا وَهُمْ جَاهَتُمْ وَيَسْأَلُهُمُ الْبِهَادُ ۚ ١٨ أَفَمَنْ يَعْلَمُ
 أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰ ۚ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو
 الْأَلْبَابِ ۚ ١٩ الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْعَيْثَ ۚ ٢٠
 وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَ
 يَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ ۚ ٢١ وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ
 وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا الزَّكَاةَ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرَءُونَ
 بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ۚ ٢٢ جَنَّتٌ عَدْنٍ
 يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ
 يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ۚ ٢٣ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ
 عُقْبَى الدَّارِ ۚ ٢٤ وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ
 وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ ۚ أُولَٰئِكَ
 لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ۚ ٢٥ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ
 وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَاعٌ ۚ ٢٦

جن پنهنجي پالڻهار جو حڪم قبول ڪيو تن لاءِ ڀلائي آهي. ۽ جيڪي سندس (حڪم) قبول نه ٿا ڪن سي جيڪي زمين ۾ آهي سو سڀ ۽ پڻ اوترو ساڻس (ٻيو) انهن کي هجي اهو جيڪڏهن عيوض ڏين (تہ بہ قبول نہ ڪبو). انهن لاءِ حساب جي خرابي آهي، ۽ سندن جاءِ دوزخ آهي. ۽ اها بچڙي جاءِ آهي (۱۸). پوءِ جيڪي توڏانهن تنهنجي پالڻهار کان نازل ڪيو ويو آهي تنهن کي جيڪو ڄاڻندو آهي تہ سچ آهي سو ڪو ان جهڙو آهي ڇا جيڪو اندو هجي؟ سمجھ وارن کان سواءِ ڪو نصيحت نہ وٺندو آهي (۱۹). جيڪي الله جو انجام پاڙيندا آهن ۽ انجام نہ پيچندا آهن (۲۰). ۽ الله جنهن جي ڳنڍڻ جو حڪم ڪيو تنهن کي جيڪي (ماڻهو) ڳنڍيندا آهن ۽ پنهنجي پالڻهار کان ڊڄندا آهن ۽ حساب جي سختيءَ جو ڀڙ ڪندا آهن (۲۱). ۽ جن پنهنجي پالڻهار جي رضامندي حاصل ڪرڻ لاءِ صبر ڪيو ۽ نماز پڙهي ۽ جيڪي کين روزي ڏني سون تنهن مان گجهو ۽ پڌرو خرچيائون ۽ ڀلائيءَ سان برائيءَ تاريندا آهن تن لاءِ آخرت جو گهر آهي (۲۲). (جي) هميشگيءَ وارا باغ آهن ان ۾ گهرندا ۽ سندن ابن ڏاڏن ۽ سندن زالن ۽ سندن اولاد مان جيڪي سڌريل هوندا سي (بہ گهرندا) ۽ سڀ ڪنهن دروازي کان مٿن ملائڪ گهرندا (۲۳). (چوندا تہ) انهيءَ ڪري جو (ڏکڻ ۾) صبر ڪيو هيو اوهان تي سلامتي آهي پوءِ آخرت جو گهر ڀلو آهي (۲۴). ۽ جيڪي الله جو انجام ان جي پڪي ڪرڻ کان پوءِ پيچندا آهن ۽ الله جن ڪمن جي ڳنڍڻ جو حڪم ڪيو آهي سو چنندا آهن ۽ زمين ۾ فساد وجهندا آهن انهن تي لعنت آهي ۽ انهن لاءِ بچڙو گهر آهي (۲۵). الله جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن لاءِ روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ تنگ (بہ) ڪندو آهي. ۽ (ڪافر) دنيا جي حياتي سان خوش ٿيندا آهن. ۽ دنيا جي حياتي آخرت ۾ ٿوري موڙيءَ کان سواءِ نہ آهي (۲۶).

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ
يُضِلُّ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَن يُنَاصِبُ ۖ^(٢٤) الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ
قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ^(٢٥) الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحَسُنَ مَا يَبْرَأُ^(٢٦) كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي
أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهَا أُمَمٌ لِّتَتْلُوَ عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ
يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ
مَتَابٌ^(٢٧) وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قُطِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ
أَوْ كَلِمَ بِهِ السَّمَوَاتُ بَلٌ لِّلَّذِينَ آمَنُوا قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ
لِّمِثْلِ النَّاسِ جَمِيعًا وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا تُصِيبُهُمْ
بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِّن دَارِهِمْ حَتَّى يَأْتِيَ وَعْدُ اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْوَعْدَ^(٢٨) وَلَقَدْ اسْتَهْزَيْ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَامْلَيْتُ
لِلَّذِينَ كَفَرُوا أَنتُمْ تَأْخُذُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ^(٢٩) أَفَمَن هُوَ قَائِمٌ
عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ سَمُّوهُمْ أَمْ تُنَبِّئُونَهُ
بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ أَمْ بَيَّظَاهِرٍ مِّنَ الْقَوْلِ بَلْ زَيْنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
مَكْرَهُمْ وَصُدُّوا عَنِ السَّبِيلِ^(٣٠) وَمَن يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ^(٣١)

۽ ڪافر چوندا آهن ته هن جي پالڻهار کان هن تي معجزو ڇو نه نازل ڪيو ويو آهي؟ (اي پيغمبر! ڪين) ڇو ته الله جنهن جي لاءِ گهرندو آهي تنهن کي گمراه ڪندو آهي ۽ جيڪو موٽيو تنهن کي پاڻ ڏانهن هدايت ڪندو آهي (۲۷). (اهي آهي آهن) جن ايمان آندو ۽ سندن دليون الله جي ذڪر سان آرامي ٿينديون آهن۔ خبردار! الله جي ذڪر سان دليون آرام وٺنديون آهن (۲۸). جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا تن لاءِ (آخرت ۾) خوشي ۽ چڱي جاءِ آهي (۲۹). اهڙيءَ طرح توکي هڪ اهڙي ٽوليءَ ڏانهن جو، بيشڪ ڪائنات اڳ ڪيتريون ٽوليون گذري ويون آهن، هن لاءِ موڪليو سون ته جيڪي توڏانهن وحي ڪيوسون سو ڪين پڙهي ٻڌائين. ۽ آهي رحمان جا منڪر آهن۔ (اي پيغمبر! ڪين) ڇو ته. اهو منهنجو پالڻهار آهي، ان کان سواءِ ٻيو ڪو معبود نه آهي، مٿس ڀروسو ڪيم ۽ ڏانهنس منهنجو موٽڻ آهي (۳۰). ۽ جيڪڏهن سچ پچ قرآن اهڙو هجي ها جو ان سان جبل هلاجن ها يا ان سان زمين ٽڪر ٽڪر ڪجي ها يا ان سان مٿن کي ڳالهائجي ها (ته به آهي ايمان نه آئين ها)۔ بلڪ سڀ ڪم الله جي وس ۾ آهن۔ اڃا مؤمنن نه ڄاتو آهي ڇا ته جيڪڏهن الله گهري ها ته سڀني ماڻهن کي هدايت ڪري ها؟ ۽ ڪافرن کي سندن ڪرتوتن سببان سدائين سزا پهچندي آهي يا اڃا سندن گهرن جي آسپاس پيئي پهچندي جيستائين الله جو انجام ايندو، ڇو ته الله پنهنجي انجام کي نه ڦيرائيندو آهي (۳۱). ۽ (اي پيغمبر) بيشڪ توکان اڳ پيغمبرن تي ٺٺوليون ڪيون ويون هيون پوءِ ڪافرن کي ڍر ڏنم وري ڪين پڪڙيم، پوءِ منهنجو عذاب ڪيئن هو! (۳۲). سڀ ڪنهن ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن جي جيڪو خبر رکندڙ هجي (سو بيخبرن بتن جهڙو آهي) ڇا؟ ۽ (ڪافرن) الله جا شريڪ مقرر ڪيا آهن۔ (اي پيغمبر! ڪين) ڇو ته انهن جا نالا بيان ڪريو۔ يا کيس اهو چٽائيندا آهيو ڇا جيڪي (هو) زمين ۾ نه ڄاڻيندو آهي؟ يا (بنا حقيقت جي) الله سان شريڪ ڪرڻ آهي) چڙيون ڳالهيون آهن۔ بلڪ ڪافرن کي سندن بچڙو خيال سهڻو ڪري ڏيکاريو ويو آهي ۽ آهي (سئين) واٽ کان روڪيا ويا آهن ۽ جنهن کي الله گمراه ڪري تنهن کي ڪو هدايت ڪرڻ وارو ڪونهي (۳۳).

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا
لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ٣٣ مِثْلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ ٣٤
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلُّهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى
الَّذِينَ اتَّقَوْا ٣٥ وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ ٣٦ وَالَّذِينَ اتَّيْنَهُمُ
الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ
بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَيْهِ
أَدْعُوا وَإِلَيْهِ مَآبٍ ٣٧ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ
اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ
مِنْ دَوَاقٍ ٣٨ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَ
جَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ
بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ٣٩ يَمْحُو اللَّهُ مَا يَشَاءُ
وَيُثَبِّتُ ٤٠ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ ٤١ وَإِنْ مَا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ
الَّذِينَ نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ وَعَلَيْنَا
الْحِسَابُ ٤٢ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا
وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ ٤٣ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ٤٤

انهن لاءِ دنيا جي حياتي ۾ عذاب آهي ۽ بيشڪ آخرت جي سزا ته بلڪل سخت آهي، ۽ کين الله (جي عذاب) کان ڪو بچائڻ وارو نه آهي (۳۴). جنهن بهشت جو پرهيزگارن سان انجام ڪيو ويو آهي تنهن جو بيان (هي) آهي ته ان جي هيٺان نهرون وهنديون آهن ۽ ان جا ميوا هميشه آهن. ۽ ان جي چانو (سدائين رهندڙ آهي). پرهيزگارن جي اها پڇاڙي آهي ۽ ڪافرن جي پڇاڙي باهه آهي (۳۵). ۽ جن کي ڪتاب ڏنو اٿئون سي جيڪي توڏانهن نازل ڪيو ويو آهي تنهن سان سرها ٿيندا آهن ۽ (انهن) جماعتن مان ڪو اهڙو آهي جو ان جي ڪن (ڳالهين) جو انڪار ڪندو آهي. (اي پيغمبر! کين) چؤ ته مون کي انهيءَ کان سواءِ ٻيو حڪم نه ڪيو ويو آهي ته الله جي عبادت ڪريان ۽ ساڻس (ڪنهن کي) شريڪ نه ڪريان. ڏانهن (ماڻهن کي) سڏيان ٿو ۽ ڏانهن منهنجو موٽڻ آهي (۳۶). ۽ اهڙي طرح ان (قرآن) کي (هڪ) حڪم (ڪندڙ) عربي (ٻولي) ۾ موڪليو سون ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن تون پاڻ وٽ علم جي اچڻ کان پوءِ سندن سڏن جي تابعداري ڪندين ته الله وٽان نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو بچائيندڙ لهندين (۳۷). ۽ بيشڪ توکان اڳ (ڪيترائي) پيغمبر موڪلياسون ۽ کين زالون ۽ اولاد ڏنوسون ۽ ڪنهن پيغمبر کي الله جي حڪم کان سواءِ ڪنهن معجزو آڻڻ جو اختيار نه آهي. هر ڪنهن مدت لاءِ حڪم لکيل آهي (۳۸). الله مڃيندو آهي جيڪي گهرندو آهي ۽ ثابت رکندو آهي جيڪي گهرندو آهي، ۽ وٽس اصل ڪتاب آهي (۳۹). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪو انجام ساڻس ڪريان ٿو (تنهن مان) جيڪڏهن ڪجهه توکي ڏيکاريان يا توکي ماريان ته (بهرحال) تو تي پيغام پهچائڻ ۽ اسان تي حساب وٺڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) نه آهي (۴۰). اڃا نه ڏسندا آهن ڇا ته اسين زمين کي سندس چوڌاري گهٽائيندا آهيون، ۽ الله حڪم ڪندو آهي سندس حڪم کي ڪو روڪڻ وارو نه آهي. ۽ اهو (الله) سگهو حساب وٺندڙ آهي (۴۱).

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَئِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ
 مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ الْكُفْرُ لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ ١٢
 وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا
 بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ١٣

سُورَةُ اِبْرَاهِيمَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الرَّسُودُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
 النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ١ اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا
 فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَبِئْسَ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ٢
 الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ
 سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ٣ وَمَا
 أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ
 مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٤ وَلَقَدْ
 أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
 وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ٥

۽ جيڪي ڪانئن اڳ هئا تن بيشڪ فريب ڪيو پوءِ سڀ بچڙي سزا الله جي هٿ ۾ آهي۔ هر ماڻهو جيڪا ڪمائي ڪندو آهي (سا الله) ڄاڻندو آهي ۽ ڪافر سگهو ڄاڻندا ته ڪنهن لاءِ آخرت جو گهر آهي (۴۲) . ۽ ڪافر چوندا آهن ته تون پيغمبر نه آهين۔ (ڪين) چؤ ته منهنجي وچ ۾ ۽ اوهان جي وچ ۾ الله شاهد ڪافي آهي ۽ اهي (به) جن وٽ ڪتاب جو علم آهي (۴۳) .

سورة ابراهيم مڪي آهي ۽ هي پاوڻجاه
آيتون ۽ ست رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

الر۔ هيءُ ڪتاب آهي جو (اي پيغمبر!) اهو اسان تو ڏانهن هن لاءِ نازل ڪيو ته ماڻهن کي اونداهين مان سوجهري ڏانهن ڪڍين ۽ سندن رب جي حڪم سان انهي ساراهيل غالب الله جي واٽ تي آئين (۱) . جنهن جو اهو (سڀئي) آهي جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي۔ ۽ سخت عذاب جي ڪري انهن ڪافرن لاءِ ويل آهي (۲) . جيڪي دنيا جي حياتيءَ کي آخرت جي حياتي کان وڌيڪ پيارو رکندا آهن ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهليندا آهن ۽ ان جي ڏنگائي گهرندا آهن۔ اهي وڏي گمراهيءَ ۾ آهن (۳) . ۽ ڪنهن پيغمبر کي سندس قوم جي ٻوليءَ کان سواءِ ٻيءَ (ٻوليءَ) سان نه موڪليوسون (هن لاءِ) ته انهن کي (پڌرو) بيان ڪري پوءِ الله جنهن کي گهري ٿو تنهن کي گمراهه ۽ جنهن لاءِ وڻيس تنهن کي هدايت ڪري ٿو۔ ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (۴) . ۽ بيشڪ موسيٰ کي پنهنجن معجزن سان موڪليوسون (چيوسون) ته پنهنجي قوم کي اونداهين مان سوجهري ڏانهن ڪڍي ۽ ڪين الله (جي ڏمر) وارو ڏينهن ياد ڏيار۔ بيشڪ ان ۾ هر هڪ صابر شاڪر لاءِ نشانيون آهن (۵) .

وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهٖ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ
اَنْجَاكُمْ مِّنْ اِلٰ فِرْعَوْنَ يَسُومُوْنَكُمْ سُوًءَ الْعَذَابِ وَاِذْ
يَذَبْحُونَ اَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِيْ ذٰلِكُمْ بَلَاءٌ
مِّنْ رَّبِّكُمْ عَظِيْمٌ ۝٦ وَاِذْ تَاٰذَنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ
لَاۤ اَزِيْدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ اِنَّ عَذَابِيْ لَشَدِيْدٌ ۝٧ وَقَالَ
مُوسٰى اِنْ تَكْفُرُوْا اَنْتُمْ وَمَنْ فِى الْاَرْضِ جَمِيْعًا فَاِنَّ
اللّٰهَ لَغَنِيٌّ حَمِيْدٌ ۝٨ اَلَمْ يَاْتِكُمْ نَبُوۡا الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ
قَوْمِ نُوْحٍ وَعَادٍ وَثُوْدَةَ ۝٩ وَالَّذِيْنَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ اَلَا
يَعْلَمُهُمُ اِلَّا اللّٰهُ ط جَاۤءَتْهُمْ رُسُلُهُمُ بِالْبَيِّنٰتِ فَرَدُّوۡا
اَيْدِيَهُمْ فِىۤ اَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوۡا اِنَّا كٰفِرٌ نَّابِغًا رَّسَلْتُمْ بِهِ
وَاِنَّا لَفِىۤ شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُوۡنَاۤ اِلَيْهِ مُرِيْبٍ ۝١٠ قَالَتْ رُسُلُهُمْ
اِنِّىۤ اِلٰهٌ شَكُّ فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ يَدُّ عُوۡكُمْ
لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوۡبِكُمْ وَيُوۡخِرْكُمْ اِلٰى اَجَلٍ مُّسَمًّى ط
قَالُوۡا اِنْ اَنْتُمْ اِلَّاۤ اَبَشْرٌ مِّثْلُنَا تُرِيْدُوۡنَ اَنْ تَصُدُّوۡنَا
عَمَّا كَانِ يَعْبُدُ اٰبَاؤُنَا فَاتُّوۡنَا بِسُلْطٰنٍ مُّبِيۡنٍ ۝١١

۽ (ياد ڪر) جڏهن موسيٰ پنهنجي قوم کي چيو ته پاڻ تي الله جون نعمتون ياد ڪريو جڏهن ته فرعون جي (انهن) ماڻهن کان اوهان کي بچايائين جيڪي اوهان کي سخت عذاب چڪائيندا هئا ۽ اوهان جا پٽ ڪهندا هئا ۽ اوهان جون ڌيئرون جيئريون ڇڏيندا هئا. ۽ هن ۾ اوهان جي پالڻهار کان اوهان لاءِ وڏي آزمائش هئي (۶). ۽ جڏهن اوهان جي پالڻهار اوهان کي خبردار ڪيو ته جيڪڏهن اوهين (منهنجو) شڪرانو ڪندؤ ته اوهان کي ضرور وڌيڪ ڏيندس ۽ جيڪڏهن بي شڪري ڪندؤ ته بيشڪ منهنجو عذاب سخت آهي (۷). ۽ موسيٰ چيو ته اوهان جو ۽ سڀني جهان وارن جو انڪار ڪرڻ (الله کي ڪجهه نقصان لائي نه سگهندو) ڇو ته الله بي پرواه ساراهيل آهي (۸). اوهان کي انهن جي سڏ نه پهتي آهي ڇا؟ جيڪي اوهان کان اڳ نوح ۽ عاد ۽ ثمود جي قوم هئا. ۽ جيڪي کائن پوءِ هئا. جن کي الله کان سواءِ ڪوئي نه ڄاڻندو آهي. سندن پيغمبر وٽن پڌرن معجزن سان آيا پوءِ پنهنجا هٿ پنهنجن واٽن ۾ ورايائون ۽ چيائون ته جنهن شيءِ سان اوهان کي موڪليو ويو آهي تنهن جا اسين منڪر آهيون ۽ جنهن ڏانهن اوهين اسان کي سڏيندا آهيو تنهن کان اسين سخت شڪ ۾ پيل آهيون (۹). سندن پيغمبرن چيو ته (اوهان کي) آسمانن ۽ زمين جي بڻائيندڙ الله جي بابت ڪو شڪ آهي ڇا؟ (اهو) اوهان کي هن لاءِ سڏيندو آهي ته اوهان جا گناه اوهان کي بخشي ۽ نهرائيل مدت تائين اوهان کي مهلت ڏئي. چيائون ته اوهين به اسان جهڙا ماڻهو آهيو (تنهن ڪري اوهان جي چوڻ تي ڪيئن لڳون). جن کي اسان جا ابا ڏاڏا پوڄيندا هئا تن کان اسان کي جهلڻ جو ارادو رکندا آهيو (جي سچا آهيو) ته اسان وٽ ڪو پڌرو دليل آيو (۱۰).

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ
 عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ
 إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ١١ وَمَا لَنَا إِلَّا
 أَنْ نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنْصَبِرَنَّ عَلَى مَا
 أَدْيَيْتُمُونَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ١٢ وَقَالَ الَّذِينَ
 كَفَرُوا الرُّسُلُ لَهُمْ أَنْ يَخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا
 فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ ١٣ وَلَنُسَكِّنَنَّكُمْ الْأَرْضَ
 مِنْ بَعْدِهِمْ ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ١٤ وَاسْتَفْتَوْا
 وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ١٥ مِنْ وَرَائِهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَى مِنْ مَاءٍ
 صَدِيدٍ ١٦ يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ
 مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ وَمِنْ وَرَائِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ١٧ مِثْلُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا أَوَّلَ مَرَّةٍ أَعْمَالُهُمْ كَرَامِدٍ إِنْ شِئِدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ
 لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ١٨
 أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنْ يَشَاءُ يُهَيِّئْكُمْ
 وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ١٩ وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ٢٠

سندن پيغمبرن کين چيو ته اسين (به) اوهان جهڙائي ماڻهو آهيون پر الله پنهنجن ٻانهن مان جنهن جي لاءِ گهرندو آهي تنهن تي احسان ڪندو آهي ۽ الله جي حڪم کان سواءِ اوهان وٽ ڪنهن دليل جي آڻڻ جي اسان کي ڪا سگهه نه آهي. ۽ مؤمنن کي جڳائي ته الله تي ڀروسو ڪن (۱۱). ۽ اسان کي ڇا (ٿيو) آهي ته الله تي ڀروسو نه ڪريون ۽ بيشڪ اسان کي اسان جي سڌن رستن جي هدايت ڪيائين ۽ جيڪي اسان کي ڏکوئيندا آهيو تنهن تي اسين ضرور صبر ڪنداسون. ۽ ڀروسي ڪندڙن کي الله تي ڀروسو ڪرڻ جڳائي (۱۲). ۽ ڪافرن پنهنجن پيغمبرن کي چيو ته اوهان کي پنهنجي ملڪ مان لودينداسون يا اسان جي دين ڏانهن ضرور موٽو پوءِ سندن پالڻهار انهن ڏانهن وحي ڪيو ته ظالمن کي ضرور ناس ڪنداسون (۱۳). ۽ انهن کان پوءِ ملڪ ۾ اوهان کي ضرور رهائينداسين اهو (انجام) انهيءَ لاءِ آهي جيڪو منهنجي اڳيان بيھڻ کان ڊڄي ۽ منهنجي دڙڪي کان ڊڄي (۱۴). ۽ (پيغمبرن) سوڀ جون دعائون گهريون ۽ هر هٽيلو ضدي نامراد ٿيو (۱۵). ان جي پويان دوزخ آهي ۽ ان کي پونءَ جو پاڻي پياريو ويندو (۱۶). ان کي ڏک ڏک ڪري پيئندو ۽ ان کي ڳيت ڏيئي پي نه سگهندو ۽ هر ڪنهن پاسي کان موت ايندس ۽ هو مثل نه هوندو. ۽ ان جي پويان سخت عذاب آهي (۱۷). جن پنهنجي پالڻهار کان انڪار ڪيو تن جي ڪرتوتن جو مثال انهيءَ ڪيريءَ جهڙو آهي جنهن کي آندي واري ڏينهن ۾ (سخت) واءُ اُڏائي. جيڪي ڪمايائون تنهن جي ذري تي پهچي نه سگهندا، اهائي وڏي گمراهي آهي (۱۸). (اي پيغمبر!) نه ڏٺو آئيئي ڇا ته الله آسمانن ۽ زمين کي رت ساڻ بڻايو آهي؟ جيڪڏهن وڻيس ته اوهان کي نٿي ۽ ٻي نئين خلق آڻي (۱۹). ۽ اهو (ڪرڻ) الله تي اوکو نه آهي (۲۰).

وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا
كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَمَا قَحَلُ أَنْتُمْ مُنَعُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ
شَيْءٍ قَالُوا الْوَهْدُنَا اللَّهُ لَهْدَيْنُكُمْ سُوءًا عَلَيْنَا أَوْ جَزْءًا أَمْ
صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَّحِيصٍ ۚ وَقَالَ الشَّيْطَانُ لِمَ أَقِضَ الْأَمْرُ
إِنِّي وَاللَّهِ وَعَدْتُكُمْ وَعَدَ الْحَقُّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ
لِيَ عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَن دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا
تَلُومُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِبَصِيرَةٍ وَمَا أَنْتُمْ بِبَصِيرَةٍ
إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ۚ وَأُدْخِلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ۖ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً
طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ۚ
تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۚ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ
خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ۚ

۽ مڙشي الله جي اڳيان حاضر ٿيندا پوءِ هيٺا هٽيلن کي چوندا ته اسين اوهان جي پٺيان لڳا هئاسون پوءِ اوهين الله جي عذاب مان ڪجهه اسان کان تارڻ وارا آهيو ڇا؟ (هٽيلا) چوندا ته الله اسان کي هدايت ڪري ها ته اسين به اوهان کي هدايت ڪريون ها۔ (هاڻي) اسان جو رڻ رڻ يا اسان جو صبر ڪرڻ اسان لاءِ هڪ جهڙو آهي اسان کي ڪا واہ نہ آهي (۲۱)۔ ۽ جڏهن ڪم پورو ڪيو ويندو تڏهن شيطان چوندو ته الله اوهان سان سڄو انجام ڪيو هو ۽ مون اوهان سان (ڪوڙو) وعدو ڪيو هو پوءِ اوهان سان نہ پاڙيم۔ مون کي اوهان تي اوهان جي سڏڻ کان سواءِ (ٻيو ڪو) زور نہ هو پوءِ اوهان منهنجو چيو قبول ڪيو، تنهن ڪري مون کي ملامت نہ ڪريو۔ ۽ (هاڻي) پاڻ کي ڦٽ لعنت ڪريو۔ آءُ اوهان جي دانهن ورنائڻ وارو نہ آهيان ۽ نڪي اوهين منهنجي دانهن ٻڌڻ وارا آهيو۔ اوهان اڳي مون کي (الله) جو شريڪ بڻايو هو تنهن کان آءُ بيزار آهيان۔ ڇو ته ظالمن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۲۲)۔ ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي (انهن) باغن ۾ داخل ڪيا ويندا جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن پنهنجي پالڻهار جي موڪل سان منجهن سدائين رهندڙ آهن۔ منجهس سندن ڪيڪار سلام آهي (۲۳)۔ (اي پيغمبر!) توکي معلوم نہ آهي ڇا؟ ته الله ڪهڙو مثال بيان ڪيو آهي پاڪ ڪلمون (اهڙي) پاڪ وڻ وانگر آهي جنهن جي پاڙ مضبوط هجي ۽ سندس تاريون آسمان ۾ هجن (۲۴)۔ پنهنجي پالڻهار جي حڪم سان هر وقت پنهنجا ميوا ڏيندو هجي۔ ۽ الله ماڻهن لاءِ مثال بيان ڪندو آهي ته مان آهي نصيحت وٺن (۲۵)۔ ۽ بچڙي لفظ جو مثال (اهڙي) بچڙي وڻ وانگر آهي جو زمين تان پٽيو ويو ان کي ڪو (پڪي پاڙ جو) ٽڪاءُ نہ آهي (۲۶)۔

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ۝
أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ
دَارَ الْبَوَارِ ۖ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَبِئْسَ الْقَرَارُ ۖ وَجَعَلُوا اللَّهَ
أَنْدَادًا لِلْيُضَلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَتَّبِعُوا فَإِنْ مَصِيرَكُمْ
إِلَى النَّارِ ۖ قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِمَّنْ قَبْلُ أَنْ
يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعُ فِيهِ وَلَا خِلَالٌ ۖ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ
مِنَ الشَّجَرِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ
بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۖ وَاتَّكُم مِّنْ كُلِّ مَا
سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ
لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ۖ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا
الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ ۖ

جن ايمان آندو تن کي الله دنيا جي حياتي ۾ ۽ آخرت ۾ پڪي قول سان مضبوط رکندو آهي، ۽ الله ظالمن کي گمراه ڪندو آهي، ۽ الله جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (۲۷). (اي پيغمبر!) توکي آهي معلوم نه آهن ڇا جن بي شڪريءَ سببان الله جي نعمتن کي مٽايو ۽ پنهنجي قوم کي تباهيءَ جي گهر ۾ وڌو (۲۸). دوزخ (۾)، آهي منجهس گهرندا. اهو بچڙو ٽڪاڻو آهي (۲۹). ۽ الله سان شريڪ مقرر ڪيائون ته سندس واٽ کان (ماڻهن کي) ڀلائين. (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته اوهين مزا ماڻي وٺو ڇو ته اوهان جو (دوزخ جي) باه ڏانهن موٽڻ آهي (۳۰). (اي پيغمبر!) منهنجن انهن ٻانهن کي چؤ جن ايمان آندو آهي ته نماز پڙهندا رهن ۽ جيڪي ڪين رزق ڏنو اٿئون تنهن منجهان گجهو ۽ پڌرو ان ڏينهن جي اچڻ کان اڳ (الله جي واٽ ۾) خرچ ڪندا رهن جنهن ۾ نه ڪو واپار ۽ نه ڪا يارائي هوندي (۳۱). الله اهو آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو ۽ آسمان کان (مينهن جو) پاڻي وسايو پوءِ ان سان (سڀ ڪنهن جنس جي) ميون مان اوهان جي روزي ڪڍيائين، اوهان کي پيڙيون هن لاءِ نواڻي ڏنائين ته سندس حڪم سان سمنڊ ۾ ترنديون رهن، ۽ اوهان کي نديون (به) نواڻي ڏنائين (۳۲). ۽ اوهان لاءِ سدائين هلندڙ سج ۽ چنڊ نواڻي ڏنائين، ۽ اوهان لاءِ رات ۽ ڏينهن نواڻي ڏنائين (۳۳). ۽ جيڪا شيءِ کانئس گهريو تنهن سڀ مان ڪجهه اوهان کي ڏنائين، ۽ جيڪڏهن الله جي نعمتن کي ڳڻيندؤ ته آهي ڳڻي نه سگهندؤ، بيشڪ انسان ضرور بي انصاف بي شڪر آهي (۳۴). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم چيو ته اي منهنجا ڀالڻهار! هن شهر (مڪي) کي امن وارو ڪر ۽ مون کي ۽ منهنجي اولاد کي بتن جي پوڄڻ کان پاسي ڪر (۳۵).

رَبِّ انْتَهَنَّا أَضْلَلْنَا كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ ۖ فَمَنْ
 تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي ۖ وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ
 رَّحِيمٌ ٣٦ رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ
 ذِي زَرْعٍ عِندَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا
 الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِّنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ
 وَارْزُقْهُمْ مِّنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ٣٧ رَبَّنَا
 إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ
 مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ٣٨ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
 وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعٌ
 الدُّعَاءُ ٣٩ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي ۖ
 رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ ٤٠ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ
 وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ٤١ وَلَا تَحْسِبَنَّ
 اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ ۚ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ
 لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ٤٢ مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي
 رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَأَفِدتَهُمْ هَوَاءُ ٤٣

اي منهنجا پالٿهار! انهن (بتن) ماڻهن مان گهڻن کي ڀلايو آهي، پوءِ جيڪو منهنجي پويان لڳو سو بيشڪ منهنجو آهي، ۽ جنهن منهنجي نافرمانِي ڪئي ته بيشڪ تون بخشڻهار مهربان آهين (۳۶). اي اسان جا پالٿهار! مون پنهنجي اولاد مان ڪن کي غير آباد ميدان ۾ تنهنجي تعظيم واري گهر (بيت الله) وٽ هن لاءِ تڪايو آهي ته اي اسان جا پالٿهار! اُهي نماز پڙهن پوءِ ڪن ماڻهن جون دليون انهن ڏانهن لڙندڙيون ڪر ۽ کين ميون جي روزي ڏي ته مان اُهي شڪرانو ڪن (۳۷). اي اسان جا پالٿهار! جيڪي (اسين) گجهو ڪريون ٿا ۽ جيڪي پڌرو ڪريون ٿا سو تون ڄاڻندو آهين. ۽ ڪا شيءِ نڪي زمين ۾ ۽ نڪي آسمان ۾ الله کان گجهي آهي (۳۸). سڀ ساراه انهي الله کي جڳائي جنهن مون کي ٻڌايي ۾ اسماعيل ۽ اسحاق عطا ڪيو، ڇو ته منهنجو پالٿهار ضرور دعا ٻڌندڙ آهي (۳۹). اي منهنجا پالٿهار! مون کي ۽ منهنجي اولاد مان ڪن کي نماز پڙهندڙ ڪر ۽ اي اسان جا پالٿهار! منهنجي دعا قبول ڪر (۴۰). اي اسان جا پالٿهار! مون کي ۽ منهنجي ماءُ پيءُ کي ۽ مؤمن ماڻهن کي (انهيءَ ڏينهن) بخش جنهن ڏينهن حساب قائم ٿيندو (۴۱). ۽ جيڪي ظالم ڪندا آهن تنهن کان الله کي بي خبر هرگز نه پانءِ الله کين رڳو انهي (ڏينهن) تائين ڍر ڏني آهي جنهن ڏينهن اڪيون ٿڙي وينديون (۴۲). پنهنجا ڳاٽ ڪٽندڙ ٽڪڙا ڊوڙندڙ هوندا! پاڻ ڏانهن سندن نظر وري نه سگهندي، ۽ سندن دلون پيون دهڪنديون (۴۳).

وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ
ظَلَمُوا رَبَّنَا آخِرْنَا إِلَىٰ آجَلٍ قَرِيبٍ نَحْبُ دَعْوَتِكَ وَنَتَّبِعِ
الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِّنْ قَبْلِ مَا لَكُم مِّنْ زَوَالٍ ۖ وَسَكَنْتُمْ
فِي مَسَاكِينِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمُ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ
وَضَرَبْنَا لَكُمُ الْآمَثَالَ ۖ وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ
وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ ۖ فَلَا تَتَّخِذِينَ اللَّهَ كُفْلًا
وَعْدِي رَسُولَهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ۖ يَوْمَ تَبْدَلُ الْأَرْضُ
غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ۖ وَتَرَى
الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ۖ سَرَابِيلُهُمْ مِّنْ
قَطِرَانٍ وَتَغْشَىٰ وُجُوهَهُمُ النَّارُ ۖ لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا
كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۖ هَذَا ابْلَغُ لِلنَّاسِ وَلِيُنْذَرُوا
بِهِ وَلِيَعْلَمُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ۚ

سُورَةُ الْحَجَرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّفَعْتَ تِلْكَ الْكِتَابَ وَقُرَّانٍ مُّبِينٍ ①

۽ (اي پيغمبر!) ماڻهن کي ان ڏينهن کان ڊيچار (جنهن ڏينهن) کين عذاب پهچندو پوءِ ظالم چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! اسان کي ويجهيءَ مدت تائين مهلت ڏي ته تنهنجي سڏ کي قبول ڪريون ۽ پيغمبرن جي فرمانبرداري ڪريون۔ (چيو ويندو ته) هن کان اڳ اوهين قسم نه کڻندا هيڻو ڇا ته اوهان کي ڪا زوالي نه ٿيندي؟ (۴۴). ۽ اوهين انهن جي جاين ۾ تڪيڻو جن پاڻ تي ظلم ڪيو ۽ اوهان لاءِ واضح ٿيو ته انهن سان ڪيئن ڪيوسون ۽ اوهان لاءِ ڪيئي مثال بيان ڪياسون (۴۵). ۽ بيشڪ انهن پنهنجو (وڏو) مڪر ڪيو ۽ الله وٽ سندن مڪر (جي سزا) آهي۔ ۽ سندن مڪر ڪو اهڙو نه آهي جنهن سان جبل (پنهنجي جاين کان) هٽي وڃن (۴۶). پوءِ (اي پيغمبر!) الله کي پنهنجن پيغمبرن سان پنهنجي وعدي جي خلافي ڪندڙ هرگز نه ڀانءِ ڇو ته الله زبردست (ان ڏينهن) بدلي وٺڻ وارو آهي (۴۷). جنهن ڏينهن هيءَ زمين مٽائي ٻي زمين ڪئي ويندي ۽ آسمان (به). ۽ (سڀ ماڻهو) الله هڪڙي (۽) زبردست جي آڏو ٿيندا (۴۸). ۽ ان ڏينهن ڏوهارن کي زنجيرن ۾ ٻڌل ڏسندين (۴۹). سندن ڪپڙا گندرف مان هوندا ۽ سندن منهن کي باه وڪوڙيندين (۵۰). هن لاءِ ته هر هڪ ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن جو ان کي الله بدلو ڏئي۔ بيشڪ الله جلد حساب ڪندڙ آهي (۵۱). اهو (قرآن) ماڻهن کي پهچائڻو آهي ۽ ته ان سان ڊيچاريا وڃن ۽ ڄاڻن ته انهيءَ هڪ الله کان سواءِ ٻيو ڪو معبود نه آهي ۽ عقل وارا نصيحت وٺن (۵۲).

سورة حجر مڪي آهي ۽ هيءَ نوانوي
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهي.

الله باجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

الر۔ هي آيتون (هن) ڪتاب ۽ چٽي قرآن جون آهن (۱).

رُبَمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ②
ذَرُهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ ③ وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ
مَّعْلُومٌ ④ مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجْلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ⑤ وَ
قَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ⑥ لَوْ
مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَكَةِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ⑦ مَا نُنْزِلُ
الْمَلَكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذْ مُنْظَرِينَ ⑧ إِنَّا نَحْنُ
نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَفِظُونَ ⑨ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ
قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْأَوَّلِينَ ⑩ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا
كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ⑪ كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ⑫
لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ ⑬ وَلَوْ فَتَحْنَا
عَلَيْهِمْ بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ ⑭ لَقَالُوا إِنَّ سَكْرَتَ
أَبْصَارِنَا بِلِ نَحْنُ قَوْمٌ مَسْحُورُونَ ⑮ وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ
بُرُوجًا وَزَيَّنَّا لِلنَّظِيرِينَ ⑯ وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ
رَّجِيمٍ ⑰ إِلَّا مَنْ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ شَهَابٌ مُبِينٌ ⑱

ڪافر گهڻو ئي (هيءَ) خواهش ڪندا ته جيڪر مسلمان هجئون ها! (۲). (اي پيغمبر!) ڪين ڇڏي ڏي ته (دنيا ۾) ڪائين ۽ (الذتن ۾) مزا ماڻي وٺن ۽ ڪين اميد غافل ڪري ڇڏي پوءِ سگهوئي ڄاڻندا (۳). ۽ ڪنهن ڳوٺ کي ويران نه ڪيوسون پر (سندن بچڙن ڪمن جي ڪري) اُن لاءِ مقرر حڪم ڪيل هو (۴). ڪائي قوم پنهنجي مقرر مدت کان نڪي اڳرائي ڪندي ۽ نڪي پوئتي رهي سگهندي (۵). ۽ (ڪافرن) چيو ته اي جنهن تي قرآن لاڻو ويو آهي! بيشڪ تون پڪ چريو آهين (۶). جيڪڏهن تون سچن مان آهين ته اسان وٽ ملائڪ ڇو نه آڻيندو آهين؟ (۷). (اي پيغمبر!) ڪين چؤ ته ملائڪ پڪي رت کان سواءِ نازل نه ڪندا آهيون ۽ (جيڪڏهن نازل ڪريون ۽ نه مڃين ته) انهيءَ مهل انهن کي مهلت نه ڏني ويندي (۸). اسان ئي نصيحت (يعني قرآن) نازل ڪيو ۽ اسين ئي سندس ضرور حفاظت ڪندڙ آهيون (۹). ۽ بيشڪ توکان اڳي پهرين ٽولين ۾ پيغمبر موڪلياسون (۱۰). ۽ ڪو پيغمبر وٽن نه ايندو هو جو انهيءَ سان ٽولين ڪرڻ کان سواءِ (پيو ڪجهه) نه ڪندا هئا (۱۱). ۽ اهڙي طرح ڏوهارين جي دلين ۾ (اهڙو خيال) وجهندا آهيون (۱۲). جو اُن کي نه مڃيندا ۽ بيشڪ اڳين جي ريت هلي ايندي آهي (۱۳). ۽ جيڪڏهن آسمان مان ڪو دروازو مٿن کوليون ها پوءِ اُن ۾ سدائين مٿي چڙهندا رهن ها (۱۴). تڏهن به ضرور چون ها ته رڳو اسان جون اکيون منڊيون ويون آهن بلڪ اسين جادو ڪيل قوم آهيون (۱۵). ۽ بيشڪ آسمان ۾ برج بڻاياسون ۽ اُن کي ڏسندڙن لاءِ سينگاريسون (۱۶). ۽ اُن کي هر ڪنهن تڙيل شيطان کان بچايوسون (۱۷). پر جيڪو چوريءَ ڪن ڏئي تنهن جي ڪڍ ڇڻو الانبو پوندو آهي (۱۸).

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَالْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنبَتْنَا فِيهَا
مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُونٍ ١٩ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ وَمَنْ
لَسْتُمْ لَهُ بِرِزْقَيْنَ ٢٠ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا
نُنْزِلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ٢١ وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَاقِحَ فَأَنزَلْنَا
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ ٢٢ وَ
إِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ٢٣ وَلَقَدْ عَلِمْنَا
الْمُتَّقِينَ مِنْ مِّنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ ٢٤ وَإِنَّ
رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ٢٥ وَلَقَدْ خَلَقْنَا
الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ٢٦ وَالْجَانَّ
خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَّارِ السَّجُومِ ٢٧ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ
لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَالِقُ بَشَرٍ مِّنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ٢٨
فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ٢٩
فَسَجَدَ الْمَلَكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ٣٠ إِلَّا إِبْلِيسَ ط ابْنِي أَنْ يَكُونَ مَعَ
السَّاجِدِينَ ٣١ قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ لَا تَكُونُ مَعَ السَّاجِدِينَ ٣٢ قَالَ
لَمْ أَكُنْ لَأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ٣٣

۽ زمين کي پکيڙيوسون ۽ منجهس جبل کوڙياسون ۽ منجهس هر شيءِ اندازي سان ڄمائي سون (۱۹). ۽ منجهس اوهان لاءِ ۽ انهن لاءِ (قسم قسم جي) روزي (پيدا) ڪئي سون جن کي (اوهين) روزي ڏيندڙ نه آهيو (۲۰). اهڙي ڪا شيءِ آهي ئي ڪانه جنهن جا خزانن اسان وٽ نه هجن انهن شين کي (اسين) مقرر اندازي کان سواءِ نه لاهيندا آهيون (۲۱). ۽ ڪڪرن کڻندڙ وائن کي موڪليندا آهيون پوءِ آسمان مان پاڻي وسائيندا آهيون پوءِ اهو اوهان کي پياريندا آهيون، ۽ اهو اوهين (تلاون ۾) گڏ ڪرڻ وارا نه آهيو (۲۲). ۽ اسين ئي جياريندا آهيون ۽ ماريندا آهيون ۽ اسين (سڀ ڪنهن جا) وارث آهيون (۲۳). ۽ بيشڪ اوهان کان اڳ وارا به ڄاڻندا آهيون ۽ بيشڪ (اوهان کان) پوءِ ايندڙ (به) ڄاڻندا آهيون (۲۴). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار کين اٿاريندو. بيشڪ اهو حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (۲۵). ۽ بيشڪ اسان آدم کي ڳوهيل گنديءَ وڃندڙ مٽيءَ مان بڻايو (۲۶). ۽ ان (آدم) کان اڳ جن جي ڄمڻ واري باهه مان بڻايوسون (۲۷). ۽ جڏهن تنهنجي پالڻهار ملائڪن کي چيو ته آءُ آدم کي ڳوهيل سڙيل وڃندڙ مٽيءَ مان بڻائيندڙ آهيان (۲۸). پوءِ جڏهن کيس بڻائي برابر ڪريان ۽ منجهس پنهنجي روح مان ڦوڪيان تڏهن کيس سجدو ڪندڙ ٿي ڪري پئجو (۲۹). پوءِ انهن مڙني ملائڪن گڏجي سجدو ڪيو (۳۰). سواءِ ابليس جي. جنهن سجدي ڪندڙن سان گڏ هجڻ کان انڪار ڪيو (۳۱). (الله) چيو ته اي ابليس! توکي ڇا ٿيو جو سجدي ڪرڻ وارن مان نه ٿين؟ (۳۲). (هن) چيو ته مون کي نه جڳائيندو آهي ته آءُ اهڙي ماڻهوءَ کي سجدو ڪريان جنهن کي ڳوهيل گنديءَ وڃندڙ مٽيءَ مان بڻايو اٿئي (۳۳).

قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَاجِعٌ وَإِنْ عَلَيْكَ
 اللَّعْنَةُ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ۖ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمٍ
 يُبْعَثُونَ ۖ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ۖ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ
 الْمَعْلُومِ ۖ قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي
 الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ۖ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ
 الْمُخْلِصِينَ ۖ قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ۖ إِنَّ
 عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنْ اتَّبَعَكَ
 مِنَ الْغَاوِينَ ۖ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ۖ
 لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ ۖ
 إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۖ ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ
 أَمِينٍ ۖ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَى
 سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ۖ لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا
 بِمُخْرَجِينَ ۖ نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۖ وَأَنَّ
 عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ۖ وَنَبِّئُهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ۖ
 إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ ۖ

(الله) فرمايو ته ان (بهشت) مان نڪر چيو ته تون تڙيل آهين (۳۴). ۽ توتي قيامت تائين لعنت آهي (۳۵). (ابليس) چيو ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي قيامت جي ڏينهن تائين مهلت ڏي (۳۶). (الله) فرمايو ته بيشڪ تون مهلت ڏنلن مان آهين (۳۷). نھرايل وقت واري ڏينهن تائين (۳۸). (ابليس) چيو ته اي منهنجا پالڻهار! تو جو مون کي گمراه ڪيو آهي تنهن ڪري آءُ انهن لاءِ زمين ۾ (گناهين کي) ضرور سينگاريندس ۽ ضرور سڀني کي گمراه ڪندس (۳۹). سواءِ انهن تنهنجن ٻانهن جي جي سڃا آهن (۴۰). (الله) فرمايو ته هيءَ واٽ مون تائين سڌي آهي (۴۱). گمراهن مان جنهن تنهنجي تابعداري ڪئي تنهن کان سواءِ (ٻين) منهنجن ٻانهن تي تنهنجو ڪو وس نه آهي (۴۲). ۽ انهن مڙني گمراهن جي انجام واري جاءِ دوزخ آهي (۴۳). ان کي ست دروازا آهن. هر ڪنهن دروازي لاءِ انهن مان وراهيل ڀاڱو آهي (۴۴). بيشڪ پرهيزگار باغن ۽ چشمن ۾ هوندا (۴۵). (ڪين چئبو ته) انهن ۾ بي فڪرا ٿي سلامتي سان گهڙو (۴۶). ۽ سندن سين ۾ جيڪي ڪينو هوندو سو انهن مان ڪينداسين (هڪ ٻئي جا) ڀائر ٿي آمهون سامهون تختن تي ويٺا هوندا (۴۷). اتي ڪين نڪو ٿڪ پهچندو ۽ نه ڪي اتان ڪڍيا ويندا (۴۸). (اي پيغمبر!) منهنجن ٻانهن کي خبر ڏي ته آءُ بخشڻهار مهربان آهيان (۴۹). ۽ منهنجو عذاب ئي ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۵۰). ۽ (اي پيغمبر!) انهن کي ابراهيم جي مهمانن جي خبر ڏي. (۵۱). جنهن مهل وٽس پهتا (تنهن مهل) چيائون سلام. (ابراهيم) چيو ته اسين اوهان کان ڊڄندڙ آهيون (۵۲).

قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ٥٣ قَالَ ابْشِرْ تُمُونِي
 عَلَى أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فَبِمَ تُبَشِّرُونَ ٥٤ قَالُوا ابْشِرْكَ
 بِالْحَقِّ فَلَا تَكُن مِّنَ الْقَنِطِينِ ٥٥ قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِن
 رَّحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ٥٦ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا
 الْمُرْسَلُونَ ٥٧ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ٥٨ إِلَّا آلَ
 لُوطٍ إِنَّا لَمُنَجِّوهُمْ أَجْمَعِينَ ٥٩ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَا إِنَّهَا لَمِنَ
 الْغَابِرِينَ ٦٠ فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ٦١ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ
 مُّنكَرُونَ ٦٢ قَالُوا بَلْ جُنُنُكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ ٦٣ وَ
 اتَيْنَكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ٦٤ فَاسْرِ يَا هَلُكًا بِقِطْعٍ مِّنَ
 اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ وَامْضُوا
 حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ٦٥ وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَٰلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَهُمْ أَلَاءٌ
 مَّقْطُوعٌ مُّصْبِحِينَ ٦٦ وَجَاءَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ٦٧
 قَالَ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ٦٨ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا
 تَخْزُونِ ٦٩ قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ٧٠ قَالَ هَٰؤُلَاءِ بَنَاتِي
 إِن كُنتُمْ فَعِيلِينَ ٧١ لَعَنُوكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ٧٢

چيائون ته نه ڊڄ! اسين توکي علم واري پٽ جي مبارڪ ڏيون
 ٿا (۵۳). (ابراهيم) چيو ته مون کي هن هوندي به مبارڪ ڏيو ٿا ڇا جو
 مون کي پڍاڻپ پهتي آهي پوءِ ڪهڙي طرح مبارڪ ڏيو ٿا؟ (۵۴). چيائون
 ته توکي جائي مبارڪ ڏيون ٿا تنهن ڪري نااميدن مان نه ٿي (۵۵).
 (ابراهيم) چيو ته پنهنجي پالڻهار جي رحمت کان گمراهن کان سواءِ (پيو)
 ڪير نااميد ٿيندو؟ (۵۶). (وري) ابراهيم چيو ته اي موڪليل (ملائڪو)
 اوهان جو ڪهڙو ڪم آهي (۵۷). چيائون ته اسين ڏوهارين جي قوم
 ڏانهن موڪليل آهيون (۵۸). لوط جي گهراڻي وارن کان سواءِ. جن مڙني
 کي اسين ضرور بچائيندڙ آهيون (۵۹). سواءِ سندس زال جي جنهن لاءِ طئي
 ڪيوسون ته اها رهيلن مان آهي (۶۰). پوءِ جنهن مهل موڪليل
 (ملائڪو) لوط جي گهراڻي وارن ڏانهن آيا (۶۱). (تنهن مهل لوط) چيو ته
 اوهين اوپري قوم آهيو (۶۲). چيائون ته (نه) بلڪه تو وٽ آهو (عذاب) وٺي
 آيا آهيو جنهن ۾ (ڪافر) شڪ ڪندا هئا (۶۳). ۽ تو وٽ سچ سان آيا
 آهيون ۽ بيشڪ اسين ضرور سچا آهيون (۶۴). پوءِ پنهنجي ڪٽنب سميت
 راتو واه نڪر ۽ (تون) سندن پويان هل ۽ اوهان مان ڪو هڪڙو (به) پوئتي
 نه واهائي ۽ جتي حڪم ڪيو ويو اُتو اُتي وڃو (۶۵). ۽ لوط ڏانهن هن
 حڪم جو وحي ڪيوسون ته انهن جي پاڙ صبح ٿيندي ئي پئي
 ويندي (۶۶). ۽ شهر وارا خوشيون ڪندا آيا (۶۷). (لوط) چيو ته هي
 منهنجا مهمان آهن پوءِ مون کي ڇي نه ڪريو (۶۸). ۽ الله کان ڊڄو ۽ خوار
 نه ڪريو (۶۹). چيائون ته توکي ڏيه جهان وارن (جي مهماني) کان نه
 جهليو هيوسون ڇا؟ (۷۰). (لوط) چيو ته جيڪڏهن اوهين (منهنجو
 چيو) ڪندڙ ٿيندو ته هي منهنجون ڌيئر حاضر آهن (۷۱). (اي پيغمبر!)
 تنهنجي حياتي جو قسم آهي ته اهي (ڪافر) پنهنجي گمراهي ۾ حيران
 آهن (۷۲).

فَاخَذَتْهُمْ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿٤٢﴾ فَجَعَلْنَا عَلَيْهِمَا سَافِلَهُمَا
أَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٤٣﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٤٤﴾ وَإِنَّهَا لِبَسْبِيلٍ مُقِيمٍ ﴿٤٥﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٦﴾ وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لَظَالِمِينَ ﴿٤٧﴾ فَانقَمْنَا
مِنْهُمْ وَانْتَهَبْنَا لِيَامٍ مُبِينٍ ﴿٤٨﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحِجْرِ
الْمُرْسَلِينَ ﴿٤٩﴾ وَاتَّيْنَاهُمْ آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٥٠﴾
وَكَانُوا يُنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ ﴿٥١﴾
فَاخَذَتْهُمْ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ ﴿٥٢﴾ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٥٣﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْفِرِ الصَّفْحَ
الْجَمِيلَ ﴿٥٤﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ﴿٥٥﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ
سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ ﴿٥٦﴾ لَا تَمُدَّنَّ
عَيْنُكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَاهُ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ
عَلَيْهِمْ وَارْخُضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾ وَقُلْ إِنِّي أَنَا
النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿٥٨﴾ كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِبِينَ ﴿٥٩﴾

پوءِ سج اُڀرڻ مهل ڪڙڪي ورتن (۷۳). ۽ اُن شهر جو مٿيون پاسو اُن جي هيٺ ڪيوسون ۽ مٿن پڪل مٽيءَ جا ڳوڙها وساياسون (۷۴). بيشڪ اُن ۾ عبرت وٺندڙن لاءِ نشان يون آهن (۷۵). ۽ اهو ڳوٺ هميشه (جي اچ وڃ) واري واٽ تي هو (۷۶). بيشڪ اُن ۾ مؤمنن لاءِ نشان يون آهن (۷۷). ۽ ايڪه (شهر) وارا طالمر هئا (۷۸). پوءِ کائڻ بدلو ورتوسون. ۽ (لوطين ۽ ايڪه وارن جا) پٽي ڳوٺ پڌري رستي تي هئا (۷۹). ۽ بيشڪ حجر وارن پيغمبرن کي ڪوڙو پانيو (۸۰). ۽ کين پنهنجيون نشان يون ڏنيون سون پوءِ انهن کان منهن موڙيندڙ ٿيا (۸۱). ۽ بي فڪر ٿي جبلن مان ٽڪي گهر ٺاهيندا هئا (۸۲). پوءِ کين صبح ٿيندي ئي ڪڙڪي (اچي) ورتو (۸۳). پوءِ جيڪو ڪمايائون سو کائڻ ڪجهه به ناري نه سگهيو (۸۴). ۽ آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي منجهن آهي سو رت کان سواءِ نه بڻايو اٿئون. ۽ قيامت ضرور اچڻي آهي پوءِ (سندن بي ادبين کان) سهڻي طرح درگذر ڪر (۸۵). بيشڪ تنهنجو پالڻهار وڏو خلقيندڙ (۽) گهڻو ڄاڻندڙ آهي (۸۶). ۽ بيشڪ توکي پٽيون ست آيتون (يعني سورة فاتحه) ۽ وڏو قرآن ڏنوسون (۸۷). انهن کي هر جنس جي سامان مان جيڪي شيون ڏنيون سون تن ڏانهن تون پنهنجون اکيون کڻي نه نهار ۽ نڪي مٿن ڏک ڪر ۽ مؤمنن لاءِ پنهنجو پاسو (شفقت مان) جهڪو ڪر (۸۸). ۽ چؤ ته بيشڪ آءُ پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (۸۹). جهڙي طرح انهن ورهاست ڪندڙن تي (عذاب) نازل ڪيوسون (۹۰).

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ٩١ فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ
 أَجْمَعِينَ ٩٢ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ٩٣ فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَ
 أَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ٩٤ إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ٩٥ الَّذِينَ
 يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ٩٦ وَلَقَدْ نَعْلَمُ
 أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ٩٧ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ
 مِنَ السَّاجِدِينَ ٩٨ وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ٩٩

سُورَةُ النَّحْلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَتَى أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا
 يُشْرِكُونَ ١ يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ
 مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ٢ خَلَقَ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ٣ خَلَقَ
 الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ٤ وَالْأَنْعَامَ
 خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعُ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ٥
 وَلَكُمْ فِيهَا جَبَالٌ حِينَ تَرْجُونَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ ٦

جن قرآن کي ٽڪرا ٽڪرا ڪيو (۹۱). (تھڙي طرح) تنهنجي پالڻهار جو قسم آهي ته انهن مڙني کان ضرور پڇنداسون (۹۲). جيڪي ڪندا آهن تنهن بابت (۹۳). پوءِ جيڪي توکي حڪم ڪجي ٿو سو کولي ٻڌاءِ ۽ مشرڪن کان منهن موڙ (۹۴). اسان تنهنجي طرفان انهن چتر ڪندڙن جي پورائي ڪئي (۹۵). جي الله سان پيو معبود مقرر ڪندا آهن پوءِ سگهوئي ڄاڻندا (۹۶). ۽ بيشڪ ڄاڻندا آهيون ته جيڪي چوندا آهن تنهن سببان تنهنجو سينو تنگ ٿيندو آهي (۹۷). پوءِ تون پاڪائي سان پنهنجي پالڻهار جي ساراه ڪر ۽ سجدي ڪندڙن مان هج (۹۸). ۽ (اڻستائين) پنهنجي پالڻهار جي عبادت (پيو) ڪر جيستائين توکي موت پهچي (۹۹).

سورة نحل مڪي آهي ۽ هيءُ هڪ سو اٺاويھ
آيتون ۽ سورهن رڪوع آهي.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الله جو حڪم پهتو تنهن ڪري ان جي ٽڪر نه ڪريو، الله پاڪ آهي ۽ انهيءَ شيءِ کان مٿاهون آهي جيڪا ساڻس شريڪ مقرر ڪندا آهن (۱). پنهنجن ٻانهن مان جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن تي پنهنجي ارادي سان ملائڪن کي وحي سان هن لاءِ نازل ڪندو آهي ته (ماڻهن کي) ڊيڄاريو (ته الله ٿو فرمائي) ته مون کان سواءِ پيو ڪو عبادت جو لائق نه آهي تنهن ڪري مون کان ڊڄو (۲). آسمانن ۽ زمين کي رت سان ٻڌايائين. جيڪا شيءِ ساڻس شريڪ ڪندا آهن تنهن کان (اهو) مٿاهون آهي (۳). آدميءَ کي نطفي مان خلقياڻين پوءِ اوچتو ئي اهو پٿرو جهڳڙالو ٿي پيو (۴). ۽ اوهان لاءِ دور خلقياڻين انهن مان گرم پوشاڪون ۽ (پيا) فائدا آهن ۽ منجهانئن ڪي کائيندا آهيو (۵). جنهن مهل (اهي دور) واريندا آهيو ۽ جنهن مهل چيڙيندا آهيو (تنهن مهل) اوهان لاءِ سونهن آهي (۶).

وَتَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّمْ تَكُونُوا بَالِغِيهِ إِلَّا بِشِقِّ
الْأَنْفُسِ ۚ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرَّوْفٌ رَّحِيمٌ ٩ ۝ وَالْخَيْلَ وَالْبُغَالَ
وَالْحُمَيْرَ لَتَرْكَبُوهُنَّ وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ١٠ ۝
وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ
أَجْمَعِينَ ١١ ۝ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ
شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ١٢ ۝ يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ
الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ
الشَّجَرِ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ١٣ ۝ وَسَخَّرَ
لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۚ وَالنُّجُومُ
مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ١٤ ۝
وَمَا ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ۚ إِنَّ فِي
ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ١٥ ۝ وَهُوَ الَّذِي
سَخَّرَ الْبَحْرَ لَتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْبًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا
مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاجِرَ
فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ ۚ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ١٦ ۝

۽ جنهن شهر ڏانهن اوهين پنهنجي جيئن ڪي جوڪي ۾ وجهڻ کان سواءِ
 پهچي نه سگهندا آهيو تنهن ڏانهن اوهان جو بار کڻندا آهن۔ چو ته اوهان
 جو پالڻهار وڏو باجهارو مهربان آهي (۷)۔ ۽ گهوڙا ۽ خچر ۽ گڏه هن لاءِ
 (خلقيائين) ته انهن تي اوهين چڙهو ۽ (انهن کي) زينت ڄاڻو۔ ۽ جيڪي
 شيون (اوهين) نه ڄاڻندا آهيو سي (به) پيدا ڪندو آهي (۸)۔ ۽ الله تي سڌو
 رستو (ڏسڻ) آهي ۽ انهن مان ڪي (رستا) ڏنگا آهن۔ ۽ جيڪڏهن
 (الله) گهري ها ته اوهان مڙني کي سڌو رستو ڏيکاري ها (۹)۔ اهو (الله)
 آهي جنهن آسمان مان اوهان لاءِ پاڻي وسايو منجهانئس ڪجھ پيئڻ جو آهي
 ۽ منجهانئس جهنگ (پيدا ٿيندو) آهي جنهن ۾ مال چاريندا آهيو (۱۰)۔ ان
 سان پوک ۽ زيتون ۽ ڪڇيون ۽ انگور ۽ هر جنس جا ميو اوهان لاءِ
 ڄمائيندو آهي۔ بيشڪ ان ۾ سوچيندڙ قوم لاءِ ضرور نشاني آهي (۱۱)۔ ۽
 اوهان لاءِ رات ۽ ڏينهن ۽ سج ۽ چنڊ تابع ڪيائين۔ ۽ تارا سندس حڪم
 سان تابع ڪيل آهن بيشڪ ان ۾ سمجهدار قوم لاءِ ضرور نشانيون
 آهن (۱۲)۔ ۽ قسمن قسمن رنگن جون (شيون ۽ جانور) جيڪي زمين ۾
 پيدا ڪيائين سي به اوهان لاءِ آهن۔ بيشڪ ان ۾ نصيحت وٺندڙ قوم لاءِ
 ضرور نشاني آهي (۱۳)۔ ۽ اهو (الله) آهي جنهن درياءَ کي هن لاءِ تابع
 ڪيو ته اوهين منجهانئس تازو گوشت (يعني مڇي) کائو ۽ منجهانئس آهي
 زيور (يعني موتي) ڪڍو جيڪي اوهين پائيندا آهيو، ۽ منجهس ترندڙ پيريون
 ڏسندو آهين ۽ انهي لاءِ ته اوهين سندس رزق ڳوليو ۽ ته مان اوهين شڪرانو
 ڪريو (۱۴)۔

وَالْقَىٰ فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيًا أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا
لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾ وَعَلَّمْتُ بِالْجَمِّ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾ أَفَمَنْ
يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ
لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَ
مَا تَعْلَنُونَ ﴿١٩﴾ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ
شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ
أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٢١﴾ إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٢﴾ لَاجِرٌ أَنْ
اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تَعْلَنُونَ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٣﴾
وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا آسَاطِيرُ
الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾ لِيَحْبِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ
وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلِيسَاءُ مَا
يَزِمُونَ ﴿٢٥﴾ قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَآتَى
اللَّهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ
فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

۽ زمين ۾ مضبوط جبل کورڙيائين ته متان اها اوهان کي ڏوڏو ڏئي ۽ نديون (وهايائين) ۽ رستا بڻايائين ته مان اوهين سڌو رستو لهو (۱۵). ۽ (پيا به گهڻا) نشان. ۽ تارن سان آهي (ماڻهو) سڌو رستو لهندا آهن (۱۶). جيڪو پيدا ڪري سو انهي جهڙو آهي ڇا جو (ڪجهه به) پيدا نه ڪري؟ پوءِ ڇو نه نصيحت وٺندا آهيو؟ (۱۷). جيڪڏهن اوهين الله جي نعمتن کي ڳڻيو ته انهن کي (ڪڏهن به) ڳڻي نه سگهندؤ. ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۸). ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهيو سو الله ڄاڻندو آهي (۱۹). ۽ جن کي الله کان سواءِ سڏيندا آهن سي ڪا شيءِ خلقي نه سگهندا آهن ۽ آهي (پاڻ) خلقيا ويا آهن (۲۰). مردا بي جان آهن، ۽ نه ڄاڻندا آهن ته ڪڏهن اٿاريا ويندا (۲۱). اوهان جو معبود هڪڙو خدا آهي، پوءِ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جون دليون مڃڻ واريون نه آهن ۽ آهي وڏائي ڪندڙ آهن (۲۲). (ڪافر) جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي (هو) پڌرو ڪندا آهن سو بلاشڪ الله ڄاڻندو آهي. بيشڪ اهو وڏائي ڪندڙن کي پسند نه ڪندو آهي (۲۳). ۽ جڏهن انهن کي چئبو آهي ته اوهان جي پالڻهار ڇا نازل ڪيو آهي؟ (تڏهن) چوندا آهن ته اڳين جون آکاڻيون (۲۴). (اهو سندن چوڻ) هن لاءِ آهي جو قيامت جي ڏينهن پنهنجا پورا بار کڻندا ۽ جن کي بنا علم جي گمراه ڪندا آهن تن جا (به) ڪجهه بار کڻندا. خبردار! جيڪو (به) بار کڻندا سو بچڙو آهي (۲۵). جيڪي کائڻ اڳ هئا تن بيشڪ فريب ڪيو پوءِ الله جي حڪم سندن اڏاوتن کي بنيادن کان پٽيو پوءِ انهن تي مٿان ڇت اچي ڪري ۽ کين عذاب اٿان پهتو جتان ڄاڻائون ئي نه ٿي (۲۶).

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ
 كُنْتُمْ تُشَاقُّونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ
 الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٣٤﴾ الَّذِينَ تَتَوَقَّعُهُمُ الْمَلَائِكَةُ
 ظَالِمِينَ أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقُوا السَّلَامَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَى إِنَّ
 اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾ فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ
 خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٣٦﴾ وَقِيلَ لِلَّذِينَ
 اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرٌ الَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي
 هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٧﴾
 جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا
 مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٨﴾ الَّذِينَ تَتَوَقَّعُهُمُ
 الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا
 كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ
 يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَظَلَمَهُمُ
 اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ
 مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤١﴾

وري قيامت جي ڏينهن کين خوار ڪندو ۽ چونڊو ته (اوهان جا) مون سان
 ٺهرايل شريڪ جن جي بابت اوهين تڪرار ڪندا هيؤ سي ڪٿي آهن؟
 جن کي علم ڏنو ويو سي چوندا ته اڄ انهن ڪافرن تي خواري ۽ بچڙائي
 آهي (۲۷). جن جو ملائڪ آهڙي حالت ۾ ساه ڪيندا آهن جو پاڻ تي
 ظالم هئا، اهي صلح پيش ڪندا (۽ چوندا ته) اسان ڪا بچڙائي نه ڪئي
 هئي. (ملائڪ چوندا ته) هائو! جيڪي اوهين ڪندا رهيو سو الله ڄاڻندڙ
 آهي (۲۸). پوءِ دوزخ جي دروازن مان گهڙو منجهس سدائين رهندڙ هجو.
 پوءِ وڌائي ڪندڙن جي جاءِ بچڙي آهي (۲۹). ۽ پرهيزگارن کي چيو ويو ته
 اوهان جي پالڻهار ڇا نازل ڪيو آهي؟ چوندا ته چڱائي. جن هن دنيا ۾
 چڱائي ڪئي تن لاءِ چڱائي آهي. ۽ آخرت جو گهر ضرور پلو آهي. ۽
 پرهيزگارن جو گهر ضرور پلو آهي (۳۰). جو هميشه جي رهڻ وارا باغ آهن
 ان ۾ گهرندا آهن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن جيڪي گهرندا سو انهن
 لاءِ منجهن آهي. آهڙي طرح الله پرهيزگارن کي بدلو ڏيندو (۳۱). (اهي آهي
 آهن) جن کي ملائڪ پاڪ حالت ۾ ماريندا آهن (ملائڪ) چوندا آهن
 السلام عليكم. جيڪي (عمل) ڪندا هيؤ تنهن سببان بهشت ۾
 گهڙو (۳۲). ڪافر (موت جي) ملائڪن جي پاڻ وٽ اچڻ يا تنهنجي
 پالڻهار (جي عذاب) جي حڪم اچڻ کان سواءِ (بيو) ڪو انتظار نه
 ڪندا آهن. جيڪي ڪانئن اڳ هئا تن به آهڙي طرح ڪيو هو. ۽ الله مٿن
 ظلم نه ڪيو پر اهي پاڻ تي ظلم ڪندا هئا (۳۳). پوءِ کين سندن
 ڪرتوتن جي بچڙائي پهتي ۽ جنهن لاءِ نٺوليون ڪندا هئا سا کين ويڙهي
 وئي (۳۴).

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ
 مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ
 كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَبَقِيَ الرُّسُلُ إِلَّا
 الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ٣٥ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ
 اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ
 وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا
 كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ٣٦ إِنَّ تَحْرِيصَ عَلَى هَذَا مِنْهُمْ
 فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ٣٧
 اقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مِنْ يَمُوتَ
 بَلَى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ٣٨
 لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يُخْتَلَفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا
 أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ ٣٩ إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ
 لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ٤٠ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا
 ظَلَمُوا النَّبِيِّينَ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَاجْرُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ
 كَانُوا يَعْلَمُونَ ٤١ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ٤٢

۽ مشرڪ چوندا آهن ته جيڪڏهن الله گهري ها ته ان کانسواءِ ڪا شيءِ
 نڪي اسين پوڄيون ها ۽ نڪي اسان جا ابا ڏاڏا (پوڄين ها) ۽ نڪي ان
 جي حڪم کان سواءِ ڪا شيءِ حرام ڪريون ها۔ اهڙي طرح جيڪي
 کائناتن اڳ هئا تن به ڪيو هو، پوءِ پيغمبرن تي پڌري (پيغام) پهچائڻ کان
 سواءِ (ٻيو ڪجهه لازم) نه آهي (۳۵)۔ ۽ بيشڪ هر قوم ۾ (هڪ) پيغمبر
 موڪليو سون ته الله جي عبادت ڪريو ۽ بتن (جي پوڄا) کان پري ٿيو،
 پوءِ منجهانئن ڪي اهڙا آهن جن کي الله هدايت ڪئي ۽ منجهانئن ڪي
 اهڙا آهن جن تي گمراهي ثابت ٿي۔ پوءِ ملڪن ۾ گهمو وري ڏسو ته
 ڪوڙن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي (۳۶)۔ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن هنن کي
 هدايت ڪرڻ لاءِ حرص ڪندين (ته منجهانئن ڪوبه فائدو نه آهي) ڇو ته
 الله جنهن کي گمراه ڪندو آهي تنهن کي هدايت نه ڪندو آهي ۽ انهن جو
 ڪوبه مددگار نه آهي (۳۷)۔ ۽ الله جو پڪي ۽ طرح قسم ڪنڀائون ته جيڪو
 مرنديو تنهن کي الله (وري) نه جياريندو۔ هاڻو! وري (جياريندو) ان (ڳالهه)
 تي وعدو پڪ ٿي چڪو آهي پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (۳۸)۔ هن لاءِ
 (وري جياريندو) ته جنهن بابت تڪرار ڪندا آهن سو انهن کي (الله) پڌرو
 ڪري ٻڌائي ۽ ته ڪافر ڄاڻن ته آهي (پاڻ) ڪوڙا هئا (۳۹)۔ ڪنهن به
 شيءِ لاءِ اسان جو چوڻ بس هي آهي ته جڏهن اسين ان کي پيدا ڪرڻ
 گهرندا آهيون تڏهن ان کي چوندا آهيون ته ٿي ۽ ته ٿي پوندي آهي (۴۰)۔ ۽
 جن پاڻ تي ظلم ٿيڻ کان پوءِ الله (جي واٽ) ۾ وطن ڇڏيو تن کي
 ضرور دنيا ۾ چڱي جاءِ ڏيندا آهيون۔ ۽ ضرور آخرت جو اجر تمام وڏو
 آهي۔ ڪاش جو ڄاڻن ها (۴۱)۔ (اهي نعمتون انهن کي آهن) جن صبر
 ڪيو ۽ (جي) پنهنجي پاڻهار تي ڀروسو ڪن ٿا (۴۲)۔

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ فَسَلُوا أَهْلَ
الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ
الذِّكْرَ لَتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٣٤﴾
أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ
أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٣٥﴾ أَوْ يَأْخُذَهُمْ
فِي تَقْلِبِهِمْ فَتُحْبَطَ عَنْهُمْ أُثْمُهُمْ فَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ
رَبَّكُمْ لَرَّءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٣٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ
يَتَفَقَّهُوا ظِلَّهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ
دُخْرُونَ ﴿٣٧﴾ وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ
دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٨﴾ يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ قَوْمٍ
وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٣٩﴾ وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا آلَ هَارُونَ
أَنْبَاءَهُمْ إِلَهًُا وَاحِدًا فَإِنِّي فَارْهَبُونَ ﴿٤٠﴾ وَلَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَ
الْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَفَخَيْرُ اللَّهِ تَتَّقُونَ ﴿٤١﴾ وَمَا يَكُمُ
مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْأَرُونَ ﴿٤٢﴾
ثُمَّ إِذَا كُشِفَ الضُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾

۽ (اي پيغمبر!) تو کان اڳ (ڪو پيغمبر) مردن کان سواءِ نه موڪليو اٿئون
 انهن ڏانهن وحي ٿي ڪيوسون پوءِ (اي انسانو!) جيڪڏهن (اوهين) نه
 ڄاڻندا آهيو ته علم وارن کان پڇو (۴۳). دليلن ۽ ڪتابن سان
 (موڪلياسون). ۽ اسان توڏانهن قرآن هن لاءِ نازل ڪيو ته جيڪي ماڻهن
 لاءِ نازل ڪيو ويو آهي سو انهن کي بيان ڪري ٻڌائين ۽ مان آهي
 سوچين (۴۴). جن براين جي رت رتي سي (هن کان) بي پوا ٿيا آهن
 ڇا ته الله کين زمين ۾ گهائي ڇڏي يا جتان نه ڄاڻندا هجن اُتان مٿن
 عذاب اچي؟ (۴۵). يا انهن کي سندن گهمڻ ڦرڻ ۾ پڪڙي پوءِ آهي عاجز
 ڪرڻ وارا نه آهن (۴۶). يا پوائتي حالت ۾ کين پڪڙي پوءِ اوهان جو
 پالڻهار ٻاجهارو مهربان آهي (۴۷). الله جيڪي شيون خلقون تن ڏانهن
 چو نه ڏسندا آهن جو سندن پاڇا سڄي ۽ کڀي (پاسي) الله کي سجدو
 ڪندڙ ٿي لڙندا آهن ۽ آهي عاجزي ڪندڙ آهن (۴۸). ۽ جيڪي آسمانن
 ۾ آهي سي ۽ جيڪي ساهدار زمين ۾ آهن سي ۽ ملائڪ (سڀ) الله کي
 سجدو ڪندا آهن ۽ آهي وڌائي نه ڪندا آهن (۴۹). (ملائڪ) پنهنجي
 پالڻهار کان ڊڄندا آهن جو سندن مٿان آهي ۽ جيڪو حڪم ڪبو اٿن
 سو ڪندا آهن (۵۰). ۽ الله فرمايو آهي ته اوهين به خدا ڪري نه وٺو، اُن
 هڪ الله کان سواءِ ٻيو ڪو عبادت جو لائق نه آهي، تنهن ڪري اوهين
 خاص مون کان ڊڄندا رهو (۵۱). ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو
 سندس آهي ۽ اُن جي عبادت سدائين (لازم) آهي. پوءِ الله کان سواءِ ٻين
 کان ڇو ڊڄندا آهيو؟ (۵۲). ۽ جيڪا نعمت اوهان تي ٿيل آهي سا الله
 جي پار کان آهي. پوءِ جڏهن اوهان تي سختي پهچي ٿي تڏهن ڏانهن
 دانھون ڪندا آهيو (۵۳). وري جڏهن اوهان کان ڏک لاهي (تڏهن) جهٽ
 پٽ اوهان مان ڪا ٽولي پنهنجي پالڻهار سان شريڪ مقرر ڪندي
 آهي. (۵۴).

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَهُمْ فَتَمْتَعُوا^{٥٣} فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ^{٥٤} وَيَجْعَلُونَ
 لَهَا لَا يَعْلمُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللَّهِ لَتُسْأَلُنَّ عَنْهَا كُنْتُمْ
 تَفْتَرُونَ^{٥٥} وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَنَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ^{٥٦}
 وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ^{٥٧}
 يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ
 يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلْأَسَاءُ مَا يَحْكُمُونَ^{٥٨} لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
 بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ^{٥٩}
 وَلَوْ يَوَّاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ
 يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ
 سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ^{٦٠} وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ
 أَلْسِنَتُهُمُ الْكُذْبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ لَاجِرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ
 أَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ^{٦١} تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ
 فَرِيقٌ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْبَادُ لَهُمْ فَهُمْ فِيهِمْ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ
 أَلِيمٌ^{٦٢} وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي
 اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ^{٦٣}

هن لاءِ ته کين جيڪي ڏنوسون تنهن جي بي شڪري ڪن۔ پوءِ دنيا ۾ خوش گذاريو، پوءِ سگهو ڄاڻندو (۵۵)۔ ۽ جيڪي کين ڏنوسون تنهن مان (ڪافر) انهن (بتن) لاءِ حصو مقرر ڪندا آهن جي نه ڄاڻندا آهن۔ الله جو قسم آهي ته جيڪي ناهن ٺاهيندا آهيو تنهن بابت ضرور پڇيا ويندو (۵۶)۔ ۽ الله لاءِ ڏيئون (مقرر) ڪندا آهن، اهو پاڪ آهي، ۽ پاڻ لاءِ جيڪي وٺندو اٿن (يعني پٽ۔ سو مقرر ڪندا آهن) (۵۷)۔ ۽ جڏهن منجهانئن ڪنهن هڪ کي ڏيءَ (ڄمڻ) جي خبر ڏيبي آهي (تڏهن) سندس منهن ڪارو ٿي ويندو آهي ۽ اهو ڏک ڀريل ٿيندو آهي (۵۸)۔ جيڪا کيس خراب خبر ڏني وڃي تنهن جي (ناراضِي) سببان قوم کان پيو لکندو آهي۔ (ڳڻتيءَ ۾ پوندو آهي ته) اُن (ڏيءَ جي ٻارا) کي خواريءَ هوندي (به زنده) رکي يا اُن کي مٽيءَ ۾ ڊبي ڇڏي۔ خبردار آهي جيڪو فيصلو ڪندا آهن سو بچڙو آهي (۵۹)۔ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جو مثال بچڙو آهي۔ ۽ الله جو مثال شاهون آهي۔ ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (۶۰)۔ ۽ جيڪڏهن الله ماڻهن کي سندن ظلم سببان پڪڙي ته ڪنهن چرندڙ کي زمين تي نه ڇڏي پر انهن کي مقرر مدت تائين مهلت ڏيندو آهي، پوءِ جنهن مهل سندن مدت پهچندي (تنهن مهل) هڪ گهڙي نڪي دير ڪندا ۽ نڪي اڳيرو ويندا (۶۱)۔ ۽ الله لاءِ اها شيءِ مقرر ڪندا آهن جيڪا (پاڻ) ناپسند ڪندا آهن ۽ سندن زبانون ڪوڙ بڪنديون آهن ته، سندن لاءِ (ڇوٽڪاري جي) چڱائي آهي۔ بلاشڪ انهن لاءِ (دوزخ جي) باهه آهي ۽ اهي حد کان لنگهي ويل آهن (۶۲)۔ الله جو قسم آهي ته بيشڪ توکان اڳ امتن ڏانهن (پيغمبر) موڪلياسون پوءِ کين شيطان سندن عمل چڱا ڪري ڏيکاريا پوءِ اهو اڄ سندن دوست آهي ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۶۳)۔ ۽ (اي پيغمبر!) توتي ڪتاب هن کان سواءِ نازل نه ڪيو سون ته جن اُن بابت تڪرار ڪيو تن لاءِ تون وضاحت ڪرين ۽ (پڻ) مؤمن قوم لاءِ هدايت ۽ پاڇهه آهي (۶۴)۔

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٥﴾ وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُّسْقِيكُمُ
مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ ﴿٦٦﴾
وَمِنْ شَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا
حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى
النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿٦٨﴾
ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الشَّجَرِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلًا يَخْرُجُ مِنْ
بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٩﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ
يُؤَدُّ إِلَى آذَانِ الْعُمَرَاءِ لَأَيُّعَلَّكُمْ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾ وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ
فُضِّلُوا بِرَأْدِ رِزْقِهِمْ عَلَى مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِنِعْمَةِ
اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٧١﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
وَلَعَلَّكُمْ تَكُونُونَ رَاقِينَ وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ بَنِينَ وَبَنَاتٍ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمُ مِنَ
الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

۽ الله آسمان کان (مينهن جو) پاڻي وسايو پوءِ ان سان زمين کي سندس ويرانيءَ کان پوءِ آباد ڪيائين۔ بيشڪ ان ۾ ٻڌندڙ قوم لاءِ نشاني آهي (۶۵)۔ ۽ بيشڪ ديورن ۾ اوهان لاءِ عبرت آهي۔ جيڪي سندن ڀيڻن ۾ آهي تنهن مان ڇيڻن ۽ رت جي وچان نج کير اوهان کي پياريندا آهيون جو پيئندڙن کي لذت ڏيندڙ آهي (۶۶)۔ ۽ ڪجين جي ۽ انگورن جي ميون مان ڪو (اهڙو قسم) آهي جو ان مان شراب ۽ سٺي روزي بڻائيندا آهيون۔ بيشڪ ان ۾ سمجهدار قوم لاءِ نشاني آهي (۶۷)۔ ۽ تنهنجي پالڻهار ماڪيءَ جي مک ڏانهن الهام ڪيو ته ڪن جبلن ۾ ۽ وڻن ۾ ۽ جن (شين) مان (ماڻهو گهرن جون) چٽيون جوڙيندا آهن تن ۾ گهر بڻاءِ (۶۸)۔ وري هر جنس جي ميون مان ڪاءُ پوءِ پنهنجي پالڻهار جي واڻن تي آسانيءَ سان هل۔ سندس ڀيڻن مان رنگا رنگ پيڻ جي شيءِ (يعني ماڪي) نڪرندي آهي منجهس ماڻهن لاءِ شفا آهي۔ بيشڪ ان ۾ سوچ ڪندڙ قوم لاءِ عبرت آهي (۶۹)۔ ۽ الله اوهان کي خلقيو وري اوهان کي ماريندو، ۽ اوهان مان ڪو نڪمي (جهورا) عمر ڏانهن هن لاءِ موتايو ويندو آهي ته ڄاڻڻ کان پوءِ ڪجهه نه ڄاڻي۔ بيشڪ الله وڏو ڄاڻندڙ وڏي وس وارو آهي (۷۰)۔ ۽ الله اوهان مان هڪڙن کي ٻين کان وڌيڪ روزي ڏني آهي، پوءِ اهي وڏ ڏنل روزي وارا پنهنجي روزيءَ کي پنهنجن ٻانهن تي موٽائڻ وارا نه آهن ته اهي (سڀ) منجهس برابر هجن۔ پوءِ الله جي نعمتن جو ڇو انڪار ڪندا آهن؟ (۷۱)۔ ۽ الله اوهان لاءِ اوهان جي جنس مان زالون پيدا ڪيون ۽ اوهان جي زالن مان پٽ ۽ پوٽا (پيدا) ڪيائين ۽ اوهان کي سٺين شين مان روزي ڏنائين۔ پوءِ ڇو باطل کي مڃيندا آهن ۽ اهي ڇو الله جي نعمتن جو انڪار ڪندا آهن؟ (۷۲)۔

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِنَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ^(٤٣) فَلَا تَضُرُّوهُ
بِاللَّهِ الْأَمْثَالُ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ^(٤٤) ضَرَبَ
اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ
مِمَّا نَرِيقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ
يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ^(٤٥) وَضَرَبَ
اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ
كُلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي
هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ^(٤٦)
وَاللَّهُ غِيبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا
كَلِمَةٍ الْبَصَرُ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ^(٤٧)
وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونٍ أُمّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَ
جَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^(٤٨)
الْمُيَرَوُا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يُمْسِكُهُنَّ
إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ^(٤٩)

۽ الله ڌاران انهن جي عبادت ڪندا آهن جيڪي آسمانن ۽ زمين مان کين روزي ڏيڻ جو ڪجهه اختيار نه رکندا آهن ۽ نه ڪي (ڪجهه ڪري) سگهندا آهن (۷۳). پوءِ الله لاءِ (بيچرا) مثال بيان نه ڪريو. چو ته الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نه ڄاڻندا آهيو (۷۴). الله هڪ خريد تيل پانهي جو مثال بيان ڪري ٿو جنهن جو ڪنهن شيءِ تي وس نه هجي ۽ (ٻيو) اهو جنهن کي پاڻ وٽان چڱي روزي ڏني سون پوءِ اهو ان مان (اسان جي واٽ ۾) گجهو ۽ پڌرو خرچ ڪندو هجي (اهي ٻئي پاڻ ۾) برابر آهن ڇا؟ سڀ ساراهه الله کي جڳائي. پر انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (۷۵). ۽ الله ٻن ماڻهن جو (ٻيو) مثال بيان ڪري ٿو جن ٻنهي مان هڪڙو گونگو هجي ڪنهن شيءِ تي وس ڪونه هجيس ۽ اهو پنهنجي مالڪ تي بار هجي جيڏانهن موڪليس اتان ڪا پلائي نه آئي. اهو انهيءَ جي برابر آهي ڇا جيڪو انصاف جو حڪم ڏئي ۽ اهو سڌي واٽ تي هجي؟ (۷۶). ۽ آسمانن ۽ زمين جو گجهه الله کي (معلوم) آهي. ۽ قيامت (اٿڻ) جو ڪم (سندس اڳيان) رڳي اک ڇنڀ (جي ديرا) جهڙو آهي بلڪه اهو انهي کان به وڌيڪ نزديڪ آهي. چو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۷۷). ۽ الله اوهان کي اوهان جي مائٽن جي پيڻن مان ڪڍيو جو ڪجهه نه ڄاڻندا هيو ۽ اوهان جا ڪن ۽ اکيون ۽ دليون بڻايائين ته مان اوهين شڪرانو ڪريو (۷۸). آسمان جي فضا ۾ لڙڪيل پکين ڏانهن نه ڏسندا آهن ڇا؟ انهن کي الله کان سواءِ ڪوئي نه جهليندو آهي. بيشڪ ان ۾ ايمان واري قوم لاءِ نشانيون آهن (۷۹).

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ
الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ
وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَاثًا وَمَتَاعًا
إِلَى حِينٍ ٨٠ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْهَا خَلْقَ ظِلَالٍ وَجَعَلَ لَكُمْ
مِّنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ
وَسَرَابِيلَ تَقِيكُمُ بَأْسَكُمْ كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ٨١ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ
الْمُبِينُ ٨٢ يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ
الْكَافِرُونَ ٨٣ وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا
يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ٨٤ وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ
ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ٨٥ وَ
إِذَا رَأَوْا الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَشْرَكَاهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ
شُرَكَائُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ فَأَلْقَوْا
إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ٨٦ وَالْقَوَا إِلَى اللَّهِ
يَوْمَ يَذِلُّ السَّالِمَ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ٨٧

۽ الله اوهان جي گهرن مان اوهان لاءِ آرام (جو هندا) بڻايو ۽ ديورن جي چمڙن مان اوهان لاءِ گهر بڻايائين جن کي اوهين پنهنجي مسافري جي ڏينهن ۽ پنهنجي ڪنهن هنڌ رهڻ جي ڏينهن ۾ هلڪو پائيندا آهيو ۽ سندن اُٺن ۽ سندن مِلَسَن ۽ سندن ڏاسن مان (گهر جو) اسباب ۽ فائدي جو سامان بڻايو ٿا (جو گچ) مدت تائين (ڪم ڏئي ٿو) (۸۰). ۽ الله پنهنجي خلقيل شين مان اوهان لاءِ چاڻئون بڻايون ۽ جبلن مان اوهان لاءِ چرون بڻايائين ۽ اوهان لاءِ ڪپڙا بڻايائين جي اوهان کي گرمي (۽ سردي) کان بچائيندا آهن ۽ ڪپڙا جي، اوهان کي اوهان جي ويڙهه کان بچائيندا آهن. اهڙي طرح اوهان تي پنهنجي نعمت پوري ڪندو آهي ته مان اوهين فرمانبرداري ڪريو (۸۱). پوءِ جيڪڏهن ڦرندا ته (اي پيغمبر) توتي پڌري پيغام پهچائڻ کان سواءِ (پيو ڪي) نه آهي (۸۲). الله جي نعمت ڄاڻندا آهن وري اُن کي نه مڃيندا آهن ۽ انهن مان گهڻا ڪافر آهن (۸۳). ۽ جنهن ڏينهن سڀ ڪنهن ٽوليءَ مان (هڪ) شاهد ڪڙو ڪنداسون انهيءَ ڏينهن ڪافرن کي (عذر ڪرڻ لاءِ) موڪل نه ڏبي ۽ نڪي انهن جا عذر قبول ڪيا ويندا (۸۴). ۽ جڏهن ظالم عذاب ڏسندا تڏهن کائڻ (عذاب) نڪي هلڪو ڪبو ۽ نڪي انهن کي مهلت ڏبي (۸۵). ۽ جڏهن مشرڪ پنهنجن بتن کي ڏسندا (تڏهن) چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! هي اسان جا آهي بت آهن جن کي توکان سواءِ سڏيندا هئاسين، پوءِ آهي (بت) انهن کي ورندي ڏيندا ته اوهين ڪوڙا آهيو (۸۶). انهيءَ ڏينهن الله جي آڏو عاجزي ڪندا ۽ جيڪو ٺاه ٺاهيندا هئا سو کائڻ پلجي ويندو (۸۷).

الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا
فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ^{٨٨} وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ
أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا
عَلَى هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَ
هُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ^{٨٩} إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ
بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَائِي ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ
الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ^{٩٠} وَ
أَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ
بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ^{٩١} وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا
مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ
تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَى مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ^{٩٢} وَلِيُبَيِّنَ
لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ^{٩٣} وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ
وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ^{٩٤} وَلَسْأَلَنَّ عَنْمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ^{٩٥}

جن انڪار ڪيو ۽ الله جي وات کان (ماڻهن کي) جهليو تن کي عذاب جي مٿان عذاب انهيءَ سببان وڌائينداسون جو (هو) فساد ڪندا هئا (۸۸). ۽ اُن ڏينهن هر ٽوليءَ ۾ سندن جنس مان مٿن شاهد بيهارينداسون ۽ (اي پيغمبر!) توکي هنن (ڪافرن) تي شاهد آئينداسون. ۽ هر شيءِ جي وضاحت لاءِ ۽ مسلمانن جي هدايت ۽ پاڇه ۽ خوشخبري ڏيڻ لاءِ تو تي ڪتاب نازل ڪيو سون (۸۹). بيشڪ الله انصاف ۽ پلائي (ڪرڻ) ۽ مائتي وارن کي ڏيڻ جو حڪم ڪري ٿو ۽ بي حياتيءَ ۽ برائيءَ ۽ زبردستيءَ کان جهلي ٿو، اوهان کي نصيحت ڏئي ٿو ته مان اوهين نصيحت وٺو (۹۰). ۽ جڏهن اوهين الله جو (نالو وٺي پاڻ ۾) انجام ڪريو (تڏهن اهو) انجام پاڙيو ۽ اوهين قسمن کي سندن پڪي ڪرڻ کان پوءِ نه پڇو جو بيشڪ الله کي پاڻ تي نگهبان ڪيو اٿو. چو ته جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڄاڻندو آهي (۹۱). ۽ اُن عورت وانگر نه ٿيو جنهن پنهنجو ست (ڪٽڻ ۽) پڪي ڪرڻ کان پوءِ چني کوهي ڇڏيو. اوهين قسمن کي هن لاءِ پاڻ ۾ حيلو بڻايو ته (هڪ) ٽولي ٻيءَ ٽوليءَ کان وڌيڪ ٿئي. الله ته اوهان کي رڳو اُن سان پرکيندو آهي. ۽ جنهن بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو سو قيامت جي ڏينهن اوهان جي لاءِ ضرور بيان ڪندو (۹۲). ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته اوهان کي هڪ جماعت ڪري ها پر جنهن جي لاءِ وڻندو اٿس تنهن کي گمراه ڪندو آهي، ۽ جنهن جي لاءِ وڻندو اٿس تنهن کي هدايت ڪندو آهي. ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن بابت اوهين ضرور پڇيو (۹۳).

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ

ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّوءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَ

لَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ^{٩٣} وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا

إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ^{٩٤} مَا عِنْدَكُمْ

يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا

أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ^{٩٥} مَنْ عَمِلَ صَالِحًا

مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّاهُ حَيَاةً طَيِّبَةً

وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ^{٩٦} فَإِذَا

قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ^{٩٨}

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ

يَتَوَكَّلُونَ^{٩٩} إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ

هُمُ بِهِ مُشْرِكُونَ^{١٠٠} وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَّكَانَ آيَةٍ وَ

اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنْزَلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ

لَا يَعْلَمُونَ^{١٠١} قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ

لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ^{١٠٢}

۽ اوهين پنهنجن قسمن کي پاڻ ۾ ٺڳي نه بڻايو نه ته انهن جي پڪي ڪرڻ کان پوءِ اوهان جا پير ترڪندا ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهلڻ سببان سزا چڪندؤ، ۽ اوهان کي وڏو عذاب ٿيندو (۹۴). ۽ الله جي انجام کي ٿوري مله سان نه وڪڙو، ڇو ته جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو ته جيڪي الله وٽ آهي سو اوهان جي لاءِ چڱو آهي (۹۵). جيڪي اوهان وٽ آهي سو کڻي ويندو ۽ جيڪي الله وٽ آهي سو هميشه رهڻ وارو آهي. ۽ جن صبر ڪيو تن کي سندن عملن جو بلڪل ڀلو بدلو ڏينداسون (۹۶). جنهن چڱو عمل ڪيو (پوءِ) اهو مرد هجي يا عورت ۽ اهو مؤمن هوندو ته ضرور کيس ڀلي حياتي ڏيئي جيارينداسون، ۽ جيڪي ڪندا هئا تنهن جو بدلو ضرور کين تمام ڀلو ڏينداسون (۹۷). پوءِ (اي پيغمبر!) جڏهن قرآن پڙهين تڏهن تڙيل شيطان (جي شر) کان الله جي سام ڀڄ (۹۸). ان کي ايمان وارن تي ۽ جي پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪندا آهن تن تي ڪو غلبو نه آهي (۹۹). سندس غلبو رڳو انهن تي آهي جيڪي کيس دوست رکندا آهن ۽ (انهن تي به) جيڪي الله سان شريڪ (مقرر) ڪندا آهن (۱۰۰). ۽ جڏهن هڪڙيءَ آيت جي جاءِ تي ٻي آيت مٿي آڻيندا آهيو ۽ الله جيڪي نازل ڪندو آهي سو چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (تڏهن) چوندا آهن ته تون رڳو پاڻون بڻائيندڙ آهين. (نه!) بلڪه انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (۱۰۱). (اي پيغمبر!) کين چؤ ته اهو قرآن تنهنجي پالڻهار وٽان جبرئيل سج سان هن لاءِ نازل ڪيو آهي ته مؤمنن کي ثابت رکي ۽ مسلمانن لاءِ هدايت ۽ خوشخبري هجي (۱۰۲).

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي

يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَبِي ۖ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿١٠٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ

عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾ إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ

بِآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٠٥﴾ مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ

بَعْدِ إِيْمَانِهِ إِلَّا مِنْ أَكْرَهٍ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ

مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللَّهِ وَلَهُمْ

عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا

عَلَى الْآخِرَةِ ۖ وَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿١٠٧﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ

وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٠٨﴾ لَّا جَزَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ

الْخَيْرُونَ ﴿١٠٩﴾ ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنَّا بَعْدَ

مَا فُتِنُوا أَنَّمَّ جَاهِدُوا وَصَبَرُوا ۖ إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا

لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٠﴾ يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ

نَفْسِهَا وَتُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١١﴾

۽ بيشڪ ڄاڻندا آهيون ته اُهي چوندا آهن ته اُن (پيغمبر) کي ڪو ماڻهو
 سڀڪاريندو آهي۔ جنهن ڏانهن اها نسبت ڪندا آهن تنهن جي ٻولي عجمي
 آهي ۽ هيءُ (قرآن) چڻي عربي ٻوليءَ ۾ آهي (۱۰۳)۔ بيشڪ جيڪي الله
 جي آيتن کي نه مڃيندا آهن تن کي الله سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي ۽ انهن
 لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۱۰۴)۔ ڪوڙو ٺاه انهن کان سواءِ ڪونه
 ٺاهيندو آهي جيڪي الله جي آيتن کي نه مڃيندا آهن، ۽ اُهي (پاڻ) ڪوڙا
 آهن (۱۰۵)۔ جنهن کي (ڪفر ڪرڻ تي) زور ڪيو وڃي (اهو زبان سان
 ڪجهه چوي) ۽ سندس دل ايمان سان مطمئن هجي اُن کان سواءِ جيڪو
 پنهنجي ايمان اٿڻ کان پوءِ الله جو انڪار ڪري بلڪ جيڪو ڪفر سان
 سينو ويڪرو ڪري (يعني راضي ٿئي) اهڙن تي الله جو ڏمر آهي، ۽ انهن
 لاءِ وڏو عذاب آهي (۱۰۶)۔ اهو هن ڪري جو انهن دنيا جي حياتي کي
 آخرت کان زياده پسند ڪيو آهي ۽ (انهيءَ ڪري) ته الله ڪافرن جي قوم
 کي هدايت نه ڪندو آهي (۱۰۷)۔ اُهي آهي آهن جو سندن دليق ۽ سندن
 ڪن ۽ سندن اکين تي الله مهر هڻي ۽ اُهي بي خبر آهن (۱۰۸)۔ بلاشڪ
 اُهي ئي آخرت ۾ خساري وارا آهن (۱۰۹)۔ وري بيشڪ تنهنجو پالڻهار انهن
 کي (بخشي ٿو) جيڪي (ڪفر جي ڪلمي چوڻ لاءِ ڪافرن جي هٿان)
 ايذايا ويا پوءِ وطن ڇڏيائون وري جهاد ڪيائون ۽ صبر ڪيائون۔
 بيشڪ تنهنجو پالڻهار اُن کان پوءِ ضرور بخشڻهار مهربان آهي (۱۱۰)۔
 انهيءَ ڏينهن هر هڪ ماڻهو پنهنجي جيءَ طرفان جهيڙو ڪندو ايندو ۽ هر
 هڪ ماڻهو جيڪي ڪمابو تنهن جو کيس پورو بدلو ڏيو ۽ انهن سان ظلم
 نه ڪيو (۱۱۱)۔

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً
يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ
اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا
يَصْنَعُونَ ﴿١١٢﴾ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ
فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٣﴾ فَكُلُوا مِنَّمَا
رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا ۚ وَاشْكُرُوا لِنِعْمَتِ اللَّهِ إِنَّ
كُنْتُمْ لِرِآيَاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَ
الدَّمَ وَلَحْمَ الْخَيْزِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمِنَ
اضْطِرٍّ غَيْرَ بَاطِلٌ ۚ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٥﴾
وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ السِّنُّكُمْ الْكُذِبَ هَذَا
حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِّتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ ۚ إِنَّ
الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١١٦﴾
مَتَاعٌ قَلِيلٌ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٧﴾ وَعَلَى الَّذِينَ
هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَا
ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

۽ الله هڪ ڳوٺ جو (هڪ) قصو بيان ڪيو آهي جو امن ۽ سکون سان هو ان کي سندس روزي هر ڪنهن هنڌان ججهي ايندي هئي پوءِ الله جي نعمتن جي بي شڪري ڪيائين پوءِ جيڪي ڪندا هئا تنهن سببان الله کيس بڪ ۽ پو جي پوشاڪ (جو مزو) چڪايو (۱۱۲). ۽ بيشڪ منجهانئن (هڪ) پيغمبر وٽن آيو پوءِ کيس ڪوڙو پانيائون تنهن ڪري کين عذاب پڪڙيو ۽ اهي ظالم هئا (۱۱۳). پوءِ الله اوهان کي جيڪا حلال (۽) سٺي شيءِ روزي ڪري ڏني تنهن مان کائو ۽ جيڪڏهن اوهين خاص الله جي عبادت ڪندا آهيو ته سندس نعمتن جو شڪرانو ڪريو (۱۱۴). مثل دور ۽ رت ۽ سوئر جو ماس ۽ جنهن شيءِ کي الله جي نالي کان سواءِ پئي جي نالي سان سڏيو وڃي تنهن کان سواءِ پيو (ڪجهه به) اوهان تي حرام نه ڪيائين، پوءِ جيڪو نڪي بي فرماني ڪندڙ ۽ نه ڪي حد کان لنگهندڙ تي لاچار ٿئي (۽ کائي) ته بيشڪ الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۱۵). ۽ جن شين کي اوهان جون زبانون ڪوڙ سان بيان ڪنديون آهن تن لاءِ (هن ڪري) نه چئو ته هيءَ حلال آهي ۽ هيءَ حرام آهي ته الله تي ڪوڙو ٺاه ناهيو. چو ته جيڪي الله تي ڪوڙو ٺاه ناهيندا آهن سي (ڪڏهن) نه چٽندا (۱۱۶). ۽ هيءَ (حياتي) ٿوري موڙي آهي ۽ انهن لاءِ آخرت ۾ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۱۱۷). ۽ جيڪي تو تي هن کان اڳ بيان ڪيوسون سو يهودين تي حرام ڪيو هوسون، ۽ اسان مٿن ظلم نه ڪيو پر (هو) پاڻ تي ظلم ڪندا هئا (۱۱۸).

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ
 بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ١١٩
 إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ
 الْمُشْرِكِينَ ١٢٠ شَاكِرًا لِلْنِّعَةِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ
 مُسْتَقِيمٍ ١٢١ وَاتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّا فِي الْآخِرَةِ لَمُنَ
 الصَّالِحِينَ ١٢٢ ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
 وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ١٢٣ إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ
 اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا
 كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ١٢٤ أَدْعُرُّ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ
 وَالْبُوعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ
 رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ١٢٥
 وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ ١٢٦ وَلَئِنْ
 صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ١٢٧ وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ
 وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ١٢٨
 إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ١٢٩

وري جن بي سمجھائي سان بچڙا ڪم ڪيا وري اُن کان پوءِ توبه ڪيائون ۽ پاڻ سڌاريائون تن لاءِ تنهنجو پالڻهار اُن (توبه) کان پوءِ بلڪل ضرور بخشڻهار مهربان آهي (۱۱۹). ابراهيم هڪ طرفو ٿيل الله جي عبادت ڪندڙ امام هو ۽ مشرڪن مان نه هو (۱۲۰). الله جي نعمتن جو شڪر ڪندڙ هو۔ (الله) کيس سڳورو ڪيو ۽ سڌي واٽ ڏانهن هدايت ڪيائينس (۱۲۱). ۽ دنيا ۾ کيس چڱائي ڏني سون۔ ۽ بيشڪ اهو آخرت ۾ پلارن مان آهي (۱۲۲). (اي پيغمبر! اُن کان) پوءِ تو ڏانهن وحي ڪيوسون ته هڪ مهاڙي ابراهيم جي دين جي تابعداري ڪر۔ ۽ ابراهيم مشرڪن مان نه هو (۱۲۳). جن چنچر بابت تڪرار ڪيو تن کان سواءِ ٻين تي اُن (جي تعظيم) جو حڪم لازم نه ڪيو ويو۔ ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار قيامت جي ڏينهن سندن وچ ۾ انهيءَ جو ضرور نبيرو ڪندو جنهن ۾ تڪرار ڪندا آهن (۱۲۴). (اي پيغمبر!) حڪمت ۽ سهڻي نصيحت سان پنهنجي پالڻهار جي واٽ ڏانهن (ماڻهن کي) دعوت ڏي ۽ سهڻي نموني ساڻن بحث ڪر۔ چو ته جيڪو الله جي واٽ کان گمراه ٿيو تنهن کي تنهنجو پالڻهار وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي ۽ اهو هدايت وارن کي (به) وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي (۱۲۵). ۽ جيڪڏهن (ڪافرن کان) بدلو وٺو ته جيترو ايڏايا ويا هجو اوترو انهن کي ايڏايو۔ ۽ جيڪڏهن اوهين صبر ڪريو ته اهو صابرن لاءِ پلو آهي (۱۲۶). ۽ (اي پيغمبر!) صبر ڪر ۽ تنهنجو صبر الله جي توفيق سان ئي آهي ۽ جيڪو قريب ڪندا آهن تنهن بابت نڪي مٿن ڏک ڪر ۽ نڪي تنگ دل ٿي (۱۲۷). پڪ جيڪي پرهيزگاري ڪندڙ آهن ۽ جيڪي پلارا آهن تن سان الله گڏ آهي (۱۲۸).

سُورَةُ بَنِي إِسْرَءِيلَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

سُبْحَنَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ
 الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنَ
 آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ① وَآتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَ
 جَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ أَلاَّ يَتَّخِذُوا مِن دُونِي وَكِيلًا ②
 ذُرِّيَّةً مِّنْ حَمَلِنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ③
 وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ
 مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ④ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا
 عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ
 وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ⑤ ثُمَّ رَدَدْنَاهُمْ أَلَيْسَ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ
 وَآمَدَدْنَاهُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاهُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ⑥
 إِنَّ أَحْسَنَهُمْ أَحْسَنُكُمْ لَأَنفُسِكُمْ ⑦ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا
 فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيُسْوَوُا وَجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا
 الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتْبِيرًا ⑧

سورة بني اسرائيل هڪي آهي ۽ هي هڪ سو
يارهن آيتون ۽ يارهن رڪوع آهي.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اهو (الله) پاڪ آهي جنهن پنهنجي پانهي (محمد ﷺ) کي هڪڙي رات (جي اندر) تعظيم واريءَ مسجد (حرام) مان، انهيءَ مسجد اقصيٰ تائين، جنهن جي چوڌاري برڪت رکي سون، هن لاءِ سير ڪرايو ته کيس پنهنجيون نشانين ڏيکاريون. بيشڪ اهوئي ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (١). ۽ موسيٰ کي ڪتاب (توريت) ڏنسون ۽ ان کي بني اسرائيلن لاءِ هدايت ڪرڻ وارو ڪيوسون (۽ چيوسون) ته مون (الله) کان سواءِ (ٻيو) ڪو پرجهلو نه وٺو (٢). اي (ان قوم جو) اولاد! جن کي نوح سان گڏ (ٻيڙيءَ ۾) چاڙهيوسون. بيشڪ اهو شاڪر پانهو هو (٣). ۽ بني اسرائيلن ڏانهن (سندن) ڪتاب ۾ (هي حڪم) موڪليوسون ته اوهين ملڪ ۾ ٻه ڀيرا ضرور فساد ڪندؤ ۽ اوهين ضرور وڏي سرڪشي ڪندؤ (٤). پوءِ جڏهن پنهنجن مان پهريون انجام (فساد جو) ايندو (تڏهن) اوهان تي پنهنجا ڏاڍا سورهيه پانها کڙا ڪندا سون جي شهرن جي وچ ۾ ڪاهي پوندا. ۽ اهو انجام (پورو) ٿيڻو آهي (٥). وري اوهان کي هڪ ڀيرو مٿن غلبو ڏينداسون ۽ مال ۽ اولاد سان اوهان کي (لڳو لڳ) وڌائينداسون ۽ اوهان جي لشڪر کي وڌائينداسون (٦). جيڪڏهن اوهين چڱائي ڪندؤ ته (اها) پاڻ لاءِ چڱائي ڪندؤ ۽ جيڪڏهن اوهين بچڙائي ڪندؤ ته پاڻ لاءِ. پوءِ جڏهن ٻيو انجام (فساد جو) پهچندو ته ٻيا اوهان جا منهن ارها ڪندا ۽ اهڙي طرح مسجد ۾ گهڙندا جهڙي طرح ان ۾ پهريون ڀيرو گهڙيا هئا ۽ جنهن تي غالب ٿيندا تنهن کي چڱي طرح اڃاڙيندا (٧).

عَلَى رُكْبِكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمُ ۖ وَإِنْ عُدْتُمْ عَدُنَا ۖ وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ
 لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ۝ إِنْ هَذَا الْقُرْآنُ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ ۖ وَ
 يُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ۝
 وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ ۖ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۝
 وَيَذَرُ الْإِنْسَانُ بِالْإِشْرَافِ ۖ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ۝
 وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ ۖ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ
 النَّهَارِ مُبْصِرَةً ۖ لَتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ ۖ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ
 وَالْحِسَابَ ۖ وَكُلُّ شَيْءٍ فَصَلْنَاهُ تَفْصِيلًا ۝ وَكُلُّ إِنْسَانٍ لِّزَمْنِهِ
 لَظِيرَةٌ ۖ فِي عُنُقِهِ ۖ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ۝
 اقْرَأْ كِتَابَكَ ۖ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ۝ مِّنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا
 يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّ ۖ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۖ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ
 وِزْرَ أُخْرَىٰ ۖ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ ۖ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ۝ وَإِذَا أَرَدْنَا
 أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً ۖ أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا
 الْقَوْلُ ۖ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ۝ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِن
 بَعْدِ نُوحٍ ۖ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ۝

(چيو ويو ته) اوهان جو پالڻهار ويجهوئي اوهان تي باجه ڪندو، ۽ جيڪڏهن اوهين (ٽيون پيرو) ڦرندؤ ته اسين به (سزا ڏيڻ ڏانهن) ڦرنداسون۔ ۽ ڪافرن لاءِ دوزخ کي قيد خانو مقرر ڪيوسون (٨). هيءُ قرآن انهيءَ (وات) ڏانهن رستو ڏيکاريندو آهي جيڪا ڏاڍي سڌي آهي ۽ انهن مؤمنن کي خوشخبري ڏيندو آهي جيڪي چڱا ڪم ڪندا آهن ته انهن لاءِ بلڪل وڏو اجر آهي (٩). ۽ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن لاءِ بلڪل ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿئون (١٠). ۽ انسان برائيءَ کي (اهڙو) گهرندو آهي جهڙو پلائيءَ کي سندس گهرڻ هوندو آهي۔ ۽ انسان جلد باز آهي (١١). ۽ رات ۽ ڏينهن کي به نشانيون ڪيون سون پوءِ رات جي نشاني کي مڃايوسون ۽ ڏينهن جي نشاني کي هن لاءِ روشن ڪيوسون ته پنهنجي پالڻهار جو فضل ڳوليو ۽ (پڻ هن لاءِ) ته اوهين سالن جو ڳاڻاڻو ۽ حساب ڄاڻو۔ ۽ هر هڪ شيءِ جو تفصيلي بيان ڪيوسون (١٢). ۽ هر ماڻهو جي ڳچيءَ ۾ سندس عمل نامو ٻڌوسون۔ ۽ قيامت جي ڏينهن هڪ ڪتاب انهي لاءِ ڪينداسون جو ان کي کليل ملندو (١٣). (چيو ويندس ته) پنهنجو ڪتاب پڙه۔ اڄ تنهنجو نفس ئي توتي حساب وٺندڙ ڪافي آهي (١٤). جيڪو هدايت وارو ٿيو اهو رڳو پاڻ لاءِ ئي هدايت وارو ٿيو ۽ جيڪو ڀلو (گمراه ٿيو) سو رڳو پاڻ لاءِ ڀلندو۔ ۽ ڪو به ڪندڙ ٻئي ڪنهن جو بهار نه ڪندو۔ ۽ اسين اڃا تائين عذاب ڪندڙ نه آهيون جيستائين ڪنهن پيغمبر کي (نه) موڪليون (١٥). ۽ جڏهن اسين ڪنهن ڳوٺ کي ناس ڪرڻ گهرندا آهيون (تڏهن) انهن مان آسودن کي (پيغمبرن جي معرفت پنهنجي عبادت جو) حڪم ڪندا آهيون پوءِ منجهس نافرماني ڪندا آهن تنهن ڪري مٿس عذاب لازم ٿيندو آهي پوءِ چڱي طرح ان جي پاڙ پٽيندا آهيون (١٦). ۽ ڪيترائي جهانن مان نوح کان پوءِ ناس ڪياسون۔ ۽ تنهنجو پالڻهار پنهنجن ٻانهن جي گناهن جي خبر رکندڙ ڏسندڙ ڪافي آهي (١٧).

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا
 لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلُهُ مِنْهُ مُوَمَّادٌ حُورًا ١٨ وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا
 سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ١٩ كَلَّا تَتَدَّبَّرُونَ
 وَهُوَ لَا مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ٢٠ أَنْظِرْ كَيْفَ
 فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَلِلْآخِرَةِ الْكِبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ٢١
 لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مِنْهُ مِوَاثًا مَحْذُورًا ٢٢ وَقَضَى رَبُّكَ
 أَتَتَعْبُدُونَ إِلَّا آيَاتَهُ وَيَا أُولِي الدِّينِ احْسَانًا أَمَا يَبْلُغْنَ عِنْدَكَ الْكِبَرُ
 أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آفٌ وَلَا تُنْهَرُهَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا
 كَرِيمًا ٢٣ وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا
 كَمَا رَبَّيْنِي صَغِيرًا ٢٤ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَادِقِينَ
 فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ٢٥ وَاتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ وَالْيَسِيرِينَ
 وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تَبْذُرْ رِيبًا ٢٦ إِنْ الْبَذِيرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ
 الشَّيْطَانِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ٢٧ وَإِنَّمَا تَعْرِضُ عَنْهُمْ ابْتِغَاءَ
 رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَيَّسُورًا ٢٨ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ
 مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا ٢٩

جيڪو دنيا (جي آسودگي) گهرندو آهي تنهن کي منجهس جيڪي گهرندا آهيون سو جلد ڏيندا آهيون، جنهن لاءِ گهرندا آهيون (تنهن کي ڏيندا آهيون) وري ان لاءِ دوزخ مقرر ڪيوسون، جنهن ۾ (هو) خوار (۽) تڙيل ٿي گهرندو (١٨). ۽ جنهن آخرت گهري ۽ ان لاءِ چڱي ڪوشش ڪئي ۽ اهو مؤمن (ب) هجي سي آهي آهن جن جي ڪوشش قبول ٿيل آهي (١٩). هن ٽوليءَ جي ۽ هن ٽوليءَ جي هر هڪ کي تنهنجي پالڻهار جي بخشش مان لڳو لڳ ڏيون ٿا ۽ تنهنجي رب جي ذات ڪا روڪيل نه آهي (٢٠). ڏس ته انهن مان هڪڙن کي ٻين کان (دنيا منجهه رزق ۽ مرتبي ۾) ڪهڙي طرح پلو ڪيو اٿئون ۽ آخرت ته درجن جي ڪري بلڪل وڌي ۽ مان ڏيڻ ڪري بلڪل وڌيڪ آهي (٢١). (اي انسان تون) الله سان ٻيو ڪو معبود مقرر نه ڪر نه ته پشيمان (۽) خوار ٿي وهندي (٢٢). ۽ تنهنجي پالڻهار حڪم ڪيو آهي ته ان کان سواءِ ٻئي ڪنهن جي عبادت نه ڪريو ۽ ماءُ پيءُ سان نيڪي ڪريو جيڪڏهن ٻنهي مان ڪو هڪڙو تنهنجي آڏو ٻڌائي ڪي پهچي يا ٻئي ته کين تون آف (ب) نه چئج ۽ نڪي کين جهڻڪج ۽ ساڻن چڱي ڳالهه (آدب واري) ڳالهائج (٢٣). ۽ انهن لاءِ عاجزي جون ٻانهون نرميءَ مان هيٺاهيون ڪج ۽ چئج ته اي منهنجا پالڻهار! انهن تي (اهڙي طرح) ٻاجه ڪر جهڙي طرح مون کي ننڍپڻ ۾ پاليائون ٿي (٢٤). جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي سو اوهان جو پالڻهار چڱي طرح ڄاڻندڙ آهي. جيڪڏهن اوهين سڌريل هوندؤ (ته بخشيندؤ) ڇو ته الله توبه ڪندڙن کي بخشڻهار آهي (٢٥). ۽ ماڻهي وارن ۽ مسڪينن کي ۽ مسافرن کي سندن حق ڏي ۽ اڍنگائي سان اجايو نه وڃاءِ (٢٦). ڇو ته اجايو وڃائيندڙ شيطانن جا پائر آهن ۽ شيطان پنهنجي پالڻهار جي نافرمانِي ڪندڙ آهي (٢٧). ۽ جيڪڏهن تون (ان رزق جي ان هوند ڪري) انهن کان منهن موڙين، جنهن رزق جي ملڻ جي پنهنجي پالڻهار کان اميد رکين ٿو ته (کين جهڻڪي نه موءِ بلڪ) ساڻن مٺي ڳالهه ڳالهائ (٢٨). ۽ نڪي پنهنجي هٿ کي (بخل مان) پنهنجي ڳچي ۾ بند ڪر ۽ نڪي اهو سارو کولي ڇڏ جو پوءِ ملامت ڪيل (۽) پشيمان ٿي ويهي رهين (٢٩).

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ
 خَبِيرًا بَصِيرًا ٣٠ وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةً إِمَّا يَكُونُ نَرْزُقُكُمْ
 وَإِيَّاهُمْ إِنْ قَتَلْتُمْهُمْ كَانِ خَطَاً كَبِيرًا ٣١ وَلَا تَقْرَبُوا الرِّزْنَ إِنَّهُ كَانَ
 فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ٣٢ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا
 بِالْحَقِّ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيٍّ سُلْطَانًا فَلَا يُسِرُّ
 فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ٣٣ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي
 هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ
 مَسْئُولًا ٣٤ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ
 ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ٣٥ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ
 السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ٣٦ وَلَا
 تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ
 طُولًا ٣٧ كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ٣٨ ذَلِكَ مِمَّا
 أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ
 فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا ٣٩ أَفَأَصْفُكُمْ رَبُّكُمُ بِالْبَنِينَ وَ
 اتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ٤٠

تنهنجو پالڻهار جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ گهٽ به ڪندو آهي. چو ته اهو پنهنجن ٻانهن جي خبر رکندڙ ڏسندڙ آهي (٣٠). ۽ پنهنجن ٻارن کي سڃاڻي جي ڊپ کان نه ڪهو. اسين کين ۽ (خود) اوهان کي روزي ڏيندا آهيون. بيشڪ انهن کي ڪهڻ وڏو ڏوھ آهي (٣١). ۽ زنا کي ويجهو نه وڃو چو ته اها بي حياتي آهي ۽ اها وات بچڙي آهي (٣٢). ۽ اهڙي شخص کي نه ڪهو جنهن جو (شرعي) حق کان سواءِ ڪهڻ الله حرام ڪيو آهي. ۽ جيڪو ناحق ماريو وڃي تنهن جي وارث کي (قصاص جو) اختيار ڏنسون پوءِ جڳائي ته مارڻ ۾ (پاڻئون بدلڻ وٺي) زيادتي نه ڪري. چو ته اهو (قصاص وٺڻ ۾) مدد ڏنل ٿيو آهي (٣٣). ۽ نڪي ڪنهن چوري ٻار جي مال کي چڱي (نيت) کان سواءِ ويجهو وڃو جيستائين هو بلوغت کي پهچي ۽ (پنهنجو) انجام پاڙيو، چو ته انجام جي بابت بلڪل پڇا ٿيندي (٣٤). ۽ جڏهن ماڻ پريو تڏهن پورو پريو ۽ سئين تراز سان توريو. اها (پوري ماپ ۽ تور) پلي ۽ عاقبت جي ڪري بلڪل چڱي آهي (٣٥). ۽ (اي ٻانهن!) جنهن شيءِ جي توکي ڪا سڌ نه آهي تنهن جي پويان نه لڳ. چو ته ڪن ۽ اک ۽ دل انهن سڀني (عضون) کان انهي بابت بلڪل پڇا ٿيندي (٣٦). ۽ زمين ۾ (تون) اڪڙ ڪري نه گهم، چو ته تون نڪي زمين کي چيري سگهندين ۽ نڪي ڊيگهه ۾ جبل (جي چوٽي) کي پهچي سگهندين (٣٧). انهن سڀني (عادت) جي بچڙائي تنهنجي پالڻهار وٽ ناپسند آهي (٣٨). اهي حڪم انهن مان آهن جيڪي تنهنجي پالڻهار توڏانهن حڪمت منجهان وحي ڪيا آهن. ۽ الله سان ٻيو ڪو معبود مقرر نه ڪر نه ته تون خوار (۽) تڙيل ٿي دوزخ ۾ وڌو ويندين (٣٩). (اي مشرڪو!) اوهان جي پالڻهار اوهان کي پٽن لاءِ چونڊيو ۽ (پاڻ) ملائڪن کي (پنهنجون) ڌيئر ڪري ورتائين ڇا؟ بيشڪ اوهين هيءَ وڏي ڳالهه ڪندا آهيو (٤٠).

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ۝ قُلْ
 لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذْ الْأَبْتَعُوا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا ۝
 سُبْحَنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ۝ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ
 وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا
 تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ۝ وَإِذَا اقْرَأَتِ الْقُرْآنَ
 جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا ۝
 وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا
 ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَّوْا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا ۝ نَحْنُ
 أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ نَجْوَىٰ إِذْ
 يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ۝ أَنْظِرْ كَيْفَ ضَرَبُوا
 لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ۝ وَقَالُوا إِذَا كُنَّا
 عِظَامًا وَرُفَاتًا إِنْ نَا لَمُبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ۝ قُلْ كُونُوا حِجَارَةً
 أَوْ حَدِيدًا ۝ أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَنْ
 يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ
 رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ قُلْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ۝

۽ بيشڪ هن قرآن ۾ هن لاءِ وري وري سمجهايو سون ته نصيحت وٺڻ ۽ اهو انهن بابت نفرت ڪرڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) ڪين ٿو وڌائي (٤١). (اي پيغمبر) چؤ ته جيڪڏهن ساڻس ٻيا معبود جهڙي طرح چوندا آهن (تهڙي طرح) هجن ها ته اهي انهيءَ دمر عرش جي مالڪ ڏانهن (جنگ جي) واٽ طلبين ها (٤٢). اهو پاڪ آهي ۽ جيڪي چوندا آهن تنهن کان گهڻو مٿاهون آهي (٤٣). ست آسمان ۽ زمين ۽ جيڪي منجهن آهن سي ان جي پاڪائي بيان ڪندا آهن. ۽ ڪا (به) شيءِ اهڙي نه آهي جا سندس ساراھ سان گڏ پاڪائي بيان نه ڪندي هجي پر (اوهين) سندن تسبيح نه سمجهندا آهيو. بيشڪ اهو بردبار بخشهار آهي (٤٤). ۽ جڏهن (تون) قرآن پڙهندو آهين (تڏهن) تنهنجي وچ ۾ ۽ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جي وچ ۾ (اسين) لڪل پردو ڪندا آهيون (٤٥). ۽ ان جي سمجهڻ کان سندين دليٰ تي پردو ۽ سندن ڪنن ۾ گهٻرائي وجهندا آهيون. ۽ جڏهن پنهنجي هڪڙي پالڻهار کي قرآن ۾ ياد ڪرين ٿو تڏهن نفرت ڪندي پنهنجي پٺن (پير پوءِ) تي موٽندا آهن (٤٦). (اي پيغمبر!) جنهن مهل توڏانهن ڪن ڏيئي جنهن (نٿوليءَ ڪرڻ جي ارادي) سان (قرآن کي) ٻڌندا آهن ۽ جنهن مهل گجهيون صلاحون ڪندا آهن جڏهن ظالم چوندا آهن ته (اوهين) رڳو جادو ڪيل مڙس جي تابعداري ڪريو ٿا (تنهن مهل سندين انهن ڳالهين کي) اسين چڱي طرح ڄاڻندا آهيون (٤٧). ڏس ته تو لاءِ ڪهڙا مثال ڏيندا آهن! پوءِ گمراه ٿيا تنهن ڪري سڌي واٽ لهي نه سگهندا آهن (٤٨). ۽ چوندا آهن ته جڏهن اسين (مري ڳري) هڏا ۽ ذرا ذرا ٿينداسين (تڏهن) اسين وري نوان بنجي اٿنداسين ڇا؟ (٤٩). چؤ ته پهڻ ٿيو يا لوھ ٿيو (٥٠). يا پنهنجين دليٰ ۾ جيڪا (ٻي) وڏي خلق پائيندا آهيو (سا ٿيو ته به اٿندو)، پوءِ سگهو ئي چوندا ته ڪير اسان کي وري جياريندو؟ چؤ ته جنهن اوهان کي پهريون ڀيرو پيدا ڪيو (اهو جياريندو)، پوءِ توڏانهن پنهنجا ڪند لوڏيندا ۽ چوندا ته اهو ڪڏهن ٿيندو؟ چؤ ته اميد آهي ته سگهو ٿيڻو آهي (٥١).

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَقُولُونَ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا
قَلِيلًا ٥٢ وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَغُ
بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا ٥٣ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ
إِنْ يَشَاءُ رَحْمَتُكُمْ أَوْ إِنْ يَشَاءُ يُعَذِّبْكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ٥٤
وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِهِمْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ
النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ٥٥ قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ
مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ٥٦ أُولَئِكَ
الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ
رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ٥٧ وَإِنْ
مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَمَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا
شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ٥٨ وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ
بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً
فَطْلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا ٥٩ وَادْقُلْنَا لَكَ إِِنَّ رَبَّكَ
أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا الرُّءْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَ
الشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنُخَوِّفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا ٦٠

جنهن ڏينهن الله اوهان کي سڏيندو (تنهن ڏينهن) اوهين سندس ساراھ ڪندي ورندي ڏيندو ۽ پائيندو ته ٿورڙو ئي وقت رهيا آهيو (٥٢). ۽ (اي پيغمبر!) منهنجن ٻانهن کي چو ته (هڪٻئي سان) بلڪل چڱي (ڳالهه) چوندا رهن. چو ته شيطان سندن وچ ۾ جهيڙو وجهندو آهي. بيشڪ شيطان ماڻهو جو پڌرو ويري آهي (٥٣). اوهان جو پالڻهار اوهان کي چڱي طرح ڄاڻندو آهي. جيڪڏهن وڻيس ته اوهان تي ٻاجه ڪري يا جيڪڏهن وڻيس ته اوهان کي عذاب ڪري. ۽ اسان توکي مٿن وڪيل ڪري نه موڪليو آهي (٥٤). ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو تنهنجو پالڻهار چڱي طرح ڄاڻندو آهي. ۽ بيشڪ هڪڙن نبين کي ٻين کان وڌيڪ ڪيوسون ۽ دائود کي زبور ڏنسون (٥٥). (اي پيغمبر!) چو ته الله کان سواءِ ٻين جن کي (الله جهڙو) پائيندا آهيو تن کي سڏيو پوءِ (آهي) اوهان کان نڪي ڪنهن تڪليف لاهڻ جو ۽ نڪي ٽارڻ جو اختيار رکندا آهن (٥٦). هي (ڪافر خدا کان سواءِ) جن کي سڏيندا آهن سي پاڻ پنهنجي پالڻهار ڏانهن وسيلو ڳوليندا آهن ته انهن مان ڪير ڏاڍو ويجهو آهي؟ ۽ سندس ٻاجه جي اميد رکندا آهن ۽ سندس عذاب کان بچندا آهن. چو ته تنهنجي پالڻهار جو عذاب ڊڄڻ جهڙي شيءِ آهي (٥٧). ۽ ڪو به ڳوٺ نه آهي جنهن (جي رهڻ وارن) کي (سندن بچڻ ڪرتوتن سبب) قيامت جي ڏينهن کان اڳ اسين ناس ڪرڻ وارا نه آهيون يا ان کي سخت سزا سان عذاب (نه) ڏيندڙ آهيون. اهو حڪم ڪتاب ۾ لکيل آهي (٥٨). ۽ اسان کي معجزن موڪلڻ کان انهي ڳالهه کان سواءِ ٻئي ڪنهن نه روڪيو جو اڳين (ماڻهن) انهن کي ڪوڙ ڄاتو هو. ۽ ثمود (جي قوم) کي ڏاڇي معجز لاءِ ڏني سون ته ان سان ظلم ڪيائون. ۽ اسين رڳو ڊيچارڻ لاءِ معجزا موڪليندا آهيون (٥٩). ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جنهن مهل توکي چيوسون ته تنهنجي پالڻهار ماڻهن جو (پنهنجي قدرت سان) گهرو ڪيو آهي. ۽ اسان توکي جيڪو خواب ڏيکاريو سو ۽ جو لعنت ڪيل (ٿوهر جو) وڻ قرآن ۾ بيان ڪيو ويو آهي سو ماڻهن جي آزمائش کان سواءِ نه آهي. ۽ اسين جو کين ڊيچاريندا آهيون سو کين وڏي شرارت کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) نه وڌائيندو آهي (٦٠).

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ
 ءَأَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا ۖ قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ
 عَلَيَّ لَئِنْ أَخَّرْتَنِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَأَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا
 قَلِيلًا ۖ قَالَ أَذُ هَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاؤُكُمْ
 جَزَاءً مَوْفُورًا ۖ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ مَنْ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ
 وَأَجْلِبْ عَلَيْهِمُ بِخِيلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكْهُمْ فِي الْأَمْوَالِ
 وَالْأَوْلَادِ وَعِدْهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ۖ إِنَّ عِبَادِي
 لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَى بِرَبِّكَ وَكِيلًا ۖ رَبُّكُمْ الَّذِي
 يُزْجِي لَكُمُ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ
 رَحِيمًا ۖ وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ
 إِلَّا آيَاهُ فَلَمَّا بَلَغْتُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ
 كَفُورًا ۖ أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ
 عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُ وَالَكُمْ وَكِيلًا ۖ أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ
 يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ
 الرِّيحِ فَيُغْرِقَكُم بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُ وَالَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا ۖ

۽ جڏهن ملائڪن کي چيو سون ته آدم کي سجدو ڪريو پوءِ ابليس کان سواءِ (بين) سجدو ڪيو (ابليس) چيو ته جنهن کي مٽيءَ مان پيدا ڪئي تنهن کي ڇو سجدو ڪريان؟ (٦١). (وري ابليس) چيو ته ڏس هيءُ جنهن کي تو مون تي شرف ڏنو جيڪڏهن مون کي قيامت جي ڏينهن تائين مهلت ڏيندين ته ٿورڙن کان سواءِ سندس (بي) اولاد کي پاڙئون پٽيندس (٦٢). (الله) چيو ته وڃ پوءِ منجهانئن جن تنهنجي تابعداري ڪئي تن اوهان سڀني جي سزا دوزخ آهي (۽ اها) بلڪل پوري سزا (آهي) (٦٣). ۽ منجهانئن جنهن کي (پلائي) سگهين تنهن کي پنهنجي سڌ سان پلاءِ ۽ پنهنجن سوارن ۽ پيادن سان مٿن چڙهائي ڪر ۽ سندن مال ۽ اولاد ۾ پائيواري ڪر ۽ کين انجام ڏي. ۽ شيطان نڳي کان سواءِ کين ڪو دلاسو نه ڏيندو آهي (٦٤). بيشڪ منهنجن ٻانهن تي توکي ڪا سگهه نه آهي. ۽ تنهنجو پالڻهار نگهبان ڪافي آهي (٦٥). اوهان جو پالڻهار اهو آهي جيڪو اوهان لاءِ سمنڊ ۾ پيريون هن لاءِ هلائيندو آهي ته سندس روزي گوليو. بيشڪ اهو اوهان تي ٻاجهارو آهي (٦٦). ۽ جڏهن اوهان کي درياءَ ۾ ڪا تڪليف پهچندي آهي تڏهن خاص ان (الله) کان سواءِ ٻين جن کي اوهين سڏيندا آهيو سي وسري ويندا اٿو پوءِ جنهن مهل اوهان کي خشڪيءَ تي بچائيندو آهي (تنهن مهل) منهن موڙيندا آهيو. ۽ انسان ڏاڍو بي شڪر آهي (٦٧). (اوهين) پاڻ کي خشڪيءَ جي ڪنهن پاسي ۾ گهاٽڻ کان يا پاڻ تي (پٿرن جي) طوفان اچڻ کان بي پوا ٿيا آهيو ڇا؟ وري اوهين پاڻ لاءِ ڪو واهرو نه لهندؤ (٦٨). يا ٻئي پيري ان (ساڳئي سمنڊ) ۾ موٽائڻ کان بي پوا ٿيا آهيو ڇا؟ پوءِ اوهان تي واءُ جو طوفان موڪلي پوءِ اوهان کي اوهان جي ڪفر سببان پوڙي وري انهي (پوڙڻ جي) ڪري پاڻ لاءِ اسان تي ڪو پيڇي ڪرڻ وارو نه لهندؤ (٦٩).

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ
الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ١٠ يَوْمَ
نَدْعُو كُلَّ آنَاسٍ بِإِمامِهِمْ فَمَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ يَمِينًا فَأُولَئِكَ
يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يَظْلَمُونَ فَتِيلًا ١١ وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ
أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى وَأَضَلُّ سَبِيلًا ١٢ وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ
عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَةً ١٣ وَإِذَا اتَّخَذُوكَ
خَلِيلًا ١٤ وَلَوْ لَا أَنْ تَبْتَئِكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ١٥
إِذَا أَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ
عَلَيْنَا نَصِيرًا ١٦ وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ
مِنْهَا وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ خِلْفَكَ إِلَّا قَلِيلًا ١٧ سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا
قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ١٨ أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ
الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ
مَشْهُودًا ١٩ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسُجِّدْ لَهُ نَافِلَةً لَكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ
رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ٢٠ وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَ
أَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا ٢١

۽ بيشڪ آدم جي اولاد کي شرف ڏنسون ۽ کين خشڪيءَ ۽ سمنڊ ۾ (سوارين تي) کنيوسون ۽ کين سٺين شين مان روزي ڏني سون ۽ جيڪي خلقياسون تن مان گهڻن کان کين زياده مان وارو کيوسون (٧٠). جنهن ڏينهن هر ڪنهن ٽوليءَ کي سندن اڳواڻ سان سڏينداسون، پوءِ جنهن کي سندس اعمال نامو سڄي هٿ ۾ ڏنو ويندو سي پنهنجو اعمال نامو پڙهندا ۽ تند جيترو به ظلم نه ڪن (٧١). ۽ جيڪو هن دنيا ۾ (حق سڃاڻڻ کان) اٽو ٿيو سو آخرت ۾ (به) اٽو (هوندو) ۽ واٽ کان بنهه پليل رهندو (٧٢). ۽ جيڪي توڙا آهن (پنهنجن حڪمن جو) وحي کيوسون تنهن کان توکي هن لاءِ دوکي ۾ وجهڻ لڳا هئا ته تون ان کان سواءِ ٻيو ڪو اسان تي ٺاه ٺاهين ۽ انهي مهل توکي دوست بڻائين (٧٣). ۽ جيڪڏهن اسين توکي (پنهنجي ڳالهه تي) پختو نه رکون ها ته ويجهو هو جو بيشڪ انهن ڏانهن ڪجهه ٿورو ئي لڙي پوين ها (٧٤). ته اتي جو اتي حياتي جو ٻيڻو عذاب ۽ موت جو (به) ٻيڻو عذاب توکي چڪايون ها وري پاڻ لاءِ اسان تي ڪو مددگار نه لهين ها (٧٥). ۽ (اي) پيغمبر! مڪي جي) زمين مان سگهوئي توکي هن لاءِ بيقرار ڪندا ته منجهائينس توکي لڏائين ۽ انهيءَ مهل توکان پوءِ (پاڻ به) ٿورو وقت رهندا (٧٦). توکان اڳ جيڪي پنهنجا پيغمبر موڪلياسون تن جي دستور موافق (جو سندن قومن کين لڏايو ته ناس ڪيو وڃي) ۽ اسان جي دستور کي ڪا ڦير ڦار نه لهندين (٧٧). سج لڙي کان وٺي رات جي اونداهيءَ تائين نماز پڙه ۽ فجر جو قرآن (پڙه). بيشڪ فجر جو قرآن پڙهڻ مهل ملائڪ حاضر ٿين ٿا (٧٨). ۽ ڪجهه رات جو ان (قرآن) سان تهجد پڙه جو (اها) تو لاءِ وڌيڪ عبادت آهي تنهنجو پالڻهار سگهوئي توکي ساراهيل جاءِ (مقام محمود) ۾ اُتاريندو (٧٩). ۽ (اي پيغمبر!) چؤ ته اي منهنجا پالڻهار! مونکي (مديني ۾) سچائيءَ سان داخل ڪر ۽ (مڪي مان) مونکي سچائيءَ سان ٻاهر ڪڍ ۽ پاڻ وٽان مون لاءِ ڪا قوت مدد ڏيندڙ ڪر (٨٠).

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ۝
وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ
الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ۝ وَإِذْ أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنسَانِ أَعْرَضَ وَنَا
بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَئُوسًا ۝ قُلْ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَى
شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَىٰ سَبِيلًا ۝ وَيَسْأَلُونَكَ
عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ
إِلَّا قَلِيلًا ۝ وَلَئِنْ سَأَلْتُمْ هَبْنِي بِأَلَدِي أَوْ حِينًا إِلَيْكَ ثُمَّ
لَا تُجِدْ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا ۝ إِلَّا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ
كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ۝ قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنسُ وَالْجِنُّ عَلَى
أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَٰذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ
لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ۝ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِنْ
كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَىٰ أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ۝ وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ
حَتَّىٰ تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنبُوعًا ۝ أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ
نَّخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ۝ أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ
كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسَفًا أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ۝

۽ (اي پيغمبر!) چو ته سچ آيو ۽ ڪوڙ پڳو۔ چو ته ڪوڙ پيچندڙ آهي (٨١)۔ ۽ اسين قرآن کي نازل ڪريون ٿا جو اهو سارو مؤمنن لاءِ شفا ۽ باجم آهي ۽ ظالمن بابت نقصان کان سواءِ (پيو ڪي) نه وڌائيندو آهي (٨٢)۔ ۽ جڏهن انسان تي ڪا نعمت (نازل) ڪندا آهيون (تڏهن) منهن موڙيندو آهي ۽ پاسيرو ٿيندو آهي، ۽ جڏهن کيس تڪليف پهچندي آهي (تڏهن) مايوس ٿيندو آهي (٨٣)۔ (اي پيغمبر!) چو ته سڀ ڪو پنهنجي ڊول تي ڪم ڪندو آهي۔ پوءِ جيڪو وڌيڪ سڌيءَ واٽ تي آهي تنهن کي تنهنجو پالڻهار چڱي طرح ڄاڻندو آهي (٨٤)۔ ۽ (اي پيغمبر!) توکان روح بابت پڇن ٿا۔ چو ته روح منهنجي پالڻهار جي امر مان آهي ۽ اوهان کي ٿورڙي علم کان سواءِ ڪجهه نه ڏٺو ويو آهي (٨٥)۔ ۽ جيڪو (قرآن) توڏانهن وحي ڪيوسون سو جيڪڏهن گهرون ته ورائي وٺون ته پوءِ تون پاڻ لاءِ اسان تي ڪو پرجهلو نه لهيندين (٨٦)۔ پر تنهنجي پالڻهار جي باجم (ان ورائي وٺڻ کي جهلي رکيو) آهي۔ چو ته سندس فضل تو تي وڏو آهي (٨٧)۔ (اي پيغمبر!) چو ته جيڪڏهن ماڻهو ۽ جن هن قرآن جهڙي (پئي ڪنهن ڪتاب) آڻڻ لاءِ گڏ ٿين ته ان جهڙو ڪڏهن آڻي نه سگهندا جيتوڻيڪ هڪ پئي کي مدد ڏين (٨٨)۔ ۽ بيشڪ هن قرآن ۾ هر مثال ماڻهن لاءِ دهراڻي بيان ڪيو اٿئون پر گهڻا ماڻهو بي شڪر ٿي انڪار ڪندا آهن (٨٩)۔ ۽ چوندا آهن ته اسين توکي (اڻستائين) ڪڏهن نه مڃينداسون جيستائين زمين ۾ اسان لاءِ ڪو چشمو وهائين (٩٠)۔ يا ڪجين ۽ انگورن مان تو لاءِ ڪو باغ ٿئي پوءِ سندس وچ ۾ تون وهندڙ واهيون وهائين (٩١)۔ يا جهڙيءَ طرح تو ڀانيو تهڙيءَ طرح اسان تي آسمان ٽڪر ٽڪر ڪري ڪيرائين يا تون الله ۽ ملائڪن کي سامهون آئين (٩٢)۔

أَوْ يَكُونُ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرٍ أَوْ تَرْقَىٰ فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ
 لِرُقِيِّكَ حَتَّىٰ تُنَزَّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَّقْرُؤُهُ ۚ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّيْ هَلْ
 كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا مِّثْلَ رَسُولٍ ۗ وَمَا مَنَعَهُ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
 الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ۚ قُلْ لَّوْكَانَ فِي
 الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَّتَشَوَّنُ مُطَاعِينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ
 مَلَكًا رَسُولًا ۚ قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ كَانَ
 بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ۚ وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فهُوَ الْمُهْتَدِ ۚ وَمَنْ
 يُضِلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ ۚ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
 عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِيَائًا وَبُكْمًا وَصُنَّامًا ۚ وَهُمْ جَهَنَّمُ كُلَّمَا خَبَتْ
 زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا ۚ ذَلِكَ جَزَاءُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا
 ءَاِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا ءَاِذَا نَا الْمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ۚ
 أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰ
 أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَّارْيَبَ فِيهِ ۚ فَإِلَى الظَّالِمُونَ
 إِلَّا كُفُورًا ۚ قُلْ لَّوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذًا
 لَّأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ ۚ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا ۚ

يا توکي ڪا سوني ماڙي هجي يا آسمان تي چڙهين۔ ۽ تنهنجي چڙهڻ کي (ايسٽائين) ڪڏهن نه مڃينداسون جيستائين اسان تي (اهڙو لکيل) ڪتاب لاهين جنهن کي پڙهون۔ چو ته منهنجو پالڻهار پاڪ آهي آءُ رڳو پيغام پهچائڻ وارو ماڻهو آهيان (٩٣)۔ ۽ جڏهن ماڻهن وٽ هدايت آئي (تڏهن) کين ايمان آڻڻ کان هن ڌاران ڪنهن نه جهليو آهي جو چوندا آهن ته الله پيغمبر کي چو ماڻهو ڪري موڪليو (٩٤)۔ (اي پيغمبر) چو ته جيڪڏهن ملائڪ (اوهان جيان) زمين ۾ ٽڪندڙ ٿي گهمڻ ڦرڻ ها ته اسين مٿن ضرور آسمان مان ملائڪ پيغمبر ڪري موڪليون ها (٩٥)۔ (اي پيغمبر!) چو ته الله اوهان ۽ اسان جي وچ ۾ شاهد ڪافي آهي۔ بيشڪ اهو پنهنجن ٻانهن جي خبر رکندڙ ڏسندڙ آهي (٩٦)۔ ۽ جنهن کي الله هدايت ڪئي سو هدايت وارو آهي، ۽ جيڪي گمراه ٿيا تن لاءِ تون الله کان سواءِ ڪوئي دوست نه لهندين۔ ۽ کين قيامت جي ڏينهن سندن منهن ڀر آندا ۽ گونگا ۽ ٻوڙا ڪري گڏ ڪنداسون۔ سندن جاءِ دوزخ آهي۔ جنهن مهل جهڪو ٿيندو تنهن مهل انهن لاءِ دوزخ کي وڌيڪ تپائينداسون (٩٧)۔ اها سندن سزا هن سببان آهي جو اسان جي نشانين جو انڪار ڪيائون ۽ چيائون ته جڏهن اسين هڏا ۽ چورو ٿينداسون (تڏهن) وري نئين سر پيدا ٿي اٿاريا وينداسون ڇا؟ (٩٨)۔ نه ڏسندا آهن ڇا ته جنهن الله آسمانن ۽ زمين کي بڻايو سو سندن اهڙي بڻائڻ تي وس وارو آهي ۽ انهن لاءِ اها مدت مقرر ڪيائين جنهن ۾ ڪو شڪ نه آهي۔ پوءِ ظالم انڪار کان سواءِ ڪجهه قبول نه ڪندا آهن (٩٩)۔ (اي پيغمبر!) چو ته جيڪڏهن اوهين منهنجي پالڻهار جي ٻاجه جي خزانن جا مالڪ هجو ها ته انهي مهل (سڀ) خرچ ٿي وڃڻ جي پو کان اوهين ضرور بند رکو ها۔ ۽ انسان پڪو پيچ (بخيل) آهي (١٠٠)۔

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَمَسَّ عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ
فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَمُوسَى مَسْحُورًا ^(١٠١) قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا
أَنزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَافِرٍ وَائِي لَأَظُنُّكَ
يَفِرْعَوْنُ مَثْبُورًا ^(١٠٢) فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَفِرَ بِهِمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ وَ
مَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ^(١٠٣) وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَءِيلَ اسْكُنُوا
الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ^(١٠٤) وَبِالْحَقِّ أَنزَلْنَاهُ
وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ^(١٠٥) وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ
لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ^(١٠٦) قُلْ إِمْنُوا بِهِ أَوْ
لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ
يَخِرُّونَ لِلْآذِقَانِ سُجَّدًا ^(١٠٧) وَيَقُولُونَ سُبْحَنَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ
وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ^(١٠٨) وَيَخِرُّونَ لِلْآذِقَانِ يَسْكَوْنَ وَزَيْدُهُمْ
خُشوعًا ^(١٠٩) قُلْ ادْعُوا اللَّهَ أَوَادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنَى وَلَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ وَلَا تَخَافُوهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ
سَبِيلًا ^(١١٠) وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبِيرُهُ تَكْبِيرًا ^(١١١)

۽ بيشڪ موسيٰ کي نو پڌريون نشانيون ڏنيون سون پوءِ بني اسرائيلن کان پڇ ته جڏهن (اهو) وٽن آيو تڏهن کيس فرعون چيو ته اي موسيٰ بيشڪ آءٌ توکي يقيناً جادو ٿيل پائيندو آهيان (١٠١). (موسيٰ) چيو ته بيشڪ تو ڄاتو آهي ته اهي (نشانيون) آسمانن ۽ زمين جي پالڻهار کان سواءِ (پئي ڪنهن) نه نازل ڪيون آهن (اوهانجي) سمجھائڻ لاءِ (ته کين ڏسي مون کي مڃيو)، ۽ اي فرعون! بيشڪ آءٌ توکي (آهنن جي انڪار سببان) هلاڪ ٿيل پائيندو آهيان (١٠٢). پوءِ فرعون ملڪ مان سندن لوڏڻ جو ارادو ڪيو پوءِ فرعون ۽ سندس ساري سنگت کي پوڙيو سون (١٠٣). ۽ کانئس پوءِ بني اسرائيلن کي چيوسون ته انهيءَ ملڪ ۾ رهو پوءِ جڏهن آخرت جو وعدو آيو (تڏهن) اوهان کي لپيٽي آئينداسون (١٠٤). ۽ ان (قرآن) کي اسان سچ سان نازل ڪيو آهي ۽ اهو سچ سان نازل ٿيو آهي. ۽ توکي خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيچاريندڙ کان سواءِ نه موڪليوسون. (١٠٥). ۽ ان قرآن کي جدا جدا (سورتون ۽ آيتون) هن لاءِ ڪيوسون ته اهو ماڻهن کي آهستي آهستي پڙهي ٻڌائين ۽ ان کي ٿورو ٿورو ڪري لاٿوسون (١٠٦). (اي پيغمبر!) چؤ ته اوهين ان (قرآن) کي مڃيو توڙي نه مڃيو. بيشڪ جن کي هن کان اڳ علم ڏنو ويو آهي تن وٽ جڏهن (قرآن) پڙهيو آهي (تڏهن) سجدو ڪندڙ ٿي کاڌين ۾ ڪرندا آهن (١٠٧). ۽ چوندا آهن ته اسان جو پالڻهار پاڪ آهي بيشڪ اسان جي پالڻهار جو انجام ضرور (پورو) ٿيڻو آهي (١٠٨). ۽ روئيندا کاڌين ۾ ڪرندا آهن ۽ (قرآن) منجهن عاجزي وڌائيندو آهي (١٠٩). (اي پيغمبر!) چؤ ته (الله کي) الله (جي نالي سان) سڏيو يا رحمان (جي نالي سان) سڏيو. جنهن نالي سان (اوهين) سڏيو انهيءَ جا (سڀ) نالا سهڻا آهن، ۽ پنهنجي نماز ۾ نڪي تمام ڏاڍيان پڙه ۽ نڪي تمام هوريان پڙه انهيءَ جي وچواري واٽ اختيار ڪر (١١٠). ۽ چؤ ته سڀ ساراه انهيءَ الله کي جڳائي جنهن (پاڻ لاءِ) ڪو اولاد نه ورتو آهي ۽ نڪي سندس ملڪ ۾ ڪو يائوار آهي ۽ نڪي ڪنهن هيٺائي جي سبب سندس ڪو مددگار آهي ۽ هن جي گهڻي قدر وڏائي بيان ڪر (١١١).

سُورَةُ الْكَهْفِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ
 لَهُ عِوَجًا ① قَيِّمًا لِيُنْذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا لِمَنْ لَدُنْهُ وَيُبَشِّرَ
 الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ②
 مَا كَثُرْنَ فِيهِ أَبَدًا ③ وَيُنْذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ
 وَلَدًا ④ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً
 تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ⑤ فَلَعَلَّكَ
 بَاخِعٌ نَفْسَكَ عَلَى آثَارِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ هَذَا الْحَدِيثُ
 أَسْفًا ⑥ إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ
 أَحْسَنُ عَمَلًا ⑦ وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ⑧
 أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ
 آيَاتِنَا عَجَبًا ⑨ إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا
 آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ⑩
 فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ⑪

سورة كهف مكي آهي ۽ هيءَ هڪ سو ڏھ
آيتون ۽ ٻارهن رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سڀ ساراھ انهيءَ الله کي جڳائي جنهن پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) تي
ڪتاب لاٿو ۽ ان ۾ ڪو ڌنگ (ڏانڻو) نه رکيائين (۱). (هن لاءِ) سڌو
ڪيائين ته پاڻ وٽان سخت مصيبت کان ڪافرن کي ڊيڄاري ۽ انهن مؤمنن
کي خوشخبري ڏي جيڪي چڱا ڪم ڪندا آهن ته انهن لاءِ چڱو اجر
آهي (۲). منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (۳). ۽ انهن کي ڊيڄاري
جيڪي چون ٿا ته الله (پاڻ لاءِ) پٽ ورتو آهي (۴). جنهن جو نڪي
کين ۽ نڪي سندن پيءُ ڏاڏن کي ڪو علم آهي. وڏي (گناه جي) ڳالهه
آهي جا سندن واٽن مان نڪري ٿي! آهي ڪوڙ چوڻ کان سواءِ (ٻيو
ڪجهه) نه چوندا آهن (۵). جيڪڏهن انهن هن (قرآن واري) ڳالهه تي ايمان
نه آندو ته شايد تون (اي پيغمبر! ان) ارمان مان سندن پويان پاڻ کي هلاڪ
ڪرين (۶). جيڪي زمين تي آهي سو اسان ان جي سينگار لاءِ هن ڪري
ڪيو ته کين آزمايون ته انهن منجهان عملن ۾ وڌيڪ چڱو ڪير
آهي؟ (۷). ۽ ان زمين تي جيڪا (آبادي) آهي سا اسين ميدان ڪرڻ
وارا آهيون (۸). ڀانيو اٿئي ڇا؟ ته غار ۽ رقيم (سندن نالن واري ڪتبي)
وارا اسان جي عجب نشانين مان هئا (۹). جڏهن غار ۾ انهن جوانن پناه
ورتي تڏهن چيائون ته اي اسان جا پالڻهار پاڻ وٽان اسان کي ٻاجه عطا
ڪر ۽ اسان جي ڪم ۾ اسان لاءِ آساني ڪر (۱۰). پوءِ ڪيترائي وره
غار ۾ سندن ڪنن تي (گهاٽي ننڊ جا پردا) هنياسون (۱۱).

ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبِثُوا أَمَدًا ۖ
 نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ
 وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ۖ وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا
 رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَبْدُعُ أَوْ مِنْ دُونِهِ الْهَالِكُونَ
 قُلْنَا إِذَا شَطَطًا ۖ هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ لُؤْلُؤًا
 لَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ فَمِنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى
 عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۖ وَإِذَا عَزَلْتَهُمْ هُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ
 فَأَوَّا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرُ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيُهَيِّئُ لَكُمْ
 مِنْ أَمْرِكُمْ مَرْفَاقًا ۖ وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزُورُ عَنْ
 كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ
 وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ۚ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مِنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ
 الْمُهْتَدِ ۚ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ۖ وَ
 تَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ ۖ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَ
 ذَاتَ الشِّمَالِ ۖ وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعَتْ
 عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَلَ لِيْلَتٌ مِنْهُمْ رُعْبًا ۖ

وري ڪين هن لاءِ اُتاريوسون ته ڏيکاريون ته جا مدت رهيا سا ٻنهي ٽولين مان ڪهڙي کي ياد آهي (١٢). اسين توکي سندن سڄي خبر بيان ڪريون ٿا. بيشڪ آهي چند نوجوان هئا جو پنهنجي رب تي ايمان آندو هئائون ۽ ڪين وڌيڪ هدايت ڪئي هئي سون (١٣). ۽ سندن دلين کي مضبوط ڪيوسون جڏهن اُتيا تڏهن چيائون ته اسان جو رب! آسمانن ۽ زمين جو رب آهي ان کان سواءِ ٻئي ڪنهن کي معبود ڪري نه سڏيندا سون (جي سڏيوسون ته) ضرور بيشڪ انهي مهل بيهودي ڳالهه چئي سون (١٤). اسان جي هن قوم الله کان سواءِ ٻيا معبود ورتا آهن. مٿن ڇو نه ڪو ڀڌرو دليل آڻيندا آهن؟ پوءِ جيڪو الله تي ڪوڙو ٺاه ٺاهي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ (١٥). ۽ جڏهن اوهين انهن (مشرڪن) کان ۽ الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا آهن تن کان پاسي ٿيو تڏهن غار ڏانهن پناه وٺو ته اوهان جو رب اوهان لاءِ پنهنجي رحمت پکيڙيندو ۽ اوهان جي ڪم ۾ اوهان لاءِ سولائي مهيا ڪندو (١٦). ۽ (اي ڏسندڙ) جڏهن سج اُڀري (تڏهن) ڏسندين ته (اُس) سندن غار کان سڄي پاسي لڙندي آهي ۽ جڏهن لهي تڏهن سندن ڪٻي پاسي لڙندي آهي ۽ اهي ان (غار جي) ويڪرائيءَ ۾ آهن. اها الله جي نشانين مان آهي. جنهن کي الله هدايت ڪري سو هدايت وارو آهي، ۽ جنهن کي گمراه ڪري تنهن لاءِ ڪوبه دوست واٽ ڏيکاريندڙ نه لهندين (١٧). ۽ تون ڪين جاڳندڙ ڀانئيندين پر اهي (ننڊ ۾) سمهيل آهن ۽ ڪين سڄي پاسي ۽ ڪٻي پاسي تي اُٿلائيندا آهيون ۽ سندن ڪتو ڇانڻ تي اڳيون تنگيون ڊگهيرو پيو آهي. جيڪڏهن مٿن بيهي ڏسين ته کائڻ پيئڻ تي پني ڦيرين ۽ کائڻ دهشت مان پر جي وڃين (١٨).

وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ ۖ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ

كَمْ لَبِثْتُمْ ۖ قَالُوا لِبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضُ يَوْمٍ ۖ قَالُوا رُبُّكُمْ

أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ ۖ فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ

إِلَى الْمَدِينَةِ فليَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ

مِّنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ ۚ وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ۝١٩

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ

فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذًا أَبَدًا ۝٢٠ وَكَذَلِكَ عَثَرْنَا

عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ۖ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا

رَيْبَ فِيهَا ۖ إِذِ يَتَنَازَعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا

عَلَيْهِمْ بُيُوتًا ۖ رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ ۚ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا

عَلَى أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ۝٢١ سَيَقُولُونَ

ثَلَاثَةٌ رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ

رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ ۚ قُلْ

رَّبِّي أَعْلَمُ بَعْدَتِهِمْ ۚ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ ۚ فَلَا تُنَارِفْهُمْ

إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا ۚ وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ۝٢٢

۽ اهڙي طرح کين هن لاءِ اٿاريو سون ته پاڻ ۾ پڇن۔ منجهائن چونڌڙ چيو ته (اوهين هتي) ڪيترو تڪيؤ۔ چيائون ته هڪ ڏينهن يا ڏينهن جو ڪجهه (حصو) رهياسون (ڪن) چيو ته جيترو اوهين رهيا آهيو سو اوهان جو رب وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي۔ پوءِ پاڻ مان هڪ کي هن پنهنجي سڪي سان شهر ڏانهن موڪليو پوءِ ڀلي ڏسي ته اُن (ڳوٺ) جو ڪهڙو وڌيڪ پاڪ (حلال) طعام آهي پوءِ منجهائن ڪجهه (طعام) اوهان وٽ آڻي ۽ جڳائي ته (خريداري مهل) نرمي (۽ هوشيارِي) ڪري ۽ اوهان جو حال ڪنهن هڪڙي کي نه ڄاڻائي (١٩)۔ چو ته جيڪڏهن (آهي) اوهان تي واقف ٿيندا ته اوهان کي سنگسار ڪندا يا پنهنجي مذهب ۾ اوهان کي موتائيندا ۽ انهيءَ مهل اوهين بلڪل ڪڏهن نه ڪامياب ٿيندؤ (٢٠)۔ ۽ اهڙي طرح (تڏهن) ماڻهن کي هن لاءِ مٿن خبردار ڪيوسون ته ڄاڻن ته الله جو انجام سچو آهي ۽ بيشڪ قيامت (ٿيڻي) آهي منجهس ڪو شڪ نه آهي۔ تڏهن انهن جي ڳالهه بابت پاڻ ۾ جهڳڙو ڪرڻ لڳا پوءِ چيائون ته انهن (جي غار) تي ڪا اڏاوت اڏيو۔ سندن پالڻهار کين وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي۔ جيڪي پنهنجي ڳالهه ۾ غالب ٿيا تن چيو ته انهن (جي غار) تي مسجد ضرور بڻائيندا سون (٢١)۔ (ڪي) چوندا ته (آهي) ٿي آهن چوڻون سندن ڪتو آهي، ۽ (ڪي) چوندا ته پنج آهن ڇهون سندن ڪتو آهي ڳجهه بابت اٽڪل هڻندا آهن، ۽ (ڪي) چوندا ته ست آهن اٺون سندن ڪتو آهي۔ (اي پيغمبر) چؤ ته سندن ڳاڻيٽو منهنجو پالڻهار وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي انهن کي رڳا ڪي ٿورا ڄاڻندا آهن پوءِ انهن بابت سرسري جهڳڙي ڪرڻ کان سواءِ جهڳڙو نه ڪر ۽ نڪي انهن بابت ڪافرن مان ڪنهن هڪ کان پڇا ڪر (٢٢)۔

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَايٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا ۚ ۞٢٣ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ
اللَّهُ ۚ وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَلَىٰ أَنْ يَهْدِيَنِي
رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَٰذَا ارْتِدًّا ۚ ۞٢٤ وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ
ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا ۚ ۞٢٥ قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا
لَبِثُوا ۚ لَهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصَرُ بِهِ وَاسْمِعُ ۚ مَا
لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ۚ ۞٢٦
وَأَنْتَ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ ۚ ۞٢٧
وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۚ ۞٢٨ وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ
يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاوَةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ
وَلَا تَعْدُ عَيْنُكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۚ
وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ
أَمْرُهُ فُرُطًا ۚ ۞٢٩ وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ ۚ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِرْ
وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ ۚ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا
أَحَاطَ بِهُمْ سُرَادِقُهَا ۚ وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُّوا بِمَاءٍ
كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ ۚ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ۚ ۞٣٠

۽ ڪنهن ڪم لاءِ هرگز نه چؤ ته آءُ پڪ هيءُ سياڻي ڪندس (٢٣). مگر (چؤ) ان شاء الله، ۽ جڏهن وسارين (تڏهن) پنهنجي رب کي ياد ڪر ۽ چؤ ته سگهو ئي منهنجو پالڻهار هن کان به وڌيڪ ويجهو سڌو رستو مونکي ڏيکاريندو (٢٤). ۽ اهي پنهنجي غار ۾ تن سؤن ورهن کان نؤ ورهه وڌيڪ رهيا (٢٥). چؤ ته جيڪي رهيا سو الله وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي، ان کي آسمانن ۽ زمين جو گجه (معلوم) آهي. ڪهڙو عجيب ڏسندڙ ۽ ڪهڙو عجيب ٻڌندڙ آهي! ان کان سواءِ ڪو انهن جو مددگار نه آهي، ۽ پنهنجي حڪم ۾ ڪنهن هڪ کي پائيوار نه ڪندو آهي (٢٦). ۽ تنهنجي پالڻهار جي ڪتاب مان جيڪي توڏانهن وحي ڪيو ويو سو پڙه سندس حڪم کي ڪا ڦير ڦار نه آهي، ۽ ان کان سواءِ تون ڪا واھ نه لهندين (٢٧). ۽ پاڻ کي انهن سان صبر ۾ رک جيڪي پنهنجي پالڻهار کي صبح ۽ سانجهي جو ياد ڪندا آهن سندس رضامندي گهرندا آهن ۽ (گهرجي ته) تنهنجون اڪيون دنيا جي حياتي جي سينگار جو ارادو رکي انهن (ياد ڪندڙن) کان (پئي پاسي) نه واجهائين، ۽ انهيءَ جي فرمان برداري نه ڪر جنهن جي دل اسان پنهنجي ياد ڪرڻ کان غافل ڪئي ۽ پنهنجي خواهش جي پٺيان لڳو ۽ سندس ڪم حد کان وڌيل آهي (٢٨). ۽ چؤ ته (اهو سخن) اوهان جي پالڻهار وٽان (ايل) سچ آهي، پوءِ جنهن کي وڻي سو ايمان آڻي ۽ جنهن کي وڻي سو نه مڃي. اسان ظالمن لاءِ باه تيار ڪئي آهي ۽ ان جا پردا انهن کي ويڙهيندا. ۽ جيڪڏهن فرياد ڪندا ته انهن جي فرياد اهڙي پاڻيءَ سان ورنائي ويندي جو پگهاريل تامي وانگر هوندو سندن منهن کي پُچندو. اهو بچڙو پيٽ آهي. ۽ بچڙو آرام جو هنڌ آهي (٢٩).

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ
 أَحْسَنَ عَمَلًا ۖ ﴿٣٠﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ
 تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَ
 يَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِينَ
 فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ۖ ﴿٣١﴾ وَاصْرَبْ
 لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ
 وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا ۖ ﴿٣٢﴾ كَلَّمَا الْجَنَّتَيْنِ
 اتَتْ أُكُلَهَا وَلَمْ تَظْلِمْ مِنْهُ شَيْئًا وَفَجَّرْنَا خِلْفَهُمَا نَهْرًا ۖ ﴿٣٣﴾
 وَكَانَ لَهُ شَمْرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا
 أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا ۖ ﴿٣٤﴾ وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ
 ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ ۖ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ۖ ﴿٣٥﴾
 وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ
 خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ۖ ﴿٣٦﴾ قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ
 أَكْفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ
 سَوَّكَ رَجُلًا ۖ ﴿٣٧﴾ لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ۖ ﴿٣٨﴾

بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ته جنهن چڱو ڪم ڪيو آهي تنهن جو اجر اسين نه وڃائينداسون (٣٠). اهي (اهي) آهن جن لاءِ (بهشت) عدن جا باغ آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سونن ڪنگڻن جا زيور آهن ڪي پارايا ويندا ۽ سندس ۽ استبرق پٽ جي سائي پوشاڪ ڏيکيندا اتي تختن تي تڪيو لائي وهندا. اهو بدلو ڀلو آهي، ۽ آرام جي جاءِ به ڀلي آهي (٣١). ۽ (اي پيغمبر!) ڪين ٻن ماڻهن جو قصو بيان ڪر، انهن مان هڪڙي لاءِ انگورن جا ٻه باغ پيدا ڪيا هئاسون ۽ انهن جي چوڌاري ڪڇيون پيدا ڪيون هيون سون ۽ انهن جي وچ ۾ پوک پيدا ڪئي هئي سون (٣٢). ٻنهي باغن پنهنجا ميوا پڇايا ۽ منجهائن ڪجهه گهٽ نه ڪيائون ۽ انهن جي وچ ۾ راه وهايو سون (٣٣). ۽ ان کي (گهڻو) ڦر مليو، پوءِ پنهنجي سنگتيءَ سان ڳالهائيندي کيس چيائين ته آءُ توکان مال ۾ وڌيڪ آهيان ۽ افرادن جي اعتبار کان (به) وڌيڪ طاقتور آهيان (٣٤). ۽ پنهنجي باغ ۾ گهڙيو ۽ اهو پاڻ لاءِ ظالم هو، چيائين ته مون کي هن (باغ) جي ناس ٿيڻ جو بلڪل ڪو گمان نه آهي (٣٥). ۽ نڪي قيامت جي قائم ٿيڻ جو مون کي ڪو گمان آهي ۽ جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار ڏانهن (ڪٿي) موٽيس (به) ته هن کان (به) ڀلي جاءِ ضرور لهندس (٣٦). سندس سنگتيءَ ساڻس گفتگو ڪندي کيس چيو ته جنهن توکي مٿي مان بڻايو وري نطفي مان وري سئين لڳن مڙس ڪيائين تنهن جو چو تو انڪار ڪيو؟ (٣٧). (آءُ هيءُ ويساه رکندو آهيان ته) منهنجو پالڻهار الله آهي ۽ آءُ پنهنجي پالڻهار سان ڪوبه شريڪ نه ڪندس (٣٨).

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
 إِنْ تَرَنِ أَنَا أَقَلُّ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا ۖ فَعَلَىٰ رَبِّي أَنْ
 يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِّنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِّنَ السَّمَاءِ
 فَتُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ۖ أَوْ يُصْبِحَ مَاؤُهَا غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ
 لَهُ طَلَبًا ۖ ۝٣١ وَأُحِيطَ بِشَهْرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلَىٰ مَا
 أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَلَيْتَنِي
 لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا ۖ ۝٣٢ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ۖ ۝٣٣ هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ
 لِلَّهِ الْحَقِّ ۖ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ۖ ۝٣٤ وَاضْرِبْ لَهُم
 مَّثَلَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَا أَنزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ
 فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ
 الرِّيحُ ۖ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ۖ ۝٣٥ الْمَالُ وَ
 الْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَةُ الصَّلَاحُ ۖ خَيْرٌ
 عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ۖ ۝٣٦ وَيَوْمَ نُسِيرُ الْجِبَالَ وَ
 تَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ۖ ۝٣٧

۽ جڏهن تون پنهنجي باغ ۾ گهڙين تڏهن چو نه جيئي ته ماشاء الله
 (جيڪي الله گهريو سو ٿيو آهي) الله (جي مدد) کان سواءِ ڪا طاقت نه
 آهي، جيڪڏهن تون پاڻ کان مون کي مال ۽ اولاد ۾ گهٽ ڏسين
 ٿو (٣٩). ته اميد آهي جو منهنجو پالڻهار تنهنجي باغ کان ڀلو مون کي ڏئي
 ۽ اُن (تنهنجي باغ) تي آسمان کان ڪا آفت موڪلي پوءِ ڦري صاف ميدان
 ٿي پوي (٤٠). يا سندس پاڻي سڪي وڃي پوءِ اُن کي ڪڏهن لهي نه
 سگهين (٤١). ۽ سندس ميوي کي ڇڻ ڪيو ويو پوءِ اُن (جي بڻائڻ) ۾
 جيڪي خرچ ڪيو هئائين تنهن تي پنهنجا هٿ مليندو رهيو ۽ اهو (باغ)
 پنهنجن (بڻايل) ڇيڙن سميت ڪريل هو ۽ چوندو رهيو ته افسوس آهي
 پنهنجي پالڻهار سان ڪنهن کي شريڪ مقرر نه ڪريان ها! (ته چڱو
 هو) (٤٢). ۽ نڪي اُن لاءِ ڪا جماعت هئي جو الله کان سواءِ کيس مدد
 ڏئي ۽ نڪي (پاڻ) بدلي وٺڻ وارو هو (٤٣). ان هنڌ سڄي الله جي
 بادشاهي آهي. اهو ثواب (ڏيڻ) ۾ ڀلو ۽ بدلي ڏيڻ ۾ (به) ڀلو
 آهي (٤٤). ۽ (اي پيغمبر!) انهن کي دنيا جي حياتي جو مثال بيان ڪر
 جا انهيءَ پاڻي وانگر آهي جنهن کي آسمان کان وسايو سون پوءِ اُن سان
 زمين جا سلا گهاٽا ڄميا پوءِ ڦري ڀريل ڪڪ ٿيا انهن کي وائڻ اُڏايو. ۽
 الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٤٥). مال ۽ اولاد دنيا جي حياتي
 جو سينگار آهي، ۽ سدائين رهندڙ چڱايون تنهنجي پالڻهار وٽ ثواب ڪري
 ڀليون ۽ اميد ڪري چڱيون آهن (٤٦). ۽ (ياد ڪر) جنهن ڏينهن جبلن
 کي هلائينداسون ۽ زمين کي صفا پئي ڏسندين ۽ ماڻهن کي گڏ
 ڪنداسون پوءِ منجهائن ڪنهن هڪ کي نه ڇڏينداسون (٤٧).

وَعَرِضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا ٥٨ وَوَضِعَ
الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَ
يَقُولُونَ يُوَيْلِتَنَّا مَالِ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً
وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَ
لَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ٥٩ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ
أَمْرِ رَبِّهِ أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي وَهُمْ
لَكُمْ عَدُوٌّ بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ٦٠ مَا أَشْهَدُ لَهُمْ خَلْقَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ
الْمُضِلِّينَ عَصْدًا ٦١ وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ
زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمُ
مُوبِقًا ٦٢ وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُوَاقِعُوهَا وَ
لَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا ٦٣ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ
لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا ٥٣

۽ (أهي) تنهنجي پالڻهار وٽ صفون ڪري پيش ڪيا ويندا۔ (چوندا سون تہ) جھڙي طرح اوهان کي پهريون ڀيرو پيدا ڪيو هوسون (تھڙي طرح) اسان وٽ آيا آھيو بلڪ ڀانئيندا هيؤ تہ اوهان جي لاءِ انجام (جو ھند) نہ ڪندا سون (٤٨)۔ ۽ اعمال نامو رکيو ويندو پوءِ جيڪي منجهس هوندو تنهن کان ڏوهارين کي ڊڄندڙ ڏسندين ۽ چوندا تہ اسان لاءِ ارمان آهي هن اعمال نامي کي ڇا ٿيو آهي جو نڪي ننڍي (گناه) کي ۽ نڪي وڏي کي ڳاڻائي کان سواءِ ڇڏيو اٿس، ۽ جيڪي ڪيائون سو حاضر لهندا۔ ۽ تنهنجو پالڻهار هڪڙي تي بہ ظلم نہ ڪندو (٤٩)۔ ۽ جڏهن ملائڪن کي چيوسون تہ آدم کي سجدو ڪريو تڏهن ابليس کان سواءِ ٻين سجدو ڪيو۔ اهو جن مان هو پوءِ پنهنجي پالڻهار جي حڪم جي نافرماني ڪيائين۔ پوءِ اوهين کيس ۽ سندس اولاد کي مون کان سواءِ ڇو دوست وٺندا آھيو؟ حالانڪ اهي اوهان جا ويري آهن۔ (شيطان) ظالمن لاءِ بچڙو بدلو آهي (٥٠)۔ نڪي آسمانن ۽ زمين جي بڻائڻ مهل انهن (شيطانن ۽ سندس اولاد) کي حاضر ڪيو هوم ۽ نڪي کين پيدا ڪرڻ مهل ۽ نڪي آءُ گمراهن کي ٻانهن ٻيلي وٺندڙ آهيان (٥١)۔ ۽ جنهن ڏينهن الله چونڊو تہ (اي مشرڪو!) اوهين انهن کي سڏيو جن کي منهنجا شريڪ ڄاڻندا هيؤ پوءِ انهن کي سڏيندا پوءِ اهي کين ورندي نہ ڏيندا ۽ سندن وچ ۾ هلاڪت جو ھند ڪنداسون (٥٢)۔ ۽ ڏوهاري باھ کي ڏسندا پوءِ (پڪ) ڀانئيندا تہ اهي ان ۾ (اجھو) ڪرندا ۽ کانئس ڪا موٽڻ جي واھ نہ لھندا (٥٣)۔ ۽ بيشڪ هن قرآن ۾ هر طرح جا مثال ماڻهن لاءِ بيان ڪياسون ۽ انسان هر شيءِ کان وڌيڪ جهڳڙالو آهي (٥٤)۔

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا
رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةٌ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ
الْعَذَابُ قُبُلًا ۝ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ
وَمُنْذِرِينَ وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا
بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنْذِرُوا هُزُوًا ۝ وَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ
يَدَاهُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي
أَذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ فَلَنْ يَهْتَدُوا
إِذَا أَبَدًا ۝ وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهم بِمَا
كَسَبُوا الْعَجَلَ لَهُمُ الْعَذَابُ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ لَّنْ يَجِدُوا
مِنْ دُونِهِ مَوْيلًا ۝ وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا
لِإِهْلِكِهِمْ مَّوْعِدًا ۝ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِفَتَاهُ لَا أَبْرَحُ حَتَّى
أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ۝ فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ
بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ۝ فَلَمَّا
جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ إِنِّي نَاقِدٌ لِّقَيْنَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ۝

۽ ماڻهن وٽ جڏهن هدايت آئي تڏهن کين ايمان آڻڻ ۽ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرڻ کان هن ڌاران ڪنهن نه جهليو جو اڳين جي رسم (جهڙي پاڙيت سزا) وٽن اچي يا وٽن سامهون عذاب پهچي (٥٥). ۽ پيغمبرن کي رڳو خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيچاريندڙ ڪري موڪليون ٿا، ۽ ڪافر ڪوڙو جهڳڙو هن لاءِ ڪندا آهن ته ان سان سچ کي ٿيڙين، ۽ منهنجين نشانين کي ۽ جنهن سان ڊيچاريا ويا تنهن کي پوڳ ڪري ورتائون (٥٦). ۽ ان کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي جنهن کي سندس پالڻهار جي نشانين سان نصيحت ڏني وڃي ته ان کان منهن موڙي ۽ جيڪي سندس هٿن اڳي ڪري موڪليو سو وساري؟ اسان ان جي سمجهڻ کان سندن دلين تي پردا ڪيا ۽ سندن ڪنن ۾ گهٻرائي (وڌي سون) - ۽ جيڪڏهن تون کين هدايت ڏانهن سڏين ته ان وقت سڌو رستو ڪڏهن به نه لهندا (٥٧). ۽ تنهنجو رب بخشڻهار باجهارو آهي - جيڪڏهن کين سندن ڪئي سببان پڪڙي ها ته انهن لاءِ عذاب تڪڙو موڪلي ها - (نه!) بلڪ انهن لاءِ انجام ٿيل آهي جو ان کان سواءِ ڪا واھ نه لهندا (٥٨). ۽ اهي ڳوٺ آهن جو انهن کي (تڏهن) ناس ڪيوسون جڏهن ظلم ڪيائون ۽ انهن جي ناس ڪرڻ لاءِ (هڪ) انجام مقرر ڪيوسون (٥٩). ۽ (ياد ڪر) جڏهن موسيٰ پنهنجي سنگتيءَ کي چيو ته سدائين پيو پند ڪندس جيستائين بن دريائن جي گڏ ٿيڻ جي هنڌ پهچندس يا گهڻو وقت پيو هلندس (٦٠). پوءِ جنهن مهل بن دريائن جي گڏ ٿيڻ جي هنڌ کي پهتا (تنهن مهل) پنهنجي مڇي وساريائون جنهن پنهنجي واٽ درياءَ ۾ سرنگه جيان ورتي (٦١). پوءِ جڏهن اڳي هليا (تڏهن موسيٰ) پنهنجي سنگتي کي چيو ته اسان کي پنهنجو منجهند وارو کاڌو ڏي. بيشڪ اسان جي هن مسافريءَ ۾ اسان کي ٿڪ پهتو آهي (٦٢).

قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْخُوتَ وَ
 مَا أَنْسَيْنِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَن أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي
 الْبَحْرِ عَجَبًا ٢٣ قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغُ ٢٤ فَارْتَدَّا عَلَىٰ آثَارِهِمَا
 قَصَصًا ٢٥ فَوَجَدَا عَبْدًا مِّنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا
 وَعَلَّمْنَاهُ مِمَّا نَّعَلِّمُهُ ٢٦ قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَىٰ
 أَن تُعَلِّمَنِي مِمَّا عَلَّمْتَ رُشْدًا ٢٧ قَالَ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ
 مَعِيَ صَبْرًا ٢٨ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِط بِهِ خُبْرًا ٢٩
 قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ٣٠
 قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحْدِثَ
 لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ٣١ فَانْطَلَقَا ٣٢ حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا
 قَالَ أَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ٣٣
 قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ٣٤ قَالَ لَا
 تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا ٣٥
 فَانْطَلَقَا ٣٦ حَتَّىٰ إِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ ٣٧ قَالَ أَقْتَلْتُ
 نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ٣٨

جڏاڻا ته (ن) ڏٺي ڇا جڏهن پهڻ وٽ ترسيا هئاسون تڏهن مون (اٽي) مڃي وساري ۽ اُن جي يادگيري مون کان شيطان کان سواءِ ٻئي ڪنهن نه وسارائي، ۽ پنهنجي واٽ درياءَ ۾ عجب طرح سان ورتائين (٦٣). (موسيٰ) چيو ته اهو هنڌ اهو آهي جنهن کي اسين ڳوليون ٿا پوءِ هو پنهنجي پوئين پيرين ڳوليندا موٽيا (٦٤). پوءِ منهنجن ٻانهن مان اهو ٻانهو لڌائون جنهن کي پاڻ وٽان رحمت ڏني هئي سون ۽ پاڻ وٽان کيس علم سيڪاريو هوسون (٦٥). موسيٰ اُن کي چيو ته جي آءُ تنهنجي سنگت ڪريان ته جيڪا توکي سڌي واٽ سيڪاري ويئي آهي تنهن مان مون کي به سيڪارين (٦٦). (خضر) چيو ته تون مون سان ڪڏهن صبر ڪري نه سگهندين (٦٧). ۽ جنهن جي توکي خبر ئي نه آهي تنهن تي تون ڪٿي صبر ڪندين (٦٨). (موسيٰ) چيو ته جي الله گهريو ته مون کي صبر ڪندڙ لهندين ۽ آءُ تنهنجي ڪنهن حڪم جي نافرمانِي نه ڪندس (٦٩). (خضر) چيو ته جيڪڏهن منهنجي سنگت ڪرين ته (اڻستائين) مون کان ڪنهن ڳالهه بابت نه پڇج جيستائين (آءُ) پاڻ توسان اُن جو بيان (ن) ڪريان (٧٠). پوءِ ٻئي (اٽي) هليا تان جو جڏهن ٻيڙيءَ ۾ چڙهيا تڏهن (خضر) اُن کي سوراخ ڪيو. (موسيٰ) چيو ته تو اُن کي انهيءَ لاءِ سوراخ ڪيو ڇا ته ٻيڙيءَ وارن کي ٻوڙين؟ بيشڪ تو اڍنگو ڪم ڪيو (٧١). (خضر) چيو ته توکي نه چيو هوم ڇا ته تون مون سان صبر ڪري نه سگهندين (٧٢). (موسيٰ) چيو ته جيڪي مون وساريو تنهن سببان مون کي نه پڪڙ ۽ منهنجي ڪم ۾ مون تي سختي نه وجه (٧٣). پوءِ ٻئي هليا، تان جو جڏهن هڪ چوڪر کي مليا تڏهن (خضر) اُن کي ڪٽو (موسيٰ) چيو ته قصاص ڌاران بيگناهه جان کي ڇو ڪٽي؟ بيشڪ تو خراب ڪم ڪيو (٧٤).

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ⑤

قَالَ إِنْ سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَحِّبْنِي قَدْ بَلَغْتَ

مِنَ لَّدُنِّي عُذْرًا ⑥ فَأَنْطَلَقَا حَتَّى إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا

أَهْلُهَا فَأَبَوْا أَنْ يُصَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ

يَنْقُضَ فَأَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتُ لَخَذْتُ عَلَيْهِ أَجْرًا ⑦ قَالَ

هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنَكَ سَأْنِيكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ

صَبْرًا ⑧ أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْكِينٍ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ

فَارَدْتُ أَنْ أَعِيبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ

غَصَبًا ⑨ وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبُوهُ مُؤْمِنِينَ فَخَشِينَا أَنْ يُرْهِقَهُمَا

طُغْيَانًا وَكُفْرًا ⑩ فَارَدْنَا أَنْ يُبَدِّلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً

وَأَقْرَبَ رُحْمًا ⑪ وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي

الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزُ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ

رَبُّكَ أَنْ يُبْلَغَا أَشَدَّهُمَا وَيُسْتَخْرَجَا كَنْزُهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ ⑫

وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ⑬ ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ⑭

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقُرْنَيْنِ ⑮ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ⑯

(خضر) چيو ته توکي نه چيو هوم چا ته تون مون سان (گذ رهي) ڪڏهن نه صبر ڪري سگهندين؟ (۷۵). (موسيٰ) چيو ته جيڪڏهن هن کان پوءِ ڪنهن ڳالهه بابت توکان پڇان ته منهنجي سنگت نه ڪج، بيشڪ منهنجي پاران عذر (جي حد) کي پهتڻ (۷۶). پوءِ (بشي) هليا، تان جو جنهن مهل هڪڙي ڳوٺ وارن وٽ آيا (تنهن مهل) اُن جي رهاڪن کان کاتو گهريائون ته (انهن) سندن مهماني ڪرڻ کان انڪار ڪيو. پوءِ اُن (ڳوٺ) ۾ هڪ ڊهڻ کي ويجهي پٽ ڏنائون پوءِ اُها (خضر ڏاهي ٻيهر) اوساري (موسيٰ) چيو ته جيڪڏهن گهرين ها ته اُن (جي اوسارڻ) تي مزوري ضرور وٺين ها! (۷۷). (خضر) چيو ته هاڻي منهنجي ۽ تنهنجي وچ ۾ جدائي پيئي، هاڻي توکي انهن (ڳالهين) جي حقيقت جي سڌ ڏيان ٿو جن تي تو صبر ڪري نه سگهيو (۷۸). پر ٻيڙي (جا ڀڳي ويئي سا) مسڪينن جي هئي (جنهن تي) هو درياءَ ۾ پورهيو ڪندا (وتندا) هئا پوءِ اُن کي عيب دار ڪرڻ گهريم جو سندن پوئتان اهڙو بادشاهه هو جنهن سڀ ڪا ٻيڙي بيگر ۾ ٿي ورتي (۷۹). ۽ نينگر (جو، ماريو ويو) تنهن جا ماءُ پيءُ مؤمن هئا تنهن ڪري ڏنا سون ته نافرمانيءَ ۽ ڪفر ڪرڻ سان پنهنجن کي عاجز ڪندو (۸۰). پوءِ گهريو سون ته سندن پالڻهار کين ان جي بدلي اُن کان به پاڪبازيءَ جي ڪري وڌيڪ ڀلو ۽ ٻاجهه جي ڪري وڌيڪ ويجهو (اولاد) ڏئي (۸۱). ۽ جا پٽ (ناهي ويئي) سان شهر ۾ ٻن يتيمن ٻارن جي هئي ۽ اُن جي هيٺان سندن خزانو هو ۽ سندن ماءُ پيءُ نيڪ هئا پوءِ تنهنجي پالڻهار گهريو ته بشي پنهنجي جواني کي پهچڻ ۽ پنهنجو خزانو تنهنجي پالڻهار جي ٻاجهه سان ڪڍڻ ۽ اهو پنهنجي راءِ سان نه ڪيم. اها اُن جي حقيقت آهي جنهن تي تو صبر ڪري نه سگهيو (۸۲). ۽ (اي پيغمبر!) توکان ذوالقرنين بابت پڇڻ ٿا. چؤ ته اوهان کي اُن جو (ڪجهه) بيان ڪري ٻڌايان ٿو (۸۳).

إِنَّا مَكْنَالُهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبِيلًا ۝ فَاتَّبَعَ
 سَبِيلَهُ ۝ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَرْبُ فِي عَيْنٍ
 حَمِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَأْكُلُ الْقُرْنَيْنِ ۝ إِنَّمَا أَنْ
 تُعَذِّبَ وَإِنَّمَا أَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمْ حُسْنًا ۝ قَالَ إِنَّمَا مَنْ ظَلَمَ
 فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُّكَرًا ۝ وَإِنَّمَا مَنْ
 آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءٌ الْحُسْنَىٰ ۝ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا
 يُسْرًا ۝ ثُمَّ اتَّبَعَ سَبِيلًا ۝ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ
 عَلَىٰ قَوْمٍ لَّمْ يَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِتْرًا ۝ كَذَلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا
 بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ۝ ثُمَّ اتَّبَعَ سَبِيلًا ۝ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ
 وَجَدَ مِنْ دُونِمَا قَوْمًا آلَ يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ۝ قَالُوا يَٰذَا
 الْقُرْنَيْنِ إِنَّ يَٰ جُوبَ وَمَا جُوبٌ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ
 نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ۝ قَالَ مَا
 مَكْنَىٰ فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ
 رَدْمًا ۝ أَتُونَنِي زُبَرَ الْحَدِيدِ ۝ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ
 انْفُخُوا ۝ حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ أَتُونَنِي أُفْرِغْ عَلَيْهِ قِطْرًا ۝ ط

بیشڪ اسان اُن کي زمین ۾ مضبوط حڪومت ڏني ۽ سڀ ڪنهن شيءِ جو سامان کيس ڏنسون (۸۴). پوءِ سامان (جي مدد) سان هليو (۸۵). ايترو (سير ڪيائين) جو سج لهڻ جي هنڌ پهتو اُن کي گپڙائي گرم تلاءَ ۾ لهندو ڏٺائين ۽ اُن (تلاءَ) وٽ هڪ قوم کي ڏٺائين. چيو سون ته اي ذوالقرنين! انهن کي يا سزا ڏين يا منجهن ڪو چڱائي جو سڌارو ڪرين (ته توکي اختيار آهي) (۸۶). (ذوالقرنين) چيو ته جيڪو (ماڻهو) ظلم ڪندو تنهن کي سزا ڏينداسون وري پنهنجي پالڻهار ڏانهن ورايو ويندو پوءِ اهو کيس سخت عذاب جي سزا ڏيندو (۸۷). ۽ جيڪو ايمان آڻيندو ۽ چڱا ڪم ڪندو تنهن کي چڱو بدلو ملندو، ۽ پنهنجي معاملي ۾ اُن کي سولائي (جهڙو ڪم) چوندا سون (۸۸). وري سامان (جي مدد) سان هليو (۸۹). ايترو (سفر ڪيائين) جو سج اُڀرڻ جي هنڌ پهتو ته اهو هڪ اهڙي قوم تي اُڀرندو ڏٺائين جن لاءِ سج کان اوريان ڪا اوت نه بڻائي هئي سون (۹۰). اهڙي طرح (سندس قصو آهي). ۽ بیشڪ اسان وٽ اُن جي ساري خبر آهي (۹۱). وري سامان (جي مدد) سان هليو (۹۲). ايترو جو جڏهن ٻن جبلن جي وچ ۾ پهتو ته انهن جي هن پاسي اهڙي قوم ڏٺائين جا ڪابه ڳالهه سمجهي نه ٿي سگهي (۹۳). چيائون ته اي ذوالقرنين! بیشڪ ياجوج ۽ ماجوج ملڪ ۾ فساد وجهندڙ آهن تنهن ڪري تو لاءِ اسين هن شرط تي ڏن مقرر ڪريون ته تون اسان جي ۽ سندن وچ ۾ اڙ بڻائين (۹۴). (ذوالقرنين) چيو ته منهنجي پالڻهار جيڪا مون کي ان بابت سگه ڏني آهي سا ڀلي آهي. پوءِ اوهين مون سان زور بار جي مدد ڪريو ته اوهان جي ۽ سندن وچ ۾ وڏي اڙ بڻايان (۹۵). لوھ جا ٽڪر مون وٽ آڻيو. جڏهن ٻنهي جبلن جي وچ ۾ (ڀري) پورائي ڪيائين (تڏهن) چيائين ته (هاڻ ڏوڻ) ڏٺون. تان جو جڏهن اُن کي (تپائي) باھ ڪيائين (تڏهن) چيائين ته مون وٽ آڻيو ته مٿس پگهاريل ٽامون پلٽيان (۹۶).

فَمَا اسْتَطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ۝٩٤ قَالَ
هَذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ
وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ۝٩٥ وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ
فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَاهُمْ جُمُعًا ۝٩٦ وَعَرْضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ
عَرْضًا ۝٩٧ الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غَطَاٍ عَنْ ذِكْرِي وَكَانُوا
لَا يَسْتَبْطِيعُونَ سُبْعًا ۝٩٨ أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا
عِبَادِي مِنْ دُونِي أَوْلِيَاءُ إِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ۝٩٩
قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ۝١٠٠ الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ۝١٠١ أُولَئِكَ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا
نَقِيمَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَزَنًا ۝١٠٢ ذَلِكَ جَزَاءُ جَهَنَّمَ بِمَا كَفَرُوا
وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُوءًا ۝١٠٣ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ۝١٠٤ خَالِدِينَ فِيهَا
لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حَوْلًا ۝١٠٥ قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مَدَادًا لَكَلِمَتِ رَبِّي
لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنفَدَ كَلِمَتُ رَبِّي وَلَوْ جُنُوبًا مِثْلَهُ مَدَدًا ۝١٠٦

پوءِ (يا جوج ماجوج) نڪي اُن تي چڙهي سگهيا ۽ نڪي اُن کي ڪا سرنگه هڻي سگهيا (۹۷). چيائين ته هيءَ منهنجي رب جي (هڪڙي) ٻاجه آهي، جنهن مهل منهنجي رب جو انجام ايندو (تنهن مهل) اُن کي سئون ڪري ڇڏيندو، ۽ منهنجي رب جو انجام سڄو آهي (۹۸). ۽ اُن ڏينهن ڇڏينداسون ته هڪ ٻئي ۾ ڳاھت ٿيندا (ايندا) ۽ صور ۾ ڦوڪيو ويندو پوءِ انهن مڙني کي گڏ ڪنداسون (۹۹). ۽ اُن ڏينهن انهن ڪافرن کي دوزخ آڏو ڪنداسون جيئن آڏو ڪجي (۱۰۰). جن جيون اڪيون منهنجي يادگيري کان ڍڪ ۾ هيون ۽ (ساڙ کان ڪجهه) ٻڏي نه سگهندا هئا (۱۰۱). ڪافرن (اڃا پاڻ کي سزا جوڳو) نه ڀانيو آهي ڇا جو مون کان سواءِ منهنجن ٻانهن کي دوست ورتو اٿن؟ اسان ڪافرن جي رهڻ لاءِ دوزخ تيار ڪيو آهي (۱۰۲). (اي پيغمبر!) چؤ ته ڪرتوتن جي ڪري بلڪل توڻي وارن جي اوهان کي سڏ ڏيون ڇا؟ (۱۰۳). جن پنهنجي محنت دنيا جي حياتي ۾ اڃائي وڃائي ۽ آهي (پنهنجي لاءِ) پائيندا آهن ته آهي (پاڻ) چڱو ڪم ڪندا آهن (۱۰۴). آهي آهي آهن جن پنهنجي پالڻهار جي آيتن ۽ سندس ملڻ جو انڪار ڪيو پوءِ سندن ڪئي ڪمائي ڇت ٿي پوءِ انهن لاءِ قيامت جي ڏينهن ڪا تور ڪڙي نه ڪنداسون (۱۰۵). اها سندن سزا دوزخ انهي سببان آهي جو ڪفر ڪيائون ۽ منهنجي آيتن ۽ منهنجي پيغمبرن کي نٿولي ڪري ورتائون (۱۰۶). جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ فردوس جا باغ مهماني (جي جاءِ) آهن (۱۰۷). منجهن سدائين رهڻ وارا آهن کائڻ وري ڦرڻ نه گهرندا (۱۰۸). چؤ ته جيڪڏهن منهنجي پالڻهار جي سخن (الڪڻ) لاءِ سمنڊ مس ٿئي ته منهنجي پالڻهار جي سخن پوري ٿيڻ کان اڳ سمنڊ ڪي ويٺو توڻيڪ جهڙس (ٻيا سمنڊ) مدد لاءِ آڻيون (۱۰۹).

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَىَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ
يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ١١٠

سُورَةُ مَرْيَمَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

كَهَيْعَصَ ١ ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ٢ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ

نِدَاءً خَفِيًّا ٣ قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ

شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا ٤ وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ

وَرَأْيِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ٥ يَرْتَبِئُ

وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ٦ يَزَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ

بِغُلَامٍ إِسْمُهُ يَحْيَىٰ لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ٧ قَالَ رَبِّ أَنَّى

يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ

عِتْيًا ٨ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَيْئٍ وَقَدْ خَلَقْتُكَ

مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ٩ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً ١٠ قَالَ

إِنِّي نَجِّيكَ مِنَ الْغَمِّ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ١١ فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ

مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ١٢

چو تہ آء اوهان جھڙو ئي ماڻهو آهيان مون ڏانهن وحي موڪليو ويندو آهي تہ اوهان جو معبود رڳو هڪ الله آهي پوءِ جيڪو پنهنجي پالڻهار جي ملڻ جي اميد رکي تنهن کي جڳائي تہ چڱا ڪم ڪري ۽ پنهنجي پالڻهار جي عبادت ۾ ڪنهن هڪڙي کي شريڪ نہ ڪري (۱۱۰).

سورة مريم مڪي آهي ۽ هي اٺانوي
آيتون ۽ ۱۶ رکوع آهي

الله پاڇهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

ڪهليلعص (۱). تنهنجي پالڻهار جي پاڇه سندس ٻانهي زڪريا (تي ٿيل) جو (هي) بيان آهي (۲). جڏهن پنهنجي پالڻهار کي آهستي ٻاڏائي سڏيائين (۳). چيائين تہ اي منهنجا پالڻهار! منهنجي (لڳن جا) هڏا ڪمزور ٿيا آهن ۽ ٻڍائي کان منهنجو مٿو (اڇو) چمڪي ٿو ۽ اي منهنجا پالڻهار! توکي سڏڻ کان نااميد نہ آهيان (۴). ۽ آءٌ پنهنجي پوڻتان پنهنجن مائٽن کان ڊڄان ٿو ۽ منهنجي زال سنڌي آهي تنهن ڪري پاڻ وٽان مون کي ڪو وارث بخش! (۵). جو منهنجو وارث ٿئي ۽ يعقوب جي اولاد جو (به) وارث ٿئي ۽ اي منهنجا پالڻهار! ان کي صالح ڪر (۶). (چيو سون تہ) اي زڪريا اسان توکي هڪ نينگر جي مبارڪ ڏيون ٿا جنهن جو نالو يحيٰ آهي اڳ اهرڙي نالي وارو ڪونه ڪيسون (۷). چيائين اي منهنجا پالڻهار! مون کي پٽ هن حالت ۾ ڪيئن ٿيندو جو منهنجي زال سنڌي آهي ۽ بيشڪ آءٌ پيري کان جهورائي کي پهتو آهيان (۸). (جبرئيل) چيو تہ اهرڙي طرح (ٿيڻو) آهي. تنهنجي پالڻهار چيو آهي تہ اهو مون تي اسان آهي ۽ بيشڪ هن کان اڳ توکي پيدا ڪيو اٿم ۽ تون (اصل) ڪجهہ نہ هئين (۹). زڪريا چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! مون لاءِ ڪا نشاني ڪر. فرمايائين تہ تنهنجي نشاني (هي آهي) تہ ماڻهن سان سانده ٿي (ڏينهن) راتيون ڳالهائي نہ سگهندين (۱۰). پوءِ محراب مان پنهنجي قوم ڏانهن نڪتو پوءِ انهن ڏانهن اشارو ڏنائين تہ صبح ۽ سانجهي جو (الله جي) پاڪائي بيان ڪريو (۱۱).

يُجِئِي خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَاتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا ۝^{١٢} وَحَنَانًا
مِّن لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا ۝^{١٣} وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ
جَبَّارًا عَصِيًّا ۝^{١٤} وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ
يُبْعَثُ حَيًّا ۝^{١٥} وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا
مَكَانًا شَرْقِيًّا ۝^{١٦} فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا
إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ۝^{١٧} قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ
بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ۝^{١٨} قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ
لِأَهَبَ لَكَ غُلَامًا زَكِيًّا ۝^{١٩} قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ
يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ۝^{٢٠} قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ
هُوَ عَلَى هَيْنٍ وَلَنَجْعَلَ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ
أَمْرًا مَّقْضِيًّا ۝^{٢١} فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا ۝^{٢٢}
فَاجَاءَهَا الْبَخَاسُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِتُّ
قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَّنْسِيًّا ۝^{٢٣} فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا
أَلَا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ۝^{٢٤} وَهُزِّي
إِلَيْكَ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسْقِطُ عَلَيْكَ رَطْبًا جَنِيًّا ۝^{٢٥}

(۱۱) يحيٰ ڄمي ڏهن ورهين جو ٿيو ته (چيوسون ته اي يحيٰ! ڪتاب کي مضبوطيءَ سان وٺ۔ ۽ ٻاراڻي (عمر) ۾ کيس علم ڏنوسون (۱۲)۔ ۽ پاڻ وٽان کيس شفقت ۽ پاڪبازي ڏني سون۔ ۽ (اهو) پرهيزگار هو (۱۳)۔ ۽ پنهنجي ماءُ پيءُ سان نيڪي ڪرڻ وارو هو ۽ هٽيلو نافرمان نه هو (۱۴)۔ ۽ جنهن ڏينهن ڄائو ۽ جنهن ڏينهن مړندو ۽ جنهن ڏينهن جيئرو ٿي اٿندو (تنهن ڏينهن) مٿس سلام هجي (۱۵)۔ ۽ مریم (جو قصو) ڪتاب ۾ ياد ڪر۔ جڏهن پنهنجن گهر وارن کان اڀرندي هنڌ پري ٿي (۱۶)۔ پوءِ کائن هڪ اوٽ ورتائين، پوءِ ڏانهن پنهنجو ملائڪو موڪليو سون پوءِ هو ان جي اڳيان پورو ماڻهو (وانگر) بڻجي بيٺو (۱۷)۔ (مریم) چيو آءُ توکان ٻاجهاري (الله) جي سامهون پوان ٿي، جيڪڏهن پرهيزگار آهين (ته مون کان پري ٿي) (۱۸)۔ ملائڪو چيو ته آءُ ته تنهنجي پالڻهار جو هن لاءِ موڪليل آهيان ته توکي پاڪباز نينگر بخشيان (۱۹)۔ (مریم) چيو ته مون کي ٻار ڪيئن ٿيندو جو مون کي ڪنهن ماڻهو نه ڄڻيو آهي ۽ نڪي آءُ بدڪار آهيان (۲۰)۔ (ملائڪو) چيو ته اهڙي طرح (ٿيڻو) آهي، تنهنجي پالڻهار فرمايو ته اهو مون تي سولو آهي، ۽ (هن لاءِ) ته ان کي ماڻهن جي لاءِ پنهنجي طرف کان نشاني ۽ ٻاجه (جو وسيلو) ڪريون ۽ (اهو) ڪم طئي ٿيل آهي (۲۱)۔ پوءِ ان سان ڀيٽ ٿيس پوءِ ان سان پري هنڌ الڳ ٿي (۲۲)۔ پوءِ ويمر جي سورن کجي جي ٿر ڏانهن نيس، چيائين ته جيڪر هن کان اڳ مران ها، ۽ اصل وسري ويل هجان ها! (ته چڱو هو) (۲۳)۔ پوءِ کيس (ملائڪو) سندس هيٺين طرف کان سڏيو ته ڏک نه ڪر بيشڪ تنهنجي پالڻهار تنهنجي هيٺان تلاءُ پيدا ڪيو آهي (۲۴)۔ ۽ کجي جي ٿر کي پاڻ ڏانهن ڌوڻ ته توتي تازيون کارڪون ڇاڻي (۲۵)۔

فَكُلُّ وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَمَا تَرِينَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا^{٢٤}

فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا^{٢٥}

فَاتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا يَمْرِئٌ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا فَرِيًّا^{٢٦}

يَاخْتَهُرُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوْءًا وَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَغِيًّا^{٢٧}

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا^{٢٨}

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ^{٢٩} آتَانِي الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا^{٣٠} وَجَعَلَنِي

مُبَارَكًا آيِنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ

حَيًّا^{٣١} وَبَرًّا بِوَالِدَاتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا^{٣٢} وَالسَّلَامُ

عَلَى يَوْمٍ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا^{٣٣} ذَلِكَ

عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ^{٣٤} مَا كَانَ

لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَنَهُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ

لَهُ كُنْ فَيَكُونُ^{٣٥} وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا

صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ^{٣٦} فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ

لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ^{٣٧} أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ

يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ^{٣٨}

پوءِ ڪاءُ ۽ پيءُ ۽ نيٺ نار، پوءِ جيڪڏهن ڪنهن ماڻهو کي ڏسين ته چو ته
آءُ الله لاءِ روزو باسيو آهي تنهن ڪري ڪنهن ماڻهو سان اڄ اصل نه
ڳالهائيندس (۲۶). پوءِ ان کي پنهنجي قوم وٽ ڪڍي آئي. چيائون ته اي
مریم! بيشڪ بچري شيءِ اندي اٿئي (۲۷). اي هارون جي پيءُ! نڪي
تنهنجو پيءُ بچرو مڙس هو ۽ نڪي ماءُ ڪا بدڪار هئي (۲۸). پوءِ ڏانهن
اشارو ڏنائين. چيائون ته جيڪو پينگهي ۾ ٻار آهي تنهن سان ڪيئن
ڳالهايون (۲۹). (عيسيٰ) چيو ته آءُ الله جو ٻانهو آهيان. مون کي
ڪتاب ڏنو اٿس ۽ مون کي پيغمبر ڪيو اٿس (۳۰). ۽ جتي هوندس اتي
مون کي برڪت وارو ڪيائين ۽ جيسين جيئرو هوندس تيسين مون کي
نماز (پڙهڻ) ۽ زڪوة (ڏيڻ) جو حڪم ڪيائين (۳۱). ۽ پنهنجي ماءُ
سان چڱائي ڪندڙ (ڪيائين) ۽ مون کي هنيو بدبخت نه ڪيائين (۳۲).
۽ جنهن ڏينهن ڄائس ۽ جنهن ڏينهن مړندس ۽ جنهن ۽ ڏينهن وري جيئرو
ٿي اٿندس تنهن ڏينهن مون تي سلام آهي (۳۳). اهو (قصو) عيسيٰ پٽ
مریم جو آهي، سچي ڳالهه آهي جنهن ۾ (ماڻهو) شڪ ڪندا آهن (۳۴).
الله کي (پاڻ لاءِ) ڪو پٽ وٺڻ نه جڳائيندو آهي اهو پاڪ آهي. جڏهن
ڪو ڪم ڪندو آهي تڏهن ان لاءِ رڳو چوندو آهي ته ٿي ۽ ته ٿي پوندو
آهي (۳۵). ۽ الله منهنجو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي تنهن ڪري سندس
عبادت ڪريو. اها سڌي واٽ آهي (۳۶). پوءِ ڪن ٽولين پاڻ ۾ اختلاف
ڪيو، پوءِ ڪافرن لاءِ وڏي ڏينهن جي آڏي ٿيڻ کان ويل آهي (۳۷).
جنهن ڏينهن اسان وٽ ايندا (تنهن ڏينهن) ڪهڙو نه چڱو ٻڌندا! ۽ ڪهڙو
نه چڱو ڏسندا! پر ظالم اڄ پڌري گمراهي ۾ آهن (۳۸).

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ۝٣٩ إِنَّا نَخْنُثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا
يُرْجَعُونَ ۝٤٠ وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا
نَبِيًّا ۝٤١ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ
وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ۝٤٢ يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ
يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ۝٤٣ يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ
إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ۝٤٤ يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ
يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ۝٤٥ قَالَ أَرَأَيْتَ
إِنْ تَوَلَّيْتُ عَنْ آلِهَتِي يَا إِبْرَاهِيمَ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا ۝٤٦
قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ۝٤٧
وَأَعِزَّنَا اللَّهُ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا
أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ۝٤٨ فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ ۝٤٩ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ۝٥٠
وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ۝٥١
وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ۝٥٢

۽ کين پشيماني جي ڏينهن کان ڊيچار جنهن ڏينهن ڪم پورو ڪيو. ۽
 آهي غفلت ۾ آهن ۽ آهي ايمان نٿا آڻين (۳۹). بيشڪ اسين زمين جا ۽
 جيڪي مٿس آهي تنهن جا وارث آهيون ۽ اسان ڏانهن موٽايا ويندا (۴۰).
 ۽ ابراهيم (جو قصو) ڪتاب ۾ ياد ڪر. بيشڪ اهو سچار پيغمبر
 هو (۴۱). جڏهن پنهنجي پيءُ کي چيائين ته اي ابا! جيڪو نه ڪي ڏسي ۽
 نه ڪي توکان ڪجهه ٿاري تنهن جي پوڄا ڇو ڪندو آهين؟ (۴۲). اي
 ابا! بيشڪ (الله جي پار کان) مون وٽ (اها) ڄاڻ آئي آهي جا تو وٽ نه
 آئي آهي تنهن ڪري منهنجي تابعداري ڪر ته توکي سڌو رستو
 ڏيکاريان (۴۳). اي ابا! شيطان کي نه پوڄ. ڇو ته شيطان الله جو نافرمان
 آهي (۴۴). اي ابا! آءُ توتي الله جي عذاب پهچڻ کان ڊڄان ٿو پوءِ متان
 شيطان جو سنگتي ٿين (۴۵). (پس) چيو ته اي ابراهيم! تون منهنجي
 معبودن کان ڇو ڦرڻ وارو آهين؟ جيڪڏهن نه روڪين ته توکي ضرور
 پٿرن سان ماريندس ۽ گهڻي مدت مون کان پاسي ٿي ۽ (۴۶). (ابراهيم)
 چيو ته توتي سلام هجي، آءُ تو لاءِ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرندس.
 ڇو ته اهو مون تي مهربان آهي (۴۷). ۽ الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو
 تن کان ۽ اوهان کان پاسو ڪريان ٿو ۽ پنهنجي پالڻهار جي عبادت
 ڪندس، اميد آهي ته پنهنجي رب جي دعا سان بدبخت نه ٿيندس (۴۸).
 پوءِ جڏهن کائڻ ۽ الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا هئا تن کان پاسو
 ڪيائين (تڏهن) کيس اسحاق ۽ يعقوب عطا ڪيوسون. ۽ هر هڪ کي
 پيغمبر ڪيوسون (۴۹). ۽ کين پنهنجي ٻاجه مان (گهڻيون شيون) عطا
 ڪيون سون ۽ انهن جي نيڪ نامي بلند ڪئي سون (۵۰). ۽ ڪتاب ۾
 موسيٰ (جو قصو) ياد ڪر، بيشڪ اهو چونڊيل هو ۽ پيغمبر نبي هو (۵۱).

وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ٥٢ وَ
وَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ٥٣ وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ
إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ٥٤ وَ
كَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ٥٥
وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ٥٦ وَرَفَعْنَاهُ
مَكَانًا عَلِيًّا ٥٧ أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ
مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْرَءِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذِ اتَّخَلَّفُوا عَلَىٰ آلِهِمُ
الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ٥٨ فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ
افْتَءَاذُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ غِيًّا ٥٩
إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ
الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ٦٠ جَذَّتْ عَدْنُ الْإِنْسَانِ وَعَدَّ
الرَّحْمَنُ عِبَادَةً بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا ٦١ لَا يَسْمَعُونَ
فِيهَا الْغَوَا إِلَّا سُلَامًا وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةٌ وَعِشْيَا ٦٢
تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ٦٣

۽ طور (جبل) جي سڄي ڀر کان کيس سڏيوسون ۽ همراز ٿيڻ لاءِ کيس ويجهو کيوسون (۵۲). ۽ پنهنجي پاڄم سان سندس ڀاءُ هارون پيغمبر ڪري کيس عطا کيوسون (۵۳). ۽ ڪتاب ۾ اسماعيل (جو قصو) ياد ڪر بيشڪ اهو انجام جو پورو ۽ پيغمبر نبي هو (۵۴). ۽ پنهنجي گهر وارن کي نماز ۽ زڪوة جو حڪم ڪندو هو ۽ پنهنجي پالڻهار وٽ پسند هو (۵۵). ۽ ڪتاب ۾ ادریس (جو قصو) ياد ڪر، بيشڪ اهو سچار پيغمبر هو (۵۶). ۽ وڏي مرتبي ڪري سندس مان مٿاهون کيوسون (۵۷). اهي آهي آهن جن تي الله فضل ڪيو، آدم جي اولاد منجهان پيغمبرن مان ۽ جن کي نوح سان (پيڙي ۾) کنيوسون ۽ ابراهيم ۽ يعقوب جي اولاد مان ۽ جن کي هدايت ڪئي سون ۽ چونڊيوسون (تن مان آهن) جڏهن الله جون آيتون کين پڙهي ٻڌائيون هيون تڏهن سجدو ڪندڙ ۽ روئيندڙ ٿي ڪري پوندا هئا (۵۸). پوءِ سندن پوڻان ڪيترا نااهل پيڙهي تي وينا (جو) نماز ڇڏي ڏنائون ۽ خواهشن جي پٺيان لڳا پوءِ سگهو گمراهيءَ جي سزا لهندا (۵۹). پر جن توبه ڪئي ۽ ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي بهشت ۾ گهرندا ۽ مٿن ڪوبه ظلم نه ڪيو (۶۰). هميشه جا باغ آهن جن لاءِ الله پنهنجن ٻانهن سان پريٽ انجام ڪيو آهي. بيشڪ سندس انجام پهچڻو آهي (۶۱). ان ۾ سلام کان سواءِ (بي) ڪا بيهودي ڳالهه نه ٻڌندا. ۽ منجهس انهن لاءِ صبح ۽ سانجهي جو سندن روزي آهي. (۶۲). اهو بهشت اهو آهي جو منهنجن ٻانهن مان جيڪو پرهيزگار بڻجندو تنهن کي (ان جو) وارث ڪنداسون (۶۳).

وَمَا نَنْزِلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا
وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ٦٣ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَ
الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ
لَهُ سِتًّا ٦٤ وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ إِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ أُخْرَجُ حَيًّا ٦٥
أَوْ لَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا ٦٦
فَوَرَبُّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ
جِثْيًا ٦٧ ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَنِ
عِتْيًا ٦٨ ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أُولَىٰ بِهَا صِلِيًّا ٦٩ وَإِنْ
مِّنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ٧٠ ثُمَّ نُنْجِي
الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثْيًا ٧١ وَإِذَا تَلَّىٰ عَلَيْهِمُ
الْإِنشَاءَ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ
خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا ٧٢ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ
أَحْسَنُ أَثَانًا وَرِثِيًّا ٧٣ قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَبْذُذْهُ
الرَّحْمَنُ مَذًّا ٧٤ حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ وَإِمَّا
السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرُّ مَكَانًا ٧٥ وَأَضْعَفُ جُندًا ٧٦

۽ (ملائڪن چيو ته) تنهنجي پالڻهار جي حڪم کان سواءِ نه لهندا آهيون، جيڪي اسان جي آڏو آهي ۽ جيڪي اسان جي پويان آهي ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي تنهن جي (سڀ خبر) ان کي آهي، ۽ تنهنجو پالڻهار وٽس وارو نه آهي (۶۴). آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي تنهن جو پالڻهار آهي پوءِ سندس عبادت ڪر ۽ سندس عبادت تي صبر ڪر (يعني مضبوط ره). تون ان نالي وارو ڪو ڄاڻندو آهين ڇا؟ (۶۵). ۽ ماڻهو چوندا آهن ته جڏهن مرنديس (تڏهن) جيئرو ٿي ڪڍيس ڇا؟ (۶۶). انسان کي ياد نه آهي ڇا ته کيس اڳ پيدا ڪيوسون حالانڪ ڪجهه به نه هو؟ (۶۷). پوءِ تنهنجي رب جو قسم آهي ته انهن کي ۽ شيطانن کي گڏ ڪنداسون وري دوزخ جي چوڌاري کين گوڏن ڀر حاضر ڪنداسون (۶۸). وري هر هڪ ٽولي مان اهڙن (ماڻهن) کي ڌار ڪنداسون جن انهن مان ٻاجهاري (الله) جي سخت نافرماني ڪئي (۶۹). وري جيڪي ان (جهنم) ۾ گهڙڻ جا وڌيڪ حقدار آهن تن کي اسين چڱيءَ طرح ڄاڻندا آهيون (۷۰). ۽ اوهان مان ڪو (اهڙو) ڪونهي جو ان (جهنم) تي اچڻ وارو نه آهي، تنهن جي پالڻهار تي اهو (انجام) لازم مقرر آهي (۷۱). وري پرهيزگارن کي بچائيندا سون ۽ ظالمن کي منجهس ڪروندڙو ڇڏينداسون (۷۲). ۽ جڏهن اسان جون چٽيون آيتون انهن کي پڙهي بدآبيون آهن (تڏهن) ڪافر مؤمنن کي چوندا آهن ته ٻنهي ٽولين مان ڪير، مرتبي جي ڪري بهتر ۽ مجلس جي ڪري معتبر آهي؟ (۷۳). ۽ کائڻ اڳ ڪيترائي جڳ ناس ڪياسون جو آهي (ظاهري ساز) سامان ۽ ڏيک وٺڻ جي ڪري وڌيڪ چڱا هئا (۷۴). ڇو ته جيڪو گمراهي ۾ آهي تنهن کي الله وڌيڪ وڌائيندو آهي، تان جو جيڪو انجام يا ته عذاب جو يا قيامت جو (ساڻن) ڪيو ويو سو جڏهن ڏسندا، تڏهن هو ڄاڻندا ته بچڻي مان وارو ۽ لشڪر جي ڪري وڌيڪ هيٺو ڪير آهي (۷۵).

وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَيْتُ الصَّلَاحُ
خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًّا ٨٦ أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ
بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتِيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا ٨٧ أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمِ اتَّخَذَ
عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ٨٨ كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَعُدُّ لَهُ مِنَ
الْعَذَابِ مَدًّا ٨٩ وَنَرِثُهُ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ٩٠ وَاتَّخَذُوا
مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَهًا لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا ٩١ كَلَّا سَيَكْفُرُونَ
بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ٩٢ أَلَمْ تَرَ أَنَّا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ
عَلَى الْكَافِرِينَ تَوَضَّعُوا لَهُمْ أَرَأَيْتَ أَتَعْبَلُ عَلَيْهِمْ إِنْ عَادُوا لَكُمْ عَدَا ٩٣
يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا ٩٤ وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ
إِلَى جَهَنَّمَ وَرْدًا ٩٥ لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ
الرَّحْمَنِ عَهْدًا ٩٦ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ٩٧ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا
إِذَا لَا تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ
هَدًّا ٩٨ أَنْ دَعَوِ الرُّحَمَانَ وَلَدًا ٩٩ وَمَا يَنْبَغِي لِلرُّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ١٠٠
إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا ١٠١ لَقَدْ
أَخْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ١٠٢ وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَرْدًا ١٠٣

۽ الله هدايت وارن کي هدايت ۾ وڌائيندو آهي۔ ۽ باقي رهندڙيون نيڪيون تنهنجي پاڻهار وٽ ثواب ڪري پليون ۽ موت ڪري چڱيون آهن (۷۶)۔
 (اي پيغمبر!) انهيءَ کي نه ڏٺو اٿئي ڇا جنهن اسان جي آيتن کي نه مڃيو ۽ چيائين ته مون کي مال ۽ اولاد ضرور ڏنو ويندو؟ (۷۷)۔ (أهو) ڳجه ڄاڻندو آهي ڇا يا الله وٽان ڪو انجام ورتو اٿس؟ (۷۸)۔ ائين (هرگز) نه آهي۔ جيڪي چوندو آهي سو سگهوئي لکنداسون ۽ ان لاءِ ڊگهو عذاب وڌائينداسون (۷۹)۔ ۽ جيڪي چوي ٿو سو کائڻس کسيندا سون ۽ اسان وٽ اڪيلو ايندو (۸۰)۔ ۽ الله کان سواءِ ٻيا معبود هن لاءِ ورتا اٿن ته انهن لاءِ مان جو سبب ٿين (۸۱)۔ ائين (اصل) نه آهي۔ (أهي) سندن پوڄا جو انڪار ڪندا ۽ انهن جا دشمن (۽ مخالف) ٿيندا (۸۲)۔ (اي پيغمبر!) نه ڏٺو اٿئي ڇا ته شيطانن کي ڪافرن تي موڪليو سون ته (أهي) کين لوڏا ڏيئي ڏوٿين؟ (۸۳)۔ پوءِ مٿن (عذاب جي) تڪڙ نه ڪر۔ اسين انهن لاءِ (سندن عملن ۽ ڏينهن جي پوري) ڳڻ ڳڻيندا آهيون (۸۴)۔ ان ڏينهن پرهيزگارن کي مهمانن وانگر باجھاري (الله) وٽ گڏ ڪنداسون (۸۵)۔ ۽ ڏوهين کي دوزخ ڏانهن آڇو روانو ڪنداسون (۸۶)۔ جنهن الله وٽان انجام ورتو تنهن کان سواءِ (ٻيا ڪي) شفاعت ڪري نه سگهندا (۸۷)۔ ۽ چوندا آهن ته الله پاڻ لاءِ اولاد ورتو آهي (۸۸)۔ (چئن ته) بيشڪ اوهان بچڙي شيءِ آندي (۸۹)۔ انهي (چوڻ) کان اجهو آسمان ٽرڪي پوندا ۽ زمين ڦاٽي پوندي ۽ جبل ذرا ذرا ٿي ڪرندا! (۹۰)۔ انهي سببان جو (انهن) الله لاءِ پٽ (ٻڌائي) سڏيا (۹۱)۔ ۽ الله کي اولاد وٺڻ نه جڳائيندو آهي (۹۲)۔ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن سي سڀ الله وٽ ٻانها ٿي ايندا (۹۳)۔ بيشڪ (الله) کين شمار ڪيو آهي ۽ سندن تعداد ڳڻيو اٿس (۹۴)۔ ۽ قيامت جي ڏينهن انهن مان هر هڪ وٽس اڪيلو ايندو (۹۵)۔

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ
وُدًّا ٩٧ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ
بِهِ قَوْمًا لَّدَا ٩٨ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هَلْ يُحِشُّ
مِنْهُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ٩٩

سُورَةُ طه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
طه ١ مَا أَنزَلْنَاهُ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ٢ إِلَّا تَذَكُّرَةً لِّمَن
يَخْشَى ٣ تَنزِيلًا مِّنْ خَلْقِ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَى ٤
الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ٥ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى ٦ وَإِنْ تَجْهَر بِالْقَوْلِ
فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى ٧ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنَى ٨ وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ٩ إِذْ رَأَى نَارًا فَقَالَ
لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا عَلَيَّ أَتِيكُمْ مِنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ
أَجْدُ عَلَى النَّارِ هُدًى ١٠ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَوْمَئِذٍ ١١ إِنِّي أَنَا
رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طَوًى ١٢

بیشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ الله سگهو محبت پيدا ڪندو (۹۶). پوءِ اهو (قرآن) تنهنجي زبان تي رڳو هن لاءِ آسان ڪيوسون ته (تون) ساڻس پرهيزگارن کي خوش خبري ڏئين ۽ ان سان جهڳڙالو قوم کي ڊيڄارين (۹۷). ۽ کائن اڳ ڪيترا جڳ ناس ڪياسون۔ منجهانئن ڪنهن هڪ جو پتو لهن ٿو ڇا يا سندن پٽڪ ٻڌين ٿو ڇا؟ (۹۸).

سورة طه مڪي آهي ۽ هي هڪ سو پنجن آيتون ۽ اٺ رڪوع آهي

الله باجهاري جي نالي سان (شروع)

طه (۱). توتي قرآن هن لاءِ نه لاڻوسون ته تون اوکو ٿئين (۲). پر جيڪو ڊڄي تنهن جي نصيحت ڏيڻ لاءِ (لاڻوسون) (۳). انهي (جي طرف) کان لهڻ وارو آهي جنهن زمين کي ۽ بلند آسمانن کي بڻايو آهي (۴). (اهو) باجهارو عرش تي قائم آهي (۵). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي ۽ جيڪي پنهنجن جي وچ ۾ آهي ۽ جيڪي زمين جي تري هيٺان آهي سو ان جو آهي (۶). ۽ جيڪڏهن (تون ڀل) ڏاڍيان ڳالهائين ته بیشڪ اهو لڪ (۾) ۽ صفا آهستي (چيل ڳالهه سڀ) ڄاڻندو آهي (۷). الله (اهو آهي جو) ان کان سواءِ ٻيو ڪو به معبود نه آهي۔ ان جا نالا تمام سهڻا آهن (۸). ۽ (اي پيغمبر!) توکي موسيٰ جي ڳالهه نه پهتي آهي ڇا؟۔ (۹). جڏهن باه ڏٺائين تڏهن پنهنجي گهر جي ڀاتين کي چيائين ته ترسو جو مون باه ڏٺي آهي اميد ته منجهانئس ڪو آگر اوهان وٽ ڪٿي اچان يا باه تي ڪو (دڳ جي) ڏس ڏيڻ وارو لهان (۱۰). پوءِ جنهن مهل باه وٽ آيو (تنهن مهل) ان کي سڏيو ويو ته اي موسيٰ (۱۱). بیشڪ اڏ تنهنجو پالڻهار آهيان تنهن ڪري پنهنجي جتي (پري) لاه، ڇو ته تون پاڪ ميدان طوي ۾ آهين (۱۲).

وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ ۖ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ۚ إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ
أَكَادُ أُخْفِيهَا لِلتَّجْزِي كُلِّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَىٰ ۚ فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا
مَنْ لَّا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدِي ۚ وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَا مُوسَىٰ ۚ
قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا وَأَهُشُّ بِهَا عَلَىٰ غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا
مَآرِبٌ أُخْرَىٰ ۚ قَالَ أَلْقُهَا يَا مُوسَىٰ ۚ فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ
تَسْعَىٰ ۚ قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ ۚ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَىٰ ۚ
وَاضْمُمْ يَدَكَ إِلَىٰ جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ آيَةً
أُخْرَىٰ ۚ لِزُرَيْكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَىٰ ۚ إِذْ هَبَّ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ
طَغَىٰ ۚ قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ۚ وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ۚ وَاحْلُلْ
عُقْدَةَ مِنِّي لِسَانِي ۚ يَفْقَهُوا قَوْلِي ۚ وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِّنْ
أَهْلِي ۚ هَارُونَ أَخِي ۚ اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي ۚ وَأَشْرِكْهُ فِي أَمْرِي ۚ
كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ۚ وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا ۚ إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا
بَصِيرًا ۚ قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَىٰ ۚ وَلَقَدْ مَنَّا
عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَىٰ ۚ إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰ ۚ

۽ مون توکي چونڊيو آهي تنهن ڪري جيڪي وحي ڪجي تو سو
 ٻڌ (۱۳). سچ پچ آءُ الله آهيان. مون کان سواءِ (ٻيو ڪو) معبود نه آهي
 تنهن ڪري منهنجي عبادت ڪر ۽ منهنجي ياد ڪرڻ لاءِ نماز قائم
 ڪر (۱۴). بيشڪ قيامت اچڻي آهي ان جي (وقت جي اچڻ) کي هن
 ڪري ڳجهو ڪريان ٿو ته جيئن هر ڪنهن ماڻهوءَ کي سندس محنت جو
 بدلو ڏجي (۱۵). جيڪو ان کي نه مڃيندو آهي ۽ پنهنجين سڌن جي پٺيان
 لڳو آهي سو توکي ان (جي مڃڻ) کان متان روڪي ته پوءِ هلاڪ
 ٿيندين (۱۶). ۽ اي موسيٰ اها تنهنجي سڄي هٿ ۾ ڇا آهي؟ (۱۷).
 چيائين ته هيءُ منهنجي لٺ آهي، مٿس ٽيڪ ڏيندو آهيان ۽ ان سان
 پنهنجي پڪرين تي (وڻ جا) پن چاڻيندو آهيان ۽ منجهس مون لاءِ پيا
 (به) فائدا آهن (۱۸). (الله) فرمايو ته اي موسيٰ! اها اڇلاءِ (۱۹). پوءِ اها
 اڇلياڻين ته اها انهي مهل ڊوڙندڙ واسينگ (نانگ) ٿي پئي (۲۰). (الله)
 فرمايو ته انهي کي وٺ ۽ نه ڊڄ، اسين اجهو انهي کي سندس پهرينءَ شڪل
 ۾ موٽائينداسون (۲۱). ۽ پنهنجو هٿ پنهنجي بغل سان ملائي ته بي عيبو اچو
 ٿي نڪري، اها ٻي نشاني (هن لاءِ) آهي (۲۲). ته توکي پنهنجن وڏين
 نشانين مان ڏيکاريون (۲۳) فرعون ڏانهن وڃ جو بيشڪ اهو سرڪش
 ٿيو آهي (۲۴). (موسيٰ) چيو ته اي منهنجا پالڻهار! مون لاءِ منهنجو سينو
 ڪول (۲۵). ۽ منهنجو ڪم مون لاءِ سولو ڪر (۲۶). ۽ منهنجي زبان جي
 هٻڪ لاه (۲۷) ته (اهي) منهنجي ڳالهه سمجهن (۲۸) ۽ منهنجي گهر وارن
 منجهان مون لاءِ ڪو وزير مقرر ڪر (۲۹). (يعني) منهنجي پاءُ هارون
 کي (۳۰). ان سان منهنجي طاقت مضبوط ڪر (۳۱). ۽ منهنجي ڪم ۾
 ان کي پائيواري ڪر (۳۲). ته تنهنجي گهڻي پاڪائي بيان ڪريون (۳۳). ۽
 توکي گهڻو ياد ڪريون (۳۴). بيشڪ تون اسان جو حال ڏسندڙ آهين (۳۵).
 (الله) چيو ته اي موسيٰ! بيشڪ (تو لاءِ) تنهنجو سوال قبول ڪيو
 ويو (۳۶). ۽ بيشڪ توتي هڪ پيرو (ٻيو به) احسان ڪيو سون (۳۷).
 جڏهن تنهنجي ماءُ ڏانهن اهو الهام ڪيوسون جيڪو الهام ڪرڻو
 هو (۳۸).

أَنْ أَقْدِرَ فِيهِ فِي التَّابُوتِ فَأَقْدِرَ فِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ
 بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِي وَعَدُوٌّ لَهُ وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ حَبَّةً
 مِّنِّي هَ وَلَتُصْنَعَ عَلَيَّ عَيْنِي ٣٩ إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ
 أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُ ٤٠ فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا
 وَلَا تَحْزَنَ ٤١ وَكَلَّمْتُ نَفْسًا فَجَعَلْنِيكَ مِّنَ الْغَمِّ وَكَلَّمْتُكَ
 فَتَوَّاهُ فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ هَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ
 يٰمُوسَىٰ ٤٢ وَأَصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِي ٤٣ إِذْ هَبَّ آنتَ وَآخُوكَ بِالْبَيْتِ
 وَلَا تَنِيَّافِي ذِكْرِي ٤٤ إِذْ هَبَّا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ٤٥ فَقُولَا لَهُ
 قَوْلًا لِّئِنَّا عَلَّاهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ ٤٦ قَالَا رَبَّنَا إِنَّنَا نَخَافُ أَنْ
 يُفْرِطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَىٰ ٤٧ قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْمِعُ
 وَأَذِي ٤٨ فَاتَّبِعْهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِيَّ
 إِسْرَءِيلَ وَلَا تَحْذَبْهُمْ قَدْ جَعَلْنَاكَ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكَ وَالسَّلَامُ
 عَلَىٰ مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ ٤٩ إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَىٰ مَن
 كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ٥٠ قَالَ فَمَنْ رَّبُّكُمَا يٰمُوسَىٰ ٥١ قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ
 كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَىٰ ٥٢ قَالَ فَمَآ بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ٥٣

تہ اُن (نینگر) کي صندوق ۾ وجه پوءِ اُن کي درياءَ ۾ اچل تہ درياءَ کيس ڪپ تي اچليندو (۽) منهنجو ويري ۽ سندس ويري کيس وٺندو۔ ۽ پاڻ وٽان توتي (اي موسيٰ) پيار وڌم، ۽ (گهريم) تہ منهنجي اکين اڳيان پلجين (۳۹)۔ جڏهن تنهنجي پيڻ گهمي ٿي (تڏهن) چيائين ٿي تہ جيڪو اُن کي سنڀالي تنهن جو اوهان کي ڏس ڏيان؟ پوءِ توکي تنهنجي ماءُ ڏانهن موٽايوسون تہ اُن جا نيڻ ٺرن ۽ غمگين نہ ٿي ۽ هڪڙو ماڻهو ماريءَ پوءِ توکي ڏک کان ڇڏايوسون ۽ توکي پرڪڻ طرح پرکيوسون۔ پوءِ مدين وارن ۾ ڪيترائي ورهيه رهين وري اي موسيٰ! تون تقدير (الاهيءَ) مطابق آئين (۴۰)۔ ۽ (اي موسيٰ!) توکي خاص پاڻ لاءِ بڻايم (۴۱)۔ تون ۽ تنهنجو ڀاءُ منهنجين نشانين سميت (فرعون ڏانهن) وڃو ۽ منهنجي ياد ڪرڻ ۾ سستي نہ ڪجو (۴۲)۔ فرعون ڏانهن وڃو جو اهو سرڪش ٿيو آهي (۴۳)۔ پوءِ اُن سان نرميءَ سان ڳالهائجو تہ مان اهو نصيحت وٺي يا ڊڄي (۴۴)۔ چيائون تہ اي اسان جا پالڻهار! اسين ڊڄون ٿا تہ متان اسان تي زيادتي ڪري يا حد کان لنگهي (۴۵)۔ (الله) چيو تہ نہ ڊڄو بيشڪ اءُ اوهان ساڻ گڏ آهيان ٻڌان ٿو ۽ ڏسان ٿو (۴۶)۔ پوءِ وٽس وڃو ۽ چئو تہ اسين تنهنجي پالڻهار جا موڪليل آهيون پوءِ بني اسرائيلن کي اسان سان (هلڻ جي) موڪل ڏي ۽ کين نہ ڏکوءَ بيشڪ تو وٽ تنهنجي پالڻهار (جي طرف) کان نشانيءَ سان آيا آهيون۔ ۽ جيڪو سڌي رستي تي هلي تنهن تي سلامتي آهي (۴۷)۔ بيشڪ اسان ڏانهن وحي موڪليو ويو آهي تہ جيڪو (الله جي حڪمن کي) ڪوڙ پائڻي ۽ منهن موڙي تنهن تي عذاب (مقرر ٿيل) آهي (۴۸)۔ (فرعون) چيو تہ پوءِ اي موسيٰ! اوهان جو رب ڪير آهي؟ (۴۹)۔ (موسيٰ) چيو تہ اسان جو رب اهو آهي جنهن هر شيءِ کي سندس صورت بخشي وري هدايت ڪيائين (۵۰)۔ (فرعون) چيو تہ پهرين قومن جو ڪهڙو حال آهي؟ (۵۱)۔

قَالَ عَلَيْهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى ٥٢
 الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَاسْلُكْ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا وَ
 أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ ثَمَرٍ ٥٣
 كُلُوا وَارْعَوْا أَنْعَامَكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَى ٥٤ مِنْهَا
 خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ٥٥ وَلَقَدْ أَرَيْنَاهُ
 آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَإِنِّي ٥٦ قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا
 بِسِحْرِكَ يَمْوَسَى ٥٧ فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ
 مَوْعِدًا لَا تُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سَوَى ٥٨ قَالَ مَوْعِدُكُمْ
 يَوْمَ الزَّيْنَةِ وَأَنْ يُخَشِّرَ النَّاسُ ضُمِّي ٥٩ فَتَوَلَّى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ
 كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى ٦٠ قَالَ لَهُمْ مُوسَى وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَيَّ اللَّهُ كَذِبًا
 فَيَسْجِدَ لَكُمْ بِعَذَابٍ وَقَدْ خَابَ مَنْ افْتَرَى ٦١ فَتَنَازَعُوا أَمْرَهُمْ
 بَيْنَهُمْ وَأَسْرُوا النَّجْوَى ٦٢ قَالُوا إِنَّ هَذِينَ لَسِحْرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ
 يُخْرِجَاكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثْلَى ٦٣
 فَاجْمَعُوا كَيْدَكُمْ ثُمَّ أَتَوُا صَفًّا وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنْ اسْتَعْلَى ٦٤
 قَالُوا يَمْوَسَى إِمَّا أَنْ تُلْقَى وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى ٦٥

(موسيٰ) چيو ته اُنهن جي خبر منهنجي رب وٽ ڪتاب ۾ آهي، منهنجو رب نڪي ڀلندو آهي ۽ نڪي وساريندو آهي (۵۲). جنهن اوهان لاءِ زمين کي وڇاڻو بڻايو ۽ توهان لاءِ منجهس رستا جاري ڪيا ۽ آسمان کان پاڻي وسايو. پوءِ اُن سان هر جنس جا سُلن مان جوڙا ڄمايا سون (۵۳). (چيوسون ته) کائو ۽ پنهنجي ڍورن کي چاريو. بيشڪ اُن ۾ عقل وارن لاءِ نشانيون آهن (۵۴). ان (مٽيءَ) مان اوهان کي خلقيوسون ۽ منجهس اوهان کي ورائينداسون ۽ منجهانئس اوهان کي پيو پيو ڪينداسون (۵۵). ۽ بيشڪ اُن (فرعون) کي سڀئي نشانيون ڏيکاريون سون پوءِ ڪوڙ پانيائين ۽ انڪار ڪيائين (۵۶). (فرعون) چيو ته اي موسيٰ! اسان وٽ هن لاءِ آيو آهين ڇا ته پنهنجي جادو سان اسان جي ملڪ مان اسان کي لوڏين؟ (۵۷). پوءِ اسان به اهڙو ئي جادو تو وٽ ضرور آڻينداسون (جهڙو تون اسان کي ڏيکارين ٿو) تنهن ڪري اسان جي ۽ پنهنجي وچ ۾ اهڙو انجام (جو وقت) ڪنهن صاف پٿر ۾ مقرر ڪر جو ان کان نڪي تون ۽ نڪي اسين پستي ٿيون (۵۸). چيائين ته اوهان جي انجام جو وقت جشن جو ڏينهن آهي ۽ ماڻهو ڏينهن چڙهي گڏ ٿين (۵۹). پوءِ فرعون (گهر ڏانهن) موٽيو پوءِ پنهنجا قند گڏ ڪري وري آيو (۶۰). موسيٰ جادوگرن کي چيو ته اوهان تي ويل هجي! الله تي ڪوڙو ٺاه نه ٺاهيو نه ته اوهان جي ڪنهن آفت سان پاڙ پئندو، ۽ جنهن ٺاه ٺاهيو سو بيشڪ نامراد ٿيو (۶۱). پوءِ پنهنجي ڪم بابت پاڻ ۾ گفتو ڪيائون ۽ ڳجهيون صلاحون ڪيائون (۶۲). چيائون ته هي ٻئي ضرور جادوگر آهن پنهنجي جادو سان اوهان کي اوهان جي ملڪ مان لوڏڻ ۽ اوهان جي (جادوگريءَ واري) نرالي طريقي کي وڇاڻڻ گهرندا آهن (۶۳). تنهن ڪري پنهنجا جادوءَ (جا سامان) گڏ ڪري وري قطار ٻڌي اچو، ۽ جيڪو اڄ مٿانهون ٿيو سو بيشڪ ڪامياب ٿيو (۶۴). چيائون ته اي موسيٰ! (تون) اڇليندين يا پهرين اسين (پنهنجو ڍارو) اڇليون (۶۵).

قَالَ بَلْ أَقُولُ مَاذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيَّهُمْ تُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ
 أَنَّهُ تَسْعَى ٦٦ فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى ٦٧ قُلْنَا لَأَخْفُفَ
 إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى ٦٨ وَأَلْقَى مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفُ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا
 صَنَعُوا كَيْدُ سِحْرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى ٦٩ فَأَلْقَى السَّحَرَةُ
 سُجَّدًا قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَى ٧٠ قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ
 أَنْ أَدْنَى لَكُمْ أَنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَيْكُمُ السَّحَرُ فَلَا قِطْعَنَ
 أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خَلْفٍ وَلَا وَصَلَبْنَكُمْ فِي جُذُوعِ النَّخْلِ
 وَلِتَعْلَمُنَّ أَيُّنَا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَى ٧١ قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَى مَا
 جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ
 إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ٧٢ إِنَّا آمَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا
 خَطِيئَتَنَا وَمَا آكُرْهُتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السَّحَرِ وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْقَى ٧٣
 إِنَّهُ مَنْ يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَ
 لَا يَحْيَى ٧٤ وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَئِكَ
 لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ٧٥ جَنَّاتٌ عَدْنٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى ٧٦

(موسيٰ) چيو ته ڀلي (اوهين) اچليو، پوءِ اوچتو ئي سندن رسا ۽ سندن لئون جادوءَ (جي اثر) کان موسيٰ جي خيال ۾ آيو ته جڻڪ آهي ڊوڙن ٿيون (۶۶). پوءِ موسيٰ پنهنجي دل ۾ ڪجهه ڊپ محسوس ڪيو (۶۷). چيوسون ته نه ڊچ پڪ تون ئي غالب آهين (۶۸). ۽ جيڪي تنهنجي سڄي هٿ ۾ آهي سو اچل ته جيڪي بڻايائون سو ڳهي وڃي. جيڪي بڻايائون سو رڳو هڪ جادوگر جو فريب ئي آهي. ۽ جادوگر جتي ويندو اتي ڪامياب نه ٿيندو (۶۹). پوءِ سڀ جادوگر سجدو ڪندڙ ٿي ڪري پيا چيائون ته موسيٰ ۽ هارون جي رب تي ايمان آندوسون (۷۰). (فرعون) چيو ته اوهان منهنجي موڪل ڏيڻ کان اڳ ان تي چو ايمان آندو؟ بيشڪ اهو اوهان جو ضرور وڏو (استاد) آهي جنهن اوهان کي جادو سيکاريو آهي، تنهن ڪري اوهان جا هٿ ۽ اوهان جا پير اُبتا سبتا ضرور وڍيندس ۽ اوهان کي ڪجين جي ٿڙن ۾ ضرور سوريءَ چاڙهيندس ۽ ضرور چاڻندؤ ته ان مان ڪنهن جو عذاب وڌيڪ سخت ۽ گهڻي تائين رهڻ وارو آهي (۷۱). چيائون ته چئن دليلن مان جيڪي اسان وٽ آيا تن تي ۽ جنهن اسان کي پيدا ڪيو تنهن تي توکي ڪڏهن زيادتي نه ڏينداسون تنهن ڪري جيڪي تون ڪرڻ وارو آهين سو ڪر. (تون) رڳو دنيا جي هن حياتيءَ بابت فيصلو ڪندين (۷۲). بيشڪ اسان پنهنجي پالڻهار تي هن لاءِ ايمان آندو آهي ته اسان جون خطائون ۽ جنهن جادو ڪرڻ تي تو اسان کي زور ڪيو سو اسان کي بخشي. ۽ الله (سڀ کان) ڀلو ۽ سدائين رهڻ وارو آهي (۷۳). سچ آهي ته جيڪو پنهنجي پالڻهار وٽ ڏوهاري ٿي ايندو تنهن لاءِ بيشڪ دوزخ آهي. اهو منجهس نڪي مرنڊو ۽ نڪي جيئندو (۷۴). ۽ جيڪي مؤمن ٿي چڱا ڪم ڪري وٽس ايندا سي آهي آهن جن لاءِ وڏا مرتبا آهن (۷۵). سدائين رهڻ جا باغ، جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن. ۽ جيڪو پاڪ ٿيو تنهن جو اهو بدلو آهي (۷۶).

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنِ اسْرِ بِعِبَادِي فَاصْرِبْ
لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَفُ دَرَكًا وَلَا تُخْشَى ④
فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُودِهِ فَغَشِيَهُمْ مِنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ ⑤
وَأَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَاهَدَى ⑥ يَبْنِي إِسْرَءِيلَ قَدْ
أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ عَدُوِّكُمْ وَوَعَدْنَاكُمْ جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ
وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوَى ⑦ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي ⑧ وَمَنْ
يَحِلَّ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَى ⑨ وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَنْ
تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى ⑩ وَمَا أَعْجَلَكَ
عَنْ قَوْمِكَ يَمُوسَى ⑪ قَالَ هُمْ أَوْلَاءُ عَلَى أَشْرَى وَ
عَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى ⑫ قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا
قَوْمَكَ مِنْ أَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ⑬ فَرَجَعَ
مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا ⑭ قَالَ يَقَوْمِ الْمُبْعِدُكُمْ
رَبُّكُمْ وَعَدًّا حَسَنًا ⑮ أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ أَمْ أَرَدْتُمْ أَنْ
يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُمْ مَوْعِدِي ⑯

۽ بيشڪ موسيٰ ڏانهن وحي ڪيوسون ته راتو واھ منهنجي ٻانهن سميت
 نڪر پوءِ سمنڊ ۾ انهن لاءِ سڪي واٽ بڻائي (دشمنن کان) پڪڙجڻ جو
 پوڻ نه ڪر ۽ نڪي (ٻڌڻ کان) ڊڄ (۷۷). پوءِ فرعون پنهنجي لشڪر
 سميت سندن پوڻتان پيو پوءِ سمنڊ مان (پاڻي جو اهو ڪُن) کين وري ويو
 جيڪو کين ورڻو هو (۷۸). ۽ فرعون پنهنجي قوم کي گمراه ڪيو ۽
 سڌي رستي نه لاتو (۷۹). اي بني اسرائيلو! بيشڪ اوهان کي اوهان جي
 دشمنن کان بچايوسون ۽ طور (جبل) جي سڄي پاسي کان اوهان کي
 (توريت ڏيڻ جو) انجام ڪيوسون ۽ من ۽ سلوي اوهان تي لائاسون (۸۰).
 (۽ چيوسون ته) سٺين (شين) مان جيڪا اوهان جي روزي ڪئي سون سا
 کائو ۽ منجهس نافرمانِي نه ڪريو نه ته اوهان تي منهنجو ڏمر نازل ٿيندو، ۽
 جنهن تي منهنجو ڏمر نازل ٿيو سو بيشڪ اجڙيو (۸۱). ۽ جنهن توبه
 ڪئي ۽ ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا وري سڌو رستو لڌائين تنهن کي
 بيشڪ آءٌ بخشيندڙ آهيان (۸۲). ۽ اي موسيٰ! ڪنهن توکي پنهنجي قوم
 کان (اڳ اچڻ جي) تڪڙ ڪرائي؟ (۸۳). چيائين ته اهي اجهو منهنجي
 پوڻتان آهن ۽ اي منهنجا پالڻهار! توڏانهن هن لاءِ تڪڙ ڪيم ته راضي
 ٿين (۸۴). (الله) چيو ته اسان تنهنجي پويان تنهنجي قوم کي پرڪيو ۽
 کين سامريءَ گمراه ڪيو (۸۵). پوءِ موسيٰ پنهنجي قوم ڏانهن ڪاوڙجي
 ارمان ۾ موٽيو. چيائين ته اي منهنجي قوم! اوهان جي پالڻهار اوهان کي
 چڱو انجام نه ڏنو هو ڇا؟ پوءِ اوهان تي مدو ڊگهو ٿي پيو ڇا يا پنهنجي
 پالڻهار جو ڏمر پاڻ تي نازل ٿيڻ گهريو؟ تنهن ڪري منهنجي انجام جي
 برخلافي ڪيو (۸۶).

قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلِكِنَا وَلَكِنَّا حَمَلْنَا أَوْزَارًا مِنْ زِينَةِ
 الْقَوْمِ فَقَدْ تَوَلَّاهَا فَأُكْذِلَكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ^{٨٤} فَأَخْرَجَ لَهُمْ عَجَلًا
 جَسَدًا آلَهُ خُورًا فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَى هُ فَنَسِيَ^{٨٥} أَفَلَا
 يَرَوْنَ إِلَّا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا^{٨٦}
 وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ يَقَوْمُ إِنِّي كُنْتُ نَذِيرٌ وَإِنِّي
 رَبُّكُمْ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي^{٨٧} قَالُوا لَنْ تَبْرَحَ
 عَلَيْهِ عَكْفِينَ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَى^{٨٨} قَالَ يَهُودُونَ مَا
 مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا^{٨٩} أَلا تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي^{٩٠}
 قَالَ يَبْنَؤُمْ وَأَنَا أَتَاخُذُ بِلِحَيَّتِي وَلَا يَرَأِيَنِي إِلَى خَشْيَتِي أَنُ
 تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي^{٩١} قَالَ
 فَمَا خَطْبُكَ يُسَامِرُنِي^{٩٢} قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ
 فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ
 لِي نَفْسِي^{٩٣} قَالَ فَاذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا
 مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ تَخْلَفَنَّهُ^{٩٤} وَانْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي
 ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَّنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَوْمِ نَسْفًا^{٩٥}

چيائون ته پنهنجي وس کان تنهنجي انجام جي برخلافي نه ڪئي سون پر
(فرعون جي) قوم جي زيورن مان بار کنيا هئاسون پوءِ اهي اڇلاياسون ۽
اهڙي طرح سامريءَ (باه ۾) وڌا (۸۷). پوءِ انهن لاءِ گابي جو بوتو (ناهي)
ڪڍيائين جنهن کي رنپ هئي پوءِ چيائين ته هيءُ اوهان جو معبود ۽
موسيٰ جو معبود آهي ۽ (موسيٰ) پلي ويو آهي (۸۸). نه ٿي ڏٺائون ڇا
ته (اهو) انهن کي ورندي ورائي نه ٿو ڏئي ۽ کين نڪي ڏک ۽ نڪي
سڪ ڏيئي سگهي ٿو؟ (۸۹). ۽ بيشڪ هارون اڳ ئي کين چيو هو ته اي
منهنجي قوم! اوهين ان (گابي) سان پرڪيا ويا آهيو، ۽ بيشڪ اوهان جو
پالڻهار باجهارو (الله) آهي تنهن ڪري منهنجي تابعداري ڪريو ۽ منهنجو
حڪم مڃيو (۹۰). چيائون ته (اسين ايسين) مٿس مجاور رهنداسون
جيستين موسيٰ اسان ڏانهن موٽي (۹۱). (موسيٰ اچي) چيو ته اي هارون!
تو کي ڪنهن جهليو جڏهن کين گمراه ٿيندو ڏٺي؟ (۹۲). ته منهنجي
پٺيان نه لڳين. منهنجي حڪم جي چو نافرمان ڪي؟ (۹۳). هارون چيو
ته اي ادا! نڪي مون کي ڏاڙهيءَ کان وٺ ۽ نڪي منهنجي مٿي کان، اءُ
(هن ڳالهه کان) ڊنس ته متان چوين ته يعقوب جي اولاد جي وچ ۾ جدائي
وڌي ۽ منهنجي چوڻ جي نگاهه نه رکي؟ (۹۴). موسيٰ چيو ته اي سامري!
تنهنجو ڇا معاملو آهي؟ (۹۵). چيائين ته اها (شيءُ) ڏنم جا (ماڻهن) نه
ڏني پوءِ ان قاصد (ملائڪ) جي پيرن جي (مٽيءَ جي) هڪ مٺ پريم پوءِ
اها (گابي جي بوتلي ۾) وڌم ۽ اهڙي طرح منهنجي نفس (اهو) مون لاءِ
سينگارڻو (۹۶). (موسيٰ) چيو ته وڃ! بيشڪ توکي حياتي ۾ (هي سزا)
آهي ته چوندو رهندين ته: نه چهو، ۽ تو لاءِ بيشڪ (پيو به) انجام آهي
جنهن جي توسان برخلافي نه ڪبي، ۽ پنهنجي معبود ڏانهن نهار جنهن تي
مجاور ٿي ويٺو هئين. اسين ان کي ضرور ساڙينداسون وري ان (جي
ڪيريءَ) کي درياءَ ۾ ڪنڊائڻ وانگر ڪنڊائينداسين (۹۷).

إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلُّ شَيْءٍ عِلْمًا ۖ كَذَلِكَ
 نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا
 ذِكْرًا ۖ مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وِزْرًا ۖ خَلِيدٌ
 فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حِمْلًا ۖ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ
 الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ۖ يَتَخَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا
 عَشْرًا ۖ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنْ
 لَبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ۖ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ۖ
 فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ۖ لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ۖ يَوْمَئِذٍ
 يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ
 فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ۖ يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ
 لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ۖ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
 وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ۖ وَعَدَّتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ ۖ وَقَدْ
 خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ۖ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
 فَلَا يَخَفُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ۖ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَ
 صَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ۖ

اوهان جو معبود الله ٿي آهي انهي کان سواءِ پيو ڪو عبادت جو لائق نه آهي۔ سڀ ڪا شيءِ (سندس) علم ۾ سمائي آهي (۹۸)۔ (اي پيغمبر!) اهڙي طرح جيڪي گذري ويا تن جي خبرن مان توتي بيان ڪريون ٿا، ۽ پاڻ وٽان توکي نصيحت (يعني قرآن) ڏنسون (۹۹)۔ جيڪو کانئس منهن موڙيندو سو قيامت جي ڏينهن (گناهن جو) بار کڻندو (۱۰۰)۔ منجهس سدائين رهڻ وارا آهن۔ ۽ قيامت جي ڏينهن انهن کي بار کڻڻ بچڻو آهي (۱۰۱)۔ جنهن ڏينهن صور ۾ ڦوڪيو ويندو ۽ ان ڏينهن ڏوهارين کي جهرو ڪري اُتارينداسون (۱۰۲)۔ (تنهن ڏينهن) پاڻ ۾ سُسُ پُسُ ڪندا ته اوهين (دنيا ۾) رڳو ڏهاڪو ڏينهن رهيو (۱۰۳)۔ جيڪي چوندا سو اسين چڱو ڄاڻندڙ آهيون ان مهل منجهائن صحيح طريقي وارو چوندو ته هڪ ڏينهن کان سواءِ نه رهيا آهيو (۱۰۴)۔ ۽ (اي پيغمبر!) جبلن بابت توکان پڇن ٿا چو ته منهنجو پالڻهار انهن کي اڏائي ڪڍائيندو (۱۰۵)۔ پوءِ ان (هند) کي صاف ميدان ڪري ڇڏيندو (۱۰۶)۔ منجهس نڪي هيناهين ۽ نڪي مٿاهين ڏسندين (۱۰۷)۔ ان ڏينهن سڏيندڙ جي پوڻان لڳندا جنهن کي ڪا ڏنگائي نه هوندي، ۽ سڀ آواز الله لاءِ جهڪا ٿيندا پوءِ پڻ ڪا سواءِ ڪجهه نه ٻڌندين (۱۰۸)۔ جنهن کي الله موڪل ڏني ۽ ان جي چوڻ کان راضي ٿيو تنهن کان سواءِ ان ڏينهن ڪا سفارش فائدو نه ڏيندي (۱۰۹)۔ جيڪي سندن اڳتان ۽ جيڪي سندن پوڻان آهي سو (الله) ڄاڻندو آهي ۽ (ماڻهو) کيس سندن علم سان نٿا ڄاڻي سگهن (۱۱۰)۔ ۽ سڀ چهرا سدائين جيئري، (جڳ کي) قائم رکندڙ لاءِ عاجزي ڪندڙ آهن۔ ۽ جنهن ظلم (جو بار) کنيو سو بيشڪ نامراد ٿيو (۱۱۱)۔ ۽ جيڪو چڱا ڪم ڪندو ۽ اهو مؤمن (ٻه) هوندو سو نڪي ظلم کان ۽ نڪي نقصان کان بچندو (۱۱۲)۔ ۽ اهڙي طرح اهو عربي قرآن لاٿو سون ۽ منجهس طرحين طرحين دڙڪا بيان ڪياسون ته مان آهي بچن يا (اهو) انهن لاءِ ڪا نصيحت پيدا ڪري (۱۱۳)۔

فَتَعَلَى اللَّهِ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ
يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ۝ وَلَقَدْ عَهِدْنَا
إِلَى آدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَفِىْ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا ۝ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ
اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى ۝ فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا
عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى ۝ إِنَّ
لَكَ الْإِجْوَعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى ۝ وَأَنَّكَ لَا تَظَاهَرُ فِيهَا وَلَا تَضْحَى ۝
فَوَسَّوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةٍ
الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَازِلٍ ۝ فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوَاتُهُمَا
وَطِفَاقًا يَخْصِفْنَ عَلَيْهِمَا مِنْ ذَرِّقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ
فَغَوَى ۝ ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى ۝ قَالَ اهْبِطَا
مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَأَمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى
فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ۝ وَمَنْ أَعْرَضَ
عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
أَعْمَى ۝ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ۝
قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَتْهَا كَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى ۝

پوءِ الله سڄو بادشاهه مٿاهون آهي، ۽ قرآن (جي پڙهڻ) ۾ ان کان اڳ جو،
 تو ڏانهن ان جو لهڻ پورو ڪجي تڪڙ نه ڪر ۽ چو ته اي منهنجا پالڻهار!
 مونکي علم ۾ وڌاءِ (۱۱۴). ۽ بيشڪ آدم کي اڳ حڪم ڪيو
 هيوسون پوءِ وساريائين ۽ سندس ڪا پڪي نيت نه لڌي سون (۱۱۵). ۽ (ياد
 ڪر) جڏهن ملائڪن کي چيوسون ته آدم کي سجدو ڪريو پوءِ ابليس
 کان سواءِ سڀني سجدو ڪيو. ان انڪار ڪيو (۱۱۶). پوءِ چيوسون ته اي
 آدم! هيءُ تنهنجو ۽ تنهنجي زال جو ويري آهي متان اوهان کي بهشت مان
 ڪڍي ته ڏکيا ٿيو (۱۱۷). بيشڪ تو لاءِ (هي آهي ته) منجهس نڪي بڪ
 لڳندي ۽ نڪي اُگهاڙو ٿيندين (۱۱۸). ۽ پڪ تون منجهس نڪي اُجو
 ٿيندي ۽ نڪي اُس لڳندي (۱۱۹). پوءِ کيس شيطان وسوسو ڏنو چيائين ته
 اي آدم! سدائين رهڻ جي وٺ جو ۽ سدائين رهڻ واري بادشاهيءَ جو توکي
 ڏس ڏيان؟ (۱۲۰). پوءِ منجهانئس پنهين کاڌو تنهن ڪري انهن کي سندين
 اُگهڙ ظاهر ٿي ۽ بهشت (جي وٺ) جا پن پاڻ تي ويڙهڻ لڳا ۽ آدم پنهنجي
 پالڻهار جي نافرمانِي ڪئي تنهن ڪري پٽڪي ويو (۱۲۱). وري سندس
 پالڻهار کيس چونڊيو پوءِ مٿس باجه سان موٽيو ۽ (کيس) سڌي رستي
 لاتائين (۱۲۲). چيائين ته منجهانئس ٻئي گڏ لهي وڃو اوهان مان ڪي
 ڪن جا ويري ٿيندا، پوءِ جڏهن اوهان وٽ منهنجي هدايت اچي تڏهن
 جنهن منهنجي تابعداري ڪئي سو گمراهه نه ٿيندو ۽ نڪي بدبخت
 ٿيندو (۱۲۳). ۽ جيڪو منهنجي ياد ڪرڻ کان منهن موڙيندو تنهن لاءِ
 بيشڪ حياتي آهنجي ٿيندي ۽ قيامت جي ڏينهن کيس آندو ڪري
 اُتارينداسون (۱۲۴). چوندو اي منهنجا پالڻهار! مون کي آندو ڪري ڇو
 اُتاريءَ ۽ بيشڪ (اڳي) سڄو هوس (۱۲۵). (الله) چوندو ته ائين آهي. تو وٽ
 اسان جيون آيتون آيون پوءِ کين وساريءَ ۽ اهڙي طرح اڄ وسارين (۱۲۶).

وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ
 الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَى ١٢٦ أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ
 الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَى ١٢٨
 وَلَوْ لَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا وَّاجِلٌ مُمْسِي ١٢٩
 فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ
 وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ
 لَعَلَّكَ تَرْضَى ١٣٠ وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَاهُ أَزْوَاجًا
 مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ
 خَيْرٌ وَأَبْقَى ١٣١ وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا
 نَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى ١٣٢ وَقَالُوا
 لَوْلَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِنْ رَبِّهِ أَوَلَمْ تَأْتِهِم بَيِّنَةٌ مَا فِي الصُّفِ
 الْأُولَى ١٣٣ وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا
 رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ
 أَنْ نُنْزِلَ وَنَخْزِي ١٣٤ قُلْ كُلُّ مُتَرَبِّصٍ فَتَرَبَّصُوا
 فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى ١٣٥

۽ اهڙي طرح انهي کي سزا ڏينداسون جيڪو حد کان لنگهيو ۽ پنهنجي پالڻهار جي نشانين کي نه مڃيائين. ۽ آخرت جو عذاب ڏاڍو سخت ۽ جتادار آهي (۱۲۷). (هن ڳالھ) کين سڌو رستو نه ڏيکاريو ڇا ته کائن اڳ ڪيترائي جڳ ناس ڪياسون جن جي جاين ۾ گهمندا آهن؟ بيشڪ ان ۾ ڌيان وارن لاءِ نشانين آهن (۱۲۸). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار جو حڪم آڳاٽو نه ٿئي ها ۽ (پڻ) مدت مقرر ٿيل نه هجي ها ته ضرور (عذاب) لازم ٿئي ها (۱۲۹). پوءِ جيڪي چوندا آهن تنهن تي صبر ڪر ۽ سڄ اُڀرڻ کان اڳ ۽ ان جي لهڻ کان اڳ پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي ساراه سان گڏ بيان ڪر ۽ رات جي (پهرين) گهڙين ۾ ۽ ڪجهه گهڙيون ڏينهن جون پاڪائي بيان ڪر ته مان تون خوش ٿين (۱۳۰). ۽ (اي پيغمبر!) تون پنهنجين اکين کي ان ڏانهن نه کول جنهن سان منجهائن (ڪافرن جي) ٽولين کي دنيا جي حياتيءَ جي سينگار سان هن لاءِ آسودو ڪيوسون ته منجهس کين پرکيون. ۽ تنهنجي پالڻهار جو رزق ڀلو ۽ سدائين (رهڻ) وارو آهي (۱۳۱). ۽ پنهنجي گهر وارن کي نماز جو حڪم ڪر ۽ مٿس صبر ڪر (يعني قائم ره) تو کان رزق نه گهرندا آهيون. اسين توکي روزي ڏيندا آهيون. ۽ چڱي عاقبت پرهيزگارن لاءِ آهي (۱۳۲). ۽ چون ٿا ته اسان وٽ پنهنجي پالڻهار جي ڪا نشاني ڇو نه آئيندو آهي؟ جيڪي پهرين صحيفن ۾ آهي سي نشانين وٽن نه آيون آهن ڇا؟ (۱۳۳). ۽ جيڪڏهن اسين کين هن (پيغمبر موڪلڻ) کان اڳ عذاب سان ناس ڪريون ها ته ضرور چون ها ته اي اسان جا پالڻهار! اسان ڏانهن پيغمبر ڇو نه موڪليو ته پنهنجي دليل ٿيڻ ۽ خوار هجڻ کان اڳ تنهنجي آيتن جي تابعداري ڪريون ها! (۱۳۴). (اي پيغمبر!) ڇو ته سڀ ڪو منتظر آهي پوءِ (اوهين به) منتظر رهو، پوءِ سگهو ئي ڄاڻندؤ ته سڌيءَ واٽ وارا ڪير آهن ۽ هدايت وارو ڪير ٿيو؟ (۱۳۵).

سُورَةُ الْأَنْبِيَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

اِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ

مُعْرِضُونَ ① مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحَدَّثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ

وَهُمْ يَلْعَبُونَ ② لَاهِيَةً قُلُوبِهِمْ وَاسْرُوءَ النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا

هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّحَرَاءَ أَنْتُمْ تَبْصِرُونَ ③

قُلْ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ④

بَلْ قَالُوا أَضْغَاتٌ أَحْلَامٍ بَلْ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا

بِآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأَوَّلُونَ ⑤ مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا

أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ⑥ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ

فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ⑦ وَمَا جَعَلْنَاهُمْ

جَسَدًا إِلَّا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ⑧ ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ

الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ⑨ لَقَدْ

أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ⑩ وَكَمْ قَصَصْنَا

مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ ⑪

سورة انبياء مكي آهي ، هي هڪ سو
 بارهن آيتون ۽ ست رڪوع آهي

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ماڻهن لاءِ سندن حساب ويجهو ٿيو آهي ۽ آهي غفلت ۾ (رهي کائنس) منهن موڙيندڙ آهن! (۱). سندن پالڻهار وٽان ڪا نئين نصيحت وٺن نه ايندي آهي پر ان کي (ننولي وانگر راند) کيڏندي ٻڌندا آهن (۲). سندن دليون واڙيون آهن. ۽ ظالم ڳجهيون صلاحون ڪندا آهن ته هي (پيغمبر) اوهان جهڙو ئي ماڻهو آهي، ۽ اوهين ڏسي وائسي جادوءَ کي چو ويجهو ويندا آهيو؟ (۳). (پيغمبر) چيو ته منهنجو پالڻهار سڀ ڳالھ ڄاڻندو آهي (جا) آسمان ۽ زمين ۾ (جتي هجي) ۽ اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۴). بلڪ چيائون ته (اهو قرآن) اجايا خيالات آهن بلڪ ان کي ٺاه ٺاهيو اٿس بلڪ اهو شاعر آهي، پوءِ جڳائي ته اسان وٽ ڪا نشاني آئي جهڙي طرح پهريان (پيغمبر) موڪليا ويا هئا (۵). (هاڻو!) ڪو به ڳوٺ جنهن کي اڳ ناس ڪيوسون تنهن (جي رهاڪن پنهنجن پيغمبرن تي) ايمان نه آندو هو، پوءِ هي ايمان آڻيندا ڇا؟ (۶). ۽ (اي پيغمبر!) توکان اڳ رڳا مرد پيغمبر موڪلياسون جن ڏانهن وحي ڪيو هيوسون (چؤ ته) جيڪڏهن نه ڄاڻندا آهيو ته علم وارن کان پڇو (۷). ۽ انهن (پيغمبرن) جو اهڙو جسو نه بڻايوسون جو طعام نه کائڻ ۽ نه سدائين رهڻ وارا هئا (۸). وري ساڻن (پنهنجي) انجام کي سڄو ڪيوسون پوءِ انهن کي ۽ جنهن لاءِ گهريوسون تنهن کي بچايوسون ۽ حد کان لنگهندڙن کي ناس ڪيوسون (۹). بيشڪ اوهان ڏانهن هڪ ڪتاب نازل ڪيوسون جنهن ۾ اوهان لاءِ نصيحت آهي. پوءِ ڇو نه سمجهندا آهيو؟ (۱۰). ۽ ڪيترائي ڳوٺ جو آهي ظالم هئا ويران ڪيوسون ۽ کائڻ پوءِ ٻيون قومون پيدا ڪيون سون (۱۱).

فَلَمَّا أَحْسَوْا بِأَسْنَانَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ۖ لَا تَرْكُضُوا وَ
 ارْجِعُوا إِلَىٰ مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسْكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَسْأَلُونَ ۖ ١٣
 قَالُوا يَوَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ۖ ١٤ فَمَا زِلْتَ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّىٰ
 جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَمِيدِينَ ۖ ١٥ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ
 وَمَا بَيْنَهُمَا لِعَيْنٍ ۖ ١٦ لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهُمْ آلَاتًا لَّخَذْنَا
 مِنْ لَدُنَّا أَنْ كُنَّا فَعِلِينَ ۖ ١٧ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ
 فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ۖ ١٨
 وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ
 عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ۖ ١٩ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ
 لَا يَفْتُرُونَ ۖ ٢٠ أَمْ اتَّخَذُوا إِلَهَةً مِنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ ۖ ٢١
 لَوْ كَانَ فِيهَا إِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ
 الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ۖ ٢٢ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ
 يُسْأَلُونَ ۖ ٢٣ أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ إِلَهًا قُلْ هَاتُوا
 بُرْهَانَكُمْ هَذَا ذِكْرُ مَنْ مَعِيَ وَذِكْرُ مَنْ قَبْلِي ۖ
 بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ۖ ٢٤

پوءِ جنهن دم اسان جو عذاب محسوس ڪيائون (تنهن دم) اُمالڪ اُتاهون
 آهي ڀڳا ٿي (۱۲). (چيوسون ته) نه ڀڄو ۽ جن (نعمتن) ۾ سڪيا هيؤ تن
 ڏانهن ۽ پنهنجن گهرن ڏانهن موٽو ته مان اوهان کان پڇيو وڃي (۱۳).
 چوندا رهيا ته اسان لاءِ ويل آهي بيشڪ اسين ظالم هئاسون! (۱۴). پوءِ
 سدائين سندن اهو پڪارڻ هو تانجو ڪين لٿيل (۽) وسائيل ڪيوسون (۱۵).
 ۽ آسمان ۽ زمين کي ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي سا ڪا اسان راند نه بڻائي
 آهي (۱۶). جيڪڏهن اسان کي راند بڻائڻ (يعني ٻارن بچڻ) جو ڪو
 ارادو هجي ها ته ضرور ان کي پاڻ وٽان وٺون ها (يعني پاڻ جهڙا ڪريون
 ها) جيڪڏهن ڪندڙ هجون ها! (پر اسين ائين ڪندڙ نه آهيون) (۱۷).
 بلڪ سچ کي ڪوڙ تي اڇليندا آهيون پوءِ اهو سندس مٿو پڇندو آهي پوءِ
 انهي مهل اهو (ڪوڙ) چٽ ٿيندڙ آهي. ۽ جيڪي (الله جون) وصفون
 اوهين بيان ڪندا آهيو تنهن سببان اوهان لاءِ خرابي آهي (۱۸). ۽ جيڪي
 آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله جو آهي. ۽ جيڪي وٽس آهن سي سندس
 عبادت کان وڌائي نه ڪندا آهن ۽ نڪي ٽڪبا آهن (۱۹). (اهي) رات
 جو ۽ ڏينهن جو پاڪائي بيان ڪندا آهن سست نه ٿيندا آهن (۲۰).
 زمين (جي شين) مان اهڙا معبود ورتا اٿن ڇا جو آهي (مٽي کان پوءِ ڪين)
 کڙو ڪندا؟ (۲۱). جيڪڏهن آسمان ۽ زمين ۾ الله کان سواءِ (گهڻا)
 معبود هجن ها ته (آسمان ۽ زمين) ٻئي اُجڙن ها! پوءِ (ڪافر) جيڪو بيان
 ڪندا آهن تنهن (ڳالهه) کان عرش جو مالڪ الله پاڪ آهي (۲۲). (الله)
 جيڪي ڪندو آهي تنهن بابت (اهو) نه پڇيو ۽ انهن کان پڇا
 ڪبي (۲۳). ان کان سواءِ (ٻيا) معبود ڇو ورتائون؟ (اي پيغمبر ڪين)
 ڇو ته پنهنجو (توريت ۽ انجيل مان) دليل آڻيو. هي (قرآن) منهنجي سنگت
 جي نصيحت آهي ۽ (هي) مون کان اڳ وارن جي نصيحت آهي بلڪ انهن
 مان گهڻا حق کي نه ڄاڻندا آهن تنهن ڪري آهي منهن موڙيندڙ آهن (۲۴).

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيْهِ إِلَيْهِ أَنَّهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ٢٥ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا
سُبْحَنَهُ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ٢٦ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ
بِمُؤْمَرِهِ يَعْمَلُونَ ٢٧ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَ
لَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنَ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ٢٨
وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكَ نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ
كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ٢٩ أَوَلَمْ يَرِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ
كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ ٣٠ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ٣١ وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيًا أَنْ
تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ٣٢
وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَّحْفُوظًا ٣٣ وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرَضُونَ ٣٤
وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ
فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ٣٥ وَمَا جَعَلْنَا لِلْبَشَرِ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ
أَفَإِنْ مِتَّ فَهُمُ الْخُلْدُونَ ٣٦ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ
الْمَوْتِ وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً ٣٧ وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ٣٨

۽ تو کان اڳ جيڪو (ب) پيغمبر موڪليوسون تنهن ڏانهن هي وحي
 ڪيوسون ته مون کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي تنهن ڪري
 منهنجي عبادت ڪريو (۲۵). ۽ چون ٿا ته الله (پنهنجي لاءِ ملائڪ) اولاد
 ورتو آهي اهو پاڪ آهي. بلڪ (ملائڪ الله جا) سڳورا ٻانهن آهن (۲۶).
 ڳالهائڻ ۾ ان کان آڳاٽائي نه ڪندا آهن ۽ اهي سندس حڪم موجب
 ڪم ڪندا آهن (۲۷). جيڪي سندن اڳتان ۽ جيڪي سندن پوئتان آهي
 سو (الله) ڄاڻندو آهي ۽ (الله) جنهن کان راضي ٿئي تنهن کان سواءِ ٻئي
 لاءِ سفارش نه ڪندا آهن ۽ اهي سندس پڻ کان بچندڙ آهن (۲۸). ۽
 منجهائين جيڪو چوي ته الله کان سواءِ آءٌ معبود آهيان تنهن کي دوزخ جي
 سزا ڏينداسون. ظالمن کي اهڙي ئي سزا ڏيندا آهيون (۲۹). ڪافرن نه ڏٺو
 آهي ڇا ته آسمان ۽ زمين بند ٿيل هئا؟ پوءِ انهن کي کوليوسون. ۽ سڀ
 ڪنهن جيئريءَ شيءِ کي پاڻيءَ مان پيدا ڪيوسون. پوءِ ڇو نه ايمان آڻيندا
 آهن؟ (۳۰). ۽ زمين ۾ جبل پيدا ڪيوسون ته متان کين ڏوڏي ۽ منجهس
 ويڪرا رستا بڻايا سون ته مان آهي وات لهن (۳۱). ۽ آسمان کي محفوظ
 ڇت بڻائي سون، ۽ اهي ان جي نشانين کان منهن موڙيندڙ آهن (۳۲). ۽
 (الله) اهو آهي جنهن رات ۽ ڏينهن ۽ سج ۽ چنڊ بڻايو. هر هڪ (پنهنجي)
 دائري ۾ ترندو آهي (۳۳). ۽ توکان اڳ ڪنهن ماڻهوءَ کي سدائين رهڻ
 وارو نه ڪيوسون. جيڪڏهن تون مٿين ته آهي سدائين رهڻ وارا آهن
 ڇا؟ (۳۴). سڀ ڪو جيءَ موت (جو مزو) چڪڻ وارو آهي. ۽ اوهان کي
 مدائي ۽ چڱائي سان آزمائش لاءِ پرڪيدا آهيون. ۽ اسان ڏانهن
 موٽائبو (۳۵).

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ كَفَرُوا وَإِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا ۖ أَهَذَا
الَّذِي يَذْكُرُ آلِهَتَكُمْ وَهُمْ بِذِكْرِ الرَّحْمَنِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٦﴾
خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ ۖ سَأُورِيكُمْ آيَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ ﴿٣٧﴾
وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾ لَوْ يَعْلَمُ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَآحِبِينَ لَا يَكْفُرُونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا
عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٣٩﴾ بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً
فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٤٠﴾
وَلَقَدْ اسْتَهْزَى بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا
مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤١﴾ قُلْ مَن يَجْلُوكُم بِاللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ ۖ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٤٢﴾
أَمْلَهُمُ إِلَهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِّنْ دُونِنَا ۖ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ
أَنفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا يُصْحَبُونَ ﴿٤٣﴾ بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ وَ
أَبَاءَهُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ۖ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي
الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا ۖ أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾ قُلْ إِنَّمَا
أُنذِرُكُم بِالْوَحْيِ ۖ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿٤٥﴾

۽ جڏهن ڪافر توکي ڏسندا آهن تڏهن توکي رڳو نٿولي ڪري وٺندا آهن۔ (۽ چوندا آهن) ته هي اهو آهي ڇا جيڪو اوهان جي معبودن (جي عين) جو ذڪر ڪندو آهي، ۽ آهي الله ياد ڪرڻ کان انڪار ڪندا آهن (۳۶). انسان (فطرتاً) جلدباز بڻايو ويو آهي. سگهو پنهنجيون نشانيون اوهان کي ڏيکاريندس پوءِ مون کان (عذاب) جلد نه گهرو (۳۷). ۽ چون ٿا ته جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته اهو انجام ڪڏهن ٿيندو؟ (۳۸). جيڪڏهن ڪافر ان وقت کي ڄاڻن ها جنهن مهل نه ڪي پنهنجن منهن ۽ نه ڪي پنهنجن پٺن کان باهه کي جهلي سگهندا ۽ نه ڪي کين مدد ڏئي (ته ائين نه چون ها) (۳۹). بلڪ (اها گهڙي) وٽن اوچتو ايندي پوءِ کين حيران ڪندي پوءِ نڪي اها تاري سگهندا ۽ نڪي کين مهلت ڏئي (۴۰). ۽ بيشڪ توکان اڳ پيغمبرن سان نٿوليون ڪيون ويون پوءِ منجهانن جن نٿوليون ڪيون تن تي اهو عذاب ڪرڻ جو جنهن سان نٿوليون ڪندا هئا (۴۱). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته رات ۽ ڏينهن جو ٻاجهاري (الله جي عذاب) کان ڪير اوهان جي نگهباني ڪندو آهي؟ بلڪ آهي پنهنجي پالڻهار جي ياد ڪرڻ کان منهن موڙيندڙ آهن (۴۲). اسان کان سواءِ (بچائڻ وارا ٻيا) ڪي معبود آهن ڇا جو انهن کي بچائيندا؟ آهي پاڻ کي به مدد ڏيئي نه سگهندا آهن ۽ نڪي آهي (هڪ ٻئي جي مدد سان) اسان (جي عذاب) کان بچندا (۴۳). بلڪ کين ۽ سندن پيءُ ڏاڏن کي آسودو ڪيوسون تان جو سندن ڄمار ڊگهي ٿي۔ پوءِ نه ٿا ڏسن ڇا ته (ڪافرن جي) ملڪ کي ان جي چوڌاريون (مسلمانن جي غالب ٿيڻ سان) گهٽائيندا پيا اچون؟ پوءِ آهي ڏاڏا ٿيندا ڇا؟ (۴۴). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته آءُ اوهان کي وحي سان ئي ڊيڄاريندو آهيان ۽ جڏهن (ماڻهو) ڊيڄاريا ويندا آهن تڏهن ٻوڙو (ڊيڄارڻ جو) سڏ نه ٻڌندو آهي (۴۵).

وَلَيْنُ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يُوَيْلَنَا
إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٣٦﴾ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ
فَلَا تَظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ
خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا
مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٨﴾
الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِّنَ السَّاعَةِ
مُشْفِقُونَ ﴿٣٩﴾ وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبْرَكٌ أَنزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ
مُنْكَرُونَ ﴿٤٠﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِن قَبْلُ وَ
كُنَّا بِهٖ عَلِيمِينَ ﴿٤١﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ
الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاقِفُونَ ﴿٤٢﴾ قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا
عِبَادِينَ ﴿٤٣﴾ قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ
مُّبِينٍ ﴿٤٤﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ ﴿٤٥﴾
قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي
فَطَرَهُنَّ ۚ وَأَنَا عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٦﴾ وَ
تَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ ﴿٤٧﴾

۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار جي عذاب مان ٿورڙو ئي کين پهچي ته ضرور چون ته هاءِ ارمان! اسين ظالم هئاسون (۴۶). ۽ قيامت جي ڏينهن عدل جي ترازي رکنداسون پوءِ ڪنهن به ماڻهوءَ تي ڪوبه ظلم نه ڪبو. ۽ جيڪڏهن (عمل) اهرُ جي ڍاڻي جي تور هوندو ته به اُن کي آئينداسون. ۽ اسين حساب ڪندڙ بس آهيون (۴۷). ۽ بيشڪ موسيٰ ۽ هارون کي (سچ کي ڪوڙ کان) نڪيڙيندڙ ڪتاب ۽ (انهن) پرهيزگارن لاءِ روشني ۽ نصيحت ڏني سون (۴۸). جيڪي پنهنجي پالڻهار کان پريٽ ڊڄندا آهن ۽ اُهي قيامت کان (پري) ڊڄندڙ آهن (۴۹). ۽ هي (قرآن) هڪ برڪت واري نصيحت آهي جنهن کي نازل ڪيوسون. پوءِ ڇو اوهين اُن جا منڪر ٿيندا آهيو؟ (۵۰). ۽ بيشڪ ابراهيم کي اڳ ئي سندس هدايت ڏني سون ۽ کيس ڄاڻندڙ هئاسون (۵۱). جڏهن پنهنجي پيءُ ۽ پنهنجي قوم کي چيائين ته هي ڪهڙيون مورتون آهن جن تي اوهين ويهي عبادت ٿا ڪريو؟ (۵۲). چيائون ته پنهنجا ابا ڏاڏا انهن جا پوڄيندڙ ڏٺاسون (۵۳). (ابراهيم) چيو ته بيشڪ اوهين پاڻ ۽ اوهان جا ابا ڏاڏا پتري گمراهيءَ ۾ آهيو (۵۴). چيائون اسان وٽ سچ آندو اٿئي يا تون راند ڪندڙن مان آهين؟ (۵۵). (ابراهيم) چيو ته بلڪ اوهان جو پالڻهار اهوئي آسمانن ۽ زمين جو پالڻهار آهي جنهن اُهي بڻايا آهن ۽ آءُ اُن (ڳالهه) تي شاهدي ڏيندڙن مان آهيان (۵۶). ۽ الله جو قسم آهي ته اوهان جي پٺڀري ٿي ڦرڻ کان پوءِ اوهان جي بتن لاءِ ضرور ڪا رت ڪندس (۵۷).

فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كِبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٥٨﴾
قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِالْهَيْتَانِ إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٩﴾ قَالُوا
سَبْعِنَا فِتْنَى يَدُكَرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٠﴾ قَالُوا
فَاتُوبِيهِ عَلَى آعَيْنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿٦١﴾ قَالُوا
ءَأَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِالْهَيْتَانِ يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٢﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ مَبِ
كِبِيرُهُمْ هَذَا فَسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿٦٣﴾ فَرَجَعُوا إِلَى
أَنْفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾ ثُمَّ نَكَسُوا عَلَى
رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا هَؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾ أَفِ
لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾
قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ فَعِلِينَ ﴿٦٨﴾
قُلْنَا يَنْارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾ وَأَرَادُوا
بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْآخِصِرِينَ ﴿٧٠﴾ وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا
إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾ وَهَبْنَا لَهُ
إِسْحَاقَ ۖ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً ۖ وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿٧٢﴾

پوءِ انهن کي سندن وڏي بت کان سواءِ، ٽڪر ٽڪر ڪيائين ته مان اهي ڏانهن موتن (۵۸). چيائون ته اسان جي بتن سان ههڙو حال ڪنهن ڪيو؟ بيشڪ اهو ظالمن مان آهي (۵۹). چيائون ته هڪ جوان کان ٻڌوسون ته سندن گلا ٿي ڪيائين، ان کي ابراهيم سڏيندا آهن (۶۰). چيائون ته کيس ماڻهن جي اکين جي آڏو آڻيو ته مان اهي گواهي ڏين (۶۱). (جڏهن آندائونس تڏهن) چيائون ته اي ابراهيم! تو اسان جي بتن جو هيءُ حال ڪيو آهي ڇا؟ (۶۲). ابراهيم چيو ته (نه!) بلڪ اهو سندن هن وڏي ڪيو آهي جيڪڏهن ڳالهائين ٿا ته کانئن پڇو (۶۳). پوءِ پاڻ ڏانهن (ڦڪا ٿي) موريا پوءِ (هڪ پٽي کي) چيائون ته بيشڪ اوهين پاڻ بي انصاف آهيو (۶۴). پوءِ پنهنجا ڪنڌ اوند ڪيائون، (چيائون) ته بيشڪ تون ڄاڻندو آهين ته هي نه ڳالهائيندا آهن (۶۵). (ابراهيم) چيو ته پوءِ الله کان سواءِ انهن کي ڇو پوڄيندا آهيو جيڪي نه ڪي اوهان کي نفعو پهچائيندا آهن ۽ نه ڪي اوهان کي نقصان پهچائيندا آهن؟ (۶۶). اوهان تي ۽ جنهن کي الله کان سواءِ پوڄيندا آهيو تنهن تي حيف هجي. پوءِ (اوهين) نه سمجهندا آهيو ڇا؟ (۶۷). چيائون ته ان کي ساڙيو ۽ جيڪڏهن اوهين ڪجهه ڪرڻ گهرو ٿا ته پنهنجن بتن جو پلڙو وٺو (۶۸). (پوءِ باه ۾ وڌائونس) چيوسون ته اي باه! ابراهيم تي ٿڌي ۽ سلامتي واري ٿي پڙ (۶۹). ۽ کيس ايڏائڻ گهريائون تنهنڪري کين بلڪل ٽوٽي وارو ڪيوسون (۷۰). ۽ کيس ۽ لوط کي اهڙي زمين ڏانهن بچائي آندوسون جنهن ۾ جهان وارن لاءِ برڪت ڪئي سون (۷۱). ۽ ابراهيم کي اسحاق بخشيسون. ۽ يعقوب (جو، سندس پوٽو هو) وڌيڪ (بخشيوسون) ۽ سڀني کي صالح ڪيوسون (۷۲).

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ
الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَبِيدٌ ﴿٤٣﴾
وَلَوْ طَآئِفَةٌ مِنْهُمْ أَتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي
كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبِيثَاتِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَسِيقِينَ ﴿٤٤﴾
وَادْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٥﴾ وَنُوحًا
إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ
الْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾ وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٧﴾ وَدَاوُدَ
وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَشَتْ فِيهِ غَمَمُ
الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِينَ ﴿٤٨﴾ فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ
وَكُلًّا آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَسَخْنَا مَعَهُ دَاوُدَ الْجِبَالَ
يُسَبِّحُنَ وَالطَّيْرَ وَكُنَّا فَاعِلِينَ ﴿٤٩﴾ وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ
لَبُوسٍ لَكُمْ لِيُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ
شَاكِرُونَ ﴿٥٠﴾ وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِ
إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمِينَ ﴿٥١﴾

۽ اُهي اهڙا امام ڪياسون جو اسان جي حڪم موجب سڌو رستو
 ڏيکاريندا هئا ۽ انهن ڏانهن چڱن ڪمن ڪرڻ ۽ نماز پڙهڻ ۽ زڪواة ڏيڻ
 جو حڪم ڪيوسون. ۽ اسان جي عبادت ڪندڙ هئا (۷۳). ۽ لوط کي
 حڪمت ۽ علم ڏنوسون ۽ کيس اهڙي ڳوٺ (وارن) کان بچايوسون جو
 گندا ڪم ڪندا هئا. چو ته اُهي بچڙي نافرمان قوم هئا (۷۴). ۽ کيس
 پنهنجي ٻاجھ هيٺ داخل ڪيوسون. بيشڪ اهو صالحن مان هو (۷۵). ۽
 (اي پيغمبر!) نوح (جي قصي) کي (ياد ڪر) جڏهن (انهن پيغمبرن کان)
 اڳ، دعا گهريائين تڏهن سندس دعا قبول ڪئي سون پوءِ کيس ۽ سندس
 گهر وارن کي وڏي مصيبت کان بچايوسون (۷۶). ۽ کيس اهڙي قوم تي
 سوارو ڪيوسون جنهن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو. بيشڪ اُهي
 بچڙي قوم هئا تنهن ڪري انهن مڙني کي پوڙيوسون (۷۷). ۽ داؤد ۽
 سليمان (جي قصي) کي (ياد ڪر) جڏهن پوک بابت فيصلو ڪيائون جو
 هڪ قوم جي ڏڻ (رات جو) منجهس پيل ڪئي هئي. ۽ سندن فيصلي
 ڪرڻ وقت حاضر هئاسون (۷۸). تڏهن اهو سليمان کي سمجهايو سون ۽
 هر هڪ کي حڪمت ۽ علم ڏنوسون ۽ داؤد کي جبل ۽ پکي تابع ڪري
 ڏناسون جو (ساڻس) تسبيح چوندا هئا. ۽ (اسين ائين) ڪرڻ وارا
 هئاسون (۷۹). ۽ داؤد کي اوهان لاءِ زره بڻائڻ هن لاءِ سيڪاري سون ته
 اوهان کي اوهان جي لڙائي (جي نقصان) کان بچائي، پوءِ اوهين کي
 شڪر ڪندڙ آهيو ڇا؟ (۸۰). ۽ سليمان کي تيز واءُ (تابع ڪري ڏنوسون)
 جو سندس حڪم سان اهڙيءَ زمين ڏانهن هلندو هو جنهن ۾ برڪت
 رکي سون. ۽ سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهيون (۸۱).

وَمِنَ الشَّيْطَانِ مَنْ يَغْوُصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا
دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَفِظِينَ ٨٢ وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ
رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ٨٣
فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَ
مِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَذِكْرَىٰ لِلْعَبِيدِينَ ٨٤
وَإِسْرَءِيلَ إِذْ رِيسَ وَذَ الْكِفْلِ كُلٌّ مِّنَ الصَّابِرِينَ ٨٥
وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِّنَ الصَّالِحِينَ ٨٦ وَ
ذَ النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَّنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ
فَنَادَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَنَكَ
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ٨٧ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ
مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُبَيِّحُ الْمُؤْمِنِينَ ٨٨ وَزَكَرِيَّا
إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ
الْوَارِثِينَ ٨٩ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَاهُ
لَهُ زَوْجَةٌ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَ
يَدُ عُونًا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَشِيعِينَ ٩٠

۽ ديون مان ڪي اهڙا (تابع ڪري ڏناسون) جي ان لاءِ ٿيندا هئا ۽ ان کان سواءِ ٻيو ڪم (ب) ڪندا هئا، ۽ اسين سندن نگهبان هئاسون (۸۲). ۽ (اي پيغمبر!) ايوب (جي قصي) کي (ياد ڪر) جڏهن پنهنجي پالڻهار کي سڏيائين ته مون کي تڪليف پهتي آهي ۽ تون (سڀني) ٻاجهارن کان وڌ ٻاجهارو آهين (۸۳). پوءِ سندس دعا قبول ڪئي سون پوءِ جيڪو کيس ڏک پهتو هو سو لاٿوسون ۽ سندس گهر وارا کيس (ورائي) ڏناسون ۽ اوترا ٻيا به ساڻن گڏ پنهنجيءَ ٻاجه وٽان (ڏناسون) ۽ (ته) عبادت ڪندڙن لاءِ يادگيري هجي (۸۴). ۽ اسماعيل ۽ ادريس ۽ ذوالڪفل (ياد ڪر). هر هڪ صابرن مان هو (۸۵). ۽ کين پنهنجي ٻاجه ۾ داخل ڪيوسون. بيشڪ آهي صالحن مان هئا (۸۶). ۽ مڇي واري (جي قصي) کي (ياد ڪر) جڏهن هو (پنهنجي قوم) تي ڪاوڙجي ويو. پوءِ (ذوالنون ائين) پانيو ته اسان جي مٿس ڪڏهن پڪڙ نه هلندي. پوءِ اونداهين ۾ دانهون ڪيائين ته توکان سواءِ ڪو معبود نه آهي تون پاڪ آهين آءُ گنهگارن مان آهيان (۸۷). پوءِ سندس دعا قبول ڪئي سون ۽ کيس غم کان بچايوسون ۽ اهڙي طرح مؤمنن کي بچائيندا آهيون (۸۸). ۽ زڪريا (جو قصو ياد ڪر) جڏهن پنهنجي پالڻهار کي سڏيائين ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي اڪيلو نه ڇڏ ۽ تون چڱو وارث آهين (۸۹). پوءِ سندس دعا قبول ڪئي سون ۽ کيس يحيٰ بخشيسون ۽ سندس زال کي سندس لاءِ چڱو ڪيوسون آهي نيڪين ۾ آڳرائي ڪندا هئا ۽ اسان کي اميد ۽ پوئ ڪندي سڏيندا هئا ۽ اسان کان ڊڄندڙ هئا (۹۰).

وَالَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا وَ
جَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ٩١ إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ
أُمَّةً وَاحِدَةً ۖ وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ٩٢ وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ
بَيْنَهُمْ كُلٌّ إِلَيْنَا رَاجِعُونَ ٩٣ فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَ أَنْ لِسَعِيهِ ۖ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ ٩٤ وَ
حَرْمٌ عَلَى قَرِيَّةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ٩٥ حَتَّى إِذَا
فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ٩٦
وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ
كُفَرُوا وَيُؤَلِّقُنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا بَلْ
كُنَّا ظَالِمِينَ ٩٧ إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
حَصْبُ جَهَنَّمَ ۖ أَنْتُمْ لَهَا وَرَدُونَ ٩٨ لَوْ كَانَ هَؤُلَاءِ
إِلَهَةً مَا وَرَدُوا وَهَاتُوا كُلُّ فِيهَا خِلْدُونَ ٩٩ لَهُمْ فِيهَا
زَفِيرٌ ۖ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ١٠٠ إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ
لَهُمُ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ١٠١ لَا يَسْمَعُونَ
حَسِيرَةً ۖ وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ خِلْدُونَ ١٠٢

۽ (انهي مائيءَ جو قصو ياد ڪر) جنهن پنهنجي اُگهڙ بچائي پوءِ منجهس پنهنجي روح مان ڦوڪيوسون ۽ کيس ۽ سندس پٽ کي ساري جڳ لاءِ نشاني ڪئي سون (۹۱). بيشڪ اهو اوهان جو دين هڪ دين آهي ۽ آءٌ اوهان جو پالڻهار آهيان تنهن ڪري منهنجي عبادت ڪريو (۹۲). ۽ پنهنجي (دين جي) ڪمن کي پاڻ ۾ ٽڪر ٽڪر ڪيائون. سڀيئي مون ڏانهن موٽندڙ آهن (۹۳). پوءِ جيڪو چڱا ڪم ڪندو ۽ اهو مؤمن به هوندو تنهن جي محنت جي بي قدري نه ڪبي، ۽ اسين ان لاءِ لکندڙ آهيون (۹۴). جنهن ڳوٺ کي ناس ڪيوسون تنهن تي (موٽڻ) حرام ٿيل آهي بيشڪ آهي (دنيا ڏانهن وري) نه موٽندا (۹۵). تانجو جڏهن ياجوج ۽ ماجوج کي کوليو ۽ آهي هر ڪنهن دڙي کان ڊوڙندا (۹۶). ۽ (جڏهن قيامت جو) سچو وعدو پهچندو تڏهن اوچتو ئي ڪافرن جون اکيون ٽري وينديون. (چوندا ته) هاءِ ارمان! بيشڪ هن (حال) کان بي خبريءَ ۾ هئاسون بلڪ اسين ظالم هئاسون (۹۷). اوهين ۽ جن کي الله کان سواءِ پوڄيندا آهيو سي دوزخ جو ٻارڻ آهيو. ان ۾ اوهين گهرندڙ آهيو (۹۸). جيڪڏهن آهي (بت) معبود هجن ها ته ان (دوزخ) ۾ نه گهرڻ ها! ۽ مڙشي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (۹۹). منجهس انهن کي رڙيون هوندون ۽ آهي منجهس (ڪجهه) نه ٻڌندا (۱۰۰). جن لاءِ اسان وٽ اڳي ئي چڱائي (الڪيل) آهي آهي ان (دوزخ) کان پري ڪبا (۱۰۱). (آهي) ان جي پٽڪ نه ٻڌندا، ۽ جنهن (عيش) ۾ سندن جيءُ (رهڻ) گهرندو تنهن ۾ آهي سدائين رهندا (۱۰۲).

لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّيْنَهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ
الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿١٠٣﴾ يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ
لِلْكِتَابِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعُدُّا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا
فَاعِلِينَ ﴿١٠٤﴾ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ
الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴿١٠٥﴾ إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا
لِقَوْمٍ عَابِدِينَ ﴿١٠٦﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٧﴾
قُلْ إِنَّمَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿١٠٨﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ أَذِنْتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ وَإِنْ أَدْرِي
أَقْرَبُ أَمْ يَبْعِدُ مَا تُوْعَدُونَ ﴿١٠٩﴾ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ
الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ﴿١١٠﴾ وَإِنْ أَدْرِي لَعَلَّه فِتْنَةٌ لَّكُمْ
وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١١١﴾ قُلْ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا
الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ ﴿١١٢﴾

سُورَةُ الْحَجِّ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ١

کين تمام وڏي گهڙاهت غمگين نه ڪندي ۽ کين ملائڪ گڏيا. (۱۰۳) چوندن ته هي اهو ڏينهن آهي جنهن جو اوهان کي وعدو ڏنو ويندو هو. (۱۰۳). جنهن ڏينهن آسمانن کي ڪاغذ جي ويڙهي وانگي ويڙهيندا سون. جيئن پهريون (مخلوق) پيدا ڪرڻ شروع ڪئي سون (تئين) ان کي وري بڻائينداسون. اهو انجام اسان تي لازم آهي. اسين ڪرڻ وارا آهيون (۱۰۴). ۽ بيشڪ توريٽ کان پوءِ زبور ۾ لکيوسون ته منهنجا صالح ٻانها زمين جا وارث ٿيندا (۱۰۵). هن (ڳالهه) ۾ عبادت ڪندڙ قوم لاءِ (مطلب جي) پورائي آهي (۱۰۶). ۽ (اي پيغمبر!) توکي خاص جهانن جي رحمت لاءِ موڪليوسون (۱۰۷). چؤ ته مون وٽ هن حڪم کان سواءِ وحي نه ٿيندو آهي ته هڪ الله کان سواءِ اوهان جو ڪو معبود نه آهي. پوءِ اوهين چو نه حڪم مڃيندڙ آهيو؟ (۱۰۸). پوءِ جيڪڏهن ڦرن ته چؤ ته اوهان (سڀني) کي (الله جي حڪم تي) هڪ جهڙو خبردار ڪيم. ۽ جيڪو اوهان کي انجام ڏنو ويو سو نه ٿو ڄاڻان ته ويجهو آهي يا پري آهي (۱۰۹). بيشڪ الله ظاهري ڳالهه (به) ڄاڻندو آهي ۽ جيڪي اوهين لکائيندا آهيو سو (به) ڄاڻندو آهي (۱۱۰). ۽ آءُ نه ڄاڻندو آهيان ته متان اها ٺهرايل (دير) اوهان لاءِ پرڪ هجي ۽ هڪ وقت تائين (اوهان لاءِ) نفعو هجي (۱۱۱). (پيغمبر) چيو ته اي منهنجا پالڻهار! سچو فيصلو ڪر. ۽ اسان جو پالڻهار ٻاجهارو آهي جيڪي اوهين بيان ڪندا آهيو تنهن تي ڪانئس مدد گهري ويندي آهي (۱۱۲).

سورة حج مدني آهي ۽ هي انهن
آيتون ۽ ڏهه رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي انسانو! پنهنجي پالڻهار کان ڊڄو، چو ته قيامت وارو زلزلو وڏي شيءِ آهي (۱).

يَوْمَ تَرَوْنها تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ
وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَها وَتَرى النَّاسَ سُكَرَى
وَمَا هُمْ بِسُكَرَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ② وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يُجادِلُ في اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ
شَيْطَانٍ مَّريِدٍ ③ كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مِنْ تَوَلَّاهُ فَإِنَّهُ يُضِلُّهُ
وَيَهْدِيهِ إِلى عَذَابِ السَّعِيرِ ④ يَأَيُّها النَّاسُ إِن كُنتُمْ
في رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْناكُمْ مِّنْ تُرابٍ ثُمَّ مَرَّ
نُطْفَةٍ ثُمَّ مَرَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مَرَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ
مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقَرُّ في الْأَرْحامِ ما نَشَاءُ إِلى
أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلاً ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ
وَمِنْكُمْ مَّنْ يُتَوَفَّى وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرَدُّ إِلى أَرْذلِ الْعُمْرِ
لِكَيْلا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئاً وَتَرى الْأَرْضَ ضَ
هَامِدةً فَإِذا أَنْزَلْنا عَلَيْها الْماءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ
وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ⑤ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ
هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتى وَأَنَّهُ على كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑥

جنهن ڏينهن ان کي ڏسندو (تنهن ڏينهن) هر ٿڃ پياريندڙ (زائفان) جنهن (ٻارا) کي ٿڃ پياريندي هوندي تنهن کي (دهشت کان) وساريندي ۽ هر پيٽ واري پنهنجي ڳپ کي ڪيريندي ۽ ماڻهن کي بيهوش ڏسندين حالانڪ اهي نهي ۾ نه هوندا پر الله جو عذاب سخت آهي (۲). ۽ ماڻهن مان ڪو اهڙو آهي جو الله جي شان ۾ بي سمجهي سان تڪرار ڪندو آهي ۽ هر شيطان تڙيل جي پٺيان لڳندو آهي (۳). ان (شيطان) تي لازم ڪيو ويو آهي ته جيڪو کيس دوست رکندو تنهن کي بيشڪ اهو گمراه ڪندو ۽ ان کي دوزخ جي عذاب ڏانهن رستو ڏيکاريندو (۴). اي انسانو! جيڪڏهن (قيامت ۾) اٿارڻ کان اوهين شڪ ۾ پيل آهيو ته اسان اوهان کي مٽيءَ مان بڻايو وري نطفي مان وري رت جي دڳ مان وري گوشت جي ٻوٽيءَ مان پورو بڻايل ۽ اڻ پورو بڻايل. هن لاءِ ته اوهان کي کولي بيان ڪريون. ۽ جنهن کي گهرندا آهيون تنهن کي مقرر مدت تائين ڳهڻين ۾ رهائيندا آهيون وري ٻار بڻائي اوهان کي ٻاهر ڪڍندا آهيون وري (نپائيندا آهيون) ته اوهين پنهنجي جواني کي پهچو، ۽ اوهان مان ڪو (اڳي) مرندي آهي ۽ اوهان مان ڪنهن کي (جهورائي جي) نڪمي ڄمار ڏانهن هن لاءِ ورايو ويندو آهي ته ڄاڻپ کان پوءِ ڪجهه نه ڄاڻي. ۽ زمين کي غير آباد ڏسندو آهين پوءِ جڏهن مٿس پاڻي وسائيندا آهيون تڏهن اُپامندي آهي ۽ تازي ٿيندي آهي ۽ سڀ ڪنهن جنس مان چڱا سلا ڄمائيندي آهي (۵). اهو (بيان) هن لاءِ آهي جو الله (جو ئي هجڻ) حق آهي ۽ اهو ئي مٿن کي جياريندو ۽ اهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۶).

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَّارْيَبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ
 فِي الْقُبُورِ ٩ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ
 وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ١٠ ثَانِي عَطْفُهُ لِيُفْضَلَ عَنْ
 سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَنَذِيْقُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
 عَذَابَ الْحَرِيقِ ١١ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَدَكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
 بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ١٢ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ
 فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى
 وَجْهِهِ ١٣ تَخْشَى الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ١٤ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ١٥
 يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ ١٦ ذَلِكَ هُوَ
 الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ١٧ يَدْعُوا لِمَنْ ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ ١٨
 لَيْسَ الْمَوْلَى وَلَيْسَ الْعَشِيرُ ١٩ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ
 آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ٢٠ مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنَّ لَّهَ
 يَتَصَرَّهٗ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى
 السَّمَاءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ ٢١

۽ ته قيامت اچڻي آهي منجهس ڪو شڪ نه آهي ۽ ته جيڪي قبرن ۾ هوندا تن کي الله (قيامت ۾) اُٿاريندو (۷). ۽ ماڻهن مان ڪو اهڙو آهي جو الله جي شان ۾ بنا علم ۽ بنا هدايت ۽ بنا ڪنهن روشن ڪتاب جي تڪرار ڪندو آهي (۸). (وڌائي کان) ڪنڌ موڙيندڙ ٿي، هن لاءِ ته، (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان گمراه ڪري. اُن لاءِ دنيا ۾ خواري آهي ۽ قيامت جي ڏينهن کيس سڙڻ جو عذاب چڪائينداسون (۹). (چڻس ته) اها سزا انهن ڪمن جي ڪري آهي جو تنهنجي هٿن اڳي موڪليا آهن ۽ (انهيءَ ڪري) ته الله ٻانهن تي ظلم ڪندڙ نه آهي (۱۰). ۽ ماڻهن مان ڪو اهڙو آهي جو الله جي عبادت آسيري پاسيري ڪندو آهي، پوءِ جيڪڏهن کيس نفعو پهچندو آهي ته اُن سان مطمئن ٿيندو آهي ۽ جيڪڏهن کيس ڏک پهچندو آهي ته پنهنجي منهن ۾ ڦرندو آهي. دنيا ۽ آخرت گنوايائين. اهوئي پڌرو نقصان آهي (۱۱). (اهو) الله کان سواءِ انهيءَ کي سڏيندو آهي جيڪو کيس نڪي نقصان لائيندو آهي ۽ نڪي کيس نفعو ڏيندو آهي. اها ئي وڏي گمراهي آهي (۱۲). انهي کي سڏيندو آهي جنهن جو نقصان سندس نفعي کان وڌيڪ ويجهو آهي. بيشڪ (اهڙو) سائين بچڙو آهي ۽ (اهڙو) همراه (ب) بچڙو آهي (۱۳). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا تن کي الله اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن. بيشڪ الله جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (۱۴). جيڪو ڀانئيندو آهي ته الله پيغمبر جي دنيا ۽ آخرت ۾ ڪڏهن مدد نه ڪندو، تنهن کي گهرجي ته ڇت ڏانهن رسي ٻڌي (ڦاهي) چڙهي وري گهرجيس ته (اها) چني پوءِ نهاري ته اُن جي ان حيلي اُن کي ختم ڪيو جنهن اُن کي ڪاوڙايو ٿي؟ (۱۵).

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ①٦
إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِغِينَ وَالنُّصَارَى
وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا ①٧ إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ①٨ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ
فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَ
الْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ ①٩ وَكَثِيرٌ حَقَّ
عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنَ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّكْرِمٍ ②٠ إِنَّ اللَّهَ
يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ②١ هَذِهِ ②٢ خُصْمٌ لِّمَنِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ
فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِّنْ نَّارٍ يُصَبُّ مِنْ
فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ ②٣ يُصْهِرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ②٤
وَلَهُمْ مَّقَامِعٌ مِنْ حديدٍ ②٥ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا
مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا ②٦ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ②٧
إِنَّ اللَّهَ يَدْعُ الْإِنسَانَ بِأَفْسَلِ مَا فِيهِ ②٨ لِيُخْرِجَهُ مِن مَّوَدُّعٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُخَلِّفُ فِيهَا مَنَاسِكَ ②٩
أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ③٠

۽ اهڙي طرح اُن (قرآن) کي پڌريون آيتون ڪري نازل ڪيوسون ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي هدايت ڪندو آهي (۱۶). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ جيڪي يهودي ۽ صابئي ۽ نصاريٰ ۽ مجوسي ۽ مشرڪ آهن تن (سڀني) جي وچ ۾ الله قيامت جي ڏينهن نيرو ڪندو. چو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ تي حاضر آهي (۱۷). (اي پيغمبر!) نه ڏٺي ڇا ته جيڪي آسمانن ۾ آهن ۽ جيڪي زمين ۾ آهن سي ۽ سج ۽ چنڊ ۽ تارا ۽ جبل ۽ وڻ ۽ دور ۽ ماڻهن مان گهڻا الله کي سجدو ڪندا آهن. ۽ گهڻا (ماڻهو) آهن جن تي عذاب لازم ٿيو آهي. ۽ جنهن کي الله خوار ڪندو تنهن کي ڪو مان ڏيڻ وارو ڪونهي. چو ته الله جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (۱۸). اهي ٻئي ٽوليون پاڻ ۾ ويري آهن، پنهنجي پاڻهار بابت تڪرار ڪندڙن آهن پوءِ جن ڪفر ڪيو تن لاءِ باه جا ڪپڙا ورچيا ويندا. ۽ سندن مٿن جي مٿان تهڪندڙ پاڻي هاريو (۱۹). جيڪي سندن پيٽن ۾ هوندو سو ۽ کلون اُن سان گاريون (۲۰). ۽ انهن جي ڪٽڻ لاءِ لوه جا وڏاڻ هوندا! (۲۱). جڏهن به منجهائس ڏک جي ڪري نڪرڻ گهرندا تڏهن منجهس وري ورائبا ۽ (چيو ويندڙ ته) سرڻ جو عذاب چڪو (۲۲). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي الله اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون پيون وهنديون منجهن سون جا زيور ۽ موتي پارائبا. ۽ منجهن سندن پوشاڪ پٽ جي هوندي (۲۳).

وَهْدُ إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ ۖ وَهْدٌ إِلَى صِرَاطِ
الْحَمِيدِ ۚ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ
فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحَادِ يُظْلَمِ تُذِقْهُ مِنْ
عَذَابِ أَلِيمٍ ۚ وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا
تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهَّرَ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَ
الرُّكْعِ السُّجُودِ ۚ وَإِذْنٌ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا
وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ۚ لِيَشْهَدُوا
مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ
عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا
وَأَطِعُوا الْبَآئِسَ الْفَقِيرَ ۚ ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ
وَلِيُوفُوا نَّذْرَهُمْ وَلِيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ۚ
ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظِمِ حُرْمَتَ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ ۖ
وَأُحِلَّتْ لَكُمُ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ۚ

۽ (دنيا ۾) کين چڱي ڳالهه ڏانهن هدايت ڪئي وئي هئي، ۽ (الله) ساراهيل جي وات ڏانهن دڳ لاتا ويا هئا (۲۴). بيشڪ جن ڪفر ڪيو ۽ (ماڻهن کي) الله جي وات ۽ انهي تعظيم واري مسجد (حرام) کان جهليندا آهن جا ماڻهن لاءِ بڻائي سون ۽ جنهن ۾ شهري ۽ بهراڙي وارا برابر آهن. ۽ جيڪو منجهس ظلم سان زيادتي جو ارادو ڪندو تنهن کي ڏکوئيندڙ عذاب چڪائينداسون (۲۵). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم لاءِ بيت الله جو هنڌ مقرر ڪيوسون (۽ سمجهايو سون) ته مون سان ڪنهن کي شريڪ نه ڪر ۽ منهنجي گهر کي طواف ڪندڙن ۽ قيام ڪندڙن ۽ رکوع ڪندڙن (۽) سجدي ڪندڙن لاءِ پاڪ رک (۲۶). ۽ ماڻهن ۾ حج جو پڙهو ڏي ته تو ڏانهن پيادا ۽ ڏهرن ڏاچين تي جيڪي ڏوراهين پنڌ کان اينديون (هن لاءِ) چڙهي ايندا (۲۷). ته پنهنجي فائدي جي هنڌ تي پهچن ۽ ڍورن مان جيڪا روزي کين الله ڏني تنهن تي ڄاڻايل ڏينهن ۾ (ذبح مهل) الله جو نالو ياد ڪن، پوءِ انهن منجهان (پاڻ به) کائو ۽ عاجز فقير به ڪارايو (۲۸). وري پلي ته پنهنجي (جسي جي) مَرُ لاهين ۽ پنهنجون مڃتاون پوريون ڪن ۽ هن قديم گهر جو طواف ڪن (۲۹). اهو (حڪم) آهي ۽ جيڪو الله جي عبادت جي رڪنن جو آدب ڪندو تنهن لاءِ اهو سندن پاڻهار وٽ پلو آهي. ۽ جيڪي اوهان کي پڙهي ٻڌائبو تنهن کان سواءِ ٻيا دور اوهان تي حلال ڪيا ويا تنهن ڪري بتن جي پليتي کان پاسو ڪريو ۽ ڪوڙي ڳالهه کان (به) پاسو ڪريو (۳۰).

حُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ^{٢١} وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا
 خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي
 مَكَانٍ سَحِيقٍ^{٢٢} ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظْكُمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ
 تَقْوَى الْقُلُوبِ^{٢٣} لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
 مَحِلُّهَا إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ^{٢٤} وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا
 لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ
 فَإِلَهُكُمْ إِلَهُ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ^{٢٥}
 الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَى
 مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ^{٢٦}
 وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ^{٢٧}
 فَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافٍ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا
 فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا
 لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^{٢٨} لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومُهَا وَلَا
 دِمَآؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا
 لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ^{٢٩}

الله ڏانهن هڪ طرفا ٿي (۽) ساڻس شريڪ نه مقرر ڪندڙ ٿي، (پاسو ڪريو)۔ ۽ جيڪو الله سان شريڪ مقرر ڪندو سو جڻڪ آسمان کان ڪريو جنهن کي (مردار خورا) پکي کڻي ويا يا کيس واءُ (اڏائي) پري هنڌ اچليو (۳۱)۔ اهو (حڪم) آهي ۽ جيڪو الله جي (عبادت جي) نشانين جو ادب ڪري (بتن ۽ ڪوڙ کان پاڻ پلي سو پرهيزگار آهي) چو ته اهو (ڪم) دلين جي پرهيزگاري مان آهي (۳۲)۔ اوهان لاءِ انهن (ڍورن) ۾ گهڻا نفعا مقرر مدت تائين آهن وري قديم گهر ڏانهن (ڪسڻ لاءِ) پهچڻ جو هنڌ اٿن (۳۳)۔ ۽ هر ڪنهن ٽوليءَ لاءِ قرباني جو طريقو، هن لاءِ مقرر ڪيو سون ته کين ڍورن مان جيڪا روزي الله ڏني تنهن تي (قرباني ڪرڻ مهل) الله جو نالو ياد ڪن۔ پوءِ اوهان جو معبود هڪ الله آهي تنهن ڪري سندس حڪم مڃيو۔ ۽ انهن عاجزي ڪندڙن کي خوشخبري ڏي (۳۴)۔ جن جون دليون جڏهن الله ياد ڪبو آهي (تڏهن) ٽڙڪنديون آهن ۽ (پڻ) انهن ماڻهن کي (جو) جيڪي مٿن آيو تنهن تي صبر ڪندڙ آهن ۽ نماز پڙهندڙ آهن ۽ کين جيڪا روزي ڏني سون تنهن مان خرچيندا آهن (۳۵)۔ ۽ قرباني وارن اٿن کي اوهان لاءِ الله جي عبادت جي نشانين مان ڪيوسون منجهس اوهان لاءِ پلائي آهي پوءِ (قرباني ڪرڻ مهل) قطار ٻڌائي، مٿن الله جو نالو ياد ڪريو، پوءِ جڏهن آهي (ڪسجڻ کان بعد) پاسن ڀر لپتن تڏهن منجهائن ڪاڻو۔ ۽ (فقيرن مان) گهرندڙ ۽ نه گهرندڙ کي ڪارايو۔ اهڙيءَ طرح آهي اوهان کي تابع ڪري ڏنا سون ته مان اوهين شڪرانو ڪريو (۳۶)۔ نڪي انهن (قربانين) جو گوشت ۽ نڪي انهن جو رت الله کي پهچندو آهي پر اوهان جي پرهيزگاري الله کي پهچندي آهي۔ اهڙي طرح آهي (جانور) اوهان کي تابع ڪري ڏنائين ته جيئن اوهين الله جي وڏائي (هن شڪراني سببان) بيان ڪريو جو اوهان کي هدايت ڪيائين۔ ۽ ڀلارن کي خوشخبري ڏي (۳۷)۔

إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ
 خَوَّانٍ كَفُورٍ^(٣٨) أذن للذين يقاتلون بأنهم ظلموا وإن الله
 على نصرهم لقدير^(٣٩) الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ ديارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ
 إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ
 بِبَعْضٍ لَهَّيَّمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ
 فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ
 عَزِيزٌ^(٤٠) الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا
 الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ
 الْأُمُورِ^(٤١) وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادُ
 وَثَمُودُ^(٤٢) وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ^(٤٣) وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكَذَّبَ
 مُوسَىٰ فَأَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ^(٤٤)
 فَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فِي خَاوِيَةٍ عَلَىٰ عُرُوشِهَا
 وَبِئْرٌ مُعْتَطَلَةٌ وَقَصْرٌ مَشِيدٌ^(٤٥) أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونُ
 لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوَّاذًا يَسْمَعُونَ بِهَا فَنُفِثَ لَهَا
 تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ^(٤٦)

بیشڪ الله مؤمنن کان (سندن ويري) تاريندو آهي۔ چو ته الله هر خيانت ڪندڙ بي شڪر کي دوست نه رکندو آهي (۳۸). جن سان (ڪافر) وڙهندا آهن تن کي (جهاد لاءِ) انهي ڪري موڪل ڏني وئي جو انهن تي ظلم ڪيو ويو آهي۔ ۽ بیشڪ الله کين مدد ڏيڻ تي وس وارو آهي (۳۹). جن کي پنهنجن ديسن مان ناحق (هن ڪري) لوڏيو ويو جو (هن) چوڻ کان سواءِ (ٻيو) نه چيو ته اسان جو پالڻهار الله آهي۔ ۽ جيڪڏهن ڪن ماڻهن سان ڪن کي الله نه ٿاري ها ته (جيڪر) خانقاهون ۽ گرجائون ۽ ڪنيسا ۽ مسجدون جن ۾ الله جو نالو گهڻو ياد ڪبو آهي سي ضرور ڊانئون وڃن ها۔ ۽ جيڪو الله (جي دين) جي مدد ڪندو آهي تنهن کي الله ضرور مدد ڏيندو آهي۔ بیشڪ الله زبردست (۽) زور وارو آهي (۴۰). انهن ماڻهن کي جو جيڪڏهن زمين ۾ غلبو ڏينداسون ته نماز قائم ڪندا ۽ زڪوة ڏيندا ۽ چڱن ڪمن جو حڪم ڪندا ۽ برن ڪمن کان روڪيندا۔ ۽ سڀني ڪمن جي پڇاڙي الله لاءِ آهي (۴۱). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي ڪوڙو پائين ٿا ته بیشڪ کانئن اڳ نوح جي قوم ۽ عادين ۽ ثمودين (پيغمبرن کي) ڪوڙو ڄاتو هو (۴۲). ۽ ابراهيم جي قوم ۽ لوط جي قوم (به) ۽ مدين وارن (به) پنهنجي پيغمبر کي ڪوڙو ڄاتو، ۽ موسيٰ کي (به) ڪوڙو ڄاتو ويو پوءِ انهن ڪافرن کي ڍر ڏنم وري کين پڪڙيم، پوءِ منهنجي سزا ڪهڙي (نه سخت) هئي! (۴۴). پوءِ ڪيترائي ڳوٺ آهن جن کي ناس ڪيوسون ۽ اهي ظالم هئا پوءِ اهي پنهنجن ڇتين سميت ڊنل آهن ۽ گهڻا ڪوه اُجڙيل ۽ ڪيئي بلند ماڙيون (سيحيون پيون) آهن (۴۵). پوءِ ملڪن ۾ نه گهميا آهن ڇا؟ ته کين (اهڙيون) دليون هجن جن سان اهي سمجهن ۽ کين (اهڙا) ڪن هجن جن سان ٻڌن، بیشڪ هيءَ (حالت) آهي ته سندن اکيون انديون نه آهن پر دليون انديون اٿن جيڪي (سندن) سينن ۾ آهن (۴۶).

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا
عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٣٤﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ
أَمْلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَالَّذِينَ الصَّابِرِينَ ﴿٣٥﴾ قُلْ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٣٦﴾ فَالَّذِينَ آمَنُوا وَ
عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٣٧﴾ وَالَّذِينَ سَعَوْا
فِي آيَاتِنَا مُعْجِرِينَ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٣٨﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا
مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ
فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكُمُ اللَّهُ
إِيَّتَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٣٩﴾ لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ
فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ
الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٤٠﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ
قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤١﴾
وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مَرِيَةٍ مِّنْهُ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ
السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٤٢﴾

۽ (اي پيغمبر!) تو کان عذاب جو جلد اچڻ گهرندا آهن ۽ الله پنهنجو انجام ڪڏهن اُتڙ نه ڪندو. ۽ تنهنجي پالڻهار وٽ هڪ ڏينهن اوهان جي ڳاڻيٽي جي هزار وره جي برابر آهي (۴۷). ۽ گهڻا ڳوٺ آهن جن کي مهلت ڏنم ۽ اهي ظالم هئا وري کين پڪڙيم، ۽ مون ڏانهن موٽڻ آهي (۴۸). (اي پيغمبر!) چؤ ته اي انسانو! آءُ اوهان کي رڳو پڌرو ڊيچاريندڙ آهيان (۴۹). پوءِ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ بخشش ۽ عزت واري روزي آهي (۵۰). ۽ جيڪي اسان جي آيتن جي جهڪي ڪرڻ ۾ ڊوڙيا سي دوزخي آهن (۵۱). ۽ (اي پيغمبر!) توکان اڳ نه ڪوئي پيغمبر، ۽ نه ڪوئي نبي موڪليوسون پر جڏهن ڪا (انساني) آرزو ڪيائون تڏهن شيطان سندس آرزوءَ ۾ (حرڪت) وجهڻ لڳو، پوءِ جيڪي شيطان وڌو سو الله مٽائيندو رهيو وري الله پنهنجن آيتن کي محڪم ڪري ٿو. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۵۲). هن لاءِ ته جيڪا شيطان (حرڪت) وڌي تنهن سان انهن کي (ڌار ڪري) پرکي جن کي دلين ۾ بيماري آهي ۽ سندن دليون سخت آهن. ۽ بيشڪ ظالم وڏي ڦيٽي ۾ آهن (۵۳). ۽ ته جن کي علم ڏنو ويو سي ڄاڻن ته اهو تنهنجي پالڻهار وٽان سچ آهي پوءِ ان تي ايمان آڻين ۽ سندن دليون الله لاءِ عاجزي ڪن. ۽ بيشڪ الله مؤمنن کي سڌي واٽ ڏانهن ضرور رستو ڏيکاريندڙ آهي (۵۴). ۽ ڪافر انهي (وحي) کان (ايسين) سدائين شڪ ۾ هوندا جيسين اوچتو وٽن قيامت پهچي يا نياڳي ڏينهن جو عذاب وٽن پهچي (۵۵).

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ اللَّهُ يُحْكُمُ بَيْنَهُمُ فَالَّذِينَ آمَنُوا وَ
 عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي حَيَاتِهِمُ ۖ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَ
 كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمُ عَذَابٌ مُهِينٌ ۖ وَالَّذِينَ
 هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ
 اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا ۚ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ۖ ٥٨
 لِيُدْخِلَنَّهُمُ مَدَدَ خَلَايَ رِضْوَنَهُ ۚ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ
 حَلِيمٌ ۖ ٥٩ ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ بِهِ
 ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللَّهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ۖ ٦٠
 ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ يُؤَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ
 فِي اللَّيْلِ ۚ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۖ ٦١ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ
 الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ
 اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ۖ ٦٢ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ
 مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً ۚ إِنَّ
 اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ۖ ٦٣ لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا
 فِي الْأَرْضِ ۚ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ۖ ٦٤

أنهيءَ دينهن الله جي بادشاهي آهي۔ (أهو) سندن وچ ۾ نبيرو ڪندو۔ پوءِ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي نعمتن وارن باغن ۾ هوندا (۵۶)۔
 ۽ جن انڪار ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو سي آهي آهن جن لاءِ خواري وارو عذاب آهي (۵۷)۔ ۽ جن الله جي واٽ ۾ ديس ڇڏيو وري ڪسجي ويا يا مٿا تن کي الله چڱو رزق ڏيندو۔ ۽ الله چڱو روزي ڏيندڙ آهي (۵۸)۔ جو هنڌ هنن کي وڻندو تنهن ۾ ضرور کين داخل ڪندو۔ ۽ بيشڪ الله ضرور ڄاڻندڙ بردبار آهي (۵۹)۔ اهو (فيصلو) آهي، ۽ جيڪو جيترو ايڏايو ويو اوترو ايڏائي، وري مٿس زيادتي ڪئي وڃي ته ان (ايڏايل) کي الله مدد ڏيندو۔ بيشڪ الله معافي ڏيندڙ بخشهار آهي (۶۰)۔ اها (مدد) هن سببان آهي ته الله رات کي دينهن ۾ داخل ڪندو آهي ۽ دينهن کي رات ۾ داخل ڪندو آهي ۽ (هن ڪري) ته الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (۶۱)۔ اها (مدد) هن ڪري آهي ته الله پاڻ برحق آهي ۽ الله کان سواءِ جنهن کي سڏيندا آهن سو ڪوڙو آهي ۽ (هن ڪري) ته الله ئي مٿاهون تمام وڏو آهي (۶۲)۔ (اي پيغمبر!) نه ڏٺو اٿئي ڇا ته الله آسمان مان (مينهن جو) پاڻي وسايو؟ پوءِ زمين ساول واري ٿيندي آهي۔ ڇو ته الله لطف ڪندڙ خبر رکندڙ آهي (۶۳)۔ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي۔ ۽ الله ضرور بي پرواه ساراهيل آهي (۶۴)۔

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِي
 فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ
 إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَّءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٦٥﴾ وَهُوَ الَّذِي
 أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿٦٦﴾
 لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَازِعُونَكَ فِي
 الْأَمْرِ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَى هُدًى مُسْتَقِيمٍ ﴿٦٧﴾
 وَإِنْ جَادَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾ اللَّهُ
 يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٦٩﴾ أَلَمْ
 تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَّا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ
 إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا
 لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَالِيسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ
 مِنْ نَصِيرٍ ﴿٧١﴾ وَإِذْ أَنْتَلَى عَلَيْهِمُ الْإِنْبِيَاءُ تَعْرِفُ فِي
 وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ
 يَتَّبِعُونَ عَلَيْهِمُ الْإِنْبِيَاءَ قُلْ أَفَأَنْبِيَاكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذَلِكَُمْ
 النَّارُ وَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَابْسِ الْبَصِيرُ ﴿٧٢﴾

(اي پيغمبر!) نه ڏٺو اٿيئي ڇا ته جيڪي زمين ۾ آهي سو الله اوهان لاءِ نوايو آهي ۽ پيڙيون درياءَ ۾ سندس حڪم سان ترنديون آهن۔ ۽ آسمان کي زمين تي ڪرڻ کان جهليندو آهي پر (جي ڪيرائيس ته) سندس اختيار آهي۔ بيشڪ الله ماڻهن تي باجھارو مهربان آهي (۶۵)۔ ۽ اهو ئي آهي جنهن اوهان کي جياريو وري اوهان کي ماريندو وري اوهان کي جياريندو۔ بيشڪ انسان بي شڪر آهي (۶۶)۔ سڀ ڪنهن ٽولي لاءِ هڪ شريعت مقرر ڪئي سون جنهن تي آهي عمل ڪندڙ آهن پوءِ جڳائين ته توسان هن ڪم ۾ جهڳڙو نه ڪن ۽ (تون) پنهنجي پالڻهار ڏانهن (ماڻهن کي) سڏيندو ره۔ بيشڪ تون سڌي واٽ تي آهين (۶۷)۔ ۽ جيڪڏهن توسان جهڳڙو ڪن ته ڇو ته جيڪي ڪندا آهيو تنهن کي الله چڱو ڄاڻندڙ آهي (۶۸)۔ جنهن بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو تنهن بابت قيامت جي ڏينهن الله اوهان جي وچ ۾ نيرو ڪندو (۶۹)۔ (اي پيغمبر!) معلوم نه اٿيئي ڇا ته جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله ڄاڻندو آهي؟ بيشڪ اها (ڳالهه) ڪتاب (الوح محفوظ) ۾ (الڪيل) آهي۔ بيشڪ اهو الله تي آسان آهي (۷۰)۔ ۽ (ڪافر) الله کان سواءِ انهيءَ کي پوڄيندا آهن جنهن لاءِ ڪا سند نه لائي اٿس ۽ (پڻ) انهيءَ کي (پوڄيندا آهن) جنهن جي کين ڪا خبر نه آهي۔ ۽ ظالمن جو ڪو مددگار ڪونهي (۷۱)۔ ۽ جڏهن اسان جون چٽيون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون آهن تڏهن ڪافرن جي منهن ۾ ناراضپو سڃاڻندو آهين۔ جيڪي مٿن اسان جون آيتون پڙهندا آهن تن تي ڪاهي پوڻ لاءِ ويجهڻا ٿيندا آهن۔ (اي پيغمبر!) کين ڇو ته هن کان وڌيڪ بچڙي ڳالهه جي سڌ اوهان کي ڏيان ڇا؟ (اها) باهه آهي۔ جنهن جو الله ڪافرن کي انجام ڏنو آهي۔ ۽ اها جاءِ بچڙي آهي (۷۲)۔

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبَ مَثَلٍ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ
تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ
اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ
مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ ﴿٤٣﴾ مَا قَدَرُوا اللَّهَ
حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٤٤﴾ اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ
الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٤٥﴾
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ﴿٤٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَ
اعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٧﴾
وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا
جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِلَّةَ أَبِيكُمْ
إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا
لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى
النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا
بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٤٨﴾

اي انسانو! هڪ مثال بيان ڪجي ٿو اهو اوهين ٻڌو۔ بيشڪ الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو سي ڪا مک به پيدا نه ڪندا آهن توڻيڪ اُن (جي بڻائڻ) لاءِ سڀئي گڏ ٿين۔ ۽ جيڪڏهن مک کائڻ ڪا شيءِ ڪسي وئي ته اها کائڻس ڇڏائي به نه سگهندا۔ طالب ۽ مطلوب (يعني پوڄاري ۽ بت) ٻئي هيٺا آهن (۷۳)۔ جهڙو الله جو قدر آهي (تهڙو) سندس قدر بجاءِ نه آندائون۔ بيشڪ الله ڏاڍو طاقتور (۽) غالب آهي (۷۴)۔ الله ملائڪن ۽ ماڻهن مان پيغام پهچائڻ وارا چونڊيندو آهي۔ بيشڪ الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (۷۵)۔ جيڪي سندن اڳيان ۽ جيڪي سندن پويان آهي سو (الله) ڄاڻندو آهي۔ ۽ الله ڏانهن سڀ ڪم موٽايا وڃن ٿا (۷۶)۔ اي ايمان وارو! رڪوع ڪريو ۽ سجدو ڪريو ۽ پنهنجي پالڻهار جي عبادت ڪريو ۽ چڱا ڪم ڪريو ته مان (اوهين) چئو (۷۷)۔ ۽ الله (جي دين) ۾ اهڙو جهاد ڪريو جهڙو اُن جي جهاد جو حق آهي۔ انهيءَ اوهان کي چونڊيو ۽ اوهان تي دين ۾ ڪا تنگي نه ڪيائين۔ اوهان جي پيءُ ابراهيم وارو دين (اوهان جو دين ڪيائين)۔ الله اوهان جو نالو هن کان اڳ ۽ هن (قرآن) ۾ مسلمان هن لاءِ رکيو ته پيغمبر (محمد ﷺ) اوهان تي شاهد هجي ۽ اوهين ماڻهن تي شاهد هجو، پوءِ نماز قائم ڪريو ۽ زڪواة ڏيو ۽ الله کي چنبري وٺو۔ (جو) اهو اوهان جو سائين آهي، پوءِ چڱو سائين ۽ چڱو مددگار آهي (۷۸)۔

سُورَةُ الْمُؤْمِنُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ١ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ

خَشِعُونَ ٢ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ٣ وَالَّذِينَ

هُمُ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ٤ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ٥ إِلَّا

عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ٦ فَمَنْ

ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ٧ وَالَّذِينَ هُمْ

لِأَمْنِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ٨ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ٩

أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ١٠ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا

خَالِدُونَ ١١ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ طِينٍ ١٢

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ١٣ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً

فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظًا فَكَسَوْنَا الْعِظَ

لَحْمًا ١٤ ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَرَّكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ١٥

ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ١٦ ثُمَّ إِنَّكُمْ بِيَوْمِ الْقِيَمَةِ تُبْعَثُونَ ١٧

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ١٨

سورة مؤمنون مڪي آهي ۽ هن ۾ هڪ سو
ارڙهن آيتون ۽ چار رکوع آهن.

الله پاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

بیشڪ (أهي) مؤمن ڪامياب ٿيا (۱). جيڪي پنهنجيءَ نماز ۾ عاجزي
ڪندڙ آهن (۲). ۽ جيڪي اجائي ڳالهه کان منهن موڙيندڙ آهن (۳). ۽
جي زڪوة ادا ڪندڙ آهن (۴). ۽ جي پنهنجين اگهڙن کي (زنا کان)
بچائيندڙ آهن (۵). رڳو پنهنجي زالن يا پنهنجن ٻانهن سان (گڏ ٿيندا
آهن) پوءِ بیشڪ اهي ملامت ڪيل نه آهن (۶). پوءِ جيڪي انهن
(پنهنجن زالن يا پنهنجن ٻانهن) کان سواءِ طلبيندا سي ئي حد کان لنگهندڙ
آهن (۷). ۽ جيڪي پنهنجي امانتن جي ۽ پنهنجي انجام جي رعايت ڪندڙ
آهن (۸). ۽ جيڪي پنهنجن نمازن جي نگاهه رکندا آهن (۹). اهي اهي ئي
وارث آهن (۱۰). جيڪي (نيٺ) بهشت جا وارث ٿيندا. اهي منجهس
سدائين رهڻ وارا آهن (۱۱). ۽ بیشڪ ماڻهوءَ کي مٽيءَ جي ست مان
بڻايوسون (۱۲). وري ان کي نطفو ڪري محڪم جاءِ ۾
رکيوسون (۱۳). وري (ان) نطفي کي رت جو دڳ بڻايوسون وري (ان)
رت جي دڳ کي ٻوٽي بڻايوسون وري (ان) ٻوٽيءَ کي هڏا بڻايوسون پوءِ
(انهن) هڏن کي گوشت پهرايوسون وري ان کي ٻي (نئين) بڻاوت بڻائي
سون. پوءِ الله (وڏيءَ) برڪت وارو (سڀ کان) وڌيڪ سهڻو خلقيندڙ
آهي (۱۴). وري بیشڪ اوهين ان کان پوءِ ضرور مرنڊؤ (۱۵). وري بیشڪ
اوهين قيامت جي ڏينهن اٿاريو (۱۶). ۽ بیشڪ اوهان جي مٿان ست
آسمان بڻاياسون ۽ بڻائڻ کان بي خبر نه هئاسون (۱۷).

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَتْهُ فِي الْأَرْضِ ۖ وَإِنَّا عَلَىٰ ذَهَابٍ بِهِ لَقَادِرُونَ ﴿١٨﴾ فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ لَّكُمْ فِيهَا فَوَاحٍ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالذُّهْنِ وَصِبْغٍ لِلْأَكْلَيْنِ ﴿٢٠﴾ وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۖ نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢١﴾ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِن إِلَهِ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ الْمَلَأُوا الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً ۖ فَأَسْبَغْنَا بِهَذَا فِي آيَاتِنَا الْأُولَىٰ ﴿٢٤﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جَنَّةٌ مَّا تَرَىٰ صَوَاهٍ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٥﴾ قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٢٦﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ الْفُلَ ۖ بِأَعْيُنِنَا ۖ وَحِينَذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ ۖ فَاسْلُكْ فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ ۖ وَلَا تُخَاطَبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا ۖ إِنَّهُمْ مُّغْرَقُونَ ﴿٢٧﴾

۽ آسمان کان پاڻي اندازي سان وسايوسون، پوءِ ان کي زمين ۾ رهايوسون ۽
 بيشڪ اسين ان جي ورائي نيٺ تي وس وارا آهيون (۱۸). پوءِ ان سان
 کجين ۽ انگورن جا باغ اوهان لاءِ ڄمايائون. اوهان لاءِ انهن (باغن) ۾
 گهڻا ميوا آهن ۽ انهن مان (ڪجهه) اوهين کائيندا آهيو (۱۹). ۽ اهو (زيتون
 جو) وڻ (پيدا ڪيوسون) جو طور سينا مان نڪرندو آهي (اهڙيءَ طرح)
 ڄمندو آهي، جو تيل ۽ کائڻ وارن لاءِ پوڙ پيدا ٿيندو آهي (۲۰). ۽ بيشڪ
 اوهان لاءِ ڍورن ۾ (به) عبرت آهي. (جو) جيڪي سندن پيڻن (يعني
 اوهن) ۾ آهي تنهن مان اوهان کي (کير) پياريندا آهيون ۽ اوهان لاءِ منجهن
 (پيا به) گهڻا فائدا آهن ۽ منجهانئن (ڪجهه) کائيندا (به) آهيو (۲۱). ۽
 انهن تي ۽ پيڙين تي اوهان کي سوار ڪبو آهي (۲۲). ۽ بيشڪ نوح کي
 سندس قوم ڏانهن موڪليوسون پوءِ چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي
 عبادت ڪريو، ان کان سواءِ اوهان جو ڪو معبود نه آهي. پوءِ ڇو نه ڊڄندا
 آهيو؟ (۲۳). پوءِ سندس قوم مان جيڪي (سردار) ڪافر هئا، تن چيو ته
 هي رڳو اوهان جهڙو ماڻهو آهي، اوهان تي سرداري (حاصل) ڪرڻ گهرندو
 آهي. ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته ملائڪن کي موڪلي ها، اها (ڳالهه
 ته) پنهنجن اڳين ابن ڏاڏن ۾ نه ٻڌي سون (۲۴). اهو ته رڳو هڪڙو
 ديوانو شخص آهي تنهن ڪري ان لاءِ هڪ وقت تائين ترسو (۲۵). (نوح)
 چيو اي منهنجا پالڻهار! مون کي مدد ڏي، انهيءَ ڪري جو مون کي ڪوڙو
 پانيئون (۲۶). پوءِ ڏانهس وحي ڪيوسون ته اسان جي اکين آڏو ۽ اسان
 جي حڪم سان پيڙي ٺاه پوءِ جڏهن اسان جو حڪم اچي ۽ تنور اُپامي
 تڏهن سڀ ڪنهن جوڙي مان به به (نر ۽ مادي) ۽ پنهنجي گهروارا منجهس
 چاڙه پر منجهانئن جن بابت (هلاڪ ٿيڻ جو) حڪم ٿي چڪو (سي نه
 چاڙه)، ۽ ظالمن بابت مون کي نه چوڻو آهي ٻڌل آهن (۲۷).

فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلِّ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي نَجَّيْنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ٢٨ وَقُلْ رَبِّ انْزِلْنِي مُنزَلًا مُبْرَكًا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ٢٩ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ٣٠
ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ٣١ فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا
مِّنْهُمْ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ٣٢ وَقَالَ
الْمَلَائِكَةُ لِمَنِ الْقَوْمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا الْآخِرَةِ وَآتَرَفْنَاهُمُ
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ
وَيَشْرِبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ ٣٣ وَلَئِنْ أَطَعْتُم بَشَرًا مِّثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا
لَخٰخِرُونَ ٣٤ أَعِدُّكُمْ أَنْكُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَامًا أَنْكُمْ
تُخْرَجُونَ ٣٥ هِيَ هِيَ هِيَ لِمَا تُوْعَدُونَ ٣٦ إِنَّ هِيَ إِلَّا
حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ٣٧ إِنَّ هُوَ
إِلَّا رَجُلٌ إِفْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ٣٨ قَالَ
رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ٣٩ قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَّيُصْبِحُنَّ نَادِمِينَ ٤٠
فَاخَذَتْهُمْ الصَّبْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُثَاءً فَبَعَثَ الْقَوْمُ
الظَّالِمِينَ ٤١ ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ٤٢

پوءِ جڏهن ٻيڙي تي تون چڙهي ويهين ۽ تنهنجا سنگتي (ب ويهن) تڏهن چؤ
 تہ سڀ ساراھ انهيءَ الله کي جڳائي جنهن ظالمن جي قوم کان اسان کي
 بچايو (۲۸). ۽ چؤ تہ اي منهنجا پالڻهار! مون کي برڪت واري هنڌ لاه ۽
 تون (سڀ کان) چڱو لاهيندڙ آهين (۲۹). بيشڪ هن (قصي) ۾ نشانيون
 آهن ۽ بيشڪ اسين پرڪڻ وارا هئاسون (۳۰). وري کائن پوءِ ٻيو جڳ پيدا
 ڪيوسون (۳۱). پوءِ منجهن هڪ پيغمبر انهن (جي قبيلي) مان
 موڪليوسون (تنهن چين) تہ الله جي عبادت ڪريو، ان کان سواءِ اوهان
 جو ڪوبه معبود نہ آهي، پوءِ چو نہ ڊڄندا آهيو؟ (۳۲). ۽ سندس قوم مان
 جن سردارن ڪفر ڪيو ۽ آخرت جي ملڻ کي ڪوڙ ڀانيو ۽ کين دنيا جي
 حياتيءَ ۾ آسودو بہ ڪيو هيوسون، تن چيو تہ هي (پيغمبر) رڳو اوهان
 جهڙو ماڻهو آهي (جو) جنهن (قسم) منجهان (اوهين) کائيندا آهيو، تنهن
 مان (اهو بہ) کائيندو آهي ۽ جنهن (قسم) منجهان (اوهين) پيئندا آهيو تنهن
 مان (اهو بہ) پيئندو آهي (۳۳). ۽ جيڪڏهن پاڻ جهڙي ماڻهوءَ جو چيو
 مڃيندؤ تہ اوهين انهيءَ مهل ٽوٽي وارا ٿيندؤ (۳۴). اوهان سان انجام
 ڪندو آهي ڇا تہ جڏهن (اوهين) مرندؤ ۽ مٽي ۽ هڏا ٿيندؤ (تڏهن)
 اوهين ٻاهر ڪڍبو؟ (۳۵). جنهن جو اوهان کي انجام ڏجي ٿوسو (ٻڌڻ
 ۽ چوڻ کان) پري (بلڪل) پري آهي (۳۶). اسان جي رڳي هيءَ دنيا جي
 حياتي آهي (جنهن ۾) مرندا آهيون ۽ جيئندا آهيون ۽ اسين (وري جيئرا
 ٿي) اٿڻ وارا نہ آهيون (۳۷). هيءُ رڳو هڪ ماڻهو آهي جنهن الله تي
 ڪوڙ ٻڌو آهي ۽ اسين کيس (ڪڏهن) مڃڻ وارا نہ آهيون (۳۸). (پيغمبر)
 چيو تہ منهنجا پالڻهار مون کي مدد ڏي هن ڪري جو مون کي ڪوڙو
 ڀانيائون (۳۹). (الله) فرمايو تہ، ٿوري مدت کان پوءِ پشيمان ٿيندا (۴۰).
 پوءِ کين سڄي انجام جي ڪري دهڪي پڪڙيو پوءِ کين ڪٽو
 ڪيوسون، پوءِ ظالمن جي قوم تي لعنت هجي (۴۱). وري کائن پوءِ ٻيا
 جڳ پيدا ڪياسون (۴۲).

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ۖ ثُمَّ أَرْسَلْنَا
رُسُلَنَا تَتْرًا كُلًّا جَاءَ أُمَّةً رَّسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَاتَّبَعْنَا بَعْضَهُمْ
بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ فَبَعَدَ الْقَوْمَ لَا يُؤْمِنُونَ ۖ ثُمَّ
أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ ۖ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ۙ
إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ۖ فَقَالُوا
أَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عِبَادُونَ ۚ فَلَمَّا كَذَّبُوهُمَا
فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ ۖ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ
يَهْتَدُونَ ۖ وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّةً آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَىٰ
رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ ۖ يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّو مِنَ الطَّيِّبَاتِ
وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ۖ وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً
وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ ۖ فَتَقَطَّ عَوَامُّهُمْ فَعْدُهُمْ ۖ فَذَرَهُمْ فِي غَيْرَتِهِمْ حَتَّىٰ
حِينَ ۖ يُحْسِبُونَ أَنَّ نَارَ بُدْءِهِمْ مِنْ قَالٍ وَبَيْنَ ۖ نَسَارُهُ
لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ ۖ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ۖ إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ
رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ۖ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ۖ

ڪائي ٽولي پنهنجيءَ مدت کان نه اڳي ويندي آهي ۽ نڪي (اهي) دير ڪندا آهن (۴۳). وري لڳو لڳ پنهنجن پيغمبرن کي موڪليوسون، جڏهن به ڪنهن ٽوليءَ وٽ سندس پيغمبر آيو (تڏهن) کيس ڪوڙو ڄاڻائون، پوءِ انهن کي هڪ ٻئي پٺيان (ناس) ڪيوسون ۽ کين (ٻين لاءِ) آکاڻيون ڪيوسون، پوءِ نه مڃيندڙ قوم تي لعنت هجي (۴۴). وري پنهنجي نشانين ۽ پٽريءَ حجت سان موسيٰ ۽ سندس ڀاءُ هارون کي موڪليو سون (۴۵). فرعون ۽ سندن لشڪر ڏانهن، پوءِ (انهن) وڌائي ڪئي ۽ (اهي) هٽيلي قوم هئا (۴۶). پوءِ چيائون ته پاڻ جهڙن ٻين ماڻهن تي ڇو ايمان آڻيون؟ ۽ سندن قوم (ته) اسان جو ٻانهيو ڪندڙ آهي (۴۷). پوءِ انهن کي ڪوڙو ڄاڻائون پوءِ هلاڪ ڪيلن مان ٿيا (۴۸). ۽ بيشڪ موسيٰ کي ڪتاب ڏنوسون ته من اهي سڌو رستو لهن (۴۹). ۽ مريم جي پٽ کي ۽ سندس ماءُ کي هڪ نشاني ڪئي سون ۽ انهن کي سنئينءَ ۽ وهندڙ چشمن واري مٿاهين ڏري تي (رهڻ جي) جاءِ ڏسي سون (۵۰). (چيوسون ته) اي پيغمبرو! سٺين شين مان کائو ۽ چڱا ڪم ڪريو. بيشڪ جيڪي ڪندا آهيو سو آءٌ ڄاڻيندڙ آهيان (۵۱). ۽ بيشڪ اوهان جو هي دين هڪ دين آهي ۽ آءٌ اوهان جو پالڻهار آهيان، تنهن ڪري مون کان ڊڄو (۵۲). پوءِ (انهن) پنهنجي ڪم کي پاڻ ۾ ذرا ذرا ڪري ڇڏيو. سڀ ڪنهن ٽوليءَ وٽ جيڪي آهي، تنهن سان اها سرهي (رهندي) آهي (۵۳). پوءِ (اي پيغمبر!) کين سندس غفلت ۾ هڪ وقت تائين ڇڏي ڏي (۵۴). جنهن مال ۽ اولاد سان کين واڌارو ڏنو سون تنهن کي پائيندا آهن ڇا؟ (۵۵). ته ڪا انهن لاءِ چڱاين ڏيڻ ۾ تڪڙ ٿا ڪريون (نه!) بلڪ نه سمجهندا آهن (۵۶). بيشڪ اهي جيڪي پنهنجي پالڻهار جي پوڻ کان ڊڄندڙ آهن (۵۷). ۽ اهي جيڪي پنهنجي پالڻهار جي نشانين تي ايمان آڻيندا آهن (۵۸).

وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ٥٠ وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا اتَّوَاوُ

قُلُوبُهُمْ وَجِلَةً أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ ٥١ أُولَٰئِكَ يُسْرِعُونَ

فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ ٥٢ وَلَا تَكِلْهُنَّ أَنفُسًا إِلَّا وَسْعَهَا

وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ٥٣ بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي

غَمْرَةٍ مِّنْ هَٰذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِّنْ دُونِ ذَٰلِكَ هُمْ لَهَا عَمَلُونَ ٥٤

حَتَّىٰ إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِمْ بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْعَرُونَ ٥٥ لَا تَجْعَرُوا

الْيَوْمَ إِنَّا نَكُومٌ مِّنَّا لَا تَنْصَرُونَ ٥٦ قَدْ كَانَتْ آيَتِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ

عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ تَنْكِصُونَ ٥٧ مُسْتَكْبِرِينَ تَهْتَفُونَ بِهٖ سِرًّا تَهْجُرُونَ ٥٨

أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَّا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ ٥٩

أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ٦٠ أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ

بَلْ جَاءَهُم بِالْحَقِّ وَكَثُرَهُمُ اللَّحَقُ كُرْهُونَ ٦١ وَلِوَالَّتِي الْحَقُّ أَهْوَاءُهُمْ

لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَتَيْنَاهُمْ بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ

عَنْ ذِكْرِهِمْ مُّعْرِضُونَ ٦٢ أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَقَرْجُوكَ خَيْرٌ

وَهُوَ خَيْرُ الرِّزْقَيْنِ ٦٣ وَإِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ٦٤

وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنُكَيِّبُونَ ٦٥

۽ اهي جيڪي پنهنجي پالڻهار سان شريڪ مقرر نه ڪندا آهن (۵۹). ۽ اهي جيڪي (اهو) ڏيندا آهن جيڪي (سندس واٽ ۾) ڏنائون هن حال ۾ جو سندن دليون هن ڪري ڏڪنديون آهن ته اهي پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ وارا آهن (۶۰). اهي (ماڻهو) چڱاين ۾ تڪراري ڪندا آهن ۽ اهي ان لاءِ اڳرائي ڪندڙ آهن (۶۱). ۽ (اسين) ڪنهن به جيءَ تي سندس طاقت کان سواءِ تڪليف نه ٿا رکون ۽ اسان وٽ هڪ ڪتاب آهي، جو سچ ڳالهائيندو آهي ۽ انهن تي ظلم نه ڪبو (۶۲). بلڪ سندن دليون انهن (ڳالهين) کان غفلت ۾ آهن ۽ هن کان سواءِ انهن جا ٻيا ڪرتوت به آهن، جي اهي ڪندا آهن (۶۳). تانجو منجهائن عياشين (ماڻهن) کي جڏهن عذاب سان پڪڙيوسون، تڏهن دانهون ڪندا رهيا (۶۴). (چيوسون) ته اڄ دانهون نه ڪريو، ڇو ته اسان کان اوهان کي مدد نه ملندي (۶۵). بيشڪ اوهان کي منهنجيون آيتون پڙهي ٻڌائيون هيون تڏهن اوهين پنهنجن ڪڙين (پر پوئتي) ڀڄندا هيو (۶۶). ان (قرآن) کان وڌائي ڪندڙ (۽) آکاڻين ۾ مشغول ٿي (کيس) ڇڏيو ٿي (۶۷). قرآن کي نه سوچيائون ڇا يا وٽن اهڙي شيءِ آئي آهي، جا سندن اڳين پيءُ ڏاڏن وٽ نه آئي هئي؟ (۶۸). يا پنهنجي پيغمبر کي نه سڃاتائون ڇا؟ تنهن ڪري اهي سندس منڪر (ٿيا) آهن (۶۹). يا چوندا آهن ته کيس چريائي آهي (نه!) بلڪ (پيغمبر) وٽن سچي ڳالهه آندي آهي ۽ منجهائن گهڻا سچ کي برو پائيندڙ آهن (۷۰). ۽ جيڪڏهن الله سندن سڌن تي هلي ها ته آسمان ۽ زمين ۽ جيڪي منجهن آهي، سي ويران ٿين ها. (نه!) بلڪ سندن نصيحت وٽن آندي سون ۽ اهي پنهنجيءَ نصيحت (ڪتاب) کان منهن موڙيندڙ آهن (۷۱). يا کائڻ ڪو نذرانو گهرندو آهين ڇا؟ پوءِ تنهنجي پالڻهار جو نذرانو (ڏيڻ) ڀلو آهي ۽ اهو (سڀ کان) چڱو روزي ڏيندڙ آهي (۷۲). ۽ بيشڪ تون سڌي واٽ ڏانهن کين سڏيندو آهين (۷۳). ۽ بيشڪ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن، سي سڌيءَ واٽ کان پاسيرا ٿيندڙ آهن (۷۴).

وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلَجُّوا فِي طُغْيَانِهِمْ
يَعْمَهُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ
وَمَا يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٦﴾ حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ
إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٤٧﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٤٨﴾ وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي
الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٤٩﴾ وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥٠﴾ بَلْ قَالُوا
مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿٥١﴾ قَالُوا آءِذَا امْتَنَّا وَكُنَّا تُرَابًا وَ
عِظَامًا إِنَّا لَنَبْعُوْثُونَ ﴿٥٢﴾ لَقَدْ وَعَدْنَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا هَذَا
مِنْ قَبْلُ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٥٣﴾ قُلْ لِّمَنِ الْأَرْضُ
وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥٤﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿٥٥﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ ﴿٥٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾ قُلْ مَنْ
بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥٨﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ ﴿٥٩﴾

جيڪڏهن مٿن رحم ڪريون ها ۽ جيڪي کين ڏک پهتو سو لاهيون ها
 تہ (بہ) سدائين پنهنجيءَ گمراهيءَ ۾ حيران رهن ها (۷۵). ۽ بيشڪ کين
 عذاب سان پڪڙيوسون؛ پوءِ (بہ) پنهنجي پالڻهار جي اڳيان نہ نورڻا ۽ نڪي
 عاجزي ڪيائون (۷۶). (پنهنجيءَ غفلت ۾ رهيا) تانجو جنهن مهل مٿن
 سخت عذاب وارو دروازو کوليوسون (تنهن مهل) اتي جا اتي انهيءَ ۾ نااميد
 ٿيا (۷۷). ۽ (الله) اهو آهي، جنهن اوهان لاءِ ڪن ۽ اڪيون ۽ دليون بڻايون
 (پر اوهين تمام) ٿورو شڪر ڪندا آهيو (۷۸). ۽ (الله) اهو آهي جنهن
 اوهان کي زمين ۾ پيدا ڪيو ۽ ڏانهس وري گڏ ڪيا ويندو (۷۹). ۽ (الله)
 اهو آهي جيڪو جباري ٿو ۽ ماري ٿو ۽ رات ۽ ڏينهن جو ڦيرڦار ڪرڻ ان
 جو (ڪم) آهي، پوءِ نہ سمجهندا آهيو ڇا؟ (۸۰). بلڪ جيئن اڳين چيو
 ٿيڻ چوندا آهن (۸۱). چون ٿا تہ اسان جڏهن مرنديسون ۽ مٽي ۽ هڏا
 ٿينديسون (تڏهن) وري جيئرا ٿي اٿنديسون ڇا؟ (۸۲). بيشڪ اسان کي
 ۽ اسان جي ابن ڏاڏن کي هن کان اڳ انهيءَ (ڳالهه) جو انجام ڏنو ويو
 آهي، اهي رڳو اڳين جا قصا آهن (۸۳). ڇو تہ جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا
 آهيو تہ (ٻڌايو تہ) زمين ۽ جيڪي منجهس آهي سو ڪنهن جو
 آهي؟ (۸۴). سگهوئي چوندا تہ (اهو سڀ) الله جو آهي. ڇو تہ پوءِ ڇو نہ
 نصيحت وٺندا آهيو؟ (۸۵). (اي پيغمبر کانئن پڇ) تہ ستن آسمانن جو رب
 ۽ وڏي عرش جو رب ڪير آهي؟ (۸۶). سگهوئي چوندا (اهو سڀ) الله جو
 آهي. ڇو تہ پوءِ ڇو نہ ڊڄندا آهيو؟ (۸۷). (کانئن) پڇ تہ (اهو) ڪير آهي
 جنهن جي هٿ ۾ سڀ ڪنهن شيءِ جي حڪومت آهي ۽ اهو پناه ڏيندو
 آهي ۽ ان (جي عذاب) کان ڪنهن کي پناه ڏيئي نہ سگهي آهي جيڪڏهن
 ڄاڻندا آهيو (تہ ڏسيو) (۸۸). سگهوئي چوندا تہ (اهو سڀ) الله جي (هٿ
 ۾) آهي (کين) ڇو تہ پوءِ اوهين ڪٿان لڳجو ٿا (۸۹).

بَلْ أَتَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٠﴾ مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ
 وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذْ أَذَّا لَذَّهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ
 وَلَعَلَّا بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهُ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٩١﴾ عَلِيمُ
 الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَلَّى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٩٢﴾ قُلْ رَبِّ إِمَّا
 تُرِيئِي مَا يُوْعَدُونَ ﴿٩٣﴾ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ
 الظَّالِمِينَ ﴿٩٤﴾ وَإِنَّا عَلَى أَنْ تُرِيكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَدِيرُونَ ﴿٩٥﴾
 إِدْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٦﴾
 وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ ﴿٩٧﴾ وَأَعُوذُ بِكَ
 رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونَ ﴿٩٨﴾ حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ
 ارْجِعُونِ ﴿٩٩﴾ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ
 قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾ فَإِذَا نُفِخَ
 فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٠١﴾
 فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنْ خَفَّتْ
 مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ
 خَالِدُونَ ﴿١٠٣﴾ تَلْفَحُ وُجُوهُهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ﴿١٠٤﴾

بلڪ وٽن سڄي (ڳالهه) آندي آئون، ۽ بيشڪ آهي ڪوڙا آهن (۹۰). الله
 نڪي (پاڻ لاءِ) ڪنهن کي پت ڪري ورتو آهي ۽ نڪي ساڻس ڪو
 (ٻيو) معبود آهي (جيڪڏهن ائين هجي ها) ته هرڪو معبود پنهنجيءَ
 مخلوق کي وٺيو وڃي ها ۽ آهي هڪ ٻئي تي ڏاڍ ڪن ها۔ (ڪافر)
 جيڪي بيان ڪندا آهن تنهن کان الله پاڪ آهي (۹۱). ڳجه ۽ ظاهر جو
 ڄاڻندڙ آهي جنهن کي (ان سان) شريڪ بڻائيندا آهن تنهن کان مٿاهون
 آهي (۹۲). (اي پيغمبر!) چؤ ته اي منهنجا پالڻهار! جيڪو انجام ڪجين
 تو، سو جيڪر مون کي ڏيکارين (۹۳). اي منهنجا پالڻهار! مون کي ظالمن
 جي قوم ۾ (داخل) نه ڪر (۹۴). ۽ جيڪو ڪين انجام ڏيون ٿا تنهن
 جي توکي ڏيکارڻ تي بيشڪ اسين وس وارا آهيون (۹۵). ڏاڍي چڱي طريقي
 سان برائيءَ کي تار (ڪافر) جيڪي بيان ڪندا آهن سو اسين وڌيڪ
 ڄاڻندڙ آهيون (۹۶). ۽ (اي پيغمبر!) چؤ ته اي منهنجا پالڻهار! شيطانن جي
 وسوسن کان تنهنجي پناهه گهران ٿو (۹۷). ۽ اي منهنجا پالڻهار! پاڻ وٽ
 انهن جي ويجهي ٿيڻ کان (به) تنهنجي پناهه وٺان ٿو (۹۸). (ڪافر پنهنجي
 غفلت ۾ هوندا) تانجو جنهن مهل منجهائن ڪنهن کي موت ايندو (تنهن
 مهل) چوندو ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي دنيا ۾ (ورائي) موٽاءِ (۹۹). ته
 جيڪي (آتي) چڏير تنهن ۾ آءُ جيڪر چڱا عمل ڪريان. ائين (ڪڏهن
 ٿيڻو) نه آهي. بيشڪ اها هڪ ڳالهه آهي جا اهو چوندڙ آهي ۽ سندن اڳيان
 هڪ پردو (عالم قبر) آهي ۽ ڏينهن تائين رهندو (جنهن ڏينهن قيامت ۾)
 اٿاريا ويندا (۱۰۰). پوءِ جنهن مهل صور ۾ ڦوڪبو (تنهن مهل) ان ڏينهن
 سندن وچ ۾ نه ذاتيون رهنديون ۽ نڪي پاڻ ۾ پڇا ڳاڇا ڪندا (۱۰۱).
 پوءِ جنهن (جي نيڪيءَ) جو پلڙو ڳرو ٿيو سي ئي چٽل آهن (۱۰۲). ۽
 جنهنجو پلڙو هلڪو ٿيو سي آهي آهن جن پاڻ کي نقصان لاتو (آهي)
 دوزخ ۾ سدائين رهندڙ آهن (۱۰۳). سندن منهن کي باهه ساڙيندي ۽ آهي
 منجهس بدشڪلا ٿيندا (۱۰۴).

أَلَمْ تَكُنْ أُولَئِكَ تَتْلَىٰ عَلَيْهِمْ فَاكُنْتُمْ بِهَا تَكْذِبُونَ ﴿١٠٥﴾ قَالُوا
 رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿١٠٦﴾ رَبَّنَا
 أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٠٧﴾ قَالَ اخْسُؤْافِيهَا
 وَلَا تَكَلِّمُونِ ﴿١٠٨﴾ إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ
 رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيمِينَ ﴿١٠٩﴾
 فَاتَّخَذَ نَمُوهُمْ سِخْرِيًّا حَتَّىٰ أَنْسَوْكُمْ ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ
 تَضْحَكُونَ ﴿١١٠﴾ إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ
 الْفَآئِزُونَ ﴿١١١﴾ قُلْ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٢﴾
 قَالُوا الْبَيْتَ نَايَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسَلِ الْعَادِّينَ ﴿١١٣﴾
 قُلْ إِنْ لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا لَّوْ أَنْتُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾
 أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنْتُمْ الْبَيِّنَاتُ لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾
 فَتَعَلَىٰ اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ
 الْكَرِيمِ ﴿١١٦﴾ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ
 لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾
 وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيمِينَ ﴿١١٨﴾

(چيو ويندن تہ) منهنجون آيتون اوهان کي نہ پڙهي ٻڌائبيون هيون ڇا؟ پوءِ اوهين انهن کي ڪوڙو پائيندا هيؤ؟ (۱۰۵). چوندا تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان جي بدبختي اسان تي غالب ٿي وئي ۽ گمراه قوم هئاسون (۱۰۶). اي اسان جا پالڻهار! هتان اسان کي ٻاهر ڪڍ پوءِ جيڪڏهن موٽي (ڪفر) ڪريون تہ بيشڪ اسين ظالم ٿيون (۱۰۷). (الله) فرمائيندو تہ منجهس خوار پيا رهو ۽ مون سان نہ ڳالهايو (۱۰۸). چو تہ منهنجن ٻانهن مان هڪ ٽولي هئي جا چوندي هئي تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان ايمان آندو تنهن ڪري اسان کي بخش ۽ اسان تي رحم ڪر جو تون (سڀ کان) چڱو ٻاجهارو آهين (۱۰۹). پوءِ (ايسين) کين مزاک ڪري ورتو جيسين (سندن دشمنيءَ) اوهان (جي دلين) کان منهنجي يادگيري وسارائي ۽ اوهين مٿن کليو ٿي (۱۱۰). بيشڪ اڄ کين بدلو ڏنم انهيءَ ڪري جو صبر ڪيو هيائون (هيءُ) تہ اهي ئي مراد ماڻيندڙ آهن (۱۱۱). (الله) فرمائيندو تہ زمين ۾ (اوهين) ڪيترا ورهيه رهيؤ؟ (۱۱۲). چوندا تہ هڪ ڏينهن يا ڏينهن جو ڀاڱو رهياسون پوءِ ڳڻيندڙن کان پڇا ڪر (۱۱۳). (الله) فرمائيندو تہ ٿوريءَ (دير) کان سواءِ نہ رهيا هيؤ جيڪر اوهين ڄاڻو ها (۱۱۴). اوهين پانيو ٿا ڇا تہ اوهان کي اجايو بڻايو اٿئون ۽ اوهين اسان ڏانهن وري نہ موٽايا ويندؤ؟ (۱۱۵). پوءِ الله سڄو بادشاهه تمام مٿاهون آهي، ان کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، (أهو) سڳوري عرش جو رب آهي (۱۱۶). ۽ جيڪو الله سان گڏ ٻئي معبود کي سڏيندو، جنهن جو کيس ڪو دليل ڪونهي، تنهن جو حساب سندس پالڻهار وٽ ئي آهي. سڄ آهي تہ ڪافر نہ ڇٽندا (۱۱۷). ۽ چو تہ اي منهنجا پالڻهار! بخش ۽ رحم ڪر ۽ تون (سڀني) ٻاجهارن کان چڱو آهين (۱۱۸).

سُورَةُ النُّورِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَعَلَّكُمْ

تَذَكَّرُونَ ١ الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا

مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيْشَهِدَ عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ

مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ٢ الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَ

الزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى

الْمُؤْمِنِينَ ٣ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا

بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ

شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ٤ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا

مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ٥ وَالَّذِينَ

يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ

فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَدَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ٦

وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ٧

سورة نور مدني آهي ۽ هيءَ چوھڻ
آيتون ۽ نو رکوع آهي.

الله باجھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

(هيءَ هڪ) سورة آهي جا نازل ڪئي سون ۽ اُن (جي حڪمن) کي فرض ڪيوسون ۽ منجهس پڌريون آيتون نازل ڪيون سون، ته مان اوهين نصيحت وٺو (۱). ۽ زنا ڪندڙ عورت ۽ زنا ڪندڙ مرد ٻنهي منجهان هر هڪ کي سؤ ذرا هڻو ۽ جيڪڏهن اوهين الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهيو ته الله جي دين ۾ اوهان کي انهن ٻنهي تي نرمي ڪرڻ نه جڳائي ۽ مؤمنن مان هڪ ٽوليءَ کي انهن ٻنهي جي سزا تي حاضر ٿيڻ گهرجي (۲). زنا ڪندڙ مرد، زنا ڪندڙ عورت يا مشرڪياڻي کان سواءِ ٻي نه پرڻبو ۽ زنا ڪندڙ عورت، کيس زنا ڪندڙ مرد يا مشرڪ کان سواءِ ٻيو نه پرڻبو ۽ اهو (زنا ڪندڙ زانفان سان نڪاح ڪرڻ) مؤمنن تي حرام ڪيو ويو آهي (۳). ۽ جيڪي پاڪدامن عورتن کي تهمت لائين وري چار شاهد نه آئين ته کين اسي ذرا هڻو ۽ انهن جي گواهي اصلي قبول نه ڪريو، ۽ اهي ئي بي دين آهن (۴). پر هن کان پوءِ جن توبه ڪئي ۽ پاڻ سڌاريو، ته الله بخشڻهار مھربان آهي (۵). ۽ جيڪي پنهنجي زالن کي تهمت لائين ۽ کين پاڻ کان سواءِ ڪي شاهد نه هجن ته اهڙي هر هڪ جي (سچي) شاهدي چار ڀيرا (هيئن ڏيڻ) آهي ته الله جو قسم آهي ته بيشڪ پاڻ سچ چونڌڻ مان آهي (۶). ۽ پنجنون ڀيرو چوي ته جيڪڏهن ڪوڙن مان هوندو ته مٿس الله جي لعنت هجي (۷).

وَيَذَرُوهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ
لَمِنَ الْكَذِبِينَ^٨ وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ
مِنَ الصَّادِقِينَ^٩ وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ
تَوَّابٌ حَكِيمٌ^{١٠} إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ لَا
تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ
مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ^{١١} لَوْ لَا
إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا
هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ^{١٢} لَوْ لَجَأُوا وَعَلَيْهِ بَأَرْبَعَةٍ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا
بِالشُّهَدَاءِ فَأُولَئِكَ عِندَ اللَّهِ هُمُ الْكَذِبُونَ^{١٣} وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ
عَذَابٌ عَظِيمٌ^{١٤} إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِالسِّنَتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا
لَيْسَ لَكُم بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِندَ اللَّهِ عَظِيمٌ^{١٥} وَ
لَوْ لَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَنَكَ
هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ^{١٦} يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ
كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ^{١٧} وَيُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ^{١٨}

۽ ان زال کان (هيءَ ڳالھ) سزا تاريندي جو چار پيرا شاهدي ڏئي ته الله جو قسم آهي ته بيشڪ اهو مڙس ڪوڙ چونڌڙن مان آهي (۸). ۽ پنجنون پيرو (هيءَ شاهدي ڏئي) ته جيڪڏهن اهو مڙس سچن مان آهي ته ان (يعني زال) تي الله جو ڏمر هجي (۹). ۽ جيڪڏهن اوهان تي الله جو فضل ۽ سندس پاڄم نه هجي ها (ته عذاب ٿيو ها) ۽ بيشڪ الله توبه قبول ڪندڙ حڪمت وارو آهي (۱۰). بيشڪ جن ڪوڙو بهتان آندو سي اوهان مان ئي هڪ ٽولي آهن (اوهين) ان (بهتان) کي نه پانيو ته اوهان لاءِ (ڪو) خراب آهي، بلڪ اهو اوهان لاءِ ڀلو آهي، منجهائن سڀ ڪنهن ماڻهوءَ گناه مان جيڪي ڪمايو سو، سندس لاءِ آهي، ۽ منجهائن جنهن بهتان جو وڏو لڙ مچايو تنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (۱۱). جڏهن اهو ٻڌو تڏهن مؤمن مردن ۽ مؤمن زالن پنهنجن (هم دينن) ۾ چڱو گمان ڇو نه ڪيو ۽ ڇو نه چيائون ته هي ڀڌرو بهتان آهي؟ (۱۲). ان (ڳالھ) تي چار شاهد ڇو نه آندائون؟ پوءِ جڏهن شاهد نه آندائون تڏهن اهي ئي الله وٽ ڪوڙا آهن (۱۳). ۽ جيڪڏهن الله جو فضل ۽ سندس پاڄم دنيا ۽ آخرت ۾ اوهان تي نه هجي ها ته جنهن (ڳالھ) بابت چرچو مچايو (تنهن بابت) اوهان کي (تڏهن ئي) وڏو عذاب پهچي ها (۱۴). جڏهن ان کي پنهنجن زبانن سان ٻاڦيندا رهيو ۽ جنهن (ڳالھ جي حقيقت) جي اوهان کي ڪا خبر نه هئي سا پنهنجن واتن سان چوندا رهيو ۽ ان کي هلڪو ٿي پانيو ۽ (حقيقت ڪري) اهو الله وٽ وڏو (گناه) هو (۱۵). ۽ جڏهن اهو ٻڌو (تڏهن) ڇو نه چيو ته اسان کي اهو چوڻ نه جڳائيندو آهي (اي الله) تنهنجي پاڪائي بيان ڪريون ٿا، هي وڏو بهتان آهي (۱۶). الله اوهان کي نصيحت ٿو ڪري ته جيڪڏهن مؤمن آهيو ته (ٻيهر) وري اصلي اهڙو (ڪم) نه ڪجو (۱۷). ۽ الله اوهان لاءِ آيتون بيان ٿو ڪري ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۱۸).

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ
 عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ^(١٩)
 وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ^(٢٠)
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوبَ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوبَ
 الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
 وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ
 وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ^(٢١) وَلَا يَأْتِلْ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ
 يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ^(٢٢)
 وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
 رَّحِيمٌ ^(٢٣) إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا
 فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ^(٢٤) يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ
 أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ^(٢٥) يَوْمَئِذٍ يُوفِّيهِمْ
 اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ^(٢٦) الْخَبِيثَاتُ
 لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ
 لِلطَّيِّبَاتِ أُولَٰئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ^(٢٧)

بيشڪ جيڪي (ماڻهو) مؤمنن (جي نسبت) ۾ بدڪاريءَ (جي تهمت) جي پڌري ٿيڻ کي دوست رکندا آهن تن لاءِ دنيا ۽ آخرت ۾ ڏکوئيندڙ عذاب آهي ۽ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نه ڄاڻندا آهيو (۱۹). ۽ جيڪڏهن اوهان تي الله جو فضل ۽ سندس پاڇهه نه هجي ها (ته ضرور خراب ٿيو ها) ۽ بيشڪ الله بخشڻهار مهربان آهي (۲۰). اي ايمان وارو! اوهين شيطان جي وڪڻ تي نه هلو ۽ جيڪو شيطان جي وڪڻ تي هلندو ته شيطان ته بي حياتيءَ (جون ڳالهيون) ۽ گندا ڪم ڏسيندو آهي ۽ جيڪڏهن اوهان تي الله جو فضل ۽ سندس پاڇهه نه هجي ها ته اوهان مان ڪو هڪ ڪڏهن نه سڌري ها پر الله جنهن کي گهرندو آهي (تنهن کي) پاڪ ڪندو آهي ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۲۱). ۽ اوهان مان فضل وارا ۽ آسودا مائٽيءَ وارن ۽ مسڪينن ۽ الله جي واٽ ۾ وطن ڇڏيندڙن کي (ڪجهه به) نه ڏيڻ جو قسم نه کڻن ۽ جڳائي ته معاف ڪن ۽ تارو ڪن. اوهين نه گهرندا آهيو ڇا ته الله اوهان کي بخشي؟ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۲۲). بيشڪ جيڪي (ماڻهو) پاڪدامن بيخبر مؤمنياڻين کي تهمت لائيندا آهن، تن تي دنيا ۽ آخرت ۾ لعنت آهي ۽ انهن لاءِ (انهي ڏينهن) وڏو عذاب آهي (۲۳). انهن جيڪي ڪمايو هو تنهن بابت سندن زبانون ۽ سندن هٿ ۽ سندن پير جنهن ڏينهن مٿن شاهدي ڏيندا (۲۴). اُن ڏينهن الله کين انصاف سان سندن بدلو پورو ڏيندو، ۽ (اهو) ڄاڻندا ته الله ئي سچو پڌري ڪرڻ وارو آهي (۲۵). پليت زالون پليت مردن لاءِ (لاڻق) آهن ۽ پليت مرد پليت زالن لاءِ (لاڻق) آهن ۽ پاڪ زالون پاڪ مردن لاءِ (لاڻق) آهن ۽ پاڪ مرد پاڪ زالن لاءِ (لاڻق) آهن، (انهن جي بنسبت ماڻهو) جيڪي چوندا آهن، تنهن (ڳالهه) کان اهي پاڪ آهن. انهن لاءِ بخشش ۽ سڳوري روزي آهي (۲۶).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا
وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٢٨﴾ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا
فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا
فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكى لَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ
وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٣٠﴾ قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا
أَرْوَاحَهُمْ ذَلِكَ أَزْكى لَهُمْ إِنْ اللَّهُ خَيْرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٣١﴾ وَقُلْ
لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ أَرْوَاحَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ
زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا
يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءَ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ
أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءَ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ
بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرُ
أُولَى الْأَرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى
عَوْرَتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ
زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٢﴾

اي ايمان وارو! پنهنجن گهرن کان سواءِ ٻين (ماڻهن جي) گهرن ۾
(ايسين) نه گهڙو جيسين (نه) موڪلايو ۽ ان جي رهڻ وارن تي سلام (نه)
ڏيو. اهو اوهان لاءِ چڱو آهي مان اوهين نصيحت وٺو (۲۷). پوءِ
جيڪڏهن منجهس ڪنهن تي نه ڏسو ته ان ۾ (ايسين) نه گهڙو، جيسين
اوهان کي موڪل (نه) ڏجي ۽ جيڪڏهن اوهان کي چئجي ته موٽو ته
موٽي وڃو، اهو اوهان لاءِ تمام سٺو آهي. ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو،
سو الله ڄاڻندڙ آهي (۲۸). اهڙن گهرن ۾ گهڙڻ کان اوهان کي ڪو گناه
ڪونهي جنهن ۾ ڪوئي نه رهندو هجي، منجهس اوهان جو سامان
(رڪيل) هجي ۽ جيڪي ٻڌرو ڪندا آهيو ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو، سو الله
ڄاڻندو آهي (۲۹). مؤمنن کي چو ته پنهنجن اکين کي هيٺ ڪن ۽
پنهنجن اوڳهڙن کي بچائيندا رهن. اهو انهن لاءِ تمام سٺو آهي، جيڪي
ڪندا آهن، تنهن جي بيشڪ الله خبر رکندڙ آهي (۳۰). ۽ مؤمنياڻين کي
چو ته، پنهنجيون اکيون جهڪيون ڪن ۽ پنهنجن اوڳهڙن کي بچائينديون
رهن ۽ پنهنجي سينگار (يعني زيورن جي جاين) کي ظاهر نه ڪن، پر انهن
مان جيڪي ظاهر (ضروري) آهن (جهڙا هٿ پيرا) ۽ جڳائين ته پنهنجن
چادرن کي پنهنجن گريبانن تي لاهي ڇڏين، ۽ پنهنجن مڙسن يا پنهنجن
پين يا پنهنجن سهرن يا پنهنجن پٽن يا پنهنجن مڙسن جي پٽن يا پنهنجن
ڀائرن يا پنهنجن ڀائرين يا پنهنجن ڀائيڻن يا پنهنجن (مسلمان) زائفن يا
پنهنجن ٻانهن يا خدمتگار مردن مان (عورتن ڏانهن) اڻ خواهش وارن يا جن
ٻارن کي عورتن جي اوڳهڙ جو سماءُ نه پوي تن کانسواءِ ٻين (سڀني) جي
اڳيان پنهنجو سينگار ظاهر نه ڪن ۽ پنهنجن پيرن سان (زيور) هن لاءِ نه
ڇمڪائين ته سندن سينگار مان جيڪي گجهو آهي، سو ڄاتو وڃي ۽ اي
مسلمانو! اوهين مڙئي الله جي اڳيان توبه ڪريو ته مان اوهين چٽو (۳۱).

وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ
يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٢﴾
وَلَيْسَتَ تَعْفِ الَّذِينَ لَا يُحَدُّونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ
فَضْلِهِ وَالَّذِينَ يَبْتِغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوهُمْ
إِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا ۚ وَآتُوهُمْ مِّنْ مَّالِ اللَّهِ الَّذِي آتَاكُمْ وَلَا
تَكْرَهُوا فِتْنَتَكُمْ عَلَى الْبِغَاءِ إِنْ أَرَدْتُمْ تَحَصِّنَ اللَّتَبَتُّنَا عَرْضَ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهْمُنَّ فَوَانَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ إكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُّبِينَاتٍ وَمَثَلًا مِّنَ الَّذِينَ
خَلَوْا مِن قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٤﴾ اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ مِثْلُ نَوْرِهِ كَمِشْكُوَةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي
زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ
مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ
لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَ
يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٥﴾ فِي بُيُوتِ أَذْنِ
اللَّهُ أَنْ تَرْفَعَ وَيَذْكُرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ ﴿٣٦﴾

۽ پنهنجيءَ (قور) مان رنن زالن کي پرڻايو ۽ پنهنجن ٻانهن ۽ پنهنجين ٻانهن مان نيڪن کي (به پرڻايو). جيڪڏهن (هو) غريب هوندا ته الله پنهنجي فضل سان کين آسودو ڪندو ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (۳۲). ۽ جيڪي پرڻجي نه ٿا سگهن، تن کي ايسين پاڪدامن رهڻ گهرجي، جيسين کين الله پنهنجي فضل سان آسودو ڪري. ۽ اوهان جي ٻانهن مان جيڪي (آزاديءَ لاءِ عوض ڏيڻ جو) لکيل انجام گهرن تن ۾ جيڪڏهن ڪا چڱائي ڄاڻو ته کين لکيل انجام ڏيو ۽ جيڪو مال الله اوهان کي ڏنو آهي، تنهن مان کين ڏيو ۽ اوهانجيون ٻانهيون جيڪڏهن پاڪدامن رهڻ جو ارادو ڪن ٿيون انهن کي اوهين دنيا جي حياتيءَ جي سامان حاصل ڪرڻ لاءِ بدڪاريءَ تي زور نه ڪريو. ۽ جيڪو کين زور ڪندو ته زور ڪرڻ کان پوءِ انهن (ٻانهن) کي الله بخشڻهار مهربان آهي (۳۳). ۽ بيشڪ اوهان ڏانهن چٽيون نشانيون ۽ جيڪي اوهان کان اڳ گذري ويا تن جا مثال ۽ پرهيزگارن لاءِ نصيحت لائي سون (۳۴). الله آسمانن ۽ زمين کي روشن ڪندڙ آهي. سندس نور جو مثال انهيءَ جاري وانگر آهي، جنهن ۾ ڏيو هجي، ڏيو قنديل ۾ هجي، اهو قنديل جڻڪ چمڪندڙ ستارو آهي، جو انهيءَ برڪت واري زيتون جي وڻ (جي تيل) مان ٻارجي جو نڪي اوڀر ۽ نڪي اولهه (ڄمندو) آهي، سندس تيل جيتوڻيڪ باه نه پهتي هجي ته به سوجهري ڪرڻ کي ويجهو آهي. نور تي نور آهي. الله جنهن کي گهرندو آهي، تنهن کي پنهنجي نور سان سڌو رستو ڏيکاريندو آهي ۽ الله ماڻهن لاءِ مثال بيان ڪندو آهي ۽ الله سڀڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۳۵). (انهيءَ نور جو هنڌ) انهن گهرن ۾ (آهي) جن لاءِ الله حڪم ڪيو آهي ته انهن جي تعظيم ڪجي ۽ انهن ۾ سندس نالو ياد ڪجي، انهن ۾ صبح ۽ سانجهي جو الله جي پاڪائي بيان ڪندا آهن (۳۶).

رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَ
 اِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَتَخَفُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴿٣٤﴾
 لِيَجْزِيََهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَآوِزِيْدًا لَهُمْ مِّنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ
 مَن يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ
 بِقِيعَةٍ يَحْسِبُهُ الظَّهَّانُ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَ
 وَجَدَ اللَّهَ عِندَهُ فَوَقَّعُ حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٣٦﴾ أَوْ
 كُذِّبَتْ فِي بَحْرٍ لَّجِيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ
 سَحَابٌ ظُلُمَتْ أَعْصَاهُ فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكِدْ
 يَرَهَا وَمَنْ لَّمْ يُجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُّورٍ ﴿٣٧﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ
 اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرُ صَفَّتْ كُلُّ قَدِّ
 عِلْمَ صَلَاتِهِ وَتَسْبِيحِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٨﴾ وَاللَّهُ مُلْكُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٣٩﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ
 يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَّامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ
 مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ وَ
 يَصْرِفُهُ عَنِ مَن يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقُهُ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ ﴿٤٠﴾

(يعني اهڙا) مڙس جو کين نڪي واپار ۽ نڪي سودو الله جي ياد ڪرڻ ۽ نماز پڙهڻ ۽ زڪواة ڏيڻ کان جهليندو آهي، انهيءَ ڏينهن کان ڊڄندا آهن، جنهن ۾ دليون ۽ اڪيون اُبتيون ٿينديون (۳۷). هن لاءِ ته جيڪي تمام چڱا عمل ڪيائون، تن جو کين الله بدلو ڏئي ۽ کين پنهنجي فضل سان وڌيڪ به ڏئي ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي (تنهن کي) اڻ ڳڻي روزي ڏيندو آهي (۳۸). ۽ جن ڪفر ڪيو، تن جا اعمال رڻ پٽ جي رُج وانگر آهن، جو اُچو ان کي پاڻي پائي، تانجو جڏهن اُن وٽ اچي (تڏهن) ان کي ڪا شيءِ نه لهي ۽ الله کي ئي ان وٽ لهي جو اهو کيس سندس حساب پورو پهچائي ڏئي ۽ الله جلد حساب وٺندڙ آهي (۳۹). يا (ڪافر جي اعمالن جو مثال) اونداھين وانگر آهي جو اونهي درياءَ ۾ لهرين جي مٿان لهرين ويڙھيس مٿان مٿس جھڙ هجي، هڪ ٻئي جي مٿان (آهي) اونداھيون هجن، جڏهن پنهنجو هٿ ڪڍي (تڏهن) ان کي ڏسي نه سگهي ۽ جنهن کي الله سوجهرو نه ڏنو تنهن کي ڪو سوجهرو ڪونهي (۴۰). نه ڏٺو اٿئي ڇا ته جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن سي ۽ کليل ڀرڻ وارا پڪي الله جي پاڪائي بيان ڪندا آهن؟ بيشڪ سڀئي پنهنجيءَ نماز ۽ پنهنجيءَ تسبيح (پڙهڻ جي طريقي) کان واقف آهن ۽ جيڪي ڪندا آهن، سو الله ڄاڻندڙ آهي (۴۱). ۽ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهت الله جي آهي ۽ الله ڏانهن ورثو آهي (۴۲). (اي پيغمبر!) نه ڏٺو اٿئي ڇا ته الله ڪڪرن کي هلائيندو آهي، وري انهن کي پاڻ ۾ گڏيندو آهي، وري کين تنهن تي ته ڪندو آهي، پوءِ ڦڙي ڏسندو آھين ته سندن وچيان نڪرندي آهي ۽ آسمان کان اُتي جي ڳڙن جي جبلن مان ڳڙو وسائيندو آهي، پوءِ جنهن کي وڻيس، تنهن کي اهو لڳائيندو آهي ۽ جنهن کان وڻيس تنهن کان اهو ٽاريندو آهي. ان (ڪڪر) جي وچ جو چمڪاڻ (ڄڻ ته) اجهو اڪيون ٿو ٿئي (۴۳).

يُقَلِّبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٣٢﴾
وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِّن مَّاءٍ فَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ
مَّن يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا
يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٣﴾ لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُّبَيِّنَاتٍ وَ
اللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٤﴾ وَيَقُولُونَ آمَنَّا
بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مِّن بَعْدِ
ذَلِكَ وَمَا أُولَٰئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٥﴾ وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ
لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٣٦﴾ وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ
يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ ﴿٣٧﴾ إِنْ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ أَمِ ارْتَابُوا أَمْ
يَخَافُونَ أَنْ يَحْيِفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولَهُ أَلَّا يَكُونَ لَهُمُ الْظَالِمُونَ ﴿٣٨﴾
إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ
بَيْنَهُمْ أَنْ يُقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٩﴾ وَمَنْ
يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشِ اللَّهَ وَيَتَّقْهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٤٠﴾
وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا
تَقْسِمُوا طَاعَةٌ مَّعْرُوفَةٌ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

الله رات ۽ ڏينهن کي مٽائيندو آهي، بيشڪ ان ۾ ڏسڻ وارن لاءِ عبرت آهي (۴۴). ۽ الله سڄو جاندار پاڻيءَ مان بڻايو آهي، پوءِ منجهائين کي پنهنجي پيٽ ۾ هلندا آهن ۽ منجهائين کي ٻن پيرن تي هلندا آهن ۽ منجهائين کي چئن (پيرن) تي هلندا آهن. الله جيڪي گهرندو آهي، سو پيدا ڪندو آهي، ڇو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۴۵). بيشڪ پڌريون آيتون نازل ڪيون سون ۽ الله جنهن کي گهري تنهن کي سڌو رستو ڏيکاريندو آهي (۴۶). ۽ (منافق) چوندا آهن ته، الله تي ۽ پيغمبر تي ايمان آندوسون ۽ فرمانبرداري ڪئي سون، وري ان کان پوءِ منجهائين هڪ ٽولي ڦري وڃي ٿي ۽ اهي ايمان وارا نه آهن (۴۷). ۽ جڏهن الله ۽ سندس پيغمبر ڏانهن سڏبا آهن ته سندن وچ ۾ (پيغمبر) نيرو ڪري (تڏهن) اُمالڪ منجهائين هڪ ٽولي منهن موڙيندڙ آهي (۴۸). ۽ جيڪڏهن (ڪنهن تي) سندن حق هوندو آهي ته پيغمبر ڏانهن ڪنڌ نوائي ايندا آهن (۴۹). سندن دلين ۾ بيماري آهي ڇا يا شڪ ۾ پيا آهن يا ڊڄندا آهن ته الله ۽ سندس پيغمبر مٿن ظلم ڪندو؟ (نه!) بلڪ اهي پاڻ بي انصاف آهن (۵۰). جڏهن مؤمنن کي الله ۽ سندس پيغمبر ڏانهن سڏبو آهي ته (پيغمبر) سندن وچ ۾ نيرو ڪري تڏهن انهن جو چوڻ رڳو هيءُ هوندو آهي ته ٻڌوسون ۽ حڪم مڃيوسون ۽ اهي ئي چٽل آهن (۵۱). ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جو چيو مڃيندو ۽ الله کان ڊڄندو ۽ ان (جي نافرمانيءَ) کان بچندو، (ته) پوءِ اهي ئي مراد ماڻيندڙ آهن (۵۲). ۽ الله جا وڏا قسم پڪيءَ طرح ڪندا آهن ته جيڪڏهن کين (جهاد جو) حڪم ڪرين ته ضرور (سڀ ڦٽي ڪري پنهنجي ديس مان) نڪرندا (اي پيغمبر! کين) چؤ ته اوهين قسم نه ڪڍو، دستوري فرمانبرداري (ڪريو). ڇو ته جيڪي ڪندا آهيو (تنهن جي) الله خبر رکندڙ آهي (۵۳).

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ
 مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى
 الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ^{٥٢} وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ
 عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ
 مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ
 مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يُعْبُدُونََنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ
 كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ^{٥٥} وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَ
 آتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ^{٥٦} لَا تَحْسَبَنَّ
 الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا أُولَٰئِكَ إِلَّا النَّارُ وَلِبِئْسَ
 الْمَصِيرُ ^{٥٧} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ
 أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ
 قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ
 وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَ
 لَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ هُنَّ طَوْفُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى
 بَعْضٍ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ^{٥٨}

چو ته الله جي فرمانبرداري ڪريو ۽ پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو، پوءِ جيڪڏهن ڦرندؤ ته جيڪي پيغمبر تي (الله جي حڪمن پهچائڻ جو حق) رکيو ويو، تنهن جو ذمہ مٿس ئي آهي ۽ جيڪي اوهان تي رکيو ويو، (تنهن تي عمل ڪرڻ جو حق) اوهان تي ئي آهي ۽ جيڪڏهن سندس چيو مڃيندؤ ته هدايت ٿيندو ۽ پيغمبر تي ته رڳو پڌرو پيغام پهچائڻ (لازم) آهي (۵۴). اوهان مان جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن کي الله انجام ڏنو آهي ته ملڪ ۾ کين ضرور خليفو ڪندو، جيئن کائڻ اڳين کي حاڪم ڪيائين ۽ سندن انهيءَ دين کي جو انهن واسطي پسند ڪيو اٿس، انهن لاءِ ضرور پختو ڪندو ۽ سندن خوف کان پوءِ کين مٿاڻي امن ڏيندو (اهي) منهنجي عبادت ڪندا رهندا (۽) مون سان ڪنهن شيءِ کي شريڪ نه ڪندا ۽ جيڪي ان کان پوءِ ناشڪري ڪندا سي ئي بي دين آهن (۵۵). ۽ نماز پڙهو ۽ زڪوة ڏيو ۽ پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو ته من اوهان تي رحم ڪيو وڃي (۵۶). ڪافرن کي نه ڀانه ته زمين ۾ ٽڪائيندڙ آهن. ۽ سندن جاءِ دوزخ آهي ۽ البتہ اهو موٽڻ جو هنڌ بچڙو آهي (۵۷). اي ايمان وارو! اوهان جي ٻانهن کي ۽ جيڪي اوهان (جي ٻارن) مان بلوغت کي نه پهتا آهن، تن کي ٽي وقت (گهرن ۾ اچڻ لاءِ) اوهان کان موڪلائڻ گهرجي، فجر جي نماز کان اڳ ۽ منجهند جو جڏهن اوهين پنهنجا ڪپڙا لاهي رکندا آهيو ۽ سومهڻيءَ جي نماز کان پوءِ، (جو اهي) اوهان لاءِ ٽي اوگهڙ (جا وقت) آهن. انهن (وقتن) کان پوءِ (هڪ ٻئي وٽ اوهان جي اچڻ وڃڻ ۾) نڪي اوهان تي ۽ نڪي انهن تي گناهہ آهي. اوهين هڪٻئي تي هر هر ڦرندڙ گهرندڙ آهيو اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ حڪم بيان ڪري ٿو ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۵۸).

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا
 اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
 آيَاتِهِ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ٥٩ ۝ وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي
 لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ
 شَيْأَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ ۚ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ
 خَيْرٌ لَهُنَّ ۚ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ٦٠ ۝ لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى
 حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ
 وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ
 بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ
 أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ
 أَوْ بُيُوتِ أَخَوَالِكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَلَتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتُمْ
 مَفَاتِحَهُ أَوْ صَدِيقَكُمْ ۚ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ
 تَأْكُلُوا جَمِيعًا وَأَشْتَاتًا ۚ فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا
 فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةً
 طَيِّبَةً ۚ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ٦١ ۝

۽ جڏهن اوهان جا ٻار بلوغت کي پهچن، تڏهن کين اهڙيءَ طرح موڪل وٺڻ گهرجي، جهڙيءَ طرح انهن (چوڪرن) جا اڳيان (يعني وڏا) موڪل وٺندا آهن. اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ پنهنجا حڪم بيان فرمائي ٿو. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۵۹). ۽ جيڪي پڊيون زائفون پرڻي جو ڪو آسرو نه رکنديون هجن سي جيڪڏهن سينگار جي ظاهر نه ڪرڻ جي ارادي سان پنهنجون چادريون نه ڍڪين ته مٿن گناه ڪونهي ۽ جيڪڏهن (ان کان به) بچن ته انهن لاءِ پلو آهي ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۶۰). اندي تي ڪو حرج نه آهي ۽ نڪي منڊي تي ڪو حرج ۽ نڪي بيمار تي ڪو حرج ۽ نڪي خود اوهان (ماڻهن) تي (ڪو حرج) آهي، جي اوهين پنهنجن گهرن (مان) يا پنهنجن ڀين جي گهرن يا پنهنجن مائرن جي گهرن يا پنهنجن ڀائرن جي گهرن يا پنهنجن ڀينرن جي گهرن يا پنهنجن چاچن جي گهرن يا پنهنجن پڦين جي گهرن يا پنهنجن مامن جي گهرن يا پنهنجن ماسين جي گهرن يا جن (گهرن) جون ڪنجيون اوهان جي هٿ آهن، يا پنهنجن دوستن جي گهرن مان کائو. گڏجي (کائڻ) يا ڌار ڌار ٿي کائڻ ۾ اوهان تي ڪو گناه ڪونهي. پوءِ جڏهن گهرن ۾ گهڙو تڏهن پنهنجن ماڻهن تي سلام ڏيو جو (اها) الله وٽان برڪت واري سٺي دعا آهي. اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ حڪم بيان ڪندو آهي ته من اوهين سمجهو (۶۱).

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا
مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوهُ إِنَّ
الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذِنَ لِمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ
وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٦٢ لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ
الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُوعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ
يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ
أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ٦٣ إِلَّا أَنْ يُلَهِمَ مَا
فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ
يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ٦٤

سُورَةُ الْفُرْقَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ١
الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ
لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا ٢

مؤمن رڳو آهي آهن، جن الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آندو آهي ۽ جڏهن گڏ ٿي ڪرڻ واري ڪنهن ڪم ۾ ساڻس هوندا آهن (تڏهن) ايسين ڪيڏي نه ويندا آهن، جيسين کائن موڪل (نه) وٺندا آهن. بيشڪ (اي پيغمبر!) جيڪي توکان موڪلائيندا آهن، سي آهي آهن جي الله ۽ سندس پيغمبر کي مڃيندا آهن، پوءِ جڏهن پنهنجن ڪن ڪمن لاءِ توکان موڪلائين تڏهن انهن مان جنهن لاءِ گهرين تنهن کي موڪل ڏي ۽ انهن لاءِ الله کان بخشش گهر، ڇو ته الله بخشتار مهربان آهي (۶۲). اوهين پيغمبر کي سڏڻ اهڙيءَ طرح نه ڀانيو جهڙيءَ طرح اوهان جو پاڻ ۾ هڪ ٻئي کي سڏڻ آهي. بيشڪ الله انهن کي ڄاڻندو آهي، جيڪي اوهان مان ٻئي جي اوت ڪري ڪسڪي ويندا آهن، پوءِ جيڪي سندس حڪم جي ابتڙ هلندا آهن، تن کي پاڻ تي آفت پهچڻ کان يا پاڻ تي ڪنهن ڏکوئيندڙ عذاب پهچڻ کان بچڻ گهرجي (۶۳). خبردار! جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي، سو بيشڪ الله جو آهي، جنهن (حال) تي اوهين آهيو تنهن کي بيشڪ الله ڄاڻندو آهي ۽ جنهن ڏينهن ڏانهن موتايا ويندا (تنهن ڏينهن) جيڪي (عمل) ڪيائون تنهن جي ڪن سڌ ڏيندو ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي. (۶۴).

سورة فرقان مڪي آهي ۽ هن ۾ ست سورتون آهن ۽ چار رڪوع آهن

الله ٻاجهاري جي نالي سان (شروع)

أهو (الله) وڏو برڪت وارو آهي، جنهن پنهنجي ٻانهي تي (حق باطل جو) فرق ڪندڙ (قرآن هن لاءِ) نازل ڪيو ته جهان وارن لاءِ ڊيڄاريندڙ هجي (۱). (أهو آهي) جنهن کي آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي آهي ۽ (پاڻ لاءِ) نڪو اولاد ورتائين ۽ نڪي بادشاهيءَ ۾ ساڻس ڪو شريڪ آهي ۽ سڀڪنهن شيءِ کي ٻڌائين، پوءِ ان جو اندازو پوريءَ طرح ٺهرايائين (۲).

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ إِلَهَةً لَّا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ
وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا
وَلَا حَيَوةً وَلَا نَشُورًا ٣ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا
إِفْكٌ لِفِتْرَةِهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا
ظُلْمًا وَزُورًا ٤ وَقَالُوا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ
تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ٥ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ
فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ٦ وَقَالُوا
مَا لَ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَشْفِي فِي الْأَسْوَاقِ
لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ٧ أَوْ يُلْقَى
إِلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ
إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ٨ أَنْظِرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ
الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ٩ تَبَارَكَ الَّذِي
إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا ١٠ بَلْ كَذَّبُوا
بِالسَّاعَةِ وَاعْتَدُوا لِلِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ١١

۽ (ڪافرن) الله کان سواءِ اُهي معبود ورتا آهن، جو ڪجهه بڻائي نه سگهندا آهن ۽ اُهي پاڻ پيدا ڪيل آهن ۽ پاڻ لاءِ نڪي ڏک ۽ نڪي سک جو اختيار اٿن ۽ نڪي موت ۽ نڪي حياتيءَ ۽ نڪي وري جيئري ٿيڻ جو اختيار اٿن (۳). ۽ ڪافر چوندا آهن ته هيءُ (قرآن) رڳو ڪوڙو قصو آهي، (جو) اهو پاڻ ٺاهيو اٿس ۽ اُن (جي ٺاهڻ) تي ٻي قوم به کيس مدد ڏني آهي، (اهڙي چوڻ سان) بيشڪ انهن ظلم ۽ ڪوڙ (ڪم ۾) آندو آهي (۴). ۽ چيائون ته (هي قرآن) اڳين جا قصا آهن، جو اُهي لکايا اٿس، پوءِ اُهي مٿس صبح ۽ سانجهيءَ پڙهيا آهن (۵). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته، اهو (قرآن) انهيءَ (الله) نازل ڪيو آهي، جيڪو آسمانن ۽ زمين جو ڳجهه ڄاڻندو آهي. بيشڪ اهو بخشڻهار مهربان آهي (۶). ۽ (ڪافر) چون ٿا ته، هن پيغمبر کي ڇا (ٿيو) آهي، جو کادو کائيندو آهي ۽ بازارين ۾ گهمندو آهي، ڏانهس ملائڪ ڇو نه نازل ڪيو ويو آهي ته اهو ساڻس (گڏ) ڊيچاريندڙ هجي (۷). يا ڏانهس (آسمان کان) خزانو ڇو نه اُچليو ويو يا ان کي ڪو باغ ڇو نه آهي، جو منجهانئس کائي ۽ ظالم چوندا آهن ته، اوهين رڳو جادو ڪيل ماڻهو جي تابعداري ڪندا آهيو (۸). (اي پيغمبر) ڏس ته تو لاءِ ڪهڙيءَ طرح جون ڳالهيون ڪندا آهن، پوءِ (اُهي) گمراه ٿيا ۽ (هاڻي) ڪا واٽ لهي نه ٿا سگهن (۹). اهو (الله) وڏو برڪت وارو آهي، جيڪڏهن گهري ته (دنيا ۾) تو لاءِ هن (چيل) کان ٻيلا باغ جن جي هيٺان واهيون پيون وهن، سي توکي ڏئي ۽ توکي وڏيون ماڙيون (به) ڏئي (۱۰). بلڪ قيامت کي ڪوڙ پانيو اٿن ۽ جنهن قيامت کي ڪوڙو پانيو تنهن لاءِ دوزخ تيار ڪيو اٿون (۱۱).

إِذَا رَأَوْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَبِعُوا لَهَا تَغِيْظًا وَزَفِيرًا ۝١٢

وَإِذَا الْقَوَا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقَرَّنَيْنِ دَعَوْا هُنَا لِكَ

ثُبُورًا ۝١٣ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا

كَثِيرًا ۝١٤ قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ

الْمُتَّقُونَ ۖ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءٌ وَمَصِيرًا ۝١٥ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ

خُلْدٍ ۖ إِنَّ كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعْدٌ مَسْئُولًا ۝١٦ وَيَوْمَ يَجْشُرُهُمْ

وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ ءَأَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ

عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ۝١٧ قَالُوا سُبْحَنَكَ

مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَ

لَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا

بُورًا ۝١٨ فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا

وَلَا نَصْرًا ۖ وَمَنْ يَظْلِمُ مِّنْكُمْ نَذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ۝١٩

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا أَنَّهُمْ لِيَاكُلُونَ

الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ ۖ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ

لِبَعْضٍ فِتْنَةً ۖ أَتَصْبِرُونَ ۚ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ۝٢٠

جڏهن (دوزخ) انهن کي ڏوراهين هنڌ کان ڏسندو (تڏهن) ان جون ڪاوڙ جون هڪلون ۽ گجڪار ٻڌندا (۱۲). ۽ جڏهن اُتان هٿ پير جڪڙيل، سوڙهي هنڌ سٿيا ويندا (تڏهن) اُتي (پاڻ لاءِ) هلاڪت کي سڏيندا (۱۳). (چيو ويندڙ ته) اڄ اوهين هڪ هلاڪت کي نه پڪاريو پر گهڻن هلاڪتن کي پڪاريو (۱۴). (اي پيغمبر!) ڪين چئو ته اهو ڀلو آهي يا اهو هميشه وارو بهشت جنهن جو پرهيزگارن کي انجام ڏنو ويو آهي؟ جو انهن لاءِ بدلو ۽ موٽڻ جو هنڌ هوندو (۱۵). جيڪي گهرندا سو انهن لاءِ منجهس سدائين (موجود) هوندو، تنهنجي پالڻهار کان (اهو) وعدو گهريل آهي (۱۶). ۽ اُن ڏينهن ڪين ۽ جن کي الله کان سواءِ پوڄيندا آهن، تن کي الله گڏ ڪندو، پوءِ چونڊو ته اوهان هنن منهنجن ٻانهن کي گمراه ڪيو هو يا اهي پاڻ وات کان گمراه ٿيا هئا؟ (۱۷). چوندا ته تنهنجي پاڪائي بيان ٿا ڪريون، توکان سواءِ اسان کي ڪو دوست وٺڻ نه جڳائيندو هو، پر انهن کي ۽ سندن ٻين ڏاڏن کي اسودو ڪيئ تان جو نصيحت وساريائون ۽ هلاڪ ٿيل قوم ٿيا (۱۸). پوءِ (چوندا سون ته اي ڪافرو!) بيشڪ جيڪي (ڳالهيون هنن معبودن بابت) چيو ٿي، تن ۾ انهن اوهان کي ڪوڙو ڪيو پوءِ (اوهين) نڪي عذاب تاري سگهو ٿا ۽ نڪي مدد وٺي سگهو ٿا، ۽ اوهان مان جنهن ظلم ڪيو هوندو، تنهن کي وڏو عذاب چڪائينداسون (۱۹). ۽ توکان اڳ پيغمبرن مان جيترا به موڪليا سون سي (به توڻي وانگي) ڪاڌو کائيندا هئا ۽ بازارين ۾ گهمندا هئا ۽ اوهان کي (پاڻ ۾) هڪ ٻئي لاءِ پرک ڪيو اٿئون (ته ڏسون ته) صبر ڪريو ٿا (يا نه)؟ ۽ تنهنجو پالڻهار ڏسندڙ آهي (۲۰).

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا
 الْمَلِيقَةُ أَوْ تَرَى رَبَّنَا لَقَدْ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتُوًّا
 كَبِيرًا ٢١ يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلِيقَةَ لَا بُشْرَى يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَ
 يَقُولُونَ حِجْرًا مَحْجُورًا ٢٢ وَقَدْ مَنَّآ إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ
 فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا ٢٣ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُسْتَقَرًّا
 وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ٢٤ وَيَوْمَ تَشَقُّ السَّمَاءُ بِالسَّحَابِ وَيُنَزَّلُ الْمَلِيقَةُ
 تَنْزِيلًا ٢٥ الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْخَبِيرُ لِلرَّحْمَنِ ٢٦ وَكَانَ يَوْمَ مَا عَلَى
 الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ٢٧ وَيَوْمَ يَعْصُ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ
 يَلِيَّتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَيْبًا ٢٨ يُؤِيلَتِي لِيَتَنِي لَمْ
 أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ٢٩ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي ٣٠
 وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا ٣١ وَقَالَ الرَّسُولُ يُرَبِّ
 إِنِّي قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ٣٢ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ
 نَبِيٍّ عَدُوًّا وَمِنَ الْمُجْرِمِينَ ٣٣ وَكَفَى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ٣٤
 وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً
 وَاحِدَةً ٣٥ كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ٣٦

۽ جيڪي اسان جي ملڻ جي اميد نه رکندا آهن سي چوندا آهن ته اسان تي ڇو نه ملائڪ نازل ڪيا ويا يا پنهنجي پالڻهار کي (ڇو نه ٿا) ڏسون؟
 بيشڪ انهن پنهنجن دلين (نفسن) ۾ وڏائي ڪئي ۽ تمام وڏو هٿ ڪيائون (٢١). جنهن ڏينهن ملائڪن کي ڏسندا تنهن ڏينهن ڏوهارين لاءِ ڪا خوشخبري نه آهي ۽ چوندا ته (الله ڪري اوهين شال) گهڻو پري هجو! (٢٢). ۽ جيڪو به عمل ڪيائون تنهن ڏانهن اسين رخ ڪنداسون، پوءِ ان کي اڌاميل ڌوڙ ڪري ڇڏينداسون (٢٣). انهيءَ ڏينهن بهشتن جي رهڻ جي جاءِ تمام پلي ۽ آرام ڪرڻ جي جاءِ به تمام سهڻي هوندي (٢٤). ۽ جنهن ڏينهن آسمان ڪڪرن سان ڦاٽندو ۽ ملائڪ لڳو لڳ لاهبا (٢٥). ان ڏينهن سڄي حڪومت پاڄهاري (الله) جي آهي، ۽ اهو ڏينهن ڪافرن تي سخت ٿيندو (٢٦). ۽ جنهن ڏينهن ظالم پنهنجا پئي هٿ ڇڏيندو چوندو ته، هاءِ ارمان! (جيڪر) پيغمبر سان گڏ وات وٺان ها! (ته چڱو هو) (٢٧). ههه ههه ارمان! جيڪر فلاڻي کي دوست نه وٺان ها (٢٨). بيشڪ جڏهن مون وٽ نصيحت آئي تنهن کان پوءِ هن مون کي ان کان گمراه ڪيو ۽ شيطان ماڻهوءَ کي (وقت تي) دغا ڏيندڙ آهي (٢٩). ۽ پيغمبر چوندو ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ منهنجيءَ قوم هن قرآن کي ڇڏي ڏنو هو (٣٠). ۽ اهڙيءَ طرح سڀ ڪنهن پيغمبر لاءِ ڏوهارين مان ويري بڻاياسون، ۽ تنهنجو پالڻهار هدايت ڪرڻ وارو ۽ مدد ڏيڻ وارو ڪافي آهي (٣١). ۽ ڪافر چون ٿا ته، پيغمبر تي سارو قرآن هڪ ئي پيري ڇو نه نازل ڪيو ويو؟ اهڙيءَ طرح (ٿورو ٿورو ڪري لاڻو سون) ته ان سان تنهنجيءَ دل کي مضبوط ڪريون ۽ اهو آهستي آهستي پڙهي ٻڌايوسون (٣٢).

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا^{٣٦} الَّذِينَ
يُخْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ شَرُّ مَكَانًا وَأَضَلُّ
سَبِيلًا^{٣٧} وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ
وَزِيرًا^{٣٨} فَقُلْنَا أَذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ
تَدْمِيرًا^{٣٩} وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ أَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَا هُمُ لِلنَّاسِ
آيَةً^{٤٠} وَاعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا^{٤١} وَعَادًا وَثَمُودًا
أَصْحَابَ الرَّسِّ وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا^{٤٢} وَكُلًّا ضَرَبْنَاهُ
الْأَمْثَالَ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا^{٤٣} وَلَقَدْ اتَّوَا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي
أَمْطَرْتُ مَطَرًا سَوِيًّا أَفَلَمْ يَكُونُوا يَرُونَهَا بَلْ كَانُوا لَا
يَرْجُونَ نُشُورًا^{٤٤} وَإِذَا رَأَوْا وَاكًا أَنْ يَتَّخِذُوا نَكَالًا لِهَٰذَا
الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا^{٤٥} إِنْ كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ الْهَتَا لَوْ
لَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرُونَ الْعَذَابَ
مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا^{٤٦} أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ
تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا^{٤٧} أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ
أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا^{٤٨}

۽ (ڪافر) تو وٽ اهڙي ڪا حجت نه ٿا آئين جنهن جو اسين سچو (جواب) ۽ وڌيڪ سهڻو تفصيل تو وٽ نه ٿا آئون (٣٣). جيڪي پنهنجن منهن ۾ دوزخ ڏانهن گڏ ڪيا ويندا آهي جاءِ جي اعتبار کان تمام بچڙا ۽ واٽ کي بلڪل وڃائيندڙ آهن! (٣٤). ۽ بيشڪ موسيٰ کي ڪتاب ڏنوسون ۽ ساڻس سندس ڀاءُ هارون وزير ڪيوسون (٣٥). پوءِ چيو سون ته (ٻئي) انهيءَ قوم ڏانهن وڃو جن اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو، پوءِ (آخر) کين پاڙئون پٽيوسون (٣٦). ۽ نوح جي قوم! جڏهن پيغمبرن کي ڪوڙو بچاتو (تڏهن) کين پوڙيوسون ۽ کين ماڻهن لاءِ (عبرت وٺڻ جي) نشاني بڻايو سون. ۽ ظالمن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيوسون (٣٧). ۽ عادين ۽ ثمودين ۽ رس وارن ۽ انهن جي وچ ۾ گهڻن جڳن کي (ناس ڪيوسون) (٣٨). ۽ هر هڪ کي بيان ڪري ٻڌايوسون ۽ سڀني کي ناس ڪيوسون (جيئن) ناس ڪرڻ (گهرجي) (٣٩). ۽ بيشڪ (ڪافر) ان ڳوٺ وٽان ٿي آيا آهن، جنهن تي (پٿرن جو) بچڙو مينهن وسايو ويو هو، ان کي نه ٿي ڏٺائون ڇا؟ بلڪه آهي وري جيئري ٿيڻ جي اميد نه رکندا هئا (٤٠). ۽ جڏهن توکي ڏسن ٿا، (تڏهن) توکي رڳو ٺٺولي ڪري وٺن ٿا (چون ٿا ته) هيءُ آهو (شخص) آهي ڇا جنهن کي الله پيغمبر ڪري موڪليو آهي؟ (٤١). بيشڪ اسان کي پنهنجن بتن (جي پوڄا) کان تڏهن ئي ڀلائي ڇڏي ها، جيڪڏهن اسين مٿن پڪا نه رهون ها ۽ جڏهن عذاب ڏسندا (تڏهن) ڄاڻندا ته واٽ کي بلڪل وڃائيندڙ ڪير آهي؟ (٤٢). (اي پيغمبر! تو) ان کي ڏٺو جنهن پنهنجيءَ سڌ کي پنهنجو معبود ڪري ورتو؟ پوءِ تون مٿس ڪو نگهبان ٿيندين ڇا؟ (٤٣). ڀانيو اٿئي ڇا ته منجهائن گهڻا ٻڌن ٿا يا سمجهن ٿا؟ آهي رڳو ڍورن وانگر آهن، بلڪه آهي واٽ کي (جانورن کان به) وڌيڪ وڃائيندڙ آهن (٤٤).

أَلَمْ تَرَ إِلَىٰ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ
 جَعَلْنَا الشَّمْسُ عَلَيْهِ دَلِيلًا ① ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ②
 وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ
 النَّهَارَ نُشُورًا ③ وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
 رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ④ لِّنُخْرِجَ بِهِ بَلْدَةً
 مَّيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنْفَاسِي كَثِيرًا ⑤ وَلَقَدْ
 صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَىٰ أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ⑥ وَلَوْ
 شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ⑦ فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَ
 جَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ⑧ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا
 عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا
 مَّحْجُورًا ⑨ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَ
 صِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ⑩ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ
 ظَهِيرًا ⑪ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ⑫ قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ
 عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ⑬

(اي پيغمبر!) پنهنجي پالڻهار ڏانهن نه ڏٺو اٿئي ڇا ته پاڇي کي ڪيئن ڊگهو ڪيائين؟ ۽ جيڪڏهن گهري ها ته ان کي (هڪ هنڌ) بيهاري ڇڏي ها! وري سج کي مٿس (پنهنجيءَ قدرت جو) دليل ڪيوسون (٤٥). وري ان (پاڇي) کي پاڻ ڏانهن هوريان هوريان سوڙهو ڪيوسون (جيشن) سوڙهو ڪرڻ (گهرجي) (٤٦). ۽ (الله) اهو آهي، جنهن اوهان لاءِ رات کي پردو ۽ نند کي آرام ڪيو ۽ ڏينهن کي تڙڻ پڪڙڻ جو وقت ڪيائين (٤٧). ۽ (الله) اهو آهي جنهن پنهنجيءَ ٻاجھ (يعني مينهن) کان اڳي هوائن کي خوشخبري ڏيندڙ ڪري موڪليو ۽ آسمان مان پاڪ پاڻي (هن لاءِ) وسايوسون (٤٨). ته ان سان ويران شهر کي آباد ڪريون ۽ ته پنهنجن پيدا ڪيل دورن ۽ گهڻن ماڻهن کي اهو پياريون (٤٩). ۽ بيشڪ ان (مينهن) کي سندن وچ ۾ هن ڪري ڦيرائيندا آهيون ته نصيحت وٺن، پوءِ گهڻا ماڻهو بيشڪريءَ کان سواءِ نه ٿا رهن (٥٠). ۽ جيڪڏهن گهرون ها ته هر هڪ ڳوٺ ۾ هڪ ڊيڄاريندڙ موڪليون ها (٥١). پوءِ تون ڪافرن جو چيو نه مڃ ۽ ان (قرآن جي حڪم) سان (مقابلي طرح) ساڻن وڌو جهاد ڪر (٥٢). ۽ (الله) اهو آهي، جنهن ٻن دريائن کي پاڻ ۾ ملايو جو هيءُ (هڪڙو) منو اڄ لاهيندڙ ۽ هيءُ (ٻيو) لوڻيانو ڪارو آهي، ۽ سندن وچ ۾ اوت ۽ مضبوط پردو بڻايائين (٥٣). ۽ (الله) اهو آهي، جنهن پاڻيءَ مان ماڻهو کي بڻايو، پوءِ کيس پيڙهيءَ ۽ سيڻبيءَ (ساهراڻ) جي مائٽيءَ وارو ڪيائين ۽ تنهنجو پالڻهار وس وارو آهي (٥٤). ۽ الله کان سواءِ اهڙن جي پوڄا ڪندا آهن، جي کين نه ڪي سک ڏين ۽ نه ڪو کين ڏک پهچائين ۽ ڪافر پنهنجي پالڻهار کي پئي ڏيڻ وارو آهي (٥٥). ۽ (اي پيغمبر!) اسان توکي رڳو خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو آهي (٥٦). (کين) چؤ ته، آءُ اوهان کان ان (قرآن جي پهچائڻ) تي ڪو اجورو نه ٿو گهران، پر جيڪو پنهنجي پالڻهار ڏانهن وات وٺڻ گهري (سو ڀل ته وٺي) (٥٧).

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَى بِهِ
بِذُنُوبٍ عِبَادَهُ خَيْرًا ۖ ٥٨ ۝ الَّذِي خَلَقَ السَّمُوتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ ۚ الرَّحْمَنُ فَسَلِّ
بِهِ خَيْرًا ۖ ٥٩ ۝ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ ۖ قَالُوا وَمَا
الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ۖ ٦٠ ۝ تَبَارَكَ الَّذِي
جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ۖ ٦١ ۝
وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَن أَرَادَ أَن يَذَّكَّرَ
أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ۖ ٦٢ ۝ وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ
هُونًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ۖ ٦٣ ۝ وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ
لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ۖ ٦٤ ۝ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا
عَذَابَ جَهَنَّمَ ۚ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ۖ ٦٥ ۝ إِنَّهَا سَاءَتْ
مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ۖ ٦٦ ۝ وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ
يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ۖ ٦٧ ۝ وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ
مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا
بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۚ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ۖ ٦٨ ۝

۽ (اي پيغمبر! تون انهيءَ الله) جيئري تي ڀروسو ڪر، جيڪو (ڪڏهن) نه مرنڊو ۽ سندس ساراھ سان گڏ پاڪائي بيان ڪر ۽ اهو پنهنجن ٻانھن جي گناھن جي خبر رکندڙ ڪافي آھي (٥٨). جنھن آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آھي (سو) چھن ڏينھن ۾ بڻايو، وري عرش تي قائم ٿيو، (اھو) ٻاجھارو آھي، پوءِ سندس (صفتون) ڪنھن خبر رکندڙ کان پڇ (٥٩). ۽ جڏھن کين چئبو آھي تہ رحمان کي سجدو ڪريو (تڏھن) چوندا آھن تہ رحمان ڇا آھي؟ جنھن لاءِ اسان کي حڪم ٿو ڪرين، تنھن کي ڇو سجدو ڪريون؟ ۽ (انھيءَ ڳالھ ھٿئون) سندن نفرت وڌائي (٦٠). اھو (الله) وڏيءَ برڪت وارو آھي، جنھن آسمان ۾ برج بڻايا ۽ منجھس ڏيو (يعني سج) ۽ چمڪندڙ چنڊ بڻايو (٦١). ۽ (الله) اھو آھي، جنھن رات ۽ ڏينھن کي ھڪ ٻئي جي پٺيان ايندڙ انھيءَ (ماڻھوءَ) لاءِ بڻايو، جيڪو نصيحت وٺڻ گھري يا شڪرانو ڪرڻ گھري (٦٢). ۽ ٻاجھاري (الله) جا ٻانھا آھي آھن جيڪي زمين تي نورث سان گھمندا آھن ۽ جڏھن بي عقل ساڻن ڳالھائيندا آھن (تڏھن) چوندا آھن تہ سلامت ھجو (شال) (٦٣). ۽ آھي جيڪي پنھنجي پالڻھار کي سجدو ڪندڙ ۽ قيام ڪندڙ ٿي راتيون گذاريندا آھن (٦٤). ۽ آھي جيڪي چوندا آھن تہ، اي اسان جا پالڻھار! اسان کان دوزخ جو عذاب تار! بيشڪ دوزخ جو عذاب (وڏي) چٽي آھي (٦٥). بيشڪ اھو آرام ڪرڻ جو ھنڌ ۽ رھڻ جو ھنڌ بچڙو آھي (٦٦). ۽ آھي جو جڏھن خرچ ڪندا آھن (تڏھن) نہ کي اجايو خرچيندا آھن ۽ نہ کي تنگي ڪندا آھن ۽ انھن (ٻنھي) جي وچ ۾ پورا ھلندا آھن (٦٧). ۽ آھي جيڪي الله ساڻ ڪنھن ٻئي معبود کي نہ پوڄيندا آھن ۽ نڪي اھڙي ماڻھوءَ کي ماريندا آھن، جنھن جو حق کان سواءِ مارڻ الله حرام ڪيو آھي ۽ نڪي زنا ڪندا آھن ۽ جيڪو اھي ڪم ڪندو، سو سخت عذاب لھندو (٦٨).

يُضَعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا ۖ ﴿٦٩﴾ إِلَّا مَنْ
 تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ
 حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۖ ﴿٧٠﴾ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا
 فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ۖ ﴿٧١﴾ وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ
 إِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ۖ ﴿٧٢﴾ وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ
 يَخَرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ۖ ﴿٧٣﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا
 مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ۖ ﴿٧٤﴾
 أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ۖ ﴿٧٥﴾
 خُلِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ۖ ﴿٧٦﴾ قُلْ مَا يَعْبُؤُا بِكُمْ
 رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ۖ ﴿٧٧﴾

سُورَةُ الشُّعَرَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

طَسَمَ ۝ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ۝ ٢ لَعَلَّكَ بَآخِعُ
 نَفْسِكَ إِلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ۝ ٣ إِنْ نَشَأْ نُزِّلْ عَلَيْهِمْ
 مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَافُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ ۝ ٤

قيامت جي ڏينهن ان کي ٻيڻو عذاب ڪبو ۽ منجهس سدائين خوار رهندو (٦٩). پر جن توبه ڪئي ۽ ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي، اهي آهن جن جون مڌايون الله ڦيرائي نيڪيون ڪندو ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٧٠). ۽ جيڪو توبه ڪري ۽ چڱا ڪم ڪري سو بيشڪ الله ڏانهن نيٺ وري موٽي ٿو (٧١). ۽ اهي جيڪي ڪوڙي شاهدي نه ڏيندا آهن ۽ جڏهن بيهودي ڪم تي لنگهندا آهن، (تڏهن چڱيءَ ريت) معززن وانگر لنگهندا آهن (٧٢). ۽ اهي جو جڏهن کين سندن پالڻهار جي آيتن سان نصيحت ڏني آهي (تڏهن) ان (جي ٻڌڻ) سان ٻوڙا ۽ انڌا ٿي نه ڪرندا آهن (٧٣). ۽ اهي جيڪي چوندا آهن ته، اي اسان جا پالڻهار! اسان جي زالن ۽ اسان جي اولاد مان اسان کي اکين جو نار بخش ۽ اسان کي پرهيزگارن جو امام ڪر (٧٤). اهي (اهي) آهن، جن کي سندن صبر سببان وڏيون ماڙيون عيوض ۾ ڏنيون ۽ ان ۾ چڱي دعا ۽ سلام پهچائين (٧٥). منجهس سدائين رهڻ وارا آهن، اهو آرام ڪرڻ جو ۽ رهڻ جو سهڻو هنڌ آهي (٧٦). (اي پيغمبر کين) چئو ته، جيڪڏهن (الله کي) اوهان جو سڏڻ نه هجي ته منهنجي پالڻهار کي اوهان جي ڪا پرواهه نه آهي. بيشڪ اوهان (پيغمبر کي) ڪوڙو ڀانيو، تنهن ڪري سگهو (اوهان لاءِ) عذاب لازم ٿيندو (٧٧).

سورة شعراء مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻه سؤ ستاويھ آيتون ۽ يارهن رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

طسم (١). هي پڌري ڪتاب جون آيتون آهن (٢). متان تون پاڻ کي هن سببان گهڻي ماريندڙ ٿئين ته (ڪافر) مسلمان نه ٿا ٿين (٣). جيڪڏهن اسين گهرون ته آسمان کان مٿن ڪا (اهڙي) نشاني نازل ڪريون جنهن جي آڏو سندن گردن جهڪا ٿين (٤).

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ
مُعْرِضِينَ ⑤ فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ⑥ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمَا أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ
زَوْجٍ كَرِيمٍ ⑦ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ⑧
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ⑨ وَإِذْ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰ أَنْ
اٰتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑩ قَوْمَ فِرْعَوْنَ الْأَيْتَقُونَ ⑪ قَالَ رَبِّ
إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ⑫ وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي
فَارْسِلْ إِلَىٰ هَارُونَ ⑬ وَلَهُمْ عَلَىٰ ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ⑭
قَالَ كَلَّا ۖ فَادْهَبَا بِأَيْتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُّسْتَمِعُونَ ⑮ فَاتِيَا فِرْعَوْنَ
فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑯ أَنْ أَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ ⑰
قَالَ أَلَمْ نُزَيِّدْكُمْ فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ ⑱
وَفَعَلْتَ فَعَلْتِكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ⑲ قَالَ فَعَلْتُهَا
إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ⑳ فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُمْ فَوَهَبَ لِي
رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ㉑ وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَىٰ
أَنْ عَبَدْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ ㉒ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ㉓

۽ ٻاجهاري (الله) کان ڪا ئي نئين نصيحت وٺڻ نه ايندي آهي جو ڪانئس
 منهن موڙيندڙ (نه) آهن (۵). پوءِ بيشڪ ڪوڙ، ڀانڻي چڪا، تنهن ڪري
 سگهوئي وٺڻ آهي خبرون اينديون جن سان (آهي) نٿوليون ڪندا هئا (۶).
 زمين ڏانهن نه ڏٺو اٿن ڇا ته منجهس هر ڪنهن چڱيءَ جنس جا ڪيترائي
 سلا ڄماياسون؟ (۷). بيشڪ ان ۾ نشاني آهي ۽ منجهانئن گهڻا مڃڻ ورا
 نه آهن (۸). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (۹). ۽ جڏهن
 تنهنجي پالڻهار موسيٰ کي سڏيو ته ظالمن جي قوم ڏانهن وڃ (۱۰). جا
 فرعون جي قوم آهي (ڪانئن پڇ ته) پرهيزگاري نه ڪندا ڇا؟ (۱۱). موسيٰ
 چيو ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ آءٌ ڊڄان ٿو ته متان مون کي
 ڪوڙو ڀانڻين (۱۲). ۽ منهنجو سينو تنگ ٿئي ۽ منهنجي زبان پوري نه
 اٿندي آهي، تنهن ڪري هارون ڏانهن (پيغمبريءَ جو حڪم)
 موڪل (۱۳). ۽ انهن جو مون تي ڏوهه آهي، تنهن ڪري ڊڄان ٿو ته متان
 مون کي ماري ڇڏين (۱۴). (الله) فرمايو ائين (ٿيڻو) نه آهي. پوءِ منهنجين
 نشانين سان ٻئي (جڻا) وڃو، بيشڪ اسين اوهان سان گڏ، ٻڌندڙ
 آهيون (۱۵). تنهن ڪري فرعون وٽ وڃو ۽ چئوس ته، بيشڪ اسين جهان
 جي پالڻهار جا (هن پيغام سان) موڪليل آهيون (۱۶). ته بني اسرائيل
 کي اسان ساڻ موڪل (۱۷). (فرعون) چيو ته، توکي پنهنجن (ڀاتين) ۾
 ننڍڙو ڪري نه پاليو هيوسون ڇا؟ ۽ پنهنجيءَ عمر جا ڪيترائي ورهيه اسان
 ۾ گذاريئي (۱۸). ۽ تو پنهنجو اهو ڪم ڪيو جو تون ڪري چڪين ۽
 تون بيشڪرن مان آهين (۱۹). (موسيٰ) چيو ته، جنهن مهل اهو ڪم
 ڪيو هوم (تنهن مهل) آءٌ بي سمجهن مان هوس (۲۰). پوءِ جنهن مهل
 اوهان جي (ايڏاء) کان ڊنس (تنهن مهل) اوهان کان پڳس، پوءِ منهنجي
 پالڻهار مون کي سياڻپ بخشي ۽ مون کي پيغمبرن مان ڪيائين (۲۱). ۽
 اهو اهو احسان آهي ڇا جنهنجو مون تي ٿورو رکين ٿو؟ ته بني اسرائيل
 کي ٻانهو ڪري ورتو اٿئي (۲۲). فرعون چيو ته، جهانن جو رب ڇا (کي
 چئبو) آهي؟ (۲۳).

قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ②٣

قَالَ لَيْسَ حَوْلَهُ آلَتٌ مِّمَّعُونَ ②٤ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ

الْأَوَّلِينَ ②٥ قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ②٦

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ②٧

قَالَ لَيْسَ اتَّخَذَتِ الْهَآغِغِرَى لَأَجْعَلَكَ مِنْ الْمَسْجُونِينَ ②٨

قَالَ أَوْ لَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُبِينٍ ②٩ قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ

الصَّادِقِينَ ③٠ فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ③١ وَنَزَعَ يَدَهُ

فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّظِيرِينَ ③٢ قَالَ لِلْمَلَأِ حَوْلَهُ إِنَّ هَذَا السَّحَرُ

عَلِيمٌ ③٣ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ③٤

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَبْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ③٥ يَا تَوَكُّبْ بِحُلِّ

سَحَارِ عَلِيمٍ ③٦ فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ③٧ وَقِيلَ

لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُجْتَمِعُونَ ③٨ لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ إِنْ

كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ③٩ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَإِنَّا

لِنَأْجُرُ إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ④٠ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا لَمِنَ

الْمُقَرَّبِينَ ④١ قَالَ لَهُمُ مُوسَى الْقَوْمَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ④٢

(موسي) چيو ته، آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي، تنهن جو پالڻهار آهي، جيڪڏهن اوهين ويساه رکندڙ آهيو (٢٤). (فرعون) پنهنجي آسپاس وارن کي چيو ته، (اوهين) نه ٿا ٻڌو ڇا؟ (٢٥). (موسي) چيو ته، (اهو) اوهان جو پالڻهار ۽ اوهان جي اڳين اَبن ڏاڏن جو پالڻهار آهي (٢٦). (فرعون) چيو ته، اوهان جو پيغمبر جيڪو اوهان ڏانهن موڪليو ويو آهي سو بيشڪ چريو آهي (٢٧). (موسي) چيو ته، اوڀر ۽ اولھ ۽ جيڪي انهن ٻنهي جي وچ ۾ آهي، تنهن جو (به) پالڻهار آهي، جيڪڏهن اوهين سمجه رکندا آهيو (ته اها سمجهاڻي بس آهي) (٢٨). (فرعون) چيو ته جيڪڏهن مون کان سواءِ ڪو ٻيو خدا ورتي ته ضرور توکي قيدين مان ڪندس (٢٩). (موسي) چيو ته، جيتوڻيڪ تو وٽ ٻڌي شيءِ آڻيان ته به (قيد ڪندين) ڇا؟ (٣٠). (فرعون) چيو ته، جيڪڏهن تون سچن مان آهين ته اها آڻ (٣١). پوءِ پنهنجي لٽ اڇليائين ته اها اُمالڪ ٻڌو واسينگ (نانگ) ٿي پئي (٣٢). ۽ پنهنجو هٿ ڪڍيائين ته اوچتو اهو ڏسندڙن لاءِ چمڪندڙ ٿي پيو (٣٣). (فرعون) پنهنجن آسپاس وارن سردارن کي چيو ته، بيشڪ هيءُ (شخص) وڏو ڄاڻون جادوگر آهي (٣٤). (هو) اوهانکي اوهان جي ملڪ مان پنهنجي جادوءَ سان لوڏڻ گهري ٿو، پوءِ مون کي (هاڻي) ڇا ٿا حڪم ڪريو؟ (٣٥). چيائون ته، کيس ۽ سندس ڀاءُ کي ترسائي ۽ شهرن ۾ ڪوٺيندڙن کي موڪل (٣٦). ته هر وڏي ڄاڻون جادوگر کي تو وٽ آڻين (٣٧). پوءِ هڪ ڏينهن جي ٺهرايل انجام تي جادوگر گڏ ڪيا ويا (٣٨). ۽ ماڻهن کي چيو ويو ته، اوهين (به) گڏ ٿيڻ وارا آهيو ڇا؟ (٣٩). جيڪڏهن آهي (جادوگر) غالب ٿيا ته من اسين انهن جا تابعدار ٿيون (٤٠). پوءِ جنهن مهل جادوگر آيا (تنهن مهل) فرعون کي چيائون ته جيڪڏهن اسين ڏاڍا ٿيون ته اسان لاءِ ڪو انعام آهي (يا نه)؟ (٤١). (فرعون) چيو ته، هاڻو ۽ بيشڪ اوهين انهيءَ مهل (منهنجن) ويجهن مان ٿيندڙ (٤٢). کين (موسي) چيو ته، جيڪي (ڍارا) اوهين اڇلڻ وارا آهيو، سي اڇليو (٤٣).

فَأَلْقُوا حِبَالَهُمْ وَعَصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ
 الْغَالِبُونَ ﴿٣٣﴾ فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿٣٤﴾
 فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِجْدِينَ ﴿٣٥﴾ قَالُوا امْنَابِرِبِ الْعَالَمِينَ ﴿٣٦﴾ رَبِّ مُوسَى
 وَهَارُونَ ﴿٣٧﴾ قَالَ امْنُتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ أَدْنِ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي
 عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ هَلْ أَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ
 مِنْ خِلَافٍ وَلَا وَصَلَبَنَّاكُمْ أَجْصَعِينَ ﴿٣٨﴾ قَالُوا الْأَضْيِرُّنَا إِلَى
 رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَاتِنَا أَنْ كُنَّا أَوَّلَ
 الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٠﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي أَنْتُمْ مُتَّبَعُونَ ﴿٤١﴾
 فَارْسَلْ فِرْعَوْنَ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿٤٢﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشُرُذَةٌ
 قَلِيلُونَ ﴿٤٣﴾ وَإِنَّهُمْ لَنَا لَغَائِظُونَ ﴿٤٤﴾ وَإِنَّا لَجَمِيعٌ حَذِرُونَ ﴿٤٥﴾
 فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّتِ وَعَيَّوْنَ ﴿٤٦﴾ وَكُنُوزِ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٤٧﴾ كَذَلِكَ
 وَأَوْثَقْنَاهُم بِإِسْرَائِيلَ ﴿٤٨﴾ فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ﴿٤٩﴾ فَلَمَّا تَرَاءَ
 الْجَمْعُ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرِكُونَ ﴿٥٠﴾ قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ
 رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٥١﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ
 فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾ وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخِرِينَ ﴿٥٣﴾

پوءِ هن پنهنجا رسا ۽ پنهنجيون لڻيون اڇليون ۽ چيائون ته فرعون جي عزت جو قسم آهي ته بيشڪ اسين ئي غالب ٿينداسون (٤٤). پوءِ موسيٰ پنهنجي لڻ اڇلي ته اها اتي جو اتي جيڪو ناتڪ بڻائيندا ويا سو ڳهندي وڃي (٤٥). پوءِ جادوگر سجدو ڪندڙ ٿي ڪريا (٤٦). چيائون ته، جهانن جي پالڻهار تي ايمان آندوسون (٤٧). (جو) موسيٰ ۽ هارون جو رب آهي (٤٨). (فرعون) چيو ته، اُن کان اڳ، جو اوهان کي موڪل ڏيان، اوهان موسيٰ تي چو ايمان آندو؟ بيشڪ اهو اوهان جو وڏو (استاد) آهي، جنهن اوهان کي جادو سيکاريو، پوءِ سگهو ڄاڻندؤ. اوهان جا هڪ پاسي جا هٿ ۽ ٻئي پاسي جا پير ضرور وڍيندس ۽ اوهان مڙني کي (گڏ) ضرور سوريءَ ڇاڙهيندس (٤٩). چيائون ته، ڪو حرج نه آهي، بيشڪ اسين پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ وارا آهيون (٥٠). بيشڪ اسين اميد ٿا رکون ته اسان جو پالڻهار اسان جا ڏوه اسان کي بخشيندو، انهيءَ ڪري جو پهرين (اسين) مسلمان ٿيا آهيون (٥١). ۽ موسيٰ ڏانهن وحي ڪيوسون ته منهنجن ٻانهن کي راتو واھ وٺي نڪر، ڇو ته (فرعون ۽ سندس لشڪر) اوهان جي پٺيان پوندا (٥٢) پوءِ فرعون شهرن ۾ ڪوٺيندڙ موڪليا (٥٣). (چيائين) ته بيشڪ هي ٿورڙن (ماڻهن) جو مڇو آهي (٥٤). ۽ بيشڪ انهن اسان کي ڪاوڙايو آهي (٥٥). ۽ اسين هٿيارن واري جماعت آهيون (٥٦). (الله فرمائي ٿو ته) پوءِ انهن (فرعونين) کي باغن ۽ چشمن مان ٻاهر ڪڍيوسون (٥٧). ۽ خزانن ۽ عزت واري جاءِ مان (ٻه) (٥٨). اهڙيءَ طرح (ڪيوسون). ۽ انهن (شين) جو بني اسرائيلن کي وارث ڪيوسون (٥٩). پوءِ سج اُڀرندي ئي انهن (بني اسرائيلن) جي پوڻان پيا (٦٠). پوءِ جنهن مهل ٻنهي ٽولين هڪ ٻئي کي ڏٺو (تنهن مهل) موسيٰ جي سنگتين چيو ته، بيشڪ اسان کي پهچي ويا (٦١). (موسيٰ) چيو ته، ائين نه آهي، بيشڪ منهنجو پالڻهار مون ساڻ آهي، سگهو مون کي رستي لائيندو (٦٢). پوءِ موسيٰ ڏانهن وحي ڪيوسين ته پنهنجي لڻ سمنڊ کي هڻ. پوءِ اهو چيرجي پيو، پوءِ هر ڀاڱو وڌي پهاڙ جهڙو ٿي پيو (٦٣). ۽ انهن ٻين (يعني فرعونين) کي اُن هنڌ ويجهو ڪيوسون (٦٤).

وَأَنجَيْنَا مُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ﴿٦٦﴾
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ
لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ
وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظُنُّهَا غَافِقِينَ ﴿٧١﴾
قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾ أَوْ يَنْفَعُونَكُمْ أَوْ يُضُرُّونَ ﴿٧٣﴾
قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾ قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا
كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾ أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ
لِيَ إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾ الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾ وَ
الَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٧٩﴾ وَإِذَا امْرَأَتِي فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾
وَالَّذِي يُبَيِّتُنِي ثُمَّ يُنَحِّينِ ﴿٨١﴾ وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي
خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿٨٢﴾ رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحَقِّقْ بِالصَّالِحِينَ ﴿٨٣﴾
وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٨٤﴾ وَاجْعَلْنِي مِنْ
وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ﴿٨٥﴾ وَاعْفُرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾
وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿٨٧﴾ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا
مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾ وَأَزْلَفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾

۽ موسيٰ ۽ سندس سنگتين مڙني کي بچايوسون (٦٥). وري (هنن) ٻين (يعني فرعونين) کي پوڙيوسون (٦٦). بيشڪ انهيءَ (قصي) ۾ نشاني آهي ۽ انهن مان گهڻا مڃڻ وارا نه هئا (٦٧). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (٦٨). ۽ انهن کي ابراهيم جو قصو پڙهي ٻڌاءِ (٦٩). جڏهن پنهنجي پيءُ ۽ پنهنجي قوم کي چيائين ته چا کي پوڄيندا آهيو؟ (٧٠). چيائون ته، (اسين) بتن کي پوڄيندا آهيون، پوءِ سدائين انهن جا مجاور ٿي وهندا آهيون (٧١). (ابراهيم) چيو ته، جڏهن (هنن کي) سڏيو ٿا (تڏهن)، اوهان جو (سڏ) ٻڌن ٿا چا؟ (٧٢). يا اوهان کي سک پهچائيندا آهن يا ڏک ڏيندا آهن؟ (٧٣). چيائون (نه!) بلڪ پنهنجن پيءُ ڏاڏن کي ائين ڪندو ڏٺوسون (٧٤). ابراهيم چيو ته، (انهن کي) ڏٺو اٿو جن کي پوڄيندا رهيو؟ (٧٥). اوهين ۽ اوهان جا اڳيان ابا ڏاڏا (٧٦). بيشڪ آهي جهانن جي پالڻهار کان سواءِ منهنجا ويري آهن (٧٧). جنهن مون کي پيدا ڪيو آهي، وري اهو ئي مون کي سڌو رستو ڏيکاريندو (٧٨). ۽ اهو آهي جو مون کي ڪارائيندو آهي ۽ پياريندو آهي (٧٩). ۽ جڏهن بيمار ٿيندو آهيان، تڏهن اهو ئي مون کي شفا ڏيندو آهي (٨٠). ۽ اهو آهي جو مون کي ماريندو وري اهو ئي مون کي جياريندو (٨١). ۽ اهو آهي جو آسرو اٿم ته قيامت جي ڏينهن منهنجون خطائون مون کي بخشيندو (٨٢). اي منهنجا پالڻهار! مون کي دانائي بخش ۽ مون کي صالحن سان شامل ڪر (٨٣). ۽ پوين ۾ منهنجي چڱي يادگيري (قائم) ڪر (٨٤). ۽ مون کي نعمت واري بهشت جي وارثن مان ڪر (٨٥). ۽ منهنجي پيءُ کي بخش جو اهو گمراهن مان آهي (٨٦). ۽ جنهن ڏينهن (ماڻهو جيئرا ٿي) اُتندا (تنهن ڏينهن) مون کي خوار نه ڪج (٨٧). جنهن ڏينهن نڪي مال ۽ نڪي پٽ نفعو ڏيندا (٨٨). پر اهو (فائدي وارو هوندو) جو الله وٽ سالم دل آئيندو (٨٩). ۽ پرهيزگارن لاءِ بهشت ويجهو ڪيو ويندو (٩٠).

وَبَرَزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَوِينَ^{٩١} وَقِيلَ لَهُمْ أَيُّمَا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ^{٩٢}

مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْتَصِرُونَ^{٩٣} فُكِبُوا فِيهَا

هُمْ وَالْغَاوُونَ^{٩٤} وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ^{٩٥} قَالُوا وَهُمْ فِيهَا

يَخْتَصِمُونَ^{٩٦} تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ^{٩٧} إِذْ نُسَوِّكُمْ بِرَبِّ

الْعَالَمِينَ^{٩٨} وَمَا ضَلَّكُمُ إِلَّا الْمَجْرُمُونَ^{٩٩} فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ^{١٠٠}

وَلَا صِدِّيقٍ حَيِّمٍ^{١٠١} فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ^{١٠٢}

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ^{١٠٣} وَإِنَّ رَبَّكَ

لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ^{١٠٤} كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ^{١٠٥} إِذْ قَالَ لَهُمْ

أَخُوهُمْ نُوحُ أَلَا تَتَّقُونَ^{١٠٦} إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ^{١٠٧} فَاتَّقُوا اللَّهَ وَ

اطِيعُوا^{١٠٨} وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ

الْعَالَمِينَ^{١٠٩} فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا^{١١٠} قَالُوا أَنُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ

الْأَرْدَلُونَ^{١١١} قَالَ وَمَا عَلَيَّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ^{١١٢} إِنْ حِسَابُهُمْ

إِلَّا عَلَى رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ^{١١٣} وَمَا أَنَا بِطَارِدٍ الْمُؤْمِنِينَ^{١١٤} إِنْ أَنَا

إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ^{١١٥} قَالُوا لَيْنَ لَمْ تَنْتَهِ يَنُوحْ لَتَكُونَنَّ

مِنَ الْمَرْجُومِينَ^{١١٦} قَالَ رَبِّ إِنْ قَوْمِي كَذَّبُونِ^{١١٧}

۽ گمراهين لاءِ دوزخ ظاهر ڪيو ويندو (٩١). ۽ کين چيو ويندو ته اهي ڪٿي آهن، جن کي پوڄيندا هيؤ (٩٢). الله کان سواءِ؟ (هاڻي) اهي اوهان کي مدد ڏين ٿا ڇا يا (پاڻ) بدلو وٺي سگهن ٿا؟ (٩٣). پوءِ اهي گمراه (پوڄيندڙ) ۽ بت منجهس اونڌا ڪري اڇايا ويندا (٩٤). ۽ مڙشي شيطاني لشڪر به (اڇلاڻيا) (٩٥). ۽ (تڏهن) اهي منجهس هڪ ٻئي سان جهڳڙو ڪندي پيا چوندا (٩٦). ته الله جو قسم آهي بيشڪ اسين ته پڌريءَ گمراهيءَ ۾ هيا سون (٩٧). جڏهن اوهان کي جهانن جي پاڻهار سان برابر ٿي ڪيو سون (٩٨). ۽ (هنن) مجرمن کان سواءِ ٻئي ڪنهن اسان کي گمراه نه ڪيو (٩٩). پوءِ اسان جو (هاڻي) نڪو ڪو سفارش ڪرڻ وارو آهي (١٠٠). ۽ نڪو ڪو غمتار دوست آهي (١٠١). پوءِ جيڪر هڪ ڀيرو اسان کي (وري دنيا ۾ وڃڻ) ملي ته مؤمنن مان ٿيون! (١٠٢). بيشڪ ان ۾ ضرور نشاني آهي ۽ انهن مان گهڻا مؤمن نه آهن (١٠٣). ۽ بيشڪ تنهنجو پاڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٠٤). نوح جي قوم پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو (١٠٥). جڏهن کين سندن ڀاءُ نوح چيو ته، (الله کان) ڇو نه ٿا ڊڄو؟ (١٠٦). بيشڪ آءٌ اوهان لاءِ امين پيغمبر آهيان (١٠٧). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٠٨). ۽ اوهان کان ان (پيغام جي پهچائڻ) تي ڪو اُجورو نه ٿو گهران، منهنجو اُجورو ته رڳو جهانن جي پاڻهار تي آهي (١٠٩). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃيو (١١٠). چيائون ته توتي ايمان ڇو آڻيون؟ ۽ حالانڪ نيچ ماڻهن (ڪنهن دنياوي لالچ لاءِ) تنهنجي تابعداري ڪئي آهي (١١١). (نوح) چيو ته، مون کي ڪهڙي سڌ ته (هو) ڇا ڪندا رهيا آهن (١١٢). جيڪڏهن اوهين سمجه وارا آهيو ته، سندن حساب منهنجي پاڻهار کان سواءِ ٻئي ڪنهن تي نه آهي (١١٣). ۽ آءٌ مؤمنن کي ترڻ وارو نه آهيان (١١٤). آءٌ ته رڳو پٿرو ڊيچاريندڙ آهيان (١١٥). چيائون ته اي نوح! جيڪڏهن تون نه رهندين ته ضرور سنگسار ٿيندين (١١٦). (نوح) چيو ته، اي منهنجا پاڻهار! بيشڪ منهنجيءَ قوم مون کي ڪوڙو ڀانيو (١١٧).

فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾
فَانجِيْنَهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿١١٩﴾ ثُمَّ أَخْرَقْنَا بَعْدُ
الْبَاقِينَ ﴿١٢٠﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٢١﴾ وَ
إِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٢﴾ كَذَّبَتْ عَادُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ
قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٢٥﴾
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٢٦﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجُورِي
إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٧﴾ أَتَبْنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ آيَةً تَعْبَثُونَ ﴿١٢٨﴾ وَ
تَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ ﴿١٢٩﴾ وَإِذَا ابْطَشْتُمْ بَطِشْتُمْ
جَبَّارِينَ ﴿١٣٠﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٣١﴾ وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا
تَعْلَمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ ﴿١٣٣﴾ وَجَنَّتِ وَعْيُونِ ﴿١٣٤﴾ إِنِّي
أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣٥﴾ قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَضْتَ
أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٣٦﴾ إِنَّ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٧﴾ وَمَا
نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿١٣٨﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكَنَّهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا
كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾
كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ ضِحْرُ الْآتِقُونَ ﴿١٤٢﴾

تنهن ڪري منهنجي ۽ سندن وچ ۾ چڱيءَ طرح فيصلو ڪر ۽ مون کي ۽ جيڪي مؤمن مون ساڻ آهن، تن کي بچاءِ (١١٨). پوءِ کيس ۽ سندس سنگتين کي ڀريل پيرڙيءَ ۾ بچايوسون (١١٩). وري کائن پوءِ رهيلن کي ٻوڙيو سون (١٢٠). بيشڪ ان ۾ وڏي نشاني آهي ۽ انهن مان گهڻا مڃيندڙ نه هئا (١٢١). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٢٢). عاد (جي قوم) پيغمبرن کي ڪوڙو ڄاتو (١٢٣). جڏهن سندن پاءُ هود کين چيو ته، (الله کان) چو نه ڊڄندا آهيو؟ (١٢٤). بيشڪ آءُ اوهان جو امين پيغمبر آهيان (١٢٥). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٢٦). ۽ آءُ اوهان کان ان (پيغام) پهچائڻ تي ڪو اجورو نه ٿو گهران، منهنجو اجورو رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٢٧). سڀڪنهن دري تي اجايا مشغول ٿي نشان چو بڻائيندا آهيو؟ (١٢٨). ۽ (چو) پڪيون ماڙيون بڻائيندا آهيو؟ جڏهن اوهين سدائين رهندؤ (١٢٩). ۽ جڏهن اوهين دست درازي ڪندا آهيو (تڏهن) زبردست ٿي دست درازي ڪندا آهيو (١٣٠). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃيو (١٣١). ۽ انهيءَ (الله) کان ڊڄو، جنهن اوهان کي انهيءَ (شيءَ) جي مدد ڏني جا (اوهين) ڄاڻندا آهيو (١٣٢). اوهان کي ڍورن ۽ پتن (ڏيڻ) سان مدد ڏني اٿس (١٣٣). ۽ باغن ۽ پاڻي (جي) چشمن (ڏيڻ) سان به (١٣٤). بيشڪ آءُ اوهان تي وڏي ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (١٣٥). چيائون ته، (جي) تون (اسان کي) نصيحت ڏين يا نصيحت ڏيندڙن مان نه هجين ته اسان لاءِ هڪجهڙو آهي (١٣٦). اها اڳين جي ئي عادت آهي (١٣٧). ۽ اسين (ڪڏهن) عذاب ڪيل نه ٿينداسون (١٣٨). پوءِ کيس ڪوڙو پانڀائون تنهن ڪري کين هلاڪ ڪيوسون. بيشڪ ان (قصي) ۾ نشاني آهي ۽ منجهانئن گهڻا مڃڻ وارا نه هئا (١٣٩). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٤٠). ٿمود (جي قوم) پيغمبرن کي ڪوڙو پانيو (١٤١). جڏهن کين سندن پاءُ صالح چيو ته، (الله کان) چو نه ڊڄندا آهيو؟ (١٤٢).

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٣٣﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۖ ﴿١٣٣﴾ وَمَا سَأَلُكُمْ عَلَيْهِ
 مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣٤﴾ أَتُتْرَكُونَ فِي مَا هُمْ بِمُتَّقُونَ
 أَمِينٌ ﴿١٣٤﴾ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٣٤﴾ وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ ﴿١٣٨﴾
 وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَرِهِينَ ﴿١٣٩﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۖ ﴿١٤٠﴾
 وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٤١﴾ الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَ
 لَا يُصْلِحُونَ ﴿١٤٢﴾ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٤٣﴾ مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ
 مِثْلُنَا ۖ فَأْتِ بَآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٤٣﴾ قَالَ هَذِهِ نَاقَةٌ
 لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿١٤٥﴾ وَلَا تَسْخَرُوا بِسُوءِ فِعَاظِكُمُ
 عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٤٦﴾ فَعَقَرُوهَا فَاصْبَحُوا نَدِيبِينَ ﴿١٤٦﴾ فَاخَذَهُمُ
 الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٤٨﴾
 وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٩﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٥٠﴾
 إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٥١﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٥٢﴾
 فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۖ ﴿١٥٣﴾ وَمَا سَأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَرِيَ
 إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٥٣﴾ أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٥٤﴾ وَ
 تَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٥٦﴾

بيشڪ آءِ اوهان لاءِ آمين پيغمبر آهيان (١٤٣). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو
 چيو مڃيو (١٤٤). ۽ آءِ اوهان کان ان (پيغام پهچائڻ) تي ڪو اجورو نه
 ٿو گهران، منهنجو اجورو رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٤٥). اهو
 جيڪي هتي (دنيا ۾) آهي، تنهن ۾ اوهان کي بي پڻ ڇڏي ڏبو ڇا (ته
 هميشه آرام ۾ رهو)؟ (١٤٦). باغن ۾ ۽ چشمن ۾ (١٤٧). ۽ پوکڻ ۽
 ڪجين ۾ جن جا گوشا ڪنڌا آهن (١٤٨). ۽ ڪاريگر ٿي جبلن مان
 (تراشي) گهر بڻائيندا آهيو (١٤٩). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو
 مڃو (١٥٠). ۽ انهن حد کان لنگهندڙن جو چيو نه مڃو (١٥١). جيڪي
 ملڪ ۾ بگيڙ وجهندا آهن ۽ سڌارو نه ڪندا آهن (١٥٢). چيائون ته تون
 رڳو جادو ڪيلن مان آهين (١٥٣). تون رڳو اسان جهڙو ماڻهو آهين،
 جيڪڏهن تون سچن مان آهين ته ڪا نشاني آڻ (١٥٤). (صالح) چيو
 ته هيءَ ڏاڇي آهي، ان جي (پاڻي) پيڻ لاءِ ۽ اوهان جي (پاڻي) پيڻ لاءِ
 واري جو ڏينهن مقرر ٿيل آهي (١٥٥). ۽ اوهين کيس ڪو ايڏا نه
 پهچائجو، نه ته اوهان کي وڏي ڏينهن جو عذاب پڪڙيندو (١٥٦). پوءِ ان
 جون گچون ڪپيائون (۽ ماري وڌائون) پوءِ پشيمان ٿيا (١٥٧). پوءِ کين
 عذاب پڪڙيو، بيشڪ ان ۾ نشاني آهي ۽ منجهانئن گهڻا مڃڻ وارا نه
 هئا (١٥٨). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ٿي غالب مهربان آهي (١٥٩). لوط جي
 قوم پيغمبرن کي ڪوڙو پانيو (١٦٠). جڏهن کين سندن پيءُ لوط چيو ته،
 (الله کان) ڇو نه ڊڄندا آهيو؟ (١٦١). بيشڪ آءِ اوهان جو آمين
 پيغمبر آهيان (١٦٢). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٦٣). ۽ ان
 (پيغام پهچائڻ) تي اوهان کان ڪو اجورو نه ٿو گهران، منهنجو اجورو
 رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٦٤). دنيا جهان جي نرن ڏانهن (بچڙائيءَ
 لاءِ) ڇو ويندا آهيو؟ (١٦٥). ۽ جيڪي اوهان جي پالڻهار اوهان لاءِ اوهان
 جون زالون خالقون آهن تن کي ڇو ڇڏيندا آهيو؟ بلڪ اوهين حد کان
 لنگهندڙ قوم آهيو (١٦٦).

قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَلُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ ﴿١٣٦﴾ قَالَ إِنِّي
 لَعَمْرُكَ مِنَ الْقَالِينَ ﴿١٣٧﴾ رَبِّ نَجِّنِي وَاهْلِي بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٨﴾ فَنجَّيْنَاهُ وَ
 أَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٣٩﴾ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿١٤٠﴾ ثُمَّ دَعَرْنَا الْأَخْرُسَ ﴿١٤١﴾
 وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ ﴿١٤٢﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
 وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٤﴾
 كَذَّبَ أَصْحَابُ الْمِرْثَلَةِ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤٥﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا
 تَتَّقُونَ ﴿١٤٦﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٧﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا
 وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٨﴾
 أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿١٤٩﴾ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ
 الْمُسْتَقِيمِ ﴿١٥٠﴾ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْنُوا فِي الْأَرْضِ
 مُفْسِدِينَ ﴿١٥١﴾ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّةَ الْأُولَى ﴿١٥٢﴾
 قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٥٣﴾ وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَ
 إِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿١٥٤﴾ فَاسْقُطْ عَلَيْنَا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ
 إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٥﴾ قَالَ رَبِّيَ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٦﴾ فَلَذَّبُوهُ
 فَأَخَذَهُمُ عَذَابٌ يَوْمَ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٧﴾

چيائون ته، اي لوط! جيڪڏهن نه رهندين ته ضرور لودائين (١٦٧). لوط چيو ته بيشڪ آءُ اوهان جي ڪم کان رنج آهيان (١٦٨). اي منهنجا پالڻهار! جيڪي (هو) ڪندا آهن، تنهن جي شر کان مونکي ۽ منهنجي گهر جي ڀاتين کي بچاءِ! (١٦٩). پوءِ کيس ۽ سندس مڙني ڀاتين کي بچايوسون (١٧٠). سواءِ (هڪڙيءَ) ٻيڙيءَ زال جي جا رهيلن مان هئي (١٧١). وري (انهن) ٻين جي پاڙ پئي سون (١٧٢). ۽ مٿن (پهڻن جو) مينهن وسايوسون، پوءِ ڊيچاريلن جو مينهن بچڙو آهي (١٧٣). بيشڪ هن ۾ وڏي نشاني آهي ۽ منجهائن گهڻا مڃڻ ورا نه هئا (١٧٤). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٧٥). (شهر) ايڪه وارن پيغمبرن کي ڪوڙو پانيو (١٧٦). جڏهن کين شيعب چيو ته، (الله کان) چو نه ٿا ڊڄو؟ (١٧٧). بيشڪ آءُ اوهان لاءِ امين پيغمبر آهيان (١٧٨). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٧٩). ۽ آءُ اوهان کان اُن (پيغام پهچائڻ) تي ڪو اجورو نه ٿو گهران، منهنجو اجورو رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٨٠). ماڻُ پورو ڀريو ۽ ڪسُ لائيندڙن مان نه ٿيو (١٨١). ۽ سئينءَ تارازيءَ سان توريو (١٨٢). ۽ ماڻهن کي سندن شيون گهٽ نه ڏيو ۽ ملڪ ۾ فسادي ٿي بگيڙ نه وجهو (١٨٣). ۽ انهيءَ (الله) کان ڊڄو جنهن اوهان کي ۽ اڳينءَ خلق کي خلقيو (١٨٤). چيائون ته تون رڳو جادو ڪيلن مان آهين (١٨٥). ۽ تون رڳو اسان جهڙو ماڻهو آهين ۽ بيشڪ اسين توکي ڪوڙن مان پائيندا آهيون (١٨٦). جيڪڏهن تون سچن مان آهين ته اسان تي آسمان مان ڪا چپ ڪيراءِ (١٨٧). (شيعب) چيو ته، جيڪي اوهين ڪندا آهيو، سو منهنجو پالڻهار چڱيءَ طرح ڄاڻندو آهي (١٨٨). پوءِ ان کي ڪوڙو پانيائون، تنهن ڪري پاڇي واري ڏينهن جي عذاب کين پڪڙيو. بيشڪ اهو وڏي ڏينهن جو عذاب هو (١٨٩).

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ١٩٠ وَإِنَّ رَبَّكَ
 لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ١٩١ وَإِنَّهُ لَنَزَّلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ١٩٢ نَزَلَ بِهِ
 الرُّوحُ الْأَمِينُ ١٩٣ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ بِلِسَانٍ
 عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ١٩٤ وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ١٩٥ أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةٌ أَنْ
 يَأْتِيَهُمْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْعِلَادِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ ١٩٦ وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَى بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ١٩٧
 فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ١٩٨ كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ
 الْمُجْرِمِينَ ١٩٩ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّى يَرُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ٢٠٠ فَيَأْتِيَهُمْ
 بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ٢٠١ فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ ٢٠٢
 أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ٢٠٣ أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ٢٠٤ ثُمَّ
 جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ٢٠٥ مَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمْتَعُونَ ٢٠٦
 وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ ٢٠٧ ذِكْرَى وَمَا كُنَّا
 ظَالِمِينَ ٢٠٨ وَمَا تَنَزَّلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ ٢٠٩ وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا
 يَسْتَطِيعُونَ ٢١٠ إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمْعَزُولُونَ ٢١١ فَلَا تَدْعُ مَعَ
 إِلَهِهَا الْآخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ٢١٢ وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ
 الْأَقْرَبِينَ ٢١٣ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ٢١٤

بيشڪ هن (احوال) ۾ (وڏي) نشاني آهي ۽ منجهانئن گهڻا مڃڻ وارا نه هئا (۱۹۰). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (۱۹۱). ۽ بيشڪ اهو (قرآن) جهانن جي پالڻهار کان لاڻل آهي (۱۹۲). ان کي روح الامين (يعني جبرئيل) لاڻو (۱۹۳). تنهنجيءَ دل تي (هن لاءِ) ته ڊيچاريندڙن مان ٿين (۱۹۴). (جو) پڌريءَ عربيءَ ٻوليءَ ۾ آهي (۱۹۵). ۽ بيشڪ سندس خبر اڳين صحيفن ۾ (الڪيل) آهي (۱۹۶). انهن لاءِ (اها) نشاني نه آهي ڇا ته، بني اسرائيلن جا عالم ان (جي حقانيت) ڄاڻن ٿا (۱۹۷). ۽ جيڪڏهن قرآن کي (عربن کان سواءِ ٻئي) ڪنهن عجميءَ تي نازل ڪريون ها (۱۹۸). پوءِ اهو مٿن پڙهي ها ته ان کي (به) مڃڻ وارا نه ٿين ها (۱۹۹). اهڙيءَ طرح گنهگارن جي دلين ۾ اهو (انڪار) وڌوسون (۲۰۰). ان تي (ايسين) ايمان نه آئيندا، جيسين ڏکوئيندڙ عذاب (نه) ڏسندا (۲۰۱). پوءِ اوچتو وٽن عذاب ايندو ۽ اهي بي خبر هوندا (۲۰۲). پوءِ چوندا ته اسين مهلت ڏنل ٿينداسون ڇا؟ (۲۰۳). پوءِ ڇو اسان جو عذاب تڪڙو گهرندا آهن؟ (۲۰۴). پوءِ ڏٺو اٿيئي ڇا ته جيڪڏهن کين ڪيئي ورهيه عيش ڪرڻ (جي مهلت) ڏيون (۲۰۵). وري وٽن اهو اچي جنهن جو انجام ڏنو پئي وين (۲۰۶). ته سندن آسودو هجڻ کائڻ ڪجهه نه تاريندو! (۲۰۷). ۽ اهڙي ڪنهن ڳوٺ کي ناس نه ڪيوسون، جنهن لاءِ ڊيچاريندڙ (نه) هئا (۲۰۸). نصيحت ڏيڻ لاءِ، ۽ اسين ظالم نه هياسون (۲۰۹). ۽ ان (قرآن) کي شيطانن نازل نه ڪيو آهي (۲۱۰). ۽ نڪي کين جڳائيندو آهي ۽ نڪي ڪري سگهندا آهن (۲۱۱). بيشڪ اهي (ملائڪن جي ڪلام) ٻڌڻ (جي جاءِ) کان پري ڪيل آهن (۲۱۲). تنهن ڪري الله سان گڏ ڪنهن ٻئي معبود کي نه سڏ، نه ته عذاب وارن مان ٿيندين (۲۱۳). ۽ پنهنجن ويجهن مائٽن کي ڊيچار (۲۱۴). ۽ مؤمنن مان جيڪو تنهنجي تابعداري ڪري، تنهن لاءِ پنهنجو بازو جهڪو ڪر (يعني نرمي ڪر) (۲۱۵).

فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢١٦﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ
 الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾ الَّذِي يَرِيكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقْلُبُكَ فِي السَّجْدَيْنِ ﴿٢١٩﴾
 إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ ﴿٢٢١﴾
 تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٢٢٢﴾ يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُهُمْ كَذِبُونَ ﴿٢٢٣﴾
 وَالشُّعْرَاءُ يُتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿٢٢٤﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ
 يَهِيمُونَ ﴿٢٢٥﴾ وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٢٦﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا
 وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا
 ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾ ع

سُورَةُ النَّمْلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○
 طَسَّ تِلْكَ آيَةُ الْفُرْقَانِ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١﴾ هُدًى وَبُشْرَى
 لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ
 هُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
 زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ﴿٤﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
 لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخَسَرُونَ ﴿٥﴾

پوءِ جيڪڏهن تنهنجي نافرمانِي ڪن ته چؤ ته، جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان بيشڪ آءٌ بيزار آهيان (٢١٦). ۽ انهيءَ غالب مهربان (الله) تي ڀروسو ڪر (٢١٧). جيڪو (تهجد وقت) تنهنجي اٿڻ مهل توکي ڏسي ٿو (٢١٨). ۽ سجدي ڪندڙن ۾ تنهنجو ڦرڻ به ڏسي ٿو (٢١٩). بيشڪ اهو ئي ٻڌندڙ ڄاڻيندڙ آهي (٢٢٠). اوهان کي سڌ (نه) ڏيان ڇا ته ڪنهن تي شيطان لهندا آهن؟ (٢٢١). سڀڪنهن پٽاڪيءَ گنهگار تي لهندا آهن (٢٢٢). جو ٻڌل (ڳالهه ان جي ڪن ۾ آئي) وجهندا آهن ۽ منجهانئن گهڻا ڪوڙا آهن (٢٢٣). ۽ گمراه (ماڻهو) ئي شاعرن جي تابعداري ڪندا آهن (٢٢٤). نه ڏٺو اٿيئي ڇا، ته، اهي هر ميدان ۾ حيران ٿيندا آهن (٢٢٥). ۽ بيشڪ اهي اهو چوندا آهن، جيڪي نه ڪندا آهن (٢٢٦). پر جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا ۽ الله کي گهڻو ساريائون ۽ (پنهنجي) ڏکونجڻ کان پوءِ بدلو ورتائون، (اهي گمراه نه آهن)، ۽ ظالم سگهوئي ڄاڻندا ته ڪهڙي موٽڻ جي هنڌ وري موٽندا! (٢٢٧).

سورة نمل مڪي آهي ۽ هن ۾ ٽيانوي
آيتون ۽ ست رڪوع آهن

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

طس، هي قرآن ۽ پڌري ڪتاب جون آيتون آهن (١). انهن مؤمنن لاءِ هدايت ۽ خوشخبري آهن (٢). جيڪي نماز پڙهندا آهن ۽ زڪوات ڏيندا آهن ۽ اهي آخرت تي (به) يقين رکندا آهن (٣). بيشڪ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن، تن لاءِ سندن ڪرتوت سينگارياسون، پوءِ اهي حيران رهندا آهن (٤). اهي اهي آهن جن لاءِ عذاب جي سختي آهي، اهي ئي آخرت ۾ ٿوئي وارا آهن (٥).

وَأَنَّكَ لَتَلَقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ٦ إِذْ قَالَ مُوسَى
لِأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَآتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ بَشِيرٍ قَبْسٍ
لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ٧ فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ
مَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَنَ اللَّهُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ٨ يُوسَى إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٩ وَالْقَصَصُ فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ
وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَوسَى لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ
الْمُرْسَلُونَ ١٠ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلْ حُسْنًا بَعْدَ سُوءٍ فَإِنِّي
غَفُورٌ رَحِيمٌ ١١ وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضًا مِنْ
غَيْرِ سُوءٍ ١٢ قَفْ فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا
قَوْمًا فَاسِقِينَ ١٣ فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا
سِحْرٌ مُبِينٌ ١٤ وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلُمًا وَعُلُوًّا
فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ١٥ وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ
سُلَيْمَنَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ عِبَادِهِ
الْمُؤْمِنِينَ ١٦ وَوَرِثَ سُلَيْمَنُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عُلِمْنَا
مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ١٧

۽ (اي پيغمبر) بيشڪ توکي حڪمت واري ڄاڻندڙ (الله) وٽان قرآن ڏنو وڃي ٿو (٦). (ياد ڪر!) جڏهن موسيٰ پنهنجي گهر جي ڀاتين کي چيو ته بيشڪ مون باه ڏني آهي. اجهو اوهان وٽ اتان ڪا خبر آئيندس يا اوهان وٽ (ڪو) مثل تانڊو آئيندس ته من اوهين پاڻ سيڪيو (٧). پوءِ جنهن مهل (باه) وٽ آيو (تنهن مهل) سڏيو ويو ته جو باه ۾ ۽ جو سندس چوگرد آهي، سو برڪت وارو ڪيو ويو آهي ۽ جهانن جو پالڻهار الله پاڪ آهي (٨). (چيو ويو ته) اي موسيٰ! بيشڪ (ڳالهه هيءَ آهي ته) آءُ الله غالب حڪمت وارو آهيان (٩). ۽ پنهنجيءَ لٺ کي اچل، پوءِ جنهن مهل ان کي چرندو ڏٺائين جڻڪ اها نانگ آهي (تنهن مهل) پني ڏيئي ڀڳو ۽ پوئتي نه موٽيو (چيوسون ته) اي موسيٰ! نه ڊڄ بيشڪ مون وٽ پيغمبر نه ڊڄندا آهن (١٠). پر جنهن ظلم ڪيو وري مدائيءَ کان پوءِ مٿي چڱائي ڪيائين ته بيشڪ (انهيءَ لاءِ) آءُ بخشڻهار مهربان آهيان (١١). ۽ پنهنجو هٿ پنهنجي گريبان ۾ گهيڙ ته بي عيب ڇمڪندڙ ٿي نڪري (انهن ٻن معجزن سان) جي نون معجزن ۾ (داخل) آهن، فرعون ۽ سندس قوم ڏانهن (وڃ). بيشڪ اهي بدڪار قوم آهن (١٢). پوءِ جنهن مهل اسان جون چٽيون آيتون وٽن پهتيون، (تنهن مهل) چيائون ته، هيءُ پڌرو جادو آهي (١٣). ۽ بي انصافيءَ ۽ وڌائيءَ کان انهن (نشانين) جو انڪار ڪيائون، حالانڪ سندن دليٰ انهن کي پڪ ڄاتو هو (ته الله جي طرف کان آيل آهن). پوءِ ڏس ته فسادين جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي (١٤). ۽ بيشڪ دائود ۽ سليمان کي علم ڏنوسون ۽ هنن چيو ته، سڀ سارا آهنهيءَ الله کي جڳائي جنهن پنهنجن گهڻن مؤمن ٻانهن تي اسان کي فضيلت ڏني آهي (١٥). ۽ سليمان دائود جو وارث ٿيو ۽ چيائين ته اي انسانو! اسان کي پڪين جي ٻولي سيڪاري ويئي آهي ۽ اسان کي سڀڪا نعمت ڏني ويئي آهي، بيشڪ اها ئي پڌري ڀلائي آهي (١٦).

وَحِشْرَ لُسُلَيْمٍ جُنُودُهُ مِنَ الْجِبِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَمُ يُزْعَوْنَ ①٤
حَتَّى إِذَا اتَّوَا عَلَى وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا
مَسْكِنَكُمْ لَا يَحْطِبَنَّكُمْ سُلَيْمٌ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ①٥
فَتَبَسَّ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ
نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا
تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ①٦
الطَّيْرِ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهُدَىٰ هَذًا أَمْ كَانِ مِنَ الْغَائِبِينَ ①٧
لَأُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوَلَا أَدَّبْتَهُ أُولَٰئِكَ يَتَّبِعُنِي بِسُلْطَنٍ
مُّبِينٍ ①٨ فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ تَحْطُ بِهِ وَ
جِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بِنَبَإٍ يَقِينٍ ①٩ إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ
وَأُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ②٠ وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا
يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ
فَصَدَّ هُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ②١ إِلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ
الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ
وَمَا تُعْلِنُونَ ②٢ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ②٣

۽ سليمان لاءِ جنن ۽ ماڻهن ۽ پڪين مان سندس لشڪر گڏ ڪيا ويا، پوءِ اُهي لڳو لڳ صفون ٻڌائي بيهاريا ويندا هئا (١٧). تانجو جڏهن ڪولين جي ميدان تي پهتا (تڏهن) هڪ ڪول چيو ته، اي ڪوليون! اوهين پنهنجن ٻرڙن ۾ گهڙو ته سليمان ۽ سندس لشڪر پنهنجي بي خبريءَ ۾ اوهان کي نه لتاڙين (١٨). پوءِ (سليمان) ان جي ڳالهائڻ کان مرڪي ڪليو ۽ چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي توفيق ڏي ته تنهنجي انهن نعمتن جو شڪر ڪريان، جي مون تي ۽ منهنجي ماءُ پيءُ تي ڪيون اٿئي ۽ (توفيق ڏيم) ته اهڙا چڱا ڪم ڪريان جن کان تون راضي ٿين ۽ مون کي پنهنجيءَ باجه سان پنهنجن صالحن ٻانهن ۾ داخل ڪر (١٩). ۽ پڪين جي جانچ پڙتال ڪيائين، پوءِ (هُدُءُ کي نه ڏسي ڪري) چيائين ته، مون کي ڇا (ٿيو) آهي، جو هُدهُءُ نه ٿو ڏسان يا هو غير حاضر آهي؟ (٢٠). ضرور سخت سزا ڏيندومانس يا ضرور ڪهندوسانس يا مون وٽ ڪو پڌرو دليل آهي (٢١). پوءِ گهڻو نه ترسيو ته (اچي) چيائين ته اهڙي خبر آندي اٿم جنهن جي تو کي ڪا سڌ نه هئي ۽ (شهر) سبا کان (هيءُ) پڪي خبر تو وٽ آندي اٿم (٢٢). بيشڪ مون هڪ عورت ڏني جا انهن تي بادشاهي ٿي ڪري ۽ کيس سڀ ڪا نعمت ڏني ويئي آهي ۽ ان کي وڏو تخت (به) آهي (٢٣). کيس ۽ سندس قوم کي الله کان سواءِ سڄ جي پوڄا ڪندو ڏٺم ۽ شيطان انهن لاءِ سندن ڪرتوت سينگاريا آهن ۽ کين (الله جي) واٽ کان جهليو اٿس، تنهن ڪري اهي هدايت نه ٿا لهن (٢٤). (اهي) انهيءَ الله کي سجدو ڇو نه ٿا ڪن، جو آسمانن ۽ زمين جون ڳجهيون شيون پڌريون ڪندو آهي؟ ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهيو سو (به) ڄاڻندو آهي (٢٥). الله (اهو آهي جو) ان کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نه آهي (اهو) وڏي عرش جو پالڻهار آهي (٢٦).

قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ۝ اذْهَبْ بِكِتَابِي
 هَذَا فَأَلْقِهْ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ۝ قَالَتْ
 يَا أَيُّهَا الْمَلَأُأَتَى الْقَى إِلَى كِتَابِ كَرِيمٍ ۝ إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمٍ وَإِنَّهُ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝ الْعَلُّوا عَلَيَّ وَأَتُونِي مُسْلِمِينَ ۝
 قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا
 حَتَّى تَشْهَدُونِ ۝ قَالُوا نَحْنُ أُولُو قُوَّةٍ وَأُولُوا بَأْسٍ شَدِيدَةٍ
 وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ۝ قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ
 إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً وَ
 كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ۝ وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنْظُرَ بِمَ
 يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ ۝ فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمٌ قَالَ أَتَيْدُونَنِ بِمَالٍ فَمَا
 أَتَيْنَ اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا آتَاكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ ۝ ارْجِعْ
 إِلَيْهِمْ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُمْ بَجْنُودُ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَخِرْجَتُهُمْ مِنْهَا
 أَذِلَّةً وَهُمْ صُغُرُونَ ۝ قَالِ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا
 قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ۝ قَالَ عَفَرْتُ مِّنَ الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ
 بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَّقَامِكِ ۝ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ۝

(سليمان) چيو ته، ڏسندا سين ته سچ چيو اٿيئي يا ڪوڙن مان آهين (٢٧). هيءُ منهنجو خط ڪٿي وڃ، پوءِ اهو انهن ڏانهن اچل، وري کانئن منهن ڦيراءِ، پوءِ ڏس ته ڇا ٿا ورندي ڏين؟ (٢٨). (بلقيس خط ڏسي) چيو ته، اي سردارو! مون ڏانهن مانائتو خط اچليو. ويو آهي (٢٩). بيشڪ اهو (خط) سليمان وٽان (ايل) آهي ۽ بيشڪ اهو الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع) آهي (٣٠). (هن مضمون سان لکيل آهي) ته منهنجي آڏو وڌائي نه ڪريو ۽ مون وٽ مسلمان ٿي اچو (٣١). (بلقيس وري) چيو ته، اي سردارو! منهنجي ڪم ۾ مون کي صلاح ڏيو، (آءٌ) ڪو ڪم ايسين نيريندڙ نه آهيان، جيسين اوهين حاضر (نه) ٿيندڙ (٣٢). چيائون ته، اسين زوراور ۽ ڏاڍا جنگي جوان آهيون ۽ معاملو تنهنجي حوالي آهي، پوءِ نهار ته ڇا ٿي حڪم ڪرين؟ (٣٣). چيائين ته بيشڪ بادشاهه جنهن مهل ڪنهن ڳوٺ ۾ گهرندا آهن، (تنهن مهل) ان کي اجازيندا آهن ۽ ان جي مانوارن کي بي مانو ڪندا آهن ۽ (سڀني بادشاهه) ائين ئي ڪندا آهن (٣٤). ۽ بيشڪ آءٌ انهن ڏانهن ڪا سوکڙي موڪليان ٿي، پوءِ ڏسان ته قاصد ڇا سان موٽن ٿا؟ (٣٥). پوءِ جنهن مهل سليمان وٽ (قاصد) آيو، (تنهن مهل سليمان) چيو ته، اوهين مون کي مال سان امداد ڪريو ٿا ڇا؟ پوءِ جيڪي مون کي الله ڏنو آهي، سو انهي کان پلو آهي، جيڪي اوهان کي ڏنو اٿس، بلڪ اوهين پنهنجن سوغاتن سان خوش ٿا ٿيو (٣٦). (سندن سوگڙين سميت) انهن ڏانهن موٽي وڃ، (اسين) بيشڪ اهڙا لشڪر وٽن آڻيندا سون، جن جي سامهون ٿيڻ جي انهن کي ڪا مجال نه هوندي ۽ ان هٿان کين بلڪل پيمانو ڪري ڪينداسون ۽ اهي ذليل هوندا (٣٧). (سليمان) چيو ته، اي سردارو! اوهان مان ڪو انهن جي مسلمان ٿي مون وٽ اچڻ کان اڳ سندس تخت مون وٽ آڻيندو؟ (٣٨). جن مان هڪڙي وڏي جن چيو ته، تون پنهنجي جاءِ تان ائين، تنهن کان اڳي آءٌ اهو تو وٽ آڻيندس ۽ بيشڪ آءٌ مٿس وڏو سگهارو معتبر آهيان (٣٩).

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ
 أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ
 هَذَا مِن فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَن
 شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ
 كَرِيمٌ ٢٠ قَالَ نَكَرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنظُرُ أَتَهْتَدِي أَمْ تَكُونُ
 مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ٢١ فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَلِكُنَا
 عَرْشُكَ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِن قَبْلِهَا وَ
 كُنَّا مُسْلِمِينَ ٢٢ وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِرِينَ ٢٣ قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ
 فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقِهَا قَالَتْ إِنَّهُ
 صَرْحٌ مَُّرْدٌّ مِّنْ قَوَارِيرٍ قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَ
 أَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ٢٤ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى
 ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ
 يَخْتَصِمُونَ ٢٥ قَالَ يُقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ
 الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ٢٦

(١٩) شخص جنهن وٽ ڪتاب مان علم هو، (تنهن) چيو ته، تنهنجي نگاهه جي توڙي ڏانهن موٽڻ کان اڳي آءُ اهو (تخت) تو وٽ آڻيندس. پوءِ جنهن مهل (سليمان) اهو پاڻ وٽ رکيل ڏٺو، (تنهن مهل) چيائين ته هيءُ منهنجي پالڻهار جي فضل مان آهي (هن لاءِ) ته مون کي پرکي ته شڪر ڪريان ٿو يا بي شڪري ڪريان ٿو ۽ جيڪو شڪر ڪندو سو رڳو پنهنجي (نفعي) لاءِ شڪر ڪندو ۽ جنهن بي شڪري ڪئي ته منهنجو پالڻهار بي پرواهه ڪرم ڪندڙ آهي (٤٠). (سليمان) چيو ته، اُن جي تخت کي اُن (جي آزمائش) لاءِ بدليو ته ڏسون ته سچائي ٿي يا انهن مان ٿئي ٿي، جيڪي نه سچاڻن؟ (٤١). پوءِ جنهن مهل (بلقيس) آئي (تنهن مهل) چيو ويو ته، تنهنجو تخت ههڙو آهي ڇا؟ چيائين ته هيءُ جڻڪ اهو ئي آهي ۽ هن کان اڳ (سليمان جي سچائيءَ بابت) اسان کي ڄاڻ ڏني وڃي هئي ۽ اسين حڪم مڃيندڙ آهيون (٤٢). ۽ الله کان سواءِ جنهن جي پوڄا ڪندي هئي، تنهن کان کيس (سليمان) جهليو، بيشڪ اها ڪافرن جي قوم مان هئي (٤٣). اُن کي چيو ويو ته، محلات ۾ گهڙ! پوءِ اها جنهن مهل ڏٺائين (تنهن مهل) اُن کي پاڻيءَ جو تلاءُ پانياڻين ۽ پنهنجن پٺن تان ڪپڙو لٽائين (سليمان) چيو ته، اها محلات شيشن سان جڙيل آهي. چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ مون پاڻ تي پاڻ ظلم ڪيو ۽ (هاڻي) جهانن جي پالڻهار الله کي سليمان سميت مڃيم (٤٤). ۽ بيشڪ ٿمود (قوم) ڏانهن سندن پاڻي صالح کي موڪليو سون ته الله جي عبادت ڪريو، پوءِ اهي اُن مهل به ٽوليون ٿي جهڳڙو ڪندا رهندا (٤٥). (صالح) چيو ته، اي منهنجي قوم! اوهين چڱائي کان اڳ برائيءَ جي تڪڙ جو ڪندا آهيو؟ الله کان بخشش ڇو نه ٿا گهرو ته من اوهان تي رحم ڪيو وڃي (٤٦).

قَالُوا أَظِيرُنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ قَالَ طِيرُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ بَلْ
 أَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴿٢٤﴾ وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ
 فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٢٥﴾ قَالُوا اتَّقَاسْمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَ
 أَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٢٦﴾
 وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يُشْعُرُونَ ﴿٢٧﴾ فَانْظُرْ كَيْفَ
 كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَا دَمَرْنَهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٢٨﴾ فَتِلْكَ
 بَيُوتُهُمْ خَاوِيَةٌ بِمَا ظَلَمُوا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾
 وَانْجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٣٠﴾ وَلَوْ طَآ إِذْ قَالَ
 لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٣١﴾ إِنِّي كُنتُ
 لَمُتَّائُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ
 تَجْهَلُونَ ﴿٣٢﴾ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوآلَ
 لُوطٍ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ ﴿٣٣﴾ فَانْجَيْنَاهُ وَ
 أَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَاهَا مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٤﴾ وَامْطَرْنَا
 عَلَيْهِمْ مَّطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٣٥﴾ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ
 عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ اللَّهُ خَيْرٌ مَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣٦﴾

چيائون ته، توکي ۽ تنهنجي سنگت کي نياڳو سمجهيوسون (صالح) چيو ته، اوهان جو نياڳ الله وٽ آهي، بلڪ اوهين پرکيل قوم آهيو (۴۷). ۽ (ان) شهر ۾ نو چڻا هئا جي ملڪ ۾ دڦيڙ وجهندا هئا ۽ ستارو نه ڪندا هئا (۴۸). انهن الله جو قسم پاڻ ۾ کڻي چيو ته، صالح کي ۽ سندس گهروارن کي راتاهو هڻي ماريون، وري سندس وارث کي ضرور چونڊاسين ته، (اسين) سندس گهروارن جي هلاڪ ٿيڻ مهل حاضر نه هئاسون ۽ بيشڪ اسين سڃا آهيون (۴۹). ۽ هنن هڪڙي قسم جو فريب ڪيو ۽ اسان (به) هڪڙي قسم جي رت رڻي ۽ آهي بي خبر هئا (۵۰). پوءِ (اي پيغمبر!) نهار ته سندن فريب جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي! جو اسان کين ۽ سندن ساريءَ قوم کي ناس ڪيو (۵۱). پوءِ انهيءَ سببان جو ظلم ڪيائون، اهي سندن گهر اجڙيل آهن، ڄاڻندڙ قوم لاءِ بيشڪ هن ۾ وڏي نشاني آهي (۵۲). ۽ جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري ڪئي تن کي بچايوسين (۵۳). ۽ لوط کي (موڪليو سون). جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين ته، اوهين بيحيائيءَ (جو ڪم) ڇو ڪندا آهيو ۽ اوهين ڏسندا (به) آهيو؟ (۵۴). اوهين زالن کي ڇڏي مردن ڏانهن شهوت سان ڇو ويندا آهيو؟ بلڪ اوهين جاهل قوم آهيو (۵۵). تڏهن سندس قوم جي ورندي رڳو هيءَ هئي ته، چيائون ته پنهنجي ڳوٺ مان لوط جي گهروارن کي تڙيو، ڇو ته اهي ماڻهو پاڪ هجڻ گهرندا آهن (۵۶). پوءِ کيس ۽ سندس گهروارن کي بچايوسون، سواءِ سندس زال جي، جنهن کي پوئتي رهيلن مان ٺهرايوسون (۵۷). ۽ مٿن مينهن وسايوسون، پوءِ ڊيڄاريلن جو مينهن بچڙو آهي (۵۸). (اي پيغمبر!) چئو ته، سڀ ساراھ الله کي جڳائي ۽ سندس انهن ٻانهن تي سلام هجي جن کي پسند ڪيائين. الله ڀلو آهي يا اهو جنهن کي (اهي الله جو) شريڪ بڻائيندا آهن؟ (۵۹).

اَمَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ لَكُمْ مِّنَ
 السَّمَاءِ مَآءً فَاَنْبَتْنَا بِهِ حَدَآئِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَّا كَانَ
 لَكُمْ اَنْ تُنْبِتُوْا شَجَرَهَا ؕ اِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ تَعْدِلُوْنَ ﴿٦٠﴾
 اَمَّنْ جَعَلَ الْاَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا اَنْهَارًا وَجَعَلَ
 لَهَا رَوَاسِيًّ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ؕ اِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ
 بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٦١﴾ اَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ
 وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْاَرْضِ ؕ اِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ
 قَلِيْلًا مَّا تَذَكَّرُوْنَ ﴿٦٢﴾ اَمَّنْ يَهْدِيْكُمْ فِي ظُلُمٰتِ الْبَرِّ وَالْ
 بَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيْحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهٖ ؕ
 اِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ تَعَالٰى اللّٰهُ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿٦٣﴾ اَمَّنْ يَبْدُوْا
 الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهُ وَمَنْ يَّرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ
 ؕ اِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ قُلْ هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٦٤﴾
 قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ
 وَمَا يَشْعُرُوْنَ اَبَآنَ يُبْعَثُوْنَ ﴿٦٥﴾ بَلْ اَدْرَاكَ عِلْمُهُمْ فِي
 الْاٰخِرَةِ ؕ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِّنْهَا ؕ بَلْ هُمْ مِّنْهَا عَمُوْنَ ﴿٦٦﴾

(نہ بلڪ پڇون ٿا تہ) اهو ڪير آهي، جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو ۽ اوهان لاءِ آسمان مان پاڻي وسايو؟ پوءِ ان سان (هر طرح جا) رونق وارا باغ ڄماياسون، انهن (باغن) جي وڻن جي ڄمڻ جي اوهان کي (ڪا سگهه) نه هئي. الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ بلڪ آهي (اهڙي) قوم آهن جو (سڌي رستي کان) ٿڙي هلندا آهن (۶۰). (نہ بلڪ پڇون ٿا تہ) زمين کي ٽڪاءُ وارو ڪنهن ڪيو؟ ۽ ان جي وچ ۾ نهرون (ڪنهن) پيدا ڪيون؟ ۽ مٿس جبل (ڪنهن) پيدا ڪيا؟ ۽ ٻن دريائن جي وچ ۾ (ڪنهن) اوٽ بڻائي؟ الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ بلڪ انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (۶۱). (نہ بلڪ پڇون ٿا تہ) پریشان حال جي دعا ڪير قبول ڪندو آهي جڏهن (هو) الله کي سڏيندو آهي ۽ (ڪير) تڪليف دور ڪندو آهي؟ ۽ اوهان کي زمين ۾ (ڪير اڳين جو) وارث ڪندو آهي؟ الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ اوهين گهٽ نصيحت وٺندا آهيو (۶۲). (نہ بلڪ پڇون ٿا تہ) اوهان کي بر ۽ بحر جي اونداھين ۾ ڪير (سڌو) رستو ڏيکاريندو آهي؟ ۽ پنهنجيءَ ٻاجھ (يعني مينهن) کان اڳ خوشخبري ڏيندڙ هوائن کي ڪير گهلائيندو آهي؟ الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ (ڪافر) جيڪي شريڪ مقرر ڪندا آهن، تن کان الله تمام مٿاهون آهي (۶۳). ڀلا نئين سر خلق ڪير بڻائيندو آهي؟ وري ٻيهر ان کي بڻائيندو. ۽ اوهان کي آسمان ۽ زمين مان ڪير روزي ڏيندو آهي؟ الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ (اي پيغمبر کين) چؤ تہ، جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ پنهنجي حجت آڻيو (۶۴). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ، آسمانن ۽ زمين ۾ جيڪي بہ آهن، سي الله کان سواءِ ڳجهہ نہ ڄاڻندا آهن ۽ نڪي ڄاڻندا آهن تہ ڪڏهن وري اٿارن (۶۵). بلڪ سندن ڄاڻپ آخرت (جي نسبت) ۾ عاجز ٿي پئي آهي، بلڪ آهي کانئس شڪ ۾ آهن، (نہ!) بلڪ ان (جي سمجھ) کان انڌا آهن (۶۶).

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاءُ نَا أَيْتَانَا
 لَمُخْرَجُونَ ﴿٦٧﴾ لَقَدْ وَعَدْنَا هَذَا نَحْنُ وَآبَاءُ نَا مِنْ
 قَبْلُ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾ قُلْ سِيرُوا
 فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٦٩﴾
 وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿٧٠﴾
 وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٧١﴾ قُلْ
 عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٧٢﴾
 وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا
 يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا
 يُعْلِنُونَ ﴿٧٤﴾ وَمِمَّا مِنْ غَايِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ الْآفِي
 كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٧٥﴾ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقْضُ عَلَى بَنِي
 إِسْرَءِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾ وَإِنَّهُ
 لَهْدَى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ إِنَّ رَبَّكَ
 يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾
 فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٧٩﴾

۽ ڪافر چوندا آهن ته، جڏهن اسين مٽي ٿيندا سون ۽ اسان جا پيءُ ڏاڏا (به، تڏهن به) اسين وري قبرن مان ڪڍياسون ڇا؟ (۶۷). بيشڪ اسان کي ۽ اسان جي پيءُ ڏاڏن کي هن کان اڳ انهيءَ (ڳالهه) جو انجام ڏنو ويو آهي. هيءُ رڳو اڳين جون آکاڻيون آهن (۶۸). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته، زمين ۾ گهمو ۽ ڏسو ته گنهگارن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي هئي (۶۹). ۽ (اي پيغمبر!) مٿن ڏک نه ڪر ۽ سندن فريب ڪرڻ کان خفتگيءَ ۾ نه ره (۷۰). ۽ چوندا آهن ته جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته اهو انجام ڪڏهن ٿيندو (۷۱). (ڪين) چؤ ته، جيڪي تڪڙو گهرندا آهيو، تنهن مان ڪجهه متان اوهان جي پٺيءَ پويان (ويجهو) هجي (۷۲). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ماڻهن تي فضل ڪرڻ وارو آهي، پر گهڻا ماڻهو شڪر نه ڪندا آهن (۷۳). ۽ سندن سينا جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي پٿرو ڪندا آهن، سو تنهنجو پالڻهار بيشڪ ڄاڻندو آهي (۷۴). ۽ آسمان ۽ زمين ۾ اهڙي ڪا (شيءَ) ڳجهي نه آهي، جا پٿري ڪتاب ۾ (لکيل) نه آهي (۷۵). بيشڪ هيءُ قرآن بني اسرائيلن کي گهڻيون آهي ڳالهيون بيان ڪندو آهي، جن بابت آهي تڪرار ڪندا هئا (۷۶). ۽ بيشڪ اهو مومنن لاءِ هدايت ۽ باجهه آهي (۷۷). بيشڪ تنهنجو پالڻهار پنهنجي حڪم سان سندن وچ ۾ نبيرو ڪندو ۽ اهو غالب ڄاڻندڙ آهي (۷۸). پوءِ (اي پيغمبر! تون) الله تي ڀروسو ڪر، بيشڪ تون پٿري سچي (دين) تي آهين (۷۹).

إِنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تَسْمِعُ الْقُمْمَ الدُّعَاءَ إِذَا
 وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ۝^{٨٠} وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُمَىٰ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ
 إِنْ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ۝^{٨١} وَ
 إِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ
 تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ۝^{٨٢} وَ
 يَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُكَذِّبُ
 بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ۝^{٨٣} حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ أَكْذَبْتَهُمْ
 بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا عِلْمًا أَمَّا ذَاكُنْتُمْ تُعَمَلُونَ ۝^{٨٤}
 وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ۝^{٨٥}
 أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لَيْسَكُنَا فِيهِ وَالنَّهَارُ مُبْصِرًا
 إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۝^{٨٦} وَيَوْمَ يُنْفَخُ
 فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
 إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ۝^{٨٧} وَكُلُّ أَتَوَةٍ ذَخِيرٌ ۝^{٨٨} وَتَرَى الْجِبَالِ
 تَحْشَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ ۝^{٨٩} صُنْعَ اللَّهِ
 الَّذِي أَتَقَنَ كُلُّ شَيْءٍ ۝^{٩٠} إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ۝^{٩١}

بيشڪ تون نڪي مٿن کي ٻڌائي سگهندين ۽ نڪي ٻوڙن کي سڏ ٻڌائي
 سگهندين، جڏهن (هو) ٻئي ڏيئي ڦرن (۸۰). ۽ نڪي تون انڌن کي سندس
 گمراهيءَ کان (موٽڻ لاءِ) سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهين (تون) رڳو انهيءَ کي
 ٻڌائيندين جيڪو اسان جي آيتن تي ايمان آڻيندو، پوءِ اُهي فرمانبردار
 آهن (۸۱). ۽ جڏهن مٿن (عذاب جو) انجام لازم ٿيندو، (تڏهن) انهن
 لاءِ هڪ جانور زمين مان ڪينداسون، جو ساڻن ڳالهائيندو، انهيءَ ڪري
 جو ماڻهو اسان جي آيتن تي يقين نه رکندا هئا (۸۲). ۽ انهيءَ ڏينهن، جو
 سڀڪنهن امت مان اهڙي ٽولي کي کڙو ڪندا سون، جنهن اسان جي آيتن
 کي ڪوڙو ڄاتو ٿي، پوءِ اُهي (هڪ ٻئي جي پهچڻ تائين) بيهاريا
 ويندا (۸۳). تانجو جڏهن (سڀ) ايندا (تڏهن الله) چوندو ته، اوهان
 منهنجين آيتن کي ڇو ڪوڙو ڄاتو هو؟ ۽ انهن کي اوهان سمجهو به نه
 هيو يا (چئو ته) اوهان ڪهڙو ڪم ڪيو ٿي؟ (۸۴). ۽ سندن ظلم
 ڪرڻ سببان مٿن (عذاب جو) انجام لازم ٿي چڪو، پوءِ اُهي (ماڻهو)
 ڳالهائي نه سگهندا (۸۵). نه ڏٺو اٿن ڇا ته، اسان رات کي (هن لاءِ) پيدا
 ڪيو ته منجهس آرام وٺڻ ۽ ڏينهن کي روشن (بڻايوسون) بيشڪ هن ۾
 مڃيندڙ قوم لاءِ (منهنجي قدرت جون) نشانيون آهن (۸۶). ۽ (ياد ڪريو)
 جنهن ڏينهن صور ۾ ڦوڪبو (تنهن ڏينهن) جيڪي آسمانن ۾ آهن ۽
 جيڪي زمين ۾ آهن، سي سڀئي گهٻرائيندا، پر جن لاءِ الله گهريو آهي،
 (سي نه گهٻرائيندا) ۽ سڀڪو وٽس عجز انڪساري سان ايندو (۸۷). ۽
 تون جبلن کي ڏسين ٿو، انهن کي (زمين ۾) جميل ڀانئين ٿو؟ حالانڪ
 اُهي ڪڪرن جي هلڻ وانگر هلندا (اها انهيءَ) الله جي ڪاريگري آهي،
 جنهن سڀڪنهن شيءِ کي پڪو ڪري جوڙيو آهي، بيشڪ جيڪي
 ڪندا آهيو، تنهن جي اهو خبر رکندڙ آهي (۸۸).

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِّنْ فَزَعٍ يَوْمَئِذٍ
 آمِنُونَ^{٨٩} وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ
 تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ^{٩٠} إِنَّمَا أَمْرُهُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ
 الْبَلَدَةِ الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأَمْرُهُ أَنْ أَكُونَ مِنَ
 الْمُسْلِمِينَ^{٩١} وَأَنْ أَتْلُو الْقُرْآنَ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ
 وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ^{٩٢} وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 سَيْرُكُمْ إِلَيْهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ^{٩٣}

سُورَةُ الْقَصَصِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

طَسَمَ^١ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ^٢ نَتْلُو عَلَيْكَ مِنْ نَّبَأِ
 مُوسَىٰ وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ^٣ إِنَّ فِرْعَوْنَ
 عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضِعُّ طَائِفَةٌ
 مِنْهُمْ يَذِيبُهُ أِبْنَاؤُهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ
 الْمُفْسِدِينَ^٤ وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا
 فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ^٥

جيڪو نيڪي آڻيندو، تنهن لاءِ ان کان پلو (بدلو) آهي ۽ اهي ان ڏينهن جي گهٻرائڻ کان امن وارا هوندا (۸۹). ۽ جيڪي گناهه آڻيندا تن جا منهن باهه ۾ اونڌا ڪري وجهبا (چيو ويندن) ته جيڪي ڪندا هيٺ، تنهن کان سواءِ ٻيو ڪو بدلو نه ٿو ڏجي (۹۰). (اي پيغمبر چئو ته) مون کي ته (هيءُ) حڪم ڪيل آهي ته هن شهر (مڪي) جي مالڪ جي عبادت ڪريان، جنهن ان کي تعظيم وارو ڪيو ۽ ۽ سڀڪا شيءِ سندس آهي ۽ مون کي حڪم ڪيل آهي ته مسلمانن مان هجان (۹۱). ۽ (هيءُ) قرآن پڙهان، پوءِ جيڪو هدايت وارو ٿيو سو رڳو پاڻ لاءِ هدايت وارو ٿئي ٿو ۽ جيڪو گمراه ٿيو ته چؤ ته آءٌ رڳو ڊيچاريندڙ آهيان (۹۲). ۽ چؤ ته، سڀ ساراهه الله کي جهڳاڻي، (اهو) اوهان کي پنهنجيون نشانينون سگهو ڏيکاريندو، پوءِ جن کي (اوهين) سڃاڻيندو ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن کان اوهان جو پالڻهار بي خبر نه آهي (۹۳).

سورة قصص مڪي آهي ۽ هن ۾ اناسي
آيتون ۽ نو رکوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

طسم (۱). هيءُ پڌري ڪتاب جون آيتون آهن (۲). (اي پيغمبر!) موسيٰ ۽ فرعون جو ڪجهه احوال مؤمن ماڻهن (جي ٻڌائڻ) لاءِ توکي سچيءَ طرح پڙهي ٻڌايون ٿا (۳). بيشڪ فرعون ملڪ ۾ وڏائي ڪئي هئي ۽ ان جي رهڻ وارن کي توليون توليون ڪري ڇڏيون هيائين، منجهانئن هڪ ٽوليءَ کي هيٺو ڪيو هيائين، جو سندن پٽ ڪهندو هو ۽ سندن ڌيرون جيئريون ڇڏيندو هو. بيشڪ اهو فسادين مان هو (۴). ۽ گهريوسون ته جن کي ملڪ ۾ هيٺو ڪيو ويو هو، تن تي احسان ڪريون ۽ کين اڳواڻ بڻايون ۽ کين وارث ڪريون (۵).

وَنُكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنَرَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا
مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ
أَرْضِعِيهِ فَإِذَا اخْضَتْ عَلَيْهِ فَالْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا
تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكَ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾
فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ
فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ ﴿٨﴾ وَقَالَتِ
أُمُّرَاتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتْ عَيْنِي لِي وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ ۖ
عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾
وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَرِغًا ۖ إِنَّ كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ
لَوْلَا أَنَّ رَبَّنَا عَلَّىٰ قَلْبَهَا لَتَكُونُ مِنَ الْمُنْذَرِينَ ﴿١٠﴾
وَقَالَتِ لَاحْتِهِ قُصِّيهٖ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿١١﴾ وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ
هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ
نَاصِحُونَ ﴿١٢﴾ فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَىٰ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ
وَلِتَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

۽ ڪين ملڪ ۾ دٻڊڻو ڏيون ۽ فرعون ۽ هامان ۽ سندن لشڪرن کي انهن (هيٺن) کان اها (ڳالهه) ڏيکاريون جنهن کان ڊڄندا هئا (۶). ۽ موسيٰ جي ماءُ ڏانهن الهام ڪيو سون ته انکي کير پيارا! پوءِ جڏهن مٿس خطرو پائڻين تڏهن کيس درياءَ ۾ اچلج ۽ نڪي ڊجج ۽ نڪي غمگين ٿج، ڇو ته اسين کيس تو ڏانهن ورائڻ وارا آهيون ۽ کيس پيغمبرن مان ڪرڻ وارا آهيون (۷). پوءِ فرعون جي گهراڻي وارن ان کي ڪٿي ورتو ته (نيٺ) انهن لاءِ ويري ۽ ڏک (جو سبب) ٿئي. يقيناً فرعون ۽ هامان ۽ سندن لشڪر خطا ڪندڙ هئا (۸). ۽ فرعون جي زال چيو ته، هيءُ ڇوڪر منهنجي لاءِ ۽ تنهنجي لاءِ اکين جو نار آهي! ان کي نه ڪهڙو! من اسان کي فائدو ڏئي يا کيس پٽ ڪريون ۽ آهي (ان حال جي حقيقت) نه ڄاڻندا هئا (۹). ۽ موسيٰ جي ماءُ جي دل بي قرار ٿي. اها ان راز کي ظاهر ڪرڻ تي هئي، جيڪڏهن سندس دل کي اسين مضبوط نه ڪريون ها! (هن لاءِ) ته يقين ڪندڙن مان ٿئي (۱۰). ۽ موسيٰ جي پيٽ کي چيائين ته، سندس پيرو ڪڍ. پوءِ (اها) ان کي پري کان ڏسندي رهي ۽ انهن نه ٿي ڄاتو (۱۱). ۽ (پيٽس جي پهچڻ کان) اڳ مٿس دائين جو کير حرام ڪيو سون، پوءِ پيٽس چيو ته (آءُ) اوهان کي اهڙو گهراڻو ڏسيان جو (آهي) اوهان جي پاران ان جي سنڀال ڪن؟ ۽ آهي ان جا گهڻ گهرا هجن (۱۲). پوءِ کيس سندس ماءُ ڏانهن وري پهچايو سون ته سندس اکيون ٽرن ۽ غمگين نه ٿئي ۽ (هيءُ به) ڄاڻي ته بيشڪ الله جو انجام سچو آهي، پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (۱۳).

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ اتَّيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ١٣ وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينٍ غَفْلَةٍ مِّنْ
أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَٰذَا
مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتَنَّاخَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ
عَدُوِّهِ فَوَكَّزَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ ۖ قَالَ هَٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ
إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ ١٥ قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي
فَغَفَرَ لَهُ ۖ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ١٦ قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَىٰ
فَلَن أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْجَٰرِمِينَ ١٧ فَاصْبِرْ فِي الْمَدِينَةِ خَافِيًا
يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُ ۖ قَالَ
لَهُ مُوسَىٰ إِنَّكَ لَعَوِيٌّ مُّبِينٌ ١٨ فَلَمَّا أَنُ ارَادَ أَنْ يَبْطِشَ
بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَّهُمَا قَالَ يَمُوسَىٰ أَرِيدُ أَنْ تُقَاتِلَنِي
كَمَا قَاتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ ۖ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا
فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ١٩ وَجَاءَ
رَجُلٌ مِّنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَىٰ ۚ قَالَ يَمُوسَىٰ إِنَّ الْمَلَأَ
يَأْتِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنِّي لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ ٢٠

۽ جنهن مهل پنهنجي جوانيءَ کي پهتو ۽ پختو ٿيو (تنهن مهل) کيس دانائي ۽ علم ڏنو سون ۽ اهڙيءَ طرح پلارن کي (چڱو) بدلو ڏيندا آهين (۱۴). ۽ (موسيٰ) شهر ۾ اتي جي رهاڪن جي غفلت جي وقت ۾ گهڙيو، پوءِ اتي به مڙس پاڻ ۾ وڙهندا ڏٺائين، هي (هڪڙو) سندس قوم مان هو، ۽ هي (ٻيو) سندس ويريءَ (فرعون جي قوم) مان هو ۽ پوءِ جيڪو سندس قوم مان هو، تنهن انهيءَ تي همراهي گهري جيڪو سندس ويريءَ (جي قوم) مان هو، پوءِ موسيٰ ان کي مک هڻي ۽ ان کي پورو ڪيائين، چيائين ته، هيءُ شيطان جي ڪم مان آهي. بيشڪ اهو پٿرو گمراه ڪندڙ ويري آهي (۱۵). چيائين ته، اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ مون پاڻ تي ظلم ڪيو، تنهن ڪري مون کي بخش، پوءِ کيس بخشيائين، بيشڪ اهو ئي بخشڻهار مهربان آهي (۱۶). چيائين ته، اي منهنجا پالڻهار! جيڪو مون تي فضل ڪيو ائين تنهن سببان ڏوهارين جو مددگار ڪڏهن نه ٿيندس (۱۷). پوءِ صبح ٿيندي شهر ۾ ڊڄندو خبرون جاپيندو رهيو ته اوچتو جنهن ڪالهه کائس مدد گهري هئي، تنهن کائس (وري) رڙ ڪري مدد گهري. موسيٰ کيس چيو ته بيشڪ تون صفا بي راهو آهين (۱۸). پوءِ جيڪو ٻنهي جو ويري هو تنهن ڏانهن (موسيٰ) جنهن مهل هٿن ڊگهيڻ جو ارادو ڪيو، (تنهن مهل فرياد ڪندڙ موسيٰ کي پاڻ تي سنبريل سمجھي) چيو ته، اي موسيٰ جيئن ڪالهه هڪڙي ماڻهوءَ کي ماريو ۽ تين مون کي (به) مارڻ جو ارادو ڪرين ٿو ڇا؟ ملڪ ۾ جابر ٿيڻ کان سواءِ تنهنجو ٻيو ڪو ارادو نه آهي ۽ تون سڌاريندڙن مان پنهنجو هجڻ نه ٿو گهرين (۱۹). ۽ هڪ مڙس شهر جي پرين پاسي کان ڊوڙندو آيو ۽ چيائين ته، اي موسيٰ! بيشڪ (هتان جا) سردار تو لاءِ رت ڪن ٿا، ته توکي ڪهن، تنهن ڪري تون نڪر بيشڪ آءُ تو لاءِ خير گهرندڙن مان آهيان (۲۰).

فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ^{٢١}
وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ
السَّبِيلِ^{٢٢} وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ
النَّاسِ يَسْقُونَ هُوَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ
قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءُ وَأَبُونَا
شَيْخٌ كَبِيرٌ^{٢٣} فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي
لَمَّا آنَزَلْتَنِي إِلَى مَدْيَنَ وَجَدْتُ خَيْرَ فَقِيرٍ^{٢٤} فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى
اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا
فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ لَا تَنْتَفِتْ^{٢٥} فَخَوَّتْ مِنْ
الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ^{٢٦} قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ
مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ^{٢٧} قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ
إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَنِي حَبِيرٌ فَإِنْ أَمْسَكْتَ
عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكَ عَلَيْكَ تُسْجِدُنِي إِنْ
شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ^{٢٨} قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجْلَيْنِ
قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ^{٢٩}

پوءِ (موسيٰ) ڊڄندو بڄندو اُن (شهر) مان نڪتو، چيائين ته، اي منهنجا پالڻهار! ظالمن جي قوم کان مون کي بچاءِ (۲۱). ۽ جنهن مهل مدين (شهر) جي طرف منهن ڪيائين (تنهن مهل) چيائين ته، اميد اٿم ته منهنجو پالڻهار مون کي سڌي واٽ ڏيکاريندو (۲۲). ۽ جنهن مهل مدين جي ٿر تي پهتو (تنهن مهل) اُن تي ماڻهن جي هڪ ٽولي (جانورن کي) پاڻي پياريندي ڏٺائين ۽ انهن کان سواءِ ٻه عورتون (به پنهنجو ڌڻ پاڻي پيئڻ کان) جهلينديون ڏٺائين (موسيٰ) چيو ته، اوهان جو ڇا معاملو آهي؟ چيائون ته (اسين) ايسين (پنهنجي ڌڻ کي پاڻي) نه پيارينديون سون، جيسين ڌنار (پنهنجا جانور پياري نه) موتائين ۽ اسان جو پيءُ وڏو بيڙو آهي (۲۳). پوءِ انهن (جي ڌڻ) کي پاڻي پياريائين، وري (ويهڻ لاءِ) چانو ڏانهن ڦريو، پوءِ چيائين ته، اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ جيڪي مون ڏانهن چڱائيءَ مان موڪلين تنهن لاءِ آءٌ محتاج آهيان (۲۴). پوءِ منجهائن هڪڙي لڄ سان گهمندي وٽس آئي، چيائين ته منهنجو پيءُ توکي هن لاءِ سڌي ٿو ته جيڪو اسان (جي ڌڻ) کي پاڻي پياريشي تنهن جي مزوري توکي ڏئي. پوءِ جنهن مهل وٽس آيو ۽ سڄو قصو وٽس بيان ڪيائين، (تنهن مهل شعيب) چيو ته، ڊڄ نه (هاڻي) ظالم قوم کان بچي نڪتين (۲۵). منجهائن هڪ چيو ته، ابا هن کي مزور ڪري رک، ڇو ته ڀلو (نوڪر) جنهن کي مزور رکين اهو آهي جو سگهارو اعتبار جوڳو هجي (۲۶). (شعيب) چيو ته، منهنجو ارادو آهي ته هنن پنهنجن ٻن ڌيئرن مان هڪڙي هن شرط تي توکي پرڻايان ته اٺ سال منهنجي مزوري ڪرين ۽ جيڪڏهن تون ڏهه (ورهيه) پورا ڪندين ته اهو تنهنجي طرفان (احسان) آهي ۽ آءٌ تو تي (ڪا) سختي ڪرڻ نه ٿو گهران، جيڪڏهن الله گهريو ته مون کي خير خواهن مان ڏسندين (۲۷). (موسيٰ) چيو ته، منهنجي ۽ تنهنجي وچ ۾ اهو (انجام) آهي، انهن ٻنهي مدتن مان جيڪا به پوري ڪريان ته مون تي ڪو زور بار نه هوندو ۽ جيڪي چئون ٿا، تنهن تي الله شاهد (ڪافي) آهي (۲۸).

فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ
الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا عَلَيَّ أَتِيكُمْ
مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٢٩﴾
فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ
الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يُمُوسَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٠﴾
وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَاها تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى
مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يُمُوسَى أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ
الْآمِنِينَ ﴿٣١﴾ أَسْلَكَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخَرُّجَ بَيْضَاءَ مِنْ
غَيْرِ سُوءٍ وَاضْمَمَ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذُنُوبُهُ أُنْزِلَتْ
مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٣٢﴾
قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿٣٣﴾
وَإِنِّي هَارُونَ هُوَ أَقْصَىٰ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسِلْهُ مَعِيَ رِدْءًا
يَصْدَقْنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿٣٤﴾ قَالَ سَنُنْذِرُ
عَصْدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ
إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا أَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ ﴿٣٥﴾

پوءِ جنهن مهل موسيٰ (اها) مدت پوري ڪئي ۽ پنهنجي گهروارن کي وٺي هليو، (تنهن مهل وچ رستي ۾ ڪوه) طور جي پاسي ڏانهن باهه ڏنائين، پنهنجي گهروارن کي چيائين ته، ترسو بيشڪ مون باهه ڏئي آهي، اميد اٿم اٿان ڪا خبر يا ڪو باهه جو ٿانڊو اوهان وٽ آئيندس ته من اوهين پاڻ سيڪيو (۲۹). پوءِ جڏهن انهيءَ (باهه) وٽ آيو (تڏهن) ميدان جي سڄيءَ ۾ کان مبارڪ جاءِ ۽ وڻ مان سڏيو ويو ته، اي موسيٰ! بيشڪ آءٌ جهانن جو پالڻهار الله آهيان (۳۰). ۽ تون پنهنجي لٽ اچل، پوءِ جنهن مهل ان کي چرندو ڏٺائين ته ڇٽڪه اها نانگ آهي، (تنهن مهل) پٺيڙو ٿي ڦريو ۽ پوئتي نه موٽيو (چيوسون ته) اي موسيٰ! اوري اچ ۽ نه ڊڄ، جو بيشڪ تون امن وارن مان آهين (۳۱). پنهنجو هٿ گريبان ۾ وجهه ته بي عيب چمڪندڙ ٿي نڪري ۽ خوف کان (تسلي ٿيڻ لاءِ) پنهنجون ٻانهون پاڻ ڏانهن ملائي، پوءِ اهي ٻئي حجتون فرعون ۽ سندس لشڪر ڏانهن تنهنجي پالڻهار (جي طرف) کان آهن، بيشڪ اهي بدڪار ماڻهو هئا (۳۲). چيائين ته، اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ منجهائن هڪ شخص کي مون ماريو آهي، تنهن ڪري آءٌ پنهنجي مارجڻ کان ڊڄان ٿو (۳۳). ۽ منهنجو ڀاءُ هارون مون کان (زبان جي ڪري) وڌيڪ چٽو ڳالهائيندڙ آهي، تنهن ڪري ان کي مون سان مدد ڏيندڙ ڪري موڪل ته منهنجي تصديق ڪري، ڇو ته آءٌ پنهنجي ڪوڙي ٿيڻ کان ڊڄان ٿو (۳۴). (الله) چيو ته، سگهو تنهنجا بازو تنهنجي ڀاءُ سان مضبوط ڪنداسون ۽ اوهان کي غلبو ڏينداسون، پوءِ (اهي) اوهان ڏانهن (اڏاءُ لاءِ) پهچي نه سگهندا، اسان جي معجزن سببان، اوهين ٻئي ۽ جيڪي اوهان جي پٺيان لڳا، سي غالب رهندا (۳۵).

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ
 مُفْتَرًى وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ٣٦ وَقَالَ
 مُوسَى رَبِّي أَعْلَمُ بِمَن جَاءَ بِالْهُدَى مِنْ عِنْدِهِ وَمَن تَكُونُ
 لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ٣٧ وَقَالَ فِرْعَوْنُ
 يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي
 يَهَامُنُ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَلْ لِّي صَرْحًا لَّعَلِّي أَطْلِعُ إِلَى
 إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ٣٨ وَاسْتَكَبَرَ
 هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُم إِلَيْنَا
 لَا يُرْجَعُونَ ٣٩ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ
 فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ٤٠ وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً
 يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ لَا يُنصَرُونَ ٤١
 وَاتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ هُمْ
 مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ٤٢ وَلَقَدْ اتَّيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ
 مِن بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى بِصَافِرٍ
 لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ٤٣

پوءِ جنهن مهل موسيٰ اسان جي پٽرن معجزن سان وٽن آيو، (تنهن مهل) چيائون ته هي رڳو هٿرادو جادو آهي ۽ اها ڳالهه پنهنجن پهرين پيءُ ڏاڏن ۾ نه ٻڌي سون (۳۶). ۽ موسيٰ چيو ته، منهنجو پالڻهار انهيءَ کي وڌيڪ ڄاڻندو آهي، جنهن وٽائين هدايت آندي آهي ۽ جنهن لاءِ (آخرت ۾ موچاري) عاقبت جو گهر آهي، بيشڪ ظالم نه ڇٽندا (۳۷). ۽ فرعون چيو ته، اي (منهنجا) سردارو! مون اوهان لاءِ پاڻ کان سواءِ ڪو ٻيو معبود نه ڄاتو آهي، پوءِ اي هاماڻ! مون لاءِ سرن جو (ڪورو) ٻار، پوءِ مون لاءِ هڪ ماڙي بڻاءِ ته من موسيٰ جي معبود ڏانهن نهاريان ۽ آءٌ بيشڪ کيس ڪوڙن مان پانيان ٿو (۳۸). ۽ اُن (فرعون) ۽ سندس لشڪرن ناحق ملڪ ۾ وڌائي ڪئي ۽ پانيائون ته اهي اسان ڏانهن نه موٽائبا (۳۹). پوءِ کيس ۽ سندس لشڪرن کي پڪڙيوسون، پوءِ کين سمنڊ ۾ اچليوسون، پوءِ ڏس ته ظالمن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي! (۴۰). ۽ اسان اُهي (دوزخين جا اڳواڻ) بڻايا جو (ماڻهن کي) باهه ڏانهن سڏيندا هئا ۽ قيامت جي ڏينهن مدد نه ڏين (۴۱). ۽ هن دنيا ۾ لعنت سندن پوڻتان لاتي سون ۽ قيامت جي ڏينهن اُهي بچڙن مان هوندا (۴۲). ۽ بيشڪ موسيٰ کي ڪتاب ڏنوسون، اُن کان پوءِ جو پهرين جڳن کي هلاڪ ڪيوسون جو (اُهو) ماڻهن لاءِ چٽو دليل ۽ هدايت ڪندڙ ۽ ٻاجه هو ته من اُهي نصيحت وٺن (۴۳).

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا
كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٣٤﴾ وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ
الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا
وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٣٥﴾ وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا
وَلَكِن رَّحْمَةً مِّن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَتْهُمْ مِّنْ نَّذِيرٍ
مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٣٦﴾ وَلَوْلَا أَن تُصِيبَهُمُ
مُّصِيبَةٌ يَمَاقِدَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ
إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٧﴾ فَلَمَّا
جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا
أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوْ لَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ
قَالُوا سِحْرٌ تَظَاهَرْنَا سَوْ قَالُوا إِنَّا بِكُمْ لِكُفْرُونَ ﴿٣٨﴾
قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِندِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا أَتَّبِعُهُ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٩﴾ فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّهُمَا
يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ
هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝

۽ (اي پيغمبر! تون تڏهن) آلهندي پاسي کان نه هئين، جڏهن موسي ڏانهن وحي موڪليو سون ۽ نڪي (تون اتي) حاضرين مان هئين (۴۴). پر ڪيترائي جڳ (موسيٰ کان پوءِ) پيدا ڪياسون، پوءِ مٿن مدت ڊگهي گذري، ۽ نڪي (تون) مدين وارن ۾ رهندڙ هئين جو اسان جون آيتون کين پڙهي ٻڌائين ٿي پر اسين (پيغمبرن کي) موڪليندا رهياسون (۴۵). ۽ نڪي (تون ڪوه) طور جي پاسي هئين جڏهن (موسيٰ کي) سڏيوسون، پر تنهنجي پالڻهار جي ٻاجه تو تي (هن لاءِ ٿي) آهي ته تون انهي قوم کي ڊيچارين، جن وٽ توکان اڳ ڪو ڊيچاريندڙ نه آيو ته من آهي نصيحت وٺن (۴۶). ۽ جيڪڏهن ائين نه هجي ها ته سندن هٿن جيڪي اڳي موڪليو آهي، تنهن جي سبب انهن تي جڏهن مصيبت پهچي، تڏهن (متان) چون ته اي اسان جا پالڻهار! اسان ڏانهن ڪو پيغمبر ڇو نه موڪليئي ته تنهنجي آيتن جا تابعدار بڻجون ها ۽ مؤمنن مان هجون ها (ته تو کي نه موڪليون ها) (۴۷). پوءِ جنهن مهل اسان وٽان انهن وٽ سچو (وحي) آيو، (تنهن مهل) چوڻ لڳا ته، جهڙو (معجزو) موسيٰ کي ڏنو ويو، تهڙو هن پيغمبر کي ڇو نه ڏنو ويو آهي، جيڪي اڳي موسيٰ کي ڏنو ويو، تنهن جو انڪار نه ڪيو اٿن ڇا؟ (هاڻي) چون ٿا ته (توريت ۽ قرآن) ٻئي هڪ جهڙا جادو آهن ۽ چون ٿا ته اسين هر هڪ جا منڪر آهيون (۴۸). (کين) چو ته جيڪڏهن سچا آهيو ته الله وٽان ڪو ڪتاب آيو، جو اهو انهن ٻنهي کان وڌيڪ سٺو رستو ڏيکاريندڙ هجي ته ان جي تابعداري ڪريان (۴۹). پوءِ جيڪڏهن تنهنجي ڳالهه قبول نه ڪن ته ڄاڻ ته اهي رڳو پنهنجن سندن تي هلندا آهن ۽ جيڪو الله جي رستي ڏيکارڻ کان سواءِ پنهنجيءَ سڌ تي هلي، تنهن کان وڌيڪ گمراه ڪير آهي؟ بيشڪ الله ظالمن جي قوم کي سٺو رستو نه ڏيکاريندو آهي (۵۰).

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ^{٥١} الَّذِينَ
 اتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ^{٥٢} وَإِذَا أُتِلَ عَلَيْهِمْ
 قَالُوا آمَنَّا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ^{٥٣}
 أُولَئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَوَيُدْرِعُونَ
 بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ^{٥٤} وَإِذَا سَمِعُوا
 اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ
 سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا تَبْتَغِ الْجَاهِلِينَ^{٥٥} إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ
 أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ
 بِالْمُهْتَدِينَ^{٥٦} وَقَالُوا إِنْ نَتَّبِعِ الْهُدَى مَعَكَ نُخْطِفُ
 مِنْ أَرْضِنَا وَلَمْ نَمُكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجْبَى إِلَيْهِ ثَمَرُ
 كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِّنْ لَّدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ^{٥٧}
 وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قُرْبَىٰ بِطَرَفِ مَعِيشَةٍ أَفَتِلْكَ مَسْكِنُهُمْ
 لَمْ تَسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا خَنُّ الْوَرِثِينَ^{٥٨} وَ
 مَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمِّهَارِ سُوْلًا يَتْلُوا
 عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ^{٥٩}

۽ بيشڪ هن قرآن کي انهن لاءِ لڳولڳ موڪليوسون ته من اهي نصيحت وٺن (۵۱). جن کي هن (قرآن) کان اڳ ڪتاب ڏنو اٿئون سي ان (قرآن) کي مڃيندا آهن (۵۲). ۽ جڏهن کين (هيءُ قرآن) پڙهي ٻڌائبو آهي، (تڏهن) چوندا آهن ته ان تي ايمان آندو سون، بيشڪ اهو اسان جي پالڻهار وٽان سچو آهي، بيشڪ اسين ان (جي نازل ٿيڻ) کان اڳيئي مسلمان هئاسون (۵۳). اهي اهي آهن جن کي سندن اجر به پيرا ڏبو، انهيءَ ڪري جو صبر ڪيائون ۽ مدائيءَ کي چڱائيءَ سان ٿاريندا آهن ۽ جيڪا کين روزي ڏني اٿئون، تنهن مان خرچيندا آهن (۵۴). ۽ جڏهن ڪا بيهودي ڳالهه ٻڌندا آهن (تڏهن) ان کان منهن موڙيندا آهن ۽ چوندا آهن ته اسان جا عمل اسان لاءِ آهن ۽ اوهان جا عمل اوهان لاءِ آهن، اوهان تي سلام هجي، (اسين) جاهلن (جي سنگت) کي نه ٿا گهرون (۵۵). (اي پيغمبر!) بيشڪ تون جنهن کي گهرين تنهن کي هدايت ڪري نه ٿو سگهين، پر الله جنهن کي گهرندو آهي، تنهن کي هدايت ڪندو آهي ۽ اهو هدايت وارن کي چڱيءَ طرح ڄاڻندو آهي (۵۶). ۽ (ڪي) چوندا آهن ته جيڪڏهن تون ساڻ هدايت جي تابعداري ڪنداسون ته پنهنجي ملڪ مان ترجي ويندا سون. کين حرم ۾ امن سان نه ٽڪايوسون ڇا؟ جو ان ڏانهن سڀ ڪنهن جنس جو ميوو پاڻ وٽان روزيءَ طرح پهچائبو آهي، پر انهن مان گهڻا (ماڻهو) نه ڄاڻندا آهن (۵۷). ۽ ڳوٺن مان ڪيترائي ويران ڪيا سون، جي پنهنجي گذران ۾ حد کان لنگهيا هئا، پوءِ اهي سندن رهڻ جون جايون آهن، انهن کان پوءِ ڪن ٿورڙن (وقت) کان سواءِ (اتي) رهيو ئي ڪونه آهي. ۽ (آخر) اسين (ئي) وارث هياسون (۵۸). ۽ (اي پيغمبر!) تنهنجو پالڻهار ڳوٺن کي (ايسين) ڪڏهن ناس ڪرڻ وارو نه آهي، جيسين ان جي ڪنهن وڏي شهر ۾ ڪو پيغمبر (نه) موڪلي، جو اسان جون آيتون کين پڙهي ٻڌائي ۽ ڳوٺن کي ڪڏهن به ناس ڪرڻ وارا نه آهيون، سواءِ انهيءَ حالت جي جو سندن رهڻ وارا ظالم هجن (۵۹).

وَمَا أُوتِيتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَّاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا
عِندَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾ أَفَمَن وَعَدْنَاهُ وَعْدًا
حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَن مَّتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ
شُرَكَاءِي الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾ قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ
الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا
إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِلَّا نَانَا يَعْبُدُونَ ﴿٦٣﴾ وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ
فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ
كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ
الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾ فَعِمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا
يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾ فَأَمَّا مَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَن
يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٧﴾ وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا
كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ
مَّا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٦٩﴾ وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ
الْحَمْدُ فِي الْأُولَىٰ وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٧٠﴾

۽ هر جنس مان جيڪي اوهان کي ڏنو ويو آهي، سو دنيا جي حياتيءَ جو سامان ۽ سندس سينگار آهي ۽ جيڪي الله وٽ آهي، سو پلو آهي ۽ سدائين رهڻ وارو آهي، پوءِ ڇو نه سمجھ رکندا آهيو؟ (۶۰). ڀلا جنهن کي انجام چڱو ڏٺوسون پوءِ اهو ان کي ملڻ وارو آهي، سو انهي جهڙو آهي ڇا، جنهن کي رڳو دنيا جي حياتيءَ جي سامان سان خوشحال ڪيو سون، وري اهو قيامت جي ڏينهن (عذاب ۾) حاضر ڪيلن مان هجي؟ (۶۱). ۽ جنهن ڏينهن (الله) کين سڏي چوندو ته، منهنجا آهي شريڪ ڪٿي آهن، جن کي اوهين (مون جهڙو) پائيندا هيؤ؟ (۶۲). (ان ڏينهن) جن تي عذاب (جو حڪم) لازم ٿي چڪو هوندو، سي چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! هي آهي آهن جن کي گمراه ڪيو سون، جهڙا پاڻ گمراه ٿيا سون تهڙو کين (به) ڪيو سون، (هاڻي سڀني کان) تنهنجي آڏو بيزار ٿيون ٿا، آهي اسان کي نه پوچيندا هئا (۶۳). ۽ چيو ويندو ته پنهنجن شريڪن کي سڏيو. پوءِ کين سڏيندا ته (آهي) کين ورندي نه ڏيندا ۽ عذاب ڏسندا، (تڏهن سد ڪندا ته) جيڪر آهي (دنيا ۾) هدايت وارا هجن ها! (۶۴). ۽ جنهن ڏينهن (الله) کين سڏيندو، پوءِ چوندا ته اوهان پيغمبرن کي ڪهڙي ورندي ڏني؟ (۶۵). پوءِ ان ڏينهن (سڀ) ڳالهيون کين ڀلجي وينديون، پوءِ آهي پاڻ ۾ (به) نه پڇيندا (۶۶). پوءِ جنهن توبه ڪئي ۽ ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، سو اميد آهي ته چٽلن مان ٿيندو (۶۷). ۽ (اي پيغمبر!) تنهنجو پالڻهار جيڪي گهرندو آهي، سو خلقيندو آهي ۽ (جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي) چونديندو آهي، انهن کي ڪو اختيار ڪونهي. الله کي پاڪائي آهي ۽ جنهن کي ساڻس شريڪ مقرر ڪندا آهن، تنهن کان تمام مٿاهون آهي (۶۸). ۽ سندن سينا جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي ڀڌرو ڪندا آهن، سو تنهنجو پالڻهار ڄاڻندو آهي (۶۹). ۽ اهو الله آهي ان کان سواءِ ڪو عبادت جي لائق نه آهي. دنيا ۽ آخرت ۾ سندس سارا آهي ۽ سندس ئي حڪومت آهي ۽ ڏانهس اوهان کي موٽائبو (۷۰).

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ

الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ أَوْ لَاسْتَمْعُونَ ﴿٤١﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ

الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ أَفَلَا

تُبْصِرُونَ ﴿٤٢﴾ وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا

فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٤٣﴾ وَيَوْمَ

يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٤٤﴾

وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ

فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٤٥﴾

إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ

مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءَ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ

إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٤٦﴾

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ

مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ

الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٤٧﴾

(کين) چؤ ته ڏسو ته سهي، جيڪڏهن الله اوهان تي قيامت جي ڏينهن تائين هميشه رات (قائم) ڪري ڇڏي ته الله کان سواءِ (ٻيو) ڪهڙو معبود آهي جو اوهان وٽ سوجهرو آڻيندو؟ پوءِ نه ٻڌندا آهيو ڇا؟ (۷۱). (کين) چؤ ته، ڏسو ته سهي، جيڪڏهن الله اوهان تي قيامت جي ڏينهن توڻي هميشه ڏينهن (قائم) ڪري ڇڏي ته الله کان سواءِ (ٻيو) ڪهڙو معبود آهي، جو اوهان وٽ رات آڻيندو، جنهن ۾ اوهين آرام وٺو؟ پوءِ اوهين نه ٿا ڏسو ڇا؟ (۷۲). ۽ پنهنجيءَ ٻاجه سان اوهان لاءِ رات ۽ ڏينهن بڻايائين ته (اوهين) منجهس آرام وٺو ۽ سندس فضل مان (روزي) طلب ڪريو ته من اوهين شڪرانو ڪريو (۷۳). ۽ جنهن ڏينهن (الله) کين سڏي چوندو ته اهي منهنجا شريڪ ڪٿي آهن، جن کي اوهين (مون جهڙو) پائيندا هيؤ؟ (۷۴). ۽ هر هڪ ٽوليءَ مان هڪ شاهد جدا ڪنداسون ۽ چونڊاسون ته پنهنجو دليل پيش ڪريو، پوءِ (اهي) ڄاڻندا ته بيشڪ حق الله جي پاسي آهي ۽ جيڪو ٺاه ٺاهيندا هئا سو کائڻ پلي ويندو (۷۵). بيشڪ قارون موسيٰ جي قوم مان هو، پوءِ مٿس بغاوت ڪرڻ لڳو ۽ کيس خزانن مان ايترو ڏنو هيوسون، جو سندس ڪنجين سڱه واري ٽوليءَ کي ٽڪايو ٿي، جڏهن سندس قوم کيس چيو ته (مال ڏسي) نه آڪرڻ چو ته الله آڪر ڪندڙن کي پسند نه ڪندو آهي (۷۶). ۽ الله توکي جيڪي ڏنو آهي، تنهن سان آخرت جي گهر جي پلائي طلب ڪر ۽ دنيا مان پنهنجو (نيڪ عمل ڪرڻ جو) حصو نه وسار ۽ جهڙيءَ طرح الله تو سان چڱائي ڪئي آهي، تهڙيءَ طرح (تون سندس خلق سان) چڱائي ڪر ۽ زمين ۾ فساد وجهڻ نه گهر، چو ته الله فساد ڪرڻ وارن کي پسند نه ڪندو آهي (۷۷).

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي ۖ أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ
 أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ
 جَمْعًا وَلَا يُسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٨﴾ فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ
 فِي زِينَتِهِ ۖ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا لَيْتَ لَنَا
 مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٤٩﴾ وَقَالَ الَّذِينَ
 أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِّمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا
 وَلَا يُلْقَاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٥٠﴾ فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا
 كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۖ وَمَا كَانَ مِنَ
 الْمُنْتَصِرِينَ ﴿٥١﴾ وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ
 وَيَكَانَ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ
 لَوْ لَا أَنَّ مِنَ اللَّهِ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيَكَانَتَهُ لَا يَقْدِرُ
 الْكَافِرُونَ ﴿٥٢﴾ تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا
 يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فُسَادًا ۖ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٥٣﴾
 مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا
 يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

(قارون) چيو ته، اهو (گهڻو مال) ته رڳو هڪ هنر سان، جو مون وٽ آهي، مون کي مليو آهي. نه ڄاتو هئائين ڇا ته بيشڪ الله کانئس اڳ (آهي) ڪيترائي جڳ ناس ڪري ڇڏيا هئا، جيڪي کانئس ڏاڍيءَ سگه وارا ۽ وڏي جماعت وارا هئا ۽ ڏوهارين کان سندن ڏوهن بابت (عذر) نه پڇيو (۷۸). پوءِ (هڪ ڏينهن) پنهنجي قوم جي سامهون پنهنجي سينگار سان نڪتو، جيڪي دنيا جي حياتي گهرندا هئا، تن چيو ته، هه ارمان! اهڙو (مال جيڪر) اسان کي (به) هجي ها جهڙوڪ قارون کي ڏنو ويو آهي، بيشڪ اهو وڏي نصيب وارو آهي (۷۹). ۽ جن کي علم ڏنو ويو تن چيو ته، اوهان لاءِ ويل هجي! الله جو ثواب انهيءَ ماڻهوءَ لاءِ ڀلو آهي، جنهن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، اها (ڳالهه) صابرن کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي دل ۾ نه گهرندي آهي (۸۰). پوءِ کيس ۽ سندس گهر کي زمين ۾ ڳهايو سون، پوءِ الله کان سواءِ ڪا ٽولي ان لاءِ ڪانه هئي، جا کيس مدد ڏئي ۽ نڪي پاڻ وڃي وڻن وارن مان هو (۸۱). ۽ جن ڪاله سندس مرتبي جي سڌ ٿي ڪئي سي صبح جو چوڻ لڳا ته، عجب آهي ته الله پنهنجن ٻانهن مان جنهن لاءِ گهرندو آهي (تنهن جي) روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ تنگ (به) ڪندو آهي، جيڪڏهن الله اسان تي احسان نه ڪري ها ته اسان کي (به زمين ۾) ڳهاڻي ڇڏي ها! نه ڄاتو اٿي ته ڪافرن کي چوٽڪارو نه آهي؟ (۸۲). اهو آخرت جو گهر آهي، جنهن کي اسان انهن لاءِ مقرر ڪيو آهي، جيڪي ملڪ ۾ وڏائي ڪرڻ نه گهرندا آهن ۽ نڪي فساد وجهڻ (گهرندا آهن) ۽ (چڱي) عاقبت پرهيزگارن لاءِ آهي (۸۳). جيڪو چڱائي آڻيندو تنهن لاءِ ان کان ڀلو (بدلو) آهي ۽ جي ڪو مدائي آڻيندو ته مدائين ڪرڻ وارا رڳو اها سزا لهندا جيڪي ڪيائون ٿي (۸۴).

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَى مَعَادٍ
 قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ
 مُبِينٍ ٥ وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ
 إِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ ٦
 وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ
 وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ٧ وَلَا تَدْعُ
 مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا
 وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ٨

سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَلَمْ يَأْتِ أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا
 يُفْتَنُونَ ١ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ
 الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَذِبِينَ ٢ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ
 يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ٣ مَنْ كَانَ
 يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٤

بیشڪ جنهن (الله) تو تي قرآن نازل ڪيو، سو موتن جي جاءِ (آخرت) ڏانهن توکي ضرور موٽائڻ وارو آهي (اي پيغمبر! کين) چو ته جنهن هدايت آندي، تنهن کي منهنجو پالڻهار چڱو ڄاڻندڙ آهي ۽ انهيءَ کي به جيڪو پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهي (۸۵). ۽ توکي ڪو آسرو نه هوندو ته تو ڏانهن (هيءُ) ڪتاب لاهيو، پر تنهنجي پالڻهار جي ٻاجه سان (لاڻو ويو) پوءِ ڪافرن جو مددگار هرگز نه ٿيڻ (۸۶). ۽ (اي پيغمبر!) توکي الله جي آيتن (جي پهچائڻ) کان، ان کان بعد جو تو ڏانهن موڪليو ويو، (ڪافر) نه جهلين ۽ پنهنجي پالڻهار ڏانهن (ماڻهن کي) سڏ ۽ مشرڪن مان ڪڏهن نه ٿيڻ (۸۷). ۽ الله سان گڏ ٻئي ڪنهن کي معبود (سمجهي) نه سڏ، ان کان سواءِ ڪو عبادت جي لائق نه آهي، سندس ذات کان سواءِ سڀڪا شيءِ ناس ٿيڻ واري آهي، سڀ حڪم ان جو ئي آهي ۽ ڏانهس موٽايا ويندو (۸۸).

سورة عنكبوت مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺهتر
آيتون ۽ ست رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الم (۱). ماڻهن ڀانيو آهي ڇا ته سندن (رڳو ايتري) چوڻ تي ته ايمان آندوسون، اهي ڇڏي ڏبا ۽ اهي نه آزمائبا؟ (۲). ۽ جيڪي کانئن اڳ هئا، تن کي بيشڪ پر ڪيوسون. پوءِ جيڪي سڃا آهن، تن کي الله ضرور ڌار ڪندو ۽ ڪوڙن کي (ب) ضرور ڌار ڪندو (۳). جيڪي بچڙايون ڪن ٿا، تن ڀانيو آهي ڇا ته اسان کان اڳي نڪري ويندا؟ جيڪو فيصلو ڪن ٿا، سو بچڙو آهي (۴). جيڪو الله جي ملڻ جي اميد رکندو آهي، سو (سمجهي) ته بيشڪ الله جي ٺهرايل مدت ضرور اچڻي آهي، ۽ اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۵).

وَمَنْ جُهَدَ فَإِنَّمَا يَجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ
الْعَالَمِينَ ٦ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ
عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ٧
وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جُهَدَاكَ
لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ٨ إِلَىٰ
مَرْجِعِكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ٩ وَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ١٠ وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ
فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِنْ جَاءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ
لَيَقُولَنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ
الْعَالَمِينَ ١١ وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ
الْمُنْفِقِينَ ١٢ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا
سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطِيئَتَكُمْ وَمَاهُمْ بِحَابِلِينَ ١٣ مِنْ خَطِيئَتِهِمْ
مِّنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ١٤ وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَنقَالًا مَّعَ
أَثْقَالِهِمْ وَلَيُسْأَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ١٥

۽ جيڪو (الله جي دين لاءِ) ڪوشش ڪري سو رڳو پنهنجي لاءِ ئي ڪوشش ٿو ڪري، ڇو ته الله جهانن کان بي پرواه آهي (۶). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن کان سندن مدايون ضرور مڻينداسون ۽ جيڪي ڪندا هئا، تنهن جو ڪين ڏاڍو چڱو بدلو ڏيندا سون (۷). ۽ ماڻهوءَ کي پنهنجي ماءُ پيءُ سان چڱائيءَ ڪرڻ جو حڪم ڪيو سون، ۽ (اي ماڻهو!) جيڪڏهن (اهي) مون سان ڪنهن کي شريڪ ڪرڻ جي لاءِ توکي مجبور ڪن، جنهن (جي حقيقت) جي توکي ڪا ڄاڻپ نه آهي، ته انهن جو چيو نه مڃ. اوهان جو مون ڏانهن موٽڻ آهي، تنهن ڪري جيڪي ڪندا هيو، تنهن جي اوهان کي سدڻ ڏيندس (۸). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن کي صالحين (جي ٽوليءَ) ۾ ضرور داخل ڪندا سون (۹). ۽ ماڻهن مان ڪي (اهڙا) آهن، جي چوندا آهن، ته الله تي ايمان آندو اٿئون. پوءِ جڏهن الله (جي واٽ) ۾ ان کي (ڪو) ايذاءُ پهچايو ويندو آهي، (تڏهن) ماڻهن جي ايڏائڻ کي الله جي عذاب وانگر سمجهندو آهي ۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار وٽان ڪا مدد ايندي آهي ته چوندا آهن ته، بيشڪ اسين اوهان ساڻ هياسون. جيڪي جهان (وارن) جي دٻين ۾ آهي سو الله چڱيءَ طرح ڄاڻندو نه آهي ڇا؟ (۱۰). ۽ جن ايمان آندو آهي، تن کي الله ضرور ڌار ڪندو ۽ منافقن کي به ضرور ڌار ڪندو (۱۱). ۽ ڪافر مؤمنن کي چون ٿا ته، (اوهين) اسان جي واٽ جي تابعداري ڪريو ۽ (اسين) اوهان جون مدايون ڪٽنداسين. حالانڪه اهي سندن مداين مان ڪجهه به کڻڻ وارا نه آهن. بيشڪ اهي ڪوڙا آهن (۱۲). ۽ پنهنجون (گناهَن جون) ڳڻتيون ۽ (ٻيون ڪيئي) ڳڻتيون پنهنجي گناهَن سان ضرور ڪٽندا ۽ جيڪو ٺاه ٺاهيندا آهن، تنهن بابت قيامت جي ڏينهن ضرور پڇيا ويندا (۱۳).

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ
إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٣﴾
فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿١٤﴾
وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَانْتَفُوا ذَلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٥﴾ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ أَثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ
تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا
عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ
تَرْجَعُونَ ﴿١٦﴾ وَإِنْ تَكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِّنْ
قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾
أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ
إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٨﴾ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ
فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ
النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩﴾
يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ﴿٢٠﴾

۽ بيشڪ نوح کي سندس قوم ڏانهن موڪليوسون، پوءِ پنجاه ورهيه گهٽ (هڪ) هزار سال منجهن رهيو. پوءِ کين طوفان پڪڙيو ۽ اهي ظالم هئا (۱۴). پوءِ کيس ۽ پيڙيءَ وارن کي (ٻڌڻ کان) بچايوسون ۽ ان (پيڙيءَ) کي جهان (وارن) لاءِ نشاني ڪيو سون (۱۵). ۽ ابراهيم کي (موڪليوسون) جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين ته، الله جي عبادت ڪريو ۽ کانئس ڊڄو، اهو اوهان لاءِ پلو آهي، جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو (۱۶). اوهين ته الله کان سواءِ بتن کي پوڄيندا آهيو ۽ اوهين (ڪوڙو) ٺاه ٺاهيندا آهيو، بيشڪ الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا آهيو، سي اوهان کي روزي (ڏيڻ) جا (ڪي) مالڪ نه آهن، تنهن ڪري الله وٽان روزي طلب ڪريو ۽ سندس عبادت ڪريو ۽ سندس شڪرانو ڪريو، ڏانهس موتايا ويندؤ (۱۷). ۽ جيڪڏهن ڪوڙو پانيو ٿا ته، (چا ٿيو؟) بيشڪ اوهان کان اڳ (ڪيترين) امتن (پهنجن پيغمبرن کي) ڪوڙو پانيو هو ۽ پيغمبر تي پڌري پيغام پهچائڻ کان سواءِ (پيو ڪجهه رکيل) نه آهي (۱۸). نه ڏٺو اٿن، ڇا؟ ته الله خلق کي ڪهڙيءَ طرح نئين سر بڻائيندو آهي. وري ان کي ٻيهر بڻائيندو، بيشڪ اهو (ڪم) الله تي آسان آهي (۱۹). (کين) چو ته، ملڪ ۾ گهمو، پوءِ نظر ڪريو ته الله ڪيئن نئين سر خلق کي پيدا ڪيو، وري ان پيدا ڪيل کي الله ٻيهر پيدا ڪندو. چو ته الله سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۲۰). جنهن کي وڻيس تنهن کي عذاب ڪري ۽ جنهن کي وڻيس تنهن تي رحم ڪري ۽ (اوهين) ڏانهس موتايا ويندؤ (۲۱).

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا

لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ٢٢

كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَئِكَ يَكْفُرُونَ بِرَحْمَتِي

وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ٢٣ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ

إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ٢٤ وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ

مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ

الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ

وَيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ

مِنْ تُصَرِّينَ ٢٥ فَاَمِنْ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ

إِلَى رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٢٦ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ

وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ

وَأَتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ

الصَّالِحِينَ ٢٧ وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ

الْفَاحِشَةَ مِمَّا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ٢٨

۽ اوهين نڪي زمين ۾ ۽ نڪي آسمان ۾ عاجز ڪرڻ وارا آهيو ۽ اوهان جو الله کان سواءِ نه ڪو سڄڻ ۽ نه ڪو مددگار آهي (۲۲). ۽ جن الله جي آيتن ۽ سندس ملڻ جو انڪار ڪيو سي منهنجي پاڄم کان نااميد ٿيا آهن ۽ انهن لاءِ ئي ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۲۳). پوءِ ابراهيم جي قوم جي ورندي هن چوڻ کان سواءِ (بي) ڪانه هئي ته ان کي ڪهو يا ان کي ساڙيو، پوءِ الله کيس باهه کان بچايو. بيشڪ هن (احوال) ۾ مڃيندڙ قوم لاءِ وڏيون نشانيون آهن (۲۴). ۽ (ابراهيم) چيو ته، اوهان دنيا جي حياتيءَ ۾ رڳو پاڻ ۾ دوستيءَ جي ڪري الله کان سواءِ بتن کي اختيار ڪيو آهي، وري قيامت جي ڏينهن اوهين هڪ ٻئي جو انڪار ڪندؤ ۽ اوهان مان هڪڙا ٻين تي لعنت ڪندا ۽ اوهان جي جاءِ دوزخ آهي ۽ اوهان جو ڪوبه مددگار نه آهي (۲۵). پوءِ ابراهيم تي لوط ايمان آندو ۽ ابراهيم چيو ته، بيشڪ آءٌ پنهنجي پالڻهار ڏانهن وطن ڇڏڻ وارو آهيان، بيشڪ اهو غالب حڪمت وارو آهي (۲۶). ۽ ان کي اسحاق ۽ يعقوب بخشيوسون ۽ سندس اولاد ۾ پيغمبري ۽ ڪتاب مقرر ڪيو سون ۽ کيس دنيا ۾ سندس اجر ڏنوسون ۽ بيشڪ اهو آخرت ۾ (به) صالحن مان آهي (۲۷). ۽ لوط کي (پيغمبر ڪري موڪليو سون) جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين ته، اوهين اهو بي حياتيءَ جو ڪم ڪندا آهيو، جو جهان وارن مان ڪنهن هڪ (به) اهو اوهان کان اڳ نه ڪيو آهي (۲۸).

اَيْنَكُمْ لَتَاتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّبِيلَ ۚ وَتَأْتُونَ
 فِي نَادِيكُمْ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
 ائْتِنَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ٢٩ قَالَ رَبِّ
 انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ٣٠ وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا
 إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ
 الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ ٣١ قَالَ إِنَّ فِيهَا
 لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لَنُنَجِّيَنَّهُ وَأَهْلَهُ
 إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ٣٢ وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ
 رُسُلُنَا لُوطًا سِئًا بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا
 لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا مُنْجُواكَ وَاهْلِكَ إِلَّا
 امْرَأَتُكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ٣٣ إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ
 هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ٣٤
 وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ٣٥ وَإِلَى
 مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ لِقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَ
 ارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ٣٦

ڇا اوهين نرن ڏانهن (شهوت سان) ويندا آهيو ۽ واٽ تي ڦر ڪندا آهيو ۽ پنهنجن مجلس ۾ بد ڪم ڪندا آهيو؟ پوءِ سندس قوم جي ورندي هن چوڻ کان سواءِ نه هئي ته جيڪڏهن سچن مان آهين ته الله جو عذاب اسان وٽ آڻ (۲۹). (لوط) چيو ته، اي منهنجا پالڻهار! مون کي فسادين جي قوم تي مدد ڏي (۳۰). ۽ جنهن مهل اسان جي قاصدن (ملائڪن) ابراهيم وٽ خوشخبري آندي (تنهن مهل) چيائون ته، اسين هن ڳوٺ وارن کي ناس ڪرڻ وارا آهيون، ڇو ته اتي رهڻ وارا ظالم (ٿيا) آهن (۳۱). (ابراهيم) چيو ته، بيشڪ اُن ۾ لوط آهي. چيائون ته جيڪو به منجهس آهي، تنهن کي اسين چڱو ڄاڻندڙ آهيون، کيس ۽ سندس گهر جي ڀاتين کي ضرور بچائينداسون، سواءِ سندس زال جي جا باقي رهيلن مان ٿيندي (۳۲). ۽ جنهن مهل اسان جا قاصد لوط وٽا آيا، تنهن مهل انهن جي (اچڻ) سببان ناراض ٿيو ۽ انهن جي (اچڻ) سببان دل تنگ ٿيو ۽ (انهن) چيو ته نڪي ڊج ۽ نڪي غمگين ٿي، بيشڪ اسين تو کي ۽ تنهنجي گهر جي ڀاتين کي بچائڻ وارا آهيون، سواءِ تنهنجي زال جي، جا باقي رهيلن مان ٿيندي (۳۳). بيشڪ اسين هن ڳوٺ وارن تي هڪ عذاب انهيءَ سببان آسمان کان لاهڻ وارا آهيون، جو بدڪار ٿيا آهن (۳۴). ۽ بيشڪ ان ڳوٺ جي پٿري نشاني سمجهندڙ قوم لاءِ ڇڏي سون (۳۵). ۽ مدين (وارن) ڏانهن سندن ڀاءُ شعيب کي موڪليو سون، پوءِ چيائين ته، اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو ۽ قيامت جي ڏينهن جي اميد رکيو ۽ فساد تي ملڪ ۾ نه گهمو ڦرو (۳۶).

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جُثَمِينَ ٣٤ وَعَادَ أَثْمُودَ وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِّنْ مَّسْكِنِهِمْ
وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّ هُمْ عَنِ السَّبِيلِ
وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ٣٥ وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنُ وَهَامَنْ ٣٦ وَلَقَدْ
جَاءَهُم مُّوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا
سَابِقِينَ ٣٧ فَكُلًّا أَخَذْنَا بِنَبِيٍّ فَمِنْهُمْ مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ
حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا
بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ
وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ٣٨ مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا
مِن دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ ٣٩ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَ
إِن أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ٤٠
إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٤١ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا
يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ ٤٢ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ ٤٣

پوءِ ان کي ڪوڙو پانيئون، تنهن ڪري کين زلزلي اچي ورتو، پوءِ پنهنجن گهرن ۾ (ئي) اونڌا ٿي (مري) پيا (۳۷). ۽ عاد ۽ ثمود کي (چٽ ڪيوسون) ۽ بيشڪ سندن گهرن مان ڪي اوهان تي ظاهر ٿي چڪا آهن ۽ شيطان انهن لاءِ سندن عمل سينگاريا هئا، پوءِ کين (سڌيءَ) واٽ کان جهليائين ۽ (اهي) سمجھ وارا (به) هئا (۳۸). ۽ قارون ۽ فرعون ۽ هامان کي (به چٽ ڪيوسون) ۽ بيشڪ موسيٰ پٽن معجزن سان وٽن آيو هو، پوءِ ملڪ ۾ وڌائي ڪيائون ۽ (اسان کان) اڳ ڪڍي ويندڙ نه هئا (۳۹). پوءِ سڀ ڪنهن کي سندس گناه سببان پڪڙيوسون، پوءِ منجهائن ڪن تي سخت آندي موڪلي سون ۽ منجهائن ڪن کي ڪڙڪي (اچي) ورتو ۽ منجهائن ڪن کي زمين ۾ ڳهايو سون ۽ منجهائن ڪن کي پوڙيو سون. ۽ ڪڏهن ٿيڻ نه هو، جو الله مٿن ظلم ڪري، پر هنن پنهنجو پاڻ تي ظلم ٿي ڪيو (۴۰). جن الله کان سواءِ (پيا) دوست ورتا آهن، تن جو مثال ڪورئڙي جي مثال وانگر آهي، جنهن گهر ٺاهيو ۽ بيشڪ (سڀني) گهرن ۾ وڌيڪ هيٺو ڪورئڙي جو گهر آهي. جيڪڏهن (اها ڳالهه) ڄاڻن ها (ته ائين نه ڪن ها) (۴۱). بيشڪ جنهن شيءِ کي الله کان سواءِ پوڄيندا آهن، سا جيڪا به هجي تنهن کي الله ڄاڻندو آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (۴۲). ۽ اهي مثال آهن جن کي ماڻهن لاءِ بيان ڪندا آهيون، ۽ انهن کي ڄاڻندڙن کان سواءِ ڪو ڪونه سمجهندو آهي (۴۳). الله آسمانن ۽ زمين کي (چڱيءَ) رت سان خلقيو آهي، بيشڪ ان (ڪم) ۾ مؤمنن لاءِ (وڏي) نشاني آهي (۴۴).

أَتْلُ مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ

إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٢٥﴾ وَلَا تَجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا

بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا

بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَأُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَالْهَنَا وَالْهَكُمْ وَاحِدٌ

وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٢٦﴾ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ

اتَّبَعَهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْ

مَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ ﴿٢٧﴾ وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ

مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ إِذْ أَرْتَابَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٢٨﴾

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ

بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٢٩﴾ وَقَالُوا لَوْلَا أَنْزَلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِّن رَّبِّهِ قُلْ

إِنَّمَا الْآيَاتُ عِندَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٣٠﴾ أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا

عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَى عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرًا لِّقَوْمٍ

يُؤْمِنُونَ ﴿٣١﴾ قُلْ كَفَى بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٢﴾

(اي پيغمبر!) ڪتاب مان جيڪي تو ڏانهن وحي ڪيو ويو سو پڙه ۽ نماز قائم ڪر، بيشڪ نماز بيهيائيءَ ۽ بري (ڪم ڪرڻ) کان جهليندي آهي ۽ بيشڪ الله جو ياد ڪرڻ (سڀ کان) وڏو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، سو الله ڄاڻيندو آهي (۴۵). ۽ ڪتاب وارن مان جن بي انصافي ڪئي تن کان سواءِ ٻين سان ڏاڍي سهڻي طريقي کان سواءِ تڪرار نه ڪريو ۽ چئو ته جيڪي اسان ڏانهن نازل ڪيو ويو آهي ۽ جيڪي اوهان ڏانهن نازل ڪيو ويو آهي، تنهن تي اسان ايمان آندو آهي ۽ اسان جو معبود ۽ اوهان جو معبود هڪ آهي ۽ اسين مسلمان آهيون (۴۶). ۽ (جهڙيءَ طرح اڳيان ڪتاب نازل ڪياسون) اهڙيءَ طرح اسان تو ڏانهن ڪتاب (قرآن) نازل ڪيو، پوءِ جن کي ڪتاب ڏنوسون اهي ان کي مڃيندا آهن. ۽ انهن (عربن) مان ڪو (اهڙو آهي، جو ان تي ايمان آڻيندو آهي. ۽ ڪافرن کان سواءِ (ٻيو) ڪو اسان جي آيتن جو انڪار نه ڪندو آهي (۴۷). ۽ انهيءَ (قرآن جي لهڻ) کان اڳ ڪو ڪتاب نڪي تون پڙهندو هئين ۽ نڪي اهو پنهنجي سڄي هٿ سان لکندو هئين (جيڪڏهن لکين پڙهين ها) ته انهيءَ مهل آهي ڪوڙا ضرور شڪ ۾ پون ها (۴۸). بلڪ اهو (قرآن) پڌريون آيتون (آهي) انهن جي سينن ۾ (محفوظ) آهي، جن کي علم ڏنو ويو آهي ۽ ظالمن کان سواءِ (ٻيو) ڪو اسان جي آيتن جو انڪار نه ڪندو آهي (۴۹). ۽ چون ٿا ته سندس پالڻهار کان مٿس معجزا ڇو نه نازل ڪيا ويا آهن؟ (ڪين) ڇو ته معجزا (ته رڳو منهنجي) الله وٽ آهن ۽ آءٌ ته رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (۵۰). اسان تو تي ڪتاب نازل ڪيو، جو ڪين پڙهي ٻڌائبو آهي، سو ڪين ڪافي نه آهي ڇا؟ بيشڪ هن ۾ مؤمنن جي قوم لاءِ رحمت ۽ نصيحت آهي (۵۱). ڪين چئو ته الله منهنجي ۽ اوهان جي وچ ۾ شاهد ڪافي آهي، جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو اهو ڄاڻندو آهي ۽ جن باطل کي مڃيو ۽ الله جو انڪار ڪيو سي ئي ٿوئي وارا آهن (۵۲).

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَاءَهُمُ الْعَذَابُ
وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ٥٣ يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَ
إِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ٥٤ يَوْمَ يَغْشَاهُمْ الْعَذَابُ مِنْ
فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ٥٥
يُعِبَادِي الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإَيَّاى فاعْبُدُونِ ٥٦
كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ٥٧ وَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ٥٨ الَّذِينَ
صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ٥٩ وَكَأَيُّنَ مِّنْ ذَا بَأْسٍ لَّا تَحْمِلُ
رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٦٠ وَلَئِنْ
سَأَلْتَهُمْ مِّنْ خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَسَخَّرِ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَإِنِّي يُوَفِّكُون ٦١ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ
مِّنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ٦٢ وَلَئِنْ
سَأَلْتَهُمْ مِّنْ نَّذْلٍ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ
مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ٦٣

۽ تو کان عذاب تڪڙو گهرندا آهن. ۽ جيڪڏهن (ان جي) مدت مقرر ٿيل نه هجي ها ته کين عذاب ضرور پهچي ها ۽ (اهو) مٿن پڪ اوجھتو ايندو ۽ اهي بي خبر هوندا (۵۳). تو کان عذاب تڪڙو گهرندا آهن ۽ بيشڪ دوزخ ڪافرن کي (انهيءَ ڏينهن) وڪوڙيندڙ آهي (۵۴). جنهن ڏينهن کين عذاب سندن مٿان ۽ سندن پيرن جي هيٺان ويڙهيندو ۽ (الله) چوندو ته جيڪي ڪندا هيئو تنهن جو (مزو) چڪو (۵۵). اي منهنجا مؤمن ٻانهو! بيشڪ منهنجي زمين ويڪري آهي، تنهن ڪري خاص منهنجي عبادت ڪريو (۵۶) هر هڪ نفس موت جو مزو چڪڻ وارو آهي، وري اسان ڏي موٽائبو (۵۷). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن کي ضرور بهشت جي ماڙين ۾ تڪائيندا سون، جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، منجهس سدائين رهڻ ورا آهن (انهن چڱن) ڪمن ڪندڙن جي مزوري چڱي آهي (۵۸). جن صبر ڪيو ۽ پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪندا آهن (۵۹). ۽ ڪيترائي جانور پنهنجي روزي (ساڻ) نه ڪندا آهن، الله انهن کي ۽ اوهان کي روزي ڏيندو آهي، ۽ اهوئي ٻڌندڙ ڄاڻيندڙ آهي (۶۰). ۽ جيڪڏهن کائڻ پيئڻ ته ڪنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو ۽ (ڪنهن) سج ۽ چنڊ کي نوايو آهي؟ ته ضرور چوندا ته الله. پوءِ ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهن؟ (۶۱). الله پنهنجي ٻانهن مان جنهن لاءِ گهري تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهري تنهن جي) تنگ ڪندو آهي. ڇو ته الله هر شيءِ کي ڄاڻيندڙ آهي (۶۲). ۽ جيڪڏهن کائڻ پيئڻ ته ڪنهن آسمان کان پاڻي وسايو، پوءِ ان سان زمين کي ان جي مرڻ (غير آباد ٿيڻ) کان پوءِ جيئرو (آباد) ڪيو؟ ته ضرور چوندا ته الله (اي پيغمبر! کين) چؤ ته سڀ ساراه الله کي جڳائي، بلڪ منجهائن گهڻا نه ڄاڻندا آهن (۶۳).

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ
 لَهِىَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦٣﴾ فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفَلَكِ دَعَوْا
 اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ؕ فَلَمَّا نَجَّيْنَاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ
 يُشْرِكُونَ ﴿٦٤﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ ؕ وَلِيَتَمَتَّعُوا ؕ فَسَوْفَ
 يَعْلَمُونَ ﴿٦٥﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مِمَّا وَتَّخَطَفُ النَّاسُ
 مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ ﴿٦٦﴾
 وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ
 لَمَّا جَاءَهُ ؕ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٧﴾ وَالَّذِينَ
 جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٨﴾

سُورَةُ الرُّومِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اَلَمْ نَكُنْ ۙ غُلِبَتِ الرُّومُ ﴿١﴾ فِيْ اَدْنٰى اَلْاَرْضِ وَهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ
 عَلَيْهِمْ سَيَّغْلِبُوْنَ ﴿٢﴾ فِيْ بَضْعِ سِنِيْنَ ؕ لِلّٰهِ اَلْاَمْرُ مِنْ
 قَبْلُ وَمِنْۢ بَعْدُ ۙ وَيَوْمَئِذٍ يَّفْرَحُ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿٣﴾
 يَنْصُرُ اللّٰهُ مَنۢ يَّشَآءُ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿٤﴾

۽ هيءَ دنيا جي حياتي ته تماشي ۽ راند کان سواءِ ٻيو ڪجهه نه آهي ۽
 بيشڪ آخرت جي حوالي تي سدائين حياتيءَ (واري) آهي. جيڪڏهن
 ڄاڻن ها (ته آخرت کي دنيا کان وڌيڪ پسند ڪن ها!) (۶۴). پوءِ
 (اهي) جڏهن پيڙين ۾ چڙهندا آهن، (تڏهن) رڳو الله کي سندس سچو
 اعتقاد رکندڙ ٿي سڏيندا آهن، پوءِ جڏهن کين پر ڏانهن بچائي
 پهچائيندو آهي، (تڏهن) اُتي جو اُتي (هن ڪري) شرڪ ڪندا آهن (۶۵).
 ته جيڪي کين ڏٺو سون تنهن جي بي شڪري ڪن ۽ پل ته مزا ماڻي وٺن
 پوءِ سگهوئي (حال جي حقيقت) ڄاڻيندا (۶۶). نه ڏٺائون ڇا ته اسان
 (مڪي جي) حرم کي امن جي جاءِ ڪئي؟ حالانڪ سندس آس پاس کان
 ماڻهو اُمالڪ ڪڍي ويندا آهن، پوءِ ڇو ڪوڙ (باطل) کي مڃيندا آهن ۽ الله
 جي نعمتن جو (ڇو) انڪار ڪندا آهن؟ (۶۷). ۽ ان کان وڌيڪ ظالم
 ڪير آهي، جيڪو الله تي ڪوڙو ٺاه ٺاهي يا جڏهن وٽس حق آيو، تڏهن
 ان کي ڪوڙو ڄاڻي؟ ڪافرن جي جاءِ دوزخ ۾ نه آهي ڇا؟ (۶۸). ۽
 جن اسان (جي واٽ) ۾ ڪوشش ڪئي، تن کي ضرور پنهنجون واٽون
 ڏيکارينداسون ۽ بيشڪ الله پلارن سان گڏ آهي (۶۹).

سورة روم مڪي آهي ۽ هن ۾ ست
 آيتون ۽ چار رکوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الم (۱). رومي هيٺا ٿيا (۲). ويجهي ملڪ ۾ ۽ آهي پنهنجي هيٺي ٿيڻ
 کان پوءِ سگهوئي غالب ٿيندا (۳). ٿورن ورهين ۾ - الله جي ئي (هٿ ۾)
 حڪومت اڳي توڙي پوءِ آهي - ۽ انهيءَ ڏينهن مؤمن خوش ٿيندا (۴). الله
 جي مدد سان (الله) جنهن کي گهري تنهن کي سوڀ ڏيندو آهي ۽ اهوئي
 غالب مهربان آهي (۵).

وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ٦ يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ
الْآخِرَةِ هُمْ غَفْلُونَ ٧ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَّا خَلَقَ اللَّهُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ٨
إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَائِ رَبِّهِمْ لَكِفِرُونَ ٩ أَوَلَمْ يَسِيرُوا
فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ١٠
كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ
مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ
وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ١١ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
أَسَاءُوا وَالسُّوْءَىٰ أَن كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ ١٢
اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ١٣ وَيَوْمَ
تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ١٤ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ
مِّنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءُ وَكَانُوا إِشْرَاكًا بِهِمْ كُفْرِينَ ١٥
وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِّدُ يَتَفَرَّقُونَ ١٦ فَاَمَّا الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ١٧

الله انجام ڪيو آهي. الله پنهنجو انجام نه ڦيرائيندو، پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (۶). ظاهر دنيا جي حياتيءَ جون (رتون) ڄاڻندا آهن ۽ آهي آخرت کان بي خبر آهن (۷). پنهنجين دلين ۾ نه سوچيائون ڇا؟ ته الله آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي، تنهن کي پوريءَ رت ۽ مقرر مدت کان سواءِ نه بڻايو آهي ۽ بيشڪ ماڻهن مان گهڻا پنهنجي پالڻهار جي ملڻ کان منڪر آهن (۸). ملڪ ۾ نه گهميا آهن ڇا، جو نهارين ته جيڪي کائڻ اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي؟ جي کائڻ وڌيڪ سگه وارا هئا ۽ زمين کيڙيائون ۽ اها جيڪي پاڻ آباد ڪيائون، تنهن کان وڌيڪ اها انهن آباد ڪئي ۽ سندن پيغمبر وتن معجزن سان آيا، پوءِ الله جو شان اهڙو نه هو جو مٿن ظلم ڪري پر پاڻ تي پاڻ ظلم ڪيائون ٿي (۹). وري جن بچڙائي ڪئي، تن جي پڇاڙي بچڙي ٿي، هن ڪري جو الله جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيائون ۽ مٿن نٿوليون ڪندا هئا (۱۰). الله خلق کي نئين سر بڻائي ٿو، وري ان کي ٻيهر بڻائيندو، وري ڏانهس اوهين موتائبو (۱۱). ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي تنهن ڏينهن گنهگار نااميد ٿيندا (۱۲). ۽ (الله سان مقرر ڪيلن) سندن شريڪن مان ڪوبه انهن کي سفارش ڪرڻ وارو نه ٿيندو ۽ پنهنجن (نهريلن) شريڪن جا منڪر ٿيندا (۱۳). ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي، تنهن ڏينهن (ماڻهو) ڌارو ڌار ٿيندا (۱۴). پوءِ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي باغن ۾ خوش ڪيا (۱۵).

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَائِ الْآخِرَةِ
فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحَضَّرُونَ ﴿٢١﴾ فَسُبْحَنَ اللَّهُ حِينَ
تُسْوَنَ وَحِينَ تَصْبِحُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿٢٣﴾ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ
الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا وَكَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿٢٤﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ
تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴿٢٥﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ
لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ
مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦﴾
وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ
وَالْوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ
مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ قُضِيِّهِ إِنَّ فِي
ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٢٨﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ
خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٩﴾

F. V

وَمِنَ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ
دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ٢٥ وَلَهُ مَنْ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قُنُوتٌ ٢٦ وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ
الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى
فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٢٧ ضَرَبَ لَكُمْ
مَثَلًا مِّنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَّكُمْ مِّنْ مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
مِّنْ شُرَكَاءَ فِي مَآرَرِ قُنُوتِكُمْ فَاَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ
كَخِيفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ٢٨
بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي
مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نَّاصِرِينَ ٢٩ فَاقِمْ وَجْهَكَ
لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا
تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ٣٠ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا
الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ٣١ مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا
دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا كُلٌّ حِزْبٌ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ٣٢

۽ سندس حڪم سان آسمان ۽ زمين جو بيهڻ سندس نشانين مان آهي. وري جنهن مهل اوهان کي زمين مان هڪڙي پيري سڏيو ويندو، (تنهن مهل) جهٽ پٽ اوهين نڪرندؤ (۲۵). ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو سندس آهي، سڀئي سندس فرمانبردار آهن (۲۶). ۽ اهو ئي آهي، جيڪو خلق کي نئين سر بڻائيندو آهي، وري ان کي ورائي بڻائيندو ۽ اهو مٿس بلڪل سھنجو آهي ۽ آسمانن ۽ زمين ۾ سندس ئي صفت تمام مٿاهين آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (۲۷). (الله) اوهان لاءِ اوهان جي حال جو هڪ مثال بيان ڪيو آهي، (تہ) اوهان جا هٿ جن (ٻانھن) جا مالڪ ٿيا آهن، سي جيڪي (مال) اوهان کي ڏنو سون تنهن ۾ اوهان جا ڪي پائيوار آهن ڇا؟ جو آهي ۽ اوهين ان (مال) ۾ برابر (حصي وارا) هجو (۽ اوهين) انهن جي (پائيواريءَ جي دعويٰ) کان اهڙيءَ طرح ڊڄندا آهيو، جهڙي طرح اوهان کي پاڻ جهڙن (جي پائيواريءَ) کان پڻ آهي، اهڙي طرح انهيءَ قوم لاءِ نشانين کولي بيان ڪندا آهيو، جيڪي سمجھ رکندا آهن (۲۸). بلڪل ظالم اُن ڄاڻائيءَ سان پنهنجن سڌن جا تابعدار ٿيا آهن، پوءِ جنهن کي الله گمراه ڪيو، تنهن کي ڪير هدايت ڪندو؟ ۽ انهن لاءِ ڪو مددگار ڪونهي (۲۹). پوءِ (اي پيغمبر!) پنهنجي منهن کي دين لاءِ هڪ طرفو ڪري بيهار، الله جي دين جي (پيروي ڪر) جنهن تي ماڻهن کي پيدا ڪيائين، الله جي خلق کي ڪا مٽ ست نه آهي، اهو ئي سڌو دين آهي پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻيندا آهن (۳۰). ڏانهن موٽندڙ ٿي (عبادت ڪريو) ۽ کانئس ڊڄو ۽ نماز پڙهندا رهو ۽ مشرڪن مان نه ٿيو (۳۱). انهن مان نه ٿيو جن پنهنجي دين کي ڌارو ڌار ڪيو ۽ ٽوليون ٽوليون ٿي ويا، سڀڪا ٽولي انهي تي خوش آهي، جيڪي وٽس آهي (۳۲).

وَاِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَا
اَذَقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً اِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾ لِيَكْفُرُوا
بِمَا اتَيْنَهُمْ فَتَتَّبِعُوا فَسُوفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾ اَمْ اَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا
فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾ وَاِذَا اَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا
بِمَا وَارِنُ تَصِبُّهُمْ سَيِّئَةٌ يٰۤاَقْدَمْتَ اَيْدِيَهُمْ اِذَا هُمْ يَقْتَطُونَ ﴿٣٤﴾
اَوْ لَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ اِنَّ فِيْ
ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ تَوَّٰنُونَ ﴿٣٥﴾ فَاِنَّ ذَا الْقُرْبٰى حَقُّهُ وَ
الْمُسْكِيْنَ وَاِبْنَ السَّبِيْلِ ذٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يُرِيْدُوْنَ وَجْهَ
اللّٰهِ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٦﴾ وَمَا اتَيْنٰكُمْ مِّنْ رَّبٍّ اِلَّا رُبُوْا
فِيْ اَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرُبُّوْا عِنْدَ اللّٰهِ وَمَا اتَيْنٰكُمْ مِّنْ زَكٰوَةٍ
تُرِيْدُوْنَ وَجْهَ اللّٰهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ ﴿٣٧﴾ اللّٰهُ الَّذِىْ
خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُعِيْبِكُمْ ثُمَّ يُحْيِيْكُمْ هَلْ مِنْ
شُرَكَآئِكُمْ مَّنْ يَّفْعَلُ مِنْ ذٰلِكُمْ مِّنْ شَيْءٍ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالٰى عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٣٨﴾ ظَهَرَ الْفَسَادُ فِى الْبَرِّ وَالبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ اَيْدِى
النَّاسِ لِيُبْذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِىْ عَمِلُوْا اَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٣٩﴾

۽ جڏهن ماڻهن کي ڪا تڪليف پهچندي آهي، (تڏهن) پنهنجي پالڻهار ڏانهن متوجہ ٿي کيس سڏيندا آهن، وري جڏهن اهو پاڻ وٽان کين ٻاجھ چڪائيندو آهي، (تڏهن) انهيءَ ئي مهل منجهائن ڪا ٽولي پنهنجي پالڻهار سان (هن لاءِ) شريڪ بڻائيندي آهي (۳۳). تہ جيڪي کين ڏٺو سون تنهن جي بي شڪري ڪن، پوءِ مزا ماڻي وٺو، پوءِ سگهوئي (حال حقيقت) ڄاڻندو (۳۴). مٿن ڪا سند لائي سون ڇا؟ جو انهيءَ (شيءَ) جي (سچائي) بابت ڳالهائي ٿي، جنهن شيءِ کي الله سان شريڪ ڪندا آهن (۳۵). ۽ جڏهن ماڻهن کي ٻاجھ چڪائيندا آهيون (تڏهن) ان سان سرها ٿيندا آهن ۽ جيڪڏهن انهيءَ سببان جو سندس هٿن (مدايون) اڳي موڪليون کين ڪو ڏک پهچندو آهي تہ انهيءَ ئي مهل نا اميد ٿيندا آهن (۳۶). نہ ڏٺو اٿن ڇا؟ تہ الله جنهن لاءِ گهرندو آهي، تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهرندو آهي، تنهن جي) گهٽ ڪندو آهي. بيشڪ هن ۾ مڃيندڙ قوم لاءِ نشانيون آهن (۳۷). تنهن ڪري ماڻهيءَ واري ۽ مسڪين ۽ مسافر کي، سندس حق ڏي اهو انهن لاءِ ڀلو آهي، جيڪي الله جو راضو گهرندا آهن ۽ اهي ئي چوٽڪاري وارا آهن (۳۸). ۽ وياح مان جيڪي ڏٺو هجيو تہ ماڻهن جي مال ۾ وڌي سو الله وٽ نہ وڌندو ۽ الله جو راضو گهرندڙ ٿي زڪوة مان جيڪي ڏٺو هجيو، پوءِ اهي ئي (پنهنجي مال کي الله وٽ) ڀيڻو ڪندڙ آهن (۳۹). الله اهو آهي جنهن اوهان کي بڻايو، وري اوهان کي روزي ڏنائين وري اوهان کي ماريندو، وري اوهان کي جياريندو. اوهان جي (نهريل) شريڪن مان ڪو اهڙو آهي ڇا، جو اهڙن ڪمن مان ڪجهه ڪري (سگهي)؟ الله پاڪ آهي ۽ ان کان تمام مٿاهون آهي، جنهن کي (ساڻس) شريڪ نهرائيندا آهن (۴۰). ماڻهن جي هٿن جي ڪٿي سببان بر ۽ بحر ۾ فساد هن لاءِ پڌرو ٿيو آهي تہ، جيڪي (مدا ڪم) ڪيائون تنهن جي ڪجهه (سزا) کين چڪائي تہ مَن آهي موٽن (۴۱).

چؤ تہ ملڪ ۾ گھموءِ پوءِ ڏسو تہ جيڪي اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪيئن
 ٿي؟ منجهانئن گھڻا مشرڪ هئا (۴۲). پوءِ پنهنجي منهن کي ان ڏينهن
 جي اچڻ کان اڳ سڌي دين لاءِ بيهار! جو الله وٽان اُن (ڏينهن) کي رد
 ٿيڻو نہ آهي، اُن ڏينهن (ماڻهو) الڳ الڳ ٿيندا (۴۳). جيڪو ڪافر ٿيو
 تنهن تي سندس ڪفر آهي ۽ جن چڱا ڪم ڪيا سي پاڻ لاءِ هنڌ وڃائين
 ٿا (۴۴). تہ جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا تن کي (الله) پنهنجي فضل
 سان بدلو ڏئي، بيشڪ اهو ڪافرن کي دوست نہ رکندو آهي (۴۵). ۽
 سندس نشانين مان هيءُ آهي تہ خوشخبري ڏيندڙ هيرون گھلائيندو آهي ۽ تہ
 اوهان کي پنهنجي ڪجهه باجه چڪائي ۽ تہ سندس حڪم سان پيرڙيون
 ترن ۽ تہ سندس فضل مان (روزي) طلب ڪريو ۽ تہ مَن اوهين شڪرانو
 ڪريو (۴۶). ۽ بيشڪ تو کان اڳ گھڻن پيغمبرن کي سندس قوم ڏانهن
 موڪليو سون، پوءِ وٽن معجزن سان آيا، پوءِ جن نافرماني ڪئي، تن کان
 بدلو ورتو سون ۽ مؤمنن کي سوڀارو ڪرڻ اسان تي حق آهي (۴۷). الله اهو
 آهي جيڪو وائن کي موڪليندو آهي، پوءِ (اهي) ڪڪر کي ڪنڊيون
 آهن، پوءِ جيئن (الله) گهرندو آهي، تيئن آسمان ۾ اُن (ڪڪر) کي
 کنڊائيندو آهي، پوءِ اُن کي تہ تہ ڪندو آهي، پوءِ (تون) ڦڙين کي ڏسندو
 آهين، جو اُن (ڪڪر) جي وچ مان نڪرنديون آهن، پوءِ جڏهن پنهنجن
 ٻانهن مان جنهن تي وڻندو اٿس، تنهن تي اهو (مينهن) پهچائيندو آهي،
 (تڏهن) انهيءَ ئي مهل اهي خوش ٿيندا آهن (۴۸). ۽ جيتوڻيڪ اڳ اُن
 (مينهن) جي مٿن وسائجڻ کان اڳيئي نااميد ٿيندڙ هئا (۴۹).

فَانْظُرْ إِلَى اثْرِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
إِنَّ ذَلِكَ لَمُنْجَى الْهُوتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٥٠ وَلَئِنْ
أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفَرًّا الظُّلُمَاتِ مِنْ بَعْدِهَا يَكْفُرُونَ ٥١ فَإِنَّكَ
لَآتِ سَبْعَ الْهُوتَى وَلَا تَسْمِعُ الصَّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ٥٢
وَمَا أَنْتَ بِهَادٍ الْعُمَى عَنْ ضَلَالَتِهِمْ إِنْ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ
بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ٥٣ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ
ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ
ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ٥٤
وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ
كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ٥٥ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَ
الْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَبِذَا
يَوْمَ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ٥٦ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُنْفَعُ
الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعَذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ٥٧ وَلَقَدْ
خَرَّبْنَا النَّاسَ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَئِنْ جِئْتُمُ
بِآيَةٍ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ ٥٨

پوءِ الله جي باجه جي نشانين ڏانهن نهار ته ڪهڙيءَ طرح زمين کي سندس مرڻ کانپوءِ جاري ٿو. بيشڪ اهو (الله) مٿن کي ضرور جيارڻ وارو آهي ۽ اهو (الله) سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۵۰). ۽ جيڪڏهن ڪو واءُ (جو جهولو) گهلايون (جو ان کي سڪائي ڇڏي) پوءِ ان (پوک) کي هيڊو ٿيندو ڏسن ته ان کان پوءِ بي شڪري ڪرڻ لڳندا آهن (۵۱). پوءِ (اي پيغمبر!) تون سڌن ڪي مٿن کي ٻڌائي سگهندين ۽ نڪي ٻوڙن کي ٻڌائي سگهندين، جڏهن ته اهي پني ڏيئي منهن ڦيرائين (۵۲). ۽ نڪي تون انڌن کي سندن گمراهيءَ کان (روڪي) سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهين. تون ته رڳو انهن کي ٻڌائي سگهندين جن اسان جي آيتن تي ايمان آندو آهي، پوءِ اهي مسلمان به آهن (۵۳). الله اهو آهي، جنهن اوهان کي (پهرين) ڪمزور (شيءَ) مان خلقيو آهي، وري هيٺائيءَ کان پوءِ (اوهان ۾) سگه پيدا ڪيائين، وري سگه کان پوءِ (اوهان کي) هيٺائي ۽ ٻڌائي ڏنائين. جو گهرندو آهي، سو خلقيندو آهي ۽ اهو ڄاڻندڙ وس وارو آهي (۵۴). ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي (تنهن ڏينهن) گنهگار قسم ڪندا ته (دنيا ۾) هڪ گهڙيءَ کان سواءِ (وڌيڪ) نه رهيا هئا (سون). اهوئيءَ طرح (رستي کان) ڦيرايا ويندا هئا (۵۵). ۽ جن کي علم ۽ ايمان ڏنو ويو آهي، سي کين چوندا ته الله جي ڪتاب ۾ لکيئي موافق جيئري ٿي اٿس جي ڏينهن توڻي (دنيا ۾) رهيا آهيو، پوءِ هيءُ جيئري ٿي اٿس جو ڏينهن آهي، پر اوهين نه ڄاڻندا هيو (۵۶). پوءِ ان ڏينهن ظالمن کي سندن عذر ڪرڻ فائدو نه ڏيندو ۽ نڪي انهن کان توبه طلب ڪبي (۵۷). ۽ بيشڪ ماڻهن لاءِ هن قرآن ۾ هر طرح جا مثال بيان ڪياسون. ۽ جيڪڏهن وٽن ڪا نشاني (تون) آئين ته ڪافر ضرور چوندا ته اوهين رڳو ڪوڙا آهيو (۵۸).

كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ٥٩ فَاصْبِرْ

إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفُّكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ٦٠

سُورَةُ الْقَمَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

الَّذِينَ يَتْلُونَ الْكِتَابَ الْحَكِيمَ ٢ هُدًى وَرَحْمَةً لِلْمُحْسِنِينَ ٣

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ

يُوقِنُونَ ٤ أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ٥

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ

اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ ٦ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ٧

وَإِذَا تُلِيَ عَلَيْهِ الْإِنشَاءُ وَلَّى مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَن

فِي أذُنِهِ وَقِرَاءَ فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ٨ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ٩ خَالِدِينَ فِيهَا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا

وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ١٠ خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَالْأَرْضَ

فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَن تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَابَّةٍ ١١

وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ١٢

اهڙيءَ طرح جيڪي نه ڄاڻندا آهن، تن جي دلين تي الله مهر هڻندو آهي (۵۹). پوءِ (اي پيغمبر!) صبر ڪر، ڇو ته الله جو وعدو سچو آهي ۽ جيڪي يقين نه رکندا آهن، سي توکي هلاڪو نه سمجهن (۶۰).

سورة لقمان مڪي آهي ۽ هن ۾ چوٽيه
آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الم (۱). هي آيتون حڪمت واري ڪتاب جون آهن (۲). (جو) هدايت ۽ ٻاجه انهن پلارن لاءِ آهي (۳). جيڪي نماز پڙهندا آهن ۽ زڪواة ڏيندا آهن ۽ آهي آخرت جو ويساھ (۴) رکندا آهن (۴). اهي پنهنجي پالڻهار جي سڌي رستي تي آهن ۽ آهي ئي چوٽڪاري وارا آهن (۵). ۽ ماڻهن مان ڪو (اهڙو) آهي جو بيهوديءَ ڳالهه ڪي ڳڻهندو آهي ته (ماڻهن کي) اڻڄاڻائيءَ سان الله جي وات کان پلائي ۽ اُن (وات) کي نٿولي ڪري وٺي، انهن لاءِ ئي خواريءَ وارو عذاب آهي (۶). ۽ جڏهن اسان جون آيتون کيس پڙهي ٻڌائيون آهن، (تڏهن) هٽيو ٿي منهن ڦيرائيندو آهي، جڏهن انهن کي ٻڌو ئي نه هوائين، جڏهن سندس ٻنهي ڪنن ۾ گهٻرائي آهي، تنهن ڪري کيس ڏکوئيندڙ عذاب جي خبر ڏي (۷). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ نعمت وارا باغ آهن (۸). منجهن سدائين رهڻ وارا آهن (اهو) الله جو پڪو انجام ڏنل آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (۹). آسمانن کي ري ٿين ٿا ٻڌائين، جو کين ڏسو ٿا. ۽ زمين ۾ جبل وڌائين ته متان اوهان کي ڏوڏي ۽ منجهس هر جنس جا جانور پکيڙيائين ۽ آسمان کان پاڻي وسايوسون، پوءِ منجهس سڻا هر جنس جا اوڀر ڄماياسون (۱۰).

هَذَا خَلَقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ
الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۝ وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَنَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ
لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ
حَسِيدٌ ۝ وَإِذْ قَالَ لُقْمَنُ لِبْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَبْنَىٰ لِتَشْرِكُ بِاللَّهِ
إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ۝ وَصَيَّنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ
أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصْلُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ
إِلَى الْمَصِيرِ ۝ وَإِنْ جُهِدَكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ
بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُ مَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ
سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ۝ يَبْنَىٰ إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ
فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمُوتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ۝ يَبْنَىٰ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَامْرُ
بِالْمَعْرُوفِ وَإِنَّهُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصِبٌ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ط
إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ۝ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا
تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ۝

اها الله جي بڻاوت آهي، پوءِ مونکي ڏيکاريو ته جيڪي اُن (الله) کان سواءِ (بيا) آهن، تن ڇا بڻايو آهي؟ بلڪ عالم پڌريءَ پل ۾ آهن (۱۱). ۽
 بيشڪ لقمان کي حڪمت ڏني سون (چيو سون) ته الله جو شڪر ڪر ۽
 جيڪو شڪر ڪندو سو رڳو پنهنجي جيءَ (جي نفع) لاءِ شڪر ڪندو ۽
 جيڪو بي شڪري ڪندو ته بيشڪ الله بي پرواه ساراهيل آهي (۱۲). ۽
 (ياد ڪر) جڏهن لقمان پنهنجي پٽ کي چيو ۽ انهيءَ کيس سمجهايو ٿي ته
 اي منهنجا پٽڙا! الله سان (ڪنهن کي) شريڪ نه ڪر، ڇو ته شرڪ
 وڏي بي انصافي آهي (۱۳). ۽ ماڻهوءَ کي سندس ماءُ پيءُ بابت حڪم
 ڪيوسون، جو ماڻس تڪليف جي مٿان تڪليف سهي کيس (پنهنجي
 پيٽ ۾) کنيو ۽ ٻن ورهين ۾ سندس (ٿڃ جو) ڇڏائڻ آهي (حڪم جو
 مطلب هي آهي) ته منهنجو ۽ پنهنجي ماءُ پيءُ جو شڪرانو ڪر (جو آخر)
 مون ڏانهن (ٿي) موٽڻ آهي (۱۴). ۽ جيڪڏهن (اهي) مون سان (ڪنهن
 کي) شريڪ ڪرڻ لاءِ توکي مجبور ڪن، جنهن جي توکي ڪا ڄاڻ نه
 آهي ته سندن (انهيءَ چوڻ جي) فرمانبرداري نه ڪر ۽ دنيا ۾ ساڻن چڱيءَ
 ريت سنگت ڪر ۽ جنهن مون ڏانهن موت ڪڍي هجي، تنهن جي واٽ
 جي تابعداري ڪر، وري اوهان جو مون ڏانهن ورڻ آهي، پوءِ جيڪي ڪندا
 هيو، تنهن جي اوهان کي سدڻ ڏيندس (۱۵). (لقمان هيءُ به چيو ته) اي
 منهنجا پٽڙا! ڪا به (شيءَ) جيڪڏهن آهر جي دائي جيتري آهي، پوءِ اها
 ڪنهن پهڻ ۾ هجي يا آسمانن ۾ يا زمين ۾ (هجي) ته (به) الله ان کي آڻي
 حاضر ڪندو. ڇو ته الله باريڪ بين خبر رکندڙ آهي (۱۶). اي منهنجا
 پٽڙا! نماز پڙه ۽ چڱي ڪم جو حڪم ڪر ۽ مدي (ڪم) کان منع
 ڪر ۽ تو کي جيڪا تڪليف پهچي، تنهن تي صبر ڪر، ڇو ته اهي
 (ڪم) همت وارن ڪم مان آهن (۱۷). ۽ ماڻهن لاءِ پنهنجو ڳل (يعني
 منهن) چيو نه ڪر ۽ زمين ۾ لاڏ سان نه گهم، ڇو ته الله سڀڪنهن
 هٽيلي وڌائيءَ ڪندڙ کي دوست نه رکندو آهي (۱۸).

وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْغِضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ
 لَصَوْتُ الْحَمِيرِ^(١٩) أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ تَنَافِي السَّمُوتِ وَمَا
 فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ
 مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ^(٢٠) وَ
 إِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا
 عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلُوكَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ^(٢١)
 وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ
 بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ^(٢٢) وَمَنْ كَفَرَ فَلَا
 يَحْزُنُكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ
 عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ^(٢٣) نُنَبِّئُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ
 عَذَابٍ غَلِيظٍ^(٢٤) وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمُوتِ وَالْأَرْضَ
 لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ^(٢٥) اللَّهُ مَا
 فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ^(٢٦) وَلَوْ أَنَّهُمَا
 فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ
 سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ^(٢٧)

۽ پنهنجي گهمڻ ۾ وچولي چال هل ۽ پنهنجو آواز ڍرو ڪر، ڇو ته آوازن مان بچڙو (آواز) گڏه جي هينگ آهي (۱۹). نه ڏٺو اٿو ڇا ته جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله اوهان کي تابع ڪري ڏنو آهي ۽ پنهنجون پڌريون ۽ ڳجهيون نعمتون اوهان تي ڀريور ڪيائين؟ ۽ ماڻهن مان ڪي (اهڙا) آهن جو ان ڄاڻائيءَ سان ۽ بنا هدايت ۽ روشن ڪتاب هجڻ کان سواءِ الله بابت جهڳڙو ڪندا آهن (۲۰). ۽ جڏهن کين چئبو آهي ته جيڪي الله نازل ڪيو، تنهن جي تابعداري ڪريو، (تڏهن چوندا آهن ته نه!) بلڪ اسان جنهن تي پنهنجا پيءُ ڏاڏا (هلندا) ڏٺا، تنهن جي تابعداري ڪنداسون، توڻيڪ شيطان دوزخ جي عذاب ڏانهن کين سڏي ٿو ته به (ان جي پيروي ڪندا ڇا)؟ (۲۱). ۽ جنهن پنهنجي مهار الله ڏانهن ڪئي ۽ اهو چڱن ڪمن ڪرڻ وارو آهي، تنهن بيشڪ مضبوط ڪڙي کي پڪڙيو ۽ (سڀني) ڪمن جي پڇاڙي الله ڏانهن آهي (۲۲). ۽ جيڪو ڪفر ڪري تنهن جو ڪفر توکي غمگين نه ڪري، کين اسان ڏانهن ورڻو آهي، پوءِ جيڪو ڪيائون تنهن جي کين سڏ ڏينداسون، ڇو ته الله سينن وارو (ڳجه) ڄاڻندڙ آهي (۲۳). (دنيا ۾) کين ٿورو (وقت) آسودو ڪريون ٿا، وري کين سخت عذاب ڏانهن ڇڪي نينداسون (۲۴). ۽ جيڪڏهن کائن پڇندين ته آسمان ۽ زمين کي ڪنهن بڻايو آهي؟ ته ضرور چوندا ته الله. ڇو ته سڀ ساراه خاص الله کي جڳائي، بلڪ منجهائن گهڻا نه ڄاڻندا آهن (۲۵). جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله جو ئي آهي، بيشڪ الله ئي بي پرواه ڏاڍو ساراهيل آهي (۲۶). ۽ جيڪي وڻ زمين ۾ آهن، سي جيڪڏهن قلم ٿين ۽ سمنڊ (جو پاڻي) ان جي مس ٿئي ان کان پوءِ ست سمنڊ (ٻيا به) هجن ته الله (جي قدرت) جون ڳالهيون نه ڪٽنديون، ڇو ته الله غالب حڪمت وارو آهي (۲۷).

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَعْبُدُكُمْ إِلَّا كُنُفُسٌ وَاحِدَةٌ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ٢٨
 أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
 وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ
 بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ٢٩ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ
 مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ٣٠ أَلَمْ تَرَ أَنَّ
 الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيكُمْ مِنْ آيَاتِهِ إِنَّ فِي
 ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ٣١ وَإِذْ أَخَشِينَهُمْ مَّوْجَهُ كَالظُّلُمِ
 دَعَا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ؕ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ
 فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ ٣٢ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ ٣٣
 يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَأَخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدُ
 عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازِعٌ عَنْ وَالِدِهِ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ
 اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللَّهِ
 الْغُرُورُ ٣٤ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَ
 يَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا ٣٥
 وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ٣٦

اوهان (سڀني) جو خلقڻ ۽ اوهان جو وري جيارڻ رڳو هڪڙي ماڻهو (جي خلقڻ ۽ وري جيارڻ) جهڙو آهي، بيشڪ الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (۲۸). نه ڏٺو اٿيئي ڇا؟ ته الله رات کي ڏينهن ۾ داخل ڪندو آهي ۽ ڏينهن کي رات ۾ داخل ڪندو آهي، ۽ سج ۽ چنڊ کي نوايائين. سڀڪو مقرر مدت توڻي هلندو آهي ۽ (نه ڏٺو اٿيئي ڇا) ته جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۲۹). اهي (ڪم) هن ڪري آهن ته الله ئي برحق آهي ۽ بيشڪ ان کان سواءِ جنهن (بڻي) کي سڏيندا آهن سو ڪوڙ آهي ۽ بيشڪ الله ئي تمام مٿاهون وڏو آهي (۳۰). نه ڏٺو اٿيئي ڇا؟ ته، پيرڙيون الله جي ئي فضل سان سمنڊ ۾ ترنديون آهن (هن لاءِ) ته (الله) اوهان کي پنهنجن نشانين مان ڏيکاري، بيشڪ هن ۾ سڀڪنهن وڏي صابر شاڪر لاءِ نشانيون آهن (۳۱). ۽ جڏهن کين (درياءَ جي) لهر چانو ڪندڙ ڪڪرن وانگر ويڙهيڻدي آهي (تڏهن) خاص الله کي نلو ڏانهس مهار ڪري سڏيندا آهن، پوءِ جنهن مهل کين ڀر ڏانهن بچائي پهچائيندو آهي، (تنهن مهل) منجهائن ڪي وچٿرا هوندا آهن ۽ سڀڪنهن دغا باز بي شڪر کان سواءِ ٻيو ڪوبه اسان جي آيتن جو انڪار نه ڪندو آهي (۳۲). اي انسانو! پنهنجي پالڻهار کان ڊڄو ۽ اُن ڏينهن کان (به) ڊڄو جنهن ۾ ڪو پيءُ پنهنجي پٽ جي پورائي نه ڪندو ۽ نه ڪو پٽ پنهنجي پيءُ جي ڪجهه به پورائي ڪندڙ هوندو. بيشڪ الله جو وعدو سچو آهي، تنهن ڪري نڪي اوهان کي دنيا جي حياتي ٺڳي ۽ نڪي اوهان کي الله بابت ٺڳيندڙ (شيطان) ٺڳي (۳۳). بيشڪ قيامت جي خبر الله وٽ ئي آهي ۽ (اهو ئي) مينهن وسائيندو آهي ۽ جيڪي ڳهڻين ۾ آهي، سو (به) ڄاڻندو آهي ۽ ڪو ئي جيءُ نه ڄاڻندو آهي ته (پاڻ) سڀاڻي ڇا ڪندو ۽ ڪوئي جيءُ نه ڄاڻندو آهي ته (پاڻ) ڪهڙيءَ زمين تي مرنڊو، بيشڪ الله ڄاڻندڙ خبر رکندڙ آهي (۳۴).

سُورَةُ السَّجْدَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

الْم ١ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ٢ أَمْ

يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّا

أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ٣ اللَّهُ

الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ٤ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ ٥

أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ٦ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ

يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ٧

ذَٰلِكَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ٨ الَّذِي أَحْسَنَ

كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ٩ ثُمَّ جَعَلَ

نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ١٠ ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ

رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ١١ قَلِيلًا مَّا

تَشْكُرُونَ ١٢ وَقَالُوا آءِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي

خَلْقٍ جَدِيدٍ ١٣ بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ ١٤

سورة سجده مڪي آهي ۽ هن ۾
ٽيه آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الم (۱). (هن) ڪتاب جو لاهڻ، منجهس ڪو شڪ ڪونهي (جو) جهانن جي پالڻهار وٽان آهي (۲). چوندا آهن ڇا ته ان (قرآن) کي پاڻ ٺاهيو اٿس؟ (نه!) بلڪ اهو تنهنجي پالڻهار وٽان سڄو (آيل) آهي (هن لاءِ) ته انهيءَ قوم کي ڊيڄارين جن وٽ توکان اڳ ڪو ڊيڄارندڙ نه آيو آهي ته منَ آهي هدايت لهن (۳). الله اهو آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي سندس وچ ۾ آهي، سو ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو، وري عرش تي قائم ٿيو. ان کان سواءِ اوهان لاءِ نڪي ڪو سڄڻ ۽ نڪي ڪو ڀارت ڪندڙ آهي. پوءِ نصيحت نه ٿا وٺو ڇا؟ (۴). آسمان کان زمين ڏانهن هر ڪم جي رٿا ڪندو آهي، وري (اها تدبير) اُن ڏينهن ۾ ڏانهس مٿي ويندي آهي، جنهن ڏينهن جو اندازو هزار ورهيه جيترو انهيءَ (ليکي) مان آهي، جو ڳڻيندا آهيو* (۵). اها (سندس وصف) آهي، جو ڳجه ۽ ظاهر جو جائنڊڙ غالب مهربان آهي (۶). جنهن جيڪا شيءِ پيدا ڪئي سا سڀڪا چڱيءَ طرح بڻائي ۽ ماڻهن جي پيدائش کي گاري مان (نئون) شروع ڪيائين (۷). وري سندس اولاد حقير پاڻيءَ جي نچوڙ مان بڻيائين (۸). وري کيس سٺين لکين ڪيائين ۽ منجهس پنهنجو روح ڦوڪيائين ۽ اوهان لاءِ ڪن ۽ اڪيون ۽ دليون بڻيائين. اوهين ٿورو شڪر ڪندا آهيو (۹). ۽ چون ٿا ته جڏهن زمين ۾ رکي ملي وياسون (تڏهن به) اسين وري نئين سر بڻاسين ڇا؟ (نه!) بلڪ اهي پنهنجي پالڻهار جي ملڻ کان منڪر آهن (۱۰).

* مطلب ته دنيا ۾ تدبير الاهي ڪيئن لهي ٿي ۽ وري ڪيئن مٿي چڙهي ٿي؟ ان کي جيڪڏهن ماڻهو خيال ۾ آڻين ته اهو عرصو هڪ هزار سال کان گهٽ معلوم نه ٿيندو، پر الله تعاليٰ جي آڏو اهو سمورو انتظام هڪ ڏينهن ۾ پورو ٿئي ٿو! غرض ته ماڻهن جا وهم الله جي قدرت ۽ طاقت کي پهچي نه ٿا سگهن. - والله اعلم (فتح الرحمن).

قُلْ يَتَوَفَّكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ تُعَرِّى إِلَىٰ رَبِّكُمْ
 تُرْجَعُونَ ١١ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُوا رُءُوسِهِمْ عِندَ رَبِّهِمْ
 رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ ١٢
 لَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًىٰ وَلَٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي
 لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ١٣ فَذُوقُوا بَأْسًا
 نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا
 كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ١٤ إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا
 سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ١٥ تَتَجَافَىٰ
 جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا
 رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ١٦ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ
 أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ١٧ أَفَمَن كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ
 فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ ١٨ أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ
 جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ١٩ وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا
 فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَ
 قِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنتُم بِهِ تُكَذِّبُونَ ٢٠

(اي پيغمبر! کين) چؤ ته، جيڪو موت جو ملائڪو اوهان تي مقرر ڪيل آهي سو اوهان جو روح ڪڍندو، وري پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽائبو (۱۱).
 ۽ (انهيءَ مهل) جيڪڏهن ڏسين جنهن مهل گنهگار پنهنجي پالڻهار جي سامهون پنهنجا ڪنڌ اونڌا ڪندڙ هوندا (ته عجب ڪرين). (اهي گنهگار چوندا ته) اي اسان جا پالڻهار! ڏٺوسون ۽ ٻڌو سون هاڻي اسان کي (دنيا ۾) موٽاءِ ته چڱو ڪم ڪريون، بيشڪ اسين يقين ڪندڙ آهيون (۱۲).
 ۽ جيڪڏهن گهرون ها ته سڀڪنهن شخص کي هدايت ڪريون ها پر مون وٽان (هي) حڪم نهرائجي چڪو آهي ته جنن ۽ ماڻهن (انهن ئي) مڙني مان دوزخ ضرور پريندس (۱۳). پوءِ هن ڏينهن جي ملڻ کي جو وساريو هيو، تنهن سببان (عذاب) چڪو، بيشڪ اسان (به) اوهان کي وساريو ۽ جيڪي ڪندا هيو، تنهن سببان هميشگيءَ جو عذاب چڪو (۱۴). اسان جي آيتن تي رڳو آهي ايمان آڻيندا آهن جن کي انهن (آيتن) سان جڏهن نصيحت ڏني آهي، تڏهن سجدو ڪندڙ ٿي ڪرندا آهن ۽ پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي ساراه سان بيان ڪندا آهن ۽ آهي وڏائي نه ڪندا آهن (۱۵). سندن پاسا سمهڻ جي هنڌ کان الڳ ٿي پنهنجي پالڻهار کي خوف ۽ اميد سان سڏيندا آهن ۽ جيڪا کين روزي ڏني سون، تنهن مان خرچيندا آهن (۱۶). پوءِ جيڪو اکين جو نار انهن لاءِ لڪايو ويو آهي، سو ڪو جيءُ نه ڄاڻندو آهي، اهو بدلو هنن جيڪي ڪمايو هو تنهن سبب آهي (۱۷). جيڪو مؤمن آهي سو بدڪار جي برابر آهي ڇا؟ (اهي ٻئي ڪڏهن) برابر نه ٿيندا (۱۸). جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ بهشت (جا باغ) مهمانيءَ طور رهڻ جو هنڌ آهي، ان ڪري جو (چڱا) ڪم ڪندا رهيا (۱۹). پر جن بچڙائي ڪئي تن جي رهڻ جو هنڌ دوزخ آهي، جنهن مهل منجهانئس نڪرڻ جو ارادو ڪندا، (تنهن مهل) منجهس ورائي (پيا) وجهبا ۽ کين چئبو ته ان باه جو عذاب چڪو جنهن کي اوهين ڪوڙو پائيندا هيو (۲۰).

وَلَنذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَى دُونَ الْعَذَابِ
الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ
بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ﴿٢٢﴾
وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ
مِّنْ لِّقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٢٣﴾ وَ
جَعَلْنَا مِنْهُمْ آيَةً يَّهْدُونَ بِأَمْرِنَا لِنَبْلُوهُمْ أَطِيعُوا
كَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمُ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٢٥﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ
كَمْ آهَلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَيشُونَ فِي مَسْكَانِهِمْ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿٢٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ
الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ
أَنْعَامُهُمْ وَانْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٢٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى
هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٨﴾ قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٢٩﴾ فَأَعْرِضْ
عَنْهُمْ وَانْتَظِرِ إِنَّهُمْ مُنْتَظَرُونَ ﴿٣٠﴾

۽ کين وڏي عذاب کان سواءِ هلڪي سزا (دنيا ۾ به) ضرور چڪائينداسون ته مَنْ اهي (سڌيءَ وات ڏانهن) ورن (۲۱). ۽ ان کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ جنهن کي سندس پالڻهار جي آيتن سان نصيحت ڏجي ته وري انهن کان منهن موڙي. بيشڪ اسين ڏوهارين کان بدلو وٺندڙ آهيون (۲۲). ۽ بيشڪ موسيٰ کي ڪتاب ڏنوسون، پوءِ تون ان (قرآن) جي ملڻ کان شڪ ۾ نه ٿج ۽ اُن (موسيٰ) کي بني اسرائيلن لاءِ هدايت بڻايوسون (۲۳). ۽ منجهائن پيشوا ڪيا (هيا) سون جي اسان جي حڪم سان سڌو رستو ڏيکاريندا هئا، جڏهن جو (اهي ڏکڻ تي) صبر ڪندا رهيا ۽ (اهي) اسان جي آيتن تي يقين رکندا هئا (۲۴). بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي قيامت جي ڏينهن سندن وچ ۾ انهيءَ (ڳالهه) جو نيرو ڪندو، جنهن بابت جهڳڙو ڪندا هئا (۲۵). (هن ڳالهه) کين هدايت نه ڪئي آهي ڇا؟ ته، کائڻ اڳ ڪيترا ئي جُڳ ناس ڪياسون، جن جي گهرن ۾ (اهي) گهمندا آهن؟ بيشڪ هن (ڳالهه) ۾ وڏيون نشانيون آهن، پوءِ نه ٻڌندا آهن ڇا؟ (۲۶). نه ڏٺائون ڇا؟ ته، اسين اُپَرُ (ايران) زمين ڏانهن پاڻي وهائيندا آهيون، پوءِ اُن سان پوک ڄمائيندا آهيون، جنهن مان سندس دور ۽ اُهي پاڻ کائيندا آهن. پوءِ نه ڏسندا آهن ڇا؟ (۲۷). ۽ چون ٿا ته، جيڪڏهن اوهين سڄا آهيو ته اهو فيصلو ڪڏهن ٿيندو؟ (۲۸). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته فيصلي جي ڏينهن ڪافرن کي سندن ايمان آڻڻ فائدو نه ڏيندو ۽ نه ڪي کين مهلت ڏبي (۲۹). پوءِ کائڻ منهن موڙ ۽ انتظار ڪر، بيشڪ اُهي (به) انتظار ڪندڙ آهن (۳۰).

سُورَةُ الْاَحْزَابِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ ۚ إِنَّ

اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝^١ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ

إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ۝^٢ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ

وَكِيلًا ۝^٣ مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّنْ قَلْبَيْنِ فِيْ جَوْفِهِ ۚ وَمَا جَعَلَ

أَزْوَاجَكُمْ إِلَىٰ تُظْهِرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ

أَبْنَاءَكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ ۚ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ

يَهْدِي السَّبِيلَ ۝^٤ أَدْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ ۚ

فَإِنْ لَّمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَاخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ ۚ وَ

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَكِنْ مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ

وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ۝^٥ النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ

أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ۚ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ

بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ

تَفْعَلُوا إِلَىٰ أُولِيكُم مَّعْرُوفًا كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ۝^٦

سورة احزاب مدني آهي ۽ هن ۾
تيسر آيتون ۽ نو رکوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي پيغمبر! الله کان ڊڄ ۽ ڪافرن ۽ منافقن جو چيو نه مڃ. چو ته الله جا ٿنڌر حڪمت وارو آهي (۱). ۽ جيڪي تنهنجي پالڻهار وٽان تو ڏانهن وڃي ڪجي ٿو، تنهن جي تابعداري ڪر، چو ته جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۲). ۽ الله تي ڀروسو ڪر ۽ الله سنڀاليندڙ ڪافي آهي (۳). الله ڪنهن ماڻهوءَ جي اندر ۾ به دليون (پيدا) نه ڪيون آهن ۽ نڪي اوهان جي انهن زالن کي جن کي اوهين ماءُ چئي وينا آهيو، سي اوهان جون (حقيقي) مائڻ ڪيائين ۽ نڪي اوهان جي پٽيلن کي اوهان جا (حقيقي) پٽ ڪيائين. اهو اوهان جو چوڻ اوهان جي واٽن جو آهي ۽ الله سچ چوندو آهي ۽ اهو ئي (ستو) رستو ڏيکاريندو آهي (۴). کين سندن پين جا (پٽ ڪري) سڏيو، اهو الله وٽ بلڪل انصاف آهي، پوءِ جيڪڏهن سندن پيڙ نه ڄاڻندا هجو ته اوهان جا دين ۾ ڀائر ۽ اوهان جا دوست آهن ۽ جنهن ڳالهائڻ ۾ غلطي ڪئي هجي، تنهن ۾ اوهان تي ڪو گناه نه آهي، پر اوهان جي دلي جيڪي ڄاڻي وائي ڪيو (تنهن ۾ گناه) آهي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۵). پيغمبر مؤمنن تي سندن جنڊن کان وڌيڪ حق رکندو آهي ۽ سندس زالون سندن مائڻ آهن ۽ مائٽيءَ وارا هڪ ٻئي جا ڀاڻ ۾ الله جي ڪتاب ۾ (پين) مؤمنن ۽ هجرت ڪندڙن کان وڌيڪ حقدار آهن، پر پنهنجن دوستن سان احسان ڪريو (ته جائز آهي). اهو (حڪم) ڪتاب ۾ لکيل آهي (۶).

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ
 وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ۖ وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا غَلِيظًا ٨
 لِّيَسْأَلَ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ٩
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ
 فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
 بَصِيرًا ١٠ إِذْ جَاءُوكُم مِّن فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنكُمْ وَإِذْ
 زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ
 الظُّنُونًا ١١ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا ١٢
 وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ مَّا وَعَدَنَا
 اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ١٣ وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ يَا هَلْ
 يَنزِلُ لَنَا مَقَامٌ لَّكُمْ فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِّنْهُمُ النَّبِيَّ
 يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ ۖ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ ۖ إِنَّ يُرِيدُونَ إِلَّا
 فِرَارًا ١٤ وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سُلِوا الْفِتْنَةَ
 لَآتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوا بِهَا إِلَّا يَسِيرًا ١٥ وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا اللَّهَ
 مِن قَبْلُ لَا يُؤَلُّونَ الْأَدْبَارَ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ١٦

۽ (ياد ڪر) جڏهن پيغمبرن کان سندن انجام ورتوسون ۽ (پڻ) توکان ۽ نوح ۽ ابراهيم ۽ موسيٰ ۽ عيسيٰ پٽ مريم جي کان (به ورتوسون) ۽ (هن لاءِ) ڪانئن پڪو انجام ورتوسين (۷). ته (الله) سچن کان سندن سچائيءَ بابت پڇي ۽ ڪافرن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿس (۸). اي ايمان وارو! پاڻ تي الله جو احسان ياد ڪريو، جڏهن (ڪافرن جا) لشڪر اوهان تي (چڙهائي ڪري) آيا، تڏهن مٿن واءُ موڪليوسون ۽ (اوهان جي مدد لاءِ ملائڪن جا) اهڙا لشڪر به، جن کي اوهان نه ٿي ڏٺو (پوءِ ڪافرن کي ڀڄائي اوهان کي بچايوسون) ۽ جيڪي ڪريو ٿا سو الله ڏسندڙ آهي (۹). جڏهن (اهي) اوهان جي مٿان ۽ اوهان جي هيٺان اوهان وٽ آيا ۽ انهيءَ مهل اکيون ڌرا ڏيئي ويون ۽ دليون (دهشت کان) ترگهڻن کي پهتيون ۽ الله جي به نسبت ڪيئي گمان پانيو ٿي! (۱۰). اُتي مؤمنن کي پرڪيو ويو ۽ کين تمام سخت لوڏيو ويو (۱۱). ۽ انهيءَ مهل منافقن ۽ جن جي دلين ۾ بيماري آهي، تن چيو ٿي ته الله ۽ سندس پيغمبر اسان کي ٺڳيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪو انجام نه ڏنو آهي (۱۲). ۽ انهيءَ مهل منجهانئن هڪ ٽوليءَ چيو ته، اي مديني وارو! اوهان لاءِ (هتي ترسڻ جي) ڪا جاءِ ڪانهي، تنهن ڪري موٽو ۽ منجهانئن هڪ ٽوليءَ پيغمبر کان موڪلايو ٿي ۽ چوڻ لڳا ته اسان جا گهر هيڪلا آهن. حالانڪ اهي هيڪلا نه هئا، ڀڄڻ کان سواءِ (ٻيو) ڪو ارادو نه هئڻ (۱۳). ۽ جيڪڏهن اُن (مديني) جي آس پاس کان مٿن ڪا (ڪافرن جي فوج) اچي ڪڙڪي ها، وري ڪانئن خانہ جنگي طلب ڪئي وڃي ها ته ضرور اها ڪن ها ۽ ان لاءِ ٿوري دير کان سواءِ ترسن ٿي نه ها (۱۴). ۽ هن کان اڳ به الله سان انجام ڪيو هئائون ته (ڀڄڻ لاءِ) پنيون نه ڦيرائيندا ۽ الله جي انجام جي (ضرور) پڇا ڪئي ويندي (۱۵).

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمْ الْفِرَارُ اِنْ فَرَرْتُمْ مِّنَ الْمَوْتِ اَوِ الْقَتْلِ وَاِذَا
 لَا تَمْتَعُونَ اِلَّا قَلِيلًا ١٦ قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُم مِّنَ اللّٰهِ اِنْ
 اَرَادَ بِكُمْ سُوًّا اَوْ اَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَّلَا يَجِدُونَ لَهْمُ مِّنْ دُونِ
 اللّٰهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ١٧ قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الْمُعْوِقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ
 لِاخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَاسَ اِلَّا قَلِيلًا ١٨ اَشْجَعُ
 عَلَيْكُمْ ۖ فَاِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَاَيْتَهُمْ يُنْظَرُونَ اِلَيْكَ تَدُورُ
 اَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَىٰ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَاِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ
 سَلَقُوكُمْ بِالسِّنَةِ حِدَادٍ اَشْجَعُ عَلَى الْخَيْرِ اُولَٰئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا
 فَاحْبِطْ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرًا ١٩ يَحْسِبُونَ
 الْاَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا ۖ وَاِنْ يَّاتِ الْاَحْزَابُ يَوْدُوْا وَاَلَوْ اَنَّهُمْ
 يَادُوْنَ فِي الْاَعْرَابِ يَسْأَلُوْنَ عَنْ اَنْبِيَائِكُمْ وَلَوْ كَانُوْا فِيْكُمْ مَا
 قُتِلُوْا اِلَّا قَلِيْلًا ٢٠ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُوْلِ اللّٰهِ اُسُوَّةٌ حَسَنَةٌ
 لِّمَنْ كَانَ يَرْجُو اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَذَكَرَ اللّٰهَ كَثِيْرًا ٢١ وَلَمَّا رَاَ
 الْمُؤْمِنُوْنَ الْاَحْزَابَ قَالُوْا هٰذَا مَا وَعَدَنَا اللّٰهُ وَرَسُوْلُهُ وَ
 صَدَقَ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهُ وَمَا زَادَهُمْ اِلَّا اِيْمَانًا وَتَسْلِيْمًا ٢٢

(کين) چو ته، جيڪڏهن اوهين مرڻ يا مارجڻ کان پڇندو ته پڇڻ اوهان کي فائدو نه ڏيندو ۽ انهيءَ مهل بلڪل ٿورو ئي (زندگيءَ جو) فائدو ڏنو ويندو (۱۶). (اي پيغمبر! کين) چو ته، اوهان کي الله (جي عذاب) کان ڪير بچائيندو، جيڪڏهن اهو اوهان کي ڪا تڪليف پهچائڻ گهري يا اوهان کي ڪا پاڇه پهچائڻ گهري (ته اها ڪير روڪيندو؟) ۽ الله کان سواءِ پاڻ لاءِ نه ڪو دوست ۽ نه ڪو مددگار لهندا (۱۷). اوهان مان (جهاد کان) جهليندڙن ۽ پنهنجن ڀائرن کي (هيٺن) چونڊڙن کي ته اسان ڏانهن اچو، بيشڪ الله ڄاڻندو آهي ۽ ٿورن کان سواءِ (ٻيا) لڙائيءَ ۾ نه ٿا اچن (۱۸). (هٿون) اوهان تي پيچائي ڪندڙ آهن، پوءِ جنهن مهل پوءِ (جو وقت) اچي (تنهن مهل) کين ڏسين ته تو ڏانهن سندن اکيون ان (ماڻهو) وانگر نهارينديون آهن، جنهن تي موت (جي سڪرات) جي بيهوشي پهتي هجي، پوءِ جنهن مهل (جنگ جو) پوءِ لهندو آهي، تنهن مهل (غنيمت جي) مال (وٺڻ) تي لالچي ٿي اوهان کي تڪين زبانن سان اڏائيندا آهن. انهن ايمان نه آندو، تنهن ڪري الله سندن اعمال ڇڏ ڪيا ۽ اهو (ڪم) الله تي آسان آهي (۱۹). (خوف جي ڪري) پائيندا آهن ته (ڪافرن جا) لشڪر نه ويا آهن ۽ جيڪڏهن (ڪافرن جا) ڪي لشڪر اچن ها ته (هيءَ ڳالهه) گهرن ها ته اهي جيڪر جهنگن ۾ ويٺل هجن ها (۽) اوهان جون خبرون (هر ڪنهن کان) پڇندا رهن ها ۽ جيڪڏهن اوهان ۾ هجن ها ته رڳو ٿورا (اچي) جنگ ۾ وڙهن ها (۲۰). بيشڪ اوهان لاءِ الله جي پيغمبر (جي طريقي) ۾ عمدي پيروي انهيءَ لاءِ آهي، جيڪو الله (جي رضا جي اميد) ۽ قيامت جي ڏينهن (جي اچڻ) جي اميد رکندو هجي ۽ الله کي گهڻو ياد ڪندو هجي (۲۱). ۽ جنهن مهل مؤمنن (ڪافرن) جي لشڪرن کي ڏٺو (تنهن مهل) چيائون ته هي اهو انجام آهي، جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر اسان کي ڏنو هو ۽ الله ۽ سندس پيغمبر سچ فرمايو هو ۽ انهيءَ (حالت) انهن کي ايمان ۽ فرمان برادريءَ ۾ هيڪاندو وڌايو (۲۲).

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ
 مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا بَدِيلًا ۖ لِيَجْزِيَ
 اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِنْ شَاءَ أَوْ
 يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۖ وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَىٰ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ ۖ
 وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا ۖ وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُواهُمْ مِنْ أَهْلِ
 الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا
 تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا ۖ وَأَوْرَثَكُم أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَ
 أَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَمْ تَطُوهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ۖ
 يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ إِنْ كُنْتُمْ تُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
 وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأَسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ۖ
 وَإِنْ كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالذَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ
 اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ۖ يٰنِسَاءَ
 النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ يُضَعَفْ
 لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ ۖ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۖ

مؤمنن مان ڪي اهڙا مڙس آهن، جو جيڪو الله سان انجام ڪيو هيائون تنهن تي سچائي ڪيائون، پوءِ منجهائن ڪنهن پنهنجو ذمو پورو ڪيو ۽ منجهائن ڪو انتظار ڪندو آهي ۽ (پنهنجي چوڻ کي) ڪنهن طرح نه مٽايائون (۲۳). (اهو هن ڪري آهي ته الله سچن کي سندن سچائيءَ سببان بدلو ڏئي ۽ جيڪڏهن گهري ته منافقن کي عذاب ڪري يا (توبه جي توفيق ڏيڻ سان) مٿن باجه سان موٽي. ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (۲۴). ۽ الله ڪافرن کي سندن ڏمر سميت موٽايو جو ڪا چڱائي نه لڌائون ۽ الله مؤمنن جي پاران ويڙه بابت ڪافي ٿيو ۽ الله سگهارو غالب آهي (۲۵). ۽ ڪتاب وارن مان جن انهن (مشرڪن) جي مدد ڪئي هئي، تن کي (الله) سندن ڪوٽن مان لاٿو ۽ سندن دٻڙن ۾ دهشت وڌائين (جو) هڪ ٽوليءَ کي ماريو ٿي، ۽ ٻيءَ ٽوليءَ کي قيد ڪيو ٿي (۲۶). ۽ (نيٺ) اوهان کي سندن زمين ۽ سندن گهرن ۽ سندن مالن ۽ انهيءَ زمين جو وارث ڪيائين، جنهن تي پير (بر) نه گهاپيا هيو ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۲۷). اي پيغمبر! پنهنجين زالن کي چو ته، جيڪڏهن اوهين دنيا جي حياتي ۽ ان جو سينگار گهرنديون هجو ته اچو ته اوهان کي سامان ڏيان ۽ چڱيءَ طرح ڇڏيان (۲۸). ۽ جيڪڏهن اوهين الله ۽ سندس پيغمبر ۽ آخرت جي گهر (يعني بهشت) کي گهرو ٿيون ته بيشڪ، اوهان مان نيڪ بختن لاءِ الله وڏو اجر تيار ڪيو آهي (۲۹). اي پيغمبر جون زالون! اوهان مان جيڪا ظاهر ظاهر ٿي، بي حياتي ڪندي، تنهن کي وڌائي ٻيڻو عذاب ڪيو ويندو ۽ اهو الله تي آسان آهي (۳۰).

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا
تُوْتِهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ ۖ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا ۝^{٣١} يٰنِسَاءَ
النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِّنَ النِّسَاءِ ۚ إِنَّ اتَّقِيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ
بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ۝^{٣٢}
وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ
وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ۝^{٣٣} وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ
مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ۝^{٣٤}
إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَالْقُنُتَيْنِ وَالْقُنِيتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ
وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَ
الْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ
فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَ
الذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ۝^{٣٥}

۽ اوهان مان جيڪا الله ۽ سندس پيغمبر جي تابعداري ڪندي ۽ چڱا ڪم ڪندي، تنهن کي سندس اجر به پيرا ڏينداسين ۽ ان لاءِ عزت واري روزي تيار ڪنداسين (۳۱). اي پيغمبر جون زالون! اوهين ڪن ٻين زانفن جهڙيون نه آهيو، جيڪڏهن اوهين (الله کان) ڊڄنديون آهيو ته (ڪنهن ڌارئي ماڻهوءَ سان) ڳالهائڻ ۾ هيٺاهين نه ڪريو، ڇو ته جنهن جي دل ۾ بيماري آهي، سو (متان) طمع ڪري ۽ چڱو سخن ڳالهايو (۳۲). ۽ پنهنجن گهرن ۾ رهو ۽ اڳئين جاهليت جي سينگار وانگر سينگار نه ڪريو ۽ نماز قائم رکو ۽ زڪوات ڏيو ۽ الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو. اي پيغمبر جا گهروارو! الله رڳو هيءُ گهرندو آهي ته اوهان کان پليتي دور ڪري ۽ ته اوهان کي چڱيءَ طرح پاڪ ڪري (۳۳). ۽ اوهان جي گهرن ۾ جيڪي الله جي آيتن ۽ دانائپيءَ جي ڳالهين (علم شريعت) مان پڙهيو آهي، سو ياد ڪريو. ڇو ته الله لطف ڪندڙ خبر رکندڙ آهي (۳۴). بيشڪ مسلمان مرد ۽ مسلمان زانفون ۽ مؤمن ۽ مؤمنياڻيون ۽ فرمانبردار ۽ فرمانبرداريون ۽ سچار ۽ سچاريون ۽ صبر وارا ۽ صبر واريون ۽ (الله کان) ڊڄندڙ ۽ (الله کان) ڊڄندڙيون ۽ خيرات ڪرڻ وارا ۽ خيرات ڪرڻ واريون ۽ روزي رکڻ وارا ۽ روزي رکڻ واريون ۽ پنهنجين اوگهرن جي حفاظت ڪرڻ وارا ۽ حفاظت ڪرڻ واريون ۽ الله کي گهڻو ياد ڪندڙ ۽ ياد ڪندڙيون انهن (سڀني) لاءِ الله بخشش ۽ وڏو اجر تيار ڪيو آهي (۳۵).

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ
يَكُونُوا لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ
ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا ٣٣ وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ
عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ
مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا
قَضَى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاهَا لَكَ لَا يَكُونُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ
حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ
اللَّهِ مَفْعُولًا ٣٤ مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ
سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَّقْدُورًا ٣٥
إِلَّا الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا
اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا ٣٦ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّنْ رِّجَالِكُمْ
وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمًا ٣٧ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ٣٨ وَ
سَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ٣٩ هُوَ الَّذِي يُصَلِّيْ عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ
لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ٤٠

۽ جڏهن الله ۽ سندس پيغمبر ڪنهن ڪم بابت حڪم ڪري (تڏهن) ڪنهن مؤمن ۽ ڪنهن مؤمنياڻيءَ کي انهيءَ پنهنجي ڪم ۾ ڪو اختيار هجڻ نه جڳائي. ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي نافرمانِي ڪندو سو بيشڪ پڌريءَ پُل ۾ پُلُو (۳۶). ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جڏهن تو انهيءَ شخص کي چيو ٿي جنهن تي الله فضل ڪيو آهي ۽ تو (به) مٿس احسان ڪيو، ته پنهنجيءَ زال کي پاڻ وٽ جهل (۽ طلاق نه ڏي) ۽ الله کان ڊڄ. ۽ تو پنهنجيءَ دل ۾ اها (ڳالهه) لڪائي ٿي، جنهن کي الله پڌرو ڪندڙ آهي ۽ ماڻهن کان ڊنڍن ٿي، حالانڪ الله (هن ڳالهه جو) وڌيڪ حقدار آهي، جو ان کان ڊڄين. پوءِ جنهن مهل زيد ان (عورت) کان پنهنجي حاجت پوري ڪئي، (يعني طلاق ڏنائين تنهن مهل) ان کي تو سان پرڻايوسون (هن لاءِ) ته مؤمنن تي پنهنجي پٽيلن جي زالن پرڻجڻ ۾ ڪو حرج نه رهي، جڏهن (اهي) انهن کان پنهنجي حاجت پوري ڪن (يعني طلاق ڏين). ۽ الله جو (جيڪو) حڪم (اهي سو) ٿيڻو آهي (۳۷). پيغمبر تي انهيءَ ۾ ڪو حرج نه آهي، جيڪي الله ان (پيغمبر) لاءِ حلال ڪيو آهي، جيڪي اڳ گذري ويا تن ۾ (به) الله جو اهو دستور هو ۽ الله جو حڪم نهرائيل (انهن لاءِ) مقرر آهي (۳۸). جيڪي الله جا پيغام پهچائيندا آهن ۽ کانس ڊڄندا آهن ۽ الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن کان نه ڊڄندا آهن ۽ الله حساب ڪندڙ ڪافي آهي (۳۹). محمد (ﷺ) اوهانجي مردن مان ڪنهن هڪ جو پيءُ نه آهي، پر الله جو پيغمبر آهي ۽ سڀني پيغمبرن جي مهر آهي ۽ الله هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۴۰). اي ايمان وارو! الله کي تمام گهڻو ياد ڪريو (۴۱). ۽ صبح ۽ سانجهيءَ جو کيس پاڪائيءَ سان واکاڻيو (۴۲). هو اهو آهي جو اوهان تي رحمت موڪلي ٿو ۽ سندس ملائڪه به اوهان لاءِ رحمت جي دعا گهرندا آهن ته اوهان کي اونداهين مان سوجهري ڏانهن ڪڍي ۽ الله مؤمنن تي مهربان آهي (۴۳).

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ ۖ وَاعِدَ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ۖ يَا أَيُّهَا
النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۖ وَدَاعِيًا إِلَى
اللَّهِ بِآذِنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ۖ وَبَشِيرًا لِلْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ
اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ۖ وَلَا تَطِيعِ الْكُفْرَيْنَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعَاؤُهُمْ
وَتَوَكُّلٌ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ۖ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا
نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ
فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُونَهَا فَمِيتَعُوهُنَّ
وَسَرَّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ۖ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا
لَكَ أَزْوَاجَكَ الَّتِي أَتَيْتَ أَجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ
مِمَّا آفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عِيَّتِكَ وَبَنَاتِ عَمَّتِكَ وَبَنَاتِ
خَالِكَ وَبَنَاتِ خُلَّتِكَ الَّتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً
مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبْتَ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ
يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا
مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ
لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

جنهن ڏينهن الله کي ملندا (تنهن ڏينهن) سندن کيڪار سلام آهي ۽ انهن لاءِ سڳورو اجر تيار ڪيو اٿس (۴۴). اي پيغمبر! بيشڪ اسان توکي شاهدي ڏيندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيچاريندڙ ڪري موڪليو (۴۵). ۽ الله ڏانهن سندس حڪم سان سڏيندڙ ۽ روشن ڏيڻو (ڪري موڪليو سون) (۴۶). ۽ مؤمنن کي خوشخبري ڏي ته انهن لاءِ الله جي پار کان وڏو فضل آهي (۴۷). ۽ ڪافرن ۽ منافقن جو چيو نه مڃ ۽ سندن ايندڙ (جي خيال) کي ڇڏ ۽ الله تي ڀروسو ڪر ۽ الله ڪارساز آهي (۴۸). اي ايمان وارو جڏهن مؤمنياڻين کي پرڻجو ۽ وري کين هٿ لائڻ کان اڳ ۾ طلاق ڏيو، تڏهن مٿن ڪا عدت اوهان لاءِ ڪانهي، جنهن کي (اوهين) ڳڻيو، پوءِ کين (ڇڙو) جوڙو ڏيو ۽ چڱيءَ طرح سان کين ڇڏيو (۴۹). اي پيغمبر! بيشڪ، اسان تو لاءِ آهي زالون حلال ڪيون جن کي تو سندن ڪابين ڏنو ۽ جيڪي ٻانهيون الله تو تي عنايت ڪيون تن مان جن تي تنهنجو هٿ مالڪ ٿي سي ۽ تنهنجي چاچي جون ڌيئر ۽ تنهنجي پڦين جيون ڌيئر ۽ تنهنجي مامي جون ڌيئر ۽ تنهنجي ماسين جون ڌيئر جن تو سان گڏ هجرت ڪئي، حلال ڪيون سون ۽ اها مؤمنياڻي زانفان به (حلال ڪئي سون) جيڪا پنهنجي جند پيغمبر کي (سواءِ مهر وٺڻ جي) بخشي بشرطيڪ پيغمبر کيس پرڻجڻ جو ارادو ڪري (اهو حڪم) مؤمنن کان سواءِ خاص تو لاءِ آهي. انهن (مؤمنن) تي سندن زالن ۽ سندن ٻانهين بابت جن تي سندن هٿ مالڪ ٿيا آهن ۽ جيڪي (ڪابين ۽ خرچ ڏيڻ) فرض ڪيو اٿئون، سو بيشڪ ڄاتو اٿئون (اهو) هن ڪري ته توتي ڪو حرج نه هجي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۵۰).

تُرْجَىٰ مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤَيَّ إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ
مِنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ تَقْرَءَ عَيْنُهُنَّ
وَلَا يَحْزَنَ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ٥١ لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ
مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ
حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
رَّقِيبًا ٥٢ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ
إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرِ نَظِيرٍ إِنَّهُ وَلَكِنْ إِذَا
دُعِيتُمْ فَأَدْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ
لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذَى النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِي مِنْكُمْ
وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا
فَسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ
وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تُنكِحُوا أَزْوَاجَهُ
مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ٥٣ إِنَّ
تُبَدَّلُ أَمْرًا أَوْ تُخَفَّوْهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ٥٤

منجھائن جنهن کي گهرين تنهن کي ڇڏي ڏين ۽ جنهن کي گهرين تنهن کي پاڻ وٽ جاءِ ڏين ۽ جن کي تو پاسي ڪيو تن مان جنهن کي وري طلب ڪرين ته توتي ڪو گناه نه آهي. اهو (اختيار) هن (ڳالهه) کي تمام ويجهو آهي ته سندن اکيون ٽرن ۽ (اهي) غمگين نه ٿين ۽ جيڪي تون کين ڏين تنهن کان آهي سڀ خوش ٿين ۽ جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي، سو الله ڄاڻندو آهي ۽ الله ڄاڻندڙ بردبار آهي (۵۱). (اي پيغمبر!) انهن (پن قسمن) کان پوءِ تو کي ٻيون زالون حلال نه آهن ۽ نڪي انهن جي بجاءِ (ٻيون) زالون نڪاح ڪرين، جيتوڻيڪ سندن سونهن تو کي پسند اچي، پر تنهنجو هٿ جنهن جو مالڪ ٿيو آهي، (تنهن ۾ توکي اختيار آهي) ۽ الله سڀڪنهن شيءِ تي نگهبان آهي (۵۲). اي مؤمنو! پيغمبر جي گهرن ۾ انهيءَ (وقت) کان سواءِ اندر نه وڃو (جنهن وقت) اوهان کي ڪنهن طعام (کائڻ) لاءِ اچڻ جي موڪل ڏني وڃي (۽ اهڙي وقت وڃو جو) ان جي تيار ٿيڻ جو انتظار ڪندڙ نه هجو، پر جڏهن اوهان کي سڏيو وڃي، تڏهن اندر وڃو. پوءِ جڏهن کائي چڪو تڏهن نڪري وڃو ۽ ڪنهن ڳالهه ۾ ريجهي ويهي نه رهو، ڇو ته انهيءَ (ڪم) پيغمبر کي ايڏايو ٿي، پوءِ هن اوهان کان لهج ٿي ڪئي ۽ الله حق (چوڻ) کان لهج نه ڪندو آهي ۽ جڏهن انهن (پيغمبر جي پيڻن) کان ڪا شيءِ گهرو تڏهن پردي جي ٻاهران کائڻ گهرو، اهو (ڪم) اوهان جي دلين ۽ انهن جي دلين لاءِ ڏاڍو پاڪ آهي. ۽ اوهان کي نه جڳائيندو آهي ته الله جي پيغمبر کي ايڏايو ۽ نڪي (جڳائيندو آهي) ته ان کان پوءِ سندس زالون اوهين ڪڏهن پرڻجو. ڇو ته اهو (ڪم) الله وٽ وڏو (گناهه) آهي (۵۳). جيڪڏهن ڪنهن ڳالهه کي پڌرو ڪريو يا ان کي لکايو ته بيشڪ الله هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۵۴).

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ وَلَا إِخْوَانِهِنَّ
وَلَا أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ أَخَوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَاءِهِنَّ وَلَا
مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ ۚ وَاتَّقِينَ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيدًا ۝٥٥ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۝٥٦ إِنَّ الَّذِينَ
يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ
لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ۝٥٧ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ۝٥٨ يَا أَيُّهَا
النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ
عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ۝٥٩ لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَ
الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ
لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ۝٦٠ مَلْعُونِينَ
أَيُّمَا ثَقُفُوا أَخَذُوا وَقَتَّلُوا ثَقِيلًا ۝٦١ سُنَّةَ اللَّهِ فِي
الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ۝٦٢

زالن تي نه ڪي پنهنجن پين ۽ نه ڪي پنهنجن پٽن ۽ نه ڪي پنهنجن ڀائرن
 ۽ نه ڪي پنهنجن ڀائين ۽ نه ڪي پنهنجن ڀائيڃن ۽ نه ڪي پنهنجن
 (مسلمان) زائفن ۽ نه ڪي جن تي سندن هٿ مالڪ ٿيا آهن، تن جي
 اڳيان (پردي نه ڪرڻ ۾) گناه آهي، ۽ (اي عورتو) الله کان ڊڄو، ڇو ته
 الله سڀ ڪنهن شيء تي حاضر آهي (٥٥). بيشڪ، الله ۽ سندس ملائڪ
 پيغمبر تي رحمت موڪليندا آهن، اي ايمان وارو! اوهين به مٿن صلوات
 پڙهو ۽ پوريءَ طرح سلام چئو (٥٦). بيشڪ، جيڪي الله ۽ سندس پيغمبر
 کي اڏائيندا آهن، تن تي الله دنيا ۽ آخرت ۾ لعنت ڪئي آهي ۽ انهن لاءِ
 خوريءَ وارو عذاب تيار ڪيو اٿس (٥٧). ۽ جيڪي (ماڻهو) مؤمنن ۽
 مؤمنياڻين کي اهڙي ڪم (جي تهمت) سان اڏائيندا آهن، جو انهن نه
 ڪيو هجي، تن بيشڪ ڪوڙي ناه ۽ پڌري گناه جو بار کنيو (٥٨). اي
 پيغمبر! پنهنجين زالن ۽ پنهنجين ڌيئرن ۽ مؤمنن جي عورتن کي چئو ته،
 (جيڪڏهن ٻاهر نڪرن ته) پاڻ تي پنهنجون چادريون وجهن. اهو (هن
 ڳالهه کي) تمام ويجهو آهي ته، اهي سڃاتيون وڃن (ته اهي پرديدار آهن)،
 پوءِ کين ايذاءُ ڏنو نه وڃي ۽ الله بخشهار مهربان آهي (٥٩). منافق ۽ جن
 جي دٻڻ ۾ بيماري آهي، سي ۽ مديني ۾ ڪوڙين ڳالهين پکيڙڻ وارا
 جيڪڏهن (پنهنجيءَ عادت کان) نه جهلبا ته مٿن توکي مسلط
 ڪنداسون، وري ٿورن (ڏينهن) کان سواءِ ان (يعني مديني) ۾ تنهنجا
 پاڙيسري نه ٿيندا (٦٠). تڙيل آهن، جتي لپندا تتي پڪڙبا ۽ چڱيءَ طرح
 ڪسبا (٦١). جيڪي (هن کان) اڳ گذري ويا تن ۾ (به) الله جو اهو
 دستور هو ۽ الله جي دستور کي ڪڏهن مٽ ست نه ڏسندين (٦٢).

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ ۖ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ ۖ وَمَا
يُذَرِّكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ۖ (٦٣) إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ
وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ۖ (٦٤) خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا
نَصِيرًا ۖ (٦٥) يَوْمَ تُقَلَّبُ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَلَيِّنَا طَعْنًا
اللَّهُ وَاطْعَنَا الرَّسُولُ ۖ (٦٦) وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا
فَأَضَلُّونَا السَّبِيلًا ۖ (٦٧) رَبَّنَا إِنْتُمْ ضَعُفْتُمْ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَتُمْ
لَعْنًا كَبِيرًا ۖ (٦٨) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ أَذُوا
مُوسَىٰ فَبَرَّاهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا ۖ (٦٩)
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ۖ يُصْلِحْ
لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۖ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
فَقَدْ فَازَفَوْزًا عَظِيمًا ۖ (٧٠) إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَ
حَمَلَهَا الْإِنْسَانُ ۖ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ۖ (٧١) لِيُعَذِّبَ اللَّهُ
الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ
اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۖ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۖ (٧٢)

ماڻهو تو کان قيامت بابت پڇن ٿا، (کين) چؤ ته، ان جي خبر رڳو الله وٽ آهي. ۽ ڪهڙيءَ (ڳالهه) توکي ڄاڻايو ته متان قيامت ويجهڙو ئي ٿيندي هجي؟ (۶۳). بيشڪ، الله ڪافرن تي لعنت ڪئي آهي ۽ انهن لاءِ سارڻيندڙ باه تيار ڪئي اٿس (۶۴). منجهس سدائين رهڻ وارا آهن. نڪي ڪو سڄڻ ۽ نڪي ڪو مددگار لهندا (۶۵). جنهن ڏينهن سندن منهن باه ۾ اونڌا ڪبا (تنهن ڏينهن) چوندا ته، اسان لاءِ هٿ آمان! (جيڪر) الله جي فرمانبرداري ڪريون ها ۽ پيغمبر جي (بر) فرمانبرداري ڪريون ها (ته چڱو هو)! (۶۶). ۽ چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! بيشڪ اسان پنهنجن سردارن ۽ پنهنجن وڏن جي فرمانبرداري ڪئي ته انهن اسان کي واٽ کان ڀُلايو (۶۷). اي اسان جا پالڻهار! کين ڀيڻو عذاب ڪر ۽ مٿن تمام وڏي لعنت ڪر (۶۸). اي ايمان وارو! (اوهين) انهن وانگر نه ٿيو، جن موسيٰ کي ايڏايو. پوءِ جيڪي چيائون تنهن ک ن الله کيس پاڪ ڪيو ۽ (اهو) الله وٽ مان وارو هو (۶۹). اي ايمان وارو! الله کان ڊڄو ۽ سڌي ڳالهه چؤ (۷۰). (ته) اوهانجا عمل اوهان لاءِ سڌاري ۽ اوهان جا گناه اوهان کي بخشي ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪندو، تنهن بيشڪ وڏي مراد ماڻي (۷۱). بيشڪ اسان آسمانن ۽ زمين ۽ جبلن کي امانت آڇي، ته ان جي ڪٿڻ کان انڪار ڪيائون ۽ کائڻس ڏنا ۽ ان کي انسان ڪيو، بيشڪ اهو وڏو ظالم جاهل آهي (۷۲). (هيءَ آڇ هن لاءِ آهي) ته الله منافقن ۽ منافقياتين ۽ مشرڪن ۽ مشرڪياتين کي عذاب ڪري ۽ الله مؤمنن ۽ مؤمنياتين تي ڀاڄه سان موٽي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۷۳).

سُورَةُ سَبَأٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ

الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ① يَعْلَمُ مَا يَلْجَأُ فِي

الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ

فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ ② وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا

السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ عِلْمُ الْغَيْبِ لَا يُعْزِبُ عَنْهُ

مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ

وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ③ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ④ وَالَّذِينَ

سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْزِ

الْأَلِيمِ ⑤ وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ

رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ⑥

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ يُنْبِئُكُمْ

إِذَا مَرَّقْتُمْ كُلَّ مَسْرَاقٍ إِنَّكُمْ لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ⑦

سورة سبا مڪي آهي ۽ هن ۾ چوونجاھ
آيتون ۽ جھ رکوع آهن.

الله پاڄھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

سڀ ساراھ انھيءَ الله کي جڳائي جو جيڪي آسمانن ۾ آھي ۽ جيڪي زمين ۾ آھي، سو (سڀ) سندس آھي ۽ ان جي ئي ساراھ آخرت ۾ آھي ۽ اھو ئي حڪمت وارو خبر رکندڙ آھي (۱). جيڪي زمين ۾ گھڙندو آھي ۽ جيڪي منجھائڻس نڪرندو آھي ۽ جيڪي آسمان مان لھندو آھي ۽ جيڪي منجھس چڙھندو آھي، سو (سڀ اھو) ڄاڻندو آھي ۽ اھو ئي مھربان بخشڻھار آھي (۲). ۽ ڪافر چوندا آھن تہ اسان تي قيامت (ڪڏھن) نہ ايندي (ڪين) چو تہ، ھا مون کي پنھنجي (انھيءَ) پالڻھار گجھ ڄاڻندڙ جو قسم آھي تہ اوهان وٽ ضرور ايندي. جنھن کان ذري جيترو نڪي آسمانن ۽ نڪي زمين ۾ گجھو رھي ٿو ۽ ان کان تمام ننڍي (ڪا شيءِ اھڙي) ڪانھي ۽ نڪي تمام وڏي جا پڌري ڪتاب ۾ (الڪيل) نہ آھي (۳). هن لاءِ تہ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي بلو ڏئي، انھن لاءِ ئي بخشش ۽ عزت واري روزي آھي (۴). ۽ جيڪي اسان جي آيتن ۾ مقابلو ڪندڙ ٿي ڊوڙيا انھن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا آھي (۵). ۽ جن کي علم ڏنو ويو آھي، سي سمجھندا آھن تہ جيڪو (قرآن) تنھنجي پالڻھار وٽان تو ڏانھن نازل ڪيو ويو آھي، سو برحق آھي ۽ غالب ساراهيل (الله) جي واٽ ڏانھن رستو ڏيکاريندڙ آھي (۶). ۽ ڪافر (ھڪ ٻئي کي) چوندا آھن تہ، اوهان کي اھڙو ماڻھو ڏسيون ڇا؟ جو اوهان کي ٻڌائي تہ جڏھن (اوهين) ڳري صفا ذرا ذرا ٿيندو (تڏھن) بيشڪ اوهين نئين سر خلقيا ويندو (۷).

أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ بَلِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
 بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ ٥ أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا
 بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ نَسْخَافَ
 بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نَسْقِطُ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
 لَآيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ ٦ وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِنَّا فَضْلًا
 يُجِبَالُ أَوَّيُّ مَعَهُ وَالطَّيْرُ وَآلَنَّا لَهُ الْحَدِيدَ ٧ إِنَّ أَعْمَلَ
 سِبْغَتِ وَقْدَرِي السَّرْدُ أَعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ
 بَصِيرٌ ٨ وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحُ غَدُوٌّ هَاشَهُ وَرَوَاحُهُ شَهْرٌ ٩
 أَسْلَمْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ وَمِنَ الْجَبِّ مَن يَّعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ
 رَبِّهِ ١٠ وَمَن يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نَذِقْهُ مِّنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ١١
 يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَّحَارِبٍ وَتَهَابِثُ الْجِنُّ كَالْجَوَابِ
 وَقَدْ وَرِثِيَتْ أَعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ
 الشَّكُورُ ١٢ فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ
 إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَاتَهُ ١٣ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنَّ
 أَن لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ١٤

(انهيءَ) الله تي ڪوڙو ٺاه ٺاهيو آهي يا کيس ڪا چريائي آهي (نه!) بلڪ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن، سي عذاب ۾ هوندا ۽ (اهي) وڏي پُل ۾ آهن (۸). جيڪي سندن اڳيان ۽ جيڪي سندن پويان آسمان ۽ زمين مان (بڻايو ويو) آهي سو (غور ڪري) نه ڏٺائون ڇا؟ جيڪڏهن گهرون ته کين زمين ۾ ڳهائي ڇڏيون يا آسمان کان مٿن ٽڪرا ڪيرايون. بيشڪ ان ۾ سڀ ڪنهن (الله ڏانهن) موٽندڙ پانهي لاءِ (وڏي) نشاني آهي (۹). بيشڪ داؤد کي پاڻ وٽان بزرگي ڏني سون. (۽ حڪم ڪيوسون ته) اي جبلو! ساڻس تسبيحون چؤ ۽ پکين کي (ان جو فرمانبردار ڪيوسون) ۽ ان لاءِ لوه کي نرم ڪيوسون (۱۰). (حڪم ڏنوسون ته) ويڪريون زرهيون بڻاءِ ۽ اندازي سان ڪڙيون ٺاه. ۽ (اي داؤد جي گهراڻي وارو!) چڱا ڪم ڪريو، ڇو ته جيڪي (اوهين) ڪندا آهيو، سو بيشڪ آءٌ ڏسندڙ آهيان (۱۱). ۽ واءُ کي سليمان لاءِ (نوايوسون) ان جي اڳياريءَ جي منزل مهيني جو پنڌ ۽ پوياريءَ جي منزل (به) مهيني جو پنڌ هئي. ۽ ان لاءِ تامي جو چشمو وهايوسون ۽ جنن مان (به ڪن کي فرمانبردار ڪيوسون) جو سندس پالڻهار جي حڪم سان سندس اڳيان ڪمائيندا هئا ۽ منجهانئن جيڪو اسان جي حڪم کان مڙيو تنهن کي باه جو عذاب ڇڪائينداسون (۱۲). جيڪي گهرندو هو سو ان لاءِ ڪي قلعا ۽ مورتون ۽ حوضن جيڏا پيالا ۽ وڏيون ديڳيون، جي نه چرنديون هيون سي بڻائيندا هوا (چيوسون ته) اي داؤد جا اولاد! شڪرانو ڪريو ۽ منهنجن پانهن مان ٿورا شڪرانو ڪندڙ آهن (۱۳). پوءِ جنهن مهل مٿس موت کي حڪم ڪيوسون (تنهن مهل) سندس موت تي اڏيهيءَ کان سواءِ (پئي ڪنهن) انهن (جنن) کي نه چتايو جو سندس لٽ کي ٿي کاڌائين، پوءِ جنهن مهل ڪريو (تنهن مهل) جن معلوم ڪيو ته جيڪڏهن ڳجه ڄاڻن ها ته خوريءَ واري عذاب ۾ نه رهن ها! (۱۴).

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكِنِهِمْ آيَةٌ جَنَّتِْنِ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ ه
كُلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ
غَفُورٌ ١٥ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ
بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِْ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَيْءٍ مِّنْ سِدْرٍ
قَلِيلٍ ١٦ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجْزِي إِلَّا الْكَفُورَ ١٧
وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً
وَقَدَّرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرًى وَسِيرًى وَافِيهَا لِيَالِي وَأَيَّامًا مِّنِينَ ١٨
فَقَالُوا رَبَّنَا بَعْدَ بَيْنِنَا أَفْقَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ
أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَرِّقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ
صَبَّارٍ شَكُورٍ ١٩ وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ
إِلَّا فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ٢٠ وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ
إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنهَا فِي شَكٍّ ط وَ
رَبُّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ٢١ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِّنْ
دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمٰوٰتِ وَلَا فِي
الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهَا مِنْ شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّنْ ظَهِيرٍ ٢٢

بيشڪ سبا جي قوم لاءِ سندن ديسن ۾ (هڪ) نشاني هئي، (يعني) ٻه
 باغ سڄي ۽ ڪهي پاسي کان هئا (چيو وين ته) پنهنجي پالڻهار جي رزق مان
 کائڻ ۽ سندس شڪرانو ڪريو (اوهان لاءِ هيءُ) شهر سٺو آهي ۽ پالڻهار
 بخشڻهار آهي (۱۵). پوءِ (شڪر ڪرڻ کان) منهن موڙيائون تنهن ڪري
 (بند پيڄي) سخت چَر کي مٿن وهايوسون ۽ سندن (انهن) ٻن باغن جي
 بدلي ڪين (ٻيا) ٻه باغ ڦڪن ميون ۽ لڻن وارا ۽ ڪجهه ٿورين پيرين وارا
 ڏناسون (۱۶). سندن بي شڪريءَ سببان ڪين اها سزا ڏني سون ۽ بي شڪر
 کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن کي سزا نه ڏيندا آهيون (۱۷). ۽ سندن وچ ۾ ۽
 اهي ڳوٺ جن ۾ برڪت رکي سون تن جي وچ ۾ پٿرا ڳوٺ (لڳو لڳ)
 ڪيا سون ۽ انهن ۾ اچ وڃ جو پورو بندوبست رکيوسون (چيوسون ته)
 راتيان ۽ ڏينهان منجهن بي پڙا گهمندا رهو (۱۸). پوءِ چيائون ته اي اسان جا
 پالڻهار! اسان جي مسافرين ۾ ڏورائي ڪر ۽ ۽ پاڻ تي ظلم ڪيائون، تنهن
 ڪري انهن کي (ٻين جي لاءِ) آکاڻيون ڪيوسين ۽ کين تمام ذرا پرزا
 ڪري چئي ڦاڙي ڇڏيوسون. بيشڪ هن ۾ سڀ ڪنهن وڏي صابر
 شاڪر لاءِ نشانيون آهن (۱۹). ۽ بيشڪ ابليس انهن به نسبت پنهنجي
 گمان کي سچو لڌو جو مؤمنن جي هڪ ٽوليءَ کان سواءِ ٻين ان جي
 تابعداري ڪئي (۲۰). ۽ ان جو مٿن ڪو زور نه هو پر (اسين پرڪيون) ته
 جيڪو آخرت کي مڃيندو هجي، تنهن کي انهيءَ کان ڌار ڪريون جيڪو
 ان کان شڪ ۾ (پيل) هجي ۽ تنهنجو پالڻهار سڀڪنهن شيءِ تي نگهبان
 آهي (۲۱). (کين) چو ته الله کان سواءِ جن ۾ اوهين (خدائي جو) گمان
 ڪندا آهيو تن کي سڏيو، اهي نڪي آسمانن ۾ ۽ نڪي زمين ۾ ذري
 جيترا (به) مالڪ آهن ۽ نڪي منجهن ڪا پائيواري آهي ۽ نڪي منجهانئن
 ڪو الله جو مددگار آهي (۲۲).

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِندَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ حَتَّىٰ إِذَا فُزِّعَ
عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ ٢٣ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ وَ
إِنَّا أَوْيَاكُمْ لَعَلَّ هُدًى آوِي ضَلِيلٍ مُّبِينٍ ٢٤ قُلْ لَا تَسْأَلُونِ
عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا نَسْأَلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ٢٥ قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبَّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ
بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ٢٦ قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أُحَقِّقُ
بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٢٧ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا قَافً
لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ٢٨ وَيَقُولُونَ
مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٢٩ قُلْ لَكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا
تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ٣٠ وَقَالَ الَّذِينَ
كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ
تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِندَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ
قَالُوا يَقُولُ الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا وَالْوَلَا أَنْتُمْ
لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ٣١ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا وَالَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا الْخُنْ
صَدَدُكُمْ عَنِ الْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ ٣٢

نڪي وٽس (بٽي ڪنهن جي) سفارش فائدو ڏيندي، مگر جنهن لاءِ اجازت ڏني هوندا آهن (فرشتا ڪنهن حڪم نازل ٿيڻ مهل گهٻرائجي ويندا آهن) تانجو جنهن مهل سندن دلين کان پريشاني لهندي آهي (تنهن مهل) چوندا آهن ته اوهان جي پالڻهار ڇا چيو آهي؟ (مٿيان هيٺين کي) چوندا آهن ته سچ فرمايو اٿس ۽ اهو (سچ کان) مٿاهون وڏو آهي (۲۳). (ڪين) چو ته اوهان کي آسمانن ۽ زمين مان ڪير روزي ڏيندو آهي؟ چو ته الله (ڏيندو آهي) ۽ بيشڪ اسين يا اوهين (يا ته) هدايت تي آهيون يا پڌريءَ گمراهيءَ ۾ (۲۴). چو ته جيڪي اسان ڏوه ڪيا آهن، تنهن بابت اوهين نه پڇيا ويندؤ ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو، تنهن بابت اسين نه پڇيا وينداسين (۲۵). چو ته اسان جو پالڻهار اسان (مڙني) کي گڏ ڪندو، وري اسان (۽ اوهان) جي وچ ۾ حق سان فيصلو ڪندو ۽ اهو ئي (سچو) فيصلو ڪندڙ ڄاڻندڙ آهي (۲۶). چو ته، جن کي اوهان ساڻس شريڪ بڻائي ملايو آهي، سي مون کي ڏيکاريو (چو ته) اهڙيءَ طرح نه آهي. بلڪ اهو الله غالب حڪمت وارو آهي (۲۷). ۽ (اي پيغمبر!) تو کي ته مڙني ماڻهن لاءِ خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليوسون، پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (۲۸). ۽ چوندا آهن ته جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته اهو (قيامت جو) انجام ڪڏهن ٿيندو؟ (۲۹). چو ته، اوهان لاءِ اهڙي ڏينهن جو انجام آهي، جنهن کان هڪ گهڙي نڪي دير ڪندؤ ۽ نڪي اڳي ويندؤ (۳۰). ۽ ڪافر چون ٿا ته، هن قرآن کي ڪڏهن نه مڃيندا سون ۽ نڪي انهيءَ کي جيڪو کانئس اڳ آهي. ۽ (اي ڏسندڙ!) جڏهن ظالم پنهنجي پالڻهار جي اڳيان بيهاريا (تڏهن) جيڪڏهن ڏسين (ته عجب ڪرين)، جو (پاڻ ۾) انهن مان هڪڙا ٻين ڏي ڳالهه ورائيندا، جيڪي هيٺا آهن سي هٿيلن کي چوندا ته جيڪڏهن اوهين نه هجو ها ته اسين مؤمن هجون ها (۳۱). هٽيلا هٿن کي چوندا ته جڏهن (هدايت) اوهان وٽ اٿي تڏهن اسان اوهان کي هدايت کان جهليو هو ڇا؟ (نه!) بلڪ اوهين پاڻ گنهگار هيو (۳۲).

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُالِيلِ وَ
 النَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا وَأَسْرُوا
 النَّدَامَةَ لِلَّهِ أَرَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَى فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ
 كَفَرُوا هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ
 مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣٤﴾ وَ
 قَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿٣٥﴾ قُلْ
 إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
 لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾ وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرَّبُكُمْ
 عِندَنَا زُلْفَى إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ لَهُمْ
 جَزَاءُ الضَّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ آمِنُونَ ﴿٣٧﴾ وَ
 الَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ
 مُحْضَرُونَ ﴿٣٨﴾ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
 مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ
 يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٣٩﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا
 ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهَؤُلَاءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٤٠﴾

۽ هيٺا هٺيلن کي چوندا ته (اٺين نه آهي) بلڪ رات ۽ ڏينهن جي (اوهان جي) فريب ڪرڻ (اسان کي جهليو هو) جڏهن اسان کي حڪم ڪندا هيو ته الله سان ڪفر ڪريون ۽ ساڻس شريڪ ٺهرايون. ۽ جڏهن عذاب کي ڏسندا (تڏهن) پشيماني (دل ۾) لڪائيندا ۽ ڪافرن جي ڳچين ۾ ڳت وجهنداسون. جيڪي ڪندا هيا تنهن کان سواءِ ٻئي جي سزا نه ڏين (۳۳). ۽ ڪنهن ڳوٺ ۾ ڪو ڊيچاريندڙ نه موڪليوسون، مگر ان جي عياشين (ماڻهن) چيو ته، بيشڪ جنهن شيءِ سان اوهين موڪليا ويا آهيو، (تنهن کي) اسين نه مڃيندڙ آهيو (۳۴). ۽ چيائون ته اسين گهڻي مال ۽ اولاد وارا آهيون ۽ اسان کي عذاب ٿيڻ نه آهي (۳۵). چؤ ته منهنجو پالڻهار جنهن لاءِ گهري تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهري تنهن جي) تنگ ڪندو آهي، پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (۳۶). ۽ نڪي اوهان جا مال ۽ نڪي اوهان جا اولاد اهڙي شيءِ آهن، جو اوهان کي اسان وٽ مرتبي جي ڪري ويجهو ڪن، پر (ويجها آهي آهن) جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن جيڪي ڪمايو، تنهن سببان انهن لاءِ پيو بدلو آهي ۽ آهي بي پوا وڏين ماڻهن ۾ رهندا (۳۷). ۽ جيڪي اسان جي آيتن (جي رد ڪرڻ) ۾ مقابلو ڪندڙ ٿي ڪوشش ڪندا آهن، آهي عذاب ۾ حاضر ڪيا (۳۸). چؤ ته، بيشڪ منهنجو پالڻهار پنهنجن ٻانهن مان جنهن لاءِ گهرندو آهي، تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن جي) تنگ ڪندو آهي ۽ جيڪي اوهين ڪجهه خرچيندؤ، تنهن جو الله بدلو ڏيندو ۽ اهو چڱو روزي ڏيندڙ آهي (۳۹). ۽ جنهن ڏينهن انهن مڙني کي گڏ ڪندو وري ملائڪن کي چوندو ته (هي) آهي آهن ڇا جي اوهان کي پوڄيندا هئا؟ (۴۰).

قَالُوا سُبْحَنَكَ أَنْتَ وَلِيِّنَا مَنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ
 الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٣١﴾ فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ
 لِبَعْضٍ نَفَعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ
 النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿٣٢﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا
 بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمْ عَنْ مَا كَانُوا
 يَعْبُدُ آبَاءُكُمْ وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا أِفْكٌ مُفْتَرٍ وَقَالَ
 الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٣٣﴾
 وَمَا اتَيْنَهُمْ مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ
 مِنْ نَذِيرٍ ﴿٣٤﴾ وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَغُوا مَعْشَرَ
 مَا اتَيْنَهُمْ فَكَذَّبُوا أَرْسِلْ فَنَعْلَمُ مِنْكَ كَيْفَ كَانَ نَكِيرٌ ﴿٣٥﴾ قُلْ إِنَّمَا
 أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَتْنًى وَفُرَادًى ثُمَّ
 تَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ
 بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٣٦﴾ قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ
 فَهُوَ لَكُمْ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
 شَهِيدٌ ﴿٣٧﴾ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَٰمُ الْغُيُوبِ ﴿٣٨﴾

(ملائڪ) چوندا ته تون پاڪ ذات آهين، اسان جو تون سائين آهين، نه آهي. بلڪ آهي جنن کي پوڄيندا هئا، انهن مان گهڻا کين مڃيندڙ هئا (۴۱). پوءِ اڄ اوهان مان ڪوبه هڪ ٻئي کي نڪي سک پهچائڻ جو ۽ نڪي ڏک پهچائڻ جو اختيار رکي ٿو ۽ ظالمن کي چونڊاسون ته ان باهه جي سزا (جو مزو) چڪو، جنهن کي اوهين ڪوڙ پائيندا هيؤ (۴۲). ۽ جڏهن اسان جون پڌريون آيتون کين پڙهي پڌاڻيون آهن، تڏهن (هڪ ٻئي کي) چوندا آهن ته هيءُ رڳو هڪڙو ماڻهو آهي، جو جنهن کي اوهان جا پيءُ ڏاڏا پوڄيندا هئا، تنهن کان اوهان کي جهلڻ گهرندو آهي ۽ چوندا آهن ته هيءُ (قرآن) رڳو ڪوڙو ٺاه آهي ۽ ڪافرن وٽ جڏهن سچي ڳالهه آئي (تڏهن) ان لاءِ چوندا آهن ته هيءُ رڳو پڌرو جادو آهي (۴۳). حالانڪ انهن (مشرڪن) کي نڪي ڪو ڪتاب ڏنسون جنهن کي پڙهن، ۽ نڪي توکان اڳ ڪو ڊيڄاريندڙ انهن ڏانهن موڪليوسون (۴۴). ۽ کائڻ اڳين به ڪوڙ ڄاتو هو، حالانڪ جيڪي انهن کي ڏٺو هيوسون تنهن جي ذهينءَ پٽيءَ کي به (آهي مشرڪ) نه پهتا آهن، پوءِ انهن اسان جي پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو. پوءِ منهنجو عذاب ڪيئن هو؟ (۴۵). (کين) چؤ ته اوهان کي رڳو هڪ ڳالهه جي نصيحت ڪريان ٿو، ته به به ۽ هڪ هڪ ٿي الله (جي ڪم) لاءِ ڪڙا ٿيو، وري سوچيو (ته) اوهان جي سنگتيءَ کي ڪا چريائي نه آهي، (بلڪ) اهو ته سخت عذاب (جي پهچڻ) کان اڳ اوهان کي ڊيڄاريندڙ آهي (۴۶). (کين) چؤ ته اوهان کان ڪوئي اجورو گهريو هجي، سو اوهان کي ئي هجي، منهنجو اجورو الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن تي نه آهي ۽ اهو هر شيءِ تي شاهد آهي (۴۷). (کين) چؤ ته، بيشڪ منهنجو پالڻهار حق کي منهنجي دل ۾ وجهندو آهي، (اهو) گجهن جو ڄاڻندڙ آهي (۴۸).

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِيُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ٥٩ قُلْ إِنْ
 ضَلَلْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَى نَفْسِي وَإِنْ اهْتَدَيْتُ فِيمَا يُوحِي
 إِلَيَّ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ٦٠ وَلَوْ تَرَى إِذْ فِرْعَوْنُ أَقْلَفَوْتَ
 وَآخِذُوا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ٦١ وَقَالُوا الْمَتَابِ هَآءِ آتَى لَهْمُ
 التَّنَافُوسِ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ٦٢ وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ
 وَيَقْدِرُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ٦٣ وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا
 يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيبٍ ٦٤

سُورَةُ فَاطِمَةَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

أَحْمَدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلِكَةِ رُسُلًا
 أُولَىٰ أَجْنَحَةٍ مَّتَنًى وَثُلُكَ وَرُبِعٌ يَزِيدُنِي الْخَلْقَ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ
 عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ١ مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ
 لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهَا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٢
 يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ
 يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآنِي تُؤْفَكُونَ ٣

(کين) چؤ ته، حق آيو ۽ ڪوڙو (معبود) نڪي نئين سر پيدا ڪري ٿو ۽
 نڪي ٻيهر پيدا ڪندو (۴۹). (کين) چؤ ته، جيڪڏهن گمراه ٿيس ته
 رڳو پاڻ لاءِ گمراه ٿيان ٿو ۽ جيڪڏهن هدايت وارو ٿيس ته (اها) انهيءَ
 سببان آهي جو منهنجو پالڻهار مون ڏانهن وحي موڪليندو آهي، بيشڪ اهو
 ٻڌندڙ ويجهو آهي (۵۰). ۽ جنهن مهل پریشان ٿيندا ۽ (الله جي عذاب کان)
 چوٽڪارو ڪونه لهندا ۽ ويجهي هنڌان پڪڙيا (تنهن مهل) جيڪڏهن
 ڏسين (ته عجب ڪرين!) (۵۱). ۽ چوندا ته (هاڻي) ان (قرآن) تي ايمان
 آندوسون ۽ (آتي دنيا جي) پري واري هنڌ کان کين (ايمان) ڪٿان هٿ
 ايندو؟ (۵۲). حالانڪ اڳي ان قرآن کي نه مڃيندا هئا ۽ پري واري هنڌ کان
 اڻ ڏٺو (گمان جا تير) اڇليندا رهيا (۵۳). ۽ انهن جي ۽ اهي جيڪي
 سڌون ڪندا رهيا تن جي وچ ۾ اڙ وڌي ويئي جهڙيءَ طرح انهن جهڙن
 (ٻين) سان اڳ ڪيو ويو، چو ته اهي به وڏي شڪ ۾ پيل هئا (۵۴).

سورة فاطر مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجيتاليه
 آيتون ۽ پنج رڪوع آهي.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سڀ سارا خاص الله کي جڳائي جو آسمانن ۽ زمين جو بڻائيندڙ آهي،
 ملائڪن کي قاصد ڪرڻ وارو آهي، جو ٻن ٻن ۽ ٽن ٽن ۽ چئن چئن
 پَرَن وارا آهن، جيڪي گهري سو (سندن) خلقت ۾ وڌائي ٿو، چو ته الله
 هر شيءِ تي وس وارو آهي (۱). الله ماڻهن لاءِ (پنهجيءَ) باجه مان جيڪي
 کوليندو تنهن کي ڪو بند ڪرڻ وارو نه آهي ۽ جيڪي بند ڪندو تنهن
 کي ان (جي بند ڪرڻ) کان پوءِ ڪو کولڻ وارو نه آهي ۽ اهو غالب
 حڪمت وارو آهي (۲). اي انسانو! پاڻ تي الله جون نعمتون ياد ڪيو، الله
 کان سواءِ ڪو خلقيندڙ آهي ڇا؟ جو آسمان ۽ زمين مان اوهان کي روزي
 ڏئي ٿو، ان (الله) کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي، پوءِ ڪيڏانهن
 ڦيرايا ويندا آهيو؟ (۳).

وَأَنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ٢١ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغَرُورُ ٢٢ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ
عَدُوًّا إِنَّهَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ٢٣ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَالَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ٢٤ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ٢٥ أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَاهُ حَسَنًا فَإِنْ
أَلَّهِ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبُ نَفْسُكَ
عَلَيْهِمْ حَسْرَتٌ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ٢٦ وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ
الرِّيْحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فُسْقَنَهُ إِلَى بَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَحْيَيْنَاهُ بِالْأَرْضِ
بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ النُّشُورُ ٢٧ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ
جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ ٢٨
وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السِّيَّاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ
يَبُورُ ٢٩ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ
أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمِّرُ مِنْ
مُعْتَرٍ وَلَا يَنْقُصُ مِنْ عُمُرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ٣٠

۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن تو کي ڪوڙو ڀانئين ته بيشڪ تو کان اڳ
 (ٻيا ڪيترائي) پيغمبر ڪوڙا ڀانیا ويا ۽ سڀ ڪم الله ڏانهن موٽائجن
 ٿا (۴). اي انسانو! بيشڪ الله جو انجام سچو آهي، تنهن ڪري نڪي
 اوهان کي دنيا جي حياتي ٺڳي ۽ نڪي ٺڳيندڙ (شيطان) الله بابت اوهان
 کي ٺڳي (۵). بيشڪ شيطان اوهان جو ويري آهي، تنهن ڪري ان کي
 ويري (ڪري) وٺو (هو) پنهنجيءَ ٽوليءَ کي رڳو هن لاءِ سڏيندو آهي ته
 دوزخين مان ٿين (۶). جن ڪفر ڪيو، تن لاءِ سخت عذاب آهي ۽ جن
 ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ بخشش ۽ وڏو اجر آهي (۷). جنهن
 لاءِ سندس بچڙو ڪم سينگارو ويو، پوءِ ان کي هن چڱو (ڪري) ڏنو
 (سو چڱي ڪم ڪندڙ جهڙو هوندو) ڇا؟ پوءِ بيشڪ الله جنهن کي
 گهرندو آهي، تنهن کي گمراه ڪندو آهي ۽ جنهن کي گهرندو آهي، تنهن
 کي هدايت ڪندو آهي، تنهن ڪري مٿن ارمان ڪرڻ سببان تنهنجو ساه
 نه وڃي! ڇو ته جيڪي ڪندا آهن، سو الله ڄاڻندڙ آهي (۸). ۽ الله اهو
 آهي، جنهن وائن کي موڪليو، پوءِ انهن ڪڪر کي کنيو، پوءِ ان
 (ڪڪر) کي ويران ڳوٺ ڏانهن روانو ڪيوسون، پوءِ ان (جي پاڻيءَ) سان
 زمين کي سندس ويرانيءَ کان پوءِ جياربوسون، اهڙيءَ طرح (قبرن مان) مٿن
 جو اٿڻ آهي (۹). جيڪو مان گهري (سو ياد رکي) ته سڀ مان الله لاءِ ئي
 آهي (ان وٽان عزت ملندي آهي). ڏانهس پاڪ سخن چڙهندو آهي ۽ ان
 (پاڪ سخن کي) کي چڱو عمل مٿي چاڙهيندو آهي ۽ جيڪي بچڙائين
 جي رت ڪندا آهن تن لاءِ سخت عذاب آهي ۽ اها رت انهن جي برباد
 ٿيندي (۱۰). ۽ الله اوهان کي مٽيءَ مان پيدا ڪيو، وري نطفي مان
 (ٻڙيائين) وري اوهان کي جوڙو جوڙو (مڙس ۽ زال) ڪيائين ۽ مادين مان
 ڪابه سندس علم کان سواءِ نڪي ڏکي ٿيندي آهي ۽ نڪي ڄڻندي آهي
 ۽ نڪي ڪنهن وڏي عمر واري کي ڄمار ڏيبي آهي ۽ نڪي سندس ڄمار
 مان (ڪجهه) گهٽايو آهي، مگر (اهو) ڪتاب ۾ (الڪيل) آهي. بيشڪ
 اهو (ڪم) الله تي آسان آهي (۱۱).

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذَابٌ قُرَاتٌ سَائِعٌ شَرَابُهُ وَ
هَذَا مِلْحٌ أَجَاجٌ وَمِنْ كُلِّ تَاكُلُونَ لِحْمَاطٍ يَا وَتَسْتَخْرِجُونَ
حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاحِرَ لَتَبْتَغُوا مِنْ
فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ١٢ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ
فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ١٣
ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا
يَمْلِكُونَ مِنْ قِطِيرٍ ١٤ إِنْ تَدْعُهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ
سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ
وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ ١٥ يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى
اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ١٦ إِنْ يَشَاءْ يُدْهِبْكُمْ
وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ١٧ وَمَا ذَلِكُ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ١٨ وَ
لَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ١٩ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ حِمْلِهَا
لَا يَحْمِلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ٢٠ إِنَّمَا تُنذِرُ
الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَمَنْ تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ ٢١ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ٢٢

۽ (اهي) به درياء هڪ جهڙا نه آهن، (جن مان) هيءُ هڪ منو اڃ لاهيندڙ
 آهي، سندس پاڻي وڻندڙ آهي ۽ اهو (پيو) ڪارو ڪوڙو آهي ۽ هر هڪ مان
 (مڇيءَ جو) تازو گوشت کائيندا آهيو ۽ زيور (يعني موتي منجهائن) ڪڍندا
 آهيو جي پائيندا آهيو ۽ منجهس (پاڻيءَ کي) چيريندڙ پيرڙيون ڏسندو آهن،
 (هن لاءِ) ته سندس فضل مان (روزي) طلب ڪريو ۽ من اوهين شڪرانو
 ڪريو (۱۲). رات کي ڏينهن ۾ داخل ڪندو آهي ۽ ڏينهن کي رات ۾
 داخل ڪندو آهي ۽ سج ۽ چنڊ کي تابع ڪيائين، هر هڪ مقرر وقت تي
 هلندو آهي، اهو الله اوهان جو پالڻهار آهي، ان جي بادشاهي آهي ۽ جن کي
 الله کان سواءِ سڏيندا آهيو، سي ڪارڪ جي ڪڪڙيءَ جي تند (جيتري ذري)
 جا (به) مالڪ نه آهن (۱۳). جيڪڏهن کين سڏيو ته اوهان جو سڏ نه
 ٻڌندا آهن ۽ جيڪڏهن (کڻي) ٻڌن (به) ته به اوهان کي ورندي نه ڏيندا ۽
 قيامت جي ڏينهن اوهان جي شريڪ ٺهرائڻ جا منڪر ٿيندا ۽ توکي خبر
 رکندڙ جهڙي ڪوبه خبر نه ڏيندو (۱۴). اي انسانو! اوهين الله ڏانهن محتاج
 آهيو ۽ الله اهو ئي بي پرواه ساراهيل آهي (۱۵). جيڪڏهن گهري ته اوهان
 کي ناس ڪري ۽ نئين خلق پيدا ڪري (۱۶). ۽ اهو (ڪم) الله لاءِ
 اوکو نه آهي (۱۷). ۽ ڪوبه بار ڪٽندڙ ٻئي جو بار نه کڻندو ۽ جيڪڏهن
 (گناهَن جي) ڳوري بار وارو پنهنجي بار کڻڻ ڏانهن ڪنهن کي سڏيندو،
 توڻيڪ مائٽيءَ وارو هوندو ته به منجهائنس ڪجهه نه کنيو ويندو. تون ته
 انهن کي ڊيڄاري سگهندين، جيڪي پنهنجي پالڻهار کان پريٺ ڊڄندا آهن
 ۽ نماز پڙهندا آهن ۽ جيڪو پاڪائي ڪري ٿو سو رڳو پاڻ لاءِ پاڪائي
 ڪري ٿو ۽ الله ڏانهن موٽڻو آهي (۱۸).

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ^{١٩} وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ^{٢٠}

وَلَا الظُّلُّ وَلَا الْحُرُورُ^{٢١} وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ

إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ^{٢٢} وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي

الْقُبُورِ^{٢٣} إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ^{٢٤} إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ

بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ^{٢٥}

وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ

رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ^{٢٦} ثُمَّ

أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ^{٢٧} أَلَمْ تَرَ أَنَّ

اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا

أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيَضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ

أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ^{٢٨} وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَابِّ

وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ

مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ^{٢٩} إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ^{٣٠} إِنَّ الَّذِينَ

يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَانْفَقُوا مِنْ مِمَّا

رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّنْ تَبُورَ^{٣١}

۽ آندو ۽ سڄو برابر نه آهن (۱۹). ۽ نڪي اونداهيون ۽ نڪي
 سوجهرو (۲۰). ۽ نڪي چانو ۽ نڪي اس (پاڻ ۾ هڪ جهڙا
 آهن) (۲۱). ۽ نڪي جيئرا ۽ نڪي مٿا برابر ٿين ٿا، بيشڪ الله جنهن کي
 گهري تنهن کي ٻڌائيندو آهي ۽ تون ڪو قبرن وارن کي ٻڌائيندڙ نه
 آهين (۲۲). تون ته رڳو ڊيچاريندڙ آهين (۲۳). بيشڪ، اسان توکي سڄي
 دين سان خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيچاريندڙ ڪري موڪليو ۽ اهڙي ڪا ٽولي
 آهي ئي ڪانه جنهن ۾ ڪو ڊيچاريندڙ نه گذريو آهي (۲۴). ۽ جيڪڏهن
 تو کي ڪوڙو پائين ٿا ته کائڻ اڳين به بيشڪ ڪوڙو پانيو هو، جن
 وٽ سندن پيغمبر چئن معجزن سان ۽ صحيفن سان ۽ روشن ڪتابن
 سان آيا هئا (۲۵). وري ڪافرن کي پڪڙيم، پوءِ منهنجي سزا ڪيئن
 هئي! (۲۶). نه ڏٺو اٿئي ڇا ته الله آسمان کان پاڻي وسايو، پوءِ ان سان ميوا
 پيدا ڪيا سون، جن جا رنگ قسمن قسمن آهن ۽ جبلن مان ڌارون آهن،
 ڪي اڇيون ۽ ڪي ڳاڙهيون انهن جا طرحين طرحين رنگ آهن ۽ ڪي
 نهايت ڪاريون (به) آهن (۲۷). ۽ اهڙيءَ طرح ماڻهن ۽ چرندڙن (ساهدارن)
 ۽ ڍورن مان (به) جو انهن جا رنگ طرح طرح جا آهن، (بڻياسين). الله کان
 سندس ٻانهن مان رڳو علم وارا ڊڄندا آهن، بيشڪ الله غالب بخشهار
 آهي (۲۸). بيشڪ جيڪي (ماڻهو) الله جو ڪتاب پڙهندا آهن ۽ نماز
 (پوريءَ طرح) پڙهندا آهن ۽ جيڪي کين ڏٺوسون، تنهن مان ڳجهو ۽ ڀڌرو
 خرچيندا آهن، سي اهڙي واپار جي اميد رکندا آهن، جو ڪڏهن نه برباد
 ٿيندو (۲۹).

لِيُوفِّيَهُمْ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ
 شَكُورٌ^{٣٠} وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا
 لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ يَعْبَادُهُ لَخَيْرٌ بَصِيرٌ^{٣١} ثُمَّ أَوْرَثْنَا
 الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ
 وَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بإِذْنِ اللَّهِ ذَلِكَ
 هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ^{٣٢} جَنَّتْ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ
 فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ^{٣٣}
 وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا
 لَغَفُورٌ شَكُورٌ^{٣٤} الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِن فَضْلِهِ
 لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا الْغُوبُ^{٣٥} وَالَّذِينَ كَفَرُوا
 لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ
 عَنْهُمْ مِّنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَفُورٍ^{٣٦} وَهُمْ
 يَصْطَرِّخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ
 الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ^{٣٧} أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن
 تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فِتْنَةَ الظَّالِمِينَ مِن نَّصِيرٍ^{٣٨}

(هن لاءِ) ته الله کين سندن اجر پورو ڏئي ۽ پنهنجي فضل سان کين وڌيڪ به ڏئي، ڇو ته اهو بخشهار قدر ڄاڻندڙ آهي (۳۰). ۽ جيڪي تو ڏانهن ڪتاب مان وحي ڪيوسون سو سچ آهي، جيڪي کانئس اڳ آهن، تن کي به سچو ڪندڙ آهي. بيشڪ الله پنهنجن ٻانهن جي خبر رکندڙ ڏسندڙ آهي (۳۱). وري انهن کي ڪتاب جو وارث ڪيوسون، جن کي پنهنجن ٻانهن مان چونڊيوسون، پوءِ منجهائن کي پاڻ لاءِ ظالم آهن، ۽ منجهائن کي وڃيڻا آهن ۽ منجهائن کي الله جي حڪم سان چڱائين ۾ اڳرائي ڪندڙ آهن. اهو ئي وڏو فضل آهي (۳۲). (انهن لاءِ) هميشه وارا باغ (آهن) جن ۾ (آهي) گهرندا منجهن سون جا ڪنگڙ ۽ موتي پهرائين ۽ انهن ۾ سندن لباس پٽ هوندو (۳۳). ۽ چوندا ته، سڀ ساراه انهيءَ الله کي جڳائي، جنهن اسان کان (سڀ) ڏک تاريا، بيشڪ اسان جو پالهار بخشهار قدر ڄاڻندڙ آهي (۳۴). جنهن اسان کي پنهنجي فضل سان سدائين رهڻ واري هنڌ لاٿو، نڪي اسان کي منجهس ڪو ڏک پهچندو ۽ نڪي اسان کي منجهس ڪو ٿڪ پهچندو (۳۵). ۽ جن ڪفر ڪيو تن لاءِ دوزخ جي باهه آهي، نڪي مٿن حڪم ڪيو ته مرن ۽ نڪي کانئن ان جي عذاب مان ڪجهه هلاڪو ڪيو، سڀ ڪنهن بي شڪر کي اهڙيءَ طرح سزا ڏيندا آهيون (۳۶). ۽ آهي (دوزخي) منجهس دانهون ڪندا، ته اي اسان جا پالهار! اسان کي ڪيڏ ته جيڪي ڪم ڪندا هئاسون، تن ڌاران پيا چڱا ڪم ڪريون (چيو ويندو ته) اوهان کي ايتري ڄمار نه ڏني هئي سون ڇا؟ ته، جيڪو نصيحت وٺڻ گهري ها سو منجهس نصيحت وٺي سگهي ها ۽ اوهان وٽ ڊيڄاريندڙ (به) آيو. تنهن ڪري (پنهنجيءَ ڪمائيءَ جو مزو) چڪو، ڇو ته ظالمن جو ڪو مددگار نه آهي (۳۷).

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمُ غَيْبِ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمُ بِذَاتِ
 الصُّدُورِ ۝ هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَيفَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ
 فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِلَّا
 مَقْتًا وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا خَسَارًا ۝ قُلْ أَرَأَيْتُمْ
 شُرَكَاءَ كُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا
 مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمُوتِ أَمْ آتَيْنَهُمْ كِتَابًا
 فَهُمْ عَلَى بَيِّنَةٍ مِّنْهُ بَلْ إِن يَبْدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ
 بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا ۝ إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضَ
 أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ
 بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ۝ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ
 أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ لَّيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِنْ إِحْدَى
 الْأُمَمِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَّا زَادَهُمُ إِلَّا نَفُورًا ۝ اسْتِكْبَارًا
 فِي الْأَرْضِ وَمَكْرُ السَّيِّئِ وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئِ إِلَّا
 بِأَهْلِهِ ۚ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ الْأَوَّلِينَ ۚ فَلَنْ تَجِدَ
 لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا ۝

بيشڪ الله آسمانن ۽ زمين جو ڳجه ڄاڻندڙ آهي، بيشڪ اهو سينن وارو
 (ڳجه به) ڄاڻندڙ آهي (۳۸). (الله) اهو آهي، جنهن اوهان کي زمين ۾
 (اڳين جو) پيڙهيءَ وارو ڪيو، پوءِ جيڪو ڪفر ڪندو، تنهن تي سندس
 ڪفر (جو نقصان) آهي ۽ نڪي ڪافرن لاءِ سندن ڪفر سندن پالڻهار
 وٽ ڌم کان سواءِ (پيو ڪجهه) وڌائيندو ۽ نڪي ڪافرن لاءِ سندن
 ڪفر نقصان کان سواءِ (پيو ڪجهه) وڌائيندو (۳۹). (ڪين) چو ته، الله
 کان سواءِ جن پنهنجن (نهريلن) بتن کي سڏيندا آهيو، سي ڏنا اٿو ڇا؟
 مون کي ڏيکاريو ته زمين مان ڇا بڻايو اٿن؟ يا آسمانن ۾ سندن ڪا
 پائيواري آهي ڇا؟ يا ڪين ڪو ڪتاب ڏنو اٿون ڇا؟ جو اهي ان جي
 پڌريءَ حجت تي آهن؟ (نه!) بلڪ ظالم هڪ ٻئي کي رڳو ٺڳيءَ جو
 انجام ڏيندا آهن (۴۰). بيشڪ، الله آسمانن ۽ زمين کي ٽڙڻ کان نگاهه (۾)
 رکندو آهي ۽ جيڪڏهن ٿريا ته الله کان پوءِ انهن کي روڪي نه سگهندو.
 بيشڪ اهو بردبار بخشهار آهي (۴۱). ۽ انهن پنهنجن پڪن قسمن سان
 الله جو قسم ڪيو ته جيڪڏهن وٽن ڪوبه ڊيڄاريندڙ آيو ته هر هڪ امت
 کان وڌيڪ هدايت وارا ٿيندا، پوءِ جنهن مهل ڊيڄاريندڙ وٽن آيو، (تنهن
 مهل ان جي اچڻ) رڳو سندن نفرت وڌائي (۴۲). ملڪ ۾ وڏائي ڪرڻ ۽
 بچڙيءَ رٿ رٿ سبب (نفرت ڪيائون) ۽ بچڙيءَ رٿ رٿ (جو نتيجو)
 ان جي هلت ڪرڻ وارن کان سواءِ ٻئي تي نه پوندو آهي، تنهن ڪري رڳو
 اڳين جي (عذاب جي) دستور جا منتظر آهن، پوءِ (تون) ڪڏهن الله جي
 دستور کي ڪا مت ست نه ڏسندين ۽ (تون) الله جي دستور کي ڪڏهن
 ڪا ڦير گهير نه ڏسندين (۴۳).

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
 الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا
 كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
 إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ۝ وَلَوْ يُوَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا
 كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهِمَا مِنْ ذَاتَةٍ وَ لَكِنْ
 يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَإِنَّ
 اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
 يَس ۝ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ۝ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝ عَلَىٰ صِرَاطٍ
 مُسْتَقِيمٍ ۝ تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ۝ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنْذِرَ
 آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ۝ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ
 لَا يُؤْمِنُونَ ۝ إِنَّا جَعَلْنَا فِيْ أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِىَ إِلَى
 الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُونَ ۝ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ
 سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ۝

زمین ۾ نه گھميا آهن ڇا؟ جو ڏسن ته جيڪي کائڻ اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪهڙي ٿي، اهي کائڻ سگه ۾ به تمام ڏاڍا هئا ۽ الله اهڙو نه آهي؟ جو کيس آسمانن ۾ ڪا به شيءِ ٿڪائي ۽ نڪي زمين ۾ (ٿڪائي) بيشڪ اهو ڄاڻندڙ وس وارو آهي (۴۴). ۽ جيڪڏهن الله ماڻهن کي سندن ڪرتوتن سببان پڪڙي ها ته ڪو چرندڙ زمين جي پٺيءَ تي نه ڇڏي ها، پر طئي ٿيل مدت تائين کين مهلت ڏئي ٿو، پوءِ جڏهن سندن مدت آئي تڏهن بيشڪ الله پنهنجن ٻانهن کي ڏسندڙ آهي (۴۵).

سورة يس مڪي آهي ۽ هن ۾ ٽياسي
آيتون ۽ پنج رڪوع آهن.

الله پاڇهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي پيغمبر! (۱). (هن) حڪمت واري قرآن جو قسم آهي (۲). بيشڪ تون پيغمبرن مان آهين (۳). سڌيءَ واٽ تي (۴). (الله) غالب مهربان وٽان (قرآن جو) لاهڻ آهي (۵). (هن لاءِ) ته اهڙيءَ قوم کي ڊيڄارين جو سندن پيءُ ڏاڏا نه ڊيڄاريا ويا آهن، تنهن ڪري اهي بي خبر آهن (۶). بيشڪ انهن مان گهڻن تي (عذاب جو) قول لازم ٿيو آهي، تنهن ڪري اهي ايمان نه ٿا آڻين (۷). بيشڪ اسان سندن گچين ۾ گت وڌا، پوءِ اهي کاڌين تائين (پيل) اٿن تنهن ڪري اهي ڳاڻي ٽنگيل آهن (۸). ۽ سندن اڳيان اوت ۽ سندن پوڻيان (به) اوت ڪئي سون، پوءِ کين ڊڪيوسون، تنهن ڪري اهي (ڪجهه) نه ڏسندا (۹).

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ①

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ

فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ② إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ

وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي

إِمَامٍ مُّبِينٍ ③ وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ

جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ④ إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا

فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُم مُّرْسَلُونَ ⑤ قَالُوا

مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ

إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ⑥ قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُم

لَمُرْسَلُونَ ⑦ وَمَا عَلَيْنَا بِالْبَلَّغِ الْمُبِينِ ⑧ قَالُوا

إِنَّا نَطِيرُنَا يَوْمَئِذٍ لَّيِّنٌ لَّمْ تَنْتَهُوا الْزَجْمَتَ كُلَّيْكُمْ وَلَيْسَ لَكُم

مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑨ قَالُوا طَائِفُكُمْ مَّعَكُمْ أَهَلْ

ذِكْرُكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ⑩ وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا

الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَىٰ قَالَ يَاقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ⑪

اتَّبِعُوا مَنِ لَا يُسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ⑫

۽ کين تنهنجو ڊيچارڻ ۽ کين تنهنجو نه ڊيچارڻ سندن لاءِ هڪ جهڙو آهي،
 (اهي) ايمان نه آڻيندا (۱۰). تون رڳو ان کي ڊيچاريندين جيڪو نصيحت
 تي هلي ۽ ٻاجهاري (الله) کان پريٽ ڊجي، تو پوءِ ان کي بخشش ۽ سڳوري
 اجر جي خوشخبري ڏي (۱۱). بيشڪ اسين مٿن کي جياريندا آهيون ۽
 جيڪي (مدا توڻي چڱا ڪم ڪري) اڳي موڪليائون سي ۽ سندن پيرن
 جا نشان لکون ٿا ۽ هر شيءِ کي پڌري ڪتاب (لوح محفوظ) ۾ ڳڻيو
 اٿون (۱۲). ۽ انهن سان ڳوٺ وارن جو قصو بيان ڪر، جڏهن وٽن
 پيغمبر آيا (۱۳). جڏهن جو انهن ڏانهن ٻن پيغمبرن کي موڪليوسون، پوءِ
 ٻنهي کي ڪوڙو پانيائون، تنهن ڪري ٿين سان غلبو ڏنوسون، پوءِ
 (گڏجي) چيائون ته، بيشڪ اسين اوهان ڏانهن موڪليل آهيون (۱۴).
 چيائون ته اوهين ته رڳو اسان جهڙا ماڻهو آهيو ۽ ٻاجهاري (الله) ڪا شيءِ
 نه لائي آهي، اوهين رڳو ڪوڙا آهيو (۱۵). چيائون ته اسان جو پالڻهار
 ڄاڻندو آهي، ته بيشڪ اسين اوهان ڏانهن موڪليل آهيون (۱۶). ۽ اسان
 تي پڌري پيغام پهچائڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجهه لازم) نه آهي (۱۷). چيائون
 ته، بيشڪ اسان اوهان جي (اچڻ) سببان بدبختي سمجهي آهي، جيڪڏهن
 اوهين نه جهلڻو ته اوهان کي پٿرن سان مارينداسون ۽ ضرور اسان کان اوهان
 کي ڏکوئيندڙ عذاب پهچندو (۱۸). (پيغمبرن) چيو ته، اوهان جي بدبختي
 اوهان سان آهي، جيڪڏهن اوهان کي نصيحت ڏني آهي ته (انهيءَ ڪري)
 ڇا؟ بلڪ اوهين حد کان لنگهيل قوم آهيو (۱۹). ۽ شهر جي ڀرين پاسي
 کان هڪ مڙس ڊوڙندو آيو چيائين ته، اي منهنجي قوم! پيغمبرن جي
 تابعداري ڪريو (۲۰). (اوهين) انهن جي تابعداري ڪريو، جيڪي اوهان
 کان ڪو اجورو نه گهرندا آهن ۽ اهي سڌيءَ واٽ وارا آهن (۲۱).

وَمَالِي لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾

أَتَأْخِذُنَا مِنْ دُونِهِ إِلَهًا إِنْ يُرِيدُنَا الرِّحْسُ بِضُرٍّ لَا تَجُنُّ عَنِّي

شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُونِ ﴿٢٣﴾ إِنِّي إِذْ أَلْفَيْ ضَلِيلٍ مُبِينٍ ﴿٢٤﴾ إِنِّي

أَمِنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمِعُونِ ﴿٢٥﴾ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَلَيْتَ قَوْمِي

يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٧﴾ وَمَا

أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُندٍ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿٢٨﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خُمُودٌ ﴿٢٩﴾ يُحْسِرَةٌ عَلَى

الْعِبَادَةِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٣٠﴾ أَلَمْ يَرَوْا

كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣١﴾ وَإِنْ

كُلُّ لُبًّا جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٣٢﴾ وَآيَةٌ لَهُمُ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ

أَحْيَيْنَاهَا وَآخَرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَبِتُّهُ يَأْكُلُونَ ﴿٣٣﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ

مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿٣٤﴾ لِيَأْكُلُوا مِنْ

ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٥﴾ سُبْحَنَ الَّذِي خَلَقَ

الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُثْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

وَآيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿٣٧﴾

۽ مون کي ڇا (ٿيو) آهي جو انهيءَ (الله) جي عبادت نه ڪريان، جنهن مون کي پيدا ڪيو ۽ (اوهين به) ڏانهس موٽايا ويندو (۲۲). ان کان سواءِ ٻيا معبود وٽان ڇا؟ جيڪڏهن ٻاجهارو (الله) مون کي ڏک پهچائڻ گهري ته انهن جي شفاعت مون کان ڪجهه (به ڏک) نه ٿاريندي ۽ نڪي (اهي) مون کي ڇڏائيندا (۲۳). (جي ائين ڪندس ته) بيشڪ آءٌ انهيءَ مهل پٿريءَ گمراهيءَ ۾ هوندس (۲۴). بيشڪ مون اوهان جي پالڻهار تي ايمان آندو آهي، پوءِ مون کان ٻڌو (۲۵). (ان چوڻ تي کيس شهيد ڪيائون). چيو ويس ته، بهشت ۾ گهڙ، چيائين هئ ارمان! (جيڪر) منهنجي قوم ڄاڻي ها (۲۶). ته ڇا جي ڪري منهنجي پالڻهار مون کي بخشيو ۽ مون کي سڳورن مان ڪيائين (۲۷). ۽ کائڻ پوئ سنڌس قوم تي آسمان کان ڪو لشڪر نه لاٿوسون ۽ نڪي (لشڪر) لاهيندڙ آهيون (۲۸). (سندن سزا) رڳو هڪ سخت رڙ هئي، پوءِ انهيءَ (ئي) دم آهي (باه وانگر) وسامي (مري) ويا (۲۹). ٻانهن تي ارمان آهي! (جو) وٽن ڪو (به اهڙو) پيغمبر نه آيو، جنهن سان نٿوليون نه ٿي ڪيائون (۳۰). نه ڏٺو اٿن ڇا؟ ته، کائڻ اڳ ڪيترائي (ماڻهن جا) طبعا ناس ڪيا سون (جو) آهي انهن ڏانهن موٽي نه ٿا اچن (۳۱). ۽ جيڪي به آهن، سي سڀ اسان وٽ حاضر ڪيا (۳۲). ۽ هڪ نشاني انهن (جي جيئارڻ) لاءِ مثل زمين آهي، جنهن کي جياربوسون ۽ منجهائڻس (ان جا) داڻا ڪڍيا سون، جو ان مان کائيندا آهن (۳۳). ۽ منجهس ڪجورن ۽ انگورن جا باغ پيدا ڪياسون ۽ انهن (باغن) ۾ ڪي چشما وهاياسون (۳۴). (هن لاءِ) ته سنڌس ميوي مان کائيندا رهن ۽ انهن (ميون) کي سندن هٿن نه بڻايو آهي، پوءِ ڇو نه شڪرانو ڪندا آهن؟ (۳۵). اهو (الله)، پاڪ آهي، جنهن اها شيءِ جيڪا زمين ڄمائيندي آهي سا ۽ سندن جيئن مان ۽ جيڪي (شيون) نه ڄاڻندا آهن، تن مان سڀني جنسن کي جوڙو جوڙو (ڪوڙو ۽ مٺو نه ۽ مادي) پيدا ڪيو (۳۶). ۽ انهن لاءِ هڪ نشاني رات آهي، (جو) ان مان ڏينهن کي ڇڪي ڪڍندا آهيون، پوءِ انهيءَ مهل آهي اونداهيءَ ۾ رهندا آهن (۳۷).

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ^(٣٨) وَالْقَمَرَ
 قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ^(٣٩) لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي
 لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ
 يَسْبَحُونَ^(٤٠) وَإِيَّاهُمْ أَنَا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِكِ الْمَشْحُونِ^(٤١)
 وَخَلَقْنَاهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ^(٤٢) وَإِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيحَ
 لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ^(٤٣) إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ^(٤٤) وَإِذَا
 قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ^(٤٥) وَمَا
 تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ^(٤٦) وَإِذَا
 قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ آمَنُوا
 أَنْطَعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ^(٤٧)
 وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ^(٤٨) مَا يَنْظُرُونَ
 إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ^(٤٩) فَلَا يَسْتَطِيعُونَ
 تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ^(٥٠) وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ
 مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ^(٥١) قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا
 مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ^(٥٢)

۽ سج پنهنجي تڪاءَ جي جاءِ تي پيو هلندو آهي، اهو غالب (الله) جو اندازو (نهرائيل) آهي (۳۸). ۽ چنڊ لاءِ منزلون مقرر ڪيون سون تانجو پراڻي ڪجيءَ جي (سڪل) چڙهيءَ وانگر وري (ڏنگو) ٿيندو آهي (۳۹). نڪي سج کي چنڊ جي پهچڻ جي (ڪا) مجال آهي ۽ نڪي رات (سج) لهڻ کان اڳ، ڏينهن تي اڳرائي ڪندڙ آهي ۽ (سج ۽ چنڊ ۽ تارن مان) هر هڪ آسمان ۾ پيو هلندو آهي (۴۰). ۽ انهن لاءِ هڪ نشاني (هيءَ به) آهي، جو اسان سندن اولاد کي پريل پيڙيءَ ۾ ڪنيو (۴۱). ۽ انهن لاءِ ان (پيڙيءَ) جهڙيون (ٻيون سواريون به) بڻايون سون جن تي سواري ڪندا آهن (۴۲). ۽ جيڪڏهن گهرون ته ڪين پوڙي ڇڏيون، پوءِ انهن لاءِ ڪو دانهن ورنائڻ وارو نه ٿئي ۽ نڪي اهي ڇڏائبا (۴۳). پر پاڻ وٽان ٻاجه ڪٿي سون ۽ هڪ وقت تائين (اهي) اسودا ڪيا سون (۴۴). ۽ جڏهن ڪين چئبو آهي ته انهيءَ (عذاب) کان ڊڄو جيڪو اوهان جي اڳيان ۽ اوهان جي پٺيان (اچڻو) آهي ته من اوهان تي ٻاجه ڪجي (۴۵). ۽ سندن پالڻهار جي نشانين مان ڪاڻي (اهڙي) نشاني وٺن نه ايندي آهي، جنهن کان (هو) منهن موڙيندڙ نه هوندا آهن (۴۶). ۽ جڏهن ڪين چئبو آهي ته جيڪي الله اوهان کي رزق ڏنو آهي، تنهن مان خرچيو، (تڏهن) ڪافر مؤمنن کي چوندا آهن ته اهڙي کي ڇو ڪاريون؟ جو جيڪڏهن الله گهري ها ته کيس ڪارائي ها! اوهين رڳو پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهيو (۴۷). ۽ چوندا آهن ته جيڪڏهن اوهين سڄا آهيو ته اهو انجام ڪڏهن (پورو) ٿيندو (۴۸). اهي رڳو هڪ سخت آواز جو انتظار ڪندا آهن، جو اهو انهيءَ حالت ۾ ڪين (اوچتو) پڪڙيندو، جو اهي جهڳڙو ڪندا هوندا (۴۹). پوءِ (اهي) نڪي وصيت ڪري سگهندا ۽ نڪي پنهنجي گهروارن ڏانهن موٽي سگهندا (۵۰). ۽ صور ۾ ڦوڪيو، پوءِ اهي اُتي جو اتي پنهنجي پالڻهار ڏانهن قبرن مان ڊوڙندا (۵۱). چوندا ته، اسان لاءِ ويل آهي! اسان کي اسان جي سمهڻ جي جاءِ (قبرن) مان ڪنهن اُتاريو؟ (ملائڪ چوندا هئا!) هيءُ اهو آهي، جيڪو ٻاجهاري (الله) انجام ڏنو هو ۽ پيغمبرن سج چيو هو (۵۲).

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٢﴾
 فَالْيَوْمَ لَا تَطْلُمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تَنْجِرُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٣﴾ إِنْ
 أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكِهُونَ ﴿٥٤﴾ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلِّ
 عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِئُونَ ﴿٥٥﴾ لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدَّعُونَ ﴿٥٦﴾
 سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿٥٧﴾ وَامْتَازُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٨﴾
 أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَبْنَىٰ أَدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ
 مُّبِينٌ ﴿٥٩﴾ وَإِنْ أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٠﴾ وَلَقَدْ أَضَلَّ
 مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي
 كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٢﴾ إِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٣﴾ الْيَوْمَ
 نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا
 يَكْسِبُونَ ﴿٦٤﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى
 يُبْصِرُونَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا
 مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٦﴾ وَمَنْ تَعْبِرُهُ نُنَكِّسُهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا
 يَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ
 مُبِينٌ ﴿٦٨﴾ لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٦٩﴾

(اهو واقعو) رڳو هڪ سخت رڙ هوندي، پوءِ اهي اتي جو اتي گڏ ڪري اسان وٽ حاضر ڪيا ويندا (۵۳). پوءِ اڄ ڪنهن جيءَ تي ڪجهه به ظلم نه ڪبو ۽ جيڪي ڪندا هيٺ، رڳو ان جو اوهان کي بدلو ڏبو (۵۴). بيشڪ بهشتي اڄ مزو ماڻڻ ۾ مشغول هوندا (۵۵). اهي ۽ سندن زالون ڇانوَ ۾ پلنگن تي تڪ ڏيئي ويهندڙ هوندا (۵۶). انهن لاءِ بهشت ۾ ميوا آهن ۽ جيڪي گهرندا سو (پڻ) انهن لاءِ آهي (۵۷). چيو ويندو ته، پالڻهار مهربان (الله) کان (اوهان تي) سلام هجي (۵۸). ۽ (چوندا سون ته) اي گنهگارو! اڄ (نيڪن کان) جدا ٿيو (۵۹). اي آدم جا اولاد! اوهان ڏانهن پيغام نه موڪليو هيم ڇا ته، شيطان کي نه پوڄجو، جو بيشڪ اهو اوهان جو پڌرو ويري آهي (۶۰). ۽ ته منهنجي عبادت ڪجو، (جو) اها سڌي واٽ آهي (۶۱). ۽ بيشڪ (شيطان) اوهان مان گهڻيءَ خلق کي گمراه ڪيو، پوءِ اوهين نه سمجهندا هيٺ ڇا؟ (۶۲). هيءُ اهو دوزخ آهي، (جنهن) جو اوهان کي وعدو ڏنو هو (۶۳). ان ۾ اڄ انهيءَ ڪري گهڙو جو ڪفر ڪندا هيٺ (۶۴). اڄ سندن واٽن تي مهر هڻنداسون ۽ جيڪي ڪندا هئا، تنهن بابت سندن هٿ اسان سان ڳالهائيندا ۽ سندن پير شاهدي ڏيندا (۶۵). ۽ جيڪڏهن گهرون ته سندن اکين کي ناس ڪريون، پوءِ واٽ ڏانهن ڊوڙن ته ڪٿان ڏسندا؟ (۶۶). ۽ جيڪڏهن گهرون ته سندن جاين تي (ئي) کين بدشڪل ڪري ڇڏيون ته پوءِ نڪي اڳتي هلي سگهن ۽ نڪي پوئتي موٽن (۶۷). ۽ جنهن کي وڏيءَ ڄمار وارو ڪندا آهيون، تنهن کي بڻاوت ۾ آبتو ڪندا آهيون (ايتري ڳالهه به) نه سمجهندا آهن ڇا؟ (۶۸). ۽ ان (پيغمبر) کي نڪي شعر سيکاريو اٿئون ۽ نڪي (شعر) ان جو لائق هو. هيءُ ته رڳو نصيحت ۽ پڌرو قرآن ئي آهي (۶۹). ته انهيءَ کي ڊيڄاري جيڪو جيئرو (يعني سمجه وارو) هجي ۽ ڪافرن تي حجت ثابت ٿئي (۷۰).

أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ ﴿٤١﴾
 وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٤٢﴾ وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ
 وَمَشَارِبٌ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٤٣﴾ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّهُمْ
 يَبْصُرُونَ ﴿٤٤﴾ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُحْضَرُونَ ﴿٤٥﴾ فَلَا
 يَحْزُنُكَ قَوْلُهُمْ إِنََّّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٤٦﴾ أَوْ لَمْ يَرَ الْإِنْسَانُ
 أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٤٧﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَ
 نَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٤٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي
 أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٤٩﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ
 الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ تُوقِدُونَ ﴿٥٠﴾ أَوَلَيْسَ الَّذِي
 خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ
 الْخَلِقُ الْعَلِيمُ ﴿٥١﴾ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٢﴾
 فَسُبْحَنَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ٤

سُورَةُ الصَّافَّاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

وَالصَّفَّتِ صَفًّا ١ فَالزُّجُرِيتِ زُجْرًا ٢ فَالتِّلِيَّتِ ذِكْرًا ٣

نه ڏٺو اٿن ڇا ته اسان انهن لاءِ انهن شين مان دور پيدا ڪيا، جن کي اسان جي هٿن بڻايو؟ پوءِ اهي انهن جا مالڪ آهن (۷۱). ۽ انهن (ڍورن) کي انهن جو تابعدار ڪيوسون، پوءِ منجهائن ڪي سندن چڙهيءَ جا آهن ۽ منجهائن ڪي (اهي) کائيندا آهن (۷۲). ۽ انهن لاءِ انهن ڍورن ۾ گهڻا فائدا آهن ۽ پيش (جون شيون يعني کير) آهن، پوءِ ڇو نه شڪر ڪندا آهن؟ (۷۳). ۽ الله کان سواءِ ٻيا معبود ڪري ورتا اٿن ته من کين مدد ڏني وڃي (۷۴). (اهي) کين مدد ڏيئي نه سگهندا ۽ اهي (بت) انهن جو لشڪر ٿي گڏ ڪيا ويندا (۷۵). پوءِ (اي پيغمبر!) تو کي سندن چوڻ نه ڏکوئي، جيڪي گجهو ڪندا آهن ۽ جيڪي پٿرو ڪندا آهن، سو بيشڪ اسين ڄاڻون ٿا (۷۶). انسان نه ڏٺو اهي ڇا ته، اسان کيس نطفي مان بڻايو، پوءِ اهو انهيءَ (ئي) مهل پٿرو جهيڙاڪ ٿيندو اهي (۷۷). ۽ انسان لاءِ هڪ مثال بيان ڪندو اهي ۽ پنهنجيءَ پيدائش کي وساريندو اهي. چونڊو اهي ته (هنن) هڏن کي ڪير جياريندو، جنهن حالت ۾ اهي پتا تيل هوندا؟ (۷۸). (اي پيغمبر!) کين ڇو ته، جنهن انهن کي پهريون ڀيرو بڻايو سو انهن کي (وري) جياريندو ۽ اهو سڀ ڪنهن پيدائش کي ڄاڻندڙ اهي (۷۹). جنهن ساڻي وڻ مان اوهان لاءِ باه پيدا ڪئي، پوءِ اوهين انهيءَ مهل منجهائنس (باه) ٻاريندا آهيو (۸۰). جنهن اسمانن ۽ زمين کي بڻايو سو انهن جهڙن جي بڻائڻ تي وس وارو نه اهي ڇا؟ هاڻو! (وس وارو اهي) ۽ اهو وڏو بڻائيندڙ، (سڀ) ڄاڻندڙ اهي (۸۱). سندس حڪم هن کان سواءِ (ٻيو) ڪونه اهي ته جڏهن ڪا شيءِ (بڻائڻ) گهرندو اهي، تڏهن ان لاءِ رڳو چونڊو اهي ته ٿي ٿي ته (اها شيءِ) ٿي پوندي اهي (۸۲). پوءِ اهو (الله) پاڪ اهي، جنهن جي هٿ ۾ هر شيءِ جي حڪومت اهي ۽ ڏانهس اوهين موتايا ويندؤ (۸۳).

سورة صافات مڪي آهي ۽ هن ۾ هڪ سو
ٻياسي آيتون ۽ پنج رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

(پنهنجي پالڻهار وٽ) قطار ڪري صفن ٻڌڻ وارن (ملائڪن) جو قسم اهي (۱). پوءِ جهڻڪ ڏيئي (شيطانن کي) ڌمڪائڻ وارن (ملائڪن) جو قسم اهي (۲). پوءِ (قرآن) پڙهڻ واريءَ جماعت جو قسم اهي (۳).

إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ ۖ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ
 الْمَشَارِقِ ۚ إِذَا زَيَّتْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بَزِينَةٍ الْكَوَاكِبِ ۖ وَحِفْظًا
 مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ تَارِدٍ ۚ لَا يَسْتَمِعُونَ إِلَى الْمَلَأِ الْأَعْلَى وَيُقْذَفُونَ
 مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ۚ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ۚ إِلَّا مَنْ خَطِفَ
 الْخُطْفَةَ فَاتَّبَعَهُ شَهَابٌ ثَاقِبٌ ۚ فَاسْتَفْتِهِمْ أَهُمْ أَشَدُّ خُلُقًا مِمَّنْ
 خَلَقْنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَازِبٍ ۚ بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ۚ
 وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ۚ وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخَرُونَ ۚ وَقَالُوا إِنَّا
 هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ۚ إِذَا امْتَنَّا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ۚ
 أَوَابَاءُؤُنَا الْأَوَّلُونَ ۚ قُلْ نَعْم وَأَنْتُمْ دَخِرُونَ ۚ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ
 وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ۚ وَقَالُوا يَوْمَئِذٍ هَذَا يَوْمُ الدِّينِ ۚ هَذَا
 يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ۚ احْشُرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا
 وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ۚ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَاهْدُوهُمْ إِلَى
 صِرَاطِ الْجَحِيمِ ۚ وَقَفُّهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ ۚ مَا لَكُمْ لَا تَنصَرُونَ ۚ بَلْ
 هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ۚ وَأَقْبَلْ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ۚ
 قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ۚ قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ۚ

تہ اوهان جو معبود هڪڙو (ٿي) آهي (۴). (جو اهو) آسمانن ۽ زمين جو ۽
جيڪي انهن (ٻنهي) جي وچ ۾ آهي، تنهن جو رب آهي ۽ (اهو) اُڀرڻ ۽
اُلهڻ وارن طرفن جو (رب) آهي (۵). بيشڪ اسان دنيا جي آسمان کي
تارن جي سونهن سان سينگاريو (۶). ۽ سڀڪنهن حد کان لنگهندڙ شيطان
کان (انهيءَ کي) حفاظت ۾ رکيوسون (۷). تہ (جيئن شيطان) ملاءِ اعليٰ
ڏانهن ڪن ڏيئي (ڳالهيون) نہ ٻڌن ۽ سڀڪنهن طرف کان (انهن ڏانهن)
آماڙيون اُچليون آهن (۸). (انهن جي) ترڻ لاءِ. ۽ انهن لاءِ هميشه جو
عذاب آهي (۹). پر جنهن (چوريءَ ڪن ڏيئي ملاءِ اعليٰ جي ڳالهين مان
ڪنهن ڳالھ کي) جهٽيو، تنهن کي پوئتان ٻرندڙ آماڙي پوندي آهي (۱۰).
پوءِ کائن پچ تہ آهي پيدا ڪرڻ ۾ تمام مشڪل آهن ڇا يا (ذڪر ڪيل
شيون)، جن کي اسان بڻايو آهي؟ بيشڪ اسان کين چيڪيءَ مٽيءَ مان
بڻايو (۱۱). بلڪ (ڪافرن جي حال کان) عجب ڪيءَ ۽ آهي نٿوليون
ڪندا آهن (۱۲). ۽ جڏهن سمجھائبو اٿن، (تڏهن) نہ سمجھندا
آهن (۱۳). ۽ جڏهن (هو) ڪا نشاني ڏسن (تڏهن) نٿوليون ڪندا
آهن (۱۴). ۽ چوندا آهن تہ هيءُ (قرآن) رڳو پڌرو جلدو آهي (۱۵).
هان! جڏهن مرندا سون ۽ مٽي ۽ هڏا ٿيندا سون (تڏهن) اسين وري
(جيئرا ٿي) اٿندا سون ڇا؟ (۱۶). اسان جا اڳيان پيءُ ڏاڏا بہ (اُتاريا)
ڇا؟ (۱۷). ڇو تہ هائو (اُتاريا) ۽ اوهان خوار هوندؤ (۱۸). پوءِ اهو
(اٿڻ) رڳو هڪ سخت هڪل هوندي، پوءِ آهي اُتي جو اُتي ڏسڻ
لڳندا (۱۹). ۽ چوندا تہ هئ ارمان! اسان لاءِ هيءُ بدلي (وٺڻ) جو
ڏينهن آهي (۲۰). (چئن تہ) فيصلو جو ڏينهن، جنهن کي اوهين ڪوڙو
پائيندا هيؤ سو هيءُ آهي (۲۱). (چئبو تہ اي ملائڪو!) ظالمن کي
۽ سندن سنگتين کي ۽ جن کي الله کان سواءِ پوڄيندا هئا، تن کي گڏ
ڪريو (۲۲). پوءِ کين دوزخ جي واٽ ڏانهن ڏس ڏيو (۲۳). ۽ کين ترسايو
جو بيشڪ کائن پڇيو (۲۴). تہ اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي، جو هڪ ٻئي
جي مدد نہ ٿا ڪريو؟ (۲۵). بلڪ آهي اڄ ڪند نوائيندڙ آهن (۲۶). ۽
کي ڪن ڏانهن منهن ڪري هڪ ٻئي کان پڇڻ لڳندا (۲۷). (ماڻهو
پنهنجن سردارن کي) چوندا تہ بيشڪ اوهين (گمراه ڪرڻ لاءِ) سڄي ۽
کٻي پاسي کان اسان وٽ ايندا هيؤ (۲۸). (سردار) چوندا تہ (نہ!) بلڪ
اوهين پاڻ مڃيندڙ نہ هيؤ (۲۹).

وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَٰغِينَ ۖ فَنُحِشْ عَلَيْكُمْ
قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَٰ آيُتُونَ ۖ فَآغُوَيْنَكُمَا إِنَّا كُنَّا غُيُوبِينَ ۖ فَإِنَّهُمْ
يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ۖ إِنَّا كَذَلِكْ نَفْعِلُ بِالْمُجْرِمِينَ ۖ
إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ۖ وَيَقُولُونَ
إِنَّا لَتَارِكُوا آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ ۖ بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ
الْمُرْسَلِينَ ۖ إِنَّكُمْ لَذَٰ آيُتُوا الْعَذَابَ الْإِلِيمَ ۖ وَمَا تُحْزَرُونَ إِلَّا مَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۖ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمَخْلَصِينَ ۖ أُولَٰئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ
مَّعْلُومٌ ۖ قَوَاقِمٌ ۖ وَهُمْ مُكْرَمُونَ ۖ فِي جَنَّتِ النَّعِيمِ ۖ عَلَى سُرُرٍ
مُّتَقَابِلِينَ ۖ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَّعِينٍ ۖ بَيْضَاءَ لَذَّةٍ
لِّلشَّرِبِينَ ۖ لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ۖ وَعِنْدَهُمْ قَصِيرٌ
الطَّرِيفِ عَيْنٌ ۖ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مُّكْنُونٌ ۖ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ
يَتَسَاءَلُونَ ۖ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ۖ يَقُولُ
إِنَّكَ لَمِنَ الْمَصْدِقِينَ ۖ إِذَا امْتَنَّا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا
ءَاِنَّا لَمَدِينُونَ ۖ قَالَ هَلْ أَنْتُمْ مُّطْلِعُونَ ۖ فَأَطْلَعَهُ
فَرَأَاهُ فِي سَوَاءٍ الْجَحِيمِ ۖ قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدْتَ لَتُرْدِينَ ۖ

۽ اوهان تي اسان جو ڪو زور نه (هلندو) هو، بلڪ (اوهين) پاڻ حد کان
 لنگهيل قوم هيؤ (۳۰). پوءِ اسان تي اسان جي پالڻهار جو چوڻ ثابت ٿيو
 ته، بيشڪ اسين (عذاب) چڪندڙ هجون (۳۱). پوءِ اوهان کي گمراه
 ڪيوسون، جو بيشڪ اسين (پاڻ) به گمراه هياسون (۳۲). پوءِ بيشڪ
 اهي انهيءَ ڏينهن عذاب ۾ هڪ ٻئي سان گڏ شريڪ هوندا (۳۳).
 بيشڪ اسين ڏوهارين سان اهڙيءَ طرح ڪندا آهيون (۳۴). بيشڪ
 اهي (اهڙا) هئا جو جڏهن کين چئبو هو ته الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو
 عبادت جي لائق نه آهي (تڏهن) وڏائي ڪندا هئا (۳۵). ۽ چوندا هيا ته
 اسان هڪ جنوني شاعر جي (چوڻ) تي پنهنجن معبودن کي ڇڏينداسون
 ڇا؟ (۳۶). بلڪ (پيغمبر محمد ﷺ) سچ (يعني قرآن) اندو ۽ (سڀني)
 پيغمبرن کي سچو ڄاڻائين (۳۷). بيشڪ اوهين ڏکائيندڙ عذاب (جو مزو)
 چڪڻ وارا هجو (۳۸). ۽ جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن کان سواءِ (ٻيو) ڪو
 بدلو نه ڏبو (۳۹). پر الله جا خاص ٻانهي (عذاب کان بچندا) (۴۰). انهن
 لاءِ روزي مقرر (ٿيل) آهي (۴۱). (قسمين) ميوا ۽ اهي عزت ڏنل
 هوندا (۴۲). نعمت وارن باغن ۾ (۴۳). پلنگن تي هڪ ٻئي جي آمهون
 سامهون (ويٺل هوندا) (۴۴). وهندڙ شراب جو پيالو مٿن پيو
 ڦيرائبو (۴۵). (جوابلڪل) آڇو پيئندڙن لاءِ مزيدار هوندو (۴۶). نڪي
 منجهس مٿي جي ڦيري هوندي ۽ نڪي اهي کانئس نشي وارا ٿيندا (۴۷).
 ۽ وڏين اکين واريون هيٺ نهاريندڙ (زالون) وٽن هونديون (۴۸). ڇٽڪ
 اهي (حورون)، ڍڪيل آنا آهن (۴۹). پوءِ ڪي (ماڻهو) ڪن ڏانهن منهن
 ڪري هڪ ٻئي کان پڇڻ لڳندا (۵۰). منجهائن ڪو چوندڙ چوندو ته
 بيشڪ (دنيا ۾) منهنجو هڪ سنگتي هو (۵۱). جو چوندو هو ته تون
 (قيامت جو) مڃيندڙ ٿيو آهين ڇا؟ (۵۲). هاڻ! جڏهن مرندا سون ۽ مٿي
 ۽ هڏا ٿينداسون (تڏهن) اسان کي بدلو ڏنو ويندو ڇا؟ (۵۳). (وري
 اهو) چوندو ته اوهين (به دوزخين کي) ڏسو ٿا ڇا؟ (۵۴). پوءِ (پاڻ)
 جهاتي پائيندو ته اهو (سنگتي) دوزخ جي وچ ۾ ڏسندو (۵۵). چوندو ته، الله
 جو قسم ته تون مون کي ذري گهٽ هلاڪ ٿي ڪيو (۵۶).

وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ٥٤ أَفَبِمَا نَحْنُ
 بِمَبْتَئِينَ ٥٥ أَلَمْ نُتَنِّ الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ٥٦ إِنَّ
 هَذَا لَهُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ٥٧ لِيُثِلَّ هَذَا أَقْلِعَمِلِ الْعِبْلُونَ ٥٨ أَذَلِكَ
 خَيْرٌ نُّزُلًا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ ٥٩ إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ٦٠
 إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ٦١ طَلَعَهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ
 الشَّيَاطِينِ ٦٢ فَإِنَّهُمْ لَأَكْلُونَ مِنْهَا فَمَا لُتُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ٦٣
 ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيمٍ ٦٤ ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى
 الْجَحِيمِ ٦٥ إِنَّهُمْ أَفْوَاءُ أَبَاءُ هُمْ ضَالِّينَ ٦٦ فَهُمْ عَلَىٰ أَثَرِهِمْ
 يُهْرَعُونَ ٦٧ وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ٦٨ وَلَقَدْ
 أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُّنْذِرِينَ ٦٩ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
 الْمُنْذِرِينَ ٧٠ إِرَاعِبَادِ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ ٧١ وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوحَ
 فَلْنِعْمَ الْبُجِيْبُونَ ٧٢ وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ٧٣
 وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ٧٤ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ٧٥
 سَلَامٌ عَلَىٰ نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ٧٦ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ٧٧
 إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ٧٨ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ٧٩

۽ جيڪڏهن منهنجي پالڻهار جو (مون تي) فضل نه ٿئي ها ته بيشڪ آءُ (ب) عذاب ۾ حاضر ڪيلن مان هجان ها (۵۷). بيشڪ اسين نڪي (هاڻي وري) مرڻ وارا آهيون (۵۸). رڳو اسان جو پهريون مرڻ هو (جو ٿي چڪو) ۽ نڪي عذاب ڪيل آهيون (۵۹). بيشڪ اها وڏي مراد ماڻڻ آهي (۶۰). اهڙيءَ (نعمت) لاءِ پلي ته عمل ڪندڙ عمل ڪن! (۶۱). ڀلا اها (بيان ڪيل نعمت) مهمانيءَ طور پلي آهي يا توهر جو وڻ؟ (۶۲). بيشڪ اسان ان (وڻ) کي ظالمن جي لاءِ عذاب بڻايو آهي (۶۳). بيشڪ اهو هڪ وڻ آهي، جو دوزخ جي تري ۾ پيدا ٿيندو آهي (۶۴). ان جون تاريون جڻڪ شيطانن جا مٿا آهن (۶۵). پوءِ بيشڪ دوزخي ان مان کائيندا پوءِ منجهانئس پيٽ ڀريندا (۶۶). وري انهن لاءِ ان (ڪاڇ) تي تهڪندڙ پاڻيءَ جي ملاوت هوندي (۶۷). وري بيشڪ (ڪاڻڻ پيئڻ کان پوءِ) سندن موٽڻ دوزخ ڏانهن هوندو (۶۸). بيشڪ انهن پنهنجن پيءُ ڏاڏن کي گمراه ڏنو (۶۹). تنهن ڪري آهي (ب) سندن پيرن تي جوڙن ٿا (۷۰). ۽ بيشڪ کائڻ اڳ اڳين مان گهڻا گمراه ٿيا هئا (۷۱). ۽ بيشڪ منجهن ڊيڄاريندڙ موڪليا هئاسون (۷۲). پوءِ نهار ته ڊيڄاريلن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ (۷۳). پر الله جا خاص ٻانهن (انهن جي پڇاڙي چڱي ٿي) (۷۴). ۽ بيشڪ نوح اسان کي سڏيو، پوءِ اسين چڱا (دعا) قبول ڪندڙ آهيون (۷۵). ۽ کيس ۽ سندس (تعلق دارن) ماڻهن کي وڏيءَ مصيبت کان بچايوسون (۷۶). ۽ (فقط) سندس اولاد کي ئي باقي رهيل ڪيوسون (۷۷). ۽ پوين ۾ ان لاءِ (چڱي يادگيري) چڏي سون (۷۸). ساري جڳ ۾ نوح تي شال سلام هجي (۷۹). بيشڪ اسين ڀلارن کي اهڙي طرح بدلو ڏيندا آهيون (۸۰). بيشڪ اهو اسان جي مؤمنن ٻانهن مان آهي (۸۱). وري ٻين کي ٻوڙيوسون (۸۲).

وَأَنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لِبُرْهِيمَ ۖ إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۝
إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ۖ أَفَبِكُلِّ إِلَهَةٍ دُونِ اللَّهِ
تُرِيدُونَ ۖ فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۖ فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ۖ
فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ۖ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ۖ فَرَاغَ إِلَىٰ إِلَهِهِمْ
فَقَالَ لَا تَأْكُلُونَ ۖ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ۖ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ
ضَرْبًا بِالْيَمِينِ ۖ فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزْفُونَ ۖ قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا
تَنْحِتُونَ ۖ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ۖ قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا
فَأَلْقُوهُ فِي الْبَحْرِ ۖ فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ۖ
وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَهْدِينِ ۖ رَبِّ هَبْ لِي مِنَ
الصَّالِحِينَ ۖ فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ ۖ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ
قَالَ يَبْنَئُ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَىٰ
قَالَ يَا بَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ
الصَّابِرِينَ ۖ فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ۖ وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا بُرْهِيمُ
قَدْ صَدَّقَتِ الرُّءْيَا إِنَّا كَذَالِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۖ إِنَّ
هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ۖ وَقَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ۖ

۽ بيشڪ نوح جي پيروي ڪندڙن مان ابراهيم هو (۸۳). (ياد ڪر) جڏهن (هو) پنهنجي پالڻهار وٽ سالم دل سان آيو (۸۴). (ياد ڪر) جڏهن پنهنجي پيءُ ۽ پنهنجي قوم کي چيائين ته اوهين ڇا ڪي پوڄيندا آهيو؟ (۸۵). الله کان سواءِ هٿرادو ٺهيلن معبودن کي گهرو ٿا ڇا؟ (۸۶). پوءِ جهانن جي پالڻهار بابت اوهان جو ڪهڙو گمان آهي؟ (۸۷). پوءِ تارن ۾ هڪ ڀيرو چٽائي ڏنائين (۸۸). پوءِ چيائين ته آءُ بيمار ٿيندس (۸۹). پوءِ کانئس پٺي ڏيئي ڦريا (۹۰). پوءِ سندن معبودن ڏانهن منهن ڪيائين ۽ چيائين ته اوهين (ڪجهه) نه ٿا ڪاڻو ڇا؟ (۹۱). اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو نه ٿا ڳالهايو (۹۲). پوءِ سڄي هٿ (يعني زور) سان مٿن ڏاڍا ڌڪ هڻڻ لڳو (۹۳). پوءِ قوم (وارا) ڏانهن ڊوڙندا سامهون آيا (۹۴). (ڪين) چيائين ته جنهن کي اوهين (پاڻ) گهڙيندا آهيو، تنهن کي ڇو پوڄيندا آهيو؟ (۹۵). هن هوندي جو الله اوهان ۽ جيڪي اوهين ڪريو ٿا، تنهن کي پيدا ڪيو (۹۶). (هڪ ٻئي کي) چيائون ته، ابراهيم لاءِ ڪا اڏاوت اڏيو، پوءِ کيس (باه جي) آڙاه ۾ اچليو (۹۷). پوءِ ساڻس فريب ڪرڻ جو ارادو ڪيائون، پوءِ کين هيناهان ٿيندڙ ڪيوسون (۹۸). (ابراهيم) چيو ته، بيشڪ آءُ پنهنجي پالڻهار ڏانهن وڃڻ وارو آهيان، (اهو) سگهوئي مون کي وات ڏيکاريندو (جتي سندس رضا هوندي) (۹۹). اي منهنجا پالڻهار! صالحن مان (ڪو پٽ) مونکي عطا ڪر (۱۰۰). پوءِ کيس هڪ بردبار نينگر جي خوشخبري ڏني سون (۱۰۱). پوءِ جڏهن ساڻس گڏجي ڪم ڪار ڪرڻ (واريءَ عمر) کي پهتو (تڏهن ابراهيم) چيو ته، اي منهنجا پٽڙا! بيشڪ آءُ ننڍ ۾ ڏسان پيو ته، آءُ توکي ڪهان ٿو، پوءِ تون نظر ڪر ته تنهنجي دل ۾ ڇا ٿو اچي؟ چيائين ته اي منهنجا ابا! جنهن (ڪم) جو تو کي حڪم ڏنو وڃي ٿو سو ڪر، جيڪڏهن الله گهريو ته مون کي صبر ڪرڻ وارن مان لهندين (۱۰۲). پوءِ جڏهن ٻنهي حڪم مڃيو ۽ ابراهيم (پنهنجي) پٽ کي پيشانيءَ ۾ لڙتايو (۱۰۳). ۽ کيس سڏيوسون ته اي ابراهيم! (۱۰۴). بيشڪ تو خواب کي سڄو ڪيو، بيشڪ اسين پلارن کي اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون (۱۰۵). بيشڪ اها پٽري پرڪ آهي (۱۰۶). ۽ قربانيءَ جي وڏي جانور سان ان جو عيوض ڏنوسون (۱۰۷).

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ۖ سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ۖ كَذَلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۖ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۖ وَبَشِّرْهُ
بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ ۖ وَبُرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَ
مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ ۖ وَلَقَدْ مَنَّا عَلَى
مُوسَى وَهَارُونَ ۖ وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ۖ
وَنَصَرْنَاهُمْ فَمَا كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ۖ وَآتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ ۖ
وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۖ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي
الْآخِرِينَ ۖ سَلَامٌ عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ ۖ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِينَ ۖ إِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۖ وَإِنَّ إِلْيَاسَ
لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۖ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَالَا تُتَّقُونَ ۖ أَتَدْعُونَ
بِعُلَاوَتِ زُرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ۖ اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ
الْأَوَّلِينَ ۖ فَكَذَّبُوهُ فَأَنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ۖ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ
الْمُخْلِصِينَ ۖ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ۖ سَلَامٌ عَلَى
إِلْيَاسِينَ ۖ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۖ إِنَّهُ مِنْ
عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۖ وَإِنَّ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۖ

۽ پوين ۾ (چڱي ساراھ) اُن لاءِ ڇڏي سون (۱۰۸). ابراهيم تي شال سلام هجي! (۱۰۹). پلارن کي اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون (۱۱۰). بيشڪ اهو اسان جي مؤمنن ٻانهن مان آهي (۱۱۱). ۽ کيس اسحاق جي خوشخبري ڏني سون جو صالحن مان هڪڙو نبي آهي (۱۱۲). ۽ ابراهيم تي ۽ اسحاق تي برڪت نازل ڪئي سون ۽ ٻنهي جي اولاد مان ڪي نيڪوڪار آهن ۽ ڪي پاڻ تي ظاهر ظهور ظلم ڪندڙ آهن (۱۱۳). ۽ بيشڪ موسيٰ ۽ هارون تي احسان ڪيوسون (۱۱۴). ۽ کين ۽ سندن قوم کي وڏيءَ سختيءَ کان بچايو سون (۱۱۵). ۽ کين مدد ڏني سون پوءِ اهي غالب رهيا (۱۱۶). ۽ کين پڌرو ڪتاب ڏنسون (۱۱۷). ۽ کين سڌي رستي لاتوسون (۱۱۸). ۽ پوين ۾ (چڱي ساراھ) انهن لاءِ ڇڏي سون (۱۱۹). موسيٰ ۽ هارون تي شال سلام هجي (۱۲۰). بيشڪ اسين پلارن کي اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون (۱۲۱). بيشڪ اهي (ٻڻي) اسان جي مؤمنن ٻانهن مان آهن (۱۲۲). ۽ بيشڪ الياس پيغمبرن مان هو (۱۲۳). جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين ته (الله کان) چو نه ڊڄندا آهيو؟ (۱۲۴). چو بعل (نالي بت) کي پوڄيندا آهيو ۽ سڀ کان پلي خلقيندڙ کي ڇڏيندا آهيو؟ (۱۲۵). (جو) الله اوهان جو پالڻهار ۽ اوهان جي اڳين پين ڏاڏن جو پالڻهار آهي (۱۲۶). پوءِ کيس ڪوڙو پانيائون، تنهن ڪري اهي بيشڪ (دوزخ ۾) حاضر ڪيل آهن (۱۲۷). پر الله جا خاص ٻانها (چٽل آهن) (۱۲۸). ۽ پوين ۾ (چڱي ساراھ) اُن لاءِ ڇڏي سون (۱۲۹). الياس تي شال سلام هجي (۱۳۰). بيشڪ اسين پلارن کي اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون (۱۳۱). بيشڪ اهو اسان جي مومنن ٻانهن مان آهي (۱۳۲). ۽ بيشڪ لوط پيغمبرن مان هو (۱۳۳).

إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْصَعِينَ ۖ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَيْرِينَ ۝ ١٣٥ ثُمَّ
 دَمَرْنَا الْأَخْرِينَ ۖ وَانْكَمْ لَتَهْرُورًا عَلَيْهِمْ مُصْبِحِينَ ۖ وَبِالْبَلِّ
 أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۝ ١٣٦ وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۖ إِذْ أَبَقَ إِلَى
 الْفُلِّ الْمَشْحُونِ ۖ فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ۖ ۝ ١٣٧
 فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ۖ فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ۖ ۝ ١٣٨
 لَلِيتِّ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۖ فَبَدَّدَهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ
 سَقِيمٌ ۖ ۝ ١٣٩ وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَقْطِينٍ ۖ وَارْسَلْنَاهُ إِلَى
 مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ۖ ۝ ١٤٠ فَأَمْنُوا فَمَنْعْنَاهُمْ إِلَى حِينٍ ۖ ۝ ١٤١
 فَاسْتَفْتِهِمُ الرِّبِّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ ۖ ۝ ١٤٢ أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ
 إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ ۖ ۝ ١٤٣ أَلَا إِنَّهُمْ مِّنْ أَفْكِهْمُ لَيَقُولُونَ ۖ ۝ ١٤٤
 وَلَكَ اللَّهُ ۖ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ۖ ۝ ١٤٥ أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ۖ ۝ ١٤٦
 مَا لَكُمْ تَكِيْفَ تَحْكُمُونَ ۖ ۝ ١٤٧ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۖ ۝ ١٤٨ أَمْ لَكُمْ سُلْطٰنٌ
 مُّبِينٌ ۖ ۝ ١٤٩ فَاتُوا بِكِتَابِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۖ ۝ ١٥٠ وَجَعَلُوا بَيْنَهُ
 وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نَسَبًا ۖ وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ۖ ۝ ١٥١
 سُبْحٰنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ۖ ۝ ١٥٢ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ۖ ۝ ١٥٣

(ياد ڪر) جڏهن ان کي ۽ سندس مڙني گهروارن کي بچايوسون (۱۳۴).
 سواءِ هڪ ڪراڙيءَ زال جي جا پٽي رهندڙن ۾ ٿي (۱۳۵). وري (هنن)
 ٻين کي هلاڪ ڪيوسون (۱۳۶). ۽ بيشڪ اوهين انهن (جي ڳوٺن)
 وٽان صبح جو لڳندا آهيو (۱۳۷). ۽ رات جو (به) پوءِ چو نه سمجهندا
 آهيو؟ (۱۳۸). ۽ بيشڪ يونس پيغمبرن مان هو (۱۳۹). جڏهن (هو) پريل
 ٻيڙيءَ ڏانهن ڀڳو (۱۴۰). پوءِ (ٻيڙيءَ وارن سان) پڪو وڌائين ته (پاڻ) پڪي
 پيلن مان ٿيو (۱۴۱) پوءِ کيس مڇي ڳهي وئي ۽ اهو (اهڙو ڪم ڪندڙ
 هو جو) ملامت جو لائق هو (۱۴۲). پوءِ اهو جيڪڏهن تسبيح چونڌڙن
 مان نه هجي ها (۱۴۳). ته انهيءَ (قيامت واري) ڏينهن تائين جنهن ۾
 (ماڻهو) اُتارجن ان جي پيٽ ۾ رهي ها (۱۴۴). پوءِ کيس صاف پٽ
 ۾ اچليوسون ۽ اهو بيمار هو (۱۴۵). ۽ مٿس وڻ ڪڍو (جي قسم)
 مان ڄمايوسون (۱۴۶). ۽ کيس (هڪ) لک يا (ان کان) وڌيڪ
 (ماڻهن) ڏانهن موڪليوسون (۱۴۷). پوءِ (انهن) ايمان آندو، پوءِ هڪ
 وقت تائين کين آسودو ڪيوسون (۱۴۸). پوءِ (اي پيغمبر!) انهن (يعني
 مشرڪن) کان پڇ ته تنهنجي پالڻهار کي ڏيثر آهن ڇا ۽ کين پٽ
 آهن؟ (۱۴۹). يا ملائڪن کي ماديون (ڪري) بڻايوسون ۽ اهي (ان وقت)
 حاضر هئا؟ (۱۵۰). خبردار هجو! (ته) بيشڪ اهي پنهنجي (هٿرادو ٺهيل)
 ڪوڙ مان چوندا آهن (۱۵۱). ته الله (اولاد کي) ڄڻو آهي ۽ پڪ آهي
 ڪوڙا آهن (۱۵۲). پتن کان ڏيثر پسند ڪيائين ڇا؟ (۱۵۳). اوهان کي
 ڇا ٿيو آهي، ڪيئن فيصلو ڪندا آهيو؟ (۱۵۴). (اوهين) چو نه ڌيان
 ڪندا آهيو؟ (۱۵۵). يا اوهان لاءِ ڪا پڌري حجت آهي؟ (۱۵۶).
 جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته پنهنجو ڪتاب آڻيو (۱۵۷). ۽ (ڪافرن) الله
 ۽ جنن جي وچ ۾ مائٽي مقرر ڪئي ۽ بيشڪ جنن ڄاتو آهي ته اهي
 (قيامت ۾ حساب لاءِ) ضرور حاضر ڪيا ويندا (۱۵۸). (ڪافر) جيڪو
 بيان ڪندا آهن، تنهن کان الله پاڪ آهي (۱۵۹). پر الله جا خاص ٻانها
 (انهن جو چوڻ سچو آهي) (۱۶۰).

فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦١﴾ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفِتْنَيْنِ ﴿١٦٢﴾ إِلَّا مَنْ هُوَ
صَالٍ الْجَحِيمِ ﴿١٦٣﴾ وَمَا مَنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ ﴿١٦٤﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ
الصَّافُونَ ﴿١٦٥﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ﴿١٦٦﴾ وَإِنْ كَانُوا يَقُولُونَ
لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِّنَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦٧﴾ لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٨﴾
فَكَفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾ وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا
الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٠﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿١٧١﴾ وَإِنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ
الْغَالِبُونَ ﴿١٧٢﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٣﴾ وَأَبْصَرَهُمْ فَسَوْفَ يَبْصُرُونَ ﴿١٧٤﴾
أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٧٥﴾ فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ
الْمُنْذَرِينَ ﴿١٧٦﴾ وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٧﴾ وَأَبْصَرَ فَسَوْفَ يَبْصُرُونَ ﴿١٧٨﴾
سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٧٩﴾ وَسَلَامٌ عَلَى
الْمُرْسَلِينَ ﴿١٨٠﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨١﴾

سُورَةُ ص ٢٥٣

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○
ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ١ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ ٢
كَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَبْلِهِم مِّن قَرْنٍ فَنَادَُوا وَآلَاتٍ حِينٍ مِّنَاصٍ ٣

پوءِ (اي ڪافرو) بيشڪ اوهين ۽ جن (بتن) کي پوڄيندا آهيو (۱۶۱).
 اوهين (سيڻي) ان (يعني ڪوڙن معبودن جي عبادت) لاءِ گمراه ڪرڻ
 وارا نه آهيو (۱۶۲). پر انهيءَ کي جيڪو (پاڻ) دوزخ ۾ گهڙڻ وارو
 آهي (۱۶۳). ۽ (ملائڪ چوندا آهن ته) اسان مان اهڙو آهي ئي ڪونه جنهن
 لاءِ (عبادت جي) هڪ جاءِ مقرر نه آهي (۱۶۴). ۽ بيشڪ اسين صف
 ٻڌڻ وارا آهيون (۱۶۵). ۽ بيشڪ اسين تسبيح چوڻ وارا آهيون (۱۶۶). ۽
 بيشڪ (ڪافر) چوندا هئا (۱۶۷). ته جيڪڏهن اسان وٽ پهرين جو
 احوال هجي ها (۱۶۸). ته ضرور الله جا خالص پانها ٿيون ها (۱۶۹). وري
 ان (يعني قرآن) جا منڪر ٿيا، پوءِ سگهوئي (ڪفر جي پڄاڻي)
 ڄاڻندا (۱۷۰). ۽ بيشڪ پنهنجن پيغمبر پانهن لاءِ اسان جو وعدو اڳيئي
 ٿي چڪو (۱۷۱). ته بيشڪ، آهي (اسان جا پيغمبر) ئي مدد ڏنل
 آهن (۱۷۲). ۽ بيشڪ، اسان جو لشڪر ئي غالب آهي (۱۷۳). پوءِ کائن
 هڪ وقت تائين منهن موڙ (۱۷۴). ۽ کين ڏسندو ره، پوءِ آهي به سگهوئي
 ڏسندا (۱۷۵). (هي ڪافر) اسان جو عذاب جلد گهرندا آهن ڇا؟ (۱۷۶).
 پوءِ جڏهن سندن (گهرن جي) اڳڻ ۾ (عذاب) لهندو، تڏهن ڊيچاريلن جو
 صبح بچڙو ٿيندو (۱۷۷). ۽ کائن هڪ وقت تائين منهن موڙ (۱۷۸). ۽
 ڏسندو ره، پوءِ آهي به سگهوئي (نتيجو) ڏسندا (۱۷۹). تنهنجو پالڻهار
 عزت وارو آهي، جيڪي (آهي ڪافر) بيان ڪندا آهن، تنهن کان (اهو)
 پاڪ آهي (۱۸۰). ۽ (الله جي) پيغمبرن تي شال سلام هجي (۱۸۱). ۽
 جهانن جي پالڻهار الله کي ئي سڀ ساراه جڳائيندي آهي (۱۸۲).

سورة ص مڪي آهي ۽ هن ۾ اناسي
 آيتون ۽ پنج رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ص (هن) قرآن نصيحت (ڏيڻ) واري جو قسم آهي (ته جنهن دين ڏانهن
 سڏين ٿو، سو سچ آهي) (۱). بلڪ ڪافر وڏائيءَ ۽ مخالفت ۾ (پيل)
 آهن (۲). کائن اڳ گهڻائي جڳ هلاڪ ڪياسون، پوءِ دانهون ڪرڻ
 لڳا ۽ اهو چوڻڪاري جو وقت نه هو (۳).

وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكُفْرُونَ هَذَا سِحْرٌ
كَذَّابٌ ① أَجَعَلَ الْإِلَهَةَ الْهَاءَ وَاحِدًا ② إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ③
وَانْطَلَقَ الْمَلَكُ مِنْهُمْ أَنْ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَى إِلِهَتِكُمْ ④ إِنَّ هَذَا
لَشَيْءٌ يُرَادُ ⑤ مَا سِيعُنَا بِهَذَا فِي الْإِلَهَةِ الْآخِرَةِ ⑥ إِنَّ هَذَا إِلَّا
اِخْتِلَاقٌ ⑦ أَنْزَلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْ
ذِكْرِي بَلْ لَمَّا يَدُورُوا فَوْقَ عَذَابٍ ⑧ أَمْرٍ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ
رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ⑨ أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ ⑩ جُنْدٌ مَا هُنَالِكَ مَهْزُومٌ مِنْ
الْأَحْزَابِ ⑪ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَارِ ⑫
وَتَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْكَةِ ⑬ أُولَئِكَ الْأَحْزَابُ ⑭ إِنَّ
كُلَّ إِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابٌ ⑮ وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءِ
إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مَّا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ ⑯ وَقَالَ الْوَارِثُ
عَجَلٌ لَنَا قَظَنَّا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ⑰ اصْبِرْ عَلَى مَا
يَقُولُونَ وَادْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ ⑱ إِنَّهُ أَوَّابٌ ⑲
إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعِشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ ⑳

۽ منجهائن هڪ ڊيچاريندڙ وٽن آيو ته عجب ڪرڻ لڳا ۽ (اهي) ڪافر چوڻ لڳا ته هيءُ (شخص) جادوگر ڪوڙو آهي (۴). ڀلا (ڏسو ته) سڀني معبودن کي هڪ معبود ڪيائين؟ بيشڪ هيءُ ڏاڍي عجيب ڳالهه آهي (۵). ۽ منجهائن (سڪرن جي) ٽولي (هڪ ٻئي کي چوندي) هلي وئي ته هلو ۽ پنهنجن معبودن (جي پوڄا) تي پڪا رهو، بيشڪ هن (نئين دين ۾ ڪو) غرض رکيو ويو آهي (۶). اها (ڳالهه) پوئين دين ۾ (ڪڏهن) نه ٻڌي سون، هيءُ ته رڳو ناهه آهي (۷). اسان مڙني جي وچان مٿس ئي قرآن نازل ڪيو ويو ڇا؟ بلڪه آهي (ڪافر) منهنجيءَ نصيحت کان شڪ ۾ (پيل) آهن (نه!) بلڪه اڃان منهنجو عذاب نه چڪيو اٿن (۸). تنهنجي پالڻهار غالب بخشهار جي پاڇه جا (ڪي) خزانن وٽن آهن ڇا؟ (۹). آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي انهن (پنهني) جي وچ ۾ آهي، تنهن جي بادشاهي انهن جي آهي ڇا؟ (جي ائين آهي) ته جڳائي ته رسين سان (لڙڪي) مٿي چڙهن (۱۰). شڪست کاڌل ٽولين مان هي (ڪافر) هتي هڪ (گڏ ٿيل) لشڪر آهي (۱۱). انهن کان اڳ نوح جي قوم ۽ عاد ۽ ميخن واري فرعون (نبن کي) ڪوڙو ڄاتو (۱۲). ۽ ثمود ۽ لوط جي قوم ۽ (شهر) ايڪ وارن. انهن جماعتن به (ڪين ڪوڙو ڀانيو) (۱۳). اهي ٽوليون (جيڪي به هيون تن) سڀني پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو، تنهن ڪري منهنجي سزا (مٿن) لازم ٿي (۱۴). ۽ هي (هن وقت جا ڪافر به) رڳو هڪ سخت آواز جا منتظر رهندا آهن، جنهن کي ڪا ساهي نه هوندي (۱۵). ۽ (ٺٺوليءَ طرح) چوندا آهن ته اي اسان جا پالڻهار! حساب جي ڏينهن کان اڳ اسان (جي عذاب) جو ڀاڱو اسان کي جلد ڏي (۱۶). (اي پيغمبر) جيڪي چوندا آهن، تنهن تي صبر ڪر ۽ اسان جي طاقت واري ٻانهي داؤد کي ياد ڪر، بيشڪ اهو رجوع ڪرڻ وارو هو (۱۷). بيشڪ اسان جبلن کي سندس تابع ڪيو (جو) سانجهيءَ ۽ صبح جو (ساڻس) تسبيحون پڙهندا هئا (۱۸).

وَالطَّيْرَ مُحْشُورَةً كُلُّ لَهٗ آوَابٌ ① وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَآتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ

وَفَصَّلَ الْخُطَابَ ② وَهَلْ أَتَاكَ نَبُوءُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ③

إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْ خَصْمِي بَغَى

بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَأَحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَى

سَوَاءِ الصِّرَاطِ ④ إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً وَلِيَ

نَعْجَةً وَاحِدَةً ⑤ فَقَالَ اكْفُلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخُطَابِ ⑥ قَالَ لَقَدْ

ظَلَمْتَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ إِلَى نِعَاجِهِ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ

لَيَبْغِي بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا

وَأَنَابَ ⑦ فَغَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِندَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ

مَآبٍ ⑧ يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ

النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ط

إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا

يَوْمَ الْحِسَابِ ⑨ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمابَيْنَهُمَا إِلَّا ط

ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ ⑩

۽ گڏ ڪيل پڪين کي به (سندس تابع ڪيوسين) هر هڪ (تسبيح گڏ
چوڻ ۾) سندس فرمان برادر هو (۱۹). ۽ سندس بادشاهيءَ کي مضبوط
ڪيوسين ۽ کيس دانائي ۽ فيصلي ڪرڻ جي تدبير ڏني سون (۲۰). ۽ (پاڻ
۾ پن) وڙهندڙن جي خبر تو وٽ نه پهتي آهي ڇا؟ جڏهن (اهي) پٽ ٽپي
هجري ۾ آيا (۲۱). جڏهن داؤد وٽ (اندر) پهتا تڏهن (هو) کائڻ ڊڄي
ويو، چيائون ته، نه ڊڄ! (اسين) به جهڳڙو ڪندڙ آهيون، اسان مان هڪڙي
ٻئي تي ڏاڍ ڪيو آهي، تنهن ڪري اسان جي وچ ۾ انصاف سان فيصلو
ڪر ۽ (فيصلي ۾) بي انصافي نه ڪر ۽ اسان کي سڌيءَ واٽ ڏانهن
رستي لاءِ (۲۲). بيشڪ، هيءُ منهنجو ڀاءُ آهي، جنهن کي نوانوي رڍون
آهن ۽ مون کي هڪ رڍ آهي، پوءِ هن چيو ته، اها (هڪ رڍ) به منهنجي
حوالي ڪر ۽ مون تي ڳالهائڻ ۾ سختي ڪري رهيو آهي (۲۳). داؤد چيو
ته، (هن) تنهنجيءَ (هڪ) رڍ جي گهرڻ ڪري ته، پنهنجين رڍن سان گڏي
تو تي بيشڪ ظلم ڪيو ۽ بيشڪ ڀائوارن مان گهڻا هڪ ٻئي تي ظلم
ڪندا آهن، سواءِ انهن جي جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ آهي (ظلم
نه ڪندڙ) تورا آهن. ۽ داؤد ڄاتو ته کيس پرکيو اٿئون، تنهن ڪري
پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهريائين ۽ سجدو ڪندڙ ٿي ڪري پيو ۽ (الله
ڏانهن) رجوع ڪيائين (۲۴). پوءِ کيس اهو (سندس گناه) بخشيوسون ۽
بيشڪ ان لاءِ اسان وٽ مرتبو آهي ۽ چڱو موٽڻ جو هنڌ آهي (۲۵).
(چيوسون ته) اي داؤد! بيشڪ اسان توکي زمين ۾ نائب مقرر ڪيو، تنهن
ڪري ماڻهن جي وچ ۾ انصاف سان فيصلو ڪر ۽ (نفس جي) سڌ جي
تابعداري نه ڪر جو (اها) توکي الله جي واٽ کان پلائيندي. بيشڪ
جيڪي الله جي واٽ کان پلن ٿا، تن لاءِ انهيءَ سببان سخت عذاب آهي،
جو حساب جي ڏينهن کي وساريائون (۲۶). ۽ آسمان ۽ زمين کي ۽ جيڪي
انهن جي وچ ۾ آهي، سو اجايو نه بڻايوسون. اهو ڪافرن جو گمان آهي،
تنهن ڪري ڪافرن لاءِ باه (جي عذاب) جي خرابي آهي (۲۷).

أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ
 أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ٢٨ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ
 لِيَذَّبَ بُرُوءَ آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ ٢٩ وَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ
 نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ٣٠ إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعِثِّيِّ الصَّفِينَةُ
 الْجِيَادُ ٣١ فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى
 تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ٣٢ رُدُّوهَا عَلَيَّ فطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَ
 الْأَعْنَاقِ ٣٣ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ
 أَنَابَ ٣٤ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ
 بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ٣٥ فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ
 رُجَاءَ حَيْثُ أَصَابَ ٣٦ وَالشَّيَاطِينَ كُلَّ بَنَّاءٍ وَغَوَّاصٍ ٣٧ وَالْآخِرِينَ
 مُقَرَّرِينَ فِي الْأَصْفَادِ ٣٨ هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ
 حِسَابٍ ٣٩ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَى وَحُسْنَ مَّآبٍ ٤٠ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا
 أَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصِيبٍ وَعَذَابٍ ٤١
 أُرْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ٤٢ وَهَبْنَا لَهُ
 أَهْلَهُ وَمِثْلَهُم مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرَى لِرَأُولِي الْأَلْبَابِ ٤٣

جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي زمين ۾ فساد وجهڻ وارن جي برابر ڪريون ٿا ڇا؟ يا پرهيڙگارن کي بچڙن وانگر ڪريون ٿا ڇا؟ (۲۸). هيءُ (قرآن) برڪت وارو ڪتاب آهي، جو ان کي توڙاڻهن نازل ڪيوسون ته (ماڻهو) ان جي آيتن ۾ ڌيان ڪن ۽ عقل وارا نصيحت وٺن (۲۹). ۽ داؤد کي سليمان (نالي پٽ) عطا ڪيوسون (سليمان) چڱو ٻانهو هو. بيشڪ اهو (الله ڏانهن) ورڻ وارو هو (۳۰). (ياد ڪر) جڏهن پوياريءَ جو تڪا گهوڙا وٽس پيش ڪيا ويا (۳۱). پوءِ چيائين ته بيشڪ مون پنهنجي پالڻهار جي ياد ڪرڻ کان (پلي هنن گهوڙن جي) مال جي پيار کي (وڌيڪ) دوست رکيو، تان جو (سج) اوڻ جي پٺيان لکيو (۽ وچين نماز قضا ٿي) (۳۲). (چيائين ته هنن) گهوڙن کي مون وٽ موٽائي آڻيو، پوءِ (گهوڙن جي) جنگهن ۽ ڪنڌن تي (ڪهڻ لاءِ) هٿ لائڻ شروع ڪيائين (۳۳). ۽ بيشڪ سليمان کي پرڪيوسون ۽ سندس تخت تي هڪ ڌڙ اڇليوسون وري (الله ڏانهن) موٽيو (۳۴). چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي بخش ۽ مون کي اهڙي بادشاهي عطا ڪر جو مون کان پوءِ ڪنهن کي به نه جڳائي، بيشڪ تون ئي عطا ڪندڙ آهين (۳۵). پوءِ واءُ کي سندس تابع ڪيوسون، جتي پهچڻ گهرندو هو، (تتي) آرام سان سندس حڪم سان هلندي هئي (۳۶). ۽ ديون کي (سندس تابع ڪيوسون) جو هر هڪ عمارتون اڏيندڙ ۽ (درياءَ) ٽپندڙ هو (۳۷). ۽ ٻيا (ديو) زنجيرن ۾ جڪڙيل (تابع) ڪيا سون (۳۸). (چيوسون ته) هيءُ اسان جو ڏيڻ آهي. پوءِ (پل ڪنهن تي) احسان ڪري رکي ڇڏ (جيئن تو کي وڻي) ته (توتي) حساب نه آهي (۳۹). ۽ بيشڪ ان لاءِ اسان وٽ مرتبو ۽ چڱو موٽڻ جو هنڌ آهي (۴۰). ۽ اسان جي ٻانهي ايوب کي ياد ڪر، جڏهن پنهنجي پالڻهار کي ٻاڏايائين ته مون کي شيطان تڪليف ۽ ايذاءُ پهچايو آهي (۴۱). (تڏهن چيوسون ته زمين تي) پنهنجي لت هڻ، جو هيءُ (چشمو) وهنجڻ جو هنڌ ٿڌو ۽ پيشڻ لاءِ (مٺو) آهي (۴۲). ۽ کيس سندس گهر وارا ۽ ساڻن اوترا (ٻيا به) عطا ڪيا سون (هيءُ) اسان جي طرف کان ٻاجه ۽ ڌيان وارن لاءِ نصيحت آهي (۴۳).

وَحَذِّبْ يَدَكَ ضَعْفًا فَاضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنُثْ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا
نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٣٧﴾ وَادْكُرْ عَبْدَنَا إِبْرَاهِيمَ وَاسْتَحَقِّ وَيَعْقُوبَ
أُولَى الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ ﴿٣٨﴾ إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ
وَإِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ ﴿٣٩﴾ وَادْكُرْ إِسْمَاعِيلَ وَ
الْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلٌّ مِّنَ الْأَخْيَارِ ﴿٤٠﴾ هَذَا ذِكْرٌ وَإِنَّ
لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَّآبٍ ﴿٤١﴾ جَنَّتِ عَدْنٌ مُّفْتَحَةٌ لَهُمُ الْأَبْوَابُ ﴿٤٢﴾
مُتَكِبِينَ فِيهَا يَدُوعُونَ فِيهَا يَفَاكِهِةٌ كَثِيرَةٌ وَشَرَابٍ ﴿٤٣﴾
وَعِنْدَهُمْ قَصِرَتُ الظُّرُفُ أَتْرَابٌ ﴿٤٤﴾ هَذَا مَا تُوْعَدُونَ لِيَوْمِ
الْحِسَابِ ﴿٤٥﴾ إِنَّ هَذَا الرِّزْقُ نَامَالُهُ مِّنْ تَفَادٍ ﴿٤٦﴾ هَذَا وَإِنَّ
لِلظَّالِمِينَ لَشَرَّ مَّآبٍ ﴿٤٧﴾ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَبِئْسَ الْبِهَادُ ﴿٤٨﴾ هَذَا
فَلَيْذٌ وَقُوَّةٌ حَبِيمٌ وَغَسَّاقٌ ﴿٤٩﴾ وَآخَرُ مِّنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجٌ ﴿٥٠﴾ هَذَا
فَوْجٌ مُّقْتَحِمٌ مَّعَكُمْ لَا مَرْجَاءَ لَهُمْ أَنَّهُمْ صَالُوا النَّارَ ﴿٥١﴾ قَالُوا
بَلْ أَنْتُمْ لَمَرْجَبَاءُكُمْ أَنْتُمْ قَدْ مَتَمُّوهُ لَنَا فَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٥٢﴾
قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فِرْدُةً عَذَابًا ضِعْفَانِ فِي النَّارِ ﴿٥٣﴾
وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِّنَ الْأَشْرَارِ ﴿٥٤﴾

۽ (چيوسون ته) پنهنجي هٿ ۾ بهارو وٺ پوءِ اُن سان (پنهنجيءَ زال کي) ڏک هڻ ۽ قسم نه پڇ، بيشڪ اسان کيس صابر لڌو (ايوب) چڱو ٻانهو هو، اهو (الله ڏانهن) ورڻ وارو هو (۴۴). ۽ اسان جي ٻانهن ابراهيم ۽ اسحاق ۽ يعقوب کي ياد ڪر جي هٿن ۽ اکين وارا (يعني علم ۽ عمل وارا) هئا (۴۵). بيشڪ اسان کين هڪ پاڪ عادت لاءِ نرالو ڪيو جو آخرت جو ياد ڪرڻ آهي (۴۶). ۽ بيشڪ اُهي اسان وٽ چونڊيل ڀلارن مان هئا (۴۷). ۽ اسماعيل ۽ يسع ۽ ذوالڪفل کي ياد ڪر ۽ هر هڪ نيڪن مان هو (۴۸). هيءُ (قرآن) نصيحت آهي ۽ بيشڪ پرهيزگارن لاءِ چڱو موٽڻ جو هنڌ آهي (۴۹). (يعني) هميشه (رهڻ) جا باغ آهن، (جن جا) دروازا انهن لاءِ کليل آهن (۵۰). اُتي ٿيڪ ڏيندڙ هوندا، اُتي گهڻا ميوا ۽ شراب پيا گهرندا (۵۱). ۽ وٽن هيٺ نگاه ڪرڻ واريون ۽ عمر ۾ هڪ جيڏيون (زالون) هونديون (۵۲). هيءُ اهو آهي جنهن جو حساب جي ڏينهن لاءِ انجام ڏنو وڃي ٿو (۵۳). بيشڪ اهو اسان جو رزق آهي، جنهن کي ڪا ڪوٽ نه هوندي (۵۴). اهو (بدلو ڀلارن لاءِ) آهي ۽ بيشڪ حد کان لنگهندڙن لاءِ بچڙو موٽڻ جو هنڌ آهي (۵۵). (جو) دوزخ آهي، اُن ۾ گهرندا (۽) پوءِ (اهو) بچڙو وڇاڻو آهي (۵۶). هيءُ (عذاب) ڪوسو پاڻي آهي ۽ پونءِ آهي، پوءِ ڀلي ته اهو چڪن (۵۷). ۽ اهڙو قسمين قسمين ٻيو (عذاب) به آهي (۵۸). (ڏوهارين جي اڳواڻن کي چئبو ته) هي (ڪافر) هڪ ٽولي آهي جا (باه ۾) اوهان سان گڏ گهرڻ واري آهي، (اڳواڻ چوندا ته) شال کين ڪا ويڪري جاءِ نه هجي! ڇو ته اُهي باه ۾ گهرڻ وارا آهن (۵۹). (تابع) چوندا ته (نه!) بلڪ اوهان کي شال ڪا ويڪري جاءِ نه هجي! (جو) اوهان اسان لاءِ ڪفر کي پراڻي رسم ڪري ڇڏيو، پوءِ (دوزخ) بچڙي جاءِ آهي (۶۰). چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! جنهن اسان لاءِ هيءُ (ڪفر جي) پراڻي رسم ٺاهي هجي، تنهن جي حق ۾ دوزخ ۾ ڀيڻو عذاب زياده ڪر (۶۱). ۽ (دوزخي) چوندا ته اسان کي ڇا (ٿيو) آهي، جو (انهن مسلمانن مسڪينن) ماڻهن کي نه ٿا ڏسون، جن کي بچڙن مان ڳڻيندا هئاسون؟ (۶۲).

أَخَذَ نُهُمُ سِحْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمْ الْأَبْصَارُ ۖ إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ
 تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ ۖ قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ
 الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۖ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ
 الْغَفَّارُ ۖ قُلْ هُوَ نَبِيُّ عَظِيمٌ ۖ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ۖ مَا
 كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْهَلَاكِ الْأَعْلَى إِذْ يَخْتَصِمُونَ ۖ إِنَّ يُوحَىٰ
 إِلَيَّ إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ۖ إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلِكَةِ إِنِّي
 خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ ۖ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي
 فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ۖ فَسَجَدَ الْمَلَكَةُ كُلُّهُمْ أَسْجُودًا ۖ إِلَّا
 إِبْلِيسَ ۖ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ۖ قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ
 أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيدِي ۖ اسْتَكَبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنْ
 الْعَالِينَ ۖ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ
 مِنْ طِينٍ ۖ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ۖ وَإِنَّ عَلَيْكَ
 لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ۖ قَالَ رَبِّ فَانْظُرْنِي إِلَى يَوْمِ
 يُبْعَثُونَ ۖ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ۖ إِلَى يَوْمِ
 الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ۖ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَا أُغْوِيَهُمْ أَجْمَعِينَ ۖ

(ناحق) ساڻن نٿوليون ڪندا هئاسون ڇا يا ڪانئن (اسانجون) اڪيون
 ترڪيون آهن؟ (۶۳). بيشڪ دوزخين جو پاڻ ۾ جهيڙو ڪرڻ اها (هڪ)
 سڃي (ڳالهه) آهي (۶۴). (ڪين) چو ته، آءٌ رڳو ڊيڄاريندڙ آهيان ۽ (رڳو)
 اڪيلي زبردست الله کان سواءِ (ٻيو) ڪوبه عبادت جو لائق نه آهي (۶۵).
 آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي انهن (پنهني) جي وچ ۾ آهي، تنهن جو
 پالڻهار غالب بخشڻهار آهي (۶۶). (ڪين) چو ته اهو (قرآن) هڪ وڏي خبر
 آهي (۶۷). اوهين ڪانئن منهن موڙيندڙ آهيو (۶۸). مون کي (انهي
 جماعت) وڏي مرتبي وارن ملائڪن (جي حال) جي ڪابه خبر نه آهي،
 جڏهن (اهي) پاڻ ۾ سوال جواب ڪندا آهن (۶۹). مون ڏانهن هيءُ ئي
 وحي ٿيندو آهي ته آءٌ رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (۷۰). (ياد ڪر) جڏهن
 تنهنجي پالڻهار ملائڪن کي چيو ته، بيشڪ آءٌ گاري مان هڪ ماڻهو بڻائڻ
 وارو آهيان (۷۱). پوءِ جڏهن کيس پورو ناهي وٺان ۽ منجهس پنهنجو روح
 ڦوڪيان، تڏهن کيس سجدو ڪندڙ ٿي ڪري پئجو (۷۲). پوءِ ملائڪن
 مڙني گڏجي سجدو ڪيو (۷۳). مگر ابليس (سجدو نه ڪيو). هن وڏائي
 ڪئي ۽ ڪافرن مان ٿيو (۷۴). (الله) چيو ته، اي ابليس جنهن کي
 پنهنجن پنهي هٿن سان پيدا ڪيم، تنهن کي سجدي ڪرڻ کان توکي
 ڪهڙيءَ ڳالهه جهليو؟ تو وڏائي ڪئي ڇا يا تون (حقيقت ۾) وڏي مرتبي
 وارن مان آهين؟ (۷۵). ابليس چيو ته، آءٌ ان کان ڀلو آهيان، (جو) مون کي
 باه مان بڻائي ۽ ان کي مٽيءَ مان بڻائي (۷۶). الله چيو ته، (بس هينئر ئي)
 ان مان نڪر جو بيشڪ تون تڙيل آهين (۷۷). ۽ بيشڪ توتي جزا جي
 ڏينهن تائين منهنجي لعنت آهي (۷۸). ان چيو ته، اي منهنجا پالڻهار! تڏهن
 انهيءَ ڏينهن تائين مون کي مهلت ڏي، (جنهن ڏينهن سڀ ماڻهو قبرن مان)
 اُٿاريا وڃن (۷۹). الله فرمايو ته، (چڱو) بيشڪ تون مهلت ڏنلن مان آهين
 (۸۰). انهيءَ ٺهرايل وقت جي ڏينهن تائين (۸۱). (ابليس) چيو ته، تڏهن
 تنهنجي عزت جو قسم آهي ته ضرور انهن مڙني کي گمراه ڪندس (۸۲).

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ٨٣ قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ ٨٤
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَتَّبِعُكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ٨٥ قُلْ
مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ٨٦ إِنَّ
هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ٨٧ وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ ٨٨

سُورَةُ الزُّمَرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١
تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ٢ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ
الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ٣ الْأَلِلَّةُ الدِّينِ
الْمَخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ
إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى ٤ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ
يَخْتَلِفُونَ ٥ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ٦ لَوْ أَرَادَ
اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَنَهُ ٧
هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ٨ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ٩
يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ١٠ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ١١

منجهائڻ تنهنجن خالص ٻانهن کان سواءِ (جو انهن تي وس نه هلندو) (۸۳). الله فرمايو ته، (اها ڳالهه) سچ آهي ۽ (آءُ) سچ چوان ٿو (۸۴). ته تو سان ۽ منجهائڻ جيڪي تنهنجي پيروي ڪندا تن مڙني سان دوزخ کي ضرور پريندس (۸۵). (اي پيغمبر کين) چو ته آءُ اوهان کان قرآن (پهچائڻ) بابت ڪو اجورو نه ٿو گهران ۽ نڪي آءُ (ڪوڙ) ناهڻ وارن مان آهيان (۸۶). هي (قرآن) ته جهانن لاءِ نصيحت آهي (۸۷). ۽ ڪنهن وقت کان پوءِ ان (جي سچائي) جي خبر ضرور اوهين ڄاڻندؤ (۸۸).

سورة زمر مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجھتر آيتون ۽ اٺ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(هن) ڪتاب جو نازل ڪرڻ غالب حڪمت واري الله (جي طرف) کان آهي (۱). بيشڪ، اسان تو ڏانهن سچ سان ڪتاب نازل ڪيو ته الله لاءِ (پنهنجيءَ) عبادت کي خالص ڪري خاص ان جي عبادت ڪر (۲). خبردار ٿي! خالص عبادت الله ئي جي لاءِ آهي ۽ جن الله کان سواءِ ٻيا دوست ڪري ورتا، (سي چوندا آهن ته) انهن کي رڳو هن لاءِ پوڄيندا آهيون ته اسان کي الله ڏانهن مرتبي ۾ ويجهو ڪن. جنهن (ڳالهه) بابت آهي جهڳڙو ڪندا آهن، تنهن بابت بيشڪ انهن جي وچ ۾ الله فيصلو ڪندو، بيشڪ، الله انهيءَ کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي، جيڪو ڪوڙو (۽) بي شڪر آهي (۳). جيڪڏهن الله (پاڻ لاءِ) اولاد وٺڻ گهري ها ته جيڪي (ڪجهه) بڻايو اٿس، تنهن مان جيڪو وڻيس ها سو چوندي ها، (پر) ان جي ذات پاڪ آهي، اهو ته الله اڪيلو (۽) زبردست آهي (۴). آسمانن ۽ زمين کي (پوريءَ) رٿ سان بڻيائين، رات کي ڏينهن تي لپيٽيندو آهي ۽ ڏينهن کي رات تي لپيٽيندو آهي ۽ سج ۽ چنڊ کي تابع ڪيائين، هر هڪ ٺهرايل مدت تي هلندو آهي. خبردار! اهو (ئي) غالب بخشڻهار آهي (۵).

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَانَزَلَ لَكُمْ
 مِنَ الْأَنْعَامِ ثَمِينَةَ أَزْوَاجٍ يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّنْ
 بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمٍ ثَلَاثٌ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا
 هُوَ فَآفَى تُصْرَفُونَ ① إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا
 يَرْضَى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ ۚ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ
 وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۚ إِنَّهُ
 عَلِيمٌ بِّذَاتِ الصُّدُورِ ② وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ مِّنْ دَعَائِرِهِ
 مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ
 مِن قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ
 بِكُفْرِكَ قَلِيلًا ۖ إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ③ أَمْ مَنْ هُوَ قَائِمٌ
 أَنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا أَوْ قَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُو رَحْمَةً رَّبِّهِ
 قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا
 يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ④ قُلْ يُعْبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا
 رَبَّكُمُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَأَرْضُ اللَّهِ
 وَاسِعَةٌ ۚ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ⑤

اوهان کي هڪ جيءَ مان بڻايائين، وري منجهانئس سندس زال کي پيدا ڪيائين ۽ ڏورن مان اٺ قسم اوهان لاءِ لائين. اوهان کي اوهان جي ماڻن جي پيٽن ۾ هڪ (قسم جي) بڻاوت کان پوءِ ٻئي (قسم جي) بڻاوت، تن انداهين ۾ پيدا ڪندو آهي، اهو الله اوهان جو پالڻهار آهي، ان جي ئي (ساري) بادشاهي آهي. ان کان سواءِ (ٻيو) هڪ عبادت جو لائق نه آهي، پوءِ ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهيو (۶). جيڪڏهن بيشڪري ڪندؤ ته بيشڪ الله اوهان کان بي پرواه آهي ۽ پنهنجن ٻانهن جي بيشڪريءَ کي پسند نه ڪندو آهي، ۽ جيڪڏهن شڪر ڪندؤ ته اوهان لاءِ ان کي پسندو ڪندو ۽ هڪو ٻار ڪندڙ ٻئي جو ٻار نه ڪندو، وري اوهان جو موٽڻ پنهنجي پالڻهار ڏانهن آهي، پوءِ جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن جي اوهان کي سڌ ڏيندو. بيشڪ، اهو سينن وارو (گجھ) ڄاڻندڙ آهي (۷). ۽ جڏهن ماڻهوءَ کي ڪو ڌڪ پهچندو آهي (تڏهن) پنهنجي پالڻهار کي ڏانهنس ورنڌڙ تي سڏيندو آهي، وري جڏهن پاڻ وٽان کيس ڪا نعمت بخشيندو آهي، (تڏهن) جنهن (مطلب) لاءِ اڳ سڏيندو هو، تنهن کي وساريندو آهي ۽ الله لاءِ شريڪ مقرر ڪندو آهي، ته سندس واٽ کان (ماڻهن کي) ڀلائي (اي پيغمبر!) چؤ ته (اي ڪافر) پنهنجي ڪفر (جي حالت) ۾ ٿورو (وقت) نفعو وٺ بيشڪ تون دوزخين مان آهين (۸). ڀلا جيڪو رات جي وقتن ۾ سجدو ڪندڙ ۽ بيهي عبادت ڪندڙ آهي، آخرت (جي عذاب) کان ڊڄندو آهي ۽ پنهنجي پالڻهار جي پاڇهه جي اميد رکندو آهي (سو ڀلو آهي يا اهو بي شڪر مشرڪ؟) - (اي پيغمبر) چؤ ته، سمجھ وارا ۽ بي سمجھ (پاڻ ۾) برابر ٿيندا ڇا؟ ڌيان وارا ئي نصيحت وٺندا آهن (۹). چؤ ته، اي منهنجا مومن ٻانهؤ پنهنجي پالڻهار کان ڊڄو، جن هن دنيا ۾ چڱائي ڪئي، تن ئي لاءِ (آخرت ۾) چڱائي آهي ۽ الله جو ملڪ ويڪرو آهي، رڳو صابرن کي سندن بدلو اڻ کٽ ڏبو (۱۰).

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۖ وَأُمِرْتُ لِأَنْ
 أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ۖ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ
 يَوْمٍ عَظِيمٍ ۖ قُلْ اللَّهُ أَعْبُدْ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ۖ فَاعْبُدُوا مَا
 شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ ۖ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَ
 أَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ۖ لَهُمْ مِنْ
 فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ۚ ذَٰلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِ
 عِبَادَهُ يُعْبَادُ فَاتَّقُونِ ۖ وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ
 يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادِ ۚ الَّذِينَ
 يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ
 وَأُولَٰئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ ۖ أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ
 أَفَأَنْتَ تُنْقِذُ مَنْ فِي النَّارِ ۖ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرُوفٌ مِنْ
 فَوْقِهَا غُرُوفٌ مَبْنِيَّةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَ اللَّهُ لَا يَخْلِفُ
 اللَّهُ الْمِيثَاقَ ۖ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعَ
 فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا
 ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطَامًا إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَذِكْرًا لِأُولِي الْأَلْبَابِ ۖ

(اي پيغمبر کين) چؤ ته بيشڪ مون کي حڪم ٿيو آهي ته الله لاءِ (پنهنجي) عبادت خالص ڪري رڳو ان جي عبادت ڪريان (۱۱). ۽ مون کي حڪم ٿيو آهي ته (سڀ کان) پهريون حڪم مڃيندڙ (آءُ ئي) هجان (۱۲). چؤ ته، جيڪڏهن آءُ پنهنجي پالڻهار جي نافرمان ڪريان ته بيشڪ آءُ وڏي ڏينهن جي عذاب کان ڊڄان ٿو (۱۳). چؤ ته، پنهنجي عبادت الله لاءِ خالص ڪري فقط ان جي عبادت ڪريان ٿو (۱۴). پوءِ الله کان سواءِ جنهن کي (اوهين) گهرو تنهن کي پوڄيو (کين) چؤ ته بيشڪ ٿوڻي وارا آهي آهن (جن گمراه ٿيڻ سبب) پاڻ کي ۽ پنهنجن گهروارن کي قيامت جي ڏينهن خساري ۾ وڌو. خبردار اهو ئي پڌرو نقصان آهي (۱۵). سندن مٿان باه جون چٽيون ۽ سندن هيٺان به (اهڙا) وڇاڻا هوندا، اهو (عذاب) آهي، جنهن کان الله پنهنجن ٻانهن کي ڊيڄاري ٿو، تنهن ڪري اي منهنجا ٻانهو! مون کان ڊڄو (۱۶). ۽ جن (ماڻهن) بتن جي پوڄا ڪرڻ کان پاسو ڪيو ۽ الله ڏانهن وريا تن لاءِ خوشخبري آهي، پوءِ (اي پيغمبر!) منهنجن انهن ٻانهن کي خوشخبري ڏي (۱۷). جيڪي ڳالهه ٻڌندا آهن، پوءِ ان مان تمام چڱيءَ تي هلندا آهن. اهي (آهي) آهن جن کي الله هدايت ڪئي آهي ۽ اهي ئي عقل وارا آهن (۱۸). ڀلا جنهن تي عذاب جو حڪم ثابت ٿيو (سو بچي سگهندو ڇا؟) تون باه ۾ پيل کي ڇڏائي سگهندين ڇا؟ (۱۹). پر جيڪي پنهنجي پالڻهار کان ڊنا تن لاءِ وڏيون ماڙيون آهن، انهن جي مٿان (ٻيون) ماڙيون اڏيليون آهن، انهن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن (الله) انهن (اهو) انجام ڪيو آهي. الله انجام نه ڦيرائيندو آهي (۲۰). نه ڏٺو اٿئي ڇا؟ ته الله آسمان کان پاڻي وسايو، پوءِ ان کي زمين جي چشمن ۾ وهائين، وري ان سان قسمن قسمن رنگ جي پوک ڄمائيندو آهي، وري سڪي ويندي آهي، پوءِ ان کي زردو ٿيل ڏسندو آهي، وري ان کي ذرا ذرا ڪندو آهي. بيشڪ ان ۾ عقل وارن لاءِ نصيحت آهي (۲۱).

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ
 لِلْقُصِيَّةِ قُلُوبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٢﴾ اللَّهُ
 نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ
 الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ
 اللَّهِ ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهُ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ وَمَن يُضِلِلِ اللَّهُ
 فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٢٣﴾ أَفَمَن يَتَّبِعِ بَوَاجِهَهُ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ
 الْقِيَمَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٢٤﴾ كَذَّبَ
 الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَآتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾
 فَآذَاهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ
 أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا
 الْقُرْآنِ مِن كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾ قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ
 ذِي عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٨﴾ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِيهِ
 شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِينَ مَثَلًا
 الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾ إِنَّكَ مِيتٌ وَإِنَّهُمْ
 مَيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

پلا جنهن جو سينو (دين) اسلام لاءِ الله ڪوليو آهي ۽ اهو پنهنجي پالڻهار جي نور (جي سوجهري) تي هجي (سو سخت دل وارن ڪافرن جهڙو ٿيندو ڇا؟) پوءِ انهن لاءِ ويل آهي، جن جيون دليون الله جي ياد ڪرڻ کان سخت (ٿيون) آهن، اهي پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهن (۲۲). الله تمام چڱي ڳالهه (يعني) اهڙو ڪتاب نازل ڪيو جو هڪ ٻئي جهڙا، (سندس مضمون) دهرائيل آهن، ان (جي ٻڌڻ) کان انهن (ماڻهن) جون ڪلون ڪانڊاريون آهن، جيڪي پنهنجي پالڻهار کان ڊڄندا آهن، وري سندين ڪلون ۽ سندين دليون الله جي ياد ڪرڻ تي ڪنڌيون ٿينديون آهن. اها الله جي هدايت آهي جنهن کي گهري (تنهن کي) ان سان واٽ ڏيکاري ٿو ۽ جنهن کي الله گمراهه ڪري، تنهن کي ڪو هدايت ڪندڙ ڪونهي (۲۳).

پلا جيڪو قيامت جي ڏينهن پنهنجي منهن سان بچڙي عذاب کي روڪي ٿو (سو چٽل جي برابر ٿيندو ڇا؟) ۽ ظالمن کي چئبو ته جيڪي ڪندا هيڏا (تنهن جي سزا) چڪو (۲۴). جيڪي ڪانئن اڳ هئا تن به ڪوڙ پانيو (هو) پوءِ وٽن اُتان عذاب پهتو، جتان ڄاڻندائي نه هئا (۲۵). پوءِ الله کين دنيا جي حياتيءَ ۾ خوارِي چڪائي ۽ بيشڪ، آخرت جو عذاب (تہ) تمام وڏو آهي، جيڪڏهن (اها ڳالهه) ڄاڻن ها (تہ پاڻ کي عذاب کان بچائين ها) (۲۶). ۽ بيشڪ، ماڻهن لاءِ هن قرآن ۾ هر قسم جا مثال بيان ڪياسون، تہ مَنَ آهي نصيحت وٺڻ (۲۷). قرآن عربي (بوليءَ ۾) بي عيب (نازل ڪيوسون) تہ مَنَ آهي ڊڄڻ (۲۸). الله مثال بيان ٿو ڪري تہ هڪ ٻانهو جنهن ۾ (گهڻا) بد مزاج (مالڪ) پائيوار آهن ۽ (ٻيو) ٻانهو خلاصو هڪڙي مڙس جي ملڪيت آهي، مثال ۾ اهي ٻئي (ٻانها) برابر ٿيندا ڇا؟ سڀ ساراهه الله ئي کي جڳائي، پر انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (۲۹). (اي پيغمبر!) بيشڪ، تون (به) مرندين ۽ بيشڪ آهي (به) مرندا (۳۰) وري بيشڪ، اوهين قيامت جي ڏينهن پنهنجي پالڻهار وٽ پاڻ ۾ جهڳڙو ڪندؤ (۳۱).

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَّبَ بِالصِّدْقِ
إِذْ جَاءَهُ ۖ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ۝ وَالَّذِي جَاءَ
بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝ لَهُمْ مَا
يَشَاءُونَ عِندَ رَبِّهِمْ ۚ ذَٰلِكَ جَزَاُ الْمُحْسِنِينَ ۝ لِيُكَفِّرَ اللَّهُ
عَنَّهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ
الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝ أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ
بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ ۚ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝
وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّضِلٍّ ۚ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ
ذِي انْتِقَامٍ ۝ وَلَٰكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ
وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ۚ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَّا تَدْعُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَتُ
ضُرَّهُ ۖ أَوْ أَرَادَنِيَ بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ رَحْمَتِهِ ۚ قُلْ
حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ۝ قُلْ يُقَوْمِ
اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۝
مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ۝

پوءِ ان کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي، جنهن الله تي ڪوڙ ٺاهيو ۽ جڏهن سڄو دين وٽس آيو (تڏهن) ان کي ڪوڙ ڄاڻائين؟ ڪافرن جي جاءِ دوزخ ۾ نه آهي ڇا؟ (۳۲). ۽ جنهن سڄو دين آندو ۽ (جنهن) کيس سڄو ڄاتو، اهي ئي پرهيزگار آهن (۳۳). جيڪي گهرندا سو انهن لاءِ سندن پالڻهار وٽ آهي، پلارن جو بدلو اهو آهي (۳۴). ته جيڪي بچڙا ڪم ڪيائون سي الله کانئن مڃي ۽ جيڪي چڱا ڪم ڪندا هئا تن بابت سندن (چڱو) اجورو ڪين بدلي ۾ ڏئي (۳۵). الله پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) کي ڪافي نه آهي ڇا؟ ۽ الله کان سواءِ جيڪي (ٻيا) آهن، تن کان توکي ڊيڄاريندا آهن ۽ جنهن کي الله پلائي تنهن کي ڪو هدايت ڪرڻ وارو نه آهي (۳۶). ۽ جنهن کي الله هدايت ڪري تنهن کي ڪو پلائڻ وارو نه آهي، الله غالب بدلي وٺڻ وارو نه آهي ڇا؟ (۳۷). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن کانئن پڇين ته آسمانن ۽ زمين کي ڪنهن بڻايو آهي؟ ته ضرور چوندا ته الله. (پوءِ ڪين) ڇو ته الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو، تن کي ڏسو (ته سهي) جيڪڏهن الله مون کي ڪا سختي (پهچائڻ) گهري ته اهي ان جي (پهچايل) سختيءَ جي لاهڻ وارا آهن ڇا؟ يا مون کي ڪو سک (پهچائڻ) گهري ته اهي (بت) سندس (پهچايل) سک جي بند ڪرڻ وارا آهن ڇا؟ (تون ڪين) ڇو ته مون کي الله ڪافي آهي، ڀروسي ڪندڙ مٿس (ئي) ڀروسو ڪندا آهن (۳۸). (ڪين) ڇو ته، اي منهنجي قوم! اوهين پنهنجيءَ جاءِ تي عمل ڪريو، بيشڪ آءٌ (به پنهنجيءَ جاءِ تي) عمل ڪندڙ آهيان، پوءِ سگهوئي ڄاڻندؤ (۳۹). ته ڪنهن تي (اهو) عذاب اچي ٿو، جو کيس خوار ڪندو ۽ مٿس هميشه جو عذاب لهي ٿو (۴۰).

اِنَّا اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَىٰ
 فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهِمَا ۖ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ
 بِوَكِيلٍ ۝٣١ اَللّٰهُ يَتَوَفَّى الْاَنفُسَ حِيْنَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ
 تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَ
 يُرْسِلُ الْاُخْرَىٰ اِلَىٰ اَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِّقَوْمٍ
 يَّتَفَكَّرُوْنَ ۝٣٢ اَمِ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ شُفَعَاءَ ۚ قُلْ
 اَوْ لَوْ كَانُوْا لَايَمْلِكُوْنَ شَيْئًا وَّلَا يَعْقِلُوْنَ ۝٣٣ قُلْ لِلّٰهِ
 الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا ۗ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ثُمَّ اِلَيْهِ
 تُرْجَعُوْنَ ۝٣٤ وَاِذَا ذُكِّرَ اللّٰهُ وَحْدَهُ اشْهَرَتْ قُلُوْبُ الَّذِيْنَ
 لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ ۚ وَاِذَا ذُكِّرَ الَّذِيْنَ مِنْ دُوْنِهِ اِذَا هُمْ
 يَسْتَبْشِرُوْنَ ۝٣٥ قُلِ اللّٰهُمَّ فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ عَلِمَ
 الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ اَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيْ مَا كَانُوْا
 فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ۝٣٦ وَلَوْ اَنَّ لِلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مَا فِي الْاَرْضِ
 جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ
 الْقِيَمَةِ ۚ وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللّٰهِ مَا لَمْ يَكُوْنُوْا يَحْتَسِبُوْنَ ۝٣٧

بيشڪ اسان توتي ڪتاب ماڻهن لاءِ سچ سان لاڻو، پوءِ جيڪو هدايت وارو ٿيو سو خاص پنهنجي (فائدي) لاءِ ۽ جيڪو گمراه ٿيو سو رڳو پنهنجي (نقصان) لاءِ گمراه ٿئي ٿو ۽ تون مٿن ڪو ذميوار نه آهين (۴۱).
 الله ماڻهن جا روح سندن مرڻ جي مهل ڪڍندو آهي ۽ جيڪو نه مٽو آهي (تنهن جو روح) سندس نند (جي حالت) ۾ (ڪڍندو آهي) پوءِ جنهن تي موت جو حڪم ڪيو اٿس، تنهن کي جهليندو آهي ۽ ان پٺي کي هڪ مقرر مدت تائين ڇڏيندو آهي. بيشڪ هن ۾ انهن ماڻهن لاءِ نشانيون آهن، جيڪي سوچيندا آهن (۴۲). الله کان سواءِ ٻيا شفاعت ڪرڻ وارا ورتا اٿن ڇا؟ (ڪين) چؤ ته، جيتوڻيڪ اهي نڪي ڪجهه اختيار رکندا هجن ۽ نڪي سمجهندا هجن (ته به شفاعت ڪندا ڇا؟) (۴۳). (ڪين) چؤ ته، سڀ شفاعت الله جي (وس) آهي، آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي ان جي آهي (اوهين) وري ڏانهس موٽائبو (۴۴). ۽ جڏهن اڪيلي الله (جي نالي) کي ياد ڪبو آهي (تڏهن) جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جون دليون ٽهنديون آهن ۽ جڏهن الله کان سواءِ ٻين کي ياد ڪبو آهي، تڏهن انهيءَ ئي مهل اهي سرها ٿيندا آهن (۴۵). (اي پيغمبر!) چؤ ته، اي الله آسمانن ۽ زمين جا پيدا ڪندڙ! ڳجه ۽ ظاهر جا ڄاڻندڙ! تون ئي پنهنجن پانهن جي وچ ۾ جنهن (ڳالهه) بابت (آهي) جهڳڙو ڪندا رهيا (تنهن بابت) نيرو ڪندين (۴۶). ۽ جيڪي زمين ۾ (مال) آهي سو سڀيئي ۽ ان جيترو ٻيو ساڻس جيڪڏهن ظالمن کي هجي (ته جيڪر) اهو قيامت جي ڏينهن بچڙي عذاب کان (بچڻ لاءِ) بدلو ڏئي چڪن (ته به کائڻ عذاب ٿري نه سگهندو) ۽ الله جي طرف کان اهڙو (معاملو) انهن لاءِ ظاهر ٿيندو جنهن جو گمان (ٿي) نه رکندا هئا (۴۷).

وَبَدَّ لَهُمْ سَيِّئَاتِ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٣٨﴾ فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا
خَوَّلْنَاهُ نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾ قَدْ قَالَهَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٤٠﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ
مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَٰؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ
مَا كَسَبُوا وَهَٰهُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٤١﴾ أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَايَةٍ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٤٢﴾ قُلْ يُعْبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ
لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا
إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٤٣﴾ وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلُمُوهَآ
مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿٤٤﴾ وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ
مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ
بَغْتَةً وَآنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾ أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يُحْسِرُنِي عَلَىٰ
مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لِمِنَ السَّخِرِينَ ﴿٤٦﴾

۽ جيڪي بچڙايون ڪمايون هيائون سي انهن لاءِ ظاهر ٿينديون ۽ جنهن (سزا) جون نٿوليون ڪندا هئا، سا کين ويڙهي ويندي (۴۸). پوءِ جڏهن انسان کي ڪا تڪليف پهچندي آهي (تڏهن) اسان کي سڏيندو آهي، وري جڏهن ان کي پاڻ وٽان ڪا نعمت ڏيندا آهيون (تڏهن) چوندا آهي ته، اها رڳو پنهنجيءَ ڄاڻ سان (جا مون ۾ آهي) مون کي ڏني وئي آهي (ائين نه آهي) بلڪه اها (نعمت) آزمائش آهي، پر انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (۴۹). بيشڪ ڪائناتن اڳين (به) اها (ڳالهه) چئي هئي، پوءِ جيڪي (ڪرتوت) ڪيائون ٿي، تن ڪائناتن ڪجهه به (مصيبت) نه ٿاري (۵۰). پوءِ جيڪي ڪمايائون تنهن جون بچڙايون کين پهتيون ۽ هنن مان (به) جيڪي ظالم آهن، تن جيڪي ڪمايو، تنهن جيون بچڙايون کين (هاڻي) سگهوئي پهچنديون ۽ اهي عاجز ڪرڻ وارا نه آهن (۵۱). نه ڄاتو اٿن ڇا ته الله جنهن لاءِ گهرندو آهي، (تنهن جو) رزق ڪشادو ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن جو) گهٽ ڪندو آهي؟ بيشڪ، هن (ڪم) ۾ انهن ماڻهن لاءِ نشانيون آهن، جيڪي ايمان آڻيندا آهن (۵۲). (منهنجي طرفان انهن کي) چو ته، اي منهنجا آهي ٻانهو جن پاڻ تي ظلم ڪيو! (اوهين) الله جي رحمت کان نااميد نه ٿيو، ڇو ته الله سڀ گناهه بخڻيندو آهي، بيشڪ اهو ئي بخشڻهار مهربان آهي (۵۳). ۽ پنهنجي پالڻهار ڏانهن ورو ۽ ان کان اڳي سندس فرمان بردار ٿيو جو اوهان وٽ عذاب اچي (۽) وري مدد نه ڏجي (۵۴). ۽ اوهان جي پالڻهار کان اوهان ڏانهن جيڪا بلڪل چڱي شيءِ نازل ڪئي ويئي آهي، تنهن جي انهيءَ کان اڳ تابعداري ڪريو جو اوهان وٽ اوچتو عذاب اچي ۽ اوهين بي خبر هجو (۵۵). (انهيءَ ڪري خدا ڏانهن مهاڙ ڪريو ۽ قرآن جي تابعداري ڪريو) ته متان پوءِ ڪوبه جيءُ چوي ته هاءِ ارمان! جو الله جي دين ۾ سستي ڪيم ۽ بيشڪ (آءُ ته) نٿولين ڪرڻ وارن مان هوس (۵۶).

أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ٥٤
 تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ
 الْمُحْسِنِينَ ٥٥ بَلَى قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ
 وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ٥٦ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا
 عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى
 لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ٥٧ وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمِثَاقَاتِهِمْ لَا
 يَمْسُهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ٥٨ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ
 عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ٥٩ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ٦٠ قُلْ
 أَغَيْرِ اللَّهِ تَأْمُرُونَنِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ٦١ وَلَقَدْ
 أَوْحَى إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ ٦٢ لَئِنْ أَشْرَكْتَ
 لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ٦٣ بَلِ اللَّهُ
 فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ٦٤ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ
 قَدْرِهِ ٦٥ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ
 مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ ٦٦ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ٦٧

يا چوي تہ جيڪڏهن الله مون کي هدايت ڪري ها تہ ضرور پرهيزگارن مان ٿيان ها! (۵۷). يا جڏهن عذاب ڏسي (تڏهن) چوي تہ جي منهنجو ٻيو پيرو (دنيا ۾ وڃڻ) ٿئي تہ جيڪر ڀلارن مان ٿيان! (۵۸). (چئس تہ) هائو! بيشڪ تو وٽ منهنجيون نشانليون آيون هيون، پوءِ انهن کي ڪوڙ ڄاڻي ۽ وڏائي ڪئي ۽ ڪافرن مان ٿئين (۵۹). ۽ قيامت جي ڏينهن تون انهن کي ڏسندين جن الله تي ڪوڙ ٻڌو تہ سندن منهن ڪارا ٿيل هوندا. وڏائي ڪندڙن جي جاءِ دوزخ ۾ نه آهي ڇا؟ (۶۰). ۽ جن پرهيزگاري ڪئي، تن کي الله سندن چوٽڪاري جي هنڌ ۾ (دوزخ کان) بچائي پهچائيندو، نڪي کين ڪا مدائي پهچندي ۽ نڪي اهي غمگين ٿيندا (۶۱). الله (ئي) سڀڪنهن شيءِ جو خلقيندڙ آهي ۽ اهو سڀ ڪنهن شيءِ جي سنڀال ڪندڙ آهي (۶۲). آسمانن ۽ زمين جون ڪنجيون انهيءَ وٽ ئي آهن ۽ جن الله جي نشانين جو انڪار ڪيو، اهي ئي خساري وارا آهن (۶۳). (کين) چؤ تہ اي بي عقلو! مون کي (هيءُ) حڪم ڪندا آهيو ڇا تہ الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي عبادت ڪريان؟ (۶۴). ۽ (اي پيغمبر!) بيشڪ تو ڏانهن وحي ڪيو ويو ۽ جيڪي توکان اڳ (پيا پيغمبر) هئا تن (هرهڪ) ڏانهن (به) تہ جيڪڏهن (الله سان ڪو) شريڪ مقرر ڪندين تہ تنهنجا عمل ضرور ناس ٿيندا ۽ ضرور ٽوٽي واريون مان ٿيندين (۶۵). (نه!) بلڪ رڳو الله جي عبادت ڪر ۽ شڪر ڪرڻ واريون مان هج (۶۶). ۽ (انهن) الله کي جيئن سندس (سڃاڻڻ جو) حق آهي، (تيئن) نه سڃاتو. ۽ قيامت جي ڏينهن ساري زمين سندس مٿ ۾ هوندي ۽ آسمان سندس سڄي هٿ ۾ ويڙهيل هوندا، اهو پاڪ آهي ۽ انهيءَ کان مٿانهون آهي، جيڪي ساڻس شريڪ ٺهرائيندا آهن (۶۷).

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٨﴾
وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِئْتُ بِالنَّبِيِّينَ
وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٩﴾ وَوَقَّيْتُ
كُلَّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾ وَسِيقَ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَتِحَتْ
أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ
يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُوكُم لِقَاءَ يَوْمِكُمْ
هَذَا ۖ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾
قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى
الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾ وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا
حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا
سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾ وَقَالُوا
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقْنَا وَعَدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ
نَتَّبِعُوا مَنْ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ ۖ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٧٤﴾

۽ (پهريون پيرو) صور ۾ ڦوڪيو ويندو، پوءِ جيڪو به آسمانن ۾ آهي ۽
جيڪو به زمين ۾ آهي سو (سيڪو) مرنديو پر جنهن لاءِ الله گهريو (سو
نه) وري ان ۾ ٻيو پيرو ڦوڪبو ته امالڪ ڪٿا ٿي (پيا) ڏسندا (۶۸). ۽
زمين پنهنجي پالڻهار جي نور سان روشن ٿيندي ۽ (عملن جو) ڪتاب رکبو
۽ پيغمبرن ۽ شاهدن کي آڻيو ۽ سندن وچ ۾ حق سان فيصلو ڪيو ۽ انهن
تي ظلم نه ڪيو (۶۹). ۽ سڀڪنهن ماڻهوءَ جيڪي ڪمايو، تنهن جو
پورو بدلو کيس ڏنو ۽ جيڪي ڪندا آهن، تنهن کي الله چڱو ڄاڻندڙ
آهي (۷۰). ۽ ڪافرن کي ٽوليون ٽوليون ڪري دوزخ ڏانهن هڪالو، تان
جو جڏهن اتي پهچندا (تڏهن) ان جا دروازا کولبا ۽ ان جا داروڻا کين
چوندا ته، اوهان مان اوهان وٽ ڪي پيغمبر نه آيا هئا ڇا؟ جو اوهان کي
اوهان جي پالڻهار جون آيتون پڙهي ٻڌائين ۽ اوهان کي هن ڏينهن جي پيش
اچڻ کان ڊيڄارين. چوندا ته، هاڻو! (آيا هئا ڊيڄاريو به هئائون) پر ڪافرن
تي عذاب جو حڪم ثابت ٿيو آهي (۷۱). (پوءِ انهن کي) چئبو ته دوزخ
جي دروازن مان گهڙو منجهس سدائين رهندڙ آهيو، پوءِ وڌائي ڪندڙن جي
جاءِ بچڙي آهي! (۷۲). ۽ جيڪي پنهنجي پالڻهار کان ڊنا سي ٽوليون
ٽوليون ڪري بهشت ڏانهن روانا ڪيا. تانجو جڏهن اتي ايندا ۽ وري ان جا
دروازا کولبا ۽ ان جا داروڻا کين چوندا ته اوهان تي سلام هجي، اوهين
(هاڻي) خوش رهو پوءِ منجهس هميشه رهڻ لاءِ گهڙو (۷۳). ۽ چوندا ته،
سڀ ساراه انهيءَ الله کي جڳائي، جنهن پنهنجو انجام اسان سان پورو
ڪيو ۽ اسان کي (هن) زمين جو وارث ڪيائين، بهشت مان جتي وڻندو
اٿئون اتي جڳه وٺون ٿا. پوءِ عمل ڪندڙن جو اجر (ڪهڙو نه) چڱو
آهي (۷۴).

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِّينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُمُ بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ٥

سُورَةُ الْمُؤْمِنِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١
حَمْدٌ ١ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ٢ غَافِرِ الذَّنْبِ
وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ ٣ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ٤ مَا يَجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا
يَعْرُوكُ تَقْلِبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ٥ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَ
الْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ
لِيَأْخُذُوهُ وَجَادِلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتَهُمْ
فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ٦ وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ
كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ٧ الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ
حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ
لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ
لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ٨

۽ ملائڪن کي عرش جي چوڌاري وڪوڙيندڙ ڏسندين پنهنجي پالڻهار جي ساراھ سان گڏ پاڪائي بيان ڪندا آهن ۽ انهن جي وچ ۾ انصاف جو حڪم ڪيو ۽ (آخر ۾) چيو ويندو ته سڀ ساراھ جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (۷۵).

سورة مؤمن مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجاسي آيتون ۽ نو رکوع آهن.

الله پاڇهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حم (۱). (هن) ڪتاب جو (هيٺ) لاهڻ الله غالب ڄاڻندڙ وٽان آهي (۲). جو گناه بخشيندڙ ۽ توبه قبول ڪندڙ سخت سزا ڏيندڙ وڏيءَ سگه وارو آهي. اُن کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نه آهي، ڏانهس ورثو آهي (۳). ڪافرن کان سواءِ الله جي آيتن بابت (ٻيو) ڪوبه تڪرار نه ڪندو آهي، پوءِ شهرن ۾ (واپار لاءِ) سندن اچ وڃ توکي نه لڳي (۴). کائڻ اڳ نوح جي قوم ۽ انهن کان پوءِ ٻين (ڪيترن ئي) ٽولين ڪوڙ ڄاتو ۽ سڀڪنهن ٽوليءَ پنهنجي پيغمبر جو ارادو ڪيو ته کيس پڪڙين. ۽ اجايو (ڳالهين) سان جهيڙو ڪندا رهيا ته جيئن ان سان حق کي ٿيڙين، پوءِ کين ورتو، پوءِ منهنجي سزا (ڏيڻ) ڪيئن هئي! (۵). ۽ اهڙيءَ طرح تنهنجي پالڻهار جو حڪم ڪافرن تي ثابت ٿيو ته اهي دوزخي آهن (۶). جيڪي (ملائڪ) عرش کي کڻندا آهن ۽ جيڪي ان جي چوڌاري آهن سي پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي ساراھ سان گڏ بيان ڪندا آهن ۽ مٿس ايمان آڻيندا آهن ۽ مؤمنن لاءِ بخشش گهرندا آهن، (چوندا آهن ته) اي اسان جا پالڻهار! سڀڪنهن شيءِ کي (پنهنجيءَ) پاڇه ۽ علم ۾ وڪوڙيو اٿيئي، تنهن ڪري جن توبه ڪئي ۽ تنهنجي واٽ جي تابعداري ڪئي، تن کي بخش ۽ کين دوزخ جي عذاب کان بچاءِ (۷).

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ
مِنْ آبَائِهِمْ وَازْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ٨ وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ
فَقَدْ رَحِمْتَهُ ۖ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ٩ إِنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا يُنَادُونَ لِمَقَّتْ اللَّهُ أَكْبَرُ مِنْ مَقَّتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ
إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ١٠ قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا
أَشْنَتَيْنِ وَأَحْيَيْتَنَا اشْنَتَيْنِ فَأَعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى
خُرُوجٍ مِّنْ سَبِيلٍ ١١ ذَلِكُمْ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ
كَفَرْتُمْ ۖ وَإِنْ يُشْرَكَ بِهِ تَوُومِنُوا ۖ فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ١٢
هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ رِزْقًا
وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَن يُنِيبُ ١٣ فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ
الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ١٤ رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ
يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْذِرَ
يَوْمَ التَّلَاقِ ١٥ يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ ۚ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ
مِنْهُمْ شَيْءٌ ۚ لِّمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ۖ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ١٦

اي اسان جا پالڻهار! کين ان هميشه رهڻ وارن باغن ۾ داخل ڪر، جن جو ساڻن وعدو ڪيو اٿي ۽ جيڪو سندن پيءُ ڏاڏن ۽ سندن زالن ۽ سندن اولاد مان سڌريل هجي، تنهن کي به (انهن باغن ۾ داخل ڪر) بيشڪ تون ئي غالب حڪمت وارو آهين (۸). ۽ کين سختين کان بچاءُ ۽ جنهن کي ان ڏينهن ۾ سختين کان بچائي تنهن تي بيشڪ رحم ڪئي ۽ اهو (بچائڻ) وڏي مراد ماڻڻ آهي (۹). بيشڪ، جن ڪفر ڪيو تن کي سڏبو (۽ چئبو) ته الله جو (اوهان تي) ڏمرجڻ اوهان جي پاڻ تي (اڄ جي) ڏمرجڻ کان تمام وڏو آهي، جڏهن جو اوهان کي (دنيا ۾) ايمان ڏانهن سڏبو هو ۽ نه مڃيندا هيو (۱۰). چوندا ته، اي اسان جا پالڻهار! اسان کي به پيرا ماريءَ ۽ اسان کي به پيرا جباريءَ، تنهن ڪري (هاڻي) پنهنجي گناهين کي (پڻ) مڃيو سون پوءِ (هاڻي) نڪرڻ جي ڪا راه (ڪٿي) آهي؟ (۱۱). (چئن) اهو (عذاب اوهان کي) انهيءَ ڪري آهي جو جڏهن (خاص) اڪيلي الله کي سڏبو هو (تڏهن) اوهين انڪار ڪندا هيو ۽ جيڪڏهن ساڻس شريڪ ٺهرايو ويندو هو ته (ان ڳالهه کي) مڃيندا هيو، پوءِ (اڄ) تمام مٿاهين وڏي الله ئي جو حڪم آهي (۱۲). (الله) اهو آهي جيڪو اوهان کي پنهنجون نشانين ڏيکاريندو آهي ۽ آسمان مان اوهان لاءِ روزي نازل ڪندو آهي ۽ نصيحت رڳو اهو وٺندو جيڪو (الله ڏانهن) موٽندو (۱۳). پوءِ الله لاءِ پنهنجي عبادت کي خالص ڪري ان کي سڏيو، جيتوڻيڪ ڪافر بچان پائين (۱۴). (اهو) مرتبن کي وڏي ڪرڻ وارو (۽) عرش جو صاحب آهي. پنهنجن ٻانهن مان جنهن تي گهرندو آهي، (تنهن تي) پنهنجي حڪم سان وحي موڪليندو آهي ته (اهو ٻانهو ماڻهن کي الله جي) ملڻ جي ڏينهن کان ڊيڄاري (۱۵). جنهن ڏينهن آهي (قبرن مان) ٻاهر نڪرندا، انهن جي ڪابه شيءِ الله کان گجهي نه رهندي (الله فرمائيندو ته) اڄ ڪنهن جي بادشاهي آهي؟ (وري پاڻ چوندو ته) خاص اڪيلي غالب الله جي (بادشاهي) آهي (۱۶).

الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ
 سَرِيعُ الْحِسَابِ ⑭ وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَرْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى
 الْحَنَاجِرِ كَاطِبِينَ ⑮ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَبِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ
 يُطَاعُ ⑯ يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ⑰
 وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ ⑱ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا
 يَقْضُونَ بِشَيْءٍ ⑲ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ⑳ أَوَلَمْ
 يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
 كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ ㉑ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَآثَارًا فِي
 الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ
 مِنْ وَاقٍ ㉒ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمُ بِالْبَيِّنَاتِ
 فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ㉓ وَلَقَدْ
 أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ㉔ إِلَى فِرْعَوْنَ وَ
 هَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سِحْرٌ كَذَّابٌ ㉕ فَلَمَّا جَاءَهُمْ
 بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ
 وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ ㉖ وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ㉗

اڄ سڀڪنهن جيءَ کي انهيءَ جو بدلو ڏبو، جيڪي ڪمايو اٿس، اڄ ڪو ظلم ڪونهي، بيشڪ الله جلد حساب وٺڻ وارو آهي (۱۷). ۽ (اي پيغمبر!) ڪين قيامت جي ڏينهن (جي انهيءَ مهل) کان ڊيچار جنهن مهل (سندين) دليون ترڱهڻن کي ويجهيون ٿينديون (آهي) ڏک ڀريل هوندا، (ان ڏينهن) ظالمن جو نه ڪو دوست ۽ نه ڪو ڀارت ڪندڙ هوندو، جنهن جي ڳالهه مڃجي (۱۸). اکين جي خيانت (واري نگاهه) ۽ جيڪي سينا لڪائيندا آهن، سو (الله) ڄاڻندو آهي (۱۹). ۽ الله انصاف سان حڪم ڪندو آهي ۽ (منڪر) الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهن، سي ڪجهه به حڪم نه ڪندا آهن، ڇو ته الله ئي ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (۲۰). ملڪ ۾ نه گهميا آهن ڇا؟ ته (نھاري) ڏسن ته انهن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي جيڪي کائڻ اڳ هئا، اهي کائڻ سڱهه ۾ ۽ زمين تي نشانين (يعني محلاتن جوڙڻ) ۾ تمام ڏاڍا هئا، پوءِ الله سندن گناهَن سببان ڪين پڪڙيو ۽ الله (جي عذاب) کان انهن کي ڪو بچائيندڙ نه هو (۲۱). اها (سزا) هن ڪري هين جو سندن پيغمبر (پڌرن) معجزن سان وٽن آيا ٿي، پوءِ انڪار ڪيائون، تنهن ڪري الله ڪين پڪڙيو، بيشڪ اهو سڱهارو سخت سزا ڏيڻ وارو آهي (۲۲). ۽ بيشڪ موسيٰ کي پنهنجن معجزن ۽ پڌريءَ حجت سان موڪليوسون (۲۳). فرعون ۽ هامان ۽ قارون ڏانهن، پوءِ چيائون ته ڪوڙو جادوگر آهي (۲۴). پوءِ جنهن مهل اسان وٽان هنن وٽ سڄي (پيغام) سان آيو، (تنهن مهل) چيائون ته جن مٿس ايمان آندو آهي، تن جا پٽ ڪُهو ۽ سندن ڌيئرون جيئريون ڇڏيو ۽ ڪافرن جو فريب ته (نيٺ) غلطيءَ ۾ آهي (۲۵).

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي
 أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ
 الْفُسَادَ ②٦ وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ
 مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ②٧ وَقَالَ رَجُلٌ
 مُؤْمِنٌ مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا
 أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ
 وَإِنْ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ
 بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
 كَذَّابٌ ②٨ يَقَوْمِ لَكُمْ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَهَرْنَا فِي الْأَرْضِ
 فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ
 مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَى وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ②٩
 وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَقَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ
 يَوْمِ الْأَحْزَابِ ③٠ مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَشُعُودَ
 وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ ③١
 وَيَقَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ③٢

۽ فرعون (دربار وارن کي) چيو ته، مون کي چڏيو ته موسيٰ کي ڪُهان ۽ پلي ته پنهنجي رب کي سڏي، بيشڪ آءٌ ڊڄان ٿو ته متان اوهان جو دين مٽائي يا ملڪ ۾ فساد پيدا ڪري (۲۶). ۽ موسيٰ چيو ته بيشڪ مون سيڪنهن هٽيلي (جي لڄائيءَ) کان، جو حساب جي ڏينهن کي نه مڃيندو آهي، پنهنجي پالڻهار ۽ اوهانجي پالڻهار جي پناه ورتي (۲۷). ۽ فرعون جي ماڻهن مان هڪ مؤمن مڙس جو پنهنجو ايمان لڪائيندو هو، (تنهن) چيو ته، اهڙي مڙس کي ڪهو ٿا ڇا جو چوي ٿو ته، منهنجو پالڻهار الله آهي ۽ بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان (ڇٽا) معجزا آندا اٿس ۽ جيڪڏهن (کڻي) ڪوڙو هجي ته سندس ڪوڙ (جو وبال) مٿس آهي ۽ جيڪڏهن سچو هوندو ته جيڪو وعدو اوهان سان ڪري ٿو، تنهن مان ڪجهه اوهان کي ضرور پهچندو، ڇو ته جيڪو حد کان لنگهندڙ ڪوڙو هوندو، تنهن کي الله سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (۲۸). اي منهنجي قوم! اڄ اوهان جي بادشاهي آهي، ملڪ ۾ (اوهين) غالب آهيو، جيڪڏهن (عذاب) اسان وٽ اچي ته الله جي عذاب کان (بچڻ لاءِ) اسان کي ڪير واهر ڏيندو؟ فرعون چيو ته، جيڪا (چڱي مصلحت) ڏسان ٿو، تنهن کان سواءِ (بي) اوهان کي نه ٿو ڏيکاريان ۽ اوهان کي سڌي رستي کان سواءِ (بيو رستو) نه ٿو ڏيکاريان (۲۹). ۽ جنهن ايمان آندو هو، تنهن چيو ته اي منهنجي قوم! بيشڪ آءٌ اوهان تي اڳين ٽولين جهڙي (عذاب جي) ڏينهن (اچڻ) کان ڊڄان ٿو (۳۰). جهڙو حال نوح جي قوم ۽ عاد ۽ ثمود ۽ جيڪي کانئن پوءِ هئا، تن جو (ٿيو هو تهڙو متان توهان جو به ٿئي) ۽ الله ٻانهن تي ظلم ڪرڻ نه گهرندو آهي (۳۱). ۽ اي منهنجي قوم! بيشڪ آءٌ اوهان تي هڪ ٻئي کي سڏڻ جي (انهيءَ) ڏينهن (اچڻ) کان ڊڄان ٿو (۳۲).

يَوْمَ تَوَلَّوْنَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِّنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضِلِلِ
اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ٢٢ وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ
بِالْبَيِّنَاتِ فَبَارَزْتُمْ فِي شَكِّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّى إِذَا هَلَكَ قُلُومُ
لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ
مُسْرِفٌ مُّرْتَابٌ ٢٣ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ
أَتَاهُمْ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ
اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُتَكِبٍّ جَبَّارٍ ٢٤ وَقَالَ فِرْعَوْنُ لِيَهْمُنْ ابْنُ
لِي صَرَحًا لَعَلِّي أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ ٢٥ أَسْبَابَ السَّمَوَاتِ فَأَطْلِعَ
إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ كَاذِبًا وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوءَ
عَمَلِهِ وَصَدَّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ٢٦
وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يِقُومُ اتَّبِعُونَ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ٢٧
يَقُومُوا إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ
الْقَرَارِ ٢٨ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ
عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَّثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ٢٩

جنهن ڏينهن اوهين پئيرا ٿي پڄندؤ، الله کان اوهان کي ڪو بچائڻ وارو نه هوندو ۽ جنهن کي الله پلائي ڇڏي تنهن کي ڪو (ستو) رستو ڏيکارڻ وارو ڪونهي (۳۳). ۽ بيشڪ هن کان اڳ اوهان وٽ يوسف معجزن سان آيو هو، پوءِ جيڪي اوهان وٽ آندائين، تنهن کان (اوهين) هميشه شڪ ۾ هيؤ، تان جو جڏهن مٿو (تڏهن) چيو ته ان کان پوءِ (پيو) ڪو پيغمبر الله نه موڪليندو. اهڙي طرح جيڪو حد کان لنگهندڙ شڪ ڪندڙ آهي، تنهن کي الله پلائيندو آهي (۳۴). انهن کي (پلائيندو آهي) جيڪي الله جي نشانين بابت اهڙيءَ حجت کان سواءِ، جا وٽن آئي هجي جهڳڙو ڪندا آهن، (اهو سندن جهڳڙو ڪرڻ) الله وٽ ۽ مومن وٽ وڏي غضب جهڙي ڳالهه آهي. اهڙيءَ طرح الله سڀڪنهن وڏائي ڪندڙ هئيلي جي دل تي مهر هڻندو آهي (۳۵). ۽ فرعون چيو ته، اي هامان! مون لاءِ هڪ ماڙي بڻاءِ ته من (انهن) واٽن سان پهچان (۳۶). آسمانن جي واٽن کي، ته موسيٰ جي معبود ڏانهن نهاريان ۽ بيشڪ آءُ کيس ڪوڙو پائيندو آهيان ۽ اهڙيءَ طرح فرعون کي سندس بچڙو ڪم چڱو ڪري ڏيکاريو ويو ۽ سڌيءَ واٽ کان جهليو ويو ۽ فرعون جو فريب رڳو تباهيءَ ۾ هو (۳۷). ۽ جنهن ايمان آندو هو، تنهن چيو ته، اي منهنجي قوم! منهنجي تابعداري ڪريو ته (آءُ) اوهان کي سڌي رستي لايان (۳۸). اي منهنجي قوم! هيءَ دنيا جي حياتي (ٿوري) سامان کان سواءِ (پيو) ڪجهه نه آهي ۽ بيشڪ آخرت ئي سدائين رهڻ جوهند آهي (۳۹). جنهن برو ڪم ڪيو، تنهن کي رڳو اهڙو بدلو ڏبو. ۽ جنهن چڱو ڪم ڪيو خواه مرد هجي خواه عورت ۽ اهو مؤمن (بر) هجي ته اهي بهشت ۾ گهرندا، منجهس اڻ ڳڻي روزي ڏين (۴۰).

وَيَقَوْمٍ مَّالٍ أَدْعَوْكُمْ إِلَى النَّجْوَى وَتَدْعُونِنِي إِلَى النَّارِ ۖ
تَدْعُونِنِي لِكُفْرٍ بِاللَّهِ وَأَشْرِكٍ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ
وَأَنَا أَدْعُوكُمُ إِلَى الْعَزِيزِ الْغَفَّارِ ۖ ٢١ لَأَجْرَمَ أَتَيْتُكُمْ عُدْوَنِي
إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنْ مَرَدَّنَا
إِلَى اللَّهِ وَأَنْ السُّرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ فَسْتَدْ كُرُونِ
مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأُفَوِّضُ أُمُورِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ
بِالْعِبَادِ ۖ ٢٢ فَوَقَّهُ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ
بِالْفِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ ۖ ٢٣ النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا
غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ
فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ۖ ٢٤ وَإِذْ يَتَحَايَّجُونَ فِي النَّارِ
فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ
تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا نَصِيبًا مِنَ النَّارِ ۖ ٢٥
قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ
بَيْنَ الْعِبَادِ ۖ ٢٦ وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ
ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِنَ الْعَذَابِ ۖ ٢٧

۽ اي منهنجي قوم! مون کي ڇا (ٿيو) آهي جو (آءُ) اوهان کي چوٽڪاري ڏانهن سڏيان ٿو ۽ (اوهين) مون کي باه ڏانهن سڏيو ٿا؟ (۴۱). اوهين مون کي سڏيو ٿا ته الله جو انڪار ڪريان ۽ ساڻس اهڙي شيءِ شريڪ ٺهرايان جنهن (جي حقيقت) جي مون کي ڄاڻپ نه آهي ۽ آءُ اوهان کي غالب بخشڻهار ڏانهن سڏيان ٿو (۴۲). بلاشڪ اوهين مون کي انهيءَ ڏانهن سڏيو ٿا، جنهن کي دنيا ۽ آخرت ۾ سڏڻ جو ڪو حق نه آهي ۽ بيشڪ اسان جو موٽڻ الله ڏانهن آهي ۽ بيشڪ حد کان لنگهندڙ ئي دوزخي آهن (۴۳). پوءِ جيڪي اوهان کي چوان ٿو، سو سگهو ياد ڪندؤ ۽ (آءُ) پنهنجو ڪم الله کي سونپيان ٿو، ڇو ته الله ٻانهن (جي حال) کي ڏسندڙ آهي (۴۴). پوءِ جيڪي ڦٽل ستياڻون تن جي بچرائيءَ کان الله کيس بچايو ۽ فرعون جي ماڻهن کي بچڙي عذاب ويڙهيو (۴۵). جا باه آهي، جنهن تي صبح ۽ سانجهيءَ جو کين حاضر ڪبو آهي ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي، (تنهن ڏينهن حڪم ڪبو ته) فرعونين کي سخت عذاب ۾ گهڙيو (۴۶). ۽ (ياد ڪر) جڏهن باه ۾ هڪ ٻئي سان جهڳڙو ڪندا (تڏهن) هيٺا هٿيلن کي چوندا ته بيشڪ اسين اوهان جا تابعدار هئاسون، تنهن ڪري باه (جي عذاب) مان ڪو حصو اوهين اسان کان ٽارڻ وارا آهيو (يا نه)؟ (۴۷). هٽيلا چوندا ته بيشڪ اسين (پاڻ) سڀ منجهس (پيل) آهيون، ڇو ته الله ٻانهن جي وچ ۾ نيرو ڪري چڪو آهي (۴۸). ۽ دوزخي دوزخ جي داروغن کي چوندا ته اوهين پنهنجي پالڻهار کي عرض ڪيو ته اسان کان هڪڙو ڏينهن ڪجهه عذاب هٽڪو ڪري (۴۹).

قَالُوا أَوَلَمْ تَكُ تَأْتِيكُمُ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَىٰ
 قَالُوا فَاذْعُوا وَمَا دُعَاؤُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ٥٠
 إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ٥١ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ
 مَعذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ٥٢ وَلَقَدْ
 آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ ٥٣
 هُدًى وَذِكْرَىٰ لِلأُولَى الْأَلْبَابِ ٥٤ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ
 اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
 بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ ٥٥ إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ
 اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ إِنْ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ
 مَّا هُمْ بِبَالِغِيهِ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
 الْبَصِيرُ ٥٦ لَخَلَقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ
 النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ٥٧ وَمَا
 يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ٥٨ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَ
 عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِيءُ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ٥٩

(داروغا) چوندا ته اوهان جا پيغمبر (پڌرن) معجزن سان اوهان وٽ نه ايندا هئا ڇا؟ چوندا ته هاڻو (ايندا هيا) (داروغا) چوندا ته پوءِ (اوهين) پاڻ پڪاريو ۽ ڪافرن جو پڪارڻ رڳو گمراهيءَ ۾ آهي (۵۰). بيشڪ اسين پنهنجن پيغمبرن جي ۽ مؤمنن جي دنيا جي حياتيءَ ۾ ضرور مدد ڪندا سون ۽ جنهن ڏينهن شاهد ڪرا ٿيندا (تنهن ڏينهن به مدد ڪنداسون) (۵۱). جنهن ڏينهن ظالمن کي سندن بهانو نفعو نه ڏيندو ۽ کين لعنت آهي ۽ انهن لاءِ (آتي) بچڙي جاءِ آهي (۵۲). ۽ بيشڪ موسيٰ کي هدايت ڏني سون ۽ بني اسرائيل کي ڪتاب جو وارث ڪيوسون (۵۳). جو ڌيان وارن جي سمجھائڻ ۽ نصيحت ڏيڻ لاءِ آهي (۵۴). پوءِ (اي پيغمبر!) صبر ڪر، ڇو ته الله جو وعدو سچو آهي ۽ پنهنجي گناه جي بخشش گهر ۽ صبح ۽ سانجهيءَ جو پنهنجي پالڻهار جي ساراھ سان گڏ پاڪائي بيان ڪر (۵۵). بيشڪ جيڪي الله جي آيتن بابت (انهيءَ) حجت بنا جا وٺن اتي هجي جهڳڙو ڪندا آهن، تن جي سينن ۾ وڌائيءَ (جي ارادي) کان سواءِ (ٻيو) ڪجهه نه آهي، جنهن کي اهي پهچڻ وارا نه آهن. پوءِ الله جي پناه گهر، ڇو ته اهو ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (۵۶). بيشڪ آسمانن ۽ زمين جي بڻاوت ماڻهن جي پيدا ڪرڻ کان تمام وڏي آهي، پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻيندا آهن (۵۷). ۽ اندو ۽ سڄو (پاڻ) ۾ برابر نه آهي ۽ (نڪي) جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا (سي) ۽ نڪي مدائيءَ ڪرڻ وارو (برابر آهن) اوهين گهٽ نصيحت وٺندا آهيو (۵۸).

إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
 لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ
 إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ
 دُخْرَيْنَ ﴿٦٠﴾ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ
 وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَ
 لَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾ ذَلِكَُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ
 كُلِّ شَيْءٍ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَى تَوْفَكُونَ ﴿٦٢﴾ كَذَلِكَ
 يُؤْفِكُ الَّذِينَ كَانُوا يَابِئَاتِ اللَّهُ يَجْحَدُونَ ﴿٦٣﴾ اللَّهُ
 الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ
 فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ ذَلِكَُمُ
 اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾ هُوَ
 الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾ قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ
 الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ
 مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾

بيشڪ قيامت ضرور اچڻي آهي، منجهس ڪو شڪ نه آهي، پر گهڻا ماڻهو
 ويساه نه آڻيندا آهن (۵۹). ۽ اوهان جو پالڻهار فرمائي ٿو ته، اوهين مون کان
 دعا گهرو ته اوهان جي دعا قبول ڪريان، بيشڪ جيڪي منهنجي عبادت
 کان وڌائي ڪندا آهن، سي خوار ٿي دوزخ ۾ سگهوئي گهرندا (۶۰). الله
 اهو آهي، جنهن اوهان لاءِ رات کي پيدا ڪيو ته منجهس آرام وٺو ۽ ڏينهن
 کي (اوهان جي هڪ ٻئي کي) ڏسڻ لاءِ (پيدا ڪيو) بيشڪ الله ماڻهن
 تي (وڏي) فضل (ڪرڻ) وارو آهي، پر گهڻا ماڻهو شڪر نه ڪندا
 آهن (۶۱). اهو الله اوهان جو پالڻهار، هر شيءِ کي خلقيندڙ آهي. ان کان
 سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نه آهي پوءِ اوهين ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا
 آهيو؟ (۶۲). اهڙيءَ طرح اهي (سنئين وات کان) ڀلاڻا آهن جن الله جي
 آيتن جو انڪار ٿي ڪيو (۶۳). الله اهو آهي، جنهن اوهان لاءِ زمين کي
 آرام جو هنڌ ۽ آسمان کي ڇت بڻايو ۽ اوهان جي شڪل ٺاهيائين، پوءِ
 اوهان جون شڪليون تمام چڱيون بڻايائين ۽ اوهان کي سٺين شين مان
 روزي ڏنائين، اهو الله اوهان جو پالڻهار آهي، پوءِ جهانن جو پالڻهار وڏيءَ
 برڪت وارو آهي (۶۴). اهو (سدائين) جيئرو آهي، ان کان سواءِ ڪو
 عبادت جو لائق نه آهي، تنهن کي ان لاءِ (پنهنجيءَ) عبادت کي
 خالص ڪري کيس سڏيو، سڀ ساراه خاص جهانن جي پالڻهار الله کي
 جڳائي (۶۵). (اي پيغمبر! کين) چو ته الله کان سواءِ جن کي (اوهين)
 سڏيندا آهيو، تن جي پوڄڻ کان، جڏهن منهنجي پالڻهار وٽان مون وٽ
 (صاف) نشانيون آيون (تڏهن انهيءَ وقت) بيشڪ آءٌ جهليو ويو آهيان
 ۽ مون کي حڪم ڪيو ويو آهي ته جهانن جي پالڻهار جو فرمانبردار
 هجان (۶۶).

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ
 ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا
 وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّى مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ
 تَعْقِلُونَ ﴿٦٤﴾ هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا
 يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٦٥﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي
 آيَاتِ اللَّهِ أَنْ يُصْرَفُونَ ﴿٦٦﴾ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا
 أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾ إِذَا الْأَعْلَىٰ فِي
 أَعْنَاقِهِمُ وَالسَّلَاسِلُ يُسْحَبُونَ ﴿٦٨﴾ فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي
 النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٦٩﴾ ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ آيِنَ مَا كُنتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٧٠﴾
 مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُوا مِنْ
 قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يَضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾ ذَلِكَ بِمَا كُنتُمْ
 تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٧٢﴾
 ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى
 الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٣﴾ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَاِمَّا نُرِيَنَّكَ
 بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَقَّعَنَّكَ فَإِنَّا يَرْجِعُونَ ﴿٧٤﴾

(الله) اهو آهي، جنهن اوهان کي مٽيءَ مان بڻايو، وري نطفي مان وري رت جي دڳ مان وري اوهان کي ٻار ڪري ڪڍي ٿو وري (وڏو ڪري ٿو) ته پل (اوهين) پنهنجي پوريءَ جوانيءَ کي پهچو، وري (وڏو ڪري ٿو) ته پل ٻيڙا ٿيو، اوهان مان ڪو (ان کان) اڳ ماربو آهي. ۽ (ڪن کي ڇڏي ٿو) ته مقرر مدت کي پهچو ۽ ته من اوهين سمجهو (۶۷). (الله) اهو آهي، جيڪو جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي، پوءِ جڏهن ڪنهن ڪم جو حڪم ڪندو آهي، تڏهن ان کي رڳو چونڊو آهي ته ٿي ۽ ته ٿي پوندو آهي (۶۸). (اي پيغمبر!) انهن ڏانهن نه ڏٺو ائيني ڇا جيڪي الله جي آيتن بابت جهڳڙو ڪندا آهن؟ (آهي) ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهن؟ (۶۹). جن ڪتاب کي ڪوڙو ڄاتو ۽ جنهن (شيءَ) سان پنهنجن پيغمبرن کي موڪليوسون تنهن کي (به)، سي سگهوئي ڄاڻندا (۷۰). جڏهن سندن ڳچين ۾ گت ۽ زنجير (هوندا) آهي گهلڻا (۷۱). تهڪندڙ پاڻيءَ ۾، وري باهه ۾ ٽچڪايا ويندا (۷۲). وري کين چئبو ته جيڪي اوهين شريڪ ٺهرائيندا هيو، سي ڪٿي آهن؟ (۷۳). الله ڌاران (ٻيا). (آهي) چوندا ته اسان (جي نظر) کان گم ٿي ويا، بلڪ اسين ته ڪنهن شيءِ کي به اڳي نه پوڄيندا هئاسون، اهڙيءَ طرح الله ڪافرن کي گمراه ڪندو آهي (۷۴). اها (سزا) انهيءَ سببان آهي، جو اوهين زمين ۾ ناحق خوشيءَ (سبب آڪڙ) ڪندا هيو ۽ هن سببان (به) جو اوهين لاڏ ڪندا هيو (۷۵). (هاڻي) دوزخ جي دروازن مان گهڙو! منجهس سدائين رهندڙ (آهيو)، پوءِ (ڏسو ته دوزخ) هٽيلن جي بچڙي جاءِ آهي (۷۶). پوءِ (اي پيغمبر! تون) صبر ڪر، بيشڪ الله جو وعدو سچو آهي، پوءِ جيڪڏهن کين جيڪو انجام ڏيون ٿا، تنهن مان ڪجهه توکي (دنيا ۾) ڏيکاريون يا (عذاب جي ظاهر ٿيڻ کان اڳ) تو کي وفات ڏيون ته (به نيٺ) اسان ڏانهن موٽائبا (۷۷).

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّن قَصَصْنَا عَلَيْكَ
وَمِنْهُمْ مَّن لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ
بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ
هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ٥١ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ
لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ٥٢ وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَ
لِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ
تَحْمِلُونَ ٥٣ وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ ٥٤
أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرُ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَ
أَثَرًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ٥٥
فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ
وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ٥٦ فَلَمَّا رَأَوْا بَاسَنَا
قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحْدَهُ وَكَفَرَ نَاجِبًا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ٥٧
فَلَمْ يَكُنْ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَاسَنَا سُنَّتَ اللَّهُ
الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ ٥٨

۽ بيشڪ تو کان اڳ ڪيترائي پيغمبر موڪلياسون، منجهائن ڪنهن جو احوال تو کي بيان ڪيوسون ۽ منجهائن ڪنهن جو احوال تو کي بيان نه ڪيوسون ۽ ڪنهن به پيغمبر کي الله جي حڪم کان سواءِ ڪنهن (به) معجزِي آئڻ (جو اختيار) نه هو، پوءِ جڏهن الله جو حڪم آيو، (تڏهن) انصاف سان فيصلو ڪيو ويندو ۽ اُتي ڪوڙن نقصان پاتو (۷۸). الله اهو آهي جنهن اوهان لاءِ دور پيدا ڪيا ته انهن مان ڪن تي چڙهو ۽ منجهائن ڪي کائيندا آهيو (۷۹). ۽ منجهن اوهان لاءِ گهڻا فائدا آهن ۽ ته مٿن چڙهي انهيءَ مطلب کي، جو اوهان جي دلين ۾ آهي، سو پورو ڪريو ۽ مٿن ۽ پيرين تي اوهان کي چاڙهيو آهي (۸۰). ۽ (الله) اوهان کي پنهنجيون نشانيون ڏيکاريندو آهي، پوءِ الله جي ڪهڙي (ڪهڙي) نشانين کان انڪار ڪندؤ (۸۱). پوءِ زمين ۾ نه گهميا آهن ڇا؟ جو نهارين ته جيڪي کائڻ اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ (جو) کائڻ گهڻا هئا ۽ سگه ۾ ۽ زمين تي نشانين (جي ڇڏڻ) ۾ تمام ڏاڍا هئا. پوءِ جيڪي (ڪرتوت) ڪيائون تن کائڻ ڪجهه به نه ٿاريو (۸۲). پوءِ جنهن مهل سندن پيغمبر معجزن سان وٽن آيا (تنهن مهل) جيڪا (گذران جي) ڇاٻ وٽن هئي، تنهن سببان خوش ٿيا ۽ جنهن (ڳالهه) تي نٿوليون ڪندا هئا، تنهن (جي بچڙائيءَ) کين ويڙهيو (۸۳). پوءِ جنهن مهل اسان جو عذاب ڏٺائون (تنهن مهل) چيائون ته اڪيلي الله تي ايمان آندوسون، ۽ جنهن شيءِ کي (ساڻس) شريڪ مقرر ڪندا هياسون تنهن جا منڪر ٿيا سون (۸۴). پوءِ جڏهن اسان جو عذاب ڏٺائون (تڏهن) سندن ايمان آڻڻ کين فائدو ڪڏهن نه ڏنو (اهو) الله جو دستور آهي جو سندس پانهن ۾ هليو ايندو آهي ۽ اُن هنڌ ڪافر ٿو ٿي وارا ٿيا (۸۵).

سُورَةُ حَمِ السَّجْدَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

حَمْدٌ ١ تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٢ كِتَابٌ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ قُرْآنًا

عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ٣ بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ

لَا يَسْمَعُونَ ٤ وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِي

أَذَانِنَا وَقُرْءٌ مِّنْ بَيْنِنَا وَبَيْنَكَ حِجَابٌ فَاْعْمَلْ إِنَّا نَحْمِلُونَ

قُلُوبَنَا إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَىٰ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ

فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوا ٥ وَبِئْسَ لِلْمُشْرِكِينَ ٦ الَّذِينَ

لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ٧ إِنَّ الَّذِينَ

آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ٨ قُلْ إِبْنَتُكُمْ

لَتَكْفُرُونِ ٩ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ

أندَادًا ذَٰلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ١٠ وَجَعَلَ فِيهَا رَاسِيًا مِّنْ فَوْقِهَا

وَبَرَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً

لِّلسَّائِلِينَ ١١ ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ

لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ ١٢

سورة حم سجده مڪي آهي ۽ هن ۾
چوونجاه آيتون ۽ چار رکوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حم (۱). (هن ڪتاب جو الله) ٻاجهاري مهربان وٽان نازل ٿيڻ آهي (۲). (هيءُ اهڙو) ڪتاب آهي، جو سندس آيتون کولي بيان ڪيون ويون آهن، قرآن عربيءَ ۾، سمجھ وارن ماڻهن لاءِ آهي (۳). جو خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيچاريندڙ آهي، پوءِ گهڻن ماڻهن منهن موڙيو تنهن ڪري آهي (ان کي) ٻڌندائي نه آهن (۴). ۽ چوندا آهن ته جنهن ڏانهن اسان کي سڏيندو آھين، تنهن کان اسان جيون دليون پردي ۾ آهن ۽ اسان جي ڪنن ۾ گهٻرائي آهي ۽ اسان جي ۽ اوهان جي وچ ۾ اوت آهي. تنهن ڪري (تون پنهنجيءَ طرح) ڪم ڪر، بيشڪ اسين (پنهنجيءَ طرح) ڪم ڪرڻ وارا آهيون (۵). (اي پيغمبر! ڪين) چئو ته آءُ (به) اوهان ئي جهڙو ماڻهو آهيان، (مگر) مون ڏانهن وحي ڪيو ويندو آهي ته اوهان جو معبود هڪ خدا آهي، تنهن ڪري ڏانهن سڌا متوجھ ٿيو ۽ کانئس بخشش گهرو ۽ (انهن) مشرڪن لاءِ ويل آهي (۶). جيڪي زڪواة نه ڏيندا آهن ۽ آهي آخرت کي (به) نه مڃيندا آهن (۷). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ اڻ ڪٽ اجر آهي (۸). (اي پيغمبر ڪين) چئو ته، اوهين ان (الله) جو انڪار ڪندا آيو ڇا جنهن زمين کي ٻن ڏينهن ۾ بڻايو؟ ۽ ان لاءِ (ٻين کي) شريڪ بڻائيندا آهيو، اهو (الله) جهانن جو پالڻهار آهي (۹). ۽ ان (زمين) ۾ مٿان پڪا جبل بڻايائين ۽ منجهس برڪت رکيائين ۽ چئن ڏينهن ۾ منجهس اُن (جي رهاڪن) جو قوت مقرر ڪيائين. پڇندڙن لاءِ برابر (کولي بيان ڪيو ويو) آهي (۱۰). وري آسمان ڏانهن توجه ڪيائين ۽ اهو (ان وقت) دونھون هو، پوءِ اُن کي ۽ زمين کي چيائين ته خوشيءَ سان خواهه مجبوريءَ سان (وجود ۾) اچو (ٻنهي) چيو ته، خوشيءَ سان ايا سون (۱۱).

فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَعَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا
وَزَيْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَحِفْظًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ
الْعَلِيمِ ١٢ فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صِيعَةً مِّثْلَ صِيعَةِ
عَادٍ وَثَمُودَ ١٣ إِذْ جَاءَتْهُمْ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ
خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً
فَإِنَّا بِنَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كُفْرًا ١٤ فَاثْمًا عَادُ فَاسْتَكْبَرُوا فِي
الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مَنَا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ
الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ١٥
فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَحْسَاتٍ لِنَنْذِرَهُمْ
عَذَابَ الْآخِرَةِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ آخِرُ وَهُمْ
لَا يُصْرُونَ ١٦ وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَىٰ عَلَى الْهُدَىٰ
فَأَخَذَتْهُمْ صِيعَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ١٧ وَ
نَجَّيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ١٨ وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ
اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ١٩ حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ
عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ٢٠

پوءِ (ٻين) ٻن ڏينهن ۾ انهن کي ست آسمان بڻايائين ۽ سڀ ڪنهن آسمان ۾ اُن (جي ڪم) جو حڪم موڪليائين ۽ دنيا جي آسمان کي (تارن جي) ڏيڻ سان سينگارڻو سون ۽ (شيطانن کان انهيءَ جي) حفاظت ڪئي سون، اها (الله) غالب ڄاڻندڙ جي رٿ آهي (۱۲). پوءِ جيڪڏهن (اهي) منهن موڙين ته چو ته اوهان کي اهڙي عذاب کان ڊيچاريم جهڙو عاد ۽ ثمود جو عذاب (هو) (۱۳). جڏهن پيغمبر سندن اڳيان ۽ سندن پويان انهن وٽ آيا (پيغمبرن چيو) ته الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي عبادت نه ڪريو، چيائون ته جيڪڏهن اسان جو پالڻهار گهري ها ته ضرور ملائڪن کي موڪلي ها! تنهن ڪري (اوهين) جنهن سان موڪليا ويا آهيو، تنهن کي بيشڪ اسين مڃڻ ورا نه آهيو (۱۴). پوءِ عاد (وارن) زمين ۾ ناحق وڌائي ڪئي ۽ چيائون ته طاقت ۾ اسان کان وڌيڪ ڏاڍو ڪير آهي؟ نه ڏٺو اٿن ڇا ته اهو الله جنهن کين پيدا ڪيو سو طاقت ۾ کائڻ وڌيڪ ڏاڍو آهي؟ ۽ (اهي) اسان جي نشانين جو انڪار ڪندا رهيا (۱۵). تنهن ڪري منحوس ڏينهن ۾ مٿن سخت واءُ موڪليو سون ته کين دنيا جي حياتيءَ ۾ خواريءَ وارو عذاب چڪايون ۽ بيشڪ آخرت جو عذاب ته وڌيڪ خراب ڪندڙ آهي ۽ انهن کي (ڪا) مدد نه ڏي (۱۶). ۽ باقي ثمود (قوم)، سو انهن کي (سڌو) رستو ڏيکارڻو سون، پوءِ هدايت کان انڌائيءَ کي پسند ڪيائون. پوءِ خوار ڪندڙ عذاب جي (سخت) ڪڙڪي کين پڪڙيو، انهيءَ ڪري جو (بچڙائي) ڪمائيندا هئا (۱۷). ۽ جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري ڪندا هئا تن کي بچايو سون (۱۸). ۽ جنهن ڏينهن الله جا ويري باه ڏانهن گڏ ڪيا ويندا، پوءِ (تنهن ڏينهن) اُهي (سڀني جي گڏجڻ تائين) ترسايو ويندا (۱۹). تان جو جنهن مهل (اهي مڙهي) اُن (دوزخ) وٽ ايندا، (تنهن مهل) سندن ڪن ۽ سندن اکيون ۽ سندن کلون جيڪي اُهي (دنيا ۾) ڪندا هئا تنهن جي مٿن شاهدي ڏينديون (۲۰).

وَقَالُوا الْجُلُودُ هُمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ
 الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ
 تُرْجَعُونَ ٢١ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ
 سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ
 لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ٢٢ وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي
 ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَدْتُمْ أَنْ تُصَبِّحْتُمْ مِّنَ الْخَيْرِينَ ٢٣ فَإِنْ
 يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا فَمَا هُمْ مِّنَ
 الْمُعْتَبِينَ ٢٤ وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنُوا لَهُمْ مَّآبِينَ
 أَيْدِيَهُمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ
 قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ إِنَّهُمْ كَانُوا
 خُسِرِينَ ٢٥ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْمَعُوا هَذَا الْقُرْآنَ
 وَالْغَوَافِ فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ ٢٦ فَلَنْذِيقَنَّ الَّذِينَ
 كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي كَانُوا
 يَعْمَلُونَ ٢٧ ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارُ لَهُمْ فِيهَا
 دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءُ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ٢٨

۽ پنهنجين ڪلن کي چوندا ته اسان تي شاهدي ڇو ڏنو؟ (سپيڻي) چوندا ته اسان کي انهيءَ الله ڳالهاريو جنهن هر شيءِ کي ڳالهاريو ۽ انهيءَ اوهان کي پهريون ڀيرو بڻايو ۽ (وري به) ڏانهس موٽائبو (۲۱). ۽ اوهين پنهنجن ڪلن ۽ پنهنجن اکين ۽ پنهنجين ڪلن جي پاڻ تي شاهدي ڏيڻ کان نه لڪندا هيو، پر اوهان (اٿين) پانيو هو ته جيڪي ڪندا آهيو، تنهن مان گهڻو (احوال) الله نه ڄاڻندو آهي (۲۲). ۽ اوهان جو اهو گمان، جيڪو پنهنجي پاڻهار جي حق ۾ (غلطيءَ سان) پانيو هيو، تنهن (هاڻي) اوهان کي هلاڪ ڪيو، تنهن ڪري (اڄ) ٿوئي وارن مان ٿيو (۲۳). پوءِ جيڪڏهن صبر ڪندا ته (به) انهن جي جاءِ باهه آهي ۽ جيڪڏهن معافي گهرندا ته (به) انهن کي معافي نه ملندي (۲۴). ۽ انهن لاءِ (شيطان) سنگتي مقرر ڪيا سون، پوءِ جيڪي سندن اڳيان ۽ جيڪي سندن پويان آهي، تنهن کي انهن لاءِ (سندن سنگتين) سينگارو ۽ (انهيءَ ڪري انهن ٽولين ۾ گڏجي) مٿن سزا ثابت ٿي، جيڪي کائڻ اڳ جنن ۽ ماڻهن مان گذري ويا آهن بيشڪ اهي سڀ ٿوئي وارا هئا (۲۵). ۽ ڪافرن (هڪٻئي کي) چيو ته هن قرآن کي نه ٻڌو ۽ ان (جي پڙهڻ جي وچ) ۾ لڙ مڇايو ته من اوهين غالب ٿيو (۲۶). پوءِ ڪافرن کي ضرور سخت سزا (جو مزدو) چڪائيندا سون ۽ جيڪي تمام بچڙو (ڪم) ڪندا هئا، تنهن جو بدلو کين ضرور ڏيندا سون (۲۷). الله جي ويرين جي سزا اها (ٿي) باهه آهي، انهن لاءِ اتي هميشه جو گهر هوندو. انهيءَ ڪري سزا (هوندين) جو اسان جي نشانين جو انڪار ڪندا هئا (۲۸).

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرِنَا الَّذِينَ اضَلُّنَا مِنَ الْجِنِّ
 وَالْإِنْسِ نَجْعَلُهَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ الْأَسْفَلِينَ ﴿٢٩﴾
 إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ
 الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ
 تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾ نَحْنُ أَوْلَىٰ بِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ
 وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُى أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ ﴿٣١﴾ نُزُلًا مِّنْ
 غَفُورٍ رَّحِيمٍ ﴿٣٢﴾ وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ
 صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٣﴾ وَلَا تَسْتَوِ الْحَسَنَةُ وَ
 لَا السَّيِّئَةُ ادْفَعُ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ
 عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿٣٤﴾ وَمَا يُلْقُهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا
 يُلْقُهَا إِلَّا ذُو حِظٍّ عَظِيمٍ ﴿٣٥﴾ وَإِنَّمَا يَنزِعَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ
 فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٦﴾ وَمِنَ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ
 وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ
 الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾ فَإِنِ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ
 عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ ﴿٣٨﴾

۽ ڪافر چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! جن ۽ ماڻهن مان جن اسان کي گمراه ڪيو سي اسان کي ڏيکار ته کين پنهنجن پيرن جي هيٺان هن ڪري لتاڙيون ته ڀلي ته (سڀ کان) هيٺاهان هجن (۲۹). بيشڪ جن چيو ته اسان جو پالڻهار الله آهي، وري (ان ڳالهه تي) پڪا ٿي بيٺا تن تي (موت وقت رحمت جا) ملائڪ لهندا آهن (چوندا اٿن) ته (هاڻي) نه ڊڄو ۽ نڪي ڳڻتي ڪريو ۽ انهيءَ بهشت (جي خوشخبريءَ) سان خوش ٿيو، جنهن جو اوهان کي وعدو ڏنو ويندو هو (۳۰). اسين دنيا جي حياتيءَ ۾ اوهان جا دوست هئا سون ۽ آخرت ۾ به (اوهان جا دوست آهيون)، ۽ جيڪي اوهان جو جيءَ خواهش ڪندو سو اوهان لاءِ منجهس آهي ۽ جيڪي اوهين گهرندؤ سو (پڻ) اوهان لاءِ منجهس آهي (۳۱). (اها) مهماني بخشڻهار مهربان (الله) وٽان آهي (۳۲). ۽ انهيءَ کان وڌيڪ ڳالهه ۾ ڀلو ڪير آهي، جنهن الله ڏانهن سڏيو ۽ (پاڻ به) چڱو ڪم ڪيائين ۽ چيائين ته بيشڪ آءٌ مسلمانن مان آهيان؟ (۳۳). ۽ نيڪي ۽ بدي (پاڻ ۾) برابر نه آهن جا نيڪي ڏاڍي چڱي هجي، تنهن سان (مدائيءَ کي) تار، پوءِ اهو (ماڻهو) جو انهيءَ جي ۽ تنهنجي وچ ۾ دشمني آهي، سو جهٽ پٽ جهٽڪ دل گهريو دوست ٿي پوندو (۳۴). ۽ اها ڳالهه صابرن کان سواءِ ٻئي کي حاصل نه ٿيندي آهي ۽ نڪي وڏي نصيب واري کان سواءِ (ٻئي کي) اها حاصل ٿيندي آهي (۳۵). ۽ جيڪڏهن توکي شيطان جو (دل ۾ وير وٺڻ لاءِ) ڪو وسوسو چڱي ته الله جي پناهه گهر، بيشڪ اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۳۶). ۽ سندس (قدرت جي) نشانين مان رات ۽ ڏينهن ۽ سج ۽ چنڊ آهن. نڪي سج کي ۽ نڪي چنڊ کي سجدو ڪريو ۽ انهيءَ الله کي سجدو ڪريو جنهن انهن کي خلقيو، جيڪڏهن خاص سندس عبادت ڪندا آهيو (۳۷). پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن وڏائي ڪن ته (ڇا ٿيو؟) جيڪي تنهنجي پالڻهار وٽ آهن، سي رات ۽ ڏينهن سندس تسبيحون چوندا آهن ۽ اهي نه ٿڪبا آهن (۳۸).

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ
اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُجِي الْمَوْتِ إِنَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ٢٩ إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا
أَفَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ مَنْ يَأْتِي آمِنًا يَوْمَ الْقِيَمَةِ اعْمَلُوا مَا
شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ٣٠ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا
جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ٣١ لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ
وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ٣٢ مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا
قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ
إِلِيمٍ ٣٣ وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَجَبِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ
ءَا عَجَبِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ ٣٤
الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي إِذَانِهِمْ وَقُرْ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَئِكَ
يُنَادُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ٣٥ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ
فَاخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُضِيَ
بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ٣٦ مِنْ عَمَلٍ صَالِحًا
فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلِيَهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ٣٧

۽ سندس (قدرت جي) نشانين مان هيءُ (به) آهي جو زمين کي وسائڻ
 ڏسندو آهي، پوءِ جڏهن مٿس (مينهن جو) پاڻي وسايو سون (تڏهن) اِيامي
 پيئي ۽ سُجِي (اُپري) پيئي. بيشڪ جنهن انهيءَ (زمين) کي جياريو آهي،
 سو ضرور مٿن کي (به) جيارڻ وارو آهي. بيشڪ اهو سڀ ڪنهن شيءِ تي
 وسوارو آهي (۳۹). بيشڪ جيڪي اسان جي آيتن ۾ ڏنگائي (الحاد) ڪندا
 آهن، سي اسان کان ڳجهي نه آهن، ڇا جو جيڪو باهه ۾ وجهيو سو ڀلو آهي،
 يا جيڪو قيامت جي ڏينهن امن وارو ٿي ايندو؟ جيڪي وڻيو سو ڪريو،
 بيشڪ جيڪي ڪندا آهيو، سو اهو (الله) ڏسندڙ آهي (۴۰). بيشڪ جن
 قرآن جو (انهي وقت) انڪار ڪيو، جڏهن وڻن آيو (سي اسان کان ڳجهي
 نه آهن)، ۽ بيشڪ اهو (اهڙو وڏو) سڳورو ڪتاب آهي (۴۱). جو، نڪي
 ان جي اڳيان ۽ نڪي ان جي پويان ڪوڙ داخل ٿيندو آهي، حڪمت
 واري ساراهيل (الله جي پار) کان لاثل آهي (۴۲). (اي پيغمبر!) تو کي
 انهيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪجهه نه چئبو آهي، جيڪي توکان اڳ (ٻين)
 پيغمبرن کي چيو ويو هو. بيشڪ تنهنجو پالڻهار بخشش وارو (به) آهي ۽
 ڏکوئيندڙ سزا ڏيڻ وارو (به) آهي (۴۳). ۽ جيڪڏهن ان (ڪتاب) کي
 عجمي (يعني عربيءَ کان سواءِ ڌاري ٻوليءَ ۾) قرآن ڪريون ها ته ضرور
 (ڪافر) چون ها ته سندس آيتون ڇو نه کولي بيان ڪيون ويون آهن؟ ڇا
 (قرآن) عجمي (ٻوليءَ ۾) ۽ (ٻڌڻ وارا) عربيءَ (ٻوليءَ) وارا آهن (سو
 ڇو؟) (اي پيغمبر! ڪين) چئو ته، اهو مؤمنن لاءِ هدايت ۽ شفا آهي. ۽
 جيڪي نه مڃيندا آهن تن جي ڪنن ۾ گهٻرائي آهي ۽ اهو (قرآن) مٿن
 انڌائي آهي. (انهن وانگر آهن جو) جڻڪ ڏوراهين هنڌ کان سڏيا ويندا
 آهن (۴۴). ۽ بيشڪ موسيٰ کي ڪتاب ڏنو سون پوءِ منجهس اختلاف
 ڪيو ويو ۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار کان حڪم آڳاٽو نه ٿئي ها ته
 سندن وچ ۾ ضرور نيرو ڪيو وڃي ها ۽ بيشڪ اهي کانئس وڏي
 شڪ ۾ (پيل) آهن (۴۵). جيڪو چڱا ڪم ڪندو سو پاڻ لاءِ
 (ڪندو) ۽ جيڪو مڊا ڪم ڪندو تنهن تي (ئي ان جو نقصان) آهي ۽
 تنهنجو پالڻهار ٻانهن تي ظلم ڪرڻ وارو نه آهي (۴۶).

إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِنْ
 أَكْثَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ
 يُنَادِيهِمْ أَيْنَ شُرَكَائِيَ قَالُوا أَدْذِلْكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ ٢٦
 وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ وَظُنُّوا مَا لَهُمُ مِنَ
 نَجٍّ ٢٧ أَلَيْسَ لِلْإِنْسَانِ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ
 فَيُسْقُوتْ فَنُوْطُ ٢٨ وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ
 مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا إِلَىٰ وَمَا ظَنُّ السَّاعَةِ قَائِمَةً وَلَئِنْ
 رُجِعْتُ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْنَىٰ فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِينَ
 كَفَرُوا بِهَا عَمَلُهُمْ وَلَنُنْذِرُهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ٢٩ وَإِذَا
 أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأِجِنِبُهُ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ
 فَذُودُوا دُعَاءِ عَرِيضٍ ٣٠ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
 ثَمَرٌ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ٣١
 سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ
 أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ٣٢ أَلَا
 إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِّنْ لِّقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ ٣٣

قيامت (اچڻ) جي خبر الله (ئي) جي حوالي آهي ۽ سندس علم کان سواءِ نه
 ڪي ميوا پنهنجن ڳين (مکڙين) مان نڪرندا آهن ۽ نه ڪا مادي ڍڪي
 ٿيندي آهي ۽ نڪي چڻيندي آهي. ۽ ان ڏينهن (الله) کين سڏيندو ته منهنجا
 شريڪ (جي اوهين مقرر ڪندا هيؤ سي) ڪٿي آهن؟ چوندا ته توکي خبر
 ڏني سون ته اسان مان ڪو به (انهن جي) ثابت ڪرڻ وارو ڪونهي (۴۷).
 ۽ جن کي (هن کان) اڳ (دنيا ۾) پوڄيندا هئا سي کائڻ پلجي ويندا ۽
 پائيندا ته کين ڪو چوڻڪارو ڪونهي (۴۸). انسان چڱائيءَ جي سڏڻ
 (دعا گهرڻ) کان نه ٽڪبو آهي ۽ جيڪڏهن کيس (ڪا) مدائي پهچندي
 آهي ته پوءِ نااميد ٿي آسرو چنندو آهي (۴۹). ۽ جيڪڏهن کيس تڪليف
 پهچڻ کان پوءِ پاڻ وٽان ڪا پاڇهه چڪائيندا آهيون ته ضرور چوندا آهن ته
 هيءَ مون (ئي) لاءِ آهي ۽ نه تو پانيان ته قيامت قائم ٿيڻي آهي ۽
 جيڪڏهن (اءِ) پنهنجي پالڻهار ڏانهن (ڪٿي) موٽائيس ته بيشڪ مون لاءِ
 وٽس (به) ضرور چڱي حالت هوندي. پوءِ ڪافرن جيڪي ڪيو آهي،
 تنهن بابت کين ضرور خبردار ڪندا سون ۽ کين سخت عذاب ضرور
 چڪائيندا سون (۵۰). ۽ جڏهن انسان تي نعمت ڪندا آهيون، تڏهن منهن
 ڦيرائيندو آهي ۽ پنهنجو پاسو موڙيندو آهي ۽ جڏهن کيس (ڪا) تڪليف
 پهچندي آهي، تڏهن وڏيون ڊگهيون دعائون گهرندو آهي (۵۱). (اي
 پيغمبر! کين) چؤ ته اوهين ڏسو ته جيڪڏهن (قرآن) الله وٽان هجي وري
 سندس انڪار ڪريو ته جيڪو وڏي ضد ۾ پيل هجي تنهن کان وڌيڪ
 گمراه ڪير آهي؟ (۵۲). پنهنجيون نشانيون ملڪن ۾ ۽ سندن وجودن ۾
 کين سگهوئي ڏيکاريندا سون، تان جو کين پڌرو ٿيندو ته بيشڪ اهو (قرآن)
 سچو آهي، تنهنجو پالڻهار ڪافي نه آهي ڇا، جيڪو سڀڪنهن شيءِ
 تي حاضر آهي؟ (۵۳). خبردار! بيشڪ اهي پنهنجي پالڻهار جي ملڻ کان
 شڪ ۾ (پيل) آهن، خبردار! بيشڪ اهو هر ڪنهن شيءِ کي وڪوڙيندڙ
 آهي (۵۴).

سُورَةُ الشُّورَى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

حَمْدٌ ۝ عَسَىٰ ۚ كَذَٰلِكَ يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ ۚ

اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۖ وَهُوَ

الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ۝ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ

يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ ۗ أَلَا إِنَّ

اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۝ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ

حَفِظٌ عَلَيْهِمْ ۖ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ۝ وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا

إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ

الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ ۖ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ۝ وَلَوْ

شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً ۖ وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ

فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ ۖ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۝ أَمْ اتَّخَذُوا

مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۗ قَالَ اللَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ ۖ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ

إِلَى اللَّهِ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ۝

سورة شوري مكي آهي ۽ هن ۾ ٽيونجاھ
آيتون ۽ پنج رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حم (١). عسق (٢). غالب حڪمت وارو الله اهڙيءَ طرح تو ڏانهن وحي موڪلي ٿو ۽ انهن ڏانهن (ب) جيڪي توکان اڳ هئا (موڪليندو رهيو) (٣). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) سندس آهي ۽ اهو (سڀ کان) مٿاهون (۽) وڏو آهي (٤). (الله جي دهشت کان) آسمان پنهنجي مٿان کان ڦاٽي ٿي آهن ۽ ملائڪ پنهنجي پالڻهار جي ساراه سان گڏ پاڪائي واکاڻيندا آهن ۽ جيڪي زمين ۾ آهن، تن لاءِ بخشش گهرندا آهن. خبردار! بيشڪ الله ئي بخشڻهار مهربان آهي (٥). ۽ جن اُن کان سواءِ ٻيا دوست ورتا آهن، تن تي الله نگاه رکندڙ آهي ۽ تون مٿن ڪو ذميوار نه آهين (٦). ۽ اهڙيءَ طرح تو ڏانهن عربيءَ (ٻوليءَ) ۾ قرآن وحي ڪيو سون ته مڪي وارن ۽ سندس آس پاس وارن کي ڊيڄارين ۽ قيامت جو ڏينهن جنهن ۾ ڪو شڪ نه آهي، تنهن کان (پڻ) ڊيڄارين، هڪ ٽولي بهشت ۾ ۽ ٻي ٽولي دوزخ ۾ هوندي (٧). ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته انهن سڀني کي هڪ ٽولي ڪري ها، پر جنهن کي گهري تنهن کي پنهنجيءَ باجهه ۾ داخل ڪندو آهي ۽ ظالمن جو نڪي ڪو دوست ۽ نڪي ڪو مددگار آهي (٨). الله کان سواءِ ٻيا ڪارساز ڪري ڇو ورتا اٿن؟ پوءِ الله ئي ڪارساز آهي ۽ اهو ئي مٿن کي جياريندو آهي ۽ اهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (٩). ۽ جنهن (ڳالهه) بابت تڪرار ڪيو اٿو سو ڪجهه به هجي ته انهيءَ جو نبيرو الله ڏانهن (حوالي ڪيل) آهي، منهنجو پالڻهار اهو الله آهي، مٿس ڀروسو ڪيم ۽ ڏانهس موٽان ٿو (١٠).

فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
 مِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُكُمْ فِيهِ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ شَيْءٌ وَهُوَ
 السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ⑪ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ
 الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑫ شَرَعَ لَكُمْ
 مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا
 وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَ
 لَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ
 يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ⑬ وَمَا
 تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْيَا بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا
 كَلِمَةُ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَ
 إِنَّ الَّذِينَ أَوْرَثُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ⑭
 فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ
 وَقُلْ أَمَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ
 بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ لَا
 حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ⑮

آسمان ۽ زمين جو بڻائيندڙ آهي. اوهان جي جنس منجهان اوهان لاءِ زالون پيدا ڪيائين ۽ دورن (جي جنس) مان ڪيترائي قسم (بڻايائين)، انهيءَ طرح سان اوهان کي پکيڙي ٿو، ان جهڙي ڪا (به) شيءِ نه آهي ۽ اهو ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (۱۱). آسمانن ۽ زمين جون ڪنجيون وٽس ئي آهن، جنهن لاءِ گهري (تنهن لاءِ) روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ) گهري (تنهن لاءِ) تنگ ڪندو آهي، بيشڪ اهو هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۱۲). اوهان لاءِ اهو دين مقرر ڪيائين جنهن (جي قائم ڪرڻ) جو نوح کي حڪم ڪيو هئائين ۽ جيڪو توڏانهن (به) وحي ڪيو سين ۽ اهو جنهن (جي قائم ڪرڻ) جو ابراهيم ۽ موسيٰ ۽ عيسيٰ کي حڪم ڪيو سون ته دين کي قائم ڪريو ۽ منجهس ڌارو ڌار نه ٿيو. مشرڪن کي اها (ڳالهه) ڏکي لڳي، جنهن ڏانهن کين سڏيندو آھين. الله جنهن کي گهري (تنهن کي) پاڻ ڏانهن چوڻيندو آهي ۽ جيڪو (ڏانهن) ورندي آهي، تنهن کي پاڻ ڏانهن هدايت ڪندو آهي (۱۳). ۽ جو ساڙ پاڻ ۾ هون، تنهن جي ڪري پاڻ وٽ علم پهچڻ کان پوءِ ڌارو وار ٿيا ۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار کان مقرر مدت تائين (مهلت ڏيڻ جو) حڪم اڳي (جاري ٿيل) نه هجي ها ته ضرور سندن وچ ۾ (هاڻي ئي) فيصلو ڪجي ها ۽ بيشڪ جن کي انهن (پيغمبرن) کان پوءِ ڪتاب ڏنو ويو سي دين کان وڌي شڪ ۾ (پيل) آهن (۱۴). پوءِ (تون) انهيءَ (دين) ڏانهن سڏ، ۽ جيئن توکي حڪم ڪيو ويو آهي (تئين) پڪو ٿي بيه ۽ سندين سڏن جي تابعداري نه ڪر ۽ چؤ ته جيڪو به ڪتاب الله لاڻو تنهن کي مڃيم ۽ مون کي حڪم ٿيل آهي ته اوهان جي وچ ۾ انصاف ڪريان، الله اسان جو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي، اسان لاءِ اسانجا عمل ۽ اوهان لاءِ اوهان جا عمل آهن، اسان جي ۽ اوهان جي وچ ۾ ڪو تڪرار ڪونهي، الله اسان (سڀني) کي پاڻ ۾ (قيامت ڏينهن) گڏ ڪندو ۽ ڏانهس موٽڻ آهي (۱۵).

وَالَّذِينَ يُجَاجُونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتَجِيبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ
دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ^(١٧)
اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ
لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ^(١٨) يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ
الْآنَ الَّذِينَ يُبَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ^(١٩)
اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ^(٢٠)
مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ
كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ
مِنْ نَصِيبٍ^(٢١) أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ أَشْرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ
مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ
وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ^(٢٢) تَرَى الظَّالِمِينَ
مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَةٍ أَلْبَنَى لَهُمْ مَا
يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ^(٢٣)

۽ الله (جي دين) بابت سندس فرمان قبول ڪرڻ کان پوءِ جيڪي جهڳڙو ڪندا آهن، تن جي حجت سندن پالڻهار وٽ ڪوڙي ٿيڻ واري آهي ۽ مٿن (الله جو) ڏمر آهي ۽ انهن لاءِ سخت عذاب آهي (۱۶). الله اهو آهي جنهن سچو ڪتاب ۽ (انصاف جي) ترازِي لاڻي. ۽ توکي ڪهڙيءَ ڳالهه ڄاڻايو ته متان قيامت ويجهي هجي (۱۷). جيڪي قيامت کي نه مڃيندا آهن، سي ان کي تڪڙو گهرندا آهن. ۽ جن ايمان آندو آهي سي ان کان ڊڄندا آهن ۽ ڄاڻندا آهن ته بيشڪ اها سچ (اچڻي) آهي. خبردار! بيشڪ جيڪي قيامت بابت جهڳڙو ڪندا آهن، سي بيشڪ وڏيءَ گمراهيءَ ۾ آهن (۱۸). الله پنهنجن ٻانهن تي مهربان آهي، جنهن کي گهري (تنهن کي) روزي ڏيندو آهي ۽ اهو سگهارو غالب آهي (۱۹). جيڪو آخرت جي پوک گهرندو آهي، تنهن لاءِ سندس پوک ۾ واڌارو ڪندا آهيون ۽ جيڪو دنيا جي پوک جو ارادو ڪندو آهي، تنهن کي ڪجهه منجهانئس ڏيندا آهيون ۽ آخرت ۾ ان جو ڪوبه حصو نه آهي (۲۰). انهن (يعني ڪافرن) جا ڪي اهڙا شريڪ آهن ڇا جن انهن لاءِ دين مان (اهو) نئون رستو بڻايو آهي، جنهن جو الله حڪم نه ڏنو آهي؟ ۽ جيڪڏهن فيصلو ڪرڻ جو وعدو (ٿيل) نه هجي ها ته ضرور (هاڻي ئي) سندن وچ ۾ نيرو ڪجي ها ۽ بيشڪ ظالمن لاءِ ئي ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۲۱). (اي پيغمبر!) ظالمن جيڪي ڪمايو آهي، تنهن (جي عذاب) سڀيان کين ڊڄندڙ ڏسندين ۽ اهو (عذاب) کين پهچندڙ آهي ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي بهشتن جي باغن ۾ هوندا، جيڪي گهرندا سو سندن پالڻهار وٽ انهن لاءِ (موجود) آهي. اهو ئي وڏو فضل آهي (۲۲).

ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهَ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَقْتَرِفْ
 حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ٢٣) أَمْ يَقُولُونَ
 افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِن يَشِئَ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَى قَلْبِكَ وَيَمْحُ
 اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ٢٤)
 وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ
 وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ٢٥) وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 وَيَزِيدُهُم مِّن فَضْلِهِ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ٢٦) وَلَوْ
 بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِن يُنْزِلُ بِقَدَرِ
 مَا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ٢٧) وَهُوَ الَّذِي يُنْزِلُ الْغَيْثَ
 مِّن بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ٢٨) وَ
 مِّن آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا مِن دَابَّةٍ
 وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ٢٩) وَمَا أَصَابَكُمْ مِّن مُّصِيبَةٍ فَمَا
 كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ٣٠) وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ
 فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ٣١)

اهو (ثواب) اهو آهي، جنهن جي الله پنهنجن انهن ٻانهن کي خوشخبري ڏيندو آهي، جن ايمان آندو آهي ۽ چڱا ڪم ڪيا آهن، (اي پيغمبر! کين) چو ته آءُ اوهان کان ان (پيغام پهچائڻ) تي ڪو اجورو نه ٿو گهران، پر (جڳائي ته) مائٽن (جي وچ) ۾ محبت (ارکو) ۽ جيڪو نيڪي ڪمائيندو، تنهن لاءِ ان نيڪيءَ ۾ خوبي وڌائينداسون. بيشڪ الله بخشهار قدر دان آهي (۲۳). چوندا آهن ڇا ته (پيغمبر پاڻ) الله تي ڪوڙ ٺاهيو آهي؟ پوءِ جيڪڏهن الله گهري ته تنهنجيءَ دل تي مهر هڻي. الله باطل کي مٽائيندو آهي ۽ پنهنجن سخن سان سچي دين کي ثابت ڪندو آهي، بيشڪ اهو سينن وارو (گجھ) ڄاڻندڙ آهي (۲۴). ۽ اهو آهي جو پنهنجن ٻانهن جي توبه قبول ڪندو آهي ۽ گناهن کان معافي ڏيندو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو سو ڄاڻندو آهي (۲۵). ۽ جن ايمان آندو آهي ۽ چڱا ڪم ڪيا آهن، تن جي دعا قبول ڪندو آهي ۽ پنهنجي فضل سان کين وڌيڪ (به) ڏيندو آهي ۽ ڪافرن لاءِ ئي سخت سزا آهي (۲۶). ۽ جيڪڏهن الله پنهنجن ٻانهن جي روزي ڪشادي ڪري ها ته ملڪ ۾ ضرور بگيڙ وجهن ها پر جيترو (پاڻ) گهرندو آهي، (اوترو) نازل ڪندو آهي، ڇو ته اهو پنهنجن ٻانهن کي ڄاڻندڙ ڏسندڙ آهي (۲۷). ۽ (الله) اهو آهي جو (ماڻهن جي) نااميد ٿيڻ کان پوءِ مينهن هيٺ موڪليندو آهي ۽ پنهنجي رحمت پکيڙندو آهي ۽ اهو (ئي) ڪارساز ساراهيل آهي (۲۸). ۽ آسمانن ۽ زمين جو بڻائڻ ۽ جيڪي سندن وچ ۾ چرندڙ پکيڙيائين تن جو (بڻائڻ) سنديس نشانين مان آهي ۽ اهو جڏهن گهرندو (تڏهن) سندن گڏ ڪرڻ تي وسارو آهي (۲۹). ۽ جيڪا به تڪليف اوهان کي پهچندي آهي، سا اوهان جي هٿن جي ڪمائيءَ سببان آهي ۽ گهڻن (گناهن) کان (الله) تارو ڪندو آهي (۳۰). ۽ اوهين زمين ۾ (پڄي) عاجز ڪرڻ وارا نه آهيو ۽ الله کان سواءِ اوهان جو نه ڪو ڪارساز ۽ نه ڪو مددگار آهي (۳۱).

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ٢٢ إِنَّ يَشَاءُ يُسَكِّنَ الرِّيحَ
فَيُظِلُّنَ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرِهِ ٢٣ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ
شَكُورٍ ٢٤ أَوْ يُوقِفُهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ٢٥ وَيَعْلَمُ
الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مَّخِصٍ ٢٦ فَمَا أُوتِيتُمْ
مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَّاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى
لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ٢٧ وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ
كِبِيرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ٢٨
وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ
بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ٢٩ وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ
الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ٣٠ وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا
فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ٣١
وَلَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ
سَبِيلٍ ٣٢ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَ
يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ٣٣ وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ٣٤

۽ سندس نشانين مان سمنڊ ۾ جبلن وانگر جهاز (۽ پيرا هلندا) آهن (۳۲). جيڪڏهن (الله) گهري ته واءُ کي روڪي، پوءِ پيرا سمنڊ جي پٺيءَ تي (هلڻ کان) بيهي رهن، بيشڪ ان ۾ سڀڪنهن صبر ڪندڙ شڪر ڪندڙ لاءِ نشانين آهن (۳۳). يا (جيڪڏهن گهري ته) سندن ڪئي سببان پيرين کي (پوڙي) ناس ڪري (ته به وسارو آهي) ۽ گهڻن (گناهن) کان تارو (به) ڪندو آهي (۳۴). ۽ (ته) جيڪي اسان جي آيتن بابت جهڳڙو ڪندا آهن، سي ڄاڻن ته انهن لاءِ ڪو چوٽڪارو نه آهي (۳۵). پوءِ جيڪي اوهان کي ڏٺو ويو آهي، سو ڪجهه به هجي ته اهو دنيوي حياتيءَ جو (ٿورو) سامان آهي ۽ جيڪي الله وٽ آهي سو ڀلو ۽ هميشه رهڻ وارو انهن لاءِ آهي، جن ايمان آندو آهي ۽ پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪندا آهن (۳۶). ۽ (انهن لاءِ به) جيڪي وڏن گناهن ۽ بي حياتين کان پاڻ پليندا آهن ۽ جڏهن ڪاوڙيا آهن (تڏهن) آهي بخشيندا آهن (۳۷). ۽ جن پنهنجي پالڻهار جو حڪم مڃيو ۽ نماز پڙهي ۽ سندن ڪم پاڻ ۾ صلاح سان هوندو آهي ۽ جيڪي کين رزق ڏنو سون، تنهن مان خرچيندا آهن (۳۸). ۽ آهي (اهڙا آهن) جو جڏهن کين ڪو ظلم پهچي (تڏهن مظلوم جو مناسب) بدلو وٺندا آهن (۳۹). ۽ برائيءَ جو بدلو اهڙي برائي آهي. پوءِ جيڪو معاف ڪري ۽ صلح ڪري تنهن جو اجر الله تي آهي، بيشڪ الله ظالمن کي دوست نه رکندو آهي (۴۰). ۽ بيشڪ جيڪي پنهنجي ايدائجن کان پوءِ وڃن تن تي ڪا (ڏوراپي جي) واٽ ڪانهي (۴۱). (ڏوراپي جي) واٽ رڳو انهن تي آهي، جيڪي ماڻهن کي ايدائيندا آهن ۽ ملڪ ۾ ناحق فساد وجهندا آهن، انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۴۲). ۽ البت جيڪو صبر ڪري ۽ بخشي (ته) بيشڪ اهو (گڻ) همت جي ڪمن مان آهي (۴۳).

وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِّنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ
لَمَّارًا بِالْعَذَابِ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّنْ سَبِيلٍ ۖ وَتَرَاهُمْ
يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَشِيعَتِينَ مِنَ الدُّلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ
وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَبِيرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِلَّا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ ۖ وَمَا كَانَ لَهُمْ
مِّنْ أَوْلِيَاءٍ يَنْصُرُونَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ
مِنْ سَبِيلٍ ۖ ۞ اسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِّنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ
مِنَ اللَّهِ ۖ مَا لَكُمْ مِّنْ مَّلْجَأٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ مِّنْ نَّكِيرٍ ۖ ۞ فَإِنْ أَعْرَضُوا
فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا ۖ إِنَّ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغُ ۖ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا
الْإِنْسَانَ مِتَارِحَةً فَرِحَ بِهَا ۖ وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ
أَيْدِيَهُمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ ۖ ۞ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ
يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يُهَبِّ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَآثًا وَيُهَبِّ لِمَنْ يَشَاءُ الذَّكَوْرَ ۖ ۞
أَوْ يَزْوَجُهُمْ ذُكْرًا وَإِنَآثًا وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا ۖ إِنَّهُ عَلِيمٌ
قَدِيرٌ ۖ ۞ وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَآئِ
حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ ۖ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ ۖ ۞

۽ جنهن کي الله گمراه ڪري تنهن جو ان کان پوءِ ڪو پرجهلو ڪونهي ۽
 (تون) ظالمن کي ڏسندين ته جڏهن (اهي) سزا ڏسندا (تڏهن) چوندا ته
 (هاڻي دنيا ۾) ورڻ جي ڪا واھ آهي ڇا؟ (۴۴). ۽ کين ڏسندين جو
 دوزخ جي آڏو ڪن. خواريءَ کان جهڪا ٿيل هوندا ڏٺي ۽ اک سان پيا
 نهاريندا. ۽ مؤمن چوندا ته بيشڪ توتي وارا آهي آهن جن پاڻ کي ۽
 پنهنجن گهر وارن کي قيامت جي ڏينهن نقصان لاءِ خبردار! بيشڪ ظالم
 هميشه جي عذاب ۾ هوندا (۴۵). ۽ الله کان سواءِ انهن جا ڪي پرجهلا
 نه هوندا جي کين مدد ڏين ۽ جنهن کي الله گمراه ڪري تنهن لاءِ ڪا واھ
 نه آهي (۴۶). پنهنجي پالڻهار جو حڪم ان ڏينهن (جي اچڻ) کان اڳ
 قبول ڪريو، جنهن کي الله (جي پار) کان ٽرڻو نه آهي، ان ڏينهن نڪا
 اوهان کي واھ آهي ۽ نڪا اوهان لاءِ اوپري ٿي (لڪڻ جي جاءِ)
 آهي (۴۷). پوءِ جيڪڏهن (اهي) منهن موڙين ته توکي مٿن نگهبان ڪري
 نه موڪليو اٿون، تو تي پيغام پهچائڻ کان سواءِ (پيو) ڪجهه لازم نه آهي
 ۽ بيشڪ اسين جڏهن انسان کي پاڻ وٽان رحمت (جو مزو) چڪائيندا
 آهيون (تڏهن) ان سان خوش ٿيندو آهي ۽ جيڪڏهن ڪا تڪليف سندن
 هٿن جي آڳ ڪئي سببان کين پهچندي آهي ته بيشڪ ماڻهو بي شڪر
 (ٿيندو) آهي (۴۸). آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي خاص الله جي آهي،
 جيڪي گهري (سو) خلقيندو آهي. جنهن کي وٽس (تنهن کي) ڏيرون
 بخشيندو آهي ۽ جنهن کي وٽس (تنهن کي) پٽ بخشيندو آهي (۴۹). يا
 کين پٽ ۽ ڏيرون گڏ ڏيندو آهي ۽ جنهن کي وٽس (تنهن کي) سنڌ
 ڪندو آهي، بيشڪ اهو ڄاڻندڙ و سوارو آهي (۵۰). ۽ ڪنهن ماڻهوءَ لاءِ
 ٿيڻو ئي نه آهي ته الله ساڻس ڳالهائي، سواءِ هن جي ته اشاري سان يا پردي
 جي پويان يا ڪنهن قاصد موڪلڻ سان (ڳالهائي). پوءِ جيڪي الله
 گهريو، سو سندس حڪم سان پهچائي ڏئي. بيشڪ اهو (سڀ کان)
 مٿاهون حڪمت وارو آهي (۵۱).

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ
وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا
وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ٥٢ صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا
فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ الْآِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ٥٣

سُورَةُ الرَّخْرِفِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٥

حَمْدٌ ١ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ٢ إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ ٣ وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلٌّ حَكِيمٌ ٤ أَفَنَضْرِبُ
عَنكَ الذِّكْرَ صَفْحًا أَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ ٥ وَكَمْ أَرْسَلْنَا
مِّن نَّبِيِّ فِي الْأَوَّلِينَ ٦ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ٧ فَاهْلِكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضَىٰ مَثَلُ
الْأَوَّلِينَ ٨ وَلَيْنَ سَأَلْتَهُم مِّنْ خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لِيَقُولُنَّ
خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ٩ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَ
جَعَلَ لَكُم فِيهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ١٠ وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً يُقْدِرُ فَنُشْرِنَا بِهِ بَدَدَةً مَّيِّتًا كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ١١

۽ اهڙيءَ طرح اسان پنهنجي ڪلام سان تو ڏانهن قرآن وحي ڪيو (اڳ) تون نه ڄاڻندو هئين ته ڪتاب ڇا آهي؟ ۽ نڪي (ڄاڻندو هئين ته) ايمان (ڇا آهي)؟ پر قرآن کي نور ڪيو اٿئون، پنهنجن پانهن مان جنهن کي گهرون (تنهن کي) ان سان سڌو رستو ڏيکاريندا آهيون ۽ بيشڪ تون سڌي رستي ڏانهن هدايت ڪندو آهين (٥٢). (يعني) انهيءَ الله جو رستو جو جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين آهي سو سندس آهي، خبردار الله ڏانهن (ئي سڀ) ڪم وري ويندا آهن (٥٣).

سورة زخرف مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺاٺون
آيتون ۽ ست رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حمر (١). (هن) پڌري ڪتاب جو قسم آهي (٢). ته بيشڪ اسان هن (ڪتاب) کي عربيءَ (هوليءَ ۾) قرآن ڪيو آهي ته من اوهين سمجهو (٣). ۽ بيشڪ اهو (ڪتاب) لوح محفوظ ۾ اسان وٽ (الڪيل) آهي، بيشڪ (اهو ڪتاب) وڏي مرتبي وارو حڪمت وارو آهي (٤). اوهان کان نصيحت ڪي هن ڪري منهن موڙي جهليندا سون ڇا ته اوهين حد کان لنگهيل قوم آهيو؟ (٥). ۽ اڳين (قومن) ۾ گهڻائي پيغمبر موڪليا سون (٦). ۽ وٽن ڪوبه پيغمبر نه ٿي آيو، جو ساڻس ٺٺوليون نه ٿي ڪيائون (٧). پوءِ انهن (قريشن) کان سگهه ۾ تمام ڏاڍن (عاد ۽ ثمود) کي (جو کائڻ بلڪل سگهه هئا) ناس ڪيو سون ۽ اڳين جي حالت (اڳئين بيان ۾) گذري چڪي آهي (٨). ۽ جيڪڏهن (تون) کائڻ پيئڻ ته آسمانن ۽ زمين کي ڪنهن بڻايو ته ضرور چوندا ته انهن کي زبردست ڄاڻندڙ (الله) بڻايو آهي (٩). (انهيءَ الله) جنهن اوهان لاءِ زمين کي وڇاڻو بڻايو ۽ اوهان لاءِ منجهس رستا بڻايا ته من اوهين سڌو رستو لهو (١٠). ۽ (انهيءَ الله) جنهن آسمان مان اندازي سان پاڻي وسايو، پوءِ ان (پاڻيءَ) سان ويران شهر کي آباد ڪيو سون، اهڙيءَ طرح اوهان کي (قبرن مان) ڪڍيو (١١).

وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامِ
 مَا تَرْكَبُونَ ﴿١٢﴾ لِتَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا
 اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا
 لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾ وَجَعَلُوا آلَهُ مِنْ
 عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ أَمْ اتَّخَذَ مِنَّا يَخْلُقُ
 بَنَاتٍ وَأَصْفَكُمْ بِالْبَنِينَ ﴿١٦﴾ وَإِذَا ابْتِشَرَّ أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ
 لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿١٧﴾ أَوْ مِنْ يُنَشِّؤُا
 فِي الْحَلِيَّةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ﴿١٨﴾ وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ
 الَّذِينَ هُمْ عِبْدُ الرَّحْمَنِ إِنَاثًا أَشْهَادًا وَخَلَقَهُمْ سَكَنًا
 شَهَادَتُهُمْ وَيَسْأَلُونَ ﴿١٩﴾ وَقَالُوا الْوَسْءُ الرَّحْمَنِ مَا عِبَادُهُمْ
 مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْ آتَيْنَاهُمُ
 كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ ﴿٢١﴾ بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا
 آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ﴿٢٢﴾ وَكَذَلِكَ مَا
 أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا
 إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ﴿٢٣﴾

۽ (أنهي الله) جنهن هر قسم جا جوڙا بڻايا ۽ اوهان لاءِ پيڙيون ۽ اهي جانور بڻايائين جن تي (اوهين) چڙهو (۱۲). ته انهن جي پٺن تي سڌا ٿي ويهو وري جڏهن مٿن سنوان ٿي ويهو (تڏهن) پنهنجي پالڻهار جي نعمت ياد ڪيو ۽ چئو ته اهو (الله) پاڪ آهي، جنهن هيءُ اسان کي نوائي ڏنو ۽ (اسين) ان کي (ڪڏهن) نوائڻ وارا نه هئاسون (۱۳). ۽ بيشڪ اسين پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ وارا آهيون (۱۴). ۽ الله لاءِ سندس ٻانهن مان اولاد مقرر ڪيائون. بيشڪ انسان پڌرو بي شڪر آهي (۱۵). (الله) پنهنجي مخلوقات مان (پاڻ لاءِ) ڌيرون اختيار ڪيون ڇا ۽ اوهان کي پتن سان چونڊيو اٿس (ڇا؟) (۱۶). ۽ جڏهن منجهائن ڪنهن کي انهيءَ شيءِ (يعني ڌيءُ جي ڄمڻ) جي خبر ڏجي جيڪا ٻاجهاري (الله) لاءِ مثال بيان ڪئي اٿس، (تڏهن) سندس منهن ڪارائجي ويندو آهي ۽ اهو ڏک ڀريو هوندو آهي (۱۷). جيڪو ڳهن ۾ پالجي ٿو ۽ لڙائيءَ ۾ پڌرو نه ٿو ٿئي، اهڙي کي (الله) سان ڌيءُ جي نسبت ڏين ٿا (ڇا؟) (۱۸). ۽ انهن ملائڪن کي (الله) جيون) ڌيرون مقرر ڪيون اٿن جي (پاڻ) الله جا ٻانهن آهن (اهي) سندن پيدا ٿيڻ وقت حاضر هئا ڇا؟ سندن (اها) شاهدي سگهو لکبي ۽ (هو قيامت ۾) پڇيا ويندا (۱۹). ۽ چوندا آهن ته جيڪڏهن ٻاجهارو (الله) گهري ها ته انهن (ملائڪن) جي عبادت نه ڪريون ها! ڪين هن (ڳالهه) جي ڪا ڄاڻ نه آهي، اهي رڳو اٽڪل هڻندا آهن (۲۰). ڪين هن (قرآن) کان اڳ ڪو ڪتاب ڏنو اٿئون ڇا، جو انهن ان کي چئڻي ورتو آهي؟ (۲۱). (نه!) بلڪ چوندا آهن ته بيشڪ اسان پنهنجن ابن ڏاڏن کي هڪ طريقي تي ڏٺو ۽ بيشڪ اسين سندن پيرن تي سڌو هلڻ وارا آهيون (۲۲). ۽ اهڙيءَ طرح اڳ تو کان ڪنهن ڳوٺ ۾ ڪو ڊيچاريندڙ نه موڪليوسون، پر ان جي عياشين (ماڻهن) چيو ته اسان پنهنجا پيءُ ڏاڏا هڪ طريقي تي ڏٺا ۽ بيشڪ اسين انهن جي (ئي) پيرن تي پيروي ڪندڙ آهيون (۲۳).

قُلْ أَوْحَيْتُكُمْ بِأَهْدَىٰ مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءُكُمْ قَالُوا إِنَّا
 بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٢٣﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَنْزَلْنَا كَيْفَ كَانَ
 عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٤﴾ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي
 بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٢٥﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٢٦﴾ وَ
 جَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٧﴾ بَلْ مَتَّعْتُ
 هَؤُلَاءَ وَآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿٢٨﴾ وَلَمَّا
 جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَإِنَّا بِهِ كَافِرُونَ ﴿٢٩﴾ وَقَالُوا لَوْلَا
 نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ ﴿٣٠﴾ أَهُمُ
 يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَتَّخِذَ بَعْضُهُم
 بَعْضًا سَخِرِيًّا وَرَحِمَتْ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٣١﴾ وَلَوْلَا أَن
 يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَن يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ
 لِيُؤْتِيَهُمْ سُقُفًا مِّنْ فِضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ ﴿٣٢﴾ وَلِيُؤْتِيَهُمْ
 أَبْوَابًا وَسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَكَبَّرُونَ ﴿٣٣﴾ وَزُخْرَفًا وَإِنَّ كُلَّ ذَلِكَ لَمَّا
 مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٤﴾

(پيغمبر! کين) چيو ته، (پنهجن ابن ڏاڏن جي پيروي ڪندؤ) ڇا؟ جيتوڻيڪ اوهان وٽ آهو (دين) آندو اٿم، جنهن (دين) تي اوهان پنهنجن پين ڏاڏن کي ڏٺو، تنهن کان وڌيڪ سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهي. چيائون ته جنهن شيءِ سان اوهان کي موڪليو ويو آهي تنهن جا اسين منڪر آهيون (۲۴). پوءِ کائن بدلو ورتو سون، پوءِ ڏس تون ڪورن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي! (۲۵). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم پنهنجي پيءُ ۽ پنهنجي قوم کي چيو ته جنهن شيءِ کي (اوهين) پوڄيندا آهيو، تنهن کان بيشڪ آءٌ بيزار آهيان (۲۶). پر جنهن مون کي پيدا ڪيو سو بيشڪ مون کي سگهوڻي هدايت ڪندو (۲۷). ۽ الله سندس اولاد ۾ اها (توحيد جي ڪلمي جي) ڳالهه هميشه رهائي ته من آهي (ڪافر) موئن (۲۸). بلڪ اسان انهن ۽ سندن ابن ڏاڏن کي آسائشو ڪيو تان جو وٽن سڄو دين ۽ پٿرو پيغمبر (محمد ﷺ) آيو (۲۹). ۽ جنهن مهل سڄو دين وٽن آيو (تنهن مهل) چيائون ته هيءُ جادو آهي ۽ بيشڪ اسين ان جا منڪر آهيون (۳۰). ۽ چيائون ته (هنن) ٻن ڳوٺن (مڪي ۽ طائف) وارن مان ڪنهن وڏي ماڻهوءَ تي هيءُ قرآن چو نه نازل ڪيو ويو؟ (۳۱). اهي تنهنجي پالڻهار جي رحمت وراهيندا آهن ڇا؟ دنيا جي حياتيءَ ۾ سندن روزي سندن وچ ۾ اسان ٿي ورهائي آهي ۽ انهن مان هڪڙن کي ٻين کان وڏي مرتبي وارو ڪيو سون ته جيئن هڪڙا ٻين کي خدمتگار ڪري وٺن ۽ جيڪو (دنيا جو مال) گڏ ڪندا آهن، تنهن کان تنهنجي پالڻهار جي رحمت پلي آهي (۳۲). ۽ جيڪڏهن ائين نه هجي ها ته (متان) ماڻهو هڪ ٽولي (ڪفر جي) ٿي وڃن ته جيڪي باجهاري (الله) جو انڪار ڪندا آهن، تن لاءِ سندن گهرن جون چٽيون ۽ ڏاڪڻيون جن تي چڙهن سي چاندي جون ڪريون ها (۳۳). ۽ سندن گهرن جا دروازا ۽ پلنگ جن تي ٽيڪ ڏيئي ويهن (سي به چانديءَ جا ڪريون ها) (۳۴). ۽ (ٻيا) سون (جا به ڪريون ها). ۽ اهو سڀ ڪجهه رڳو دنيا جي حياتيءَ جو (ٿورو مال) متاع آهي ۽ تنهنجي پالڻهار وٽ آخرت پرهيزگارن لاءِ آهي (۳۵).

وَمَنْ يُعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِيضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾

وَأَنَّهُمْ لَيَصَدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَلَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بَعْدَ الْبَشْرِ قَيْنٌ

فَبِئْسَ الْقَرِينُ ﴿٣٨﴾ وَلَنْ يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ

مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾ أَفَأَنْتَ تُسَبِّحُ الضُّمَمِ أَوْ تَهْدِي الْعُمْى وَمَنْ كَانَ

فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٠﴾ فَمَا نَذَرْنَا لَكَ مِنَّا مِثْلَهُمْ مُنْتَقِبُونَ ﴿٤١﴾

أَوْنَرِيكَ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُونَ ﴿٤٢﴾ فَاسْتَمْسِكْ

بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾ وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ

لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ ﴿٤٤﴾ وَسْأَلُ مَنْ أَرْسَلْنَا

مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهًا

يُعْبَدُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ

فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٦﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذْ هُمْ

مِنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٧﴾ وَمَا نُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا وَ

أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾ وَقَالُوا يَا أَيُّهَا

السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ إِنَّنَا لَمُهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾

۽ جيڪو باجهاري (الله) جي ياد ڪرڻ کان غافل ٿيندو آهي، تنهن لاءِ هڪ شيطان مقرر ڪندا آهيون، جو اهو ان جو سنگتي هوندو آهي (۳۶).
۽ بيشڪ آهي (شيطان) انهن کي (سڌيءَ) واٽ کان جهليندا آهن ۽ (ماڻهو پاڻ) پائيندا آهن ته اهي هدايت وارا آهن (۳۷). تان جو جڏهن اسان وٽ ايندو (تڏهن پنهنجي سنگتيءَ شيطان کي) چوندو ته هتي افسوس! (جيڪر) منهنجي ۽ تنهنجي وچ ۾ اوڀر اولهه جيتري ڏورائي هجي ها جو (تنهنجي) سنگت بچڙي آهي (۳۸). ۽ (چوندا سون ته) چونڪ ظلم ڪيو اٿو (تنهن ڪري) اڄ اوهان کي (اها ڳالهه) اصل فائدو نه ڏيندي ته اوهين (۽ شيطان منهنجي) عذاب منجهه پاڻ ۾ پائيوار هجو (۳۹). (اي پيغمبر!) تون ٻوڙن کي ٻڌائي ٿو سگهين ڇا؟ يا انڌن کي ۽ اهو جيڪو پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهي، تنهن کي هدايت ڪري سگهين ٿو ڇا؟ (۴۰). پوءِ جيڪڏهن توکي (هن جهان مان) نيون ته بيشڪ اسين (اتي ئي) کائڻ بدلو وٺڻ وارا آهيون (۴۱). يا جيڪو کين انجام ڏنو اٿون سو توکي ڏيکاريون ته به بيشڪ اسين مٿن وسارا آهيون (۴۲). تنهن ڪري جيڪي تو ڏانهن وحي ڪيو ويو، تنهن کي تون چنبري وٺ، بيشڪ تون سڌيءَ واٽ تي آهين (۴۳). ۽ بيشڪ اهو (قرآن) تو لاءِ ۽ تنهنجيءَ قوم لاءِ نصيحت آهي ۽ (اوهين) سگهوئي پڇيا ويندو (۴۴). ۽ پنهنجن پيغمبرن مان جيڪي توکان اڳ موڪليا هئا سون تن جو (احوال) پڇ ته باجهاري (الله) کان سواءِ (ڪي) ٻيا معبود بڻايا هئا سون ڇا جن جي پوڄا ڪئي وڃي؟ (۴۵). ۽ بيشڪ موسيٰ کي پنهنجين نشانين سان فرعون ۽ سندس سردارن ڏانهن موڪليو سون، پوءِ چيائين ته بيشڪ آءٌ جهانن جي پالڻهار جو موڪليل آهيان (۴۶). پوءِ جنهن مهل وٽن اسان جي نشانين سان آيو (تنهن مهل) اوچتو آهي انهن (معجزن) کان کلندا رهيا (۴۷). ۽ ڪابه نشاني کين نه ٿي ڏيکاري سون پر اها (نشاني) ان جي اڳين کان تمام وڏي هئي ۽ کين عذاب سان پڪڙيو سون ته من آهي (ڪفر کان) موٽن (۴۸). ۽ چيائون ته اي جادوگر! پنهنجي پالڻهار کان اسان لاءِ انهيءَ (وسيلي) سان دعا گهر، جنهن جو تون سان انجام ڪيو اٿس، ته بيشڪ اسين هدايت وارا ٿيندا سون (۴۹).

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ ﴿٥٠﴾ وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ
 فِي قَوْمِهِ قَالَ يُقَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ
 تَجْرِي مِنْ تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾ أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ
 مَهِينٌ ۚ وَلَا يَكَادُ يَبِينُ ﴿٥٢﴾ فَلَوْلَا أُلْقِيَ عَلَيْهِ أَسْوِرَةٌ مِّنْ ذَهَبٍ
 أَوْ جَاءَ مَعَهُ الْمَلِكَةُ مُقْتَرِنِينَ ﴿٥٣﴾ فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ
 إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَسِيقِينَ ﴿٥٤﴾ فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ
 أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾ فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾ وَلَمَّا ضُرِبَ
 ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٥٧﴾ وَقَالُوا هَذَا خَيْرُ
 أَمْرٍ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾ إِنْ هُوَ
 إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٥٩﴾ وَلَوْ
 نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُقُونَ ﴿٦٠﴾ وَإِنَّهُ لَعِلْمٌ
 لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمُوتُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُونِ ۖ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾
 وَلَا يَصُدُّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٦٢﴾ وَ
 لَمَّا جَاءَ عِيسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ
 لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلَفُونَ فِيهِ ۖ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۖ ﴿٦٣﴾

پوءِ جنهن مهل کائن عذاب لاٿو سون (تنهن مهل) اُهي اُتي ئي (قول) پيچيندا رهيا (٥٠). ۽ فرعون پنهنجيءَ قوم ۾ پڙهو ڏٺو، چيائين ته اي منهنجي قوم! مصر جي بادشاهي منهنجي نه آهي ڇا؟ ۽ هي نهرون منهنجي (ماڙين جي) هيٺان (نه) وهنديون آهن ڇا؟ اوهين نه ڏسندا آهيو ڇا؟ (٥١). (نه!) بلڪ آءُ هن (موسيٰ) کان ڀلو آهيان، جيڪو خسيس آهي ۽ چٽو ڳالهائي به نٿو سگهي (٥٢). پوءِ مٿس سون جا ڪنگڙ چو نه لاٿا ويا يا ساڻس گڏ ٿي ملائڪ ڇو نه آيا؟ (٥٣). پوءِ پنهنجيءَ قوم کي بيوقوف بڻايائين، (تنهن ڪري) فرمانبرداري ڪيائونس، بيشڪ اُهي بي دين قوم هئا (٥٤). پوءِ جڏهن اسان کي ڪاوڙايائون (تڏهن) کائن وڃي ورتو سون، پوءِ انهن سڀني کي ٻوڙيو سون (٥٥). پوءِ کين (ڪافرن جو) اڳواڻ ۽ پوين لاءِ آکاڻي ڪيو سون (٥٦). ۽ جڏهن مريم جي پٽ جو قصو بيان ڪيو ويو (تڏهن) امالڪ اُن (قصي) کان تنهنجي قوم لڙ مچائيندي آهي (٥٧). ۽ (اهي) چوندا آهن ته اسان جا معبود ڀلا آهن يا اهو (عيسيٰ)؟ اهو مثال تو سان رڳو جهيڙي لاءِ بيان ڪندا آهن، بلڪ اهي جهيڙاڪ قوم آهن (٥٨). اهو (عيسيٰ) رڳو ٻانهو آهي، جنهن تي نعمت ڪئي اٿون ۽ بني اسرائيلن لاءِ کيس (هڪ) عبرت ڪئي سون (٥٩). ۽ جيڪڏهن گهرون ها ته اوهان جي بدران زمين ۾ ملائڪن کي نائب ڪريون ها (٦٠). ۽ بيشڪ اهو (عيسيٰ) قيامت جي هڪ نشاني آهي، پوءِ اوهين قيامت ۾ شڪ نه ڪريو ۽ (اي پيغمبر! چؤ ته) منهنجي تابعداري ڪريو (جو) اها سڌي واٽ آهي (٦١). ۽ اوهان کي شيطان نه جهلي، ڇو ته اهو اوهان جو پڏرو ويري آهي (٦٢). ۽ جنهن مهل عيسيٰ چئن معجزن سان آيو، (تنهن مهل) چيائين ته اوهان وٽ حڪمت آندي اٿم ۽ (آيو آهيان) ته جن ڳالهين ۾ اختلاف ڪندا آهيو، تن مان ڪي اوهان لاءِ بيان ڪريان، پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃيو (٦٣).

إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوا هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٣﴾
 فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ قَوْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ
 عَذَابٍ يَوْمَ الْيَوْمِ ﴿٦٤﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ
 بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٥﴾ الْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ
 عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾ يُعْبَادُ لَخَوْفِ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ
 تَحْزَنُونَ ﴿٦٧﴾ الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٨﴾ ادْخُلُوا
 الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٦٩﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصَافٍ
 مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ
 الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧٠﴾ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا
 بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾ لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا
 تَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾ إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٣﴾
 لَا يُفَرِّغُهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٤﴾ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَ
 لَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾ وَنَادَوْا يٰبَلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا
 رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مُكْشَوْنَ ﴿٧٦﴾ لَقَدْ جُنَّكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنْ
 أَكْثَرُكُمْ لِلْحَقِّ كِرْهُونَ ﴿٧٧﴾ أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿٧٨﴾

بیشڪ الله ئي منهنجو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي، تنهن ڪري
 سندس عبادت ڪريو، اها سڌي واٽ آهي (۶۴). پوءِ جماعتن پاڻ ۾
 اختلاف ڪيو، تنهن ڪري ڏکوئيندڙ ڏينهن جي عذاب کان ظالمن لاءِ
 ويل آهي (۶۵). (اهي) رڳو قيامت (جي اچڻ) جو انتظار ڪندا آهن ته
 اوچتو وڻن اچي ۽ اهي بي خبر هجن (۶۶). انهيءَ ڏينهن پرهيزگارن کان
 سواءِ (ٻيا) سڀئي دوست هڪ ٻئي جا دشمن هوندا (۶۷). (چيو ويندو
 ته) اي منهنجا ٻانهو! اڄ اوهان کي نڪو پڻو آهي ۽ نڪي اوهين غمگين
 ٿيو (۶۸). جن اسان جي آيتن تي ايمان آندو ۽ مسلمان هئا (۶۹). (تن کي
 چيو ويندو ته) اوهين ۽ اوهان جيون زالون بهشت ۾ گهڙو (اتي ڏاڍا) خوش
 ٿيندؤ (۷۰). مٿن سون جيون پليٽون ۽ پيالا ڦيرائبا ۽ جيڪي دليون
 گهرنديون ۽ (جنهن جي ڏسڻ کان) اڪيون نرنديون سو منجهس هوندو ۽
 اوهين منجهس سدائين رهندؤ (۷۱). ۽ هيءُ اهو بهشت آهي، جنهن جو
 اوهان کي انهيءَ سببان وارث ڪيو ويو جو اوهين (چڱا) ڪم ڪندا
 هيؤ (۷۲). منجهس اوهان لاءِ گهڻا ميوا آهن، جن منجهان پيا
 کائيندؤ (۷۳). بیشڪ ڏوهي دوزخ جي عذاب ۾ سدائين رهڻ وارا
 آهن (۷۴). کائنن (عذاب) هلڪو نه ڪبو ۽ اهي منجهس نااميد (ٿي
 چپ) رهندا (۷۵). ۽ مٿن ظلم نه ڪيوسون ۽ اهي (پاڻ ئي) ظالم
 هئا (۷۶). ۽ (دوزخ جي دربان کي) سڏيندا ته اي مالڪ! ڀل ته تنهنجو
 پالڻهار اسان تي (موت جو) حڪم ڪري (ته عذاب کان چٽون).
 (مالڪ) چوندا ته بیشڪ اوهين هميشه رهڻ وارا آهيو (۷۷). بیشڪ اوهان
 وٽ سڄو دين آندو سون، پر اوهان مان گهڻا سچيءَ ڳالهه کي ناپسند ڪرڻ
 وارا آهن (۷۸). (ڪافرن به) ڪنهن ڪم جي رت رتي آهي ڇا؟ پوءِ
 بیشڪ اسين به پڪي رت رئيندڙ آهيون (۷۹).

أَمْ يَحْسِبُونَ أَنَّا لَنَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ

يَكْتُبُونَ ﴿٨٠﴾ قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَبْدِينَ ﴿٨١﴾

سُبْحَنَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٢﴾

فَذَرَهُمْ خَوْضًا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٨٣﴾

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌُ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌُ وَهُوَ الْحَكِيمُ

الْعَلِيمُ ﴿٨٤﴾ وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا

وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾ وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ

يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ

يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى

يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾ وَقِيلَ لَهُمْ يَرْبِّ إِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

سُورَةُ الدُّخَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ﴿١﴾ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَرَكَةٍ

إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ﴿٣﴾ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿٤﴾

پاڻيندا آهن ڇا ته اسين سندين گجهيون گالهيون ۽ سندين صلاحون نه
 ٻڌندا آهيون؟ (هائو ٻڌندا آهيون) ۽ اسان جا موڪليل (ملائڪ) وٽن
 لکندا آهن (۸۰). (تون) چئو ته جيڪڏهن ٻاجهاري (الله) کي ڪو ٻار
 هجي ها ته آءُ (سڀ کان) پهريون (ان الله جي) عبادت ڪندڙ آهيان ۽
 اهڙي عقيدي جو منڪر آهيان (۸۱). (اهي) جيڪي بيان ڪندا آهن،
 تنهن کان اسمانن ۽ زمين جو رب عرش جو مالڪ پاڪ آهي (۸۲). پوءِ
 کين ڇڏ ته (ايسين ڪوڙين گالهين ۾) بڪ ڪن ۽ راند ڪن جيسين
 پنهنجي انهيءَ ڏينهن کي ملن جنهن جو کين انجام ڏجي ٿو (۸۳). ۽ (الله)
 آهو آهي، جيڪو اسمانن ۾ (ب) معبود آهي ۽ زمين ۾ (ب) معبود آهي ۽ اهو
 حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (۸۴). ۽ اهو وڏيءَ برڪت وارو آهي، جنهن
 جي اسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي تنهن جي بادشاهت
 آهي، وٽس ئي قيات (جي اچڻ) جي خبر آهي ۽ ڏانهس ئي موٽائبو (۸۵). ۽
 (ڪافر) جن (بتن) کي الله کان سواءِ سڏيندا آهن، سي شفاعت ڪري نه
 سگهندا آهن، پر اهي جن (دين جي) سچي شاهدي ڏني هوندي ۽ آهي (ان
 جي حقيقت) ڄاڻندا آهن، (اهي شفاعت ڪندا) (۸۶). ۽ جيڪڏهن
 کائن پڇين ته کين ڪنهن خلقيو آهي؟ ته ضرور چوندا ته الله (خلقيو آهي)
 پوءِ ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهن؟ (۸۷). ۽ (قسم آهي) پيغمبر جي انهيءَ
 چوڻ تي ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ هيءُ اهڙي قوم آهن جو
 (ڪنهن طرح) ايمان نه ٿا آڻين (اسين کين سندين هٽيل جي سزا ڏيندا
 سون) (۸۸). (فرمايو سون) ته کائن منهن موڙ ۽ (موڪلائيءَ جو) سلام
 چؤ، پوءِ سگهوئي ڄاڻندا (۸۹).

سورة دخان مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺن
 آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حز (۱). (هن) پڌري ڪتاب جو قسم آهي (۲). ته بيشڪ اسان هن
 (ڪتاب) کي برڪت واريءَ رات ۾ لاٿو، بيشڪ اسين ڊيچاريندڙ
 هئاسون (۳). ان (برڪت واريءَ رات) ۾ سڀڪو ڪم حڪمت وارو
 (لوح محفوظ کان) جدا ڪيو آهي (۴).

أَمْرًا مِّنْ عِندِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ۖ رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ إِنَّهُ
 هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۖ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ
 كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ۖ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ
 الْأَوَّلِينَ ۖ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ۖ فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ
 بِدُخَانٍ مُّبِينٍ ۖ يَغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ۖ رَبَّنَا اكْشِفْ
 عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ۖ أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ
 رَسُولٌ مُّبِينٌ ۖ ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَّجْنُونٌ ۖ إِنَّا
 كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ۖ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ
 الْكُبْرَى إِنَّا مُنْتَقِمُونَ ۖ وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَ
 جَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ۖ أَنِ ادْءُوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ
 أَمِينٌ ۖ وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَنِ مُّبِينٍ ۖ وَإِنِّي
 عَذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجِعُون ۖ وَإِنْ لَّمْ تُؤْمِنُوا لِي فَأَعْتَزَلُوكُمْ
 فَدَعَا رَبَّهُ أَنْ هُوَ لَأَكْثَرُ قَوْمٍ مُّجْرِمُونَ ۖ فَاسْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا
 إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ ۖ وَاتْرُكِ الْبَحْرَ هُوَ أَتَمُّ جَنْدٌ مُّعْرِقُونَ ۖ
 كَمْ تَرَكُوا مِّنْ جَنَّتٍ وَعُيُونٍ ۖ وَذُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ۖ

(اهو) پاڻ وٽان (پنهجي خاص) حڪم سان (اٿين ڪبو آهي). - بيشڪ اسين (ئي پيغمبر کي) موڪلڻ وارا هئاسون (۵). تنهنجي پالڻهار جي باجه سبب. - بيشڪ اهو ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۶). (جو) آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي تنهن جو پالڻهار آهي. - جيڪڏهن اوهين ڀروسو ڪندڙ آهيو (تہ ڀروسو ڪريو) (۷). اُن کان سواءِ (ٻيو) ڪوبه عبادت جو لائق نه آهي (جو) جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي. (اهو ئي) اوهان جو پالڻهار ۽ اوهان جي اڳين پين ڏاڏن جو پالڻهار آهي (۸). بلڪ ڪافر (قيامت کان) شڪ ۾ ڪيڏي رهيا آهن (۹). پوءِ جنهن ڏينهن آسمان ڀڌو دونهون آڻيندو (تنهن ڏينهن جو) تون انتظار ڪر (۱۰). جو ماڻهن کي ويڙهي ويندو، (چوندا تہ) هيءُ ڏکائيندڙ عذاب آهي (۱۱). اي اسان جا پالڻهار! اسان کان اهو عذاب تار (جو) بيشڪ اسين مسلمان ٿيون ٿا (۱۲). کين اها نصيحت ڪيئن (مفيد) ٿيندي! حالانڪ بيشڪ وٽن ڀڌو پيغمبر آيو هو (۱۳). وري ڪانئس منهن موڙيائون ۽ چيائون (ئي) تہ (هيءُ) ماڻهو سيڪاريل (۽) چريو آهي (۱۴). بيشڪ اسين ٿورو (وقت) عذاب تارڻ وارا آهيون، بيشڪ اوهين (وري ڪفر ۾) ڦرڻ وارا آهيو (۱۵). جنهن ڏينهن تمام وڏي پڪڙ ڪندا سون، (تنهن ڏينهن) بيشڪ! اسين بدلو وٺڻ وارا آهيون (۱۶). ۽ بيشڪ ڪانئن اڳ فرعون جي قوم جي آزمائش ڪئي سون ۽ وٽن (هن ڳاله سان) سڳورو پيغمبر آيو (۱۷). تہ الله جي پانهن کي منهنجي حوالي ڪريو، بيشڪ اءُ اوهان وٽ امانت دار پيغمبر (آيو) آهيان (۱۸). ۽ (چوڻ آيو آهيان) تہ الله جي آڏو هٿ نه ڪريو، بيشڪ اءُ اوهان وٽ ڀڌري حجت سان آيو آهيان (۱۹). ۽ بيشڪ مون پنهنجي پالڻهار ۽ اوهان جي پالڻهار جي پناه ورتي تہ (متان) مون کي پٿرن سان ماريو (۲۰). ۽ جيڪڏهن مون تي ايمان نه اٿيو تہ مون کان پاسو ڪريو (۲۱). پوءِ پنهنجي پالڻهار کي سڏيائين تہ هيءُ ڏوهاري قوم آهن (۲۲). پوءِ (حڪم ڪيو سون تہ) منهنجن پانهن کي راتو رات وٺي نڪر جو اوهانجي پٺيان پوندا (۲۳). ۽ (تون) سمنڊ کي سڪل ڇڏ. بيشڪ آهي ٻڌڻ وارو لشڪر آهن (۲۴). گهڻائي باغ ۽ چشما ڇڏيائون (۲۵). ۽ پوکون ۽ ڀليون جايون (به) (۲۶).

وَنَعْمَةً كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ ﴿٢٢﴾ كَذَلِكَ قَدْ وُورَتْهَا قَوْمًا آخِرِينَ ﴿٢٣﴾

فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ ﴿٢٤﴾ وَلَقَدْ

نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٢٥﴾ مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ

كَانَ عَلِيًّا مِّنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدْ اخْتَرْتَهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَى

الْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾ وَاتَّبَعْتَهُمْ مِّنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُّبِينٌ ﴿٢٨﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ

لَيَقُولُونَ ﴿٢٩﴾ إِنَّ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنْشَرِينَ ﴿٣٠﴾

فَاتُوا يَا بَنِي آدَمَ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣١﴾ أَهَمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ ﴿٣٢﴾

الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٣٣﴾ وَمَا

خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعِيبَ ﴿٣٤﴾ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا

بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ

مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٣٦﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَىٰ عَنْ مَوْلَىٰ شَيْئًا وَلَا

هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٣٧﴾ إِلَّا مَنْ رَّحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٣٨﴾

إِنَّ شَجَرَتَ الزُّقُومِ ﴿٣٩﴾ طَعَامُ الْأَثِيمِ ﴿٤٠﴾ كَالْمُهْلِ يَغْلِي

فِي الْبُطُونِ ﴿٤١﴾ كَغَلَى الْحَمِيمِ ﴿٤٢﴾ خَذُوهُ فَاعْتَلُوهُ إِلَىٰ سَوَاءِ

الْحَمِيمِ ﴿٤٣﴾ ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٤٤﴾

۽ اهي نعمتون (ب) جنهن ۾ مزا ماڻيندا هئا (۲۷). اهڙيءَ طرح (اٿئي)، ۽
 ٻيءَ قوم کي انهن (شين) جو وارث ڪيو سون (۲۸). پوءِ مٿن آسمان ۽
 زمين نه رنو ۽ نڪي انهن کي مهلت ڏني وئي (۲۹). ۽ بيشڪ بني اسرائيلن
 کي خوار ڪندڙ عذاب کان بچايو سون (۳۰). جو فرعون کان
 (پهچندو) هون، بيشڪ اهو هنيو حد کان لنگهندڙن مان هو (۳۱). ۽
 بيشڪ بني اسرائيلن کي ڄاڻي وائي (ساري) جهان وارن کان پسند ڪيو
 سون (۳۲). ۽ کين اهي معجزا ڏنا سون جن ۾ پڌري آزمائش
 هئي (۳۳). بيشڪ اهي (مشرڪ) چوندا آهن (۳۴). ته اسان جي
 پڄاڻي (رڳو اسان جو (هيءُ) پهريون موت آهي ۽ اسين وري نه اُٿاربا
 سون (۳۵). جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته اسان جي ابن ڏاڏن کي
 (جاري) آڻيو (۳۶). اهي ڀلا آهن يا تبع (حميري) جي قوم ۽ جيڪي
 کائڻ اڳ هئا سي؟ انهن (سڀني) کي ناس ڪيو سون، بيشڪ اهي
 ڏوهاري هئا (۳۷). ۽ آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي
 سو راند ڪري نه بڻايو سون (۳۸). انهن کي پوريءَ رت کان سواءِ نه بڻايو
 سون، پر انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (۳۹). بيشڪ انهن مڙني جو انجام
 نيري جو ڏينهن آهي (۴۰). جنهن ڏينهن ڪوبه دوست ڪنهن دوست
 کان ڪجهه به (عذاب) نه تاريندو ۽ نڪي کين مدد ڏي (۴۱). سواءِ انهيءَ
 جي جنهن تي الله رحم ڪيو. بيشڪ الله ئي غالب مهربان آهي (۴۲).
 بيشڪ توهن جو وڻ (۴۳). گنگهار جو ڪاڇ آهي (۴۴). پگهريل نامي
 جيان، پيٽن ۾ ٽچڪندو (۴۵). تتل پاڻي جي ٽچڪڻ وانگر (۴۶).
 (ملائڪن کي چوندا سون ته) هن (ڏوهيءَ) کي پڪڙيو ۽ دوزخ جي وچ
 ڏانهن گهليوس (۴۷). وري مٿي تي تتل پاڻي هاريوس جو (اهو) عذاب
 (اٿس) (۴۸).

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ٢٩ إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ
 تَمْتَرُونَ ٥٠ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ٥١ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ٥٢
 يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ٥٣ كَذَلِكَ وَزَوَّجْنَاهُم
 بِحُورٍ عِينٍ ٥٤ يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ ٥٥ لَا يَذُقُونَ
 فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ وَوَقَّعْنَا لَهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ٥٦
 فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ٥٧ فَأَنشَأْنَا لِسِرِّهِ
 يَلِسَانَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ٥٨ فَارْتَقِبْ إِنَّهُمْ مُّرْتَقِبُونَ ٥٩

سُورَةُ الْجَنَّةِ ثَابِتًا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

حَمْدٌ ١ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ٢ إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ ٣ وَفِي خُلُقِكُمْ وَمَا يَدَّبُّ مِنْ دَابَّةٍ
 آيَاتٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ٤ وَاخْتَلَاَفَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَمَا أَنْزَلَ
 اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِّزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ
 تَصْرِيفِ الرِّيْحِ آيَاتٌ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ٥ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا
 عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ ٦

(چڻيس ته اها سزا) چڪ، چو ته تون (پنهنجي گمان ۾) سگهارو مانوارو آهين (۴۹). بيشڪ هيءُ اهو عذاب آهي، جنهن ۾ اوهين شڪ ڪندا هيؤ (۵۰). بيشڪ پرهيزگار امن واريءَ جاءِ ۾ هوندا (۵۱). باغن ۽ چشمن ۾ (۵۲). سنهي پت جا (ڪپڙا) ۽ ٿلهي پت جا (ڪپڙا)، هڪ ٻئي جي آمهون سامهون ٿي ڍڪيندا (۵۳). (سندن حال) ائين هوندو. ۽ ڪين وڌين (سهڻين) اکين واريون حورون پرتائيندا سون (۵۴). منجهس سيڪو ميوو بي فڪرا ٿي گهرندا (۵۵). پهرين موت کان سواءِ (جو دنيا ۾ مري چڪا) اتي (ٻيو) موت نه چڪندا ۽ (الله) ڪين دوزخ جي عذاب کان بچايو (۵۶). تنهنجي پالڻهار جي فضل سبب. اها ئي وڏي مراد ماڻڻ آهي (۵۷). قرآن ڪي ته تنهنجيءَ ٻوليءَ ۾ آسان ڪيو سون ته من آهي نصيحت وٺن (۵۸). پوءِ (تون) انتظار ڪر، بيشڪ آهي به انتظار ڪرڻ وارا آهن (۵۹).

سورة جا ثيه مڪي آهي ۽ هن ۾ ستٽيه
آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حم (۱). (هن) ڪتاب جو لاهڻ الله غالب حڪمت واري (جي طرف) کان آهي (۲). بيشڪ آسمانن ۽ زمين ۾ ايمان وارن لاءِ (پڪيون) نشانيون آهن (۳). ۽ اوهان جي بڻائڻ ۾ ۽ جيڪي چرندڙن مان پڪيڙي ٿو تنهن (جي بڻائڻ) ۾ انهن ماڻهن لاءِ نشانيون آهن، جيڪي يقين رکندا آهن (۴). ۽ رات ۽ ڏينهن جي ڦيرگهير ۾ ۽ جيڪي الله آسمان کان روزي نازل ڪئي، پوءِ ان سببان زمين کي سندس غيرآباديءَ کان پوءِ آباد ڪيائين، تنهن ۾ ۽ وائڻ جي هلائڻ ۾ انهن ماڻهن لاءِ نشانيون آهن، جيڪي سمجه رکندا آهن (۵). اهي الله جون آيتون آهن، جي توکي سچ سان پڙهي ٻڌايون ٿا، پوءِ (هاڻي) الله (جي نصيحت) ۽ سندس آيتن (جي ڇڏڻ) کان پوءِ ڪهڙيءَ ڳالهه تي ايمان آڻيندا؟ (۶).

وَيْلٌ لِّكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ١٠ يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا
كَانَ لَمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرُهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ١١ وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا
اتَّخَذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ١٢ مِنْ وَرَائِهِمْ جَهَنَّمُ
وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْسُ بُشَايَئِهِمْ وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ
وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ١٣ هَٰذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ
عَذَابٌ مِّن رَّجْزِ أَلِيمٍ ١٤ اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لَتَجْرِي الْفُلُكُ
فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ١٥ وَسَخَّرَ لَكُم مَّا
فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ
لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ١٦ قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُ وَالَّذِينَ لَا يَرْجُونَ
أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ١٧ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا
فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ١٨ وَلَقَدْ
أَتَيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ١٩ وَآتَيْنَاهُمْ بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا
إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًا بَيْنَهُمْ إِنَّ رَبَّكَ
يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ٢٠

هر ڪنهن ٻڌاڪيءَ گنهگار لاءِ ويل آهي (۷). الله جون آيتون کيس پڙهي
 ٻڌائيون آهن ته ٻڌندو آهي، وري اڪڙجي ضد ڪندو آهي، ڄڻڪ آهي
 ٻڌيون ئي نه هئائين، تنهن ڪري کيس ڏکوئيندڙ عذاب جي خوشخبري
 سڻاءِ (۸). ۽ جڏهن اسان جي آيتن مان ڪنهن ڳالهه تي واقف ٿيندو آهي
 (تڏهن) ان کي ٽوڪ ڪري وٺندو آهي، انهن ئي لاءِ خوار ڪندڙ عذاب
 آهي (۹). سندن ٻئي طرف کان دوزخ آهي ۽ جيڪي ڪمايائون نڪي اهو
 کائڻ ڪجهه ٿاري سگهندو ۽ نڪي آهي جن کي الله ڌاران سڄڻ ڪري
 ورتائون (کائڻ ٿاري سگهندا) ۽ انهن لاءِ وڏو عذاب آهي (۱۰). هيءُ
 (قرآن) هدايت آهي ۽ جن پنهنجي پالڻهار جي آيتن جو انڪار ڪيو، تن کي
 سخت سزا جو ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۱۱). الله اهو آهي جنهن درياھ اوهان
 جي تابع ڪيو ته سندس حڪم سان منجهس پيڙيون هلن ۽ ته سندس
 فضل مان (روزي) طلب ڪيو ۽ ته من اوهين شڪرانو ڪريو (۱۲). ۽
 جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي، سو سڀئي پنهنجي پار
 کان اوهان جي ڪم ۾ لڳايائين. بيشڪ ان ۾ انهن ماڻهن لاءِ نشانيون
 آهن، جي سوچيندا آهن (۱۳). مؤمنن کي چو ته جيڪي الله جي
 واقعن جي اميد نه رکندا آهن تن کان هن ڪري ٿارو ڪن ته انهيءَ
 سببان جو جيڪي ڪمايو هئائون (انهن مان) ڪنهن قوم کي (الله) سزا
 ڏئي (۱۴). جيڪو ڇڱا ڪم ڪندو سو پاڻ لاءِ ۽ جيڪو مدائي ڪندو،
 تنهن تي (ان جو نقصان) آهي، وري پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽايا
 ويندو (۱۵). ۽ بيشڪ بني اسرائيلن کي ڪتاب ۽ دانائي ۽ پيغمبري ڏني
 سون ۽ سٺين شين مان کين روزي ڏني سون ۽ کين جهان وارن کان ڀلايو
 ڪيو سون (۱۶). ۽ دين بابت کين پڌرا دليل ڏنا سون، پوءِ انهن (اڳي)
 اختلاف نه ڪيو، پر وٽن ڄاڻپ آئي، تنهن کان پوءِ پاڻ ۾ هٿ سڀيان
 (اختلاف ڪيائون). بيشڪ جنهن ڳالهه بابت جهڳڙو ڪندا هئا، تنهن
 بابت قيامت جي ڏينهن تنهنجو پالڻهار سندن وچ ۾ نيرو ڪندو (۱۷).

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ
 الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ۖ إِنَّهُمْ لَن يَغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا ۖ وَأُو
 لَئِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۚ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ١٩
 هَذَا ابْنُ آدَمَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ٢٠ أَمْرٌ
 حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَن نَّجْعَلَهُم كَالَّذِينَ آمَنُوا
 وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً فَأَنصَرِفْهُمْ وَمِمَّا يُنْفِقُونَ ٢١ وَ
 خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا
 كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ٢٢ أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَٰهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ
 عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاةً فَمَن
 يُهْدِيهِ مَن يُعِدِ اللَّهُ أَفْلَاتَن تَذَكَّرُونَ ٢٣ وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا
 الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ
 مِنْ عِلْمٍ إِن هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ٢٤ وَإِذَا نُتِلَىٰ عَلَيْهِمُ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ
 مَّا كَانُوا حُجَّتَهُمْ إِلَّا أَن قَالُوا اسْتُوا بِآبَائِنَا إِن كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ٢٥ قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَىٰ
 يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ٢٦

وري (اي پيغمبر!) توکي دين جي پڌريءَ وات تي کيوسون، تنهن ڪري (تون) ان (دين) جي تابعداري ڪر. ۽ جيڪي نه ڄاڻندا آهن، تن جي سندن جي پٺيان نه لڳ (۱۸). ڇو ته اهي الله (جي آڏو) توکان ڪجهه به ناري نه سگهندا ۽ بيشڪ ظالم هڪ ٻئي جا دوست آهن ۽ الله پرهيزگارن جو دوست آهي (۱۹). هيءُ (قرآن) ماڻهن لاءِ چٽا دليل آهي ۽ جيڪي ماڻهو يقين رکندا آهن تن لاءِ هدايت ۽ پاڇهه آهي (۲۰). جن مدايون ڪيون سي ڀائيندا آهن ڇا ته کين انهن وانگر ڪنداسون، جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا؟ ته سندن جيئڻ ۽ سندن مرڻ هڪ جهڙو هوندو (اهو) جيڪو فيصلو ڪندا آهن، سو بچڙو آهي (۲۱). ۽ الله آسمانن ۽ زمين کي پوريءَ رت سان بڻايو ۽ هن لاءِ ته هر ڪنهن شخص جيڪي ڪمايو، تنهن بابت کيس بدلو ڏجي ۽ مٿن ظلم نه ڪبو (۲۲). (اي پيغمبر!) انهيءَ کي (نه) ڏٺو ائين ڇا؟ جنهن پنهنجي (نفس جي) سڌ کي معبود ڪري ورتو ۽ علم هوندي (گمراه ٿيو ته) الله کيس گمراه ڪيو ۽ سندس ڪنن تي ۽ سندس دل تي مهر هنيائين ۽ سندس اکين تي پردو وڌائين، پوءِ الله کانسواءِ کيس ڪير هدايت ڪندو؟ پوءِ ڇو نه نصيحت وٺندا آهيو؟ (۲۳). ۽ چوندا آهن ته اسان جي رڳو هيءَ دنيا جي حياتي آهي، جو مرندا آهيون ۽ جيئندا آهيون ۽ اسان کي رڳو زمانو ماريندو آهي ۽ ان (ڳالهه) جي کين ڪا ڄاڻ نه آهي، اهي رڳو اٽڪل هڻندا آهن (۲۴). ۽ جڏهن اسان جون پڌريون آيتون کين پڙهي ٻڌائيون آهن (تڏهن) سندن حجت رڳو هيءُ چوڻ هوندو آهي ته جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته اسان جي پيءُ ڏاڏن کي (جيئرو ڪري) اٿيو (۲۵). (اي پيغمبر! کين) چو ته الله اوهان کي جياريندو آهي، وري اوهان کي ماريندو، وري اوهان کي قيامت جي ڏينهن جنهن ۾ ڪو شڪ نه آهي، گڏ ڪندو پر گهڻا ماڻهو (ان ڳالهه کي) نه ڄاڻندا آهن (۲۶).

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِدُ يُخَسِّرُ
الْمُبْطِلُوْنَ ٢٤ وَتَرٰى كُلَّ اُمَّةٍ جَاثِيَةً كُلُّ اُمَّةٍ تُدْعٰى اِلَىٰ كِتٰبِهَا
الْيَوْمَ تُحْجَرُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ٢٥ هٰذَا كِتٰبُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ
بِالْحَقِّ اِنَّا كُنَّا نَسْتَنسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ٢٦ فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهٖ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْمُبِيْنُ ٢٧ وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَفَلَمْ تَكُنْ اٰتٰى تَتْلٰى عَلَيْهِمْ
فَاَسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ ٢٨ وَاِذَا قِيْلَ اِنْ وَعَدَ
اللّٰهُ حَقًّا وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيْهَا قُلْتُمْ مَّا نَدْرٰى مَا السَّاعَةُ
اِنْ نَّظُنُّ الْاٰظِنًا وَمَا نَحْنُ بِمُتَّقِيْنَ ٢٩ وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا
عَمِلُوْا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوْا بِهِ يَسْتَهْزِءُوْنَ ٣٠ وَقِيْلَ الْيَوْمَ
نُنَسِّكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هٰذَا وَمَا وَلَكُمْ النَّارُ وَمَا لَكُمْ
مِّنْ نَّصِيْرِيْنَ ٣١ ذٰلِكُمْ بِاَنِّكُمْ اَتَّخَذْتُمْ اٰلِهَآءَ هٰزُوا وَغَرَّتْكُمُ
الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا يَخْرُجُوْنَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُوْنَ ٣٢
فَلِلّٰهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَرَبِّ الْاَرْضِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ٣٣
وَلَهُ الْكِبْرِيَآءُ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ٣٤

۽ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي آهي ۽ جنهن ڏينهن قيامت ٿيندي، تنهن ڏينهن ڪوڙا نقصان پائيندا (٢٧). ۽ (اي پيغمبر!) هر ڪنهن ٽوليءَ کي گوڏن ڀر (وٺڻ) ڏسندين. سڀڪا ٽولي پنهنجي اعمال نامي ڏانهن سڏبي (چئبو) ته جيڪي (اوهين) ڪندا هيو، تنهن جو اوهان کي اڄ بدلو ڏبو (٢٨). (چوندا سون) هيءُ اسان جو دفتر آهي، جو اوهان تي پوري حقيقت پڌري ڪري ٿو. بيشڪ جيڪي اوهين ڪندا هيو سو اسين لکندا هئاسون (٢٩). پوءِ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي سندن پالڻهار پنهنجيءَ باجهه هيٺ داخل ڪندو، اها پڌري مراد ماڻڻ آهي (٣٠). ۽ جن ڪفر ڪيو (تن کي چئبو) ته اوهان وٽ منهنجيون آيتون نه پڙهبيون هيون ڇا؟ پوءِ اوهان وڌائي ڪئي ۽ ڏوهاري قوم هيو (٣١). ۽ جڏهن چئبو هو ته الله جو وعدو سچو آهي ۽ قيامت ۾ ڪو شڪ ڪونه آهي (تڏهن) چوندا هيو ته (اسين) نه ڄاڻندا آهيون ته قيامت ڇا آهي، اسين رڳو هڪ (ٿورو) گمان پائيندا آهيون ۽ اسين (ڪڏهن) يقين ڪرڻ وارا نه آهيون (٣٢). ۽ جيڪي ڪمايو هيائون تنهن جيون مدايون کين پڌريون ٿينديون ۽ جنهن شيءِ تي چئرون ڪندا هئا سا کين وڪوڙي ويندي (٣٣). ۽ چئبو ته اڄ اوهان کي (اٿين) وسارينداسون، جيئن اوهان پنهنجي هن ڏينهن جي اچي پهچڻ کي وساريو هو ۽ (هاڻي) اوهان جي جاءِ دوزخ آهي ۽ اوهان جو ڪو مددگار نه آهي (٣٤). اهو (عذاب اوهان کي) هن ڪري آهي، جو اوهان الله جي آيتن کي نٽوليون ڪري ورتو هو ۽ دنياوي حياتيءَ اوهان کي ٺڳيو هو، تنهن ڪري اڄ منجهانئس نه ڪلين ۽ نه ڪي عذر طلب ڪن (٣٥). پوءِ سڀ ساراه خاص الله کي جڳائي جو آسمانن جو پالڻهار ۽ زمين جو پالڻهار ۽ جهانن جو پالڻهار آهي (٣٦). ۽ آسمانن ۽ زمين ۾ سندس وڌائي آهي ۽ اهو زبردست حڪمت وارو آهي (٣٧).

سُورَةُ الْاَحْقَافِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

حَمْدٌ ١ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ٢

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ

مُسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ ٣ قُلْ أَرَأَيْتُمْ

مَتَادُعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ

أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ ائْتُونِي بِكِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ

أَثَرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٤ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا

مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَهُمْ عَنْ

دُعَائِهِمْ غَفْلُونَ ٥ وَإِذَا حِشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَ

كَانُوا أَعْبَادَ تِهِمْ كَافِرِينَ ٦ وَإِذَا تَنَادَى عَلَيْهِمْ ائْتِنَا بَيِّنَاتٍ

قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّحَقُّ لَنَا جَاءَ هُمْ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ٧

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنِ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ

لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفَىٰ بِهِ

شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ٨

سورة احقاف مكي آهي ۽ هن ۾ پنجيتيه
آيتون ۽ چار ركوع آهن

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حمر (۱). (هن) ڪتاب جو لاهڻ غالب حڪمت واري الله وٽان آهي (۲). آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي تنهن کي پوريءَ رت سان ۽ هڪ مقرر مدت تائين (رهڻ) لاءِ) بڻايوسون ۽ ڪافر جنهن کان ڊيڄاريا ويا (تنهن کان) منهن موڙيندڙ آهن (۳). (کين) چو ته ڏسو ته سهي ته الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو (تن کا بڻاوت بڻائي آهي ڇا؟) مون کي ڏيکاريو ته زمين (جي شين) منجهان ڪهڙي شيءِ پيدا ڪئي اٿن؟ يا آسمانن (جي بڻائڻ) ۾ انهن جي ڪا پائيواري (ثابت) آهي ڇا؟ جيڪڏهن سچا آهيو ته هن کان اڳ (ايل) ڪوبه ڪتاب يا ڪا علمي سند مون وٽ آيو (۴). ۽ انهيءَ کان وڌيڪ گمراه ڪير آهي جيڪو الله کان سواءِ (پئي) اهڙي (بت) کي سڏي جو قيامت تائين سندس سڏ کي نه ورنائي ۽ آهي (ڪوڙا بت) سندن سڏ کان (ئي) بيخبر آهن (۵). ۽ جڏهن (قيامت ۾) ماڻهو گڏ ڪبا (تڏهن آهي بت) سندن ويڙهي هوندا ۽ سندن پوڄا کان منڪر هوندا (۶). ۽ جڏهن اسان جون پڌريون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون آهن (تڏهن آهي) ڪافر سچي ڳالهه (يعني قرآن) بنسبت جنهن مهل وٽن آيو (تنهن مهل) چوندا آهن ته هيءُ پڌرو جادو آهي (۷). بلڪ چوندا آهن ته ان کي (پيغمبر پاڻ) ٺاهيو آهي. (کين چو ته) جيڪڏهن ان کي (پاڻ) ٺاهيو اٿم ته اوهين الله کان (چڏائڻ واسطي) مون لاءِ ڪجهه ڪري نه ٿا سگهو. جيڪي (قرآن بابت) گفتگو ڪندا آهيو (سو) الله چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي، منهنجي ۽ اوهان جي وچ ۾ (الله) حق کي ظاهر ڪندڙ ڪافي آهي ۽ اهو بخشهار مهربان آهي (۸).

قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا مِّنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ
 إِنِ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ٩ قُلْ أَرَأَيْتُمْ
 إِن كَانَ مِن عِندِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّن بَنِي
 إِسْرَءِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِ فَأَمَنَ وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
 الظَّالِمِينَ ١٠ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَّا
 سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ فَسَيَقُولُونَ هَذَا أَفْكٌ قَدِيمٌ ١١
 وَمِن قَبْلِهِ كَتَبُ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُّصَدِّقٌ
 لِّسَانًا عَرَبِيًّا لِّنَذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَفْ وَبُشْرَىٰ لِلْمُحْسِنِينَ ١٢ إِنَّ
 الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
 يَحْزَنُونَ ١٣ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ ١٤ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ
 كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمْلُهُ وَفِصْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ
 اشدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
 الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
 وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ١٥

چو تہ آء پيغمبرن مان ڪو نئون (آيل) نہ آهيان ۽ نہ ٿو ڄاڻان تہ مون سان ۽
 اوهان سان (دنيا ۾) ڇا ڪيو ويندو. جيڪي مون ڏانهن وحي ڪيو
 ويندو آهي، تنهن کان سواءِ (پيءُ) ڪنهن (ڳالهه) جي تابعداري نہ ڪندو
 آهيان ۽ آءُ رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (۹). (ڪين) چو تہ ڏسو تہ سهي تہ
 جيڪڏهن (اهو قرآن) الله وٽان (آيل) آهي ۽ اوهين ان کي نہ ٿا مڃيو ۽ بني
 اسرائيل مان هڪ شاهد اهڙي (ڪتاب) تي شاهدي ڏني هجي، پوءِ انهيءَ
 ايمان آندو ۽ اوهان (ميچڻ کان) وڌائي ڪئي (تہ ضرور ظالم ٿيندؤ)،
 بيشڪ الله ظالمن جي قوم کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آهي (۱۰). ۽
 ڪافرن مؤمنن بہ نسبت چيو تہ جيڪڏهن (اهو دين) چڱو هجي ها تہ اهي
 ان ڏانهن اسان کان اڳرائي نہ ڪن ها ۽ جڏهن تہ (ڪافرن) ان سان هدايت
 نہ لڌي تڏهن سگهو چوندا تہ هيءُ (قرآن) هڪ پراڻو ڪوڙ آهي (جو هليو
 ٿو اچي) (۱۱). ۽ هن (قرآن) کان اڳ موسيٰ جو ڪتاب (دين ۾) راهنما
 ۽ رحمت هو ۽ هيءُ ڪتاب (ان جو) سچو ڪندڙ عربيءَ ٻولي ۾ آهي،
 هن لاءِ تہ ظالمن کي ڊيڄاري ۽ پلارن کي خوشخبري ڏئي (۱۲). بيشڪ
 جن چيو تہ اسان جو پالڻهار الله آهي، پوءِ ان (چوڻ) تي مضبوط رهيا، تن
 کي نڪو پڻو آهي نہ ڪي غمگين هوندا (۱۳). اهي بهشتي آهن منجهس
 سدائين رهڻ وارا آهن، جيڪي ڪندا هئا، تنهن جي بدلي ۾ (اهو بهشت
 ڏبو) (۱۴). ۽ ماڻهوءَ کي پنهنجي ماءُ پيءُ سان چڱائي ڪرڻ جو حڪم
 ڪيوسون، (جو) تڪليف سان سندس ماءُ کيس (پيٽ ۾) کنيو آهي ۽
 تڪليف سان کيس ڇڻيو آهي ۽ (گهٽ ۾ گهٽ) ان جو (پيٽ ۾) کڻڻ ۽
 ان جو (کير کان) ڇڏائڻ تيم مهينا آهي، تان جو جڏهن پنهنجيءَ جوانيءَ
 کي پهتو ۽ چاليهن ورهن (جي ڄمار) کي پهتو (تڏهن) چوندا آهي تہ اي
 منهنجا پالڻهار! مون کي توفيق ڏي تہ تنهنجي انهيءَ نعمت جو شڪر
 ڪريان، جيڪا مون تي ۽ منهنجي ماءُ پيءُ تي انعام ڪئي اٿئي ۽ تہ
 (اهڙا) چڱا ڪم ڪريان جن کان (تون) راضي رهين ۽ منهنجي اولاد
 مون لاءِ سڌار، بيشڪ آءُ تو ڏانهن موٽيس ۽ بيشڪ آءُ مسلمانن منجهان
 آهيان (۱۵).

أُولَئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ
 فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعْدَ الصِّدْقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ^(١٧) وَالَّذِي
 قَالَ لِوَالِدَيْهِ أَفِ لَكُمْ أَنِ اتَّعِدَ بَنِيَّ أَنْ أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ
 مِنْ قَبْلِي ۖ وَهُمَا يَسْتَفِغِيثَانِ اللَّهَ وَيْلَكَ آمِنْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ۖ
 فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ^(١٨) أُولَئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ
 الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ إِنَّهُمْ
 كَانُوا خَاسِرِينَ^(١٩) وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوفيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ
 وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ^(٢٠) وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ
 أَذْهَبْتُمْ طِبِّيتَكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا ۖ فَالْيَوْمَ
 تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي
 الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ^(٢١) وَادْكُرُوا خَآ
 عَادَ إِذْ أَنْذَرْنَاهُمْ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ مِنْ
 بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ ۖ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۖ إِنِّي أَخَافُ
 عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ^(٢٢) قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَأْفِكَنَا
 عَنِ إِلَهِنَا ۖ فَأَتَيْنَا بِمَا تَعِدُنَا ۖ إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ^(٢٣)

اهي آهي آهن جن جا تمام چڱا ڪم جيڪي ڪيائون سي قبول ڪندا آهيون ۽ سندن مڊاين کان تارو ڪندا آهيون (اهي) بهشتن ۾ هوندا، جيڪو ساڻن سڄو وعدو ڪيو هو تنهن جي ڪري (۱۶). ۽ جنهن پنهنجي ماءُ پيءُ کي چيو ته، اوهان کي حيف هجي مون کي انجام ڏيو ٿا ڇا ته (قبرن مان) ڪڍيو ويندس؟ ۽ بيشڪ مون کان اڳ (ماڻهن جا) ڪيترائي جڳ گذري ويا آهن (ته منجهانن وري ڪوبه جيئرو نه ٿيو) ۽ اهي ٻئي الله کي ٻاڏائيندا آهن (۽ چوندا اٿس ته) ڪم بخت ايمان آڻ، ڇو ته الله جو انجام سڄو آهي، پوءِ چونڊو آهي ته اهو (انجام) رڳو اڳوڻن جون آکاڻيون آهن (۱۷). اهي آهي آهن جن تي (اهڙي) سزا لازم ٿي، (جهڙي انهن) ٽولين ۾ ٿي جي جنن ۽ ماڻهن مان ڪانئن اڳ گذري ويا، بيشڪ اهي ٿوڻي وارا هئا (۱۸). ۽ سڀ ڪنهن لاءِ (ڌار ڌار) درجا انهيءَ آهر آهن، جيڪي ڪم ڪيائون ۽ (هيءُ هن لاءِ) ته (الله) سندن عملن جو ڪين پورو بدلو ڏئي ۽ مٿن ظلم نه ڪيو (۱۹). ۽ انهيءَ ڏينهن، جو ڪافر باه جي آڏو ڪبا (چڻن ته) پنهنجون نعمتون پنهنجي دنيا تي حياتيءَ ۾ (نه) وڃائي چڪو ۽ انهن سان مزا ماڻيندا رهيو. تنهن ڪري اڄ اوهان کي خواريءَ جي عذاب جو بدلو انهيءَ ڪري ڏبو جو زمين ۾ ناحق وڌائي ڪندا هيو ۽ انهيءَ ڪري (به) جو بدڪاري ڪندا هيو (۲۰). ۽ عاد جي پاءُ (هود جي قصي) کي ياد ڪر، جڏهن پنهنجي قوم کي (واڌيءَ) احقاف ۾ ڊيڄاريائين ۽ بيشڪ سندس اڳيان ۽ سندس پوڻان (ڪيترائي) ڊيڄاريندڙ گذريا هئا، ته الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي عبادت نه ڪريو، بيشڪ آءٌ اوهان تي وڏي ڏينهن جي عذاب (اچڻ) کان ڊڄان ٿو (۲۱). چيائون ته، اسان وٽ هن لاءِ آيو آهين ڇا ته اسان کي پنهنجن معبودن (جي عبادت) کان ڦيرائين؟ پوءِ جيڪڏهن سچن مان آهين ته جيڪو وعدو اسان کي ڏين ٿو سو اسان وٽ آڻ (۲۲).

قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي
 أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٢٣﴾ فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ
 قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُّطَرِنًا بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ
 فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾ تَدْمِرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا
 فَأَصْبَحُوا لَا يَرَوْنَ إِلَّا مَسَاكِينَهُمْ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ
 الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ مَكَّنَّهُمْ فِيْمَا إِنْ مَكَّنَّاكُمْ فِيهِ
 وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَآبْصَارًا وَآفِئَةً فَمَا آغْنَى عَنْهُمْ
 سَمْعُهُمْ وَلَا آبْصَارُهُمْ وَلَا آفِئَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ
 كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ
 يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَى
 وَصَرَّفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٧﴾ فَلَوْلَا نَصْرُهُمْ
 الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا آلِهَةً بَلْ ضَلُّوا
 عَنْهُمْ وَذَلِكَ أَفْكَهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٢٨﴾ وَإِذْ صَرَّفْنَا
 إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ
 قَالُوا أَنصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُّنْذِرِينَ ﴿٢٩﴾

چيائين ته، (اها) خبر رڳو الله کي آهي ۽ جنهن (پيغام) سان موڪليو ويو آهيان، سو اوهان کي پهچايان ٿو پر اوهان کي هڪ جاهل قوم ڏسان ٿو (۲۳). پوءِ جنهن مهل ان کي ڪڪر (جهڙو) ڏٺائون جو سندن وادين ڏانهن سامهون ايندڙ هو (تنهن مهل) چيائون ته هيءُ ڪڪر آهي جو اسان تي وسندو (هود چيو ته نه نه!) بلڪ اهو (ڪڪر حقيقت ۾) اهو (عذاب) آهي، جنهن کي جلدي گهريو، (اها) هڪ آندي آهي، جنهن ۾ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۲۴). (جو) پنهنجي پالڻهار جي حڪم سان سڀ ڪنهن شيءِ کي ناس ڪندي. پوءِ (اهڙا ناس) ٿيا جو سندن گهرن کان سواءِ (ٻيو) ڪجهه نه ٿي ڏٺو ويو. اهڙيءَ طرح ڏوهاريءَ قوم کي سزا ڏيندا آهيون (۲۵). ۽ بيشڪ انهن کي اهڙي جاءِ ڏني هئي سون جو اوهان کي به جاءِ نه ڏني سون ۽ انهن کي ڪن ۽ اکيون ۽ دليون ڏنيون هيون سون، پوءِ جڏهن الله جي آيتن جو انڪار ڪيائون، تڏهن نڪي سندس ڪنن ۽ نڪي سندن اکين ۽ نڪي سندن دلي ڪجهه به (عذاب) کائڻ تاريو ۽ جنهن (عذاب) باب ٺوليون ڪندا هئا، سو مٿن ڪڙڪيو (۲۶). ۽ بيشڪ جيڪي ڳوٺ اوهان جي آس پاس آهن، سي (سڀ) ناس ڪياسون ۽ (پنهنجون) طرحين طرحين نشانيون پٿريون ڪيون سون ته من آهي (ڪفر کان) موٽن (۲۷). پوءِ الله کان سواءِ (ٻين) جن کي (الله جي) ويجهڙائيءَ لاءِ (پنهنجا) معبود ڪري ورتا هيائون تن کين مدد ڇو نه ڏني هئي؟ (نه!) بلڪ (اهي عذاب وقت) کائڻ گم ٿي ويا ۽ اهو سندن ڪوڙ آهي ۽ جيڪو ناه ٺاهيندا هئا (سو به گم ٿي ويو) (۲۸). ۽ (ياد ڪر) جڏهن جن مان هڪ ٽوليءَ کي تو ڏانهن لاڙيوسون جو قرآن پڌائون ٿي، پوءِ جنهن مهل پيغمبر وٽ پهتا! (تنهن مهل) چيائون ته ماڻ ڪريو. پوءِ جنهن مهل (قرآن پڙهي) پورو ڪيو ويو ته پنهنجيءَ قوم ڏانهن ڊيچاريندڙ ٿي موٽيا (۲۹).

قَالُوا يَقَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى مُصَدِّقًا
 لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ ٣٠ يَقَوْمَنَا
 ائْتِ بِبُورَانٍ آتَى اللَّهُ وَآمَنُوا بِهِ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ
 مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ٣١ وَمَنْ لَا يُحِبِّ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِعُجْزٍ فِي
 الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ٣٢
 أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعْ
 بِخَلْقِهِنَّ بِقَدِيرٍ عَلَى أَنْ يُنْجِيَ الْهَوَىٰ بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٣٣
 وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ ٣٤ قَالُوا
 بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ٣٥ فَاصْبِرْ
 كَمَا صَبَرَأُولُوا الْعِزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ
 يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبِسُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ
 بَلَاغٌ فَهَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ ٣٦

سُورَةُ مُحَمَّدٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصْذُوعًا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ١

چيائون ته اي اسان جي قوم! بيشڪ اسان اهڙو ڪتاب ٻڌو جو موسيٰ کان پوءِ لاڻو ويو آهي، جو جيڪي ان کان اڳ (نازل ٿيل) هو، تنهن (سڀ) کي سڄو ڪندڙ آهي، سڄي دين ڏانهن ۽ سڌيءَ واٽ ڏانهن رستو ڏيکاري ٿو (۳۰). اي اسان جي قوم! الله جي (طرف) سڏيندڙ کي سڏ ڏيو ۽ ان تي ايمان آڻيو ته (الله) اوهان جا ڪي ڏوه اوهان کي بخشي ۽ ڏکوئيندڙ عذاب کان اوهان کي ڇڏائي (۳۱). ۽ جيڪو الله ڏانهن سڏيندڙ کي سڏ نه ڏيندو سو ملڪ ۾ (پيچي) ٽڪاڻڻ وارو نه آهي ۽ الله کان سواءِ ان جا ڪي سڄڻ نه آهن، اهي پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهن (۳۲). نه ڏٺو ائين ڇا ته الله جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو آهي ۽ انهن جي بنائڻ ۾ نه ٿڪو سو هن (ڳالهه) تي وس وارو آهي ته مٿن کي جاري، هائو! بيشڪ اهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۳۳). ۽ جنهن ڏينهن ڪافر باهه جي سامهون آڻبا، (تنهن ڏينهن چڻن ته) هي (وعدو) سچ نه آهي ڇا؟ چوندا هائو! اسان جي پالڻهار جو قسم آهي (ته سچ آهي) (الله) چونڊو ته (هاڻي) انهيءَ ڪري عذاب چڪو جو انڪار ڪندا هيؤ (۳۴). پوءِ (اي پيغمبر!) جيئن وڏيءَ همت وارن پيغمبرن صبر ڪيو هو تيئن (تون به) صبر ڪر ۽ انهن لاءِ (عذاب) جلد نه گهر، جنهن (قيامت) جو کين انجام ڏجي ٿو، سو جنهن ڏينهن ڏسندا تنهن ڏينهن (ائين پائيندا ته دنيا ۾) جڻڪ آهي ڏينهن جي هڪ گهڙيءَ کان سواءِ (وڌيڪ) رهيا ئي نه هئا (اهو پيغام) پهچائڻو آهي، پوءِ بدڪارن جي قوم کان سواءِ (ٻيو) هلاڪ نه ڪبو (۳۵).

سورة محمد مدني آهي ۽ هن ۾ اٺئي
آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جن ڪفر ڪيو ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهليو تن جي عملن کي
الله ڇڏ ڪيو (۱).

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ
وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ②
ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا
اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ③
فَإِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبُ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا أَتَخْتَنِمُوهُمْ
فَشَدُّ الْوِثَاقِ فَمَا مَتَّاعٌ بَعْدُ وَإِن مَّا فِدَاءٌ حَتَّى تَضَعَ الْحَرْبُ
أَوْزَارَهُمْ تِلْكَ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَانتَصَرْنَا مِنْهُمْ وَلَكِنْ لِيَبْلُوَ
بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ ④
سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ⑤ وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ⑥
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ
أَقْدَامَكُمْ ⑦ وَالَّذِينَ كَفَرُوا افْتَعَسُوا لَهُمْ وَاضِلٌ أَعْمَالُهُمْ ⑧
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أُنْزِلَ اللَّهُ فَاحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ⑨
أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا ⑩ ذَلِكَ
بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ ⑪

۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ جيڪي محمد (ﷺ) تي نازل ڪيو ويو ۽ اهو سندس پالڻهار وٽان سچ (ايل) آهي، تنهن کي مڃيائون، تن جون مڌايون کائڻ مڃيائين ۽ سندن حال کي سڌاريائين (۲). اهو هن ڪري آهي جو ڪافر ڪوڙ جي پٺيان لڳا ۽ مؤمن پنهنجي پالڻهار جي سچي دين جي پيروي ڪئي، اهڙيءَ طرح الله ماڻهن لاءِ سندن احوال بيان ڪندو آهي (۳). پوءِ جڏهن اوهين ڪافرن سان جنگ ڪريو، تڏهن (انهن جون) گردنيون ڪٽيو، تان جو جڏهن منجهن گهڻو رت چاڻ ڪيو، تڏهن قيدين کي مضبوط ٻڌو. وري (قيد کان) پوءِ يا ته احسان ڪرڻ (سان چڏڻ) يا چٽي وٺڻ (گهرجي) تانجو ويڙھ (وارا) پنهنجا هٿيار رکي (چڏين يعني ويڙھ بند ٿئي)، اهو حڪم آهي ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته (پاڻ) کائڻ بدلو وٺي ها، پر (گهرندو آهي ته) اوهان مان ڪن کي ڪن سان پرکي ۽ جيڪي الله جي واٽ ۾ ڪنا تن جا عمل ڪڏهن چٽ نه ڪندو (۴). کين سڌو رستو ڏيکاريندو ۽ سندن حال سڌاريندو (۵). ۽ کين انهيءَ بهشت ۾ داخل ڪندو، جيڪو کين ڄاڻايو اٿس (۶). اي ايمان وارو! جيڪڏهن اوهين الله (جي دين) جي مدد ڪندؤ ته (الله) اوهان جي مدد ڪندو ۽ اوهان جا قدم مضبوط ڪندو (۷). ۽ جن انڪار ڪيو تن کي شال هلاڪي هجي ۽ (الله) سندن عملن کي چٽ ڪيو (۸). اها (سزا) هن ڪري آهي جو جيڪي الله نازل ڪيو آهي، تنهن کي انهن ناپسند ڪيو، تنهن ڪري (الله) سندن عملن کي چٽ ڪيو (۹). زمين ۾ نه گهميا آهن ڇا ته نهارين ته جيڪي کائڻ اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ الله مٿن هلاڪي نازل ڪئي ۽ ڪافرن لاءِ اهڙيون (ئي سزائون) آهن (۱۰). اهو هن ڪري آهي جو الله مؤمنن جو ڪارساز آهي ۽ (هن ڪري به) ته ڪافرن جو ڪو سچڻ نه آهي (۱۱).

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَيَتَّبِعُونَ وَيَاكُلُونَ كَمَا
 تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَشْوَى لَهُمْ ⑫ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ
 قُوَّةً مِنْ قَرْيَتِكَ الَّتِي أَخْرَجْتِكَ أَهْلُكُنْهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ⑬
 أَفَمَنْ كَانَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ وَ
 اتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ⑭ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا
 أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ
 مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ
 فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي
 النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ⑮ وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ
 إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
 مَاذَا قَالَ أَنْفًا ۗ أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَ
 اتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ⑯ وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ
 تَقْوَاهُمْ ⑰ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً
 فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرُهُمْ ⑱

جن ايمان آندو آهي ۽ چڱا ڪم ڪيا آهن، تن کي بيشڪ الله اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو، جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن ۽ جن انڪار ڪيو (سي دنيا جو) نفعو وٺندا آهن ۽ ائين کائيندا آهن، جيئن دور کائيندا آهن ۽ (هميشه) سندن جاءِ باهه آهي (۱۲). ۽ (اي پيغمبر!) تنهنجي ڳوٺ، جنهن (جي ماڻهن) توکي ڪڍي ڇڏيو، تنهن کان وڌيڪ سگهه وارا ڪيترائي ڳوٺ هئا، جو انهن کي ناس ڪيوسون، پوءِ انهن جو ڪو واهرو نه هو (۱۳). جيڪو پنهنجي پالڻهار کان پڌريءَ حجت تي هجي، سو انهيءَ جهڙو آهي ڇا؟ جنهن کي سندس بچڙا ڪم چڱا ڪري ڏيکاريا ويا ۽ پنهنجن سڌن جي پٺيان لڳا؟ (۱۴). جنهن بهشت جو پرهيزگارن کي انجام ڏنو ويو آهي، تنهن جي وصف هيءَ آهي، جو ان ۾ اهڙي پاڻيءَ جون نهرون آهن جو (گهڻي رهڻ ڪري) نه سيناريو آهي ۽ اهڙي کير جون نهرون آهن، جنهن جو مزو نه مٽيو آهي ۽ پيئندڙن کي لذت ڏيندڙ شراب جون نهرون آهن ۽ صفا ڪيل ماکيءَ جون به نهرون آهن، ۽ انهن لاءِ منجهس هر جنس جا ميوا آهن ۽ سندن پالڻهار وٽان (مٺن) بخشش (به) آهي (اهي) انهن جهڙا آهن ڇا، جيڪي باهه ۾ سڌائين رهڻ وارا هجن ۽ جن کي ڪوسو پاڻي پياريو وڃي جو سندن آبدن کي چڻي ڇڏي؟ (۱۵). ۽ منجهانئن ڪو اهڙو آهي جو توڏانهن ڪن ڏيندو آهي، تانجو جنهن مهل تو وٽان نڪرندا آهن (تنهن مهل) جن کي علم ڏنو ويو، تن کي چوندا آهن ته هاڻي (پيغمبر) ڇا چيو؟ اهي آهي آهن، جن جي دلين تي الله مهر هڻي آهي ۽ جيڪي پنهنجي (نفس جي) سڌن تي هليا (۱۶). ۽ جن سڌو رستو ورتو تن کي الله هدايت ۾ وڌايو ۽ کين سندن پرهيزگاري ڏني (۱۷). (ڪافر) پاڻ وٽ قيامت جي اوچتي اچڻ کان سواءِ (بي گالهه جا) منتظر نه آهن، پوءِ بيشڪ ان جون نشانين اچي چڪيون آهن، پوءِ جڏهن وٽن (قيامت) ايندي، تڏهن کين نصيحت وٺڻ ڪٿان (نفعي واري ٿيندي)؟ (۱۸).

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَ
 الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ^(١٩) وَيَقُولُ الَّذِينَ
 آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا
 الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ
 الْمَغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأُولَئِكَ لَهُمْ طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ^(٢٠)
 فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ^(٢١) فَهَلْ
 عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا أَرْحَامَكُمْ^(٢٢)
 أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ^(٢٣) أَفَلَا
 يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا^(٢٤) إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا
 عَلَى أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ
 وَأَمْلَى لَهُمْ^(٢٥) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ
 فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَسْرَارَهُمْ^(٢٦) فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ
 الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ^(٢٧) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا
 مَا أَسْخَطَ اللَّهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ^(٢٨) أَمْ حَسِبَ
 الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَصْغَانَهُمْ^(٢٩)

پوءِ ڄاڻ ته الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نه آهي ۽ پنهنجن گناهَن جي ۽ (سڀني) مؤمنن ۽ مؤمنياڻين لاءِ بخشش گهر ۽ الله اوهان جي اچ وڃ جو هنڌ ۽ اوهان جي رهڻ جي جڳهه ڄاڻندو آهي (۱۹). ۽ مؤمن چوندا آهن ته ڪا سورة ڇو نه نازل ڪئي وڃي؟ پوءِ جڏهن پڌريءَ معنيٰ واري سورة نازل ڪئي وڃي ۽ اُن ۾ جهاد جو ذڪر ڪيو وڃي ته جن جي دلين ۾ بيماري آهي، تن کي ڏسندين ته تو ڏانهن انهيءَ (ماڻهوءَ) جي نهارڻ وانگر ڏسندا آهن، جنهن کي موت (جي سڪرات) کان بيهوشي پهتي هجي، پوءِ سندن لاءِ خرابي آهي (۲۰). فرمانبرداري ڪرڻ ۽ چڱي ڳالهه چوڻ (کين بهتر) آهي. پوءِ جڏهن (جهاد جو) ڪم پڪو ٿي چڪي (تڏهن انڪار نه ڪن)، جيڪڏهن الله سان سڃاڻهجن ها ته سندن لاءِ ڀلو هجي ها (۲۱). پوءِ (اي ڪمزور ايمان وارو!) جيڪڏهن (اوهين ماڻهن جا) حاڪم ٿيو ته (اوهين) هن (ڳالهه) کي ويجهو آهيو ته زمين ۾ ضرور خرابي ڪندؤ ۽ پنهنجون مائٽيون ڇڻندؤ (۲۲). اهي اهي آهن جن کي الله لعنت ڪئي، پوءِ کين ٻوڙو ڪيائين ۽ سندن اکيون انڌيون ڪيائين (۲۳). ڇا قرآن ۾ غور نه ڪندا آهن يا (سندين) دلين تي انهن (دلين) جا تالا (لڳل) آهن؟ (۲۴). بيشڪ جيڪي (ماڻهو) اُن کان پوءِ جو کين هدايت (جي واٽ) پڌري ٿي پنهنجن پٺن ڀر ڦريا تن کي شيطان (اهو ڪم) چڱو ڪري ڏيکاريو آهي ۽ کين مهلت (هڃڻ) جو وعدو ڏنو اٿس (۲۵). اهو (سڀ) هن ڪري آهي ته جيڪي الله نازل ڪيو آهي، تنهن کي جن (ماڻهن) ناپسند ڪيو آهي، تن کي انهن (منافقن) چيو ته ڪن ڪمن ۾ اوهان جو چيو مڃينداسون ۽ الله سندين گجهين ڳالهين (ڪرڻ) کي ڄاڻندو آهي (۲۶). پوءِ (تڏهن سندن حال) ڪيئن ٿيندو، جڏهن ملائڪ سندن روح ڪڍندا، (جنهن مهل) سندن منهن ۽ سندن پٺيون ڪٽيندا (۲۷). اها (سزا) هن ڪري آهي ته جنهن شيءِ الله کي ڏمرايو، تنهن جي پٺيان لڳا ۽ سندن رضامندي کي ناپسند ڪيائون، تنهن ڪري (الله) سندن عملن کي ڇڻ ڪيو (۲۸). جن جي دلين ۾ بيماري (پيل) آهي، تن ڀانيو آهي ڇا ته الله سندن (دلن جا) ساڙ ڪڏهن پڌرا نه ڪندو؟ (۲۹).

وَلَوْ نَشَاءُ لَأَرَيْنَاكُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسَيِّئِهِمْ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ
 الْقَوْلِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ^(٣٠) وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّى نَعْلَمَ الْمُجْتَهِدِينَ
 مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ^(٣١) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
 وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا
 تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَيَسْخِطُ أَعْمَالَهُمْ^(٣٢)
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا
 أَعْمَالَكُمْ^(٣٣) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ
 مَا تَوَّاهُمْ كُفَّارُ فُلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ^(٣٤) فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى
 السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ^(٣٥) وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَتْرَكُمْ أَعْمَالَكُمْ^(٣٥)
 إِنَّهَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُوَ^(٣٦) وَإِنْ تَوَمَّنُوا وَتَتَّقُوا بِوُتِكُمْ
 أَجُورَكُمْ وَلَا يَسْأَلْكُمْ أَمْوَالَكُمْ^(٣٧) إِنْ يَسْأَلْكُمْ فَمَا فَيُحْفِكُمْ تَبْخُلُوا
 وَيُخْرِجْ أَضْغَانَكُمْ^(٣٨) هَآأَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَدْعُونَ لِنُتَّقُوا فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَخِلْ عَنْ نَفْسِهِ^(٣٩)
 وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا
 غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ^(٤٠)

۽ جيڪڏهن گھرون ها ته اُهي توکي ڏيکاريون ها، پوءِ سندن چهرن مان کين سڃاڻين ها ۽ ضرور کين ڳالهائڻ جي ڍنگ ۾ معلوم ڪرين ها ۽ الله اوهان جا ڪرتوت ڄاڻندو آهي (۳۰). ۽ ضرور اوهان کي پرکينداسون ته اوهان مان مجاهدن ۽ صابرن کي معلوم ڪريون ۽ اوهان جا احوال ڄاڻيون (۳۱). بيشڪ جن ڪفر ڪيو ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهليو ۽ کين هدايت (جي واٽ) پڌري ٿي، تنهن کان پوءِ پيغمبر جي مخالفت ڪيائون، سي الله جو ڪجهه نقصان نه ڪندا ۽ (الله) سندن عمل سگهوئي ڇڏ ڪندو (۳۲). اي ايمان وارو! الله جو چيو مڃو ۽ پيغمبر جو چيو مڃو ۽ پنهنجا عمل نه وڃايو (۳۳). بيشڪ جن ڪفر ڪيو ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهليو وري ڪافر ٿي مٽا، تن کي الله ڪڏهن نه بخشيندو (۳۴). پوءِ سست نه ٿيو ۽ صلح ڏانهن نه سڏيو ۽ اوهين (ئي) غالب آهيو ۽ الله اوهان سان آهي ۽ اوهان جي عملن کي ڪڏهن ضايع نه ڪندو (۳۵). دنيا جي حياتي ته رڳو راند ۽ تماشو آهي ۽ جيڪڏهن (اوهين) ايمان آڻيندو ۽ پرهيزگاري ڪندو ته اوهان جو اُجورو اوهان کي ڏيندو ۽ اوهان کان اوهان جو (سڀ) مال نه گهرندو (۳۶). جيڪڏهن اوهان کان (اوهان جو) مال گهري، پوءِ (گهرڻ ۾) اوهان کي تنگ ڪري ته (انهيءَ وقت ضرور) بخيلي ڪندو ۽ اها (بخيلي) اوهان جون بدنيتون ظاهر ڪندي (۳۷). خبردار ٿجو! اوهين آهي (ماڻهو) آهيو جو اوهان کي سڏيو وڃي ٿو ته الله جي واٽ ۾ خرچيو، پوءِ اوهان مان ڪو (ته) اهڙو آهي، جو بخيلي ٿو ڪري ۽ جيڪو بخيلي ٿو ڪري سو رڳو پاڻ سان بخيلي ٿو ڪري ۽ الله بي پرواه آهي ۽ اوهين محتاج آهيو ۽ جيڪڏهن منهن موڙيندو ته اوهان کان سواءِ (بي) ڪنهن قوم کي مٿائي آڻيندو، پوءِ اُهي اوهان جهڙا نه هوندا (۳۸).

سُورَةُ الْفَتْحِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ① لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَ

مَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ② وَ

يَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَظِيمًا ③ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي

قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ وَ لِلَّهِ جُنُودُ

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ④ لِيَدْخُلَ

الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ

فِيهَا وَيُكَفِّرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا

عَظِيمًا ⑤ وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَ

الْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَ

غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ⑥

وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ⑦

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ⑧ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَ

رَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ⑨

سورة فتح مدني آهي ۽ هن ۾ اٺٽيه
آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر) بيشڪ اسان تو کي پڌري فتح ڏني (۱). (فتح جو نتيجو هيءُ آهي) ته تنهنجا قصور جيڪي اڳي گذريا ۽ جيڪي پوئتي رهيا سي (سڀ) الله توکي معاف ڪري ۽ تو تي پنهنجي نعمت پوري ڪري ۽ توکي سڌي واٽ ڏيکاري (۲). ۽ الله زبردست سوڀ سان توکي سوڀارو ڪري (۳). (الله) اهو آهي، جنهن مؤمنن جي دلين ۾ سڪون نازل ڪيو ته (انهن جو) ايمان سندن (اڳين) ايمان سان وڌيڪ ٿئي ۽ آسمانن ۽ زمين جا لشڪر الله جا (ٿي) آهن ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۴). (آرام لاهڻ جي پڇاڙي هيءُ آهي) ته مؤمنن ۽ مومنياڻين کي اهڙن باغن ۾ داخل ڪري، جن جي هيٺان نهرون پيون وهن، اتي سدائين رهندا ۽ سندن مدايون کائن مٽيندو ۽ اها الله وٽ وڏي ڪاميابي آهي (۵). ۽ (ته) منافقن ۽ منافقياڻين کي ۽ مشڪرن ۽ مشرڪياڻين کي عذاب ڪري جي الله بابت تمام بچڙو گمان پائيندڙ آهن، شال مصيبت مٿن هجي! ۽ مٿن الله ڏمريو ۽ کين لعنت ڪيائين ۽ انهن لاءِ دوزخ تيار ڪيائين ۽ (دوزخ) بچڙو هنڌ آهي (۶). ۽ آسمانن ۽ زمين جا لشڪر الله جا آهن ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (۷). بيشڪ اسان تو کي شاهدي ڏيندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيجاريندڙ ڪري موڪليو (۸). ته (اي مؤمنو!) اوهين الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آڻيو ۽ سندس (دين جي) مدد ڪريو ۽ سندس عزت ڪريو ۽ صبح ۽ سانجهيءَ جو الله کي پاڪائيءَ سان ساراهيو (۹).

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ
 فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ
 اللَّهُ فَمِثُوقُ تَبَاتُحِهِ أَجْرًا عَظِيمًا ١٠ سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ
 الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ
 بِالسِّنْتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ طُفْلٌ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنْ
 اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا
 تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ١١ بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ
 إِلَى أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزُيِّنَ ذَلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ السَّوْءِ ١٢
 وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ١٣ وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا
 أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ١٤ وَبِاللَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 يَعْرِضُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعْذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ١٥
 سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انْطَلَقْتُمْ إِلَى مَغَائِمٍ لَتَاْخُذُوا مَا
 ذَرَوْنَا نَتَّبِعُكُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلِمَ اللَّهِ طُفْلٌ لَنْ
 تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ فَيَقُولُونَ
 بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ١٥

بيشڪ جيڪي توسان بيعت ڪندا آهن، سي الله ٿي جي بيعت ڪندا آهن، سندن هٿن مٿان الله جو هٿ آهي، پوءِ جيڪو (انجام) پيچندو سو رڳو پنهنجي جيءَ (جي جوڪي) لاءِ ٿو پيچي ۽ جنهن (ڳالهه) تي الله سان انجام ڪيو اٿس، تنهن کي جيڪو پورو ڪندو، پوءِ سگهو تنهن کي (الله) وڏو اجر ڏيندو (۱۰). (اي پيغمبر!) بدوين مان پوئتي رهيل تو کي چوندا ته اسان کي پنهنجن مالن ۽ پنهنجن گهر جي پاتين رجهايو، تنهن ڪري اسان لاءِ بخشش گهر، پنهنجن زبانن سان اها (ڳالهه) چوندا جا سندن دلين ۾ نه آهي، ڪين چؤ ته جيڪڏهن (الله) اوهان کي ڏک پهچائڻ جو ارادو ڪري يا اوهان کي سک پهچائڻ جو ارادو ڪري ته الله جي سامهون اوهان لاءِ ڪير ڪجهه ڪري سگهي ٿو؟ بلڪ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۱۱). (نه) بلڪ پانيو ته پيغمبر ۽ مؤمن پنهنجن گهروارن ڏانهن اصلي ڪڏهن نه موٽندا ۽ اهو (گمان) اوهان جي دلين ۾ چڱو (ڪري) ڏيکاريو ويو ۽ (تمام) بچڙو گمان پانيو ۽ (اوهين) هلاڪ ٿيل قوم ٿيو (۱۲). ۽ جنهن الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان نه آندو ته بيشڪ اسان انهن ڪافرن لاءِ ٻرندڙ باه تيار ڪئي آهي (۱۳). ۽ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي خاص الله جي آهي، جنهن کي وٿيس تنهن کي بخشي ۽ جنهن کي وٿيس تنهن کي عذاب ڪري ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۴). جڏهن غنيمتن جي هٿ ڪرڻ لاءِ ويندو، تڏهن پوئتي رهيل چوندا ته اسان کي ڇڏيو ته اوهان سان هلون. گهرندا آهن ته الله جي وعدي جي مخالفت ڪن. ڪين چؤ ته اسان سان ڪڏهن نه هلندو، اهڙيءَ طرح الله اڳي ئي فرمائي چڪو آهي، پوءِ سگهو چوندا ته (ائين نه آهي) بلڪ اوهين اسان سان حسد ٿا ڪريو، بلڪ (هميشه) ٿورڙي کان سواءِ (ڪجهه به) نه سمجهندا هئا (۱۵).

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سُدُّ عَوْنٍ إِلَى قَوْمٍ أُولَى بَأْسٍ
 شَدِيدٍ تُقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسْلِمُونَ فَإِنْ تُطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا
 حَسَنًا وَإِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ①٦
 لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ
 حَرْجٌ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ وَمَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ①٧ لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ
 الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ
 فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ①٨ وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً
 يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ①٩ وَعَدَكُمْ اللَّهُ مَغَانِمَ
 كَثِيرَةً تَأْخُذُوهَا فَجَعَلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَى آيِدِي النَّاسِ
 عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ②٠
 وَآخَرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ
 عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ②١ وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلُوا
 الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ②٢ سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي
 قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَكِنْ تَجِدُ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ②٣

(اي پيغمبر!) پوئتي رهيلن بدوين کي چؤ تہ، سخت ويژھ واريء قوم (جي جنگ) ڏانهن (اوهين) سگهو سڏيا ويندؤ جو ساڻن ويژھ ڪندؤ يا تہ (آهي) مسلمان ٿيندا. پوءِ جيڪڏهن چيو مڃيندؤ تہ الله اوهان کي چڱو اجر ڏيندو ۽ جيڪڏهن (ائين) ڦرندؤ جيئن (اوهين هن کان) اڳ ڦريا هيؤ تہ (الله) اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا ڏيندو (۱۶). (اهڙي جهاد کان رهڻ ۾) نڪي اندي تي ڪو گناه آهي ۽ نڪي منڊي تي ڪو گناه آهي ۽ نڪي بيمار تي ڪو گناه آهي ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جو چيو مڃيندو تنهن کي (الله اهڙن) باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون پيون وهن ۽ جيڪو ڦرندو، تنهن کي ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا ڏيندو (۱۷).
 بيشڪ الله مؤمنن کان (انهيءَ وقت) راضي ٿيو، جنهن وقت وڻ هيٺ توسان بيعت ٿي ڪيائون، پوءِ جيڪي سندين دٻن ۾ هو سو ڄاڻائين، پوءِ مٿن (دل جو) سڪون لاڻائين ۽ کين هڪ ويجهي سوڀ انعام ڏنائين (۱۸). ۽ گهڻيون غنيمتون (به)، جو انهن کي (آهي) هٿ آڻيندا ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (۱۹). الله اوهان کي گهڻين غنيمتن جو وعدو ڏنو آهي، جن کي (اوهين) هٿ آڻيندؤ، پوءِ (هينئر) هيءُ (خير جون غنيمتون) اوهان کي جلد عطا ڪيائين ۽ اوهان کان ماڻهن جا هٿ جهلي ڇڏيائين ۽ (اهو) هن لاءِ تہ مؤمنن لاءِ اها هڪ (قدرت جي) نشاني هجي ۽ اوهان کي (الله) سڌو رستو ڏيکاري (۲۰). ۽ ٻيون (غنيمتون به) جن تي قادر نہ ٿيا آهيو. بيشڪ الله کي انهن جي خبر آهي. ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۲۱). ۽ جيڪڏهن ڪافر اوهان سان جنگ ڪن ها تہ ضرور (پنهنجون) پٽيون ڦيرائين ها، وري نہ ڪو دوست ۽ نہ ڪو مددگار لهن ها (۲۲). الله جو قانون (ائين آهي) جو (هن کان) اڳ هليو ايندو آهي ۽ الله جي دستور کي ڪڏهن ڪا ڦير ڦار نہ ڏسندين (۲۳).

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ
 مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ٢٣
 هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا كُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ
 مَعْكُوفًا أَنْ تَبْلُغَ حِجْلَهُ ۖ وَلَوْلَا رِجَالُ مُؤْمِنُونَ وَنِسَاءُ مُؤْمِنَاتٌ
 لَمْ تَعْلَمُوهُمْ أَنْ تَطَّوَّهُمْ فِتْصِبِيكُمْ مِنْهُمْ مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۖ
 لِيُدْخِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ ۚ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ
 كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ٢٤ اذْجَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي
 قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
 عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَ
 كَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ٢٥
 لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ
 الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ ۖ
 لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا
 قَرِيبًا ٢٦ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ
 لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ۖ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ٢٧

۽ (الله) اهو آهي جنهن ڪافرن جا هٿ اوهان کان ۽ اوهان جا هٿ انهن کان مڪي جي وچ ۾ اوهان کي مٿن سوياري ڪرڻ کان پوءِ روڪيا ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن کي الله ڏسندڙ آهي (۲۴). اهي (قریش) اهي آهن، جن ڪفر ڪيو ۽ اوهان کي مسجد حرام کان جهليو ۽ قربانيءَ کي به (جهلي ڇڏيائون) جو پنهنجيءَ جاءِ تي پهچڻ کان روڪيل رهي ۽ جيڪڏهن (اهڙا ڪي) مڙس مؤمن ۽ (ڪي) زالون مؤمنياڻيون (مڪي ۾) نه هجن ها، جن کي اوهان نه ڄاڻندا آهيو، (انهيءَ خيال ڪري) ته (متان) کين لتاڙي ڇڏيو، پوءِ بي خبريءَ ۾ انهن جو اوهان کي گناهه پهچي (ته هاڻي ئي فتح ٿي ها!) (پر دير هن ڪري آهي) ته الله جنهن کي گهري (تنهن کي) پنهنجيءَ باجه ۾ داخل ڪري. جيڪڏهن (پئي ٽوليون) ڌار هجن ها ته ضرور مڪي وارن مان ڪافرن کي ڏکوئيندڙ عذاب (جي) سزا ڏيون ها (۲۵). جڏهن ڪافرن پنهنجن دلين ۾ جاهليت جو جوش پيدا ڪيو، تڏهن الله پنهنجي پيغمبر تي ۽ مؤمن تي پنهنجو آرام نازل ڪيو ۽ کين پرهيزگاريءَ جي ڳالهه تي قائم رکيائين ۽ (اهي) ان جا وڌيڪ حقدار ۽ ان جا لائق هئا ۽ الله سڀڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۲۶). بيشڪ الله پنهنجي پيغمبر کي (هر طرح جو واقعي موافق) خواب سچو ڏيکاريو، ته جيڪڏهن الله گهريو ته پنهنجا مٿا ڪوڙائي ۽ وار ڪترائي مسجد حرام ۾ بي پوا ٿي ضرور گهرندڙ ۽ نه ڊڄندڙ. پوءِ (اوهين) جيڪي نه ڄاڻندا آهيو، سو الله ڄاتو، تنهن ڪري ان (مڪي جي فتح) کان اڳ (خيبر جي) فتح (الله) ويجهي مقرر ڪئي (۲۷). (الله) اهو آهي، جنهن پنهنجي پيغمبر کي هدايت ۽ سچي دين سان موڪليو ته ان کي (بين) سڀني دينن تي غالب ڪري ۽ الله (حق) ظاهر ڪندڙ ڪافي آهي (۲۸).

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ
 تَرَاهُمْ رُكْعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي
 وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي
 الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطَاةً فَازَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى
 عَلَى سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ
 آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ٢٩

سُورَةُ الْحُجُرَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَ
 اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ٢ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا
 أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ
 بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ٣ إِنَّ
 الَّذِينَ يَغْضُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ
 امْتَنَعَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ٤ إِنَّ
 الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ٥

محمد (ﷺ) الله جو موڪليل آهي. ۽ جيڪي سندس گڏ آهن، سي ڪافرن تي ڏاڍا سخت آهن (۽) پاڻ ۾ (هڪ ٻئي تي وڌيڪ) مهربان آهن، (اي ڏسندڙ) کين رڪوع ڪندڙ (۽) سجدو ڪندڙ ڏسندو آهن. الله جو فضل ۽ رضامندي طلبيندا آهن. سندن (نيڪ بختيءَ جي) نشاني سندن منهن ۾ سجدي جي اثر کان (پڌري) آهي. اهو (جيڪي بيان ڪيو ويو سو) سندن (حال جو) قصو توريت ۾ (بيان ٿيل) آهي ۽ سندن مثال (جو قصو) انجيل ۾ (به بيان ٿيل آهي ته اهي) انهيءَ پوک وانگر آهن، جنهن پنهنجو (سائو) سَٺو ڪڍيو، پوءِ ان (سَٺي) کي مضبوط ڪيائين، پوءِ ٿلهو ٿيو، پوءِ پنهنجن ڏانڊين تي (سڌو) بيٺو جو ڪڙمين کي پيو وڻي (اسلامي غلبي جو به آخر اهڙو حال آهي). ته (الله) ڪافرن کي انهن (مؤمنن جي ڏسڻ) ڪري ڪاوڙائي، جن ايمان آندو آهي ۽ منجهانئن (جن) چڱا ڪم ڪيا (تن) مڙني کي) بخشش ۽ وڏي اجر جو الله انجام ڏنو آهي (۲۹).

سورة حجرات سڏبي آهي ۽ هن ۾ ارڙهن آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي ايمان وارو! (اوهين) الله ۽ سندس پيغمبر جي آڏو (ڪنهن ڳالهه ۾) اڳرائي نه ڪريو ۽ الله کان ڊڄو، ڇو ته الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱). اي ايمان وارو! پنهنجا آواز پيغمبر جي آواز کان مٿي نه ڪريو ۽ جيئن اوهان جو هڪ ٻئي سان وڏي سڌ ڳالهائڻ آهي (تيئن) ساڻس ڳالهه ڏاڍيان نه ڳالهايو جو متان اوهان جا عمل ڇڻ ٿي وڃن ۽ اوهين نه ڄاڻندا هجو (۲). بيشڪ جيڪي پنهنجن آوازن کي الله جي پيغمبر جي آڏو جهڪو ڪندا آهن، اهي اهي آهن جن جي دلين کي الله پرهيزگاريءَ (جي پڌري ڪرڻ) لاءِ آزمايو آهي، انهن لاءِ بخشش ۽ وڏو اجر آهي (۳). بيشڪ جيڪي حجرن جي ٻاهران توکي سڏيندا آهن، تن مان گهڻا بي سمجه آهن (۴).

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ ٥ يَٰ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن
 تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ٦ وَاعْلَمُوا
 أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَ
 لَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ
 الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَٰئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ٧ فَضَلَا
 مِّنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ٨ وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِّنَ
 الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى
 الْأُخْرَىٰ فَجَاهِدُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّىٰ تَفْقِيَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ
 فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ٩
 إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
 تُرْحَمُونَ ١٠ يَٰ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَر قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ
 يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا
 مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ
 الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ ١١ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ١٢

۽ جيڪڏهن آهي (اڻڄاڻائين) صبر ڪن ها جيستائين انهن ڏانهن ٻاهر اچين ته انهن لاءِ ڀلو هجي ها ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۵). اي ايمان وارو! جيڪڏهن ڪو بدڪار ڪا خبر اوهان وٽ آئي ته ڇاچ ڪريو جو (متان) ڪنهن قوم کي بي خبريءَ سان نقصان پهچايو، پوءِ جيڪي اوهان ڪري چڪو، تنهن تي پشيمان ٿيو (۶). ۽ ڄاڻو ته اوهان ۾ الله جو پيغمبر آهي، جيڪڏهن گهڻن ڪمن ۾ هو اوهان جو چيو مڃيندو ته (اوهين) ڏکيا ٿيندو، پر الله اوهان وٽ ايمان کي پيارو ڪرايو ۽ اوهان جي دٻين ۾ ان کي سينگارڻ ۽ اوهان وٽ ڪفر ۽ بي ديني ۽ گناه کي ناپسند ڪرايائين، اهي ئي سڌي رستي وارا آهن (۷). الله جي فضل ۽ احسان سان ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۸). ۽ جيڪڏهن مومن جون ٻه ٽوليون پاڻ ۾ وڙهن ته سندن وچ ۾ پرڇاڻ ڪريو، پوءِ جيڪڏهن (انهن) ٻنهي مان هڪڙي (ٽولي) ٻئي تي زيادتي ڪري ته جيڪا (ٽولي) زيادتي ٿي ڪري، تنهن سان (اوهين اڻڄاڻائين) وڙهو جيستائين الله جي حڪم ڏانهن موٽي اچي، پوءِ جيڪڏهن موٽي آئي ته سندن وچ ۾ انصاف سان پرڇاڻ ڪريو ۽ انصاف سان هلو، ڇو ته الله انصاف وارن کي پيارو رکندو آهي (۹). مومن (حقيقت ڪري هڪ ٻئي جا) ڀائر آهن، تنهن ڪري پنهنجن ٻنهي ڀائرن جي وچ ۾ پرڇاڻ ڪريو ۽ الله کان ڊڄو ته من اوهان تي ٻاجه ڪئي وڃي (۱۰). اي ايمان وارو! ڪا ٽولي ڪنهن ٽوليءَ تي ٺٽولي نه ڪري، جو متان (اهي حقيقت ڪري) کائڻ پلا هجن ۽ نه زالون ٻين زالن سان (ٺٽوليون ڪن) جو متان اهي کائڻ ڀليون هجن ۽ نه ڪي پاڻ ۾ (هڪ ٻئي کي) عيب لايو ۽ نه ڪي هڪ ٻئي کي بچڙن لقبن سان سڏيو (جو) ايمان آڻڻ کان پوءِ بچڙائي جو نالو (وٺڻ) خراب آهي ۽ جن توبه نه ڪئي سي ئي ظالم آهن (۱۱).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ
 إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ
 لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾
 يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ
 لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾
 قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَّمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِن قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا
 يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ
 مِّنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ
 آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
 أَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٥﴾ قُلْ
 اتَّعَلَّمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا
 فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾ يَمُنُّونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا
 قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ
 هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ
 غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

اي ايمان واؤ! گهڻي (۽ ٿوريءَ) بدگمانيءَ (ڪرڻ) کان پاڻ پليو، ڇو ته ڪا بدگماني ڪرڻ گناه آهي ۽ نه ڪي جاسوسي ڪريو ۽ نه ڪو اوهان مان هڪ، ٻئي جي گلا ڪري، ڀلا اوهان مان ڪو هڪڙو پنهنجي مٿي پاءُ جو گوشت کائڻ پسند ڪندو آهي ڇا، جنهن کان نفرت ڪندا آهيو؟ ۽ الله کان ڊڄو، ڇو ته الله توبه قبول ڪندڙ مهربان آهي (۱۲). اي انسانو! بيشڪ اسان اوهان کي هڪ نر ۽ هڪ ماديءَ مان پيدا ڪيو ۽ اوهان کي ذاتيون ۽ پاڙا ڪيوسون ته (اوهين پاڻ ۾) هڪ ٻئي کي سڃاڻو، بيشڪ اوهان مان وڌيڪ مان وارو الله وٽ آهو آهي، جيڪو اوهان مان وڌيڪ پرهيزگار آهي، بيشڪ الله (سڀ) ڄاڻندڙ خبر رکندڙ آهي (۱۳). بدوي چوندا آهن ته، ايمان آندو اٿئون (اي پيغمبر کين) ڇو ته، (حقيقت ڪري) ايمان نه آندو اٿو، پر (ائين) چئو ته اسين مسلمان ٿيا آهيون ۽ اڃا اوهان جي دٻين ۾ ايمان گهڙيو (ئي) نه آهي ۽ جيڪڏهن الله ۽ سندس پيغمبر جو چيو مڃيندو ته اوهان جي عملن مان اوهان کي ڪجهه (به) گهٽ نه ڏيندو، ڇو ته الله بخشهار مهربان آهي (۱۴). (حقيقت ۾) مؤمن رڳو آهي آهن، جن الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آندو، وري (ڪو) شڪ نه ڪيائون ۽ الله جي واٽ ۾ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جسمن سان جهاد ڪيائون، اهي ئي سچا آهن (۱۵). (اي پيغمبر! کين) چئو ته، پنهنجو دين الله کي جتائيندا آهيو ڇا؟ ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله ڄاڻندو آهي ۽ الله سڀڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۱۶). (اي پيغمبر!) اسلام آڻڻ جو تو تي احسان رکندا آهن، (کين) چئو ته، مون تي پنهنجي اسلام (آڻڻ) جو احسان نه رکو، بلڪ اوهان تي الله احسان رکندو آهي، جو اوهان کي ايمان جي هدايت ڪيائين، جيڪڏهن (اوهين) سچا آهيو، (ته) اها ڳالهه سچي ڄاڻو (۱۷). بيشڪ الله آسمانن ۽ زمين جو ڳجه ڄاڻندو آهي. ۽ جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (۱۸).

سُورَةُ قَاتِلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٥

قَاتِلِ وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ١ بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ

فَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ٢ إِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا

ذَلِكَ رَجَعٌ بَعِيدٌ ٣ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا

كِتَابٌ حَفِيزٌ ٤ بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَرِيجٍ ٥

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا

مِنْ فُرُوجٍ ٦ وَالْأَرْضِ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا

فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ٧ تَبَصَّرَةٌ وَذِكْرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ٨

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبْرَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ ٩

وَالنَّخْلَ بَسَقَتْ لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ ١٠ رَزَقْنَا الْعِبَادَ وَأَحْيَيْنَا بِهِ

بَلَدَةً مَّيِّتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ ١١ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ

الرَّسِّ وَثَمُودُ ١٢ وَعَادُ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطٍ ١٣ وَأَصْحَابُ

الْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ ١٤ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ ١٥

أَفَعَيَّنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ ١٦ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ١٧

سورة ق مكي آهي ۽ هن ۾ پنجيتايله
آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ق۔ سڳوري قرآن جو قسم آهي (تہ تون الله جو پيغمبر آھين) (۱)۔ بلڪ
(مڪي وارن) پنهنجيءَ قوم منجهان پاڻ وٽ هڪ ديچاريندڙ جي اچڻ جو
عجب ڪيو، پوءِ ڪافرن چيو تہ، هيءَ عجيب ڳالھ آهي (۲)۔ ڀلا جڏهن
مړنداسون ۽ مٽي ٿينداسون (تڏهن وري جيئرا ٿينداسون ڇا؟) اهو (وري
جيئرو ڪري) موتائڻ (عقل کان) پري آهي (۳)۔ انهن (جي جسمن) مان
جيڪي زمين (ڳاري) گهٽائيندي آهي، سو بہ بيشڪ ڄاتو اٿئون ۽
اسان وٽ هڪ حفاظت ڪندڙ ڪتاب آهي (۴)۔ بلڪ سڄو دين جڏهن
وٽن آيو (تڏهن) ان کي ڪوڙ ڄاتائون، پوءِ آهي وڇڙيل ڳالھ ۾ (اڙيل)
آهن (۵)۔ پوءِ آسمان جو سندن مٿان آهي، تنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿن ڇا؟ تہ
ان کي ڪيئن بڻايو اٿئون ۽ ان کي (ڪيئن) سينگاريو اٿئون ۽ ان ۾ ڪا
ڦوٽ نہ آهي (۶)۔ ۽ زمين کي پکيڙيوسون ۽ منجهس جبل ڪوڙياسون ۽
منجهس سڀڪنهن وٽندڙ جنس مان (سلا) ڄماياسون (۷)۔ سڀڪنهن (الله
ڏانهن) ورنندڙ ٻانهي جي واٽ ڏيکارڻ ۽ نصيحت ڏيڻ لاءِ (۸)۔ ۽ آسمان
کان برڪت وارو پاڻي لاٿوسون، پوءِ ان سان باغ ۽ لڻ واري پوک جو ان
ڄمايوسون (۹)۔ ۽ ڊگهيون ڪجيون (بہ) جن جا گوشا (ڏوڪن سان)
سٿيل آهن (۱۰)۔ ٻانهن جي روزي (ڏيڻ) لاءِ۔ ۽ ان سان ويران شهر
کي آباد ڪيوسون، اهرڙيءَ طرح (اوهان جو قبرن مان وري جيئرو ٿي)
نڪرڻ آهي (۱۱)۔ کائن اڳ نوح جي قوم ۽ رس (جي شهر) وارن ۽ ثمود
(قوم) ڪوڙ پانيو (۱۲)۔ ۽ عاد ۽ فرعون ۽ لوط جي ڀائرن (۱۳)۔ ۽ ايڪه
وارن ۽ تبع جي قوم، هر هڪ پيغمبرن کي ڪوڙو ڄاتو، پوءِ (مٿن)
منهنجي عذاب جو انجام لازم ٿيو (۱۴)۔ پهرين (پيري جي) خلق ۾
(ڪو) ٿڪا آهيون ڇا؟ (نہ) بلڪ آهي نئين سر پيدا ڪرڻ کان شڪ
۾ آهن (۱۵)۔

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسُّوْسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ
إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ①٧ إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّينَ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ
الشَّمَالِ قَعِيدٌ ①٨ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ①٩ وَ
جَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ ②٠ وَنُفَخَ
فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ②١ وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِرٌ
وَشَهِيدٌ ②٢ لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ
فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ②٣ وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَتِيدٍ ②٤
الْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلٌّ كَفَّارٌ عِنْدِي ②٥ مِّنَّاءٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٌ ②٦
وَالَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيهِ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ②٧
قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ②٨ قَالَ
لَا تَخْصِمُوهُنَّ لَآئِي وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ②٩ مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلُ
لَدَىٰ وَمَا أَنَا بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ③٠ يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتَ
وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَّزِيدٍ ③١ وَأَزْلَفَتْ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ③٢
هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ ③٣ مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ
وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُّنِيبٍ ③٤ ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ③٥

۽ بيشڪ ماڻهوءَ کي پيدا ڪيوسون ۽ سندس نفس کيس جيڪو وسوسو
 وجهندو آهي سو به ڄاڻندا آهيون ۽ اسين ڏانهن (سندس) ساهه جي رڳ
 کان وڌيڪ ويجهو آهيون (۱۶). جنهن به لڪندڙ (هڪ) سڄي پاسي کان
 ۽ ٻيو ڪٻي پاسي کان وهندڙ لڪندا آهن (۱۷). ڪا ڳالهه نه ڳالهائيندو
 آهي، جنهن جي لاءِ وٽس هڪ نگهبان موجود نه آهي (۱۸). ۽ موت جي
 سختي سڄي پڇ ايندي، (چٻو ته) اها (سزا) آهي، جنهن کان پاسو ڪندو
 هٿين (۱۹). ۽ صور ۾ ڦوڪيو ويندو، اهو عذاب جي انجام جو ڏينهن
 آهي (۲۰). ۽ هر هڪ ماڻهو ايندو جو ساڻس هڪ هڪليندڙ ۽ هڪ
 شاهد هوندو (۲۱). (چٻو ته) بيشڪ هن (ڳالهه) کان بي خبريءَ ۾ هٿين
 هاڻي تو کان تنهنجو پردو کوليوسون، تنهن ڪري اڄ تنهنجي نگاهه تڪي
 آهي (۲۲). ۽ سندس سنگتي (ملائڪ) چوندو ته جيڪي مون وٽ (الڪيل)
 موجود هو سو هيءُ آهي (۲۳). (چٻو ته) اي ٻئي (ملائڪو!) سڀڪنهن
 ناشڪر هٽيلي کي دوزخ ۾ اچليو (۲۴). (جو) خير کان جهليندڙ، حد
 کان لنگهندڙ، شڪ ڪندڙ آهي (۲۵). جنهن الله سان ٻيو معبود ٺهرايو
 اهڙي (هرهڪ) کي سخت عذاب ۾ اچليو (۲۶). سندس سنگتي (شيطان)
 چوندو ته، اي منهنجا پالڻهار! مون ان کي گمراهه نه ڪيو هو، پر اهو (پاڻ)
 وڌيءَ گمراهيءَ ۾ (پيل) هو (۲۷). (الله) چوندو ته مون وٽ جهڳڙو نه
 ڪريو، هن هوندي جو بيشڪ اوهان ڏانهن عذاب جو انجام (هن کان)
 اڳي موڪليو هوم (۲۸). نه ڪي مون وٽ انجام ڦيرايو آهي ۽ نه ڪي آءُ
 ٻانهن تي ظلم ڪرڻ وارو آهيان (۲۹). جنهن ڏينهن دوزخ کي چونڊاسون
 ته ڀريو آهين (يا نه؟) ۽ (هو) چوندو ته (ٻيو به) ڪجهه (اڃا هن کان)
 وڌيڪ آهي ڇا؟ (۳۰). ۽ بهشت پرهيزگارن لاءِ ويجهو ڪيو. پري نه
 (هوندو) (۳۱). (چٻو ته) جنهن جو اوهان کي سڀڪنهن (الله ڏانهن)
 رجوع ڪرڻ واري ۽ ادب نگاهه رکڻ واري لاءِ انجام ڏنو هو سو هيءُ
 آهي (۳۲). جيڪو پريٺ باجهاري (الله) کان ڊڻو ۽ (الله ڏانهن) رجوع ٿيل
 دل سان آيو، (تنهن لاءِ نه) (۳۳). (چٻو ته) سلامتيءَ سان بهشت ۾ گهڙو،
 اهو سدائين رهڻ جو ڏينهن آهي (۳۴).

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ^(٣٥) وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ
مِّنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَّخِصٍ^(٣٦)
إِن فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِّمَن كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ
شَهِيدٌ^(٣٧) وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ
أَيَّامٍ^(٣٨) وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُّغُوبٍ^(٣٩) فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ^(٤٠) وَمِنَ اللَّيْلِ
فَسَبِّحْهُ وَادِّبَارَ النُّجُودِ^(٤١) وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ
قَرِيبٍ^(٤٢) يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ^(٤٣)
إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ^(٤٤) يَوْمَ تَشَقُّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ
سِرَاعًا ذَٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ^(٤٥) نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا
أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرَ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدَ^(٤٦)

سُورَةُ الذَّارِيَّاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالذِّرِّيَّةِ ذُرِّيًّا^(١) فَالْحِجْلِ ذُرِّيًّا^(٢) فَالْجُرِّيَّةِ ذُرِّيًّا^(٣) فَالْمُقْسِمِ
أَمْرًا^(٤) إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ^(٥) وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ^(٦)

جيڪي گهرندا سو منجهس انهن لاءِ (موجود) آهي ۽ اسان وٽ (ان کان) وڌيڪ به آهي (۳۵). ۽ انهن کان اڳ ڪيترائي جڳ هلاڪ ڪياسين، جي حملي ڪرڻ ۾ انهن کان به تمام ڏاڍا هئا، پوءِ شهرن ۾ ڳولا ڪرڻ لڳا ته ڪا (پڇڻ جي) واھ آهي؟ (۳۶). بيشڪ انهيءَ ڳالھ ۾ انهيءَ لاءِ نصيحت آهي، جنهن کي دل هجي يا جو دل لائي ڪن ڏئي (۳۷). ۽ بيشڪ آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي پنهنجي جي وچ ۾ آهي، تنهن کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايوسون ۽ اسان کي ڪو ٿڪ نه ٿيو (۳۸). پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪي (ڪافر) چوندا آهن، تنهن تي صبر ڪر ۽ سڄ اڀرڻ کان اڳ ۽ لهڻ کان اڳ پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي، ساراه سان بيان ڪر (۳۹). ۽ ڪجهه (مهل) رات جو الله کي پاڪائيءَ سان ساراه ۽ نماز کان پوءِ به (۴۰). ۽ (هيءَ ڳالھ) ٻڌ ته جنهن ڏينهن ويجهي هنڌ کان سڏيندڙ سڏيندو (۴۱). جنهن ڏينهن سڄ پڇ سخت هڪل ٻڌندا، اهو (ڏينهن قبرن مان انهن جي) نڪرڻ جو ڏينهن آهي (۴۲). بيشڪ اسين جياريندا آهيون ۽ ماريوندا آهيون ۽ اسان ڏانهن موٽڻ آهي (۴۳). جنهن ڏينهن زمين انهن (جي مٿي) کان ڦاٽندي (تنهن ڏينهن) ڊوڙندا (ٻاهر ايندا). اهو گڏ ڪرڻ اسان تي آسان آهي (۴۴). جيڪي ڪافر چوندا آهن، سو اسين چڱيءَ طرح ڄاڻندا آهيون ۽ تون مٿن (ڪو) ڏاڍ ڪرڻ واريو نه آهين، پوءِ جيڪو منهنجي عذاب جي درڙڪي کان ڊڄي تنهن کي قرآن سان سمجھاءِ (۴۵).

سورة ذاريات مڪي آهي ۽ هن ۾ ست آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

قسم آهي اڏائڻ واري (هوائن) جو، جو (خاڪ کي) اڏائين (۱). پوءِ (پاڻيءَ جي) بار کڻڻ وارن (ڪڪرن) جو قسم آهي (۲). پوءِ آسانيءَ سان هلندڙ (بيڙين) جو قسم آهي (۳). پوءِ ڪم ورهائڻ وارن (ملائڪن) جو قسم آهي (۴). ته بيشڪ جيڪو اوهان سان انجام ڪجي ٿو سو سڄ آهي (۵). ۽ بيشڪ (عملن جو) بدلو ضرور ٿيڻو آهي (۶).

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ۚ إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ ۙ يُؤَفِّكُ عَنْهُ
 مَنْ أَفَكَ ۙ قِيلَ الْخَرُصُونَ ۙ الَّذِينَ هُمْ فِي غَمْرَةٍ سَاهُونَ ۙ
 يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ الدِّينِ ۙ يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ۙ ذُوقُوا
 فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ۙ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ
 وَعُيُونٍ ۙ اخْذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ
 مُحْسِنِينَ ۙ كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ۙ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ
 يَسْتَغْفِرُونَ ۙ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ۙ وَفِي
 الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ۙ وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ۙ وَفِي
 السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ۙ قُورِبَتِ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ إِنَّهُ لَحَقٌّ
 مِّثْلَ مَا أَنْتُمْ تَنْطِقُونَ ۙ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ
 الْمُكْرَمِينَ ۙ إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُّنْكَرُونَ ۙ
 فَرَاغَ إِلَىٰ أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ۙ فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا
 تَأْكُلُونَ ۙ فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً ۙ قَالُوا لَا تَحْزَنْ وَبَشِّرْهُ بِعِلْمٍ
 عَلِيمٍ ۙ فَأَقْبَلَتْ امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ
 عَقِيمٌ ۙ قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ۙ

واتن واري آسمان جو قسم آهي (۷). ته (اوهين) پاڻ ۾ تڪرار واريءَ هڪ ڳالهه ۾ (پيل) آهيو (۸). ان (قرآن) کان اهو ڦيرايو ويندو آهي، جيڪو (ازل ۾ نيڪيءَ کان) ڦيرايو آهي (۹). انهن ڪوڙ هٿنڌڙن کي لعنت ڪئي وئي (۱۰). جيڪي اڻڄاڻائي ۾ غافل آهن (۱۱). پڇندا آهن ته قيامت جو ڏينهن ڪڏهن ٿيندو؟ (۱۲). (هاڻو!) انهيءَ ڏينهن جو انهن کي باهه ۾ عذاب ڪيو (۱۳). (چئبو ته) پنهنجو عذاب چڪو، هيءُ اهو آهي، جنهن کي اوهين جلد گهرندا هيو (۱۴). بيشڪ پرهيزگار باغن ۽ چشمن ۾ هوندا (۱۵). جيڪي سندن پالڻهار کين ڏٺو سو وٺڻ وارا هوندا، بيشڪ اهي هن کان اڳ چڱائي ڪندڙ هئا (۱۶). (اهڙا هئا جو) رات جو تمام ٿورو سمهندا هئا (۱۷). ۽ اهي اُسُ جو بخشش گهرندا هئا (۱۸). ۽ سندن مالن ۾ سوال ڪندڙ ۽ نه سوال ڪندڙ محتاج (پنهني) جو حصو (نهرائيل) هو (۱۹). ۽ يقين ڪندڙن لاءِ زمين ۾ (گهڻيون) نشانيون آهن (۲۰). ۽ اوهان جي وجودن ۾ به. پوءِ اوهين نه ٿا ڏسو ڇا؟ (۲۱). ۽ اوهان جي روزي آسمان ۾ آهي ۽ اهو (به) جنهن جو اوهان کي انجام ڏجي ٿو (۲۲). پوءِ آسمان ۽ زمين جي رب جو قسم آهي ته اها خبر سچي آهي، جهڙيءَ طرح اوهين ڳالهائيندا آهيو (۲۳). ابراهيم جي سڳورن مهمانن جي خبر تو وٽ (نه) آئي آهي ڇا؟ (۲۴). جڏهن اهي وٽس آيا، تڏهن سلام چيائون، هن (به جواب ۾) سلام چيو، (دل ۾ ڄاڻائين ته هي) اوڀرا ماڻهو آهن (۲۵). پوءِ پنهنجي گهروارن ڏانهن تڪو هليو ۽ ٿلهو ڳابو (پڇائي) آندائين (۲۶). پوءِ اهو انهن کي ويجهو ڪيائين، چيائين ته ڇو نه ٿا کائو؟ (۲۷). پوءِ کائڻ دل ۾ ڊپ محسوس ڪيائين، چيائون ته نه ڊچ. ۽ ان کي هڪ دانءَ نينگر جي مبارڪ ڏنائون (۲۸). پوءِ سندس زال دانهون ڪندي سامهون آئي، پوءِ (عجب کان) پنهنجو منهن پٽيائين ۽ چيائين ته ٻيڙي سنڌ (ڇڻندي ڇا؟) (۲۹). چيائون ته، ائين ئي تنهنجي پالڻهار فرمايو آهي، ڇو ته اهو حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (۳۰).

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ۖ ﴿٣١﴾ قَالُوا إِنَّا

أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ۖ ﴿٣٢﴾ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ جَارَةً مِّن طِينٍ ۖ ﴿٣٣﴾ مُّسَوَّاةٌ

عِندَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ۖ ﴿٣٤﴾ فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ۖ ﴿٣٥﴾

فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ ۖ ﴿٣٦﴾ وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً

لِّلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ۖ ﴿٣٧﴾ وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ

فِرْعَوْنَ بِسُلْطَنٍ مُّبِينٍ ۖ ﴿٣٨﴾ فَتَوَلَّىٰ بِرُكْنِهِ وَقَالَ سِحْرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ۖ ﴿٣٩﴾

فَأَخَذْنَاهُ وَجُودَهُ فَنَبَذْنَاهُ فِي الْيَمِّ ۖ وَهُوَ مُلِيمٌ ۖ ﴿٤٠﴾ وَفِي عَادٍ

إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ۖ ﴿٤١﴾ مَا تَذَرُ مِن شَيْءٍ أَتَتْ

عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْنَاهُ كَالرَّمِيمِ ۖ ﴿٤٢﴾ وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُم تَمَتَّعُوا

حَتَّىٰ جِئَينَا فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذْنَا هُمُ الصُّعِقَةَ وَ

هُم يَنْظُرُونَ ۖ ﴿٤٣﴾ فَمَا اسْتَطَاعُوا مِّن قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرِينَ ۖ ﴿٤٤﴾

وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَسِيقِينَ ۖ ﴿٤٥﴾ وَ

السَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا يَأيُّدٍ ۖ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ۖ ﴿٤٦﴾ وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا

فَنِعْمَ الْمُهْدُونَ ۖ ﴿٤٧﴾ وَمِن كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ

تَذَكَّرُونَ ۖ ﴿٤٨﴾ فَعَرَّوْا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۖ ﴿٤٩﴾

(ابراهيم) چيو ته، اي قاصدو! اوهان جو ڪهڙو غرض آهي؟ (۳۱). چيائون ته، بيشڪ اسين هڪڙي ڏوهاري قوم ڏانهن موڪليا ويا آهيون (۳۲). ته مٿن مٽيءَ جا ڳوڙها وسايون (۳۳). جي حد کان لنگهندڙن لاءِ تنهنجي پالڻهار وٽ نشان ڪيل آهن (۳۴). پوءِ مؤمنن مان جيڪو اتي هو تنهن کي ٻاهر ڪڍيوسون (۳۵). پوءِ اُتي مسلمانن جي هڪ گهر کان سواءِ (ٻيو ڪو گهر) نه ڏٺوسون (۳۶). ۽ جيڪي ڏکوئيندڙ عذاب کان ڊڄندا آهن، تن لاءِ اُتي (عبرت لاءِ) نشاني ڇڏي سون (۳۷). ۽ موسيٰ (جي قصي) ۾ (به عبرت آهي) جڏهن کيس پڌري دليل سان فرعون ڏانهن موڪليوسون (۳۸). پوءِ هن پنهنجي لشڪر سميت مُنهن موڙيو، چيائين ته (هيءُ) جادوگر يا چريو آهي (۳۹). تنهن ڪري ان کي ۽ سندس لشڪر کي پڪڙيوسون، پوءِ انهن کي ملامت وارو ڪري سمنڊ ۾ اچليوسون (۴۰). ۽ عاد جي (قصي) ۾ (به عبرت آهي) جڏهن اهڙو بي برڪت واءُ موڪليوسون (۴۱). جو جنهن شيءِ تي اچي پهچي تنهن کي ڳريل هڏي وانگر ڪرڻ کان سواءِ نه ڇڏي (۴۲). ۽ ثمود (جي قصي) ۾ (به عبرت آهي) جڏهن کين چيو ويو ته، (اوهين) هڪ مدت تائين مزا ماڻيو (۴۳). پوءِ پنهنجي پالڻهار جو حڪم (ميڄڻ) کان هٽ ڪيائون، تنهن ڪري سندن ڏسندي کين (هڪ) سخت ڪڙڪي ورتو (۴۴). پوءِ نڪي اُتي سگهيا ۽ نڪي وير وٺڻ وارا هئا (۴۵). ۽ (هن کان) اڳ نوح جي قوم (کي هلاڪ ڪيوسون) ڇو جو اهي بدڪار ماڻهو هئا (۴۶). ۽ آسمانن کي (پنهنجيءَ) قوت سان بڻايوسون ۽ بيشڪ اسين سگهارا آهيون (۴۷). ۽ زمين کي پکيڙيوسون جو چڱا پکيڙيندڙ آهيون (۴۸). ۽ سڀڪنهن شيءِ مان جوڙو جوڙو بڻايوسون ته مَن اوهين نصيحت وٺو (۴۹). تنهن ڪري (اي پيغمبر! منهنجن ٻانهن کي چو ته) الله ڏانهن پهچو، بيشڪ آءٌ سندن طرف کان اوهان لاءِ پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (۵۰).

وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ٥١ كَذَلِكَ
 مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مُجْنُونٌ ٥٢
 اتُوا صَوَابِهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ٥٣ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَا أَنتَ بِمَلُومٍ ٥٤
 وَذَكَرْ فَإِنَّ الدِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ٥٥ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ
 إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ٥٦ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ
 يُطْعَمُونِ ٥٧ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ٥٨ فَإِنَّ
 لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِّثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ ٥٩
 قَوْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوْعَدُونَ ٦٠

سُورَةُ الطُّورِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

وَالطُّورِ ١ وَكِتَبَ مَسْطُورٍ ٢ فِي رَقٍّ مَنشُورٍ ٣ وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ٤
 وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ٥ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ٦ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ٧
 مَّا لَهُ مِنْ دَافِعٍ ٨ يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ٩ وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ١٠
 قَوْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ١١ الَّذِينَ هُمْ فِي خَوْضٍ يَلْعَبُونَ ١٢ يَوْمَ
 يُدْعُونَ إِلَى نَارِجَهْمُ دَعَاً ١٣ هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ١٤

۽ الله سان (پيو) ڪو معبود نه ٺهرايو، بيشڪ آءٌ سندس پار کان اوهان لاءِ
پٿرو ڊيچاريندڙ آهيان (۵۱). اهڙيءَ طرح جيڪي انهن کان اڳ هئا تن وٽ
ڪوبه پيغمبر نه آيو، جو ان کي جادوگر يا چري (سڏڻ) کان سواءِ پيو
ڪي نه چيائون (۵۲). ان (چوڻ) جي هڪ ٻئي کي وصيت ڪندا آهن
چا؟ (نه!) بلڪه اهي نافرمان قوم آهن (۵۳). تنهن ڪري (اي پيغمبر!)
ڪانئن منهن موڙ هاڻي تون ميار وارو نه آهين (۵۴). ۽ سمجهاڻي ڏيندو ره،
چو ته سمجهاڻي مؤمنن کي فائدو ڏيندو آهي (۵۵). ۽ جن ۽ ماڻهن کي (ٻئي
ڪنهن ڪم لاءِ) نه پيدا ڪيوسون، سواءِ هن جي ته منهنجي عبادت
ڪن (۵۶). نڪي ڪانئن ڪا روزي ٿو گهران ۽ نڪي گهران ٿو ته مون
کي ڪارائين (۵۷). بيشڪ الله ٿي روزي ڏيندڙ آهي جو تمام سگهارو
زبردست آهي (۵۸). پوءِ بيشڪ جن ظلم ڪيو تن لاءِ سندن يارن جي سزا
جهڙو عذاب (جو پاڻو) آهي پوءِ مون کان جلد (عذاب) نه گهرن (۵۹). پوءِ
ڪافرن لاءِ سندن ان ڏينهن کان ويل آهي، جنهن جو کين دڙڪو ڏنو وڃي
ٿو (۶۰).

سورة طور مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺونجاه
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله باجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

(جبل) طور جو قسم آهي (۱). ۽ لکيل ڪتاب جو (قسم آهي) (۲). جو
لکيل ورقن ۾ لکيل آهي (۳). ۽ آباد گهر جو (قسم آهي) (۴). ۽
مٿاهينءَ ڇت جو (قسم آهي) (۵). ۽ اڀامندڙ سمنڊ جو (قسم
آهي) (۶). ته بيشڪ تنهنجي پالڻهار جو عذاب ضرور ٿيڻو آهي (۷). اُن
کي ڪوبه ٿارڻ وارو ڪونهي (۸). جنهن ڏينهن آسمان موج هڻي
چرندو (۹). ۽ جبل چڱيءَ طرح هلندا (۱۰). تنهن ڏينهن انهن ڪوڙ
پائيندڙن لاءِ ويل آهي (۱۱). جيڪي اجائي ڳالهائڻ ۾ راند ڪندا
آهن (۱۲). جنهن ڏينهن دوزخ جي باه ڏانهن ڌڪا ڏيئي روانا
ڪبا (۱۳). (تنهن ڏينهن چئن ته) هيءُ آها باه آهي، جنهن کي (اوهين)
ڪوڙ پائيندا هيو (۱۴).

أَفَسِحْرُهُذَآ أَمْ أَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ ١٥ إِصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا أَوْ لَا تَصْبِرُوا
 سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ١٦ إِنَّ
 الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ ١٧ فَكِهَيْنَ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ وَوَقَاهُمْ
 رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ١٨ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ١٩
 مُتَّكِئِينَ عَلَى سُرُرٍ مَصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ٢٠ وَالَّذِينَ
 آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا
 أَلْتَنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ ٢١ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ٢٢
 وَأَمَدَدْنَاهُمْ بِفَاكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ٢٣ يَتَنَازَعُونَ فِيهَا
 كَأْسًا لَا لَغْوٌ فِيهَا وَلَا تَأْتِيهِمْ ٢٤ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ
 كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَكْنُونٌ ٢٥ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ
 يَتَسَاءَلُونَ ٢٦ قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ٢٧ فَمَنِ
 اللَّهُ عَلَيْنَا وَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ كُنَّا مِنْ قَبْلُ
 نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ٢٨ فَذَكِّرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ
 بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ ٢٩ أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ تَتَّبِصُّ بِهِ
 رَبِّبَ الْمُنُونِ ٣٠ قُلْ تَرَبُّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُرِصِينَ ٣١

هيءُ جادو آهي ڇا يا اوهين نه ٿا ڏسو؟ (۱۵). اُن ۾ گهڙو پوءِ صبر
ڪريو يا نه صبر ڪريو، (ته) اوهان تي هڪ جهڙي (ڳالهه) آهي، جيڪي
اوهين ڪندا هيئو، رڳو تنهن جو بدلو اوهان کي ڏنو ويندو (۱۶). بيشڪ
پرهيزگار باغن ۽ نعمتن ۾ هوندا (۱۷). جيڪا (نعمت) کين سندن پالڻهار
ڏني تنهن سان خوش هوندا ۽ (انهي ڪري به خوش هوندا جو) سندن پالڻهار
کين دوزخ جي عذاب کان بچايو (۱۸). (چئن ته) انهيءَ ڪري جو (چڱا)
ڪم ڪندا هيئو، مزي سان کائو ۽ پيو (۱۹). هڪ ٻئي جي برابر
وڃايل پلنگن تي ٿيڪ ڏيئي ويٺل هوندا ۽ کين وڏين اکين وارين
حورن سان پرڻائينداسون (۲۰). ۽ جن ايمان آندو ۽ سندن اولاد ايمان سان
سندن پيروي ڪئي، تن سان سندن اولاد کي (جنت ۾) ملائينداسون ۽
کين سندن عملن مان ڪجهه (ذرو) به نه گهٽائينداسون، هر هڪ ماڻهو
جيڪي ڪمايو تنهن ۾ (اهو پاڻ) ڳه ٿيل آهي (۲۱). ۽ انهن کي ميو ۽
گوشت جنهن (قسم) مان گهرندا (تنهن مان) پيا ڏينداسون (۲۲). اُتي
شراب جا پيالا هڪ ٻئي کان پيا وٺندا، جنهن ۾ نڪي بڪ بڪ ۽ نڪو
گناه ۾ پوڻ هوندو (۲۳). ۽ وٽن اهڙا نينگر سندن آسپاس (خدمت لاءِ) پيا
ايندا ويندا جو ڇٽڪ آهي ڍڪيل موتي آهن (۲۴). ۽ انهن مان هڪڙا ٻين
ڏانهن پاڻ ۾ پڇا ڪرڻ لاءِ منهن ڪندا (۲۵). چوندا ته بيشڪ اسين هن
کان اڳ پنهنجن گهروارن ۾ ڊڄندڙ هئاسون (۲۶). پوءِ الله اسان تي (وڏو)
احسان ڪيو ۽ اسان کي دوزخ جي عذاب کان بچايائين (۲۷). بيشڪ
اسين هن کان اڳ کيس سڏيندا هياسون، بيشڪ اهو ئي احسان ڪندڙ
مهربان آهي (۲۸). پوءِ (اي پيغمبر! کين) نصيحت ڪر جو تون پنهنجي
پالڻهار جي فضل سان نه ڪي پويو ۽ نه ڪي چريو آهين (۲۹). بلڪ (تو
لاءِ) چوندا آهن ڇا ته شاعر آهي؟ (۽ اسين) سندن حق ۾ زماني جي ڦير
گهير اچڻ جا منتظر آهيون (۳۰). (انهن ڪافرن کي) چو ته اوهين به
انتظار ڪريو جو بيشڪ آءُ به اوهان ساڻ انتظار ڪندڙ آهيان (۳۱).

أَمَّا مَرُّهُمْ أَحْلَامُهُمْ بِهَذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٣٢﴾ أَمْ يَقُولُونَ
 تَقَوْلُهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا
 صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ
 أَمْ هُمُ الْمُضْطَرُونَ ﴿٣٧﴾ أَمْ لَهُمْ سُلْمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ
 مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَنٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾ أَمْ
 تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٠﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ
 فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤١﴾ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ
 الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾ أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾
 وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ ﴿٤٤﴾
 فَذَرُهُمْ حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾ يَوْمَ
 لَا يَغْنَى عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِنَّ
 لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا بَادُونَ ذَلِكَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾
 وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ
 رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾ وَمِنْ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿٤٩﴾

ڪين سندن عقل اهو ڏس ڏيندا آهن ڇا يا اهي شرارتي قوم آهن؟ (۳۲). چوندا آهن ڇا ته هن (قرآن) کي پاڻ بڻايو اٿس، (نه!) بلڪ ايمان نه ٿا آڻين (۳۳). پوءِ (ڪين) جڳائي ته جيڪڏهن سچا آهن ته ان جهڙو ڪو سخن (بڻائي) آڻين (۳۴). اهي بي سبب (پاڻهي) پيدا ٿي پيا آهن ڇا يا اهي (پاڻ) پيدا ڪندڙ آهن؟ (۳۵). آسمانن ۽ زمين کي بڻايو اٿن ڇا؟ (نه!) بلڪ (اهي) يقين نه ڪندا آهن (۳۶). تنهنجي پالڻهار جا خزانن وٽن آهن ڇا يا اهي داروغا آهن؟ (۳۷). ڪين ڪا ڏاکڻ اهي ڇا جنهن تي (چڙهي) ڪن ڏيئي ٻڌندا آهن؟ پوءِ جڳائي ته انهن مان ٻڌندڙ ڪو پڌرو دليل آڻي (۳۸). الله کي ڏيڻ آهن ڇا ۽ اوهان کي پٽ؟ (۳۹). انهن کان ڪا مزوري گهرين ٿو ڇا؟ جو اهي (انهيءَ) چٽيءَ کان گوري بار (هيٺ) ٿيا آهن (۴۰). انهن وٽ ڳجه جو علم اهي ڇا؟ جو اهي لکندا آهن (۴۱). ڪا بچڙي رت ڪرڻ گهرندا آهن ڇا؟ پوءِ جن ڪفر ڪيو سي ئي فريب ۾ پيل آهن (۴۲). انهن لاءِ الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق اهي ڇا؟ (ساڻس) جيڪو شريڪ مقرر ڪندا آهن، تنهن کان الله پاڪ اهي (۴۳). ۽ جيڪڏهن آسمان مان ڪو تڪرو ڪرندڙ ڏسندا ته چوندا ته گهاتو ڪڪر اهي (۴۴). پوءِ (اي پيغمبر) انهن کي ايستائين ڇڏي ڏي، جيستائين پنهنجو اهو ڏينهن ڏسن جنهن ۾ بيهوش ڪيو ويندن (۴۵). جنهن ڏينهن سندن فريب کانئن ڪجهه به نه ٿاريندو ۽ نڪي ڪين مدد ڏئي (۴۶). ۽ بيشڪ ظالمن لاءِ هن کان سواءِ ٻيو عذاب (به) اهي، پر انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (۴۷). ۽ (اي پيغمبر!) تون پنهنجي پالڻهار جي حڪم (اچڻ) تائين صبر ڪر ڇو ته تون اسان جي نظر هيٺ آهين ۽ جنهن مهل تون آڻين (تنهن مهل) پنهنجي پالڻهار جي ساراه سان پاڪائي بيان ڪر (۴۸). ۽ ڪجهه رات جو (به) سندس پاڪائي بيان ڪر ۽ ستارن جي لهڻ کان پوءِ (به) (۴۹).

سُورَةُ النَّجْمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ① مَاضٍ صَاحِبِكُمْ وَمَا غَوَىٰ ② وَيَا نَبِّئُكَ عَنْ

الْهَوَىٰ ③ إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ④ عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ⑤ ذُو

مِرَّةٍ ⑥ فَاسْتَوَىٰ ⑦ وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ⑧ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى ⑨

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ⑩ فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ⑪ مَا

كَذَّبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ⑫ أَفَتُمَرُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ⑬ وَلَقَدْ رَآهُ

نَزْلَةً أُخْرَىٰ ⑭ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ⑮ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ ⑯

إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ⑰ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ⑱

لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ ⑲ أَفَرَأَيْتُمُ اللَّتَ وَالْعُرَىٰ ⑳

وَمَنُوءَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَىٰ ㉑ أَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ ㉒

تِلْكَ إِذْ أَوَّسَسَ نَجْمِي ㉓ إِنَّ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءُ سَبَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ

وَأَبَاؤُكُمْ مَّا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ

إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ

الْهُدَىٰ ㉔ أَمْرٌ لِلْإِنْسَانِ مَا تَمْنَىٰ ㉕ فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ ㉖

سورة نجم مكي آهي ۽ هن ۾ پاڻت
آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ستاري جو قسم آهي جڏهن لڻو (۱). ته اوهان جو (هيءُ) سنگتي (يعني محمد ﷺ) نڪي ڀلو ۽ نڪي بي راهو هليو (۲). ۽ نڪي نفس جي سد کان ڳالهائيندو آهي (۳). هيءُ (قرآن پيو) نه آهي، سواءِ وحي جي جو ڏانهس موڪليو ويندو آهي (۴). اُن کي ڏاڍيءَ سگه واري سيڪاريو آهي (۵). جو زور وارو آهي، پوءِ اهو سڌو بيٺو (۶). ۽ اهو (آسمان جي) مٿاهين ڪناري تي هو (۷). وري ويجهو ٿيو پوءِ هيٺ لڻو (۸). پوءِ ٻن ڪمانن جيتري وڻي هئي يا (اُن کان به) تمام ويجهو هو (۹). پوءِ ان (الله) جي ٻانهي ڏانهن پيغام پهچايائين، جيڪي پهچايائين (۱۰). جيڪي (پيغمبر جي) دل ڏٺو سو اُن ڪوڙ نه ڄاتو (۱۱). جيڪي (پيغمبر) ڏسندو آهي، تنهن ۾ اُن سان چو جهڳڙو ڪندا آهيو؟ (۱۲). ۽ بيشڪ انهيءَ (ملائڪ) کي (انهيءَ مهل) پيو پيرو (سندس اصلي صورت ۾) ڏٺو هيائين (۱۳). سدرۃ المنتهي (وڏيءَ پير) وٽ (۱۴). اُن (سدرۃ المنتهي) وٽ رهڻ وارو باغ آهي (۱۵). (ملائڪ کي انهيءَ مهل ڏٺائين)، جنهن مهل پير کي انهيءَ ٿي ڏيکيو، جنهن ڏيکيو ٿي (۱۶). (پيغمبر جي) اک نه ڪي ٽري ۽ نه ڪي حد کان لنگهي (۱۷). بيشڪ ڪي وڏيون نشانيون پنهنجي پالڻهار جون ڏٺائين (۱۸). لات ۽ عزي کي ڏٺو اٿو ڇا؟ (۱۹). ۽ پوئين ٽين منات کي به؟ (جو اهي بت الله ٻڌي نه سگهندا آهن) (۲۰). اوهان لاءِ پت آهن ڇا ۽ الله لاءِ ڏيئون؟ (۲۱). اها (ورهاست) انهيءَ مهل بي انصافيءَ واري ورهاست آهي (۲۲). اهي (سڀ) رڳا نالا آهن، جي اوهان پاڻ ۽ اوهان جي ٻين ڏاڏن مقرر ڪيا آهن. الله اُن (جي ثابتيءَ) جو ڪو دليل نازل نه ڪيو آهي (هيءُ رڳو) گمان تي هلندا آهن ۽ جيڪي (سندن) جيءَ سد ڪندا آهن، (تنهن تي به)، ۽ بيشڪ سندن پالڻهار کان وٺن هدايت اٿي آهي (۲۳). ماڻهو جيڪا سد ڪندو آهي سا کيس ملندي ڇا؟ (۲۴). پوءِ هو جڳ ۽ هي جڳ الله جو آهي (۲۵).

وَكَمْ مِنْ مَّالِكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ
بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى ٢٦ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ لَيُسَبُّونَ الْمَلَائِكَةَ تَسْمِيَةً الْأُنثَى ٢٧ وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ
عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ
شَيْئًا ٢٨ فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّى عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا ٢٩ ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ
ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ اهْتَدَى ٣٠ وَلِلَّهِ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَيَجْزِي الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا
وَيَجْزِي الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى ٣١ الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْإِثْمِ
وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ
أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ أَجْنَةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا
أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى ٣٢ أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّى ٣٣ وَأَعْطَى
قَلِيلًا وَأَكْدَى ٣٤ أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يُرَى ٣٥ أَمْ لَمْ يُنَبِّأْ
بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَى ٣٦ وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى ٣٧ أَلَا تَزِرُ
وِزْرَهُ وِزْرًا أُخْرَى ٣٨ وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى ٣٩

۽ آسمانن ۾ ڪيترائي ملائڪ آهن جن جي پارت ذري جيترو به
 نفعو نه ڪندي، پر الله جي موڪل ڏيڻ کانپوءِ جنهن لاءِ گهري ۽ راضي
 ٿئي (۲۶). بيشڪ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن سي ملائڪن تي
 ڏيثرن جا نالا رکندا آهن (۲۷). ۽ ڪين ان (ڳالهه) جي ڪا خبر نه آهي،
 رڳو گمان تي هلندا آهن ۽ بيشڪ گمان حقيقت جي سڃاڻڻ ۾ ڪجهه به
 نفعو نه ڏيندو آهي (۲۸). پوءِ (اي پيغمبر!) انهيءَ کان منهن موڙ جنهن اسان
 جي ياد ڪرڻ کان منهن ڦيرايو ۽ دنيا جي حياتيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪجهه
 نه گهريائين (۲۹). اها سندن علم جي پڄاڻي آهي، بيشڪ تنهنجو پالڻهار
 ئي انهيءَ کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي، جيڪو سندس واٽ کان ڀلو ۽
 جيڪو سڌي رستي هليو، تنهن کي (به) اهو چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ
 آهي (۳۰). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو
 آهي ته جن بچڙا ڪم ڪيا تن کي انهن ڪمن جي ڪري نيٺ سزا ڏني
 ۽ جن چڱايون ڪيون، تن کي ڀلائي جو (جوڳو) بدلو ڏني (۳۱).
 جيڪي ننڍن گناهن کان سواءِ وڏن گناهن ۽ بي حياتيءَ کان پاڻ کي
 بچائيندا آهن. بيشڪ تنهنجو پالڻهار (انهن لاءِ) وڏي بخشش وارو آهي. اهو
 اوهان کي چڱو ڄاڻندڙ آهي، جڏهن اوهان کي زمين مان پيدا ڪيائين ۽
 جڏهن اوهين پنهنجن مائٽن جي پيٽن ۾ ٻار هيو. تنهن ڪري اوهين پاڻ
 کي نه ساراهيو، الله انهيءَ کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي، جيڪو پرهيزگار
 ٿيو (۳۲). (اي پيغمبر) پوءِ ان کي نه ڏٺو اٿئي ڇا جيڪو ڦريو؟ (۳۳). ۽
 ٿورو (مال) ڏنائين ۽ سخت دل ٿيو (۳۴) وٽس ڳجهه جي خبر آهي ڇا جو
 ڄڻڪ اهو (سڀڪجهه) اکين سان ڏسندو آهي؟ (۳۵). انهيءَ جي خبر
 کيس نه ڏني ويئي ڇا جيڪي موسيٰ جي صحيفن ۾ (الڪيل) آهي؟ (۳۶).
 ۽ (جيڪي) ابراهيم (جي صحيفن ۾ آهي)، جنهن (الله جي حقن کي)
 پورو ڪيو (۳۷). (هيءُ حڪم) ته ڪو بار ڪٽندڙ ڪنهن ٻئي (جي گناهه)
 جو بار نه کڻندو (۳۸). ۽ ته ماڻهوءَ کي رڳو اها ئي (ڪمائي) ملندي جيڪا
 ڪيائين (۳۹).

وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَى ④ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوَّلَى ⑤ وَأَنَّ إِلَى
 رَبِّكَ الْمُنْتَهَى ⑥ وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَى ⑦ وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَ
 أَحْيَا ⑧ وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ⑨ مِنْ نُطْفَةٍ
 إِذَا تُمْنَى ⑩ وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشْأَةَ الْأُخْرَى ⑪ وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَى وَ
 أَقْنَى ⑫ وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعْرَى ⑬ وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَى ⑭
 وَثَمُودَ أَفْهًا أَبْقَى ⑮ وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ
 وَأَطْغَى ⑯ وَالْهُوتَ فِكَةً أَهْوَى ⑰ فَغَشَّاهُمْ مَا غَشَّى ⑱ فَبِأَيِّ آلَاءِ
 رَبِّكَ تَتَمَارَى ⑲ هَذَا نَذِيرٌ مِنَ النَّذْرِ الْأُولَى ⑳ أَرَأَيْتَ
 الْأَرْزَاقَ ㉑ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ㉒ أَفَبِمِنْ هَذَا
 الْحَدِيثِ تَعْبَهُونَ ㉓ وَتَصْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ㉔ وَأَنْتُمْ
 سِيدُونَ ㉕ فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا ㉖ الْعَبْدَةَ

سُورَةُ الْقَمَرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١
 اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ① وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعَرِّضُوا وَيَقُولُوا
 سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ ② وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُسْتَقَرٌّ ③

۽ ته سندس ڪمائي جلد ڏٺي ويندي (۴۰). وري کيس تمام پورو بدلو
(انهيءَ ڪمائيءَ موجب) ڏنو ويندو (۴۱). ۽ ته تنهنجي پالڻهار ڏانهن
موٽڻ آهي (۴۲). ۽ ته ان ئي ڪلايو ۽ رٿاريو (۴۳). ۽ ته ان ئي ماريو ۽
جياريو (۴۴). ۽ ته ان (الله) نر ۽ مادي جوڙو جوڙو بڻايو (۴۵). منيءَ جي
هڪ ڦڙي مان، جڏهن (ڳهڻ ۾) هاريو وڃي (۴۶). ۽ ته ان تي ئي اهو
ٻيو (پيرو) پيدا ڪرڻ آهي (۴۷). ۽ ته ان ئي آسودو ڪيو ۽ مالدار
بڻايو (۴۸). ۽ ته اهو ئي شعري تاري جو رب آهي (۴۹). ۽ ته ان ئي پهرين
عاد کي ناس ڪيو (۵۰). ۽ ثمود کي (به) پوءِ انهن مان (ڪنهن کي) باقي
نه ڇڏيائين (۵۱). ۽ ان کان اڳ نوح جي قوم کي به هلاڪ ڪيائين،
چو ته اهي ڏاڍا ظالم ۽ تمام حد کان لنگهيل هيا (۵۲). ۽ (شهر) اوندي
ڪيل کي هيٺ اڇليائين (۵۳). پوءِ ان کي ڏيکيو جنهن ڏيکيو، (يعني
پهڻن جو مينهن وسايائين) (۵۴). پوءِ (اي انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي
نعمتن مان ڪهڙيءَ ۾ ٿو شڪ ڪرين (۵۵). هيءُ (پيغمبر) اڳين
ديڄاريندڙن (جي جنس) مان (هڪ) ديڄاريندڙ آهي (۵۶). ويجهي اچڻ
واري (قيامت) ويجهي آئي (۵۷). ان کي الله کان سواءِ ڪو ظاهر ڪرڻ
وارو ڪونهي (۵۸). هن ڳالهه کان تعجب ڪندا آهيو ڇا؟ (۵۹). ۽ ڪلندا
آهيو ۽ نه رڻندا آهيو (۶۰). ۽ اوهين راند ڪندڙ آهيو (۶۱). پوءِ الله کي
سجدو ڪريو ۽ عبادت ڪريو (۶۲).

سورت قمر مڪي آهي ۽ هي پنجونجاه
آيتون ۽ ٽي رڪوع آهي

الله باجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

قيامت ويجهي آئي ۽ چنڊ چيرجي پيو (۱). ۽ جيڪڏهن (ڪافر) ڪا
نشاني ڏسندا ته منهن موڙيندا ۽ چوندا ته هيءُ (اڳ کان) هلندڙ جادو
آهي (۲). ۽ ڪوڙ ڄاڻائون ۽ پنهنجن ستن تي هليا ۽ سڀڪو ڪم پنهنجي
وقت تي ٺهرايل آهي (۳).

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ۖ حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ ۖ فَمَا
تُغْنِ النَّذْرُ ۚ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ يُومِرُ دُعُ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ تُكْرِهُ ۙ
خَشَعًا أَبْصَارَهُمْ يُخْرِجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ ۙ
مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ۙ كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ ۙ
فَدَعَا رِيَّةً أَنِّي مُغْلُوبٌ فَانْتَصِرَ ۙ فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ
مُنْهَرٍ ۙ وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ۙ
وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْأَوَاحِ وَودُسِرَ ۙ فَتَجَرَّى بِأَعْيُنِنَا جَزَاءُ لِّئَنْ كَانَ
كُفْرًا ۙ وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ۙ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي
وَنَذْرِي ۙ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ۙ كَذَّبَتْ
عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنَذْرِي ۙ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا
فِي يَوْمٍ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ ۙ تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ
مُنْقَعِرٍ ۙ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنَذْرِي ۙ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا
الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ۙ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ۙ
فَقَالُوا ابْشِرْنَا وَاحِدًا اتَّبِعْهُ إِنَّا إِذَا الْفَى ضَلَلٌ وَسُعِرٌ ۙ

۽ بيشڪ وٽن آهي خبرون آيون آهن جن ۾ درڪو آهي (۴). پوري ڏاهپ (۵) آهي، پوءِ عبرت جيون ڳالهيون کين ڪو فائدو نه ٿيون ڏين (۵). تنهن ڪري کائن منهن موڙ- جنهن ڏينهن سڏيندڙ اٿ وٽندڙ شيءِ ڏانهن سڏيندو (۶). (تنهن ڏينهن) پنهنجن جهڪين اکين سان قبرن مان ائين نڪرندا جو چٽڪ آهي پڪڙيل مڪڙ آهن (۷). (ان) سڏيندڙ ڏانهن ڊورڻدا ويندا، ڪافر چوندا ته هيءُ ڏکيو ڏينهن آهي (۸). انهن کان اڳ نوح جي قوم ڪوڙ ڀانيو پوءِ اسان جي ٻانهي کي ڪوڙو ڄاڻائون ۽ چيائون ته چريو آهي ۽ (کيس) ڌمڪايو ويو (۹). پوءِ هن پنهنجي پالڻهار کي عرض ڪيو ۽ (چيائين) ته بيشڪ آءٌ هيٺو آهيان، تنهن ڪري (اي رب!) تون کائن ويران وٺ (۱۰). پوءِ آسمان جا دروازا گهڻي وهندڙ پاڻيءَ سان ڪولياسون (۱۱). ۽ زمين مان چشما جاري ڪياسون، پوءِ (چوڌاري) پاڻي گڏ ٿيو، جنهن ڪم لاءِ فيصلو ڪيو ويو هو (۱۲). ۽ کيس تختن ۽ ميخن واريءَ (پيرڙي) تي چاڙهيون (۱۳). جا اسان جي اکين آڏو ٿي هلي (اهو پاڻي) انهيءَ شخص جي بدلي وٺڻ لاءِ جنهن کي نه مڃيو هيائون (۱۴). ۽ بيشڪ انهيءَ (سزا) کي (عبرت لاءِ) هڪ نشاني ڪري ڇڏيو سون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (۱۵). پوءِ منهنجو عذاب ۽ منهنجا درڪا ڪهڙيءَ طرح هيا (۱۶). ۽ بيشڪ قرآن کي نصيحت وٺڻ لاءِ اسان ڪيو اٿئون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (۱۷). عاد (قوم) ڪوڙ ڀانيو، پوءِ منهنجو عذاب ۽ منهنجا درڪا ڪهڙيءَ طرح هيا (۱۸). بيشڪ اسان سخت طوفان کي تمام سخت نڀاڳي ڏينهن ۾ مٿن موڪليو (۱۹). جو ماڻهن کي پٽيائين ٿي چٽڪ آهي ڪجيءَ جي ٿرڻ جيان پاڙون پٽيل آهن (۲۰). پوءِ منهنجو عذاب ۽ منهنجا درڪا ڪهڙيءَ طرح هيا؟ (۲۱). ۽ بيشڪ قرآن کي نصيحت وٺڻ لاءِ اسان ڪيو اٿئون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (۲۲). ثمود جي قوم ڊيچاريندڙن کي ڪوڙو ڀانيو (۲۳). پوءِ چيائون ته اسين پنهنجيءَ ئي قوم مان هڪڙي ماڻهوءَ جي تابعداري ڪريون ڇا؟ (جي ائين ڪريون ته) بيشڪ انهيءَ مهل ضرور گمراهيءَ ۽ چريائيءَ ۾ هوندا سون (۲۴).

٢٥ أَلْقَى الذِّكْرَ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِرٌّ ٢٥ سَيَعْلَمُونَ
 ٢٦ غَدًا مَنِ الْكَذَّابُ الْأَشِرُّ ٢٦ إِنَّا مُرْسِلُوا النَّاقَةِ فِتْنَةً لَهُمْ
 ٢٧ فَارْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْ ٢٧ وَنَبِّئْهُمْ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ
 ٢٨ كُلُّ شَرِبٍ تَحْتَضِرُ ٢٨ فَنَادُوا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ ٢٩
 ٢٩ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ٢٩ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً
 ٣٠ وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ ٣٠ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ
 ٣١ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ٣١ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذْرِ ٣١ إِنَّا أَرْسَلْنَا
 ٣٢ عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ ٣٢ نِعْمَةٌ مِنْ عِنْدِنَا
 ٣٣ كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ٣٣ وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا
 ٣٤ بِالنُّذْرِ ٣٤ وَلَقَدْ رَاودُوهُ عَنْ صَيْفِهِ فطمسنا أعينهم فذوقوا
 ٣٥ عَذَابِي وَنُذْرِي ٣٥ وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّ ٣٥ فَذُوقُوا
 ٣٦ عَذَابِي وَنُذْرِي ٣٦ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ
 ٣٧ مُدَكِّرٍ ٣٧ وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذْرُ ٣٧ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا
 ٣٨ فَأَخَذْنَاهُمْ أَخَذَ عَزِيزٌ مُقْتَدِرٌ ٣٨ أَكْفَارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ أُولَئِكُمْ
 ٣٩ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ٣٩ أَمْ يَقُولُونَ سُخْنُ جَعِيمٍ مُتَنَصِّرُونَ ٣٩

اسان جي وچان انهيءَ تي ئي وحي نازل ڪيو ويو ڇا؟ (۱) بلڪ اهو وڏو ڪوڙو پاڻ پڏائيندڙ آهي (۲۵). اجهو سڀاڻي ڄاڻندا ته پاڻ پڏائيندڙ وڏو ڪوڙو ڪير آهي؟ (۲۶). بيشڪ اسين سندن پرڪ لاءِ (هڪ) ڏاڇي موڪلينداسون، پوءِ (اي صالح) انهن جو منتظر ره ۽ صبر ڪر (۲۷). ۽ کين خبردار ڪر ته سندن وچ ۾ پاڻي وراهيل آهي، هر ڪو (پنهجي) واري تي حاضر ٿئي (۲۸). پوءِ پنهنجي سنگتيءَ کي سڏيائون، پوءِ وڌيڪ هلت ڪيائين ۽ (وار ڪري ڏاڇيءَ کي) منڊو ڪيائين (۲۹). پوءِ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا ڪهڙيءَ طرح هئا (۳۰). بيشڪ اسان هڪ دڙڪو مٿن موڪليو، پوءِ پُٽي پيهر وانگر (ڍڳ) ٿي پيا (۳۱). بيشڪ قرآن کي نصيحت وٺڻ لاءِ اسان ڪيو اٿئون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (۳۲). لوط جي قوم ڊيڄاريندڙن کي ڪوڙو ڄاتو (۳۳). بيشڪ اسان مٿن پٿرين وسائيندڙ واءُ کي موڪليو، سواءِ لوط جي گهر وارن جي، جو انهن کي آسر مهل بچايوسون (۳۴). پاڻ وٽان فضل سان. جنهن شڪرانو ڪيو، تنهن کي ائين ئي بدلو ڏيندا آهيون (۳۵). ۽ بيشڪ (لوط) اسان جي پڪڙڻ کان کين ڊيڄاريو هو، پوءِ هٿون انهن دڙڪن ڏيڻ جي ڪري (شڪ آئي) تڪرار ڪيائون (۳۶). ۽ بيشڪ لوط سان سندس مهمانن (ڪسڻ) به نسبت چڪتاڻ ڪيائون (ته کيس غافل ڪن)، پوءِ سندن اکين (جي ديد) کي وڃايوسون، پوءِ چيوسون ته منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا چڪو (۳۷). ۽ بيشڪ صبح جو هميشه رهندڙ عذاب کين لٿيو (۳۸). پوءِ (چيو وين) ته منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا چڪو (۳۹). ۽ بيشڪ قرآن کي نصيحت وٺڻ لاءِ اسان ڪيو اٿئون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (۴۰). ۽ بيشڪ فرعون جي قوم ڏانهن ڊيڄاريندڙ آيا (۴۱). هنن اسان جي مڙني نشانين کي ڪوڙو ڄاتو، تنهن ڪري کين زبردست طاقتور جي پڪڙڻ وانگر پڪڙيو سون (۴۲). (اي قريشو!) اوهان جا ڪافر انهن (تولين) کان وڌيڪ پيلا آهن ڇا يا اوهان لاءِ (اڳين) ڪتابن ۾ ڪا چوڻڪاري جي چئي آهي؟ (۴۳). چوندا آهن ڇا ته اسين (سڀ گڏجي) وير وٺڻ وارا آهيون؟ (۴۴).

سَيَهْزِمُ الْجَمْعُ وَيُولُونِ الدُّبُرَ ٣٥ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ
 أَذًى وَأَمْرٌ ٣٦ إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ٣٧ يَوْمَ يُسْحَبُونَ
 فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ٣٨ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ
 بِقَدَرٍ ٣٩ وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ٤٠ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا
 أَشْيَاءَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدْكِرٍ ٤١ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ٤٢ وَ
 كُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ ٤٣ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّتٍ وَنَهْرٍ ٤٤
 فِي مُقْعَدٍ صَدِيقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُقْتَدِرٍ ٤٥

سُورَةُ الرَّحْمَنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○
 الرَّحْمَنُ ١ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ٢ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ٣ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ٤
 الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ٥ وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ٦ وَالسَّمَاءُ
 رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ٧ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ٨ وَأَقِيمُوا
 الْوِزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ٩ وَالْأَرْضُ وَضَعَهَا
 لِلْأَنْعَامِ ١٠ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ١١ وَالْحَبُّ
 ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ١٢ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ١٣

انهيءَ گروه کي جلد شکست ڏي ۽ پني ڦيرائي پڄندا (۴۵). (ن!) بلڪ سندن انجام جي جاءِ قيامت آهي ۽ قيامت ڏاڍي سخت ۽ تمام ڪوڙي آهي (۴۶). بيشڪ ڏوهاري گمراهيءَ ۽ چريائيءَ ۾ آهن (۴۷). (ياد ڪر) جنهن ڏينهن انهن کي سندن منهن ڀر (دوزخ جي) باهه ۾ گهلبو، چئبو ته هاڻي دوزخ جي ڇهڻ جو مزدو چڪو (۴۸). بيشڪ اسان سڀڪنهن شيءِ کي اندازي مطابق خلقيو آهي (۴۹). ۽ اسان جو ڪم رڳو اڪ چنپ ۾ ٿيڻ وارو هڪ فرمان آهي (۵۰). ۽ بيشڪ اوهان جهڙيون (ڪيتريون ئي) ٽوليون هلاڪ ڪيون سون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (۵۱). ۽ جيڪي ڪيو اٿن سو (سڀ سندن) اعمالن ۾ (لڪيل) آهي (۵۲). ۽ هر ننڍو ۽ وڏو (عمل سندن صحيحن ۾) لڪيل آهي (۵۳). بيشڪ پرهيزگار باغن ۽ نهرن ۾ هوندا (۵۴). (آهي) سڄيءَ مجلس ۾ سگهاري بادشاهه وٽ رهندا (۵۵).

سورة رحمان مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺهتر آيتون ۽ ٽي رکوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ٻاجهاري (الله) (۱). قرآن سيڪاريو (۲). انسان کي پيدا ڪيائين (۳). اُن کي چئو ڳالهائڻ سيڪاريائين (۴). سج ۽ چنڊ پوري حساب تي هلندا آهن (۵). ۽ وليون ۽ وڻ (الله کي) سجدو ڪندا آهن (۶). ۽ آسمان کي بلند ڪيائين ۽ انصاف جي ترازِي رکيائين (۷). هن لاءِ ته تور ۾ حد کان نه لنگهو (۸). ۽ انصاف سان پورو توريندا رهو ۽ تور ۾ ڪوٽ نه ڪريو (۹). ماڻهن لاءِ زمين کي پکيڙيائين (۱۰). منجهس (هر جنس جو) ميوو ۽ چيڙين واريون ڪجيون آهن (۱۱). ۽ بُم وارو اُن ۽ خوشبودار ٻوٽا (به اُن ۾) آهن (۱۲). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۱۳).

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ^(١٣) وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ
 مَّارِجٍ مِنْ نَّارٍ^(١٥) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ^(١٦) رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَ
 رَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ^(١٧) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ^(١٨) مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ
 يَلْتَقِيَانِ^(١٩) بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ^(٢٠) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ^(٢١)
 يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ^(٢٢) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ^(٢٣)
 وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ^(٢٤) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
 تُكَذِّبِينَ^(٢٥) كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ^(٢٦) وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ
 وَالْإِكْرَامِ^(٢٧) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ^(٢٨) يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ^(٢٩) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ^(٣٠)
 سَنَفَعُ لَكُمْ آيَةَ الثَّقَلَيْنِ^(٣١) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ^(٣٢) يَمْعُشَرُ
 الْجِنُّ وَالْإِنْسُ إِنْ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا وَلَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَنِ^(٣٣) فَبِأَيِّ آلَاءِ
 رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ^(٣٤) يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شَوْاظُ مِنْ نَّارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا
 تَنْتَصِرِينَ^(٣٥) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ^(٣٦) فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ
 فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ^(٣٧) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ^(٣٨)

ماڻهوءَ کي ٺڪريءَ جهڙيءَ (سنهڙي سڪيءَ) وڃندڙ مٽيءَ مان
 بڻايائين (۱۴). ۽ جن کي باهه جي آلائي مان بڻايائين (۱۵). پوءِ (اي جنو
 ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۱۶). جو
 ٻنهي اوڀرن جو پالڻهار ۽ ٻنهي اولهن جو پالڻهار آهي (۱۷). پوءِ (اي جنو ۽
 انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۱۸). ٻن
 دريائن (ڪاري ۽ مٺي) کي وهائين جو پاڻ ۾ گڏجي وهن ٿا (۱۹).
 انهن ٻنهي جي وچ ۾ هڪ اوت آهي جو هڪ ٻئي تي زيادتي نه ڪندا
 آهن (۲۰). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو
 انڪار ڪندؤ (۲۱). انهن ٻنهي مان موتي ۽ مرجان نڪرندا آهن (۲۲).
 پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار
 ڪندؤ (۲۳). ۽ سمنڊ ۾ هلندڙ جهاز (سڙه ڪنيل) جبلن وانگر اونچا انهيءَ
 (الله) جا آهن (۲۴). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين
 نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۲۵). جيڪو به زمين تي آهي، سو سڀ فنا
 ٿيندو (۲۶). ۽ (اي پيغمبر) تنهنجي پالڻهار جي هڪ ذات باقي رهندي جو
 عزت وارو ۽ نعمتن وارو آهي (۲۷). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار
 جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۲۸). جيڪو به آسمانن ۽ زمين ۾
 آهي سو سڀڪو الله کان گهرندو آهي، سڀڪنهن ڏينهن اهو (پنهنجي
 مخلوق جي ٻئي ٻئي) ڪم ۾ آهي (۲۹). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!)
 پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۳۰). اي جنو ۽
 انسانو اسين واندا ٿي جلد (حساب ڪتاب لاءِ) اوهان ڏانهن متوجه ٿيندا
 سون (۳۱). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو
 انڪار ڪندؤ (۳۲). اي جنن ۽ ماڻهن جا چٽو! جيڪڏهن اوهين آسمانن
 ۽ زمين جي پاسن کان ٻاهر نڪري سگهندا آهيو ته نڪرو، وڏيءَ همت کان
 سواءِ ٻيءَ طرح سان ٻاهر نڪري نه سگهندؤ (جا اوهان ۾ آهي ئي
 ڪانه) (۳۳). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن
 جو انڪار ڪندؤ (۳۴). اوهان تي باهه جو آلاپو ۽ دونهون موڪلبو جو
 مقابلو ڪري نه سگهندؤ (۳۵). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي
 ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۳۶). پوءِ جڏهن آسمان ڦاٽندو تڏهن
 ڳاڙهيءَ چمڙي وانگر گلابي ٿيندو (۳۷). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي
 پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۳۸).

فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌ ﴿٣٩﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾ يَعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَ
الْأَقْدَامِ ﴿٤١﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٤٢﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ
بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٣﴾ يُطَوَّفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ إِنْ ﴿٤٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾ وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّتٍ ﴿٤٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾ ذَوَاتَا أَفْنَانٍ ﴿٤٨﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ فِيمَا
عَيْنُ تَجْرِيْنَ ﴿٥٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٥١﴾ فِيهِمَا مِنْ كُلِّ
فَاكِهَةٍ زَوْجٌ ﴿٥٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٥٣﴾ مُتَكِيْنَ عَلَى فُرُشٍ
بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَّا الْجَحَّتَيْنِ دَانٍ ﴿٥٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبِينَ ﴿٥٥﴾ فِيهِنَّ قُصِرَتْ الطُّرُفُ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا
جَانٌ ﴿٥٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٥٧﴾ كَانَتْهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٥٨﴾
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٥٩﴾ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا
الْإِحْسَانُ ﴿٦٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٦١﴾ وَمِنْ دُونِهِمَا
جَنَّتَيْنِ ﴿٦٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٦٣﴾ مُدْهَمَمَتَيْنِ ﴿٦٤﴾
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٦٥﴾ فِيهِمَا عَيْنُتَيْنِ نَضَّخَتْنِ ﴿٦٦﴾

پوءِ اُن ڏينهن نڪي ماڻهو ۽ نڪي جن پنهنجي گناه بابت پڇيا (۳۹). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۴۰). ڏوهاري پنهنجي شڪلين مان پيا سڃاتا ويندا، پوءِ ڄنڊن ۽ پيرن مان پڪڙيا (۴۱) پوءِ (اي جنو ۽ انسانو) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۴۲). (چڻو ته) هيءُ اهو دوزخ آهي، جنهن کي گنهگارن ڪوڙو پانيو هو (۴۳). انهيءَ (دوزخ) ۾ ۽ تتي تهڪندڙ پاڻيءَ ۾ پيا ايندا ويندا (۴۴). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۴۵). جيڪو پنهنجي پالڻهار جي آڏو بيھڻ کان ڊنو، تنهن لاءِ به باغ آهن (۴۶). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۴۷). ٻئي باغ ساين تارين وارا (گهاٽا) آهن (۴۸). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۴۹). انهن (پن باغن) ۾ به چشما وهن ٿا (۵۰). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۵۱). انهن ٻنهي (باغن) ۾ سيڪنهن ميوي مان به به جنسون آهن (۵۲). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۵۳). اهڙن وچاڻن تي ٿيڪ ڏيئي ويا هوندا، جنهن جو آستر استبرق پٽ مان هوندو ۽ انهن ٻنهي باغن جو ميوو ويجهو هوندو (۵۴). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۵۵). ٻنهي (باغن جي ماڙين) ۾ هيٺ نگاه ڪرڻ واريون (حيادار حورون) هونديون، جن کي انهن کان اڳ نڪي ڪنهن ماڻهو ۽ نڪي ڪنهن جن چيو آهي (۵۶). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۵۷). اهي (حورون) چڻڪ يا قوت ۽ مرجان آهن (۵۸). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۵۹). چڱائيءَ جو بدلو چڱائيءَ کان سواءِ (پيو) ڪو نه آهي (۶۰). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۶۱). انهن ٻن (باغن) کان سواءِ پيا به باغ به آهن (۶۲). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۶۳). ٻئي ڏاڍا ساوا جهج آهن (۶۴). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۶۵). انهن ٻنهي (باغن) ۾ ڦوهاري وانگر جوش سان پاڻي نڪرڻ وارا به چشما هوندا (۶۶).

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٦٨﴾ فِيْهَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ﴿٦٩﴾
 فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٧٠﴾ فِيْهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ ﴿٧١﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ
 رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٧٢﴾ حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٣﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
 تُكَذِّبِينَ ﴿٧٤﴾ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌ ﴿٧٥﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
 تُكَذِّبِينَ ﴿٧٦﴾ مُتَكِبِينَ عَلَى رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ ﴿٧٧﴾ فَبِأَيِّ
 آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٧٨﴾ تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٧٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○
 إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۖ لَيْسَ لَوْقَعَتِهَا كَاذِبَةٌ ۖ خَافِضَةٌ
 رَّافِعَةٌ ۚ إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ۖ وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا ۖ
 فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًّا ۖ وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ۖ فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ لَا
 يَصْحَبُ الْمَيْمَنَةَ ۖ وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ لَا يَصْحَبُ الْمَشْأَمَةَ ۖ
 وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ ۖ أُولَٰئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ۖ فِي جَنَّاتِ
 النَّعِيمِ ۖ ثَلَاثَةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ ۖ وَقَلِيلٌ مِّنَ الْآخِرِينَ ۖ
 عَلَى سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ ۖ مُّتَكِبِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ ۖ

پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۶۷). انهن ٻنهي باغن ۾ (هر جنس جو) ميوو ۽ ڪجيون ۽ ڏاڙهون هوندا (۶۸). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۶۹). انهن (باغن) ۾ سڳوريون سهڻيون زالون هونديون (۷۰). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۷۱). حورون تنهن منجهه پرده نشين هونديون (۷۲). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۷۳). انهن کي انهن (بهشتين) کان اڳ نڪي ڪنهن ماڻهوءَ ۽ نڪي ڪنهن جن جهيو آهي (۷۴). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۷۵). ساون وهائن ۽ سهڻن غاليچن تي ٽيڪ ڏيئي وينل هوندا (۷۶). پوءِ (اي جنو ۽ انسانو!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (۷۷). تنهنجي پالڻهار عزت واري ۽ نعمتن واري جو نالو وڏيءَ برڪت وارو آهي (۷۸).

سورة واقعة مڪي آهي ۽ هن ۾ چئانو
آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن قيامت ايندي (۱). جنهن جي اچڻ ۾ ڪو ڪوڙ نه آهي (۲). (ڪن کي) جهڪي ڪرڻ واري ۽ (ڪن کي) مڻاهين ڪرڻ واري (۳). جڏهن زمين سخت ڌوڏي (سان) ڌوڏي (۴). ۽ جبل پوريءَ طرح پڇي پورا ڪيا ويندا (۵). پوءِ اڌاريل دز وانگر ٿيندا (۶). ۽ اوهين تڏهن تي ٽوليون ٿيندؤ (۷). پوءِ (هڪڙا نيڪ بخت) سڄي پاسي وارا، سڄي پاسي وارا ڪهڙا ته چڱي حال هوندا! (۸). ۽ (ٻيا بدبخت) ڪٻي پاسي وارا، ڪٻي پاسي وارا ڪهڙا ته بد حال هوندا (۹). ۽ (نيڪين ۾) اڳرائيءَ ڪرڻ وارا (ته نيٺ) اڳرائي وارا آهن (۱۰). اهي (ئي) مقرب آهن (۱۱). نعمتن وارن باغن ۾ هوندا (۱۲). گهڻا پهرين مان (۱۳). ۽ ٿورا پوين مان (۱۴). (سون سان) وائيل پلنگن تي (۱۵). هڪ ٻئي جي امهون سامهون ٿي مٿن تيڪ ڏيئي وينل هوندا (۱۶).

يُطَوِّفُ عَلَيْهِمْ وَلَدَانِ يُخَلِّدُونَ^(١٤) بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ^ل وَكَاسٍ
مِّنْ مَّعِينٍ^(١٥) لَا يَصْدَعُونَ عَنْهَا وَلَا يُزْفُونَ^(١٦) وَفَاكِهَةٍ مِّمَّا
يَتَخَيَّرُونَ^(١٧) وَلَحْمِ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ^(١٨) وَخُورٍ عَيْنٍ^(١٩) كَأَمْثَالِ
اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ^(٢٠) جِزَاءَ رِبَاكَانُوا يَعْمَلُونَ^(٢١) لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا
لَغَوًا وَلَا تَأْتِيَمًا^(٢٢) إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا^(٢٣) وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ^ل هَـ مَا أَصْحَابُ
الْيَمِينِ^(٢٤) فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ^(٢٥) وَطَلْحٍ مَّنضُودٍ^(٢٦) وَظِلٍّ مَّهْدُودٍ^(٢٧) وَ
مَاءٍ مَّسْكُوبٍ^(٢٨) وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ^(٢٩) لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ^(٣٠) وَ
فُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ^(٣١) إِنَّا أَنشَأْنَاهُنَّ إِنِشَاءً^(٣٢) فَجَعَلْنَهُنَّ أَبْكَارًا^(٣٣)
عُرُبًا أَتْرَابًا^(٣٤) لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ^(٣٥) ثَلَاثَةٌ^(٣٦) مِّنَ الْأَوَّلِينَ^(٣٧) وَثَلَاثَةٌ
مِّنَ الْآخِرِينَ^(٣٨) وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ^ل هَـ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ^(٣٩) فِي سَمُومٍ
وَحَيْمٍ^(٤٠) وَظِلٍّ مِّنْ يَحْمُومٍ^(٤١) لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ^(٤٢) إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ
ذَلِكَ مُتْرَفِينَ^(٤٣) وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنثِ الْعَظِيمِ^(٤٤) وَكَانُوا
يَقُولُونَ هَـ أَيْنَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ^(٤٥) أَوَابُونَا
الْأَوَّلُونَ^(٤٦) قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ^(٤٧) لَمَجْمُوعُونَ^ل هَـ إِلَى
مِيقَاتٍ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ^(٤٨) ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيْهَا الضَّالُّونَ الْمُكْذِبُونَ^(٤٩)

هميشه (نئين ننڍي) رهڻ وارا نينگر وٽن پيا ڦرندا رهندا (۱۷). پيالن ۽
جڳن سان ۽ وهندڙ شراب مان (پريل) گلاس (سان) (۱۸). (اهڙو
صاف) جنهن کان نڪي مٿي ۾ سور پوندن ۽ نڪي بيهوش ٿيندا (۱۹).
۽ (پڻ هر جنس جو) ميوو جنهن (جنس) مان پسند ڪندا (تنهن مان پيا
اڻيندن) (۲۰). ۽ پڪين جو گوشت جنهن قسم مان (پاڻ) گهرندا (تنهن
سان نينگر سدائين مٿن پيا ايندا ويندا) (۲۱). ۽ وڏين اکين واريون
حورون (۲۲). جڻڪ ڍڪيل موتين جهڙيون (۲۳). جيڪي ڪمايو هيائون
تنهن جي بدلي ۾ (اهو ڏهن) (۲۴). اتي نه ڪا اجائي بڪ نه ڪا گناه
جهڙي ڳالهه ٻڌندا (۲۵). پر (هي ٻڌندا جو) هرڪو سلام سلام
پيو چوندو (۲۶). ۽ سڄي پاسي وارا، سڄي پاسي وارا ڪهڙي حال
هوندا (۲۷). لاسڙين (بنا ڪندي) پيرين ۾ (۲۸). ۽ پريل ڦردار ڪيوڙن
(جي وٽن) ۾ (۲۹). ۽ ڊگهن پاڇن ۾ (۳۰). ۽ (هيٺ) ڪرندڙ پاڻيءَ
۾ (۳۱). ۽ گهڻن ميون ۾ (۳۲). (جو) نڪي ڪٽندا ۽ نڪي (ڪاٽن)
جهلبا (۳۳). ۽ اُونچا وچاڻا (جن تي هو هوندا) (۳۴). بيشڪ اسان حورن
کي هڪ (خاص) نموني تي پيدا ڪيو آهي (۳۵). پوءِ کين ڪنواريون
بڻايوسون (۳۶). مڙسن کي وڻندڙيون هڪ جيڏيون (۳۷). (نيڪ بختن)
سڄي پاسي وارن لاءِ (۳۸). گهڻي جماعت پهرين مان (۳۹). گهڻي جماعت
پوين مان (۴۰). ۽ ڪهي پاسي وارا، ڪهي پاسي وارا ڪهڙا ته بد حال
هوندا! (۴۱). ڪوسي جهولي ۽ تتي پاڻيءَ ۾ هوندا (۴۲). ۽ (اهڙي)
ڪاري دونهن جي پاڇي ۾ رهندا (۴۳). (جو) نڪي ٿڌو هوندو ۽ نڪي
وڻندڙ (۴۴). بيشڪ اُهي هن کان اڳ (دنيا ۾) سک ۾ پليل هئا (۴۵).
۽ وڏي گناه (يعني شرڪ) تي ضد ڪندا هئا (۴۶). ۽ چوندا هئا ته جڏهن
مړنداسون ۽ مٿي ۽ هڏا ٿينداسون (تڏهن) اسين وري (قبرن مان) اُتاريا
وينداسون ڇا؟ (۴۷). يا اسان جا پهريان پيءُ ڏاڏا (به اُتاريا ڇا)؟ (۴۸).
(اي پيغمبر)! ڇو ته بيشڪ اڳيان ۽ پويان (۴۹). هڪ مقرر ڪيل ڏينهن
جي وقت تي ضرور گڏ ڪيا ويندا (۵۰). وري بيشڪ اوهين اي گمراهو،
ڪوڙ ڀانڻدڙو! (۵۱).

لَا كُلُّونَ مِنْ شَجَرَ مِّنْ زُكُومٍ ۖ فَبَالِغُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ۚ
فَشَرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ ۚ فَشَرِبُونَ شُرْبَ الْهِيمِ ۞
هَذَا نُزْلُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ ۚ نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ ۞
أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ ۚ ءَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ۞
نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ۖ عَلَىٰ أَنْ
نُبَدِّلَ أَمْثَالَكُمْ وَنُنشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ۖ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ
النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ۚ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ۚ ءَأَنْتُمْ
تَرْزَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ ۚ لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا
فَقُلْتُمْ تَفْكُهُونَ ۚ ءِنَّا لَبُغْرُمُونَ ۖ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ۚ
أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرِبُونَ ۚ ءَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنْ
الْهَزَنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُونَ ۚ لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا
تَشْكُرُونَ ۚ أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ۚ ءَأَنْتُمْ
أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنْشِئُونَ ۚ نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكِرَةً
وَمَتَاعًا لِلْمُقْوِينَ ۚ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ۚ فَلَا
أُقْسَمُ بِمَا يَقَعِ النَّجُومُ ۚ وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَّوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ۚ

ضرور اوهين ٿوهر جي وٺ مان کائيندو (۵۲). پوءِ منجهانئس پيئن کي
 پريندو (۵۳). پوءِ مٿانئس تتل پاڻيءَ مان پيئندو (۵۴). پوءِ اُڃايلن اُنن جي
 پيئڻ وانگر پيئندو (۵۵). قيامت جي ڏينهن اها سندن مهماني آهي (۵۶).
 اسان اوهان کي پيدا ڪيو، پوءِ (وري جيارڻ کي) چو نه سچ پائيندا
 آهيو؟ (۵۷). ڀلا ڏسو ته سهي ته جيڪو ٿيو (زالن جي ڳهڻين ۾)
 ڪيرائيندا آهيو (۵۸). تنهن کي اوهين خلقيو ٿا ڇا؟ يا اسين خلقڻ وارا
 آهيون؟ (۵۹). اسان اوهان ۾ موت (اندازي سان) مقرر ڪيو آهي ۽ اسين
 عاجز نه آهيون (۶۰). (پن) اوهان جهڙن جي مٿاڻي اٿڻ تي ۽ اوهان کي
 اهڙي (شڪل) ۾ پيدا ڪريون، جنهن کي ڄاڻندا ئي نه هجو (۶۱). ۽
 بيشڪ پهرين پيدائش ڄاڻي چڪو، پوءِ چو نه ٿا نصيحت وٺو؟ (۶۲).
 ڏسو ته سهي جيڪي اوهين پوکيندا آهيو (۶۳). سو اوهين ڄمائيندا آهيو
 ڇا؟ يا اسين ڄمائيندا آهيون؟ (۶۴). جيڪڏهن گهرون ته ان کي ناس
 ڪري ڇڏيون، پوءِ اوهين عجب ۾ رهجي وڃو (۶۵). (۽ پيا چئو) ته
 بيشڪ اسين ٿوڻي ۾ پوڻ وارا آهيون (۶۶). بلڪ اسين بي نصيب
 آهيون (۶۷). ڀلا ڏسو ته سهي ته جيڪو پاڻي پيئندا آهيو (۶۸). اهو اوهين
 ڪڪرن مان هيٺ لاهيندا آهيو ڇا يا اسين هيٺ لاهيندا آهيون؟ (۶۹).
 جيڪڏهن گهرون ته ان کي ڪارو ڪري ڇڏيون، پوءِ چو نه شڪرانو
 ڪندا آهيو؟ (۷۰). ڀلا ڏسو ته سهي ته جا باه (وڻ جي ٽاريءَ مان) ٻاريندا
 آهيو (۷۱). تنهن جي وٺ کي اوهان پيدا ڪيو آهي، ڇا يا اسين پيدا
 ڪندڙ آهيون؟ (۷۲). اسان اُن (وڻ) کي نصيحت وٺڻ لاءِ ۽ مسافرن جي
 فائدي لاءِ پيدا ڪيو آهي (۷۳). تنهن ڪري پنهنجي پالڻهار جي وڏي نالي
 کي پاڪائي سان ياد ڪر (۷۴). پوءِ تارن جي لهڻ جي جاين جو قسم
 کڻان ٿو (۷۵). ۽ جيڪڏهن ڄاڻو ته بيشڪ اهو قسم وڏو آهي (۷۶).

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ۚ فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ ۚ لَا يَسْهَوْنَ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ۚ^(٨٩)
 تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ۚ أَفِي هَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ ۚ^(٩٠)
 وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْتُمْ تُكْذِبُونَ ۚ^(٩١) فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ ۚ^(٩٢)
 وَأَنْتُمْ حِينِيذٍ تَنْظُرُونَ ۚ^(٩٣) وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا
 تُبْصِرُونَ ۚ^(٩٤) فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ۚ^(٩٥) تَرْجِعُونَهَا إِنْ
 كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۚ^(٩٦) فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ۚ^(٩٧) فَرَوْحٌ وَ
 رَيْحَانٌ ۚ وَجَنَّاتٌ نَّعِيمٌ ۚ^(٩٨) وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ۚ^(٩٩)
 فَسَلَامٌ لَّكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ۚ^(١٠٠) وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ
 الضَّالِّينَ ۚ^(١٠١) فَنَزْلٌ مِّنْ حَمِيمٍ ۚ^(١٠٢) وَتَصْلِيَةٌ جَهِيمٍ ۚ^(١٠٣) إِنْ
 هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ۚ^(١٠٤) فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ۚ^(١٠٥)

سُورَةُ الْحَدِيدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○
 سَبِّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۚ^(١) لَهُ مُلْكُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ يُحْيِي وَيُمِيتُ ۚ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۚ^(٢)
 هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۚ^(٣)

بیشڪ اهو (ڪتاب) سڳورو قرآن آهي (۷۷). سانپيل ڪتاب ۾ (لڪيل) آهي (۷۸). پاڪائي وارن کان سواءِ ٻيو ڪو ان کي هٿ نه لائيندو آهي (۷۹). جهانن جي پالڻهار وٽان نازل ڪيل آهي (۸۰). پوءِ اوهين هن ڳالهه (جي مڃڻ) ۾ انڪار ڪرڻ وارا آهيو ڇا؟ (۸۱). ۽ اوهين (ان مان) پنهنجو حصو (هيءُ) بڻائيندا آهيو جو اوهين (ان کي) ڪوڙ ٿا ڀانيو (۸۲). پوءِ جنهن مهل (ڪنهن جو) ساهه ٽڙگهت وٽ پهچي (۸۳). ۽ اوهين انهيءَ مهل پيا ڏسو (۸۴). ۽ اسين اوهان جي به نسبت ڏانهس تمام ويجهو آهيون، پر اوهين نه ڏسندا آهيو (۸۵). پوءِ جيڪڏهن (اوهين الله جي حڪم ۾) لاچار ٿيل نه آهيو (۸۶). ته جيڪڏهن اوهين سڃا آهيو ته ان (روح) کي (ڇو نه ٿا) موتايو؟ (۸۷). پر جيڪڏهن (مثل، الله جي) ويجهن ٻانهن مان هوندو (۸۸). ته ان لاءِ خوشي ۽ خوشبوءِ ۽ نعمت وارو باغ آهي (۸۹). ۽ جيڪڏهن سڄي پاسي وارن مان هوندو (۹۰). ته (ڇڻس اي ٻڌڻ وارا) سڄي پاسي وارن مان، توکي سلامتي آهي (۹۱). ۽ پر جيڪڏهن اهو ڪوڙ پائيندڙن گمراهن مان هوندو (۹۲). ته (ان لاءِ) تتل پاڻي مهماني آهي (۹۳). ۽ (ان کي) دوزخ ۾ گهيڙڻ آهي (۹۴). بیشڪ هيءُ خبر پوري يقيني آهي (۹۵). تنهن ڪري پنهنجي پالڻهار وڏي جي نالي کي پاڪائيءَ سان ياد ڪر (۹۶).

سورة الحديد مدني آهي ۽ هن ۾ اٺتيز
آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (۱). آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي ان جي آهي، (اهو) جيٽاريندو آهي ۽ ماريندو آهي ۽ اهو سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۲). اهو (سڀ کان) پهريون ۽ (سڀ کان) پويون آهي ۽ (اهو) پڌرو ۽ (اهو) گجهو آهي، ۽ اهو سڀڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۳).

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى
عَلَى الْعَرْشِ يُعَلِّمُ مَا يَكُونُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ
مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ٢٥ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ٢٦ يُؤَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ
عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ٢٧ اٰمِنُوۤا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ وَاَنْفِقُوۤا مِمَّا
جَعَلَكُمْ مُّسْتَخْلَفِيْنَ فِيْهِ ۖ فَاَلَّذِيْنَ اٰمَنُوۤا مِنْكُمْ وَاَنْفَقُوۤا
لَهُمْ اَجْرٌ كَبِيْرٌ ٢٨ وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالرَّسُوْلِ يَدْعُوْكُمْ
لِتُؤْمِنُوۤا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ اَخَذَ مِيْثَاقَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ٢٩
هُوَ الَّذِي يَنْزِلُ عَلَى عَبْدٍ اٰتِيٍّ بِبَيِّنٰتٍ لِّيُخْرِجَكُمْ مِّنَ
الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ۚ وَاِنَّ اللّٰهَ بِكُمْ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ٣٠ وَ
مَا لَكُمْ اَلَّا تُنْفِقُوۡا فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَبِلِهٖ مِّبْرٰثِ السَّمٰوٰتِ وَ
الْاَرْضِ لَا يَسْتَوِيْ مِنْكُمْ مَّنْ اَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتِلْ
اُولٰٓئِكَ اَعْظَمُ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِيْنَ اَنْفَقُوۡا مِنْۢ بَعْدِ وَقَاتَلُوۡا
وَكُلًّا وَعَدَ اللّٰهُ الْحُسْنٰى ۗ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ٣١

(الله) اهو آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي چهن ڏينهن ۾ بڻايو، وري عرش تي قائم ٿيو، جيڪي زمين ۾ گهڙندو آهي ۽ جيڪي منجهانئس نڪرندو آهي ۽ جيڪي آسمان مان لهندو آهي ۽ جيڪي منجهس چڙهي ويندو آهي، سو (سڀ اهو) ڄاڻندڙ آهي ۽ جتي اوهين هجو اتي اهو اوهان سان گڏ آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، سو الله ڏسندڙ آهي (۴). آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي ان جي آهي ۽ الله ڏانهن سڀ ڪم ورايا وڃن ٿا (۵). رات کي ڏينهن ۾ گهڙيندو آهي ۽ ڏينهن کي رات ۾ گهڙيندو آهي ۽ اهو سينن وارو (گجھ) ڄاڻندڙ آهي (۶). الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آڻيو ۽ انهيءَ (مال جي موڙيءَ) مان (اوهين) خرچيو جنهن ۾ اوهان کي ٻين جو وارث ڪيو اٿس ۽ اوهان مان جن ايمان آندو ۽ (الله جي واٽ ۾) خرچ ڪيو تن لاءِ وڏو اجر آهي (۷). ۽ اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي جو الله تي ايمان نه ٿا آڻيو؟ حالانڪ پيغمبر اوهان کي سڏي ٿو ته اوهين پنهنجي پالڻهار تي ايمان آڻيو ۽ بيشڪ الله اوهان کان انجام ورتو آهي، جيڪڏهن مڃڻ وارا آهيو (۸). (الله) اهو آهي، جيڪو پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) تي پڌريون آيتون نازل ڪندو آهي ته (ڪفر جي) اونڌاهين مان (اسلام جي) سوجهري ڏانهن اوهان کي ڪڍي ۽ بيشڪ الله اوهان تي شفقت ڪندڙ مهربان آهي (۹). ۽ اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي جو الله جي واٽ ۾ نه خرچيندا آهيو؟ حالانڪ آسمانن ۽ زمين جي ميراث خاص الله جي آهي. جنهن (مڪي جي) فتح کان اڳ خرچ ڪيو ۽ (الله جي دين لاءِ ڪافرن سان) وڙهيو، تنهنجي برابر اوهان مان ڪوبه ڪونهي. اهي انهن کان تمام وڏي مرتبي وارا آهن، جن (فتح کان) پوءِ خرچ ڪيو ۽ (دين لاءِ) وڙهيا. ۽ هر هڪ کي الله چڱو انجام ڏنو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله (پوري) خبر رکندڙ آهي (۱۰).

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ وَلَهُ
 أَجْرُ كَرِيمٍ ۝ يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ
 بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرَاكُمُ الْيَوْمَ جَنَّتُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝ يَوْمَ يَقُولُ
 الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُوا نَارَ نَقْتَسِسْ مِنْ
 نُورِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ
 بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ۝
 يُنَادُونَ لَهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَى وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَ
 تَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ حَتَّى جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَ
 غَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ۝ فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ
 الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوَاكُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلَاكُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ۝
 أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ
 مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ
 عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَسِقُونَ ۝ اَعْلَمُوا أَنَّ
 اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ۝

أهو ڪير آهي جو الله ڪي چڱو قرض ڏئي؟ پوءِ (الله) آهو (قرض) اُن ڪي
بيٺو ڪري ڏيندو ۽ ان لاءِ سڳورو اجر آهي (۱۱). (ياد ڪر) جنهن ڏينهن
مؤمنن ۽ مؤمنياڻين ڪي (هن حالت ۾) ڏسدين جو سندن نور انهن جي
اڳيان ۽ انهن جي سڄن پاسن کان پيو ڊوڙندو، (چڻن) ته اوهان ڪي
خوشخبري هجي جو اڄ اوهان لاءِ اهڙا باغ آهن جن جي هيٺان نهرون پيون
وهن، اتي سدائين رهندو، اها ئي وڏي ڪاميابي آهي (۱۲). جنهن ڏينهن
منافق ۽ منافقياڻيون (گڏجي) مؤمنن ڪي چوندا ته اسان ڏانهن (مهربانيءَ جي
نظر سان) نهاريو (ته سهي) ته اوهان جي (ايماني) نور مان (ڪجهه) روشني
وٺون. چيو ويندو ته اوهين پنهنجي پٺ تي (دنيا ڏانهن) موٽو، پوءِ ڪو
سوجهرو ڳوليو، پوءِ سندن وچ ۾ هڪ اهڙي پت هڻي ويندي جنهن ڪي
هڪ دروازو هوندو، اُن (پت) جي اندران رحمت هوندي ۽ اُن (پت) جي
ٻاهران سامهون عذاب هوندو (۱۳). منافق مسلمانن ڪي سڏيندا ۽ چوندا ته
اسين اوهان سان (دنيا ۾) گڏ نه هيا سون چا؟ (مسلمان) چوندا ته هاڻو پر
پنهنجو پاڻ ڪي چئيءَ ۾ وڌو ۽ (ايمان آڻڻ ۾) دير ڪندا رهيو ۽ (نبوت
۾) شڪ آڻيندا رهيو ۽ اوهان ڪي سڌن ٺڳي ڇڏيو تانجو الله جو حڪم
آيو ۽ اوهان ڪي الله (جي حڪم مڃڻ) کان (شيطان) ٺڳيندڙ ٺڳي
ڇڏيو (۱۴). تنهن ڪري (اي منافقو) اڄ نڪي اوهان کان ۽ نڪي
ڪافرن کان ڪو بدلو وٺبو، اوهان جي جاءِ (دوزخ جي) باهه آهي، اها
اوهان جي لائق آهي ۽ اها موٽڻ جي جاءِ بچڙي آهي (۱۵). اڃا مؤمنن لاءِ
أهو وقت نه آيو آهي چا؟ جو الله جي ياد ڪرڻ وقت ۽ وحيءَ الاهيءَ مان
جيڪي نازل ٿيو، تنهن (جي ياد) آڻڻ وقت سندن دليون اڙي ڪن ۽ انهن
وانگر نه ٿين جن ڪي (هن کان) اڳ ڪتاب ڏنو ويو، پوءِ مٿن ڊگهي
مدت گذري، تنهن ڪري سندن دليون سخت ٿي ويون ۽ منجهانئن گهڻا بي
دين آهن (۱۶). ڄاڻو ته الله زمين ڪي سندس ويرانيءَ کان پوءِ آباد ڪندو
آهي، بيشڪ اسان اوهان لاءِ چڻيون نشانين بيان ڪيون آهن ته من اوهين
پرجهو (سمجهو) (۱۷).

إِنَّ الْمُصَدِّقِينَ وَالْمُصَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَعْفُ
 لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ^(١٨) وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ
 الصِّدِّيقُونَ^ط وَالشُّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ وَ
 الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ^(١٩) اَعْلَمُوا أَنَّمَا
 الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ زِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي
 الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَسْحَبَ الْكُفَّارِ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ
 فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ
 مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَمَتَاعٌ الْعُرُورُ^(٢٠)
 سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَ
 الْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ
 يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ^(٢١) مَا أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ
 فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلِ أَنْ نَبْرَاهَا إِنَّ
 ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ^(٢٢) لَّكَيْلًا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا
 آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ^(٢٣) الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ
 النَّاسَ بِالْبُخْلِ^ط وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ^(٢٤)

بیشڪ خیرات ڏیندڙن ۽ خیرات ڏیندڙین کي ۽ جن الله کي سهڻو قرض ڏنو آهي، تن کي ٻيڻو ڪري ڏبو ۽ انهن لاءِ سڳورو اجر آهي (۱۸). ۽ جن الله ۽ سندس پیغمبرن تي ایمان آندو، اهي ئي پنهنجي پالڻهار وٽ سڄار ۽ شهید آهن. انهن لاءِ سندن اجر ۽ سندن نور آهي. ۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آیتن کي ڪوڙ ڀانيو، اهي دوزخي آهن (۱۹). ڄاڻو ته دنیا جي حیاتی رڳو هڪ راند ۽ تماشو ۽ (ظاهري) سینگار ۽ پاڻ ۾ فخر ڪرڻ ۽ مالن ۽ اولادن ۾ (هڪ ٻئي کان) گهڻائي طلبڻ آهي، (انهيءَ جو مثال) انهيءَ مينهن وانگر (آهي) جنهن جو سلو (ڄمائڻ) ڪڙمین کي عجب ۾ وجهي وري سڪي وڃي، پوءِ ان کي پیلو ٿیل ڏسین وري پري وڃي. ۽ آخرت ۾ (الله جي دشمنن لاءِ) سخت عذاب آهي ۽ (الله جي دوستن لاءِ) الله کان بخشش ۽ رضامندی آهي ۽ دنیا جي حیاتی رڳو ڳڻي ۽ جو سامان آهي (۲۰). (تنهن ڪري) پنهنجي پالڻهار جي بخشش ۽ انهيءَ بهشت ڏانهن اڳرائي ڪريو، جنهن جي ويڪرائي آسمان ۽ زمین جي ويڪرائي ۽ وانگر آهي، انهن لاءِ تیار ڪيو ويو آهي، جن الله ۽ سندس پیغمبرن تي ایمان آندو، اهو الله جو فضل آهي، جنهن کي وڻيس تنهن کي ڏيندو آهي ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (۲۱). ۽ ڪابه مصیبت نڪي زمین ۾ نڪي اوهان جي جندن ۾ پهچندي آهي، پر انهيءَ کان اڳ جو ان (مصیبت) کي پیدا ڪریون هڪ ڪتاب ۾ (الکیل) آهي، بیشڪ اهو (ڪم) الله تي آسان آهي (۲۲). هن ڪري (اها خبر ڏني اٿئون) ته جيڪي اوهان جي هٿن مان وڃن، تنهن تي ارمان نه ڪريو ۽ جيڪي اوهان کي عطا ڪیائين، تنهن تي خوشي نه ڪريو ۽ الله سڀڪنهن هٿيلي پاڻ پڌائيندڙ کي دوست نه رکندو آهي (۲۳). ۽ انهن کي به دوست نه رکندو آهي (جيڪي بخل ڪندا آهن ۽ ماڻهن کي به پيچائي ڏسیندا آهن ۽ جي ڪو منهن موڙيندو ته بیشڪ الله ئي بي پرواه ۽ ساراهیل آهي (۲۴)).

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ
وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ
بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ وَ
رُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ٢٥ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَ
إِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ
وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ٢٦ ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا
بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَاتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ
اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا
عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا
فَأَتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ٢٧
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرُسُولِهِ يُؤْتِكُمْ
كَفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٢٨ لَيْلًا يَعْلَمُ أَهْلُ الْكِتَابِ الْأَيْقِدَارُونَ
عَلَىٰ شَيْءٍ مِّنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن
يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ٢٩

بیشڪ پنهنجن پیغمبرن کي پڌرين نشانين سان موڪليوسون ۽ ساڻن ڪتاب ۽ (انصاف جي) تارازي هن لاءِ موڪلي سون ته ماڻهو انصاف کي قائم ڪن ۽ لوھ لاڻوسون، جنهن ۾ سخت دٻدبو آهي ۽ ماڻهن لاءِ پيا فائدا (به) آهن ۽ ته جيڪو الله ۽ سندس پیغمبرن کي پرڻ مدد ڏئي، تنهن کي الله معلوم ڪري بیشڪ الله سگهارو زبردست آهي (۲۵). ۽ بیشڪ نوح ۽ ابراهيم کي موڪليو سون ۽ سندن اولاد ۾ پیغمبري ۽ ڪتاب (امانت) رکيوسون، پوءِ منجهائن ڪي هدايت وارا آهن، ۽ منجهائن گهڻا بي دين آهن (۲۶). وري سندن پٺيان پنهنجا (پيا) پیغمبر موڪليا سون ۽ پوئتان عيسيٰ پٽ مریم جي کي موڪليو سون ۽ کيس انجيل ڏنوسون ۽ جن سندس تابعداري ڪئي تن جي دلين ۾ نرمي ۽ پاڇه رکي سون. ۽ اها گوشه نشيني جا پاڻ ناهي هيائون، سا اسان مٿن فرض نه ڪئي هئي، پر الله جي رضامندي جي طلب لاءِ (پاڻ ناهي هيائون) پوءِ ان جي نظرداريءَ جو پورو حق نظر نه رکيائون. پوءِ منجهائن جن (محمد ﷺ تي) ايمان آندو، تن کي سندن اجر ڏنو سون ۽ منجهائن گهڻا بي دين آهن (۲۷). اي ايمان وارو! الله کان ڊڄو ۽ سندس پیغمبر (محمد ﷺ) تي ايمان آڻيو ته اوهان کي پنهنجيءَ پاڇه مان به پاڳا ڏئي ۽ اوهان کي اهڙو نور ڏئي جنهن سان (رستو) هلو ۽ اوهان کي بخشي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۲۸). هن ڪري (الله هيءَ خبر ڏني) ته اهل ڪتاب ڄاڻن ته آهي الله جي فضل مان ڪنهن شيءِ تي سگه رکي نه سگهندا آهن ۽ (هيءُ به ڄاڻن) ته فضل الله جي هٿ ۾ آهي، جنهن کي وڻيس تنهن کي ڏيندو آهي ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (۲۹).

سُورَةُ الْمَجَادِلَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَ

تَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ①

الَّذِينَ يَظْهَرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ طَاهَرٌ امْتَحِنْتُهُمْ إِنَّ امْتَحَنَهُمُ

إِلَّا إِلَىٰ وَلَدَتُّهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ

اللَّهَ لَعَفُوٌ غَفُورٌ ② وَالَّذِينَ يَظْهَرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ

يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا ذَلِكَُمْ

تَوْعظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ③ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ

شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَاطْعَامُ

سِتِّينَ مِسْكِينًا ذَلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ

وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ④ إِنَّ الَّذِينَ يُجَادُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ

كَتَبُوا كِتَابَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَ

لِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ⑤ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ

بِمَا عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑥

سورة مجادلة مدني آهي ۽ هن ۾ پاويده
آيتون ۽ تي ركوع آهن.

الله باجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

بیشڪ الله انهيءَ (عورت) جو ڳالهائڻ ٻڌو، جنهن پنهنجي مڙس بابت تو سان جهڳڙو ٿي ڪيو ۽ الله جي آڏو (پنهنجي) ڏک جو احوال (بيان) ٿي ڪيو ۽ الله اوهان پنهي جو پاڻ ۾ ڳالهائڻ ٻڌو ٿي، بیشڪ الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (۱). اوهان مان جيڪي پنهنجين زالن سان ظاهر ڪندا (يعني ماءُ چئي ويهندا) آهن، اهي (زالون ڪي) انهن جون مائرن آهن، سندن مائرن (تہ) اهي آهن، جن کين چڻيو آهي ۽ بیشڪ اهي (ظاهر ڪندڙ) هڪ ان جڳائيندڙ ڳالهه ۽ ڪوڙ چوندا آهن ۽ بیشڪ الله معافي ڏيندڙ بخشهار آهي (۲). ۽ جيڪي پنهنجن زالن سان ظاهر ڪندا آهن، پوءِ (وري) جيڪي چيائون تنهن کان (پوئتي) موٽندا (رجوع ڪندا) آهن تہ (زال مڙس) جي پاڻ ۾ هٿ لائڻ کان اڳ (هڪ) ٻانهو آڃو ڪرڻ واجب آهي، انهيءَ (حڪم) سان اوهان کي نصيحت ڏجي ٿي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۳). پوءِ جيڪو (ٻانهو) نہ لهي (تنهن تي) پنهي جي پاڻ ۾ هٿ لائڻ کان اڳ بہ مهينا لڳو لڳ روزا رکڻ (واجب) آهن، پوءِ جيڪو (روزا رکي) نہ سگهي، تنهن تي ست مسڪينن جو ڪارائڻ (واجب) آهي، اهو (حڪم هن لاءِ) آهي تہ (اوهين) الله ۽ سندس پيغمبر (جي حڪم) کي مڃيو ۽ اهي الله جون (مقرر ڪيل) حدون آهن ۽ منڪرن لاءِ ڏکونيندڙ عذاب آهي (۴). بیشڪ جيڪي الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪندا آهن، تن کي (ائين) خوار ڪيو ويو جيئن انهن کي خوار ڪيو ويو، جيڪي کائڻ اڳ هئا ۽ بیشڪ پٿريون آيتون نازل ڪيون سون ۽ منڪرن لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (۵). جنهن ڏينهن انهن مڙني کي الله اٿاريندو (تنهن ڏينهن) کين (انهيءَ جي) سڏ ڏيندو، جيڪي ڪمايو هئائون، (جو) الله ان (سندن ڪئي) کي ڳڻي (رکي) ڇڏيو آهي ۽ (هنن) اهو وساري ڇڏيو ۽ الله هر شيءِ تي گواه آهي (۶).

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ
 نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا آدْنَى
 مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ إِنْ كَانُوا ثَمَرُ نَبْتٍ هُمْ يُمَاعِلُونَ
 يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ① أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنْ
 النَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَجَّوْنَ بِالْآثِمِ وَالْعُدْوَانِ
 وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَتَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحِبَّكَ بِهِ اللَّهُ
 وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُكُمْ جَهَنَّمُ
 يَصْلُونَهَا فَبِئْسَ الْبَصِيرُ ② يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ
 فَلَا تَتَنَاجَوْا بِالْآثِمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَتَتَنَاجَوْا
 بِالْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ③ إِنَّمَا النَّجْوَى
 مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ بِضَرِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا
 بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ④ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجْلِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ
 لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانْشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
 مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ⑤

نه ڏٺو اٿيئي ڇا ته جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله ڄاڻندو آهي؟ (ڪٿي به پاڻ ۾) ٽن چئن جي گجهي صلاح ڪرڻ نه هوندي آهي، پر انهن ۾ چوٿون الله آهي ۽ نڪي پنجن (چئن) جي (گجهي صلاح ڪرڻ هوندي آهي) پر انهن ۾ ڇهون الله آهي ۽ نڪي ان (ڳاڻاڻي) کان تمام گهٽ ۽ نڪي تمام وڌ آهن، پر الله ساڻن آهي، آهي جتي به هجن، وري جيڪي ڪيو اٿن (تنهن جي) قيامت جي ڏينهن کين سڏ ڏيندو، ڇو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٧). (اي پيغمبر!) انهن ڏانهن نه ڏٺو اٿيئي ڇا جن کي (مسلمانن جي ايدائش لاءِ پاڻ ۾) گجهين صلاح ڪرڻ کان جهليو ويو، وري جنهن کان جهليا ويا سو ئي ڪندا آهن، ۽ گناه ۽ حد کان لنگهڻ ۽ پيغمبر جي نافرمانِي ڪرڻ بابت پاڻ ۾ گجهيون صلاحون ڪندا آهن ۽ جڏهن تو وٽ ايندا آهن، (تڏهن) تو کي انهيءَ (لفظ) سان سلام ڪندا آهن، جنهن سان تو کي الله سلام نه ڪيو آهي ۽ پنهنجين دلين ۾ چوندا آهن ته جيڪي چوندا آهيون، تنهن جي ڪري الله اسان کي ڇو نه ٿو عذاب ڪري؟ کين دوزخ ڪافي آهي، اُن ۾ گهرندا، پوءِ دوزخ بچڙي جاءِ آهي (٨). اي ايمان وارو! جڏهن (اوهين) پاڻ ۾ (ڪا) گجهي صلاح ڪريو (تڏهن جڳائي) ته گناه ۽ حد کان لنگهڻ ۽ پيغمبر جي نافرمانِيءَ ڪرڻ بابت (ڪابه) پاڻ ۾ صلاح نه ڪريو ۽ چڱائيءَ ۽ پرهيزگاريءَ بابت صلاح ڪريو ۽ انهيءَ الله کان ڊڄو، جنهن ڏانهن گڏ ڪيا ويندو (٩). بچڙي صلاح ڪرڻ ته شيطان جو ئي ڪم آهي، هن لاءِ ته مؤمنن کي دلگير ڪري ۽ هو الله جي حڪم کان سواءِ کين ڪجهه به نقصان پهچائڻ وارو نه آهي ۽ جڳائي ته مؤمن الله تي ڀروسو ڪن (١٠). اي ايمان وارو! جڏهن اوهان کي چئجي ته (پنهنجين) مجلسن ۾ جاءِ ڪشادي ڪريو، ته پوءِ (جاءِ) ڪشادي ڪريو ته الله به اوهان (جي) سڀڪنهن مشڪل) جي ڪشادگي ڪري ۽ جڏهن چئجي ته اُٿو، تڏهن اُٿو ته اوهان مان جن ايمان آندو آهي ۽ جن کي علم ڏنو ويو آهي، تن جا مرتبا الله وڏا ڪري ۽ جيڪي ڪندا آهيون، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١١).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ
نَجْوَاكُمْ صَدَقَةٌ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَطْهَرُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ١٢ أَشْفَقْتُمْ أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ
صَدَقْتُمْ فَإِذَا لَمْ تَفْعَلُوا وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ
آتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ١٣
أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا
مِنْهُمْ وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ١٤ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا
شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ١٥ اخْذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً
فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ١٦ لَنْ تَغْنِي عَنْهُمْ
أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ١٧ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ
كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ إِلَّا إِنَّهُمْ هُمُ
الْكَاذِبُونَ ١٨ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ ط
أُولَٰئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ ط الْإِنِّ حِزْبُ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخٰسِرُونَ ١٩
إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ٢٠

اي ايمان وارو! جڏهن اوهين (گهرو ته) پيغمبر سان ڪا گجھي ڳاله ڪريو، تڏهن پنهنجيءَ گجھيءَ ڳاله ڪرڻ کان اڳ پهريائين خيرات ڏيو، اهو (ڪم) اوهان لاءِ پلو ۽ تمام سٺو آهي، پوءِ جيڪڏهن ڪجهه نه لھو ته بيشڪ الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۲). اوهين (انهيءَ ڳاله کان) ڊڄي ويو ڇا ته پنهنجيءَ گجھيءَ ڳاله چوڻ کان پهريائين خيرات ڏيو؟ پوءِ جڏهن اوهان (ائين) نه ڪيو ۽ الله اوهان کان تارو ڪيو تڏهن (هاڻي) نماز پڙهندا رهو ۽ زڪوة ڏيندا رهو ۽ الله ۽ سندس پيغمبر جو چيو مڃيو ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۱۳). (اي پيغمبر) انهن ڏانهن نه ڏٺو اٿئي ڇا، جن هڪ اهڙيءَ قوم سان دوستي رکي جن تي الله ڏمريو آهي، نڪي آهي (يعني منافق) اوهان مان آهن ۽ نڪي انهن (يهودين) مان آهن ۽ آهي ڄاڻي بجهي ڪوڙ تي قسم ڪندا آهن (۱۴). انهن لاءِ الله سخت عذاب تيار ڪيو آهي، ڇو ته آهي جيڪي ڪندا هئا سو بچڻو آهي (۱۵). پنهنجن قسمن کي ڍال ڪري ورتو اٿن ۽ الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليائون، تنهن ڪري انهن لاءِ خواري ڏيندڙ عذاب آهي (۱۶). الله (جي عذاب) کان نڪي سندن مال ۽ نڪي سندن اولاد کائڻ ڪجهه به تاريندو، اهي دوزخي آهن، اهي ان ۾ سدائين رهندا (۱۷). جنهن ڏينهن انهن مڙني کي الله اٿاريندو، تنهن ڏينهن سندس آڏو (ائين) قسم ڪندا جيئن اوهان جي آڏو قسم ڪندا آهن ۽ پائيندا آهن ته اهي ڪنهن (چڱيءَ) ڳاله تي آهن، خبردار ٿيو، بيشڪ اهي اصل ڪوڙا آهن (۱۸). مٿن شيطان غالب ٿي ويو آهي، پوءِ انهن (جي دل) کان الله جي يادگيري وسارايائين، اهي (ماڻهو) شيطان جي جماعت آهن، خبردار (ٿيو ته) بيشڪ شيطان جي جماعت ئي ٿوتي واري آهي (۱۹). بيشڪ جيڪي الله ۽ سندس پيغمبر (جي حڪم) جي مخالفت ڪندا آهن، سي تمام خواريءَ وارن (ذليل ماڻهن) ۾ آهن (۲۰).

كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ۝ لَا تَجِدُ قَوْمًا
 يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
 وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ
 كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيَدْخُلُهُمُ جَنَّتِ
 تَجَرَّى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
 عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

سُورَةُ الْحَشْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
 سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝
 هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ
 لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَن يَخْرُجُوا وَظَنُّو أَنَّهُمْ ثَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ
 مِنَ اللَّهِ فَأَتَتْهُمْ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي
 قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُحْرِبُونَ يَوْتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ
 فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ۝ وَلَوْلَا أَن كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ
 الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ۝

الله لکي ڇڏيو آهي ته آءٌ ضرور غالب رهندس ۽ منهنجا پيغمبر به، ڇو ته الله سگهارو زبردست آهي (۲۱). (اي پيغمبر) اهڙي قوم جيڪا الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندي هجي، تنهن کي تون (هن وصف سان) نه ڏسندين ته جنهن الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪئي آهي، تنهن سان دوستي رکندا هجن، توڙي جو آهي (ماڻهو) سندن ابا ڏاڏا يا سندن پٽ يا سندن ڀائر يا سندن مائٽ هجن. آهي (مؤمن آهي) آهن، جن جي دلين ۾ الله ايمان لکيو آهي ۽ جن کي پنهنجي گجھي فيض سان مدد ڏني اٿس ۽ انهن کي اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، هو انهيءَ ۾ سدائين رهندا، الله کائن راضي ٿيو ۽ آهي کائن راضي ٿيا، آهي الله جي جماعت آهن، خبردار (ٿيو ته) بيشڪ الله جي جماعت ئي ڪامياب ٿيندڙ آهي (۲۲).

سورة حشر مدني آهي ۽ هن ۾ چوويهه آيتون ۽ ٽي رکوع آهن.

الله پاڇهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي، ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (۱). (الله) اهو آهي جنهن ڪتاب وارن مان ڪافرن کي سندن گهرن مان پهرينءَ ئي ويڙھ ۾ ٻاهر ڪڍي ڇڏيو (اي مسلمانو!) انهن جي نڪرڻ جو اوهين ڪو گمان نه ڪندا هيو ۽ آهي پائيندا هئا ته الله جي (عذاب) کان سندن قلعا کين بچائڻ وارا هوندا، پوءِ (اتان) وٽن الله (جو عذاب) پهتو جتان ڄاڻندا ئي نه هئا ۽ سندن دلين ۾ اهڙي دهشت وڌائين جو پنهنجن هٿن سان ۽ مسلمانن جي هٿن سان پنهنجن گهرن کي (پاڻ) ڊاهڻ لڳا. تنهن ڪري اي اکين وارو! عبرت وٺو (۲). ۽ جيڪڏهن الله مٿن جلاوطني نه لکي ها ته کين (بيءَ طرح) دنيا ۾ عذاب ڪري ها ۽ انهن کي آخرت ۾ (به) باه جو عذاب آهي (۳).

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِّ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ
 شَدِيدُ الْعِقَابِ ٥٠ مَا قَطَعْتُمْ مِّنْ لِّينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى
 أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ ٥١ وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى
 رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ
 اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٥٢
 مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ
 وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ لَكُمْ لَا
 يَكُونُ دُولَةٌ بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا إِلَيْكُمُ الرُّسُولُ فَخُذُوهُ
 وَمَنْهُمُ عَنْهُ فَأْتُوهُ وَأَتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ٥٣
 لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ
 يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصَرُونَ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ
 أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّدِيقُونَ ٥٤ وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ
 قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ
 حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ
 خَصَاصَةٌ ٥٥ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ٥٦

اهو (عذاب) هن ڪري آهي جو انهن الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪئي ۽ جيڪو الله جي مخالفت ڪندو ته بيشڪ الله سخت عذاب (ڪرڻ) وارو آهي (۴). (اي مؤمنو!) جيڪي ڪجين جا وڻ وڍيو يا انهن کي پنهنجن پاڙن تي (اصلوڪيءَ حالت ۾) بيٺل ڇڏيو سو الله جي حڪم سان ۽ هن لاءِ هو ته بدڪارن (ڪافرن) کي خوار ڪري (۵). ۽ انهن (يعني بني نضير جي مالن) مان جيڪو (مال) الله پنهنجي پيغمبر کي هٿ ۾ ڏنو تنهن تي اوهان نڪي گهوڙا ۽ نڪي ڪي اٺ ڊوڙايا هئا، پر الله پنهنجن پيغمبرن کي جنهن تي وڻيس (تنهن تي) غالب ڪندو آهي ۽ الله سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۶). ڳوٺاڻن (جي مالن) مان جيڪي الله پنهنجي پيغمبر کي هٿ ۾ ڏنو سو خاص الله لاءِ ۽ پيغمبر لاءِ ۽ (پيغمبر جي) مائٽن لاءِ ۽ يتيمن ۽ مسڪينن ۽ مسافرن لاءِ آهي (اهو هن لاءِ بيان ڪيو ويو) ته اهو (مال رڳو) اوهان مان دنيادارن جي درميان ڏيڻ وٺڻ ۾ نه رهي ۽ جيڪي پيغمبر اوهان کي ڏئي سو وٺو ۽ جنهن کان اوهان کي جهلي تنهن کي ڇڏي ڏيو ۽ الله کان ڊڄو، ڇو ته الله سخت عذاب (ڪرڻ) وارو آهي (۷). (۽ اهو مٿي ڄاڻايل فيءَ جو مال) انهن هجرت ڪرڻ وارن مسڪينن لاءِ (به) آهي، جن کي سندن گهرن ۽ سندن مالن مان ٻاهر ڪڍيو ويو جيڪي (پنهنجي) الله کان فضل ۽ (سندس) رضامندي طلبيندا آهن ۽ الله کي ۽ سندس پيغمبر کي مدد ڏيندا آهن، اهي ئي سچا آهن (۸). ۽ (انهن لاءِ به آهي) جن دارالاسلام (يعني مديني) ۾ ۽ ايمان ۾ مهاجرن کان اڳ گهر بڻايو، جيڪو وٺڻ لڏي اچي تنهن کي دوست رکندا آهن ۽ جيڪي مهاجرن کي ڏنو ويو، تنهن بابت پنهنجين دلين ۾ ڪا پریشاني نه لهندا آهن ۽ (پن کي) پاڻ تي ترجيح ڏيندا آهن، توڻيڪ کين ڪو احتياج به هوندو آهي ۽ جن کي سندن نفس جي حرص کان بچايو ويو سي ئي چٽڻ وارا آهن (۹).

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا
الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًا لِلَّذِينَ
آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ١٠ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا
يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ
أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ
قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ١١ لَئِنْ أُخْرِجُوا
لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ
لَيَكُونَنَّ الْأَدْبَارُ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ ١٢ لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهْبَةً
فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ١٣
لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ
جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسِبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ
شَتَّىٰ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ١٤ كَمَثَلِ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ١٥ كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ١٦

۽ (اهو مال انهن لاءِ به آهي) جيڪي انهن (يعني مهاجرن ۽ انصارن) کان پوءِ آيا، چوندا آهن ته اي اسان جا پالڻهار! اسان کي بخش ۽ اسان جي (انهن) ڀائرن کي (به) جن ايمان آڻڻ ۾ اسان کان اڳرائي ڪئي ۽ مؤمنن به نسبت اسان جي دٻين ۾ ڪو ڪوٽ نه وجهه، اي اسان جا پالڻهار! بيشڪ تون ڏاڍو شفقت ڪندڙ مهربان آهين (۱۰). انهن ڏانهن نه ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جيڪي منافق ٿيا جي پنهنجن انهن ڀائرن کي چوندا آهن جيڪي ڪتاب وارن مان منڪر آهن، ته (قسم آهي ته) جيڪڏهن اوهان کي (وطن مان) تڙايو ويو ته (اسين به) اوهان سان گڏ نڪرندا سون ۽ اوهان جي حق ۾ ڪڏهن به ڪنهن جو چيو نه مڃيندا سون ۽ جيڪڏهن اوهان سان ويڙهه ڪئي ويندي ته اوهان جي ضرور مدد ڪندا سون، الله شاهدي ٿو ڏئي ته اهي پڪ ڪوڙا آهن (۱۱). (قسم آهي ته) جيڪڏهن (ڪتاب وارن کي وطن مان) تڙيو ته (اهي منافق) ساڻن (وطن مان) نه نڪرندا ۽ جيڪڏهن انهن سان جنگ ڪبي ته کين مدد نه ڏيندا، پر جيڪڏهن (ڪبي) کين مدد ڏيندا به ته ضرور (پنهنجون) پٺيون ڦيرائيندا، وري (پوءِ ڪٿان به) کين دد نه ڏبي (۱۲). (اي مسلمانو!) بيشڪ اوهين انهن جي دٻين ۾ الله کان (به) وڌيڪ دهشت وارا آهيو، اهو هن ڪري جو اهي بي سمجه قوم آهن (۱۳). (سڀ) هڪ هنڌ ٿي اوهان سان (ٻاهر ڪڏهن) ويڙهه نه ڪندا، پر قلعي وارن (مضبوط) ڳوٺن ۾ يا ڀتين جي آڙ ۾ (ڪندا) پاڻ ۾ انهن جي ويڙهه تمام سخت پيل آهي، کين (مصلحت ۾) گڏ ٿيل پائيندو آهين، پر انهن جون دليون ڌار ڌار آهن، اهو هن ڪري جو اهي بيعقل قوم آهن (۱۴). (سندن مثال) انهن جي مثال جهڙو آهي، جيڪي ڪاٺن ڪجهه اڳ هئا (جن) پنهنجي ڪٽي جي سزا چڪي ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۱۵). (ڪتاب وارن سان منافقن جو مثال) شيطان جي مثال وانگر آهي، جڏهن ماڻهوءَ کي چونڊو آهي ته ڪافر ٿي ۽ پوءِ جنهن مهل ڪافر ٿيو (تنهن مهل هو) چونڊو آهي ته بيشڪ آءُ توکان بيزار آهيان، آءُ جهانن جي پالڻهار الله کان ڊڄان ٿو (۱۶).

فَكَانَ عَاقِبَتَهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ
جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ١٦ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ
نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ
بِمَا تَعْمَلُونَ ١٧ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ
أَنفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ١٨ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ
النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ١٩
لَوْ أَنزَلْنَاهُذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْنَاهُ خَاشِعًا
مُّتَصِدًّا عَامِنٌ خَشْيَةَ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ٢٠ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ٢١
هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ
الْمُؤْمِنُ الْمُهِيمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَنَ اللَّهِ
عَمَّا يُشْرِكُونَ ٢٢ هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ
الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٢٣

پوءِ (شیطان ۽ ماڻهوءَ) ٻنهي جي پڇاڙي هيئن ٿي ته ٻئي اُتي باهه ۾ هميشه هوندا ۽ اها ظالمن جي سزا آهي (۱۷). اي ايمان وارو! الله کان ڊڄو ۽ جڳائي ته سڀڪو شخص سوچي ته سڀاڻي (قيامت) لاءِ ڇا اڳي موڪليو اٿس ۽ (وري به) الله کان ڊڄندا رهو، ڇو ته جيڪي اوهين ڪندا آهيو، تنهن بابت الله خبر رکندڙ آهي (۱۸). ۽ (اوهين) انهن جهڙا نه ٿيو جن الله کي وساريو، پوءِ الله انهن کان سندن نفسن (جي اصلاح) کي وسرائي ڇڏيو، اهي ئي بيدين آهن (۱۹). دوزخي ۽ بهشتي (پاڻ ۾) برابر نه آهن، بهشتي ئي مراد مائيندڙ آهن (۲۰). جيڪڏهن هن قرآن کي ڪنهن جبل تي نازل ڪريون ها ته ضرور ان کي الله جي خوف کان عاجزي ڪندڙ، پرزا پرزا ٿيل ڏسين ها ۽ اهي مثال ماڻهن لاءِ بيان ڪريون ٿا ته منهنجي سوچ ڪن (۲۱). الله اهو آهي جنهن کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق ئي نه آهي، (جو) گجهه ۽ ظاهر جو ڄاڻندڙ آهي، اهو باجهارو مهربان آهي (۲۲). الله اهو آهي جنهن کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق ئي نه آهي، (جو) بادشاهه، تمام پاڪ ذات (سڀني عين کان) سلامت امن ڏيڻ وارو، نگهبان، غالب، زبردست، وڏائيءَ جو سائين آهي. انهن جي شريڪ مقرر ڪرڻ کان الله پاڪ آهي (۲۳). اهو الله خلقڻهار، نئون بڻائيندڙ، شڪليون ٺاهيندڙ آهي. ان جا (سڀ) سهڻا نالا آهن، جيڪي (به) آسمانن ۽ زمين ۾ آهن سي (سڀ) سندس پاڪائي بيان ڪندا آهن ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (۲۴).

سُورَةُ الْمُمتَحِنَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ
إِلَيْهِمْ بِالْهُودَةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِهَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ
وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُوْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَ
ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِمْ بِالْهُودَةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا
أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ① إِنْ
يَتَّقَوْكُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً وَيَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَالسِّنَنَهُمْ
بِالسُّوءِ وَوَدُّوا لَوْلَا يُكَفِّرُونَ ② لَنْ تَنْفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ③ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ
أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا الْقَوْمِ هُمْ إِنَّا
بِرءَائِئِكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كُفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ إِلَّا
قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَا اسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ
مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ④

سورة صمتحنة مدني آهي ۽ هن ۾
تيرهن آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله پاڄهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

اي ايمان وارو! منهنجي دشمن ۽ پنهنجن دشمن کي دوست (ڪري) نه وٺو. انهن ڏانهن دوستيءَ جا پيغام موڪليو ٿا، حالانڪ جيڪي اوهان وٽ سڄو دين آيو آهي، تنهن جا (اهي) منڪر ٿي چڪا آهن، پيغمبر کي ۽ اوهان کي (پنهنجن ديسن مان) هن ڪري لوڏين ٿا جو پنهنجي پالڻهار الله تي ايمان آندو اٿو (تہ کين دوست ڪري نه وٺو) جيڪڏهن (خاص) منهنجيءَ واٽ ۾ جهاد ڪرڻ لاءِ ۽ منهنجي رضامندي حاصل ڪرڻ لاءِ (پنهنجن ديسن مان) نڪتا آهيو. انهن ڏانهن دوستيءَ جو گجهو پيغام (چو) ٿا موڪليو؟ حالانڪ جيڪي لکايو ٿا ۽ جيڪي ظاهر ڪريو ٿا، سو آءٌ چڱيءَ طرح ڄاڻندو آهيان ۽ اوهان مان جيڪو اهو (ڪم) ڪندو سو بيشڪ سڌو رستو پليو (۱). جيڪڏهن (ڪافر) اوهان کي (ڪٿي بہ) لهندا تہ اوهان جا (پڪا) ويري هوندا ۽ اوهان ڏانهن پنهنجا هٿ ۽ پنهنجون زبانون ايڏا لاءِ ڊگهيون ڪندا ۽ گهرندا تہ جيڪر (ڪنهن طرح اوهين) ڪافر ٿيو (۲). ڪڏهن بہ اوهان کي اوهان جا مائٽ ۽ نڪي اوهان جو اولاد قيامت جي ڏينهن ڪو فائدو ڏيندو، اوهان جي وچ ۾ (الله) فيصلو ڪندو ۽ جيڪي (اوهين) ڪندا آهيو، سو الله ڏسندڙ آهي (۳). بيشڪ ابراهيم ۽ جيڪي ساڻس هئا تن (جي ڳالهين) ۾ اوهان لاءِ چڱي پيروي آهي، جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائون تہ، بيشڪ اسين اوهان کان ۽ جن کي الله کان سواءِ (اوهين) پوڄيندا آهيو تن کان بيزار آهيون، اوهان جا منڪر ٿي چڪا سون ۽ اسان جي ۽ اوهان جي وچ ۾ هميشه دشمني ۽ وير (اڻسٽائين) پڌرو ٿي چڪو جيستائين هڪ الله تي ايمان (نه) آڻيندؤ مگر ابراهيم، جو پنهنجي پيءُ کي (هيءُ) چوڻ (پيروي جوڳو نه آهي) تہ تو لاءِ ضرور بخشش گهرندس ۽ الله وٽان تو لاءِ ڪجهہ بہ نه ٿو ڪري سگهان (ابراهيم ۽ سندس ساٿين چيو تہ) اي اسان جا پالڻهار! تو تي ڀروسو ڪيوسون ۽ تو ڏانهن موٽياسون ۽ تو ڏانهن (ئي) موٽڻ آهي (۴).

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفُ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ
يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَهُوَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ۝
عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ كَذَبُوا عَنْهُ مَوَدَّةً
وَاللَّهُ قَدِيرٌ ۝ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝ لَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ كَفَرُوا
يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَ
تُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ۝ إِنَّمَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ
الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَى
إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ۝
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمْ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ
اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ ۚ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ
إِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَاتُّوهُنَّ مَا
أَنْفَقُوا وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ
وَلَا تُمْسِكُوا بِعَصَمِ الْكُوفِرِ وَسَلُّوا مَا أَنْفَقْتُمْ وَلَيْسَ لَكُمْ
أَنْفَقُوا ذَلِكَ حُكْمُ اللَّهِ يُعَلِّمُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝

اي اسان جا پالڻهار! اسان کي ڪافرن جو زبردست نه ڪر ۽ اي اسان جا پالڻهار! اسان کي بخش، ڇو ته تون ئي غالب حڪمت وارو آهين (۵).
 بيشڪ انهيءَ (مٿينءَ) جماعت ۾ چڱي پيروي اوهان مان انهيءَ لاءِ آهي، جيڪو الله (جي ملاقات) ۽ قيامت جي ڏينهن (جي اچڻ) جي اميد رکندو هجي ۽ جيڪو منهن موڙيندو ته بيشڪ الله سڀ کان بي پرواه ساراهيل آهي (۶). ويجهو آهي ته الله اوهان جي ۽ انهن جي وچ ۾ دوستي پيدا ڪري جن سان انهن منجهان دشمني رکي اٿو ۽ الله سگهارو آهي ۽ الله بخشهار مهربان آهي (۷). الله اوهان کي انهن کان نه ٿو جهلي جن اوهان سان دين (جي ڳالهه) ۾ نڪي جنگ ڪئي آهي ۽ نڪي اوهان جي گهرن مان اوهان کي (ٻاهر) ڪڍيو آهي ته ساڻن احسان ڪريو ۽ سندن حق ۾ انصاف ڪريو، ڇو ته الله انصاف ڪرڻ وارن کي دوست رکندو آهي (۸).
 الله اوهان کي رڳو انهن کان جهلي ٿو، جن اوهان سان دين بابت ويڙهه ڪئي آهي ۽ اوهان کي اوهان جي گهرن مان (ٻاهر) ڪڍيو آهي ۽ اوهان جي ڪيڏن ۾ (پين جي) مدد ڪئي آهي (هن کان جهلي ٿو) ته ساڻن دوستي رکي ۽ جيڪي ساڻن دوستي رکندا سي ئي ظالم آهن (۹). اي ايمان وارو! جڏهن اوهان وٽ مؤمنياڻيون وطن ڇڏي اچن تڏهن کين پرکيو. الله انهن جي ايمان کي چڱو ڄاڻيندڙ آهي، پوءِ جيڪڏهن کين (پڪ) مؤمنياڻيون ڄاڻو (ته) انهن کي ڪافرن ڏانهن موٽائي نه موڪليو، نڪي آهي (مسلمان زالون) پوءِ انهن (جي مڙسن ڪافرن) کي حلال آهن ۽ نڪي آهي (ڪافر مڙس) انهن (مسلمان زالن) کي حلال آهن ۽ جيڪي (ڪابين بابت) خرچ ڪيائون سو انهن (مڙسن) کي ڏيو ۽ جڏهن کين سندن ڪابين ڏيو (تڏهن) انهن جي نڪاح ڪرڻ ۾ اوهان تي (ڪو) گناهه نه آهي ۽ (پنهجين زالن) ڪافرياڻين جو قبضو بند نه رکو. ۽ جيڪي اوهان (پنهجين زالن تي ڪابين) خرچ ڪئي هجي سا (انهن کان) گهرو ۽ جيڪي انهن (ڪافرن پنهنجين زالن تي) خرچ ڪيو سو پلي ته آهي (اوهان کان) گهرن. اهو الله جو حڪم آهي، جو اوهان جي وچ ۾ فيصلو ٿو ڪري ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۱۰).

وَأَن فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعاقِبْتُمْ فَاتُوا
 الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُمْ مِّثْلَ مَا أَنْفَقُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي
 أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ١١ يَأَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ
 عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا
 يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِهَتَّانٍ يَفْتَرِيْنَهُ بَيْنَ
 أَيْدِيْهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعُهُنَّ
 وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ١٢ يَأَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَدْسُوا مِنْ
 الْآخِرَةِ كَمَا يَدْسِ الْكُفَّارُ مِنَ أَصْحَابِ الْقُبُورِ ١٣

سُورَةُ الصَّفِّ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١
 سُبْحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ١
 يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ٢ كِبْرَ مَقْتًا
 عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ٣ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ
 يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَهُم بُنْيَانٌ مَّرْصُوصٌ ٤

۽ جيڪڏهن اوهان جي زالن مان ڪا (اوهان جي هٿن مان) ڪافرن ڏانهن (مرتد ٿي) ويئي هجي (۽) پوءِ (ڪافرن کي) ايڏايو (۽ لٽيو) ته پوءِ جن جون زالون ويون هجن، تن کي (ان مال مان) اوترو ڏيو، جيترو انهن (ڪابين ۾) خرچ ڪيو هو ۽ انهي الله کان ڊڄو، جنهن تي اوهين ويساه رکندڙ آهيو (۱۱). اي پيغمبر! جڏهن تو وٽ مؤمنياڻيون اچي هن (شرط) تي، تو سان بيعت ڪن ته ڪنهن کي الله سان شريڪ (مقرر) نه ڪنديون ۽ نڪي چوري ڪنديون ۽ نڪي زنا ڪنديون ۽ نڪي پنهنجي اولاد کي ڪهنديون ۽ نڪي اهڙي ڪوڙي تهمت آڻينديون، جنهن کي پنهنجن هٿن ۽ پنهنجن پيرن سان ٺاهيو هجين ۽ نڪي ڪنهن چڱي ڪم ۾ تنهنجي نافرماني ڪنديون ته (تڏهن) سندن بيعت قبول ڪر ۽ انهن لاءِ الله کان بخشش گهر، ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۲). اي ايمان وارو! اوهين انهي قوم سان دوستي نه رکو، جنهن تي الله ڏمريو آهي، بيشڪ اهي آخرت (جي ثواب) کان (اهڙو) نااميد ٿيا آهن، جهڙوڪ ڪافر قبرن وارن کان نااميد ٿيا آهن (۱۳).

سورة صف مدني آهي ۽ هن ۾ چوڏهن آيتون ۽ ٻه رکوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (۱). اي ايمان وارو! جيڪي نه ڪندا آهيو سو (زبان سان) چو چوندا آهيو؟ (۲). الله وٽ اها (ڳالهه) ڏاڍي ناپسند آهي، جو (ٻين کي) اها (ڳالهه) چئو، جا (پاڻ) نه ڪريو (۳). بي شڪ الله انهن کي دوست رکندو آهي، جيڪي سندس واٽ ۾ (اهڙي) صف ٻڌي وڙهندا آهن (جو) چٽڪ آهي هڪڙي شيهي پلٽيل پٽ آهن (۴).

وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهٖ يُقَوْمِ لِمَ تُوذُّوْنِىْ وَقَدْ تَعْلَمُوْنَ اَنِىْ
رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ فَلَمَّا زَاغُوا زَاغًا غَاثًا غَرَّ اللّٰهُ قُلُوْبَهُمْ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى
الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ٥٠ وَاِذْ قَالَ عِيسٰى ابْنُ مَرْيَمَ يٰبَنِيَّ اِسْرَءِيْلَ اَنِىْ
رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيِّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا
بِرَسُوْلِ يَّآتِىْ مِنْۢ بَعْدِىْ اَسْمٰٓءُ اَحَدٌ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ قَالُوْا
هٰذَا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ٥١ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُوَ
يُدْعٰى اِلَى الْاِسْلَامِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ٥٢ يٰرَبُّوْنَ
لِيُظْفِرُوْا نُوْرَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَاللّٰهُ مُبِيْنٌ نُّوْرِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُوْنَ ٥٣
هُوَ الَّذِىۤ اَرْسَلَ رَسُوْلَهٗ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهٗ عَلَى الدِّيْنِ
كُلِّهٖ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُوْنَ ٥٤ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا هَلْ اَدْلٰكُمْ عَلَى تِجَارَةٍ
تُنَجِّيْكُمْ مِّنْ عَذَابِ اِلِيْمٍ ٥٥ تُوْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَتُجَاهِدُوْنَ
فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُوْنَ ٥٦ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرٰى مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهَارُ وَمَسٰكِنَ طَيِّبَةً فِىْ جَنَّتِ عَدْنٍ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ٥٧
وَآخَرٰى يُحِبُّوْنَهَا نَصْرٌ مِّنَ اللّٰهِ وَفَتْحٌ قَرِيْبٌ ٥٨ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِيْنَ ٥٩

۽ (ياد ڪر) جڏهن موسيٰ پنهنجيءَ قوم کي چيو ته، اي منهنجي قوم! مون کي ڇو ايڏائيندا آهيو؟ ۽ بي شڪ (اوهين) ڄاڻندا آهيو ته، آءُ اوهان ڏانهن الله جو موڪليل (رسول) آهيان، پوءِ جنهن مهل ڏنگائي ڪيائون (تنهن مهل) الله سندن دلين کي ڏنگو ڪيو ۽ الله بدڪارن جي قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (۵). ۽ (اهو وقت ياد ڪر) جڏهن عيسيٰ پٽ مريم جي چيو ته، اي بني اسرائيلو! بيشڪ آءُ اوهان ڏانهن الله جو موڪليل (رسول) آهيان، جيڪو توريت منهنجي اڳيان آهي، تنهن جو سچو ڪندڙ آهيان ۽ هڪ اهڙي پيغمبر جي خوشخبري ڏيندڙ آهيان، جو مون کان پوءِ ايندو، جنهن جو نالو احمد هوندو، پوءِ جنهن مهل (اهو احمد ﷺ) چئن معجزن سان وٽن آيو، (تنهن مهل) چيائون ته هيءُ پڌرو جادو آهي (۶). ۽ ان کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ جنهن الله تي ڪوڙ ٻڌو، حالانڪ ان کي اسلام ڏانهن سڏيو ويندو آهي ۽ الله ظالمن جي قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (۷). (اهي ڪافر) گهرندا آهن ته الله جي نور کي پنهنجن وائن سان وسائين، حالانڪ الله پنهنجي نور کي پوري ڪرڻ وارو آهي، توڻيڪ ڪافرن کي بچان لڳي (۸). (الله) اهو آهي جنهن پنهنجي پيغمبر کي هدايت ۽ سچي دين سان موڪليو ته ان کي سڀني دين تي غالب ڪري توڻيڪ مشرڪ بچان پائين (۹). اي ايمان وارو! اوهان کي انهيءَ واپار جو ڏس (نه) ڏيان ڇا جو اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب کان بچائي؟ (۱۰). (يعني) الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آڻيو ۽ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان الله جي واٽ ۾ جهاد ڪريو، جيڪڏهن ڄاڻندا آهيو ته اهو اوهان لاءِ ڀلو آهي (۱۱). (جيڪڏهن ائين ڪندؤ ته الله) اوهان جا گناه اوهان کي بخشيندو ۽ اوهان کي (اهڙن) باغن ۾ داخل ڪندو، جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن ۽ سٺين جاين هميشه (رهڻ) وارن بهشتن ۾. اها وڏي ڪاميابي آهي (۱۲). ۽ ٻي (نعمت به ڏيندو) جنهن کي پسند ڪندا آهيو (اها نعمت) الله جي طرف کان مدد ۽ سوڀ آهي (جا) ويجهي (ٿيڻي) آهي ۽ مؤمنن کي خوشخبري ڏي (۱۳).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ
لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ
اللَّهِ فَأَمَنْتَ طَائِفَةٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَكَفَرَتِ طَائِفَةٌ
فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَى عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ١٣

سُورَةُ الْجُمُعَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١
يُسَبِّحُ اللَّهَ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ
الْحَكِيمِ ٢ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمَمِينَ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ
وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ
مُّبِينٍ ٣ وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ ٤ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٥ ذَلِكَ
فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ٦ مَثَلُ
الَّذِينَ حُمِّلُوا الثَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا
بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ٧ قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ
مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٨

اي ايمان وارو! (اوهين) الله جي دين جا مددگار بڻجو، جهڙيءَ طرح عيسيٰ پٽ مريم جي پنهنجن خاص يارن کي چيو ته، الله (جي دين) ڏانهن (مهاڙ ڪري) منهنجا مددگار ڪير آهن؟ انهن خاص يارن چيو ته اسين الله (جي دين) جا مددگار آهيون، پوءِ بني اسرائيلن مان هڪ ٽوليءَ ايمان آندو ۽ ٻيءَ ٽوليءَ انڪار ڪيو، تنهن ڪري ايمان وارن کي سندن دشمنن تي غلبو ڏنو سون، پوءِ غالب ٿي پيا (۱۴).

سورة جمعة مدني آهي ۽ هن ۾ يارهن آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله پاڇهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي، (جو) بادشاهه، تمام پاڪ (ذات)، غالب حڪمت وارو آهي (۱). (الله) اهو آهي جنهن اڻ پڙهيلن ۾ انهن (جي قوم) مان هڪ پيغمبر پيدا ڪيو جو وٽن سندس آيتون پڙهندو آهي ۽ کين پاڪ ڪندو آهي ۽ کين ڪتاب ۽ دانائي سيکاريندو آهي ۽ بيشڪ اهي (هن کان) اڳ پڌريءَ گمراهيءَ ۾ هيا (۲). ۽ انهن (بني آدم) مان ٻين (قومن) لاءِ (به)، جي اڃا انهن (مسلمانن) سان نه مليا آهن ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (۳). اهو الله جو فضل آهي اهو انهيءَ کي ڏيندو آهي، جنهن کي وڻندو اٿس ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (۴). جن (ماڻهن) کي توريت ڪٿايو ويو، پوءِ اهو نه ڪنڀاڻون (يعني ان موجب عمل نه ڪيائون) تن جو مثال (انهيءَ) گڏه جي مثال وانگر آهي جو (گهڻا) ڪتاب ڪٿي. جن الله جي آيتن کي ڪوڙ ٿي پانيو، تنهن قوم جو مثال بچڙو آهي ۽ الله ظالم ماڻهن کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (۵). (اي پيغمبر) چؤ ته اي يهوديؤ! جيڪڏهن پائيندا آهيو ته ٻين (سڀني) ماڻهن کان سواءِ رڳو اوهين الله جا دوست آهيو ته جيڪڏهن (انهيءَ ڳالهه ۾ اوهين) سچا آهيو ته موت گهرو (۶).

وَلَا يَتَمَنَّوْنَ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ٤
 قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلْقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ
 إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ٥ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ
 ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ٦ فَإِذَا
 قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ
 وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ٧ وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا
 انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا ۚ قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِّنَ اللَّهْوِ
 وَمِنَ التِّجَارَةِ ۚ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ٨

سُورَةُ الْمُنَافِقُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١
 إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
 إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ٢ اتَّخَذُوا
 أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ٣
 ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ٤

۽ جيڪي سندن هٿن اڳي موڪليو آهي، تنهن جي ڪري اهو ڪڏهن نه گهرندا ۽ الله ظالمن کي ڄاڻندڙ آهي (۷). (اي پيغمبر!) چؤ ته بيشڪ اهو موت جنهن کان پڇندا آهيو سو ته ضرور اوهان کي پهچڻ وارو آهي، وري (اوهين) ڳجه ۽ ظاهر جي ڄاڻندڙ ڏانهن موٽايا ويندؤ، پوءِ جيڪي (اوهين دنيا ۾) ڪندا هيو، تنهن جي اوهان کي سدَ ڏيندو (۸). اي ايمان وارو! جڏهن جمعي جي ڏينهن نماز لاءِ بانگ ڏني وڃي، تڏهن الله جي ياد ڪرڻ ڏانهن ڊوڙو ۽ واپار ڇڏيو. جيڪڏهن (اوهين) ڄاڻندا آهيو ته اهو اوهان لاءِ ڀلو آهي (۹). پوءِ جڏهن نماز پوري ڪئي وڃي، تڏهن زمين تي ڪنڊري وڃو ۽ الله جي فضل (رزق) جي طلب ڪريو ۽ الله کي گهڻو ياد ڪريو ته من اوهين ڇڻو (۱۰). ۽ (اهي مسلمان) جڏهن ڪو سودو (هلندو) يا ڪو تماشو ڏسن ٿا (تڏهن) ان ڏانهن ڊوڙي وڃن ٿا ۽ (اي پيغمبر!) توکي (خطبي ۾) بيٺل ڇڏين ٿا (انهن کي) چؤ ته جيڪي الله وٽ آهي، سو تماشي کان ۽ واپار کان (وڌيڪ) ڀلو آهي ۽ الله (سڀني) روزي ڏيندڙن کان ڀلو آهي (۱۱).

سورة منافقون مدني آهي ۽ هن ۾ ۴۰ آيتون ۽ ۴ رڪوع آهن.

الله ڀاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن منافق تو وٽ ايندا آهن (تڏهن) چوندا آهن ته شاهدي ٿا ڏيون ته پڪ تون الله جو پيغمبر آهين ۽ الله ڄاڻندو آهي ته بيشڪ تون سندس پيغمبر آهين ۽ الله شاهدي ٿو ڏئي ته بيشڪ (اهي) منافق ڪوڙا آهن (۱). پنهنجن قسمن کي ڍال (ڪري) ورتو اٿن، پوءِ الله جي واٽ کان روڪين ٿا، بيشڪ اهي جيڪي ڪندا آهن سو بچڙو آهي (۲). اهو هن ڪري آهي جو انهن ايمان آندو وري انڪار ڪيائون، پوءِ انهن جي دلين تي مهر هڻي وئي، تنهن ڪري اهي نه سمجهندا آهن (۳).

وَأَذَارِيتَهُمْ تُجْبِكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمِعُ لِقَوْلِهِمْ كَانَهُمْ
خُشْبٌ مِّنْ سِنْدَةٍ يُحْسِبُونَ كُلَّ صِيحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ
قَاتِلْهُمْ اللَّهُ أَنْ يَكُونُوا قُلُوبًا لِلْعَدُوِّ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ
اللَّهِ لَوَّارُءٌ وَسَامٌ وَرَأَيْتَهُمْ يُصْذَرُونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ٥ سَوَاءٌ
عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ
اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ٦ هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا
عَلَىٰ مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ يَنْفَضُوا وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ٧ يَقُولُونَ لَبِئْسَ رَجَعْنَا
إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ
وَاللَّهُ مُنِينٌ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ٨ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ٩ وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ
يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ
قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ ١٠ وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ
نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ١١

۽ (اي پيغمبر! تون) جڏهن کين ڏسندو آهين (تڏهن) سندن جسا توکي وڻندا آهن ۽ جيڪڏهن ڳالهائيندا آهن ته انهن جي ڳالهه (ڪن ڏيئي) ٻڌندو آهين، (حقيقت ڪري) اهي چڻڪ ڀت سان اُڀيون ڪاٺيون رکيل آهن، سيڪنهن هڪل کي پاڻ تي (خطرو) پائيندا آهن، اهي ويري آهن، تنهن ڪري کائڻ بچندو ره، الله کين هلاڪ ڪري! ڪيڏانهن ڦيرائبا آهن؟ (۴). ۽ جڏهن کين چئبو آهي ته اچو ته، الله جو پيغمبر اوهان لاءِ بخشش گهري، تڏهن پنهنجا مٿا موڙيندا آهن ۽ انهن کي ڏسندو آهين ته وڏائي ڪندڙ ٿي رکجي ويندا آهن (۵). (تون) انهن لاءِ بخشش گهرين يا انهن لاءِ بخشش نه گهرين ته انهن لاءِ هڪ جهڙي (ڳالهه) آهي. انهن کي الله ڪڏهن نه بخشيندو ڇو ته الله بي دينن جي قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (۶). اهي اهڙا آهن جو (هڪ ٻئي کي) چوندا آهن ته جيڪي (مهاجر) الله جي پيغمبر وٽ آهن، تن تي خرچ نه ڪريو، تان جو (کيس) ڇڏي وڃن ۽ (هي نه ڄاڻندا آهن ته) آسمانن ۽ زمين جا خزانا خاص الله جا آهن. پر (ان ڳالهه کي) منافق نه سمجهندا آهن (۷). چوندا آهن ته، جيڪڏهن (اسين) مديني ۾ موٽي پهتاسون ته وڌيڪ حيثيت وارو تمام هيٺي کي اتان ضرور ڪڍي ڇڏيندو ۽ عزت (رڳو) الله کي ۽ سندس پيغمبر کي ۽ مؤمنن کي آهي، پر (اها ڳالهه) منافق نه ڄاڻندا آهن (۸). اي ايمان وارو! اوهان کي نڪي اوهان جا مال ۽ نڪي اوهان جو اولاد الله جي ياد ڪرڻ کان غافل ڪري ۽ جيڪي ائين ڪندا سي ئي خساري وارا آهن (۹). ۽ جيڪي اوهان کي روزي ڏني اٿئون، تنهن منجهان انهيءَ کان اڳ خرچ ڪريو، جو اوهان مان ڪنهن هڪڙي کي موت پهچي پوءِ چوڻ لڳي ته اي منهنجا پالڻهار! جيڪر مون کي هڪ ويجهيءَ مدت تائين مهلت ڏين ها ته خيرات ڪريان ها ۽ صالحن مان ٿيان ها! (۱۰). ۽ جڏهن ڪنهن نفس جو اجل ايندو آهي (تڏهن) ان کي الله ڪڏهن مهلت نه ڏيندو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۱۱).

سُورَةُ التَّغَابُنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ

الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٢ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ

فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ ٣ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ٤

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ ٥

وَالِيَهُ الْمَصِيرُ ٦ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ

مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ٧ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ٨

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُوءُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ

وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ٩ ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ

بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَأَبْشَرُ يَهُدُونَنَا فَكُفُّوا وَاوْتَلَوْا وَاسْتَغْنَى

اللَّهُ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ١٠ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ

يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا

عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ١١ فَاٰمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ

وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ١٢

سورة تغابن مدني آهي ۽ هن ۾ ارڙهن
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي، سندس ئي بادشاهي آهي ۽ سندس ئي ساراھ آهي ۽ اهو سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (١). (الله) اهو آهي، جنهن اوهان کي پيدا ڪيو، پوءِ اوهان مان ڪو ڪافر ۽ اوهان مان ڪو مؤمن آهي ۽ جيڪي (اوهين) ڪندا آهيو، سو الله ڏسندڙ آهي (٢). آسمانن ۽ زمين کي پوريءَ رت سان بڻايائين ۽ اوهان کي صورت ڏنائين، پوءِ اوهان جون صورتون تمام چڱيون بڻايائين ۽ ڏانهس موٽڻ آهي (٣). جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي، سو (اهو) ڄاڻندو آهي ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو ۽ جيڪي پٿرو ڪندا آهيو سو (به) ڄاڻندو آهي ۽ الله سينن جو ڳجه ڄاڻندڙ آهي (٤). (هن کان) اڳ جيڪي ڪافر هئا تن جي خبر اوهان وٽ نه آئي ڇا؟ پوءِ پنهنجي ڪئي جي سزا چڪيائون ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٥). اهو (عذاب) هن ڪري آهي جو سندن پيغمبر (ڄڻ) معجزن سان وٽن ايندا هئا ته چوندا هئا ته اسان کي (اسان جهڙا) ماڻهو (سڌو) رستو ڏيکاريندا ڇا؟ پوءِ انڪار ڪيائون ۽ منهن ڦيرايائون ۽ الله (به) بي پرواهي ڪئي ۽ الله بي پرواه ساراهيل آهي (٦). ڪافر ڀائيندا آهن ته (قبرن مان) کين ڪڏهن نه اٿاريو (کين) ڇو ته هاڻو! منهنجي پالڻهار جو قسم آهي ته (اوهين) ضرور اٿاريو، وري جيڪي ڪندا هيو، تنهن جي اوهان کي ضرور سڏ ڏي ۽ اهو (ڪم) الله تي آسان آهي (٧). تنهن ڪري الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آڻيو ۽ انهيءَ نور (يعني قرآن) تي به جيڪو نازل ڪيوسون ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٨).

يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑩ وَ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا
وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ⑪ مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ
يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑫ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَ
أَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ⑬
اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَىٰ اللَّهِ فليتوكل المؤمنون ⑭ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عِدًّا لَكُمْ فَأَحْذَرُوهُمْ
وَإِنْ تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑮ إِنَّمَا
أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَ أَجْرٍ عَظِيمٍ ⑯ فَاتَّقُوا
اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِّأَنْفُسِكُمْ
وَمَنْ يُوقْ شَحْنَ نَفْسِهِ فَاُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ⑰ إِنَّ
تُقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضْعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ
شَكُورٌ حَلِيمٌ ⑱ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑲

جنهن مهل اوهان کي قيامت جي ڏينهن ۾ گڏ ڪندو (تنهن مهل اوهان کي ساري سڌ ڏيبي) اهو ڏينهن هڪ ٻئي جي کٽڻ هارائڻ جو آهي ۽ جيڪو الله تي ايمان آڻيندو ۽ چڱا ڪم ڪندو، تنهن کان سندس مدايون الله مڻيندو ۽ کيس اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، اتي سدائين رهندا. اها وڏي ڪاميابي آهي (۹). ۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڄاتو، اهي دوزخي آهن، ان ۾ سدائين رهندا ۽ (اهو) هنڌ بچڙو آهي (۱۰). الله جي حڪم کان سواءِ ڪابه مصيبت نه پهچندي آهي ۽ جيڪو الله تي ايمان آڻيندو، تنهن جي دل کي (اهو) هدايت ڪندو ۽ الله هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۱۱). ۽ الله جو چيو مڃيو ۽ پيغمبر جو چيو مڃيو، پوءِ جيڪڏهن منهن موڙيندو ته اسان جي پيغمبر تي رڳو پڌرو پيغام پهچائڻ آهي (۱۲). الله (اهو آهي جو) ان کان سواءِ (ٻيو) عبادت جي لائق نه آهي ۽ مومنن کي جڳائي ته الله تي (ئي) ڀروسو ڪن (۱۳). اي ايمان وارو! بيشڪ ڪي اوهان جون زالون ۽ ڪو اوهان جو اولاد اوهان جو دشمن آهي، تنهن ڪري انهن کان بچو ۽ جيڪڏهن معاف ڪريو ۽ تارو ڪريو ۽ بخشيو ته بيشڪ الله (به) بخشڻهار مهربان آهي (۱۴). اوهان جا مال ۽ اوهان جو اولاد رڳو پرڪ آهن ۽ الله ئي وٽ وڏو اجر آهي (۱۵). تنهن ڪري جيترو ئي سگهيو اوترو الله کان ڊڄو ۽ (الله جو حڪم) ٻڌو ۽ چيو مڃيو ۽ خرچ ڪريو ته خود اوهان جي لاءِ چڱو آهي ۽ جيڪي پنهنجي نفس جي حرص کان بچايا ويا سي ئي چٽڻ وارا آهن (۱۶). جيڪڏهن الله کي چڱيءَ طرح قرض ڏيندو ته (الله) اوهان کي اهو (قرض) ٻيڻو (ورائي) ڏيندو ۽ اوهان کي بخشيندو ۽ الله قدردان بردبار آهي (۱۷). ڳجه ۽ ظاهر ڄاڻندڙ، غالب، حڪمت وارو آهي (۱۸).

سُورَةُ الطَّلَاقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا

الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تَخْرُجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ

إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيَّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ

حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ

أَمْرًا^١ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ

بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدَالٍ مِّنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ

يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ

يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا^٢ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى

اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا^٣

وَالَّذِي يَدِّسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِّسَائِكُمْ إِنْ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ

ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَالَّذِي لَمْ يَحِضْنَ وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ

حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا^٤ ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ

أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا^٥

سورة طلاق مدني آهي ۽ هن ۾ ٻارنهن
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي پيغمبر! (پنهنجيءَ امت کي چؤ ته اوهين) جڏهن زالن کي طلاق ڏيڻ جو ارادو ڪريو، تڏهن کين سندن عدت (جي شروع) ۾ طلاق ڏيو ۽ عدت ڳڻيو ۽ پنهنجي پالڻهار الله کان ڊڄو، کين سندن گهرن مان (عدت جي مدت ۾) پڌريءَ بيهيائيءَ جي ڪم کان سواءِ نه ڪڍو ۽ (جڳائي ته) آهي (پاڻ به) نه نڪرن ۽ آهي الله جون (مقرر ڪيل) حدون آهن ۽ جيڪو الله جون حدون (لتاڙي) لنگهندو، تنهن بيشڪ پنهنجو پاڻ تي ظلم ڪيو، (ڪوبه نه) ڄاڻندو آهي ته ان (طلاق ڏيڻ) کان پوءِ (متان) الله پيو ڪو رستو پيدا ڪري (۱). پوءِ جڏهن (طلاق واريون) پنهنجيءَ مدت کي پهچن تڏهن چڱيءَ طرح سان کين رڪو يا چڱيءَ طرح سان کين ڇڏي ڏيو ۽ پاڻ مان به معتبر شاهد ڪريو ۽ الله لڳ شاهدي پوري ڏيو، انهيءَ (حڪم) سان انهيءَ کي نصيحت ڏجي ٿي، جيڪو الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندو هجي ۽ جيڪو الله کان ڊڄندو تنهن جي نڪرڻ جي (الله) ڪا راه ڪندو (۲). ۽ کيس اتاهون روزي ڏيندو، جتان گمان ٿي نه هوندس ۽ جيڪو الله تي ڀروسو ڪندو تنهن کي الله ڪافي آهي، بيشڪ الله پنهنجي ڪم کي پورو ڪندڙ آهي، بيشڪ الله سڀڪنهن شيءِ جو اندازو ڪيو آهي (۳). ۽ اوهان جي (طلاق ڏنل) زالن مان جيڪي حيض کان نااميد ٿيون هجن (تن جي عدت بابت) جيڪڏهن شڪ ۾ پيا آهيو ته انهن جي عدت ٽي مهينا آهي ۽ جيڪي اڃا حيض واريون نه ٿيون آهن (تن جي مدت به ٽي مهينا آهي) ۽ پيٽ وارين زالن جي عدت اها آهي جو پنهنجو ٻار ڄڻ ۽ جيڪو الله کان ڊڄندو تنهن لاءِ الله سندس ڪم ۾ آساني ڪندو (۴). اهو الله جو حڪم آهي، جو اهو اوهان ڏانهن نازل ڪيائين ۽ جيڪو الله کان ڊڄندو تنهن جون مدايون الله کانئس مڃيندو ۽ ان کي اجر وڌيڪ ڏيندو (۵).

أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وَجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا
 عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَاتٍ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ
 فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ وَأَتَمُّوا بَيْنَكُمْ بِعَرُوفٍ وَإِنْ
 تَعَاَسَرْتُمْ فِشْرَضَعُوهَا أُخْرَى ٦ لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ
 قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يَكْلَفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَاتَهَا
 سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ٧ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ
 رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسِبُنَهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذِّبْنَاهَا عَذَابًا تُكْرَأُ ٨
 فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ٩ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ
 عَذَابًا شَدِيدًا ١٠ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ
 أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ١١ رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ
 لِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ
 يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ١٢ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ
 سَمَوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ
 اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ١٣

جتي پنهنجي وس آهر (اوهين) ٽڪندا آهيو، تتي انهن کي (عدت جا ڏينهن) ٽڪايو ۽ کين هن لاءِ نه ايڏايو ته انهن کي تنگ ڪريو ۽ جيڪڏهن پيٽ سان هجن ته جيسين پنهنجو ٻار ڄڻ (تيسين) کين خرچ ڏيو، پوءِ جيڪڏهن اوهان جي حڪم موجب (اهي ٻار کي) کير پيارين ته کين سندن مزوري ڏيو ۽ هلي چليءَ موجب پاڻ ۾ صلاح ڪريو ۽ جيڪڏهن پاڻ ۾ سختي ڪريو ته ان (ٻار) جي (پيءُ جي) چوڻ تي ٻي (ڪا) کير پياري (۶). جڳائي ته وس وارو پنهنجي وس آهر خرچ ڪري ۽ جنهن تي سندس روزي تنگ ڪئي ويئي آهي، تنهن کي جڳائي ته جيڪي الله کيس ڏنو آهي، تنهن مان خرچ ڪري، ڪنهن کي الله تڪليف نه ڏيندو آهي، پر (اوتري قدر) جيتري قدر الله کيس ڏنو آهي، سگهوئي الله ڏکيائي کان پوءِ سڪيائي (ظاهر) ڪندو (۷). ۽ (اهڙا) گهڻائي ڳوٺ (هئا) جن پنهنجي پالڻهار جي حڪم ۽ سندس پيغمبرن (جي حڪم) کان نا فرماني ڪئي، پوءِ سخت حساب سان انهن کي پڪڙيوسون ۽ سخت سزا سان کين عذاب ڪيو سون (۸). پوءِ انهن (ڳوٺ وارن) پنهنجي ڪم جي سزا چڪي ۽ انهن جي ڪم جي پڇاڙي خراب ٿي (۹). انهن لاءِ الله سخت عذاب تيار ڪيو آهي، تنهن ڪري اي عقل وارا مؤمنو! الله کان ڊڄو، بيشڪ الله اوهان ڏانهن هڪ ڪتاب (يعني قرآن) نازل ڪيو آهي (۱۰). (۽) پيغمبر (به موڪليو اٿس) جو اوهان تي الله جون پڌريون آيتون (هن لاءِ) پڙهندو آهي ته جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي (گمراهيءَ جي) اونڌاهين کان (هدايت جي) سوجهري ڏانهن ڪڍي ۽ جيڪو الله تي ايمان آڻيندو ۽ چڱا ڪم ڪندو، تنهن کي اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، اتي هميشه رهندا. بيشڪ اُن جي روزي الله چڱيءَ طرح ٺاهي آهي (۱۱) الله اهو آهي جنهن ستن آسمانن کي بڻايو ۽ اوتريون زمينون به (بڻايائين) انهن (ٻنهي آسمانن ۽ زمينن) جي وچ ۾ (سيڪنهن ڪم جي رٿ جو) حڪم نازل ٿيندو آهي، (اهو هن لاءِ بيان ڪيو سون) ته (اوهين) ڄاڻو ته الله سيڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي ۽ (پڻ ڄاڻو) ته الله (پنهنجي) علم سان سيڪنهن شيءِ کي وڪوڙيو آهي (۱۲).

سُورَةُ التَّحْرِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ

أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ① قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ

أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ② وَإِذَا أَسْرَ

النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ

اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَّفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِ

قَالَتْ مَنْ أَنْبَاكَ هَذَا قَالَ نَبَّأَنِي الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ ③ إِنْ تَتُوبَا

إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ

هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ

ظَهِيرٌ ④ عَسَى رَبُّهُ إِنْ طَلَقَنَّ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا

مِمَّنْ كُنَّ مُسْلِمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ تَیْبَاتٍ عِبْدَاتٍ سَابِحَاتٍ

تَنَبِّاتٍ وَأَبْكَارًا ⑤ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ

نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ

لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ⑥

سورة التحريم مدني آهي ۽ هن ۾ ٻارهن
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله پاڇاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي پيغمبر جنهن شيءِ کي الله تو لاءِ حلال ڪيو آهي، سا (تون پاڻ تي) چو تو حرام ڪرين؟ (پاڻ تي حرام ڪرڻ سبب) پنهنجن زالن جو راضيو گهرين ٿو ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۱). بيشڪ الله اوهان لاءِ اوهان جي قسمن جو ڪولڻ (ڪفارت جي ڏيڻ سان) مقرر ڪيو آهي ۽ الله اوهان جو سائين آهي ۽ اهو ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۲). ۽ (ياد ڪر) جڏهن پيغمبر پنهنجن زالن مان ڪنهن هڪڙيءَ کي ڪا ڳالهه ڳجهي چئي، پوءِ جڏهن ان (ڳالهه) کي ان (بي بيءَ) پڌرو ڪيو ۽ الله پيغمبر کي ان (ڳجهي ڳالهه جي پڌري ڪرڻ) تي واقف ڪيو (تڏهن) پيغمبر ڪجهه اها (ڳالهه بي بيءَ کي) ڄاڻائي ۽ ڪجهه چوڻ کان منهن موڙيائين، پوءِ جڏهن ان (بي بيءَ) کي ڳجهي ڳالهه جي پڌري ڪرڻ کان واقف ڪيائين (تڏهن) ان (بيبيءَ) چيو ته اها توکي ڪنهن ڄاڻائي؟ (پيغمبر) فرمايو ته، مون کي (الله) ڄاڻندڙ، خبر رکندڙ خبر ڏني (۳). (اي پيغمبر جون زالن) جيڪڏهن اوهين ٻئي الله وٽ توبه ڪنديون (ته چڱو آهي) بيشڪ اوهان جون دليون ڏنگيون ٿي ويون آهن ۽ جيڪڏهن پيغمبر (جي ايڏائڻ) تي (اوهين) ٻئي گڏجي ڏاڍ ڪنديون ته بيشڪ الله سندس پرجهلو آهي ۽ جبرئيل ۽ سڌريل مومن (به) ۽ هن کان پوءِ ملائڪ (به) مددگار آهن (۴). جيڪڏهن پيغمبر اوهان کي طلاق ڏيندو ته اميد آهي ته سگهوئي سندس پالڻهار اوهان کان چڱيون زالن فرمان بردار مؤمنياڻيون نماز پڙهندڙيون توبه ڪندڙيون عبادت ڪرڻ واريون روزو رکندڙيون رنڙ ۽ ڪنڙيون (ٻيون) ان کي عيوض ۾ ڏيندو (۵). اي ايمان وارو! پاڻ کي ۽ پنهنجن گهر جي ڀاتين کي انهيءَ باه کان بچايو، جنهنجو ٻارڻ ماڻهو ۽ پھڻ هوندا، جنهن (باه) تي بي رحم سخت وڻڻ وارا ملائڪ (مقرر) آهن، جيڪي (الله) کين فرمايو آهي، تنهن ۾ الله جي نافرمانِي نه ڪندا آهن ۽ جيڪي کين حڪم ڪيو آهي، سو ڪندا آهن (۶).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا
عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ
نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتِمِّمْ لَنَا
نُورَنَا وَارْحَمْنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ
الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ
الْمَصِيرُ ۝ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحٍ وَ
امْرَأَتَ لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ
فَخَانَتَهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ
مَعَ الدَّٰخِلِينَ ۝ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَتَ
فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ
فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۝ وَمَرْيَمَ
ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا
وَصَدَقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ لَهُ وَكَانَتْ مِنَ الْقَانِتِينَ ۝

(ان ڏينهن چئبو ته) اي ڪافرو! اڄ بهانو (پيش) نه ڪريو، جيڪي ڪندا هيئو رڳو تنهن جي اوهان کي سزا ڏجي ٿي (۷). اي ايمان وارو! الله وٽ توبه ڪريو، سڄي توبه. اوهان جي پالڻهار ۾ اميد آهي ته اوهان جون مڌايون اوهان کان مڻيندو ۽ اوهان کي (اهڙن) باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، جنهن ڏينهن الله پيغمبر کي ۽ جن ساڻس ايمان آندو آهي، تن کي خوار نه ڪندو، سندن (ايماني) نور سندن اڳيان ۽ سندن سڄڻ پاسن کان ڊوڙندو. چوندا (ته) اي اسان جا پالڻهار! اسان لاءِ اسان جو نور پريور ڪر ۽ اسان کي بخش، ڇو ته تون سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهين (۸). اي پيغمبر! ڪافرن ۽ منافقن سان جهاد ڪر ۽ مٿن سختي ڪر ۽ سندن جاءِ دوزخ آهي ۽ اهو (تڪڙ جو) هنڌ بچڙو آهي (۹). الله نوح جي زال ۽ لوط جي زال جو هڪ مثال ڪافرن لاءِ بيان ڪري ٿو (آهي) اسان جي ٻن سڌريلن ٻانهن (جي نڪاح) هيٺ هيون، پوءِ انهن (ٻنهي چڻن) سان خيانت ڪيائون، پوءِ انهن (ٻنهي مڙسن انهن پنهنجي زالن) کان الله جو عذاب ڪجهه به نه ٿاريو ۽ (انهن کي) چئبو ته، باهه ۾ گهرندڙن سان گڏ گهڙو (۱۰). ۽ الله مؤمنن لاءِ فرعون جي زال جو هڪ مثال بيان ڪري ٿو، جڏهن چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! پاڻ وٽ بهشت ۾ مون لاءِ ڪو گهر ٺاه ۽ فرعون ۽ سندس ڪم کان مون کي ڇڏاءِ ۽ ظالمن جي ٽولي کان (پڻ) مون کي بچاءِ (۱۱). ۽ (پڻ) مريم ڌيءُ عمران جي (جو مثال بيان ڪريون ٿا) جنهن پنهنجي اوگهڙ کي بچايو، پوءِ اُن (جي رحم) ۾ پنهنجو روح ڦوڪيوسون ۽ پنهنجي پالڻهار جي حڪمن ۽ سندس ڪتابن کي سچ ڄاتو هيائين ۽ فرمان بردارن مان هئي (۱۲).

سُورَةُ الْمَلِكِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

قَدِيرٌ ① الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ

عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ② الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا

مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَوُّتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ

تَرَى مِنْ فُطُورٍ ③ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ

الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ④ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا

بِمِصَابِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ

عَذَابَ السَّعِيرِ ⑤ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ

وَبِئْسَ الْبَصِيرُ ⑥ إِذَا الْفُؤَادُ مِنْهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ

تَفُورُ ⑦ تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ

خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ⑧ قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا

وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ ⑨ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ⑩

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ⑪

سورة ملك مكي آهي ۽ هن ۾ ۲۹ آيتون ۽ ۴۰ رڪوع آهن.

الله پاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

أهو (الله) وڏيءَ برڪت وارو آهي، جنهن جي هٿ ۾ (ساري ملڪ جي) بادشاهي آهي ۽ اهو سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۱). (الله اهو آهي) جنهن موت ۽ حياتي پيدا ڪئي (انهي لاءِ) ته اوهان کي پرکي ته عمل جي ڪري تمام چڱو اوهان مان ڪير آهي؟ ۽ اهو غالب بخشڻهار آهي (۲). (الله اهو آهي) جنهن ستن آسمانن کي طبعا (طبعا) بڻايو (اي ڏسندڙ تون) الله پاجهاري جي بڻاوت ۾ ڪو فرق نه ڏسندين، پوءِ ورائي (نظر ڪري) ڏس ته (ڪٿي) ڪا قوت ڏسين ٿو؟ (۳). پوءِ وري به نظر ڦيرائي به پيرا (ڏس) ته (ضرور تنهنجي) نظر تو ڏانهن جهڪي ٿي ٿڪجي موٽندي (۴). ۽ بيشڪ دنيا جي آسمان کي (ستارن جي) ڏيڻ سان سينگارڻو اٿئون ۽ انهن کي شيطان جي چٽڻ لاءِ (هٿيار) بڻايوسون ۽ شيطانن لاءِ دوزخ جو عذاب تيار ڪيو اٿئون (۵). ۽ جن پنهنجي پالڻهار جو انڪار ڪيو تن لاءِ دوزخ جي سزا آهي ۽ اها (رهڻ جي) جاءِ بچڙي آهي (۶). جڏهن کين دوزخ ۾ اچليو ويندو (تڏهن) ان جون (گڏه جهڙيون) هيڻگون ٻڌندا ۽ اهو پيو اڀامندو (۷). جو ڪاوڙ کان (جڻ ته) اجهو ٿو ڦاٿي! جنهن مهل ڪنهن ٽوليءَ کي ان ۾ پيو وجهيو (تنهن مهل) دوزخ جا داروڻا انهن کان پڇندا ته اوهان وٽ ڪو ڊيڄاريندڙ (پيغمبر) نه آيو هو ڇا؟ (۸). چوندا هائو! بيشڪ اسان وٽ ڊيڄاريندڙ آيو هو، پر (ان کي) ڪوڙو ڄاتوسون ۽ چيوسون ته الله ڪا (به) شيءِ نه لائي آهي، بس اوهين ته وڏيءَ گمراهيءَ ۾ (پيل) آهيو (۹). ۽ چوندا ته جيڪڏهن اسين ٻڌون ها يا سمجهون ها ته دوزخين (جي ٽوليءَ) ۾ (ڪڏهن داخل) نه ٿيون ها (۱۰).

فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ
يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ ۝ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ۝ وَأَسْرُوا
قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۝ أَلَا يَعْلَمُ
مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ۝ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ
النُّشُورُ ۝ أَمْ أَنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ
الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ۝ أَمْ أَنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ
يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ۝ وَلَقَدْ
كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ۝ أَوَلَمْ يَرَوْا
إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفًى وَيَقْبِضْنَ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا الرِّحْمُ
إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ۝ أَمْ مَنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَكُمْ
يَنْصَرُّكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِنَّ الْكُفْرَ هُوَ الْإِلَافِي غُرُورٌ ۝
أَمْ مَنْ هَذَا الَّذِي يَرُنُّ قُلُوبَكُمْ أَنْ مَسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُّوا
فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ۝ أَفَمَنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَى وَجْهِهِ
أَهْدَى أَمْ مَنْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

پوءِ پنهنجو ڏوه (پاڻ) مڃيندا، پوءِ دوزخين تي لعنت هجي شال! (۱۱).
 بيشڪ جيڪي پنهنجي پاڻهار کان پريٽ ڊڄندا آهن، تن لاءِ بخشش ۽ وڏو
 اجر آهي (۱۲). ۽ پنهنجي ڳالهه ڳجهي ڳالهايو يا اها پڌري چئو. ته بيشڪ
 الله سينن جو ڳجهه ڄاڻندڙ آهي (۱۳). جنهن پيدا ڪيو سو ڪيئن نه
 ڄاڻندو؟ ۽ اهو باريڪ بين خبر رکندڙ آهي (۱۴). (الله) اهو آهي جنهن
 زمين کي اوهان جي تابع ڪيو ته ان جي رستن ۾ گهمو ۽ الله جي رزق مان
 کائو. ۽ (جيئرو ٿي) ڏانهس کڙو ٿيڻو آهي (۱۵). (اوهين) انهيءَ (الله) کان
 بي پوا ٿيا آهيو ڇا؟ جو آسمان ۾ آهي ته متان اوهان کي زمين ۾ ڳهائي
 ڇڏي، پوءِ اتي جو اتي زمين ڏڏي (۱۶). (اوهين) هن (ڳالهه) کان بي پوا
 ٿيا آهيو ڇا ته جيڪو (الله) آسمان ۾ آهي سو متان اوهان تي پهڻ وسائيندڙ
 واءُ موڪلي، پوءِ (سگهو) ڄاڻندؤ ته منهنجو ڊيچارڻ ڪيئن آهي؟ (۱۷). ۽
 بيشڪ جيڪي انهن کان اڳ هيا تن (به) ڪوڙ ڀانيو، پوءِ منهنجي سزا
 ڪهڙيءَ طرح هئي (۱۸). پنهنجي مٿاهون پکين ڏانهن نه ڏٺو اٿن ڇا؟ جي
 ڪنڀڙاڻيون ٿيڙي هلندا آهن ۽ (ڪڏهن ڪڏهن) بند ڪندا آهن، انهن کي
 ٻاجهاري (الله) کان سواءِ (ٻيو) ڪو به جهلي نه رکندو آهي، ڇو ته اهو
 سڀڪنهن شيءِ کي ڏسندڙ آهي (۱۹). اهو اوهان جو لشڪر ڪهڙو آهي،
 جو اوهان کي ٻاجهاري (الله) کان سواءِ مدد ڏئي؟ ڪافر رڳو ڀولي ۾
 (پيل) آهن (۲۰). (پلا) اهو ڪير آهي جو جيڪڏهن الله پنهنجو رزق
 جهلي ته اهو اوهان کي روزي ڏئي؟ (ڪافر) سرڪشي ۽ (حق کان) نفرت
 ۾ اڙجي پيا آهن (۲۱). پلا جيڪو پنهنجي منهن ۾ اونڌو ڪريل هلندو
 هجي، سو وڌيڪ سڌي رستي وارو آهي يا اهو جو سڌو سنئون سڌيءَ
 واٽ تي هلندو هجي؟ (۲۲).

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
 الْإِنْفِدَاءَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ٢٣ قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي
 الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ٢٤ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ
 إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٢٥ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا
 نَذِيرٌ مُبِينٌ ٢٦ فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدَّعُونَ ٢٧ قُلْ أَرَأَيْتُمْ
 إِنْ أَهْلَكَنِی اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ
 مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ٢٨ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّنَّابِهِ وَعَلَيْهِ
 تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ٢٩ قُلْ
 أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ٣٠

سُورَةُ الْقَلَمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١
 ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ١ مَّا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ
 بِمَجْنُونٍ ٢ وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَسْنُونٍ ٣ وَإِنَّكَ
 لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ٤ فَسُبِّحْ وَبُيِّرُورُونَ ٥ يَأْتِيكُمُ الْفِتْنُورُونَ ٦

چو تہ، (الله) اُهو آهي جنهن اوهان کي پيدا ڪيو ۽ اوهان جا ڪن ۽ اڪيون ۽ دليون بڻايون (اوهين) ٿورڙو احسان مڃيندا آهيو (۲۳). چو تہ، (الله) اُهو آهي جنهن اوهان کي زمين ۾ پکيڙيو ۽ (اوهين) ڏانهن گڏ ڪيا ويندو (۲۴). ۽ (ڪافر) چوندا آهن تہ اهو انجام ڪڏهن (پورو) ٿيندو، جيڪڏهن سچا آهيو (تہ ڏسيو) (۲۵). (اي پيغمبر کين) چو تہ، (اها) خبر رڳو الله وٽ آهي ۽ آءٌ رڳو ڀڏرو ڊيچاريندڙ آهيان (۲۶). ۽ جنهن مهل ان (انجام) کي ويجهو ٿيل ڏسندا (تنهن مهل) ڪافرن جا منهن ڪارائجي ويندا ۽ چئن تہ جنهن کي طلبيندا هيؤ سو هيءُ آهي (۲۷). (اي پيغمبر! کين) چو تہ، ڏٺو اٿو ڇا تہ جيڪڏهن مون کي ۽ جيڪي مون سان ساڻ آهن، تن کي الله هلاڪ ڪري يا الله اسان تي ٻاجه ڪري تہ (هر صورت ۾) ڪافرن کي ڏکائيندڙ عذاب کان ڪير ڇڏائيندو؟ (۲۸). (اي پيغمبر! کين) چو تہ، اُهو ٻاجهارو آهي، ان تي ايمان آندو سون ۽ مٿس ڀروسو ڪيو سون، پوءِ سگهوئي ڄاڻندو تہ ڀڌريءَ گمراهيءَ ۾ ڪير آهي (۲۹). (اي پيغمبر! کين) چو تہ، ڏٺو اٿو ڇا تہ جيڪڏهن اوهان جو پاڻي هيٺ پيهي وڃي تہ اوهان وٽ وهندڙ (سنو) پاڻي ڪير آڻيندو؟ (۳۰).

سورة قلم مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻاونجاهه آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

ن (عزت واري) قلم جو قسم آهي ۽ ان جو به جيڪي (ملائڪ) لکندا آهن (۱). تہ (اي پيغمبر) تون پنهنجي پالڻهار جي فضل سان ڪو چريو نه آهين (۲). ۽ بيشڪ تو لاءِ ان ڪٽ ثواب آهي (۳). ۽ بيشڪ تون وڏي (بلند) اخلاق تي آهين (۴). پوءِ (تون به) سگهوئي ڏسندين ۽ آهي (ڪافر به) ڏسندا (۵). تہ اوهان مان ڪير چريو آهي؟ (۶).

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
 بِالْمُهْتَدِينَ ⑤ فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ ⑥ وَذُوالْوُتْدِ هُنَّ
 فِئْدُ هُنُونَ ⑦ وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِينٍ ⑧ هَمَّازٍ مَشَّاءٍ
 بِنَبِيمٍ ⑨ مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ⑩ عُتِلَّ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٌ ⑪
 أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ⑫ إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ
 أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ⑬ سَنَسِفُهُ عَلَى الْخُرُطُومِ ⑭ إِنَّا بَلَوْنَهُمْ كَمَا
 بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَوْا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَفَرَأَيْتُمْ ⑮
 يَسْتَتْنُونَ ⑯ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّنْ رَبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ⑰
 فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ⑱ فَتَنَادُوا مُصْبِحِينَ ⑲ أَنْ اعْدُوا عَلَيَّ
 حَرْثَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ⑳ فَاَنْطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَفَتُونَ ㉑
 أَنْ لَا يَدْخُلَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ ㉒ وَغَدَا عَلَيَّ حَرْدٍ
 قَدِيرِينَ ㉓ فَلَمَّارًا وَهَاقَ الْوَايَا لَصَالُونَ ㉔ بَلْ نَحْنُ
 مَحْرُومُونَ ㉕ قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَّكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ㉖
 قَالُوا سُبْحَنَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ㉗ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى
 بَعْضٍ يَتَلَوْمُونَ ㉘ قَالُوا يَؤِيلَنَّا إِنَّا كُنَّا طَغِينُ ㉙

بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي انهيءَ کي تمام چڱي طرح ڄاڻندڙ آهي، جيڪو
 سندس واٽ کان گمراه ٿيو ۽ اهو (ئي) سٺيءَ واٽ ويندڙ کي به تمام
 چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (۷). تنهن ڪري (تون) ڪوڙ پائيندڙن جو چيو
 نه مڃ (۸). (اهي) گهرندا آهن ته جيڪڏهن (تون ساڻن ڪنهن طرح)
 نرمي ڪرين ته اهي به (توسان) نرمي ڪن (۹). ۽ تون سيڪنهن وڏي
 قسميءَ خوار (ذليل) جو چيو نه مڃ (۱۰). (جو) طعنا هڻندڙ، چغلي کڻي
 هلندڙ (۱۱). خير کان جهليندڙ، حد کان لنگهيل، وڏو ڏوهي (۱۲). بد
 عادتو ان (سڀني) کان پوءِ حرامي (به) هجي (۱۳). انهيءَ ڪري جو مال ۽
 اولاد وارو آهي (۱۴). جڏهن وٽس اسان جون آيتون پڙهجن (تڏهن) چوي
 ته اڳين جون آڪاڻيون آهن (۱۵). سگهوئي کيس سونڍ (نڪ) تي ڏنپ
 ڏينداسين (۱۶). بيشڪ اسان هنن کي (اهڙيءَ طرح) آزمايو، جهڙيءَ طرح
 باغ وارن کي آزمايو هيوسون، جڏهن قسم ڪنڻاڻون ته سويرو (ئي) ان
 (پوک) کي ضرور لڻندا (سين) (۱۷). ۽ انشاءَ الله نه چيائون (۱۸). پوءِ
 تنهنجي پالڻهار (جي پار) کان ان (باغ واري پوک) تي هڪ اهڙي بلا پلتي ۽
 آهي (اڃا) سهيل ئي هئا (۱۹). جو (اها) ناڙ وانگر ٿي پئي (۲۰). پوءِ
 سويرو هڪ ٻئي کي سڏڻ لڳا (۲۱). ته جيڪڏهن اوهين لاڀاري ڪرڻ
 وارا آهيو ته پنهنجيءَ پوک تي سويرو هلو (۲۲). پوءِ (اهي) هليا ۽ هڪ ٻئي
 کي هوريان چوڻ لڳا (۲۳). ته (جيئن) هن (پوک) ۾ اڄ اوهان وٽ ڪو
 مسڪين اندر اچي نه سگهي (۲۴). ۽ (پنهنجي گمان ۾) بخل (جي نيت)
 تي سگهه ٿي سويرو پهتا (۲۵). پوءِ جنهن مهل ان (پوک) کي ڏٺائون
 (تنهن مهل) چيائون ته بيشڪ اسين (رستو) پليل آهيون (۲۶). (نه نه!)
 بلڪ اسين بي نصيب (ٿيل) آهيون (۲۷). سندن (چڱي) (مڙس) چيو
 ته اوهان کي نه چيو هوم ڇا ته الله جي پاڪائي چو نه ٿا بيان
 ڪريو؟ (۲۸). چيائون ته (اسين) پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي بيان ٿا
 ڪريون، بيشڪ اسين (انهيءَ نيت ڪري) ظالم هئاسون (۲۹). پوءِ هڪ
 ٻئي کي ملامت ڪندڙ ٿي هڪٻئي ٻين ڏانهن منهن ڪيو (۳۰). چوڻ
 لڳا ته اسان لاءِ ويل هجي (شال)! بيشڪ اسين حد کان لنگهيل
 هئاسون (۳۱).

عَسَى رَبُّنَا أَنْ يُبَدِّلَنَا خَيْرًا مِنْهَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿٣٢﴾
 كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا
 يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّتِ النَّعِيمِ ﴿٣٤﴾
 أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٥﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾
 أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٣٧﴾ إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ ﴿٣٨﴾
 أَمْ لَكُمْ آيْمَانُ عَلَيْنَا بِالْغَةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ إِنَّ لَكُمْ
 لَمَا تَحْكُمُونَ ﴿٣٩﴾ سَلِّمُوا إِلَيْهِمْ بِذَلِكَ زَعِيمٌ ﴿٤٠﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ
 فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٤١﴾ يَوْمَ يُكْشَفُ
 عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٢﴾
 خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُقُهُمْ ذُلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ
 إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِمُونَ ﴿٤٣﴾ فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبْ بِهَذَا
 الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٤﴾ وَأُمْلِ
 لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٤٥﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ
 مُثْقَلُونَ ﴿٤٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤٧﴾ فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ
 رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾

مَن اسان جو پالڻهار اسانکي هن کان (وڌيڪ) ڀلو (ڀيو باغ) بدلو ڏئي،
 بيشڪ اسين پنهنجي پالڻهار ڏانهن اميد رکندڙ آهيون (۳۲). ائين ئي آفت
 (پوڻي) آهي ۽ بيشڪ آخرت جو عذاب تمام وڏو آهي، جيڪڏهن ڄاڻن
 ها (تہ ائين ڪڏهن نہ ڪن ها) (۳۳). بيشڪ پرهيڙگارن لاءِ سندن پالڻهار
 وٽ نعمت جا باغ آهن (۳۴). مسلمانن کي گنهگارن جهڙو ڪنداسون
 ڇا؟ (۳۵). اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي، ڪهڙو ٺهراءُ ٿا ڪريو؟ (۳۶).
 اوهان وٽ ڪو ڪتاب آهي ڇا جنهن ۾ (هيءَ ڳالھ) پڙهندا
 آهيو؟ (۳۷). تہ بيشڪ جيڪي اوهين پسند ڪندا آهيو سو آخرت ۾
 اوهان لاءِ هوندو (۳۸). اوهان جا اسان جي ذمي (هن ڳالھ جا) ڪي پڪا
 انجام ٿيل آهن ڇا؟ جو اهي قيامت تائين هلندا تہ بيشڪ جيڪو حڪم
 ڪندؤ سو ئي اوهان کي ملندو (۳۹). (اي پيغمبر) مشرڪن کان پڇ تہ
 انهن مان ڪير هن (ڳالھ) جو ذميوار آهي؟ (۴۰). انهن (مشرڪن) جا
 ڪي شريڪ آهن ڇا؟ جيڪڏهن سڃا آهن تہ ڀل پنهنجن شريڪن کي
 (مدد لاءِ) آڻين (۴۱). جنهن ڏينهن (قيامت ۾) پنيءَ جي تجلي ٿيندي ۽
 انهن کي سجدي ڏانهن سڏبو پوءِ (سجدو) ڏيئي نہ سگهندا (۴۲). انهن
 جون اکيون جهڪيون هونديون (۽) کين خواري وٺي ويندي ۽ بيشڪ
 انهن کي (دنيا ۾) سجدي ڏانهن سڏبو هو، حالانڪ اهي ڇڱا ڀلا (به)
 هيا (۴۳). پوءِ (اي پيغمبر!) مون کي ۽ انهيءَ کي جو هن (قرآن جي) ڳالھ
 کي ڪوڙ پائيندو آهي ڇڏي ڏي (اسين) انهن کي درجي بدرجي (اتان
 دوزخ ۾) ڇڪينداسون، جتان اهي نہ ڄاڻندا آهن (۴۴). ۽ انهن کي
 مهلت ڏيان ٿو، ڇو تہ منهنجي رٿ پڪي آهي (۴۵). (تون) انهن کان ڪو
 اجورو گهرندو آهين ڇا؟ جنهن ڪري (انهيءَ) چٽيءَ کان ڳوري بار
 آهن (۴۶). (يا) انهن وٽ ڪو گجه (جو علم) آهي ڇا، جو اهي لکندا
 آهن؟ (۴۷). پوءِ (تون) پنهنجي پالڻهار جي حڪم (اچڻ) تائين صبر ڪر
 ۽ مڇيءَ واري (يونس) وانگر نہ هج، جڏهن دانهن ڪيائين ۽ اهو ڏک ۾
 پرڃي ويو هو (۴۸).

لَوْلَا أَنْ تَذَرَكَهُ نِعْمَةٌ مِّنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ ③٩
 فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ④٠ وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ
 لَمَجْنُونٌ ④١ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ④٢

سُورَةُ الْحَاقَّةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٠
 الْحَاقَّةُ ① مَا الْحَاقَّةُ ② وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ③
 كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهُ بِالْقَارِعَةِ ④ فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهْلِكُوا
 بِالطَّاغِيَةِ ⑤ وَأَمَّا عَادُ فَأُهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ⑥
 سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَنِيَةَ أَيَّامٍ لُّحُومًا
 فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى ⑦ كَأَنَّهُمْ أَجْمَازُ نَحْلٍ خَاوِيَةٍ ⑧
 فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِّنْ بَاقِيَةٍ ⑨ وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ
 وَالْمُؤْتَفِكَةُ ⑩ بِالْغَاطِئَةِ ⑪ فَعَصَا رَسُولَ رَبِّهِمْ
 فَأَخَذَهُمُ أَخَذَةً رَّابِيَةً ⑫ إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ
 فِي الْجَارِيَةِ ⑬ لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَا أذُنٌ وَأَعْيَةٌ ⑭

(تڏهن) جيڪڏهن کيس سندس پالڻهار جي طرفان رحمت نه پهچي ها ته ضرور رڃ ۾ اڇليو وڃي ها ۽ اهو بچڙي حال هجي ها (۴۹). پوءِ سندس پالڻهار کيس نوازيو ۽ صالحن مان ڪيائينس (۵۰). ۽ بيشڪ ڪافر جڏهن قرآن ٻڌندا آهن (تڏهن) توکي پنهنجن (تڪين) اکين سان ٿيڙڻ تي هوندا آهن ۽ چوندا آهن ته بيشڪ هيءُ (پيغمبر) چريو آهي (۵۱). ۽ (حقيقت ۾) هيءُ (قرآن) ته جهانن لاءِ نصيحت آهي (۵۲).

سورة الحاقة مڪي آهي ۽ هن ۾ باونجاھ
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

قيامت (۱). ڇا آهي (اها) قيامت؟ (۲). ۽ ڪهڙي شيءِ توکي ڄاڻايو ته قيامت ڇا آهي (۳). ثمود ۽ عاد (قوم) قيامت کي ڪوڙ ڄاتو (۴). پر پوءِ ثمود (قوم) سي ته هڪ سخت رڙ سان ناس ڪيا ويا (۵). ۽ باقي (قوم) عاد! سي هڪ بيحد ٿڌي تيز واءِ سان ناس ڪيا ويا (۶). (الله) ان (واءِ) کي ست راتيون ۽ اٺ ڏينهن لڳو لڳ مٿن ڪڙو ڪيو، پوءِ (اي ڏسندڙ! ان) قوم کي ان (زمين) ۾ پيل ڏٺيءَ تي ڄڻ ته اهي ڪريل ڪجيءَ جا (پتا) ٿر آهن (۷). پوءِ انهن کي ڪجهه بچيل ڏسين ٿو ڇا؟ (۸). ۽ فرعون ۽ جيڪي ان کان اڳ هئا ۽ ناس ڪيل شهرن وارا (۹). گناه (جا ڪم) ڪري آيا (۹). ۽ پنهنجي پالڻهار جي نافرمانن ڪيائون، تنهن ڪري (الله) وڏيءَ پڪڙ سان کين پڪڙيو (۱۰). بيشڪ جڏهن پاڻي حد کان لنگهي ويو (تڏهن) اسان اوهان کي هلندڙ پيڙيءَ ۾ ڇاڙهيو (۱۱). هن ڪري ته ان (ڳالهه) کي اوهان لاءِ يادگيري ڪريون ۽ ان کي ڪو ياد رکڻ وارو ڪن ياد رکي (۱۲).

فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ۖ وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ۖ فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۖ^{١٥}
وَانْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ۖ وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا^{١٦}
وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَنِيَةٌ ۖ يَوْمَئِذٍ^{١٧}
تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ۖ فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ^{١٨}
كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَذَا مَا أقرءُ وَإِكْتِيبُهُ ۖ^{١٩} إِنِّي
ظَنَنْتُ أَنِّي مُلِقٌ حِسَابِيهِ ۖ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۖ^{٢٠}
فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۖ قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ۖ^{٢١} كُلُوا وَاشْرَبُوا
هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ۖ^{٢٢} وَأَمَّا مَنْ
أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ ۖ فَيَقُولُ يَلَيْتَنِي لَمْ أُوتِ كِتَابِيهِ ۖ^{٢٣}
وَلَمْ أَدرِ مَا حِسَابِيهِ ۖ يَلَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ۖ^{٢٤} مَا
أَغْنَى عَنِّي مَالِيهِ ۖ^{٢٥} هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيهِ ۖ^{٢٦} خُذُوهُ
فَعْلُوهُ ۖ^{٢٧} ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ۖ^{٢٨} ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا
سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ۖ^{٢٩} إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ
بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ۖ^{٣٠} وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ۖ^{٣١}

پوءِ جڏهن صور ۾ هڪڙي ڦوڪ ڦوڪي (۱۳). ۽ زمين ۽ جبل
 (پنهنجيءَ جاءِ تان) کنيا ويندا، پوءِ هڪ ڀيرو انهن کي ڪٽي سنهو ڪيو
 ويندو (۱۴). پوءِ ان ڏينهن قيامت قائم ٿيندي (۱۵). ۽ آسمان ڦاٽندو، پوءِ
 اهو ان ڏينهن ڪمزور ٿيل هوندو (۱۶). ۽ ملائڪ آسمان جي ڪنارن تي
 هوندا ۽ تنهنجي پالڻهار جو تخت ان ڏينهن اُت ملائڪ پنهنجي مٿان
 کڻندا (۱۷). ان ڏينهن اوهان کي (الله جي) آڏو ڪبو اوهان (جي حال)
 جي ڪا گجهي ڳالهه لکي نه رهندي (۱۸). پوءِ جنهن کي سندس
 اعمالنامو سندس سڄي هٿ ۾ ڏنو ويو سو چوندو ته وٺو منهنجو اعمال
 نامو پڙهو (۱۹). بيشڪ مون يقين رکيو هو ته آءٌ پنهنجي حساب کي
 پهچندس (۲۰). پوءِ اهو ڀلي زندگي ۾ هوندو (۲۱). مٿاهين بهشت
 ۾ (۲۲). جنهنجا ميوا (پهچڻ کي) ويجهو هوندا (۲۳). (چئن ته) دؤ
 ڪري کائو ۽ پيئو، انهيءَ سبب ڪري جو گذريل ڏينهن ۾ (نيڪ عمل)
 اڳي موڪليو هيو (۲۴). ۽ جنهن کي سندس اعمالنامو سندس ڪٻي هٿ
 ۾ ڏنو ويو سو چوندو هاءِ ارمان! جيڪر منهنجو اعمالنامو مون کي
 نه ملي ها (۲۵). ۽ (هاءِ ارمان جيڪر) نه ڄاڻان ها ته منهنجو حساب ڇا
 آهي؟ (۲۶). هاءِ ارمان جيڪر موت نبيريندڙ هجي ها! (۲۷). منهنجي مال
 مون کي (ڪو) فائدو نه ڏنو! (۲۸). مون کان منهنجي بادشاهي ڇت
 ٿي! (۲۹). (ملائڪن کي چئبو ته اي ملائڪو) پڪڙيوس پوءِ گچيءَ ۾
 ڳٽ ٻڌوس (۳۰). وري دوزخ ۾ وجهوس (۳۱). وري اهڙي زنجير ۾ قابو
 ڪريوس جنهن جي ڊيگهه ستر گز هجي (۳۲). چو ته اهو (ماڻهو) الله کي
 نه مڃيندو هو، جو (سڀ کان) وڏو آهي (۳۳). ۽ نڪي (ماڻهن کي)
 مسڪين جي ڪارائت تي تاڪيد ڪندو هو (۳۴).

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَا حَبِيرٌ^{٣٥} وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ
 غُسُلَيْنِ^{٣٦} لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ^{٣٧} فَلَا أُقْسِمُ بِمَا
 تُبْصِرُونَ^{٣٨} وَمَا لَا تُبْصِرُونَ^{٣٩} إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ
 كَرِيمٍ^{٤٠} وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُوْمِنُونَ^{٤١}
 وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَّا تَذْكُرُونَ^{٤٢} تَنْزِيلٌ مِنْ
 رَبِّ الْعَالَمِينَ^{٤٣} وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ^{٤٤}
 لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ^{٤٥} ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ^{٤٦} فَمَا
 مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ^{٤٧} وَإِنَّهُ لَتَذْكُرَةٌ لِلْمُتَّقِينَ^{٤٨}
 وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّبِينَ^{٤٩} وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ^{٥٠}
 وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ^{٥١} فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ^{٥٢}

سُورَةُ الْمَعَارِجِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○
 سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ^١ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ
 لَهُ دَافِعٌ^٢ مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ^٣ تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَ
 الرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ^٤

تنهن ڪري ان جو اڄ هت ڪو دوست ڪونهي (۳۵). ۽ نڪي ان جو
 ڦٽن جي روڳ کان سواءِ (ٻيو) ڪو ڪاڌو آهي (۳۶). (جو) ڏوهارين کان
 سواءِ (ٻيو) ڪو ان کي نه کائيندو (۳۷). پوءِ جيڪي ڏسو ٿا، تنهن جو
 قسم کٽان ٿو (۳۸). ۽ جيڪي نه ٿا ڏسو تنهن جو (به) (۳۹). ته بيشڪ
 هيءُ (قرآن) هڪ سڳوري قاصد جو سنيهو آهي (۴۰). ۽ اهو ڪنهن شاعر
 جو ڪلام نه آهي، (اوهين) گهٽ يقين ٿا رکو (۴۱). ۽ نڪي ڪنهن
 (اڳڪٿي ڪندڙ) پويي جو ڪلام آهي، گهٽ نصيحت وٺو ٿا (۴۲).
 (هيءُ) جهانن جي پاڻهار کان نازل ٿيل آهي (۴۳). ۽ جيڪڏهن (پيغمبر)
 اسان تي ڪي ڳالهيون (پاڻ) گهڙي ها (۴۴). ته ضرور سڄي هٿ کان
 کيس پڪڙيون ها (۴۵). وري سندس دل جي رڳ وڌي ڇڏيون ها (۴۶).
 پوءِ اوهان مان ڪو هڪڙو (اسان جي عذاب کي) کائڻس جهلڻ وارو نه
 آهي (۴۷). ۽ بيشڪ هيءُ (قرآن) پرهيڙگارن لاءِ نصيحت آهي (۴۸). ۽
 بيشڪ اسين ڄاڻون ٿا ته ڪي اوهان مان ڪوڙ پائيندڙ آهن (۴۹). ۽
 بيشڪ هيءُ (قرآن) ڪافرن لاءِ ارمان (جو سبب) آهي (۵۰). ۽ بيشڪ
 هيءُ (قرآن) پورو سچو آهي (۵۱). تنهنڪري (تون) پنهنجي (سڀ کان)
 وڏي پاڻهار جي نالي کي پاڪائيءَ سان ياد ڪر (۵۲).

سورة المعارج مڪي آهي ۽ هن ۾ چونڊتاليه
 آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله باجهاري جي نالي سان (شروع)

هڪ سوال ڪندڙ پوندڙ عذاب جو سوال ڪيو (۱). ڪافرن تي جنهن کي
 ڪو هٽائڻ وارو نه آهي (۲). جو وڏن مرتبن (ڏيڻ) واري الله جي طرف کان
 (پوندڙ) آهي (۳). جنهن ڏينهن جي ڊيگهه پنجاه هزار ورهه آهي، تنهن ۾
 ملائڪ ۽ جبرئيل الله ڏانهن (ڪافرن تي عذاب لاهڻ لاءِ) چڙهندا (۴).

فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا ٥ إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ٦ وَتَرَاهُ
قَرِيبًا ٧ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْهَيْلِ ٨ وَتَكُونُ الْجِبَالُ
كَالْعِهْنِ ٩ وَلَا يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ١٠ يُبْصَرُونَهُمْ يَوْمَ
الْمُجْرِمِ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابٍ يَوْمَئِذٍ بَنِيهِ ١١ وَ
صَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ ١٢ وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤَيِّدُ ١٣ وَمَنْ فِي
الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ١٤ كَلَّا إِنَّهَا لَأُظْلَى ١٥ نَزَّاعَةً
لِلشَّوَى ١٦ تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى ١٧ وَجَمَعَ فَأَوْعَى ١٨ إِنَّ
الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ١٩ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ٢٠ وَإِذَا مَسَّهُ
الْخَيْرُ مَنُوعًا ٢١ إِلَّا الْمُصْلِينَ ٢٢ الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ
دَائِمُونَ ٢٣ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ٢٤
لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ٢٥ وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بَيِّمَاتِ الدِّينِ ٢٦
وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ٢٧ إِنَّ عَذَابَ
رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ٢٨ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ٢٩
إِلَّا عَلَى أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ
مَلُومِينَ ٣٠ فَمَنْ ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ٣١

تنهن ڪري تون چڱو صبر ڪر (۵). ڇو ته ڪافر انهيءَ (ڏينهن) کي پري ڏسن ٿا (۶). ۽ (اسين) ان کي ويجهو ٿا ڏسون (۷). جنهن ڏينهن اسان پگهريل تامي وانگر ٿيندو (۸). ۽ جبل پچيل ان وانگر ٿيندا (۹). ۽ ڪو ويجهو (مات) ڪنهن ٻئي ويجهي (مات) کان نه پڇندو (۱۰). (توري جو) آهي انهن کي ڏسڻ ۾ ايندا. گهنگار گهرندو ته جيڪر ان ڏينهن جي عذاب جي بدران پنهنجا (پيارا) پٽ بدلو ڏئي (۱۱). ۽ پنهنجي زال ۽ پنهنجو ڀاءُ (به) (۱۲). ۽ پنهنجو آهو سارو قبيلو (به) جنهن کيس (دنيا ۾) ٽڪايو ٿي (۱۳). ۽ آهو (به) جيڪي سڀئي (سامان) زمين ۾ آهي پوءِ سندس آهو (بدلو ڏيڻ) ڇڏائين (۱۴). ائين نه آهي. بيشڪ آهو (دوزخ) هڪ (الانين هٿ واري) باهه آهي (۱۵). (مٿي جي) گل کي چڪيندڙ آهي (۱۶). جيڪو (الله کان) پئرو ٿيو ۽ منهن موڙيائين تنهن کي (اها) سڏي ٿي (۱۷). ۽ (مال) گڏ ڪيائين پوءِ سانپيائين (۱۸). بيشڪ انسان حرص وارو پيدا ٿيل آهي (۱۹). جڏهن (ڪو) ڏک پهچندو اٿس (تڏهن) دانهون ڪندو آهي (۲۰). ۽ جڏهن ڪو سک پهچندو اٿس (تڏهن) ڪنجوس ٿيندو آهي (۲۱). پر (اهي) نمازي (نه) (۲۲). جيڪي پنهنجيءَ نماز تي هميشگي ڪندا آهن (۲۳). ۽ آهي (به) جن جي مالن ۾ (الله جو) حصو مقرر ٿيل آهي (۲۴). گهرندڙ ۽ نه گهرندڙ محتاج لاءِ (۲۵). ۽ آهي جيڪي قيامت جي ڏينهن جو يقين رکندا آهن (۲۶). ۽ آهي جيڪي پنهنجي پاڻهار جي عذاب کان ڊڄڻ وارا آهن (۲۷). بيشڪ سندن پاڻهار جو عذاب (اهڙو آهي) جنهن کان بچي نه سگهيو (۲۸). ۽ آهي جيڪي پنهنجن اوگهڙن جي حفاظت ڪرڻ وارا آهن (۲۹). پنهنجن زالن يا پنهنجن ٻانهن کان سواءِ (ٻين لاءِ) جو (انهن ڏانهن وڃڻ ۾) آهي ملامت وارا نه آهن (۳۰). پوءِ جيڪي ان کان سواءِ (ٻي ڳالهه) طلبيندا سي ئي حد کان لنگهڻ وارا آهن (۳۱).

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رُحُونَ^{٣٢} وَالَّذِينَ هُمْ
 بِشَهَادَتِهِمْ قَائِمُونَ^{٣٣} وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ
 يُحَافِظُونَ^{٣٤} أُولَٰئِكَ فِي جَنَّةٍ مُّكْرَمُونَ^{٣٥} فَمَالِ الَّذِينَ
 كَفَرُوا بِكَ مُهَيَّطِينَ^{٣٦} عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ
 عِزِينَ^{٣٧} أَيُطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةً
 نَّعِيمٍ^{٣٨} كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُونَ^{٣٩} فَلَا أُقْسِمُ
 بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا لَقَادِرُونَ^{٤٠} عَلَى أَنْ نُبَدِّلَ
 خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ^{٤١} فَذَرُهُمْ يُخَوِّضُوا
 وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ^{٤٢} يَوْمَ يُخْرِجُونَ
 مِنَ الْجَبَابِثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصُبٍ يُوفِضُونَ^{٤٣} خَاشِعَةً
 أَبْصَارُهُمْ تَرَفُّقُهُمْ ذَلَّةٌ ذَٰلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ^{٤٤}

سُورَةُ نُوحٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○
 إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ
 يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ^١ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ^٢

۽ اُهي جيڪي پنهنجن امانتن کي ۽ پنهنجن انجامن کي پوري ڪرڻ وارا آهن (۳۲).
 ۽ اُهي جيڪي پنهنجن شاهدين تي قائم آهن (۳۳). ۽ اُهي جيڪي
 پنهنجيءَ نماز جي سنڀال ڪندڙ آهن (۳۴). اُهي (بهشت جي) باغن ۾
 عزت سان رهندا (۳۵). پوءِ ڪافرن کي ڇا (ٿيو) اُهي جو توڏانهن ڪندڙ
 کڻي ڊوڙندڙ آهن؟ (۳۶). سڄي پاسي کان ۽ کڻي پاسي کان ٽوليون ٽوليون
 ٿي (۳۷). منجهانن سڀڪو شخص نعمت واري بهشت جي گهرڙ جي
 طمع ڪري ٿو ڇا؟ (۳۸). ائين نه آهي، بيشڪ اسان انهن کي انهيءَ شيءِ
 مان پيدا ڪيو آهي، جنهن جي خبر آڻڻ (۳۹). پوءِ اڀرندڙن ۽ اُلهندڙن جي
 پالڻهار جو قسم کڻان ٿو ته بيشڪ اسين وس وارا آهيون (۴۰). هن
 (ڳالھ) تي جو انهن کان چڱا (ٻيا) مٿاڻي آڻيون ۽ اسين کي عاجز ٿيڻ
 وارا نه آهيون (۴۱). پوءِ (اي پيغمبر) انهن کي (ايسين) ٺاه ٺاهيندو ۽ راند
 ڪندو ڇڏي ڏي جيسين اُهي پنهنجو اهو ڏينهن ڏسن جنهن جو کين
 انجام ڏجي ٿو (۴۲). جنهن ڏينهن قبرن مان ڊوڙندا نڪرندا ڄڻ ته اُهي
 ڪنهن جهنڊي ڏانهن ڊڪن ٿا (۴۳). (ان وقت) سندن اکيون جهڪيون
 هونديون، انهن کي خواري وٺي ويندي، اهو اهو ڏينهن آهي، جنهنجو کين
 انجام ڏنو ٿي ويو (۴۴).

سورة نوح مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺاويھ
 آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله پاجھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

بيشڪ اسان نوح کي سندس قوم ڏانهن موڪليو ته پنهنجي قوم کي، انهن
 وٽ ڏکوئيندڙ عذاب جي پهچڻ کان اڳ ڊيچار (۱). چيائين ته اي منهنجي
 قوم! بيشڪ آءٌ اوهان جو پٽرو ڊيچاريندڙ آهيان (۲).

أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا^٣ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ
 ذُنُوبِكُمْ وَيُخْرِجَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى^٤ إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ
 إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ^٥ قَالَ رَبِّ إِنِّي
 دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا^٦ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا
 فِرَارًا^٧ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ
 فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَعْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا
 اسْتِكْبَارًا^٨ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَهَارًا^٩ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ
 لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا^{١٠} فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ
 إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا^{١١} يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا^{١٢}
 وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ
 وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا^{١٣} مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا^{١٤}
 وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا^{١٥} أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ
 سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا^{١٦} وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا
 وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا^{١٧} وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ
 الْأَرْضِ نَبَاتًا^{١٨} ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا^{١٩}

(۱) ۽ چوانو ٿو) ته الله جي عبادت ڪريو ۽ کانئس ڊڄو ۽ (ان ڳالهه ۾) منهنجو چيو مڃيو (۲). ته اوهان جا گناهه اوهان کي بخشي ۽ اوهان کي نهرائيل وقت تائين ڍر ڏئي، چو ته جڏهن الله جو نهرائيل وقت ايندو، (تڏهن) ان کي ڍر نه ڏبي، جيڪڏهن ڄاڻندا آهيو (ته ان ڳالهه کي ياد رکو) (۴). (نوح) چيو ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ آءٌ پنهنجي قوم کي رات ۽ ڏينهن سڏيندو رهيس (۵). پوءِ منهنجي سڏڻ سندن حق ۾ پيڄڻ کان سواءِ (ٻيو) ڪي نه وڌايو (۶). ۽ بيشڪ مون جڏهن به انهن کي سڏيو ته (اهي توبه ڪن ۽ تون) انهن کي بخشين (تڏهن) پنهنجيون آڱريون پنهنجن ڪنن ۾ وڌائون ۽ پنهنجا ڪپڙا (پاڻ تي) ويڙهيائون ۽ (ڪفر تي) قائم رهيا ۽ تمام گهڻو هٿ ڪيائون (۷). وري بيشڪ مون انهن کي ڏاڍيان سڏيو (۸). وري بيشڪ مون انهن کي ظاهر ظهور چيو ۽ انهن کي گهجيءَ طرح (به) چيم (۹). پوءِ چيم ته پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرو، چو ته اهو بخشڻهار آهي (۱۰). ته گهڻو وسندڙ مينهن اوهان تي لڳو لڳ وسائي (۱۱). ۽ اوهان کي مال ۽ پٽ گهڻا ڏئي ۽ اوهان کي باغ ڏئي ۽ اوهان کي نهرون بڻائي ڏئي (۱۲). اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي، جو الله جي وڏائيءَ جو ويساهه نه ٿا رکو؟ (۱۳). حالانڪ اوهان کي مختلف مرحلن ۾ خلقيائين (۱۴). نه ڏسندا آهيو ڇا ته الله ڪيئن ستن آسمانن کي طبعا طبعا بڻايو؟ (۱۵). ۽ انهن ۾ چنڊ کي روشن ڪيائين ۽ سج کي (چمڪندڙ) ڏيئو ڪيائين (۱۶). ۽ الله اوهان کي زمين منجهان هڪڙي جمائڻ طرح ڄمايو (۱۷). وري اوهان کي زمين ۾ موتائي نيندو ۽ هڪڙي (ٻاهر) ڪڍڻ طرح اوهان کي (ٻاهر) ڪڍندو (۱۸).

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا ۝^{١٩} لِّتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا
 فِجَاجًا ۝^{٢٠} قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَّمْ
 يَزِدَّهُ مَالَهُ وَلَدَةٌ إِلَّا خَسَارًا ۝^{٢١} وَمَكَرُوا مَكْرًا كُبَّارًا ۝^{٢٢} وَ
 قَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا
 لَإِغْوًى وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ۝^{٢٣} وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا ۖ وَلَا
 تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ۝^{٢٤} مِمَّا خَطِيئَتُهُمْ أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا
 نَارًا ۖ فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ۝^{٢٥} وَ
 قَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ۝^{٢٦}
 إِنَّكَ إِنْ تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا
 كَفَّارًا ۝^{٢٧} رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيَ
 مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۖ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ

إِلَّا تَبَارَكَ ۝^{٢٨}

سُورَةُ الْجِنِّ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٠

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا ۝

۽ الله اوهان لاءِ زمين کي وڇاڻو بڻايو (۱۹). ته ان ۾ ويڪرين واٽن سان هلو (۲۰). نوح چيو ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ انهن منهنجو چيو نه مڃيو ۽ انهن (رئيسن جي) پويان لڳا جن جي حق ۾ سندن مال ۽ سندن اولاد خساري کان سواءِ (پيو) ڪجهه نه وڌايو آهي (۲۱). ۽ انهن (رئيسن) تمام وڏو فريب پکيڙيو (۲۲). ۽ چيائون ته پنهنجن بتن کي ڪڏهن به نه ڇڏيو ۽ نڪي وڌ نڪي سَواع ۽ نڪي يغوث ۽ يعوق ۽ نسر کي (اوهين ڪڏهن) ڇڏيو (۲۳). ۽ بيشڪ گهڻن کي گمراه ڪيائون ۽ (اي الله) ظالمن کي گمراهيءَ کان سواءِ (پيو) ڪجهه وڌيڪ نه ڏي (۲۴). انهن کي سندن گناهَن جي سبب ڪري پوڙيو ويو، وري انهن کي باهه ۾ وڌو ويو، پوءِ الله کان سواءِ (پيو) ڪو پاڻ لاءِ مددگار نه لڌائون (۲۵). ۽ نوح چيو ته، اي منهنجا پالڻهار! ڪافرن مان ڪو زمين تي رهندڙ نه ڇڏ (۲۶). ڇو ته تون جيڪڏهن انهن کي ڇڏيندين ته تنهنجن ٻانهن کي گمراه ڪندا ۽ آهي بدڪار منڪر کان سواءِ (پيو) ڪي نه ڄڻندا (۲۷). اي منهنجا پالڻهار! مون کي ۽ منهنجي ماءُ پيءُ کي بخش ۽ جيڪو منهنجي گهر ۾ مؤمن ٿي اچي، تنهن کي ۽ سڀني مؤمنن ۽ مؤمنياڻين کي (بخش) ۽ ظالمن کي هلاڪيءَ کان سواءِ (پيو) ڪجهه وڌڪ نه ڏي (۲۸).

سورة الجن مڪي آهي ۽ هن ۾ اناويه
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر) ڇو ته، مون ڏانهن (هن ڳالهه جو) وحي موڪليو ويو ته جنن مان هڪ ٽوليءَ (قرآن) ٻڌو، پوءِ چيائون ته بيشڪ اسان هڪ عجيب قرآن ٻڌو (۱).

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَامْتَابِهِ وَلَنْ تُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ٦
وَأَنَّهُ تَعَلَّى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ٧
أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ٨ وَأَنَا ظَنَنَّا
أَن لَّنْ تَقُولَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ٩ وَأَنَّهُ كَانَ
رِجَالٌ مِّنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ
رَهَقًا ١٠ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ١١
وَأَنَا لَمِسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مِْلَأَتْ حَرَسًا شَدِيدًا
وَشُهْبًا ١٢ وَأَنَا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَنْ
يُسْمِعُ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شَهَابًا رَّصَدًا ١٣ وَأَنَا لَا نَدْرِي
أَشْرَأُ رِيدَ يَمَنٍ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ
رَشَدًا ١٤ وَأَنَا مِنَّا الصُّلِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا
طَرَائِقَ قَدَدًا ١٥ وَأَنَا ظَنَنَّا أَن لَّنْ نُعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ
وَلَنْ نُّعْجِزَهُ هَرَبًا ١٦ وَأَنَا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَىٰ أَمْتَابِهِ ط
فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا ١٧ وَأَنَا مِنَّا
الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَٰئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ١٨

جو سڌي رستي ڏانهن ڏس ڏئي ٿو، تنهن ڪري ان تي ايمان آندوسون ۽ پنهنجي پالڻهار سان ڪنهن هڪڙي کي شريڪ اصل نه ڪندا سون (۲). ۽ (بيان ڪرڻ لڳا) ته اسان جي پالڻهار جو شان تمام وڏو آهي، نڪي ڪا زال ۽ نڪي ڪو اولاد رکيو اٿس (۳). ۽ هيءُ ته الله جي نسبت ۾ اسان مان ڪنهن بيوقوف ڪوڙو ٺاهي ٿي (۴). ۽ هيءُ ته اسان ڀانيو هو ته انسان ۽ جن الله تي ڪڏهن ڪوڙ نه چوندا (۵). ۽ هيءُ ته انسانن مان ڪيترا ماڻهو جنن جي مَرَدن جي سام ڀوندا هئا، پوءِ (ماڻهن) جنن (جي حق) ۾ (هٿئون) وڌائي وڌائي (۶). ۽ ته (اي جنو!) ماڻهن اهڙو گمان ڪيو هو جهڙو اوهان گمان ڪيو هو ته الله ڪنهن کي پيغمبر ڪري اصل نه موڪليندو (۷). ۽ هيءُ ته اسان آسمان کي جاچيو، پوءِ ڏٺوسون ته سخت چوڪيدارن ۽ آلاڻن سان پرڃي ويو آهي (۸). ۽ هيءُ ته اسين (اڳي) آسمان جي گهٽن رستن تي (ملائڪن جي گفتگو) ٻڌڻ لاءِ وهندا هياسين، پوءِ جيڪو هاڻي ڪن ڏيندو آهي، سو پاڻ لاءِ تيار ٿيل آلاڻي وارو تارو ڏسندو آهي (۹). ۽ هيءُ ته اسين نه ٿا ڄاڻون ته جيڪي زمين ۾ آهن تن لاءِ ڪنهن مدائيءَ جو ارادو ڪيو ويو آهي يا انهن لاءِ سندن پالڻهار ڪو چڱائيءَ جو ارادو ڪيو آهي (۱۰). ۽ هيءُ ته اسان مان ڪي سڌريل آهن ۽ اسان مان ڪي اُن کان سواءِ (بر) آهن، (اسين) مختلف ٽوليون ٽوليون هياسون (۱۱). ۽ هيءُ ته اسان پڪ ڄاتو ته زمين ۾ الله کي ڪڏهن به ٽڪائي نه سگهنداسون ۽ نڪي ڀڄي ڪڏهن ٽڪائي سگهنداسون (۱۲). ۽ هيءُ ته جڏهن اسان هدايت (جي ڳالهه) ٻڌي (تڏهن) ان تي ايمان آندوسون، پوءِ جيڪو پنهنجي پالڻهار تي ايمان آڻيندو سو نڪي ڪنهن نقصان کان ۽ نڪي ڪنهن ظلم کان بچندو (۱۳). ۽ هيءُ ته اسان مان ڪي مسلمان آهن ۽ اسان مان ڪي ظالم آهن، پوءِ جيڪي مسلمان ٿيا تن سڌيءَ واٽ جي سوچ ڪئي (۱۴).

وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ۝^{١٥} وَأَنْ لِّوِاسْتِقَامُوا
 عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقِيَنَّهُمْ مَاءً غَدَقًا ۝^{١٦} لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ ۖ
 وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّيْهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ۝^{١٧}
 وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ۝^{١٨} وَأَنَّهُ
 لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ۝^{١٩}
 قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّيْ وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ۝^{٢٠} قُلْ إِنِّي لَا
 أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ۝^{٢١} قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ
 اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۝^{٢٢} إِلَّا بَلَاغًا
 مِّنَ اللَّهِ وَرِسَالَةً ۖ وَمَنْ يَّعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ
 لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ۝^{٢٣} حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْ مَا
 يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضَعُفٌ نَّاصِرًا ۖ وَقَلَّ عَدَدًا ۝^{٢٤}
 قُلْ إِنْ أَدْرِيْٓتِي أَقْرَبُ مَّا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ
 لَهُ رَبِّيْٓ أَمَدًا ۝^{٢٥} عِلْمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ
 أَحَدًا ۝^{٢٦} إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ
 يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ۝^{٢٧}

۽ باقي ظالم سي دوزخ لاءِ ڪاٺيون هوندا (۱۵). ۽ (اي پيغمبر!) هيءُ (به) چو ته مون ڏانهن وحي موڪليو ويو آهي ته جيڪڏهن (ماڻهو سڌيءَ) واٽ تي بيهڪ وٺن ها ته ضرور انهن (جي پوکڻ) کي گهڻو پاڻي پياريون ها (۱۶). ته جيئن ان (سڪار ڪرڻ) ۾ کين پرڪيون ۽ جيڪو پنهنجي پالڻهار جي ياد ڪرڻ کان منهن موڙيندو، تنهن کي (الله) سخت عذاب ۾ ڦاسائيندو (۱۷). ۽ هيءُ ته (سڀ) مسجدون (خاص) الله جون آهن، تنهن ڪري الله سان (گڏ) ڪنهن جي عبادت نه ڪريو (۱۸). ۽ هيءُ ته جنهن مهل الله جو پاڻهو (محمد ﷺ) بيٺو ته سندس عبادت ڪري (تنهن مهل جن) مٿس ڳاھت ڪرڻ تي هئا (۱۹). چو ته آءٌ رڳو پنهنجي پالڻهار جي عبادت ڪريان ٿو ۽ ڪنهن هڪڙي کي ساڻس شريڪ نه ٿو ڪريان (۲۰). چو ته بيشڪ آءٌ اوهان کي ڏک پهچائڻ ۽ سٺين رستي تي آڻڻ جو وس نه ٿو رکان (۲۱). چو ته بيشڪ مون کي الله (جي عذاب) کان ڪوبه نه بچائيندو ۽ ان کان سواءِ ڪا پناه ڪڏهن نه لهندس (۲۲). مگر الله جي پار کان خبر پهچائي آهي ۽ سندس پيغام پهچائڻا آهن ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي نافرماني ڪندو، تنهن لاءِ بيشڪ دوزخ جي باهه آهي، جنهن ۾ سدائين رهندا (۲۳). (اڻسائين غفلت ۾ رهندا) جيسين ڪي جيڪو انهن کي انجام ڏجي ٿو سو ڏسن، پوءِ ڄاڻندا ته مددگار جي ڪري وڌيڪ هيٺو ۽ ڳاڻاڻي جي ڪري تمام ٿورو ڪير آهي (۲۴). (کين) چو ته آءٌ نه ٿو ڄاڻان ته جنهن جو اوهان کي انجام ڏجي ٿو سو (لائي) ويجهو آهي يا منهنجو پالڻهار ان جي ڪا (بي) مدت مقرر ڪندو؟ (۲۵). (اهو) ڳجه ڄاڻندڙ آهي، پوءِ پنهنجي ڳجه تي ڪنهن هڪڙي کي واقف نه ڪندو آهي (۲۶). سواءِ ان پيغمبر جي جنهن کي پسند ڪيائين، پوءِ بيشڪ الله سندس اڳتان ۽ سندس پوئتان نگهبان (ملائڪ) موڪليندو آهي (۲۷).

لِيَعْلَمَ أَنَّ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولِي رِبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ
وَأَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ٤

سُورَةُ الْمُرْمَلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

يَا أَيُّهَا الْمُرْمَلُ ١ قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ٢ نِصْفَهُ أَوِ انْقُصْ
مِنْهُ قَلِيلًا ٣ أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ٤ إِنَّا
سَنُلْقِيْ عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا ٥ إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ
أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلًا ٦ إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْعًا
طَوِيلًا ٧ وَادْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ٨
رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ٩
وَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ١٠ وَ
ذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِي النِّعْمَةِ وَمَهِّلْهُمْ قَلِيلًا ١١ إِنَّا
لَدَيْنَا نَكَالٌ وَجِيمٌ ١٢ وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ١٣ يَوْمَ
تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَّهِيلًا ١٤ إِنَّا أَرْسَلْنَا
إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولًا ١٥

(هن لاءِ) ته ڄاڻي ته پنهنجي پاڻهار جا حڪم سچ پچ پهچايا اٿن ۽ جيڪي وٽن آهي تنهن کي (الله هر طرح پنهنجي) وس رکيو آهي ۽ سڀڪنهن شيءِ جو ڳاڻاڻو ڳڻي ڇڏيو اٿس (۲۸).

سورة مزل مڪي آهي ۽ هن ۾ ويه
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي (پاڻ تي) ڪپڙي ويڙهڻ وارا (مڙس) (۱). رات جو اٿي پر
ٿورو (۲). رات جو اڌ يا ان کان ٿورو گهڻاءِ (۳). يا اڌ رات تي ڪجهه
وڌاءِ ۽ قرآن ٺاهي ٺاهي (ترتيل سان) پڙه (۴). بيشڪ اسين توتي
هڪ ڳرو حڪم نازل ڪنداسون (۵). بيشڪ رات جو اٿڻ (نفس
جي) جهڪي ڪرڻ ۾ تمام سخت آهي ۽ (لفظن) چوڻ ۾ تمام پڪو
آهي (۶). بيشڪ توکي ڏينهن ۾ (ماڻهن کي دين سڀڪارڻ جو) گهڻو ڏندو
آهي (۷). ۽ پنهنجي رب جو نالو ياد ڪر ۽ سڀني پاسن کان هڪ طرفو
ٿي چڱيءَ طرح ڏانهس متوجہ ٿي (۸). جو اوڀر ۽ اولهه جو رب آهي، ان
کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق نه آهي، تنهن ڪري (تون) کيس
پرجهلو ڪري وٽ (۹). ۽ (ڪافر) جيڪي چوندا آهن، تنهن تي صبر
ڪر ۽ چڱيءَ طرح انهن کي ڇڏي ڏي (۱۰). ۽ مون کي ۽ جيڪي ڪوڙ
پائيندڙ آسودا آهن، تن کي ڇڏي ڏي ۽ انهن کي ٿوري مهلت ڏي (۱۱).
بيشڪ اسان وٽ (ڳرا) نيل ۽ (ٻاريل) باهه آهي (۱۲). ۽ نڙي گهڻيندڙ
طعام ۽ ڏکونيندڙ عذاب آهي (۱۳). جنهن ڏينهن زمين ۽ جبل ڌپندا ۽
جبل واريءَ جا دڳ هاريل ٿيندا (۱۴). (اي انسانو!) بيشڪ اسان اوهان
ڏانهن هڪ پيغمبر اوهان تي شاهدي ڏيندڙ موڪليو، جهڙيءَ طرح فرعون
ڏانهن (موسيٰ) پيغمبر (ڪري) موڪليوسون (۱۵).

فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ①٦

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ

شِيبًا ①٧ السَّمَاءُ مُنْقَطِرَةٌ بِهِ ①٨ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ①٩ إِنْ

هَذِهِ تَذْكِرَةٌ ②٠ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ②١

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثِي اللَّيْلِ وَ

نِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَهُ ②٢ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ ②٣ وَاللَّهُ

يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ②٤ عَلِمَ أَنْ لَنْ تُحْصَوْهُ فَتَابَ

عَلَيْكُمْ ②٥ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ ②٦ عَلِمَ أَنْ

سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضَىٰ ②٧ وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ

يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ ②٨ وَآخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي

سَبِيلِ اللَّهِ ②٩ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ ③٠ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ

وَآتُوا الزَّكَاةَ ③١ وَاقْرَءُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا ③٢ وَمَا تُقَدِّمُوا

لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ ③٣

وَأَعْظَمَ أَجْرًا ③٤ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ ③٥ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ

رَحِيمٌ ③٦

پوءِ فرعون اُن پيغمبر جي نافرمانِي ڪئي، تنهن ڪري ان کي سخت پڪڙ
۾ پڪڙيوسون (۱۶). پوءِ جيڪڏهن (اوهين) ڪافر رهندؤ ته اهڙي ڏينهن
کان ڪيئن بچندؤ جيڪو ٻارن کي ٻڌو ڪندو؟ (۱۷). اُن (ڏينهن) ۾
آسمان ڦاٽندو، الله جو انجام (ضرور پورو) ٿيڻو آهي (۱۸). بيشڪ هيءَ
نصيحت آهي، پوءِ جيڪو گهري سو پنهنجي پالڻهار ڏانهن واٽ وٺي (۱۹).
بيشڪ تنهنجو پالڻهار ڄاڻندو آهي ته تون ٻن تهائن رات جي ويجهو اٿندو
اهين ۽ اڌ رات جو ۽ تهائي رات جي ۽ جيڪي تو ساڻ آهن تن مان به
هڪ ٽولي (اٿندي آهي) ۽ الله رات ۽ ڏينهن جو اندازو ڪندو آهي، الله
ڄاتو ته اوهين رات جو اٿڻ پورو ڪري نه ٿا سگهو، تنهن ڪري اوهان تي
ٻاجه سان موٽيو، پوءِ جيترو آسان ٿي سگهي (سو) قرآن مان پڙهو، الله
ڄاڻي چڪو ته اوهان مان ڪي بيمار ٿيندا ۽ ٻيا جي زمين ۾ مسافري
ڪن ٿا، الله جي فضل مان (روزيءَ جي) طلب ڪن ٿا ۽ ٻيا الله جي
واٽ ۾ (ڪافرن سان) وڙهن ٿا، تنهن ڪري جيترو قرآن مان آسان ٿي
سگهي سو پڙهو ۽ نماز کي قائم رکو ۽ زڪواة ڏيو ۽ الله کي چڱيءَ طرح
قرض ڏيو ۽ جيڪي پاڻ لاءِ نيڪيءَ مان اڳي موڪليندؤ تنهن کي الله وٽ
وڌيڪ چڱو ۽ اجر ڪري تمام وڏو لهندؤ ۽ الله کان بخشش گهرو، ڇو ته
الله بخشڻهار مهربان آهي (۲۰).

سُورَةُ الْمَدَّثَرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

يَا أَيُّهَا الْمَدَّثَرُ ١ قُمْ فَأَنْذِرْ ٢ وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ٣ وَثِيَابَكَ

طَهِّرْ ٤ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ٥ وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ٦ وَ

لِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ٧ فَإِذَا أَنْقَرْنَا فِي النَّاقُورِ ٨ فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ

يَوْمُ عَسِيرٍ ٩ عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ ١٠ ذَرْنِي وَمَنْ

خَلَقْتُ وَحِيدًا ١١ وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُودًا ١٢ وَبَنِينَ

شُهُودًا ١٣ وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيدًا ١٤ ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ

أَزِيدَ ١٥ كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا ١٦ سَأُرْهِقُهُ

صُعُودًا ١٧ إِنَّهُ فُكِّرَ وَقَدَّرَ ١٨ فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ١٩ ثُمَّ

قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ٢٠ ثُمَّ نَظَرَ ٢١ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ٢٢

ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ٢٣ فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَاسِحْرُ

يُوشَرَ ٢٤ إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ٢٥ سَأُصْلِيهِ

سَقَرًا ٢٦ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرُ ٢٧ لَا تُبْقِي وَ

لَا تَنْذِرُ ٢٨ لَوْ أَحَاطَ لِلْبَشَرِ ٢٩ عَلَيْهَا تِسْعَةُ عَشَرَ ٣٠

سورة المذثر مكي آهي ۽ هن ۾ چا وڻجاء
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي (پاڻ تي) ڪپڙي ويڙهڻ وارا (مڙس) (۱). اٿي پوءِ ڊيچار (۲). ۽
پنهنجي پالڻهار جي وڏائي بيان ڪر (۳). ۽ پنهنجا ڪپڙا پاڪ
رڪ (۴). ۽ پليتيءَ کان پري ره (۵). ۽ نه جڳائي ته وڌيڪ گهرندڙ ٿي،
احسان ڪرين (۶). ۽ پنهنجي پالڻهار (جي حڪم) لاءِ صبر اختيار
ڪر (۷). پوءِ جڏهن صور ۾ ڦوڪبو (۸). تڏهن انهيءَ ڏينهن اوکو وقت
ٿيندو (۹). ڪافرن تي ان سڪيو (وقت) هوندو (۱۰). مون کي ۽ جنهن کي
اڪيلو پيدا ڪيم، تنهن کي ڇڏي ڏي (۱۱). ۽ ان کي گهڻو مال
ڏنم (۱۲). ۽ (مجلس ۾) حاضر ٿيڻ وارا پٽ (به ڏنم) (۱۳). ۽ ان کي
پوريءَ طرح وڌايم (۱۴). وري (به) لالچ رکندو آهي ته (کيس) وڌيڪ
ڏيان (۱۵). ائين نه آهي، بيشڪ اهو اسان جي آيتن سان جهڳڙو ڪندڙ
آهي (۱۶). جلد ان کي وڏيءَ سختيءَ سان تڪليف ڏيندس (۱۷). ڇو
ته ان (دل ۾) سوچ ڪئي ۽ نهراءُ ڪيو (۱۸). پوءِ لعنت هجيس شال
ڪيئن نهراءُ ڪيائين (۱۹). وري به لعنت هجيس شال ڪيئن نهراءُ
ڪيائين (۲۰). وري (غور ڪري) ڏٺائين (۲۱). وري منهن ۾ شور وڌائين
۽ گهنڊ پاتائين (۲۲). وري پٺيو ٿيو ۽ وڏائي ڪيائين (۲۳). پوءِ چيائين ته
هيءُ (قرآن) رڳو جادو آهي جو (جادوگرن کان) هليو ٿو اچي (۲۴).
هيءُ (قرآن) رڳو ماڻهوءَ جو ڪلام آهي (۲۵). جلد ان کي دوزخ ۾
وجهندس (۲۶). ۽ توکي ڪهڙيءَ شيءِ ڄاڻايو ته دوزخ ڇا آهي؟ (۲۷).
(اهو) نه ڪي ڪجهه (گوشت) رهائي ٿو ۽ نه ڪي (هڏا) ڇڏي ٿو (۲۸)
ماڻهن کي (ساڙي) ڪارو ڪندڙ آهي (۲۹). ان تي اُٿويه (ڄڻا دربان)
آهن (۳۰).

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ
إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيَقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
وَيَزِدَّ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ
اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ
رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ ٣١ كَلَّا وَالْقَمَرُ ٣٢
وَاللَّيْلُ إِذَا دُبِرَ ٣٣ وَالصُّبْحُ إِذَا أَصْفَرَ ٣٤ إِنَّهَا لِحْدَى
الْكُبَرَى ٣٥ نَذِيرٌ لِلْبَشَرِ ٣٦ لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ
أَوْ يَتَأَخَّرَ ٣٧ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ٣٨ إِلَّا أَصْحَابَ
الْيَمِينِ ٣٩ فِي جَنَّتٍ يُتَسَاءَلُونَ ٤٠ عَنِ الْمُجْرِمِينَ ٤١ مَا
سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ ٤٢ قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمَصْلِيِّينَ ٤٣ وَلَمْ
نَكُ نَطْعِمُ الْمِسْكِينَ ٤٤ وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ ٤٥ وَ
كُنَّا نَكْذِبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ٤٦ حَتَّى أَتَيْنَا الْيَقِينَ ٤٧ فَمَا نَنْفَعُهُمْ
شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ ٤٨ فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ٤٩

۽ دوزخ جا دربان رڳو ملائڪ ڪيا اٿڻ ۽ سندن ڳاڻاڻو رڳو ڪافرن لاءِ
پرڪ ڪئي اٿڻ ته ڪتاب وارا يقين ڪن ۽ ايمان وارا (پنهنجي) ايمان ۾
وڌن ۽ ڪتاب وارا ۽ مؤمن شڪ ۾ نه پون ۽ ته جن جي دلين ۾ (منافقيءَ
جي) بيماري آهي، سي ۽ ڪافر چون ته هن مثال ڏيڻ ۾ الله جو ڇا مطلب
آهي؟ اهڙيءَ طرح الله جنهن کي گهري (تنهن کي) پلائيندو آهي ۽ جنهن
کي گهري (تنهن کي) هدايت ڪندو آهي ۽ تنهنجي پالڻهار جو لشڪر ان
(الله) کان سواءِ (ٻيو) ڪونه ڄاڻندو آهي ۽ هيءَ (دوزخ جي باهه) ته
(سيڪنهن) ماڻهوءَ لاءِ رڳي نصيحت آهي (۳۱). سچ چوان ٿو چند
جو قسم آهي (۳۲). ۽ رات جو (قسم آهي) جڏهن پٺ ڦيري (۳۳). ۽
صبح جو (قسم آهي) جڏهن روشن ٿئي (۳۴). ته بيشڪ دوزخ هڪ
وڏين (شين) مان آهي (۳۵). (سيڪنهن) ماڻهوءَ کي ڊيچاريندڙ
آهي (۳۶). اوهان مان انهيءَ لاءِ جيڪو گهري ته (بهشت لاءِ) اڳي
وڌي يا (دوزخ ۾) پئتي رهي (۳۷). سيڪو جيءُ پنهنجي ڪٿي ۾ ڳه
پيل آهي (۳۸). پر سڄي پاسي وارا (ڇٽل آهن) (۳۹). (بهشت جي) باغن
۾ هوندا، گڏجي پچندا (۴۰). ڏوهارين کان (۴۱). ته اوهان کي دوزخ ۾
ڪهڙيءَ ڳالهه وڌو (۴۲). چوندا ته نڪي نمازين مان هياسون (۴۳). ۽
نڪي مسڪينن کي ڪارائيندا هياسون (۴۴). ۽ بڪواسن سان گڏ
بڪواس ڪندا هياسون (۴۵). ۽ بدلي جي ڏينهن کي ڪوڙ پائيندا
هياسون (۴۶). تانجو اسان تي موت آيو (۴۷). پوءِ کين ڀارت ڪندڙن جي
ڀارت نفعو نه ڏيندي (۴۸). پوءِ انهن کي ڇا (ٿيو) آهي، جو نصيحت کان
منهن موڙيندڙ (ٿيا) آهن (۴۹).

كَأَنَّهُمْ حِمْرُ مُسْتَنْفَرَةٍ ٥٠ قَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ٥١ بَلْ يُرِيدُ
 كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتِي صُحُفًا مُنَشَّرَةً ٥٢ كَلَّا بَلْ لَا
 يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ٥٣ كَلَّا إِنَّهُ تَذَكُّرٌ ٥٤ فَمَنْ شَاءَ
 ذَكَرْهُ ٥٥ وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ
 التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ٥٦

سُورَةُ الْقِيَامَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١
 لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَمَةِ ١ وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ٢
 أَيْحَسِبُ الْإِنْسَانُ أَنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ ٣ بَلْ يُدْرِكُنِ
 عَلَى أَنْ تَسْوَى بَنَانُهُ ٤ بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ
 أَمَامَهُ ٥ يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمُ الْقِيَمَةِ ٦ فَإِذَا بَرَقَ
 الْبَصَرُ ٧ وَخَسَفَ الْقَمَرُ ٨ وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ٩
 يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفْرُجُ ١٠ كَلَّا لَا وَزَرَ ١١ إِلَى
 رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ١٢ يُنَبِّئُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ
 بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ١٣ بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَى نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ١٤

جڻ ته آهي تهندڙ گڏھ آهن (۵۰). جي شينهن کان پڳا هجن (۵۱). بلڪ منجهائن هرھڪ ماڻھو گھرنڊو آهي ته کيس (آسمان مان) کليل ڪتاب ڏجن (۵۲). ائين نه آهي، بلڪ آخرت کان نه ٿا ڊجن (۵۳). سچ آهي ته بيشڪ قرآن هڪ نصيحت آهي (۵۴). پوءِ جيڪو گھري سو ان کي پڙهي (۵۵). ۽ الله جي گھر کان سواءِ (ان کي) ياد ڪري نه سگھندا (الله) آھو آهي جنهن کان ڊجن گھرجي ۽ (آھو) بخشش جو مالڪ آهي (۵۶).

سورة قيامت مڪي آهي ۽ هن ۾ چاليھ
آيتون ۽ ٻہ ركوع آهن.

الله باجھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

قيامت جي ڏينهن جو قسم ٿو ڪٿان (۱). ۽ ملامت ڪرڻ واري نفس جو قسم ٿو ڪٿان (ته قيامت ۾ سڀ اٿندا) (۲). انسان پائيندو آهي ڇا ته سندس هڏا گڏ نه ڪنداسون؟ (۳). هاڻو! سندس آڱرين جي ڏوڏين جي سڌي ڪرڻ تي وس وارا آهيون (۴). بلڪ انسان هيءُ گھرنڊو آهي ته پنهنجي اڳ (ايندڙ وقت) لاءِ گناه ڪري (۵). پڇي ٿو ته قيامت جو ڏينهن ڪڏهن ٿيندو؟ (۶). پوءِ جڏهن اڪيون ڦاٽي وينديون (۷). ۽ چنڊ گرھبو (۸). ۽ سج ۽ چنڊ (هڪ جاءِ) گڏ ڪبا (۹). (تڏهن) ماڻھو چوندو ته پڄڻ جي راه ڪٿي آهي؟ (۱۰). نه نه! ڪا واھ ڪانهي (۱۱). تنهنجي پاڻهار وٽ ان ڏينهن ٽڪاءُ جو هنڌ آهي (۱۲). ان ڏينهن ماڻھوءَ کي (انهيءَ حال حقيقت بابت) خبردار ڪبو، جيڪي اڳي موڪليو هيائين ۽ پوئتي رهايائين (۱۳). بلڪ ماڻھو پنهنجي (الزام) لاءِ (پاڻ) هڪ حجت آهي (۱۴).

وَلَوْ أَلْقَى مَعَاذِيرَهُ^{١٥} لَا تُحَرِّكَ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ
 بِهِ^{١٦} إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ^{١٧} فَإِذَا قَرَأَهُ فَاتَّبِعْ
 قُرْآنَهُ^{١٨} ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ^{١٩} كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ
 الْعَاجِلَةَ^{٢٠} وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ^{٢١} وَجُودُهُ يَوْمَئِذٍ نَاضِرٌ^{٢٢}
 إِلَىٰ رَبِّهَا نَاضِرَةٌ^{٢٣} وَجُودُهُ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ^{٢٤} تَظُنُّ^{٢٥}
 أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ^{٢٦} كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ^{٢٧}
 وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ^{٢٨} وَظَنَّ أَنَّهُ الْفِرَاقُ^{٢٩} وَالتَّقَىٰ
 السَّاقُ بِالْسَّاقِ^{٣٠} إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ^{٣١}
 فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّىٰ^{٣٢} وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ^{٣٣}
 ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَتَمَطَّىٰ^{٣٤} أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰ^{٣٥}
 ثُمَّ أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰ^{٣٦} أَيْحَسِبُ الْإِنْسَانُ أَنْ
 يُتْرَكَ سُدًى^{٣٧} أَلَمْ يَكُنْ نَاطِقًا مِّنْ مَّيْنِ يُّمْنِي^{٣٨}
 ثُمَّ كَانَ عِلْقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ^{٣٩} فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ
 الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ^{٤٠} أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقْدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ
 يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ^{٤١}

توڻيڪ پنهنجا بهانا پيش پيو ڪري (۱۵). (اي پيغمبر) قرآن پڙهڻ مهل پنهنجي زبان کي (هن لاءِ) نه چور ته اهو جلدي (ياد ڪري) وٺين (۱۶). چو ته (تنهنجي سيني ۾) قرآن جو گڏ ڪرڻ ۽ ان جو پڙهڻ (آسان ڪرڻ) اسان جي ذمي آهي (۱۷). پوءِ جڏهن قرآن (ملائڪ کان) پڙهايون تڏهن (پنهنجي دل) ان جي پڙهڻ جي پٺيان لڳاءِ (۱۸). وري بيشڪ ان جي وضاحت ڪرڻ اسان جي ذمي آهي (۱۹). نه نه! بلڪ (اي ڪافرؤ) دنيا کي دوست رکندا آهيو (۲۰). ۽ آخرت کي ڇڏيندا آهيو (۲۱). ڪي چهر اُن ڏينهن تازا هوندا (۲۲). پنهنجي پالڻهار ڏانهن ڏسندڙ هوندا (۲۳). ڪي چهر اُن ڏينهن اداس (ٿيل) هوندا (۲۴). ڀائيندا ته ساڻن پٺيءَ توڙ معاملو ڪيو ويندو (۲۵). نه نه! جڏهن (ساه) نڙگهت تي پهچندو (۲۶). ۽ چيو ويندو ته ڪو ڦيٽو رکڻ وارو آهي؟ (۲۷). ۽ (پڪ) ڀائيندو ته (هاڻي) هيءُ (وقت روح جي) جدا ٿيڻ (جو) آهي (۲۸). ۽ هڪ پٺي پٺيءَ سان وڇرندي (۲۹). اُن ڏينهن تنهنجي پالڻهار وٽ هلڻو آهي (۳۰). پوءِ نڪي (الله جي ڪلام جي) تصديق ڪيائين ۽ نڪي نماز پڙهيائين (۳۱). پر ڪوڙ ڀانيائين ۽ منهن موڙيائين (۳۲). وري پنهنجي گهروارن ڏانهن آڪڙجي هليو (۳۳). تو تي خرابي هجي، پوءِ تو تي خرابي هجي (۳۴). وري (ٻيهر چوان ٿو ته) تو تي خرابي هجي، پوءِ تو تي خرابي هجي (۳۵). انسان (ائين) پاڻي ٿو چا ته (ڪيس) بيڪار ڇڏي ڏبو؟ (۳۶). (اهو) منيءَ جو ٽپو نه هو چا جو (ماءُ جي ڳهڻ ۾) اڇليو ٿي ويو (۳۷). وري (رت جو) دڳ هو، پوءِ الله (ان کي) بڻايو ۽ (اُن کي) سنئين لڳين ڪيائين (۳۸). پوءِ منيءَ مان ٻه جنسون نر ۽ مادي بڻايائين (۳۹). اهو الله هن (ڳالهه) تي وس وارو نه آهي چا جو مٿن کي جيئاري؟ (۴۰).

سُورَةُ الدَّهْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَّذْكُورًا ١

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ

سَمِيعًا بَصِيرًا ٢ إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا

كَفُورًا ٣ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلًا وَسَعِيرًا ٤

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ٥

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ٦ يُوفُونَ

بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ٧ وَيُطْعَمُونَ

الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ٨ إِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ

لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا ٩ إِنَّا نَخَافُ مِنْ

رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَطَطِيرًا ١٠ فَوَقَاهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَ

لَقَهُمْ نَصْرَةٌ وَسُرُورًا ١١ وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةٌ وَحَرِيرًا ١٢

مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرُونَ فِيهَا شُمْسًا وَلَا

زَمْهَرِيرًا ١٣ وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا تَذَلِيلًا ١٤

سورة الدھر مڪي آهي ۽ هن ۾ ايڪٽيه
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ڪڏهن انسان تي زماني مان هڪ (اهڙو) وقت گذري چڪو آهي، جو (هو اهڙي) ڪا شيءِ نه هو جا يادگيريءَ ۾ اچي (۱). بيشڪ اسان ماڻهوءَ کي هڪڙي (گهڻن جزن سان) گڏيل نطفي مان پيدا ڪيو ته ان کي پر ڪيون، پوءِ کيس ٻڌندڙ ڏسندڙ ڪيوسون (۲). بيشڪ اسان کيس سڌو دڳ ڏسيو، (هاڻي هو) شڪر ڪندڙ ٿي يا بي شڪر (۳). بيشڪ اسان ڪافرن لاءِ زنجير ۽ ڳٽ ۽ ٻرندڙ باه تيار ڪئي آهي (۴). بيشڪ نيڪ بخت ٻانها (انهيءَ شراب جي) پيالي مان پيئندا، جنهن جي ملاوت ڪافور (جي چشمي جي پاڻيءَ) جي هوندي (۵). اهو هڪ چشمو آهي، جنهن مان الله جا (پيارا) ٻانها پيئندا، جنهن کي چڱيءَ طرح وهائيندا (۶). (جي الله جي) باسيل باس پوري ڪندا آهن ۽ ان ڏينهن کان ڊڄندا آهن، جنهن جي بچڙائي (هر طرف) پڌري هوندي (۷). ۽ طعام جي (کين) ضرورت هوندي به محتاج ۽ يتيم ۽ قيديءَ کي ڪارائيندا آهن (۸). (۽ چوندا آهن ته) اسين ته اوهان کي الله جي راضي واسطي ڪارائيندا آهيون، اوهان کان نه ڪو بدلو ۽ نه ڪا شڪر گذاري گهرندا آهيون (۹). بيشڪ اسين پنهنجي پالڻهار کان هڪ ڏکڻي ڏينهن کان ڊڄندا آهيون، جو تمام سخت آهي (۱۰). پوءِ الله ان ڏينهن جي شر کان کين بچايو ۽ انهن کي تازگي ۽ خوشي پهچائي (۱۱). ۽ سندن صبر ڪرڻ سببان باغ ۽ پٽ (جو ويس) کين بدلو ڏنائين (۱۲). ان (باغ) ۾ پلنگن تي ٽيڪ ڏئي ويهندا. اتي نه ڪي سج جي آت ۽ نه ڪي ڪا سخت سردي ڏسندا (۱۳). ۽ ان (باغ) جون چانئون مٿن ويجهيون ٿيل هونديون ۽ ان جا ميوا (پٽ ۾) چڱيءَ طرح (لڙڪائي) ويجهڻا ڪا (۱۴).

وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِأَنِيَّةٍ مِّنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا ۝
قَوَارِيرًا مِّنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ۝ وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا
كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ۝ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ۝ وَيُطُوفُ
عَلَيْهِمْ وَلَدَانُ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا
مَّنْثُورًا ۝ وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَرًا رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلَكًا كَبِيرًا ۝
عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُوعٌ أَسَاوِرُ
مِّنْ فِضَّةٍ وَسَقَمَهُمُ رُبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ۝ إِنَّ هَذَا كَانَ
لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَّشْكُورًا ۝ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ
الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ۝ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَطِعْ مِنْهُمْ اثْمًا
أَوْ كُفُورًا ۝ وَادْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ۝ وَمِنَ اللَّيْلِ
فَسُجِّدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ۝ إِنَّا هُوَ آءٌ يُحِبُّونَ
الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ۝ نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ
وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمْثَالَهُم تَبْدِيلًا ۝
إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ ۖ فَمِنْ شَاءِ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ۝ وَمَا
تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ۖ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

۽ چانديءَ جي ٿانون ۽ پيالن سان وٽن اچ وڃ ٿيندي، جي شيشن وانگر هوندا (۱۵). (پرا شيشا (بر) چانديءَ جا جن کي انهن (پياريندڙن) پوري اندازي سان ٺهرايو آهي (۱۶). ۽ اتي کين شراب جا پيالا پياربا، جنهن (جي پاڻيءَ) جي ملاوت سنڌ (جي چشمي) جي هوندي (۱۷). اتي اهو هڪ چشمو آهي، جنهن جو سلسيل نالو رکيو ٿو وڃي (۱۸). ۽ وٽن هميشه رهندڙ نينگر پيا گهمندا ڦرندا (اي ڏسندڙ!) جڏهن انهن کي ڏسندين (تڏهن) انهن کي ڪنڊيل موتي پيو پائيندين (۱۹). ۽ جڏهن اتي ٺهاريندين (تڏهن) اُن ڪٽ نعمت ۽ وڏي بادشاهي پيو ڏسندين (۲۰). مٿان سنهي سائي پٽ جا ۽ ٿلهي پٽ جا ڪپڙا هوندا ۽ چانديءَ جا ڪنگڙ کين پارايا ويندا ۽ سندن پالڻهار کين تمام پاڪ شراب پياريندو (۲۱). (چيو ويندو ته) بيشڪ اهو اوهان (جي عملن) جو بدلو آهي ۽ اوهان جي محنت قبول ڪيل آهي (۲۲). بيشڪ اسان تو تي قرآن درجي بدرجي لائو (۲۳). پوءِ پنهنجي پالڻهار جي حڪم (اچڻ) تائين صبر ڪر ۽ انهن (ماڻهن) مان ڪنهن گنهگار يا بي شڪر جو چيو نه مڃ (۲۴). ۽ پنهنجي پالڻهار جو نالو صبح ۽ سانجهيءَ ياد ڪر (۲۵). ۽ ڪجهه (وقت) رات ۾ ان لاءِ نماز پڙه ۽ گهڻي رات سندس پاڪائي ساراه (۲۶). بيشڪ اهي (ڪافر) دنيا کي پيارو رکندا آهن ۽ ڳري ڏينهن کي پنهنجي پٺيان ڦٽو ڪندا آهن (۲۷). اسان کين پيدا ڪيو ۽ سندس سنڌ پختا ڪياسون ۽ جيڪڏهن گهرون (ته) انهن جهڙا بيا عيوض ۾ مٿائي آڻيون (۲۸). بيشڪ اها نصيحت آهي، پوءِ جيڪو گهري سو پنهنجي پالڻهار ڏانهن واٽ وٺي (۲۹). ۽ اوهين نه گهرندؤ، مگر اهو جيڪي الله گهري، چوڻه الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۳۰).

يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ

عَذَابًا أَلِيمًا ٣١

سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ٢ ۖ فَالْعَصْفِ عَصْفًا ٣ ۖ وَالنَّشْرِ

نَشْرًا ٤ ۖ فَالْفُرْقَاتِ فَرْقًا ٥ ۖ فَالْمُلْقِيَةِ ذِكْرًا ٦ ۖ عَذْرَاوُ

نُذْرًا ٧ ۖ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ ٨ ۖ فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ٩ ۖ وَ

إِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ١٠ ۖ وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ ١١ ۖ وَإِذَا الرُّسُلُ

أُقِتَتْ ١٢ ۖ لِأَيِّ يَوْمٍ أُجِّلَتْ ١٣ ۖ لِيَوْمِ الْفَصْلِ ١٤ ۖ وَمَا أَذْرَاكَ

مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ١٥ ۖ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ١٦ ۖ أَلَمْ

نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ١٧ ۖ ثُمَّ نَبْعُهُمُ الْآخِرِينَ ١٨ ۖ كَذَلِكَ

نَفْعُ الْبَاطِلِ مِنَ الْبَرِّ ١٩ ۖ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ٢٠ ۖ أَلَمْ

نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ٢١ ۖ فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ٢٢ ۖ

إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ ٢٣ ۖ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَدِيرُونَ ٢٤ ۖ وَيَلَّ

يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ٢٥ ۖ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ٢٦ ۖ

جنهن کي گهري (تنهن کي) پنهنجيءَ رحمت ۾ داخل ٿو ڪري ۽ ظالمن لاءِ ڏکونيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿس (۳۱).

سورة المرسلات مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجاھ آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

وٽندڙن لڳندڙن هيرُن جو قسم آهي (۱). پوءِ زور سان لڳڻ وارن وائن جو قسم آهي (۲). ۽ (ڪڪرن کي) ڪٽندڙن پکيڙيندڙن وائن جو قسم آهي (۳). پوءِ (ڪڪرن کي) هڪ ٻئي کان جدا ڪندڙن وائن جو قسم آهي (۴). پوءِ وحي آئيندڙ ملائڪن جو قسم آهي (۵). (جي) عذر وڃائڻ لاءِ يا ڊيچارڻ لاءِ (وحي آئيندا آهن) (۶). ته بيشڪ جنهن (ڳالهه) جو اوهان کي انجام ڏجي ٿو، سا ضرور ٿيڻي آهي (۷). پوءِ جڏهن تارا مٽي ڇڏبا (۸). ۽ جڏهن آسمان چيربو (۹). ۽ جڏهن جبل اڏاڻبا (۱۰). ۽ جڏهن پيغمبر (نهريل وقت تي) گڏ ڪبا (۱۱). (تڏهن ثابت ٿيندو ته پيغمبرن کي) ڪهڙي ڏينهن لاءِ ترسايو ويو؟ (۱۲). فيصلو جي ڏينهن لاءِ (۱۳). ۽ توکي ڪهڙيءَ شيءِ ڄاڻايو ته فيصلي جو ڏينهن ڇا آهي؟ (۱۴). اُن ڏينهن ڪوڙ پائيندڙن لاءِ ويل آهي (۱۵). پهرين کي هلاڪ نه ڪيو اٿئون ڇا؟ (۱۶). وري (اُن کان پوءِ) پوين کي انهن جي پٺيان آئيندا آهيون (۱۷). ائين ڏوهارين سان ڪندا آهيون (۱۸). اُن ڏينهن ڪوڙ پائيندڙن لاءِ ويل آهي (۱۹). اوهان کي خسيس پاڻيءَ مان نه بڻايو اٿئون ڇا؟ (۲۰). پوءِ اُن (پاڻيءَ) کي هڪ پختي هنڌ ۾ رکيوسون (۲۱). هڪ مقرر وقت تائين (۲۲). پوءِ (کيس) پورو بڻاسون جو (اسين) چڱي سگهه وارا آهيون (۲۳). اُن ڏينهن ڪوڙ پائيندڙن لاءِ ويل آهي (۲۴). زمين کي مپائڻ واري نه ڪيو اٿئون ڇا؟ (۲۵).

أَحْيَاءٌ وَأَمْوَاتًا^{٣٦} وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شِجَاجٍ وَ

أَسْقَيْنُكُمْ مَاءً فُرَاتًا^{٣٧} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ^{٣٨}

إِن طَلَقُوا إِلَى مَا كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ^{٣٩} إِن طَلَقُوا إِلَى ظِلٍّ

ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ^{٤٠} لَا ظِلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ الْهَبِ^{٤١}

إِنهَا تَرْمِي بِشَرِّ رِكَالٍ قَصِيرٍ^{٤٢} كَأَنَّهُ جِمَلَتٌ صُفْرٌ^{٤٣} وَيْلٌ

يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ^{٤٤} هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ^{٤٥} وَلَا

يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ^{٤٦} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ^{٤٧}

هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأَوَّلِينَ^{٤٨} فَإِنْ كَانَ لَكُمْ

كَيْدٌ فَاكِيدُونِ^{٤٩} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ^{٥٠} إِنْ

الْمُتَّقِينَ فِي ظِلٍّ وَعُيُونٍ^{٥١} وَفَوَاكِهَ مِمَّا يَشْتَهُونَ^{٥٢}

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ^{٥٣} إِنَّا كَذَّاكُ

نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ^{٥٤} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ^{٥٥} كُلُوا

وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ مُّجْرِمُونَ^{٥٦} وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ

لِلْمُكَذِّبِينَ^{٥٧} وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ^{٥٨} وَيْلٌ

يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ^{٥٩} فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ^{٦٠}

(جو) جيئن ۽ مٿن کي (ماپائي) (۲۶). ۽ زمين ۾ وڏا پڪا جبل (پيدا) ڪيا سون ۽ اوهان کي مٿو پاڻي پياريسون (۲۷). اُن ڏينهن ڪوڙ پائيندڙن لاءِ ويل آهي (۲۸). (چيو ويندو ته هاڻي) جنهن (دوزخ) کي اوهين ڪوڙ پائيندا هيو، تنهن ڏانهن هلو (۲۹). (چئن ته) تن شاخن واريءَ چانو ڏانهن هلي پئو (۳۰). نه ٿڌي (چانو) هوندي ۽ نه (باھ جي) تَو کان بچائيندي (۳۱). بيشڪ اها (باھ) ماڙيءَ جيڏيون چڻگون اُچليندي آهي (۳۲). چڻ ته آهي هيڏا اُت آهن (۳۳). اُن ڏينهن ڪوڙ پائيندڙن لاءِ ويل آهي (۳۴). اهو ڏينهن اهو آهي جنهن ۾ نه ڳالهائيندا (۳۵). ۽ نڪي کين موڪل ڏبي ته (ڪو) عذر (بيان) ڪن (۳۶). اُن ڏينهن ڪوڙ پائيندڙن لاءِ ويل آهي (۳۷). هيءُ فيصلي جو ڏينهن آهي. اوهان کي ۽ اڳين کي گڏ ڪيوسون (۳۸). پوءِ جيڪڏهن اوهان کي ڪا بچڙي رٿ ڪرڻي آهي ته منهنجي حق ۾ رڻيو (۳۹). اُن ڏينهن ڪوڙ پائيندڙن لاءِ ويل آهي (۴۰). بيشڪ پرهيزگار چانون ۽ چشمن ۾ هوندا (۴۱). ۽ جنهن جنس مان گهرندا (تنهن جنس جي) ميون ۾ هوندا (۴۲). (چئن ته) (چڱا) ڪم ڪندا هيو، تنهن ڪري خوش ٿي کائو ۽ پيو (۴۳). بيشڪ اسين نيڪن کي ائين بدلو ڏيندا آهيون (۴۴). اُن ڏينهن ڪوڙ پائيندڙن لاءِ ويل آهي (۴۵). (اي ڪوڙ پائيندڙو! دنيا ۾) ٿوري دير کائي وٺو ۽ مزا ماڻي وٺو، بيشڪ اوهين ڏوهاري آهيو (۴۶). اُن ڏينهن ڪوڙ پائيندڙن لاءِ ويل آهي (۴۷). ۽ جڏهن کين چئجي ته نماز پڙهو (تڏهن) نماز نه پڙهندا آهن (۴۸). اُن ڏينهن ڪوڙ پائيندڙن لاءِ ويل آهي (۴۹). پوءِ ان (قرآن) کانپوءِ ڪهڙيءَ ڳاله سان ايمان آڻيندا؟ (۵۰).

سُورَةُ النَّبَاِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ١ عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ٢ الَّذِي هُمْ

فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ٣ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ٤ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ٥ أَلَمْ

نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا ٦ وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ٧ وَخَلَقْنَاكُمْ

أَزْوَاجًا ٨ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ٩ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ١٠

وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ١١ وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ١٢ وَ

جَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ١٣ وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً

ثَجَّاجًا ١٤ لِّنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ١٥ وَجَدَّتِ الْقَفَا ١٦ إِنَّ

يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ١٧ يَوْمَ يُنفَخُ فِي الصُّورِ

فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ١٨ وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ١٩ وَ

سُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ٢٠ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ

مِرْصَادًا ٢١ لِلطَّغْيِينِ مَا بَا ٢٢ لِبِشْيِينِ فِيهَا أَحْقَابًا ٢٣

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ٢٤ إِلَّا حِمِيمًا وَغَسَاقًا ٢٥

جَزَاءً وَفَاقًا ٢٦ إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ٢٧

سورة النبا مڪي آهي ۽ هن ۾ چاليھ
آيتون ۽ ٻہ رکوع آهن.

الله پاڇهاري مھربان جي نالي سان (شروع)

ڪهڙيءَ ڳالھ بابت هڪ ٻئي کان پڇن ٿا؟ (۱). (هاڻو!) هڪڙي
اهڙي وڏي واقعي بابت (۲). جنهن (جي ٿيڻ) ۾ آهي (پاڻ ۾) مختلف
آهن (۳). ائين (سندن خيالن وانگر) نه آهي، سگهوئي ڄاڻندا (۴). وري
به (چوڻ ٿا ته) ائين نه آهي، سگهوئي ڄاڻندا (۵). زمين کي وڇاڻو نه ڪيو
اٿئون ڇا؟ (۶). ۽ جبلن کي ميخون؟ (۷). ۽ اوهان کي جوڙو جوڙو
(نر ۽ مادي) بڻايوسون (۸). ۽ اوهان جي نند کي فرحت بڻايوسون (۹).
۽ رات کي ڏک ڪيوسون (۱۰). ۽ ڏينهن کي گذارڻ (جو وقت)
ڪيوسون (۱۱). ۽ اوهان جي مٿان ست مضبوط (آسمان) بڻاياسون (۱۲).
۽ هڪ چمڪندڙ ڏيئو (سج) بڻايوسون (۱۳). ۽ ڪڪرن مان ريلا
ڪري وهندڙ پاڻي وسايوسون (۱۴). ته ان سان ان ۽ سلا ڄمايون (۱۵). ۽
گهاٽا باغ (به) (۱۶). (اها قدرت ڏسي سمجهندا نه آهن ته) بيشڪ فيصلي
جو ڏينهن هڪ مقرر مهل آهي (۱۷). جنهن ڏينهن صور ۾ ڦوڪبو (تنهن
ڏينهن اوهين) ٽوليون ٽوليون ٿي ايندو (۱۸). ۽ آسمان کوليو، پوءِ
(اهو) دروازا ٿي پوندو (۱۹). ۽ جبل (دز ڪري) هلائيندا، پوءِ رڃ وانگر
ٿيندا (۲۰). بيشڪ دوزخ انتظار ڪيڻ وارو آهي (۲۱). جو هٽيلن جو
(اهوئي) رهڻ جو هنڌ آهي (۲۲). منجهس ڪيئي (زمانا) ڊگهيون مدتون
رهندا (۲۳). ان ۾ نڪا ٿڌائي ۽ نڪا پيئڻ جي شيءِ چڪندا (۲۴).
تتي پاڻيءَ ۽ روڱ کان سواءِ (۲۵). (اهو سندن) پورو پورو بدلو
آهي (۲۶). چو ته آهي حساب ڏيڻ جي اميد نه رکندا هيا (۲۷).

وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَّابًا ۖ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۝

فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ۖ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ۝

حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ۖ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ۖ وَكَاسَّادِهَا قَنَا ۖ

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّابًا ۖ جَزَاءً مِمَّنْ رَّبِّكَ عَطَاءٌ

حِسَابًا ۖ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ

لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ۖ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ

صَفًّا ۖ لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ۖ

ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ ۖ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ مَا بَاءًا ۖ إِنَّا

أَنذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا ۖ يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ

وَيَقُولُ الْكَافِرُ لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ۖ

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَالزُّرْعَتِ غَرَقًا ۝ وَالنُّشْطِ نَشْطًا ۖ وَالسُّبْحِ سُبْحًا ۖ

فَالسُّبْحِ سُبْحًا ۖ فَالْمُدَبِّرِ مَدِيرًا ۖ يَوْمَ تَرْجُفُ

الرَّاجِفَةُ ۖ تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ ۖ قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ۖ

۽ اسان جي حڪمن کي بلڪل ڪوڙا ڀائيندا هئا (۲۸). ۽ سڀ شيءِ کي
لکي ڳڻي ڇڏيو ائون (۲۹). پوءِ (چئن تہ اها سزا) چڪو جو عذاب کان
سواءِ اوهان تي (ٻيو) ڪجهه (به) نه وڌائينداسون (۳۰). بيشڪ پرهيڙگارن
لاءِ ڪاميابي آهي (۳۱). جو باغ ۽ انگور (۳۲). ۽ هم عمر نوجوان
زالون (۳۳). ۽ شراب جا چلڪندڙ پيالا (هوندا) (۳۴). اُتي نه ڪا
اجائي بڪ ۽ نه ڪو ڪوڙ ٻڌندا (۳۵). (اهو پورو) بدلو تنهنجي پالڻهار
کان انعام عطا ڪيل حساب روءِ آهي (۳۶). جو آسمانن ۽ زمين جو ۽
جيڪي ٻنهي جي وچ ۾ آهي، تنهن جو به ٻاجهارو پالڻهار آهي، ان (جي
هيبت) کان ڪوبه ورندي ڏئي نه سگهندو (۳۷). جنهن ڏينهن روح
(جبريل) ۽ (سپيڻي) ملائڪ صفون ٻڌي بيهندا، (تنهن ڏينهن) جنهن کي
ٻاجهاري (الله) موڪل ڏني هوندي ۽ صحيح ڳالهه ڳالهائي هوندا، تنهن
کان سواءِ (ٻيا ڪي به) نه ڳالهائيندا (۳۸). اهو ڏينهن سچ پچ (ٿيڻو)
آهي، تنهن ڪري جيڪو گهري سو پنهنجي پالڻهار ڏانهن (پنهنجي) رهڻ
جو هنڌ ناهي (۳۹). بيشڪ اسان اوهان کي ويجهي عذاب (اچڻ) کان
ديڄاري چڪاسون، جنهن ڏينهن ماڻهو اهو ڏسندو جيڪي سندس ٻنهي
هٿن اڳي ڪري موڪليو هو ۽ ڪافر چوندو ته ههٽ آرمان! جيڪر اءُ مٽي
هجان ها (تہ چڱو) (۴۰).

سورة النّازعات مڪي آهي ۽ هن ۾
چاٺيٽاليه آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

اندر گهڙي (ساه) چڪي آئيندڙن (ملائڪن) جو قسم آهي (۱). ۽ کولي
آسانيءَ سان (ساه جي) ڳنڍ چوريندڙن جو قسم آهي (۲). ۽ چڱيءَ طرح
سان ترندڙن جو قسم آهي (۳). پوءِ ڊوڙي اڳرائي ڪندڙن جو قسم
آهي (۴). پوءِ (سڀ) ڪم جي رٿيندڙن (ملائڪن جي) ٽولين جو قسم
آهي (۵). ته جنهن ڏينهن ڏهڻ واري ڏيندي (۶). اُن کي پٺيان لڳندڙ (ٻيو)
ڌوڏو پٺيان لڳندو (۷). تنهن ڏينهن ڪيتريون ئي دليون ڏڪي وڃڻ
واريون هونديون (۸).

أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ ٩ يَقُولُونَ ءَإِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ ١٠

ءَإِذَا كُنَّا عِظَامًا تَخِرَّةً ١١ قَالُوا تِلْكَ إِذَا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ١٢

فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ١٣ فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ١٤ هَلْ أَتَاكَ

حَدِيثُ مُوسَى ١٥ إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ١٦

إِذْ هَبَّ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ١٧ فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَى أَنْ

تَزْكَى ١٨ وَأَهْدِيكَ إِلَى رَبِّكَ فَتَخْشَى ١٩ فَآرَاهُ الْآيَةَ

الْكُبْرَى ٢٠ فَكَذَّبَ وَعَصَى ٢١ ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَى ٢٢ فَحَشَرَ

فَنَادَى ٢٣ فَقَالَ أَنَارُبُكُمُ الْأَعْلَى ٢٤ فَآخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ

الْآخِرَةِ وَالْأُولَى ٢٥ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَى ٢٦ ءَأَنْتُمْ

أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَنَاهَا ٢٧ رَفَعَ سَمُكَهَا فَسَوَّيَهَا ٢٨ وَ

أَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ٢٩ وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ

دَحَاهَا ٣٠ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ٣١ وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا ٣٢

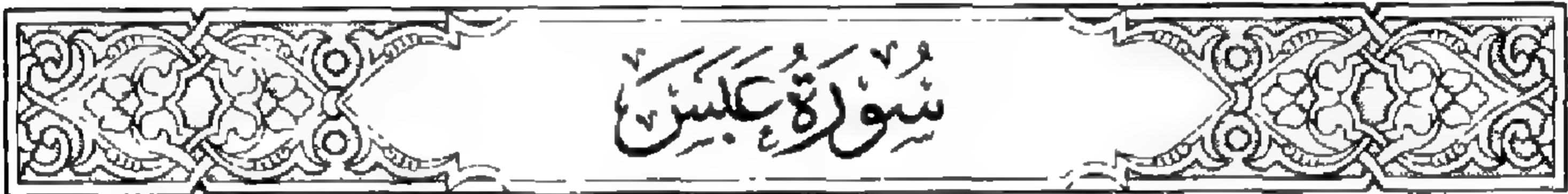
مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ٣٣ فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَى ٣٤

يَوْمَ يَبْتَذِ كُرُّ الْإِنْسَانِ مَا سَعَى ٣٥ وَبُرْزَتِ الْجَحِيمُ

لِمَن يَرَى ٣٦ فَاِمَّا مَنٌ طَغَى ٣٧ وَآثَرَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ٣٨

انهن جون اڪيون (خواريءَ سبب) جهڪيون هونديون (۹). (هن ڪري ته) چون ٿا ته اسين پوئين پيرين مونتائاسون ڇا؟ (۱۰). ڀلا جڏهن ڀُٽا هڏا ٿيندا سون (تڏهن وري جيئنداسون ڇا؟) (۱۱). چوندا آهن ته انهيءَ مهل اهو ٻيهر موٽڻ (وڌو) نقصان وارو آهي (۱۲). پوءِ اهو (واقعو) هڪڙي سخت هڪل آهي (۱۳). پوءِ اُتي جو اُتي آهي هڪ پٿري ميدان ۾ حاضر ٿيل هوندا (۱۴). (اي پيغمبر!) تو وٽ موسيٰ جي خبر پهتي آهي ڇا؟ (۱۵). جڏهن سندس پالڻهار کيس پاڪ ميدان طوي ۾ سڏيو (۱۶). ته فرعون ڏانهن وڃ چو ته هو حد کان لنگهيو آهي (۱۷). پوءِ (اُن کي) چو ته هن ڏانهن (ڪجهه) خيال آڻيئي ته سترجين؟ (۱۸). ۽ تنهنجي پالڻهار ڏانهن توکي (سڌو) رستو ڏيکاريان ته (تون ان کان) ڊڄين (۱۹). پوءِ فرعون کي وڏي نشاني ڏيکاريائين (۲۰). پوءِ (فرعون موسيٰ کي) ڪوڙو ڀانيو ۽ نافرماني ڪيائين (۲۱). وري (اتان) پٺيو ٿي تڪو هلڻ لڳو (۲۲). پوءِ (پنهنجيءَ قوم کي) گڏ ڪيائين، پوءِ پڙهو ڏنائين (۲۳). پوءِ چيائين ته آءُ اوهان جو تمام مٿاهون رب آهيان (۲۴). پوءِ الله ان کي آخرت ۽ دنيا جي عذاب ۾ پڪڙيو (۲۵). بيشڪ هن (قصي) ۾ انهيءَ لاءِ نصيحت آهي جيڪو ڊڄي (۲۶). ڀلا بڻاوت ۾ وڌيڪ ڏکيا اوهين آهيو يا آسمان؟ جنهن کي الله بڻايو (۲۷). اُن جي ٽوله بلند ڪيائين، پوءِ ان کي برابر بهاريائين (۲۸). ۽ ان جي رات کي اونڌاهو ڪيائين ۽ ان جو سوجهرو (ڏينهن جو) پٿرو ڪيائين (۲۹). ۽ ان کان پوءِ زمين کي وڇايائين (۳۰). ان مان سندس پاڻي ۽ سندس گاه ڪڍيائين (۳۱). ۽ جبلن کي مضبوط ڪوڙيائين (۳۲). اوهان جي نفعي لاءِ ۽ اوهان جي دورن (جي نفعي) لاءِ (۳۳). پوءِ جڏهن وڏو واقعو (قيامت جو) ايندو (۳۴). اُن ڏينهن ماڻهو اهو ياد ڪندو، جيڪي (دنيا ۾) ڪمايو هيائين (۳۵). ۽ دوزخ انهيءَ لاءِ پٿرو ڪبو جيڪو ڏسڻ گهرندو (۳۶). پوءِ جيڪو حد کان لنگهيو هوندو (۳۷). ۽ هن دنيا جي حياتيءَ کي اختيار ڪيو هوندائين (۳۸).

فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ۖ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَ
 نَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ۖ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ۖ
 يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسُهَا ۖ قِيلَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِهَا ۖ
 إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْتَهَىٰ ۖ إِنَّهَا أَنْتَ مُنْذِرُ مَنْ يَخْشَاهَا ۖ كَانَهُمْ
 يَوْمَ يُرَوَّنَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحًى ۚ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٥
 عَبَسَ وَتَوَلَّىٰ ۖ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَىٰ ۖ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ
 يَزْكَىٰ ۖ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَىٰ ۖ أَمَّا مَنْ اسْتَعْثَىٰ ۖ
 فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّىٰ ۖ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزْكَىٰ ۖ وَأَمَّا مَنْ
 جَاءَكَ يَسْعَىٰ ۖ وَهُوَ يَخْشَىٰ ۖ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّىٰ ۖ كَلَّا
 إِنَّمَا تَذَكَّرُ ۖ فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ ۖ فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ۖ
 مَّرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۖ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۖ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۖ
 قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ ۖ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۖ
 مِنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۖ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۖ

تنهن جي جاءِ بيشڪ دوزخ آهي (۳۹). ۽ جيڪو پنهنجي پالڻهار جي (حضور ۾) روبرو بيهڻ جي هنڌ کان ڊنو ۽ نفس کي (هر) خواهش کان جهليائين (۴۰). پوءِ تنهن جي جاءِ بيشڪ بهشت آهي (۴۱). (اي پيغمبر!) توکان قيامت بابت پڇن ٿا ته ان جو (واقعو) ٿيڻ ڪڏهن آهي؟ (۴۲). (اي پڇندڙ!) ان جي خبر بابت تون ڪهڙي خيال ۾ آهين؟ (۴۳). ان جي پڄاڻيءَ (جي خبر) تنهنجي پالڻهار وٽ آهي (۴۴). جيڪو قيامت کان ڊجي رڳو تنهن لاءِ تون ڊيچاريندڙ آهين (۴۵). جنهن ڏينهن ان کي ڏسندا (تنهن ڏينهن) ائين پائيندا ته ڄڻڪ هڪڙي وقت سنجهي يا ان جي صبح کان سواءِ (دنيا ۾) رهيا ئي نه هيا (۴۶).

سورة عبس مڪي آهي ۽ هن ۾ بائيتاليه
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

منهن ۾ گھنڊ وڌائين ۽ منهن موڙيائين (۱). هن ڪري جو وٽس هڪ نابين آيو (۲). ۽ ڪنهن سمجهاڻي جيڪر اهو سڌرجي ها! (۳). يا نصيحت ٻڌي ها، پوءِ اها نصيحت ٻڌڻ نفعو ڏيس ها (۴). پر جنهن بي پرواهي ڪئي (۵). پوءِ تنهن (جي سڌاري) لاءِ تون پٺيان پيو آهين (۶). هن ۾ توتي (ڪا ميار) ڪانهي ته اهو نه سڌري (۷). ۽ پر جيڪو تو وٽ ڊوڙندو آيو (۸). ۽ اهو (پنهنجي الله کان) ڊڄندو آهي (۹). پوءِ تنهن کان تون غافل ٿيڻ ٿو (۱۰). ائين نه آهي، بيشڪ اهي (قرآن جون آيتون) هڪ نصيحت آهي (۱۱). پوءِ جيڪو گهري سو ان (قرآن) کي ياد ڪري (۱۲). (بيشڪ قرآن جون آيتون) تعظيم وارن ورقن ۾ (الڪيل) آهن (۱۳). جي مٿاهان ۽ پاڪ آهن (۱۴). لکندڙن جي هٿن ۾ (۱۵). جي سڳورا پلارا آهن (۱۶). مار پئي انسان تي! ڪهڙو نه بي شڪر آهي! (۱۷). (ڌيان ڪري ته الله) ڪهڙي شيءِ مان پيدا ڪيس (۱۸). منيءَ جي هڪ ٽپي مان، خلقياڻيس، پوءِ (وڏي ٿيڻ جو) اندازو مقرر ڪياڻيس (۱۹). وري (نڪرڻ جي) واٽ سنهنجي ڪياڻيس (۲۰).

ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۖ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ۖ كُلًّا لِّمَا يَاقُضُ مَا
 أَمَرَهُ ۖ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۖ أَتَا صَبَبْنَا الْمَاءَ
 صَبًّا ۖ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۖ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۖ وَ
 عِنَبًا وَقَضْبًا ۖ وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ۖ وَحَدَائِقَ غُلَبًا ۖ وَفَاكِهَةً
 وَأَبًّا ۖ مَّتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ۖ فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاخَةُ ۖ
 يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۖ وَأُمُّهُ وَأَبِيهِ ۖ وَصَاحِبَتِهِ
 وَبَنِيهِ ۖ لِكُلِّ أُمْرٍ مِنْهُمْ يَوْمَ يَوْمِيذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ۖ
 وَجُودٌ يَوْمِيذٍ مُّسْفِرَةٌ ۖ ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۖ وَوُجُودٌ
 يَوْمِيذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۖ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ
 الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ ۚ

سُورَةُ التَّكْوِيْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
 إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ۖ ① وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ۖ ② وَإِذَا الْجِبَالُ
 سُيِّرَتْ ۖ ③ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ۖ ④ وَإِذَا الْوُحُوشُ
 حُشِرَتْ ۖ ⑤ وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ۖ ⑥ وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ۖ ⑦

وري ماريائينس، پوءِ قبر ۾ رکيائينس (۲۱). وري جڏهن گهرندو تڏهن
 اُن کي جيئرو ڪندو (۲۲). ائين نه آهي، جيڪي فرمايائينس سو
 پورو نه ڪيائين (۲۳). پوءِ جڳائي ته ماڻهو پنهنجي کاڌي ڏانهن نهاري
 ڏسي (۲۴). ته اسان پاڻيءَ کي چڱيءَ طرح (آسمان کان) پلٽيو (۲۵).
 وري زمين کي پوريءَ طرح چيريسون (۲۶). پوءِ منجهس اُن ڄمايو
 سون (۲۷). ۽ انگور ۽ ترڪاريون (۲۸). ۽ زيتون ۽ ڪجيون (۲۹). ۽
 گهاٽا باغ (۳۰). ۽ ميوو ۽ (وهڻن جو) گاه (به) (۳۱). اوهان جي
 نفعي لاءِ ۽ اوهان جي دورن (جي نفعي) لاءِ (۳۲). پوءِ جڏهن ڪن
 پوڙا ڪندڙ (دهشت واري) هڪل ايندي (۳۳). انهيءَ ڏينهن ماڻهو
 پنهنجي پاڻ کان پڇندو (۳۴). ۽ (پڻ) پنهنجي ماءُ کان ۽ پنهنجي پيءُ
 کان (۳۵). ۽ پنهنجي گهرواريءَ کان ۽ پنهنجن پٽن کان پڇندو (۳۶).
 انهن مان سڀڪنهن مڙس لاءِ اُن ڏينهن اهڙي حالت هوندي جو کيس بس
 هوندي (۳۷). ڪيترائي منهن ان ڏينهن روشن هوندا (۳۸). ڪلندڙ ۽
 (تمام) سرها هوندا (۳۹). ۽ ڪيترائي منهن (هوندا) جن تي اُن ڏينهن رڻي
 پيل هوندي (۴۰). جن کي ڪارنهن ويڙهي ويندي (۴۱). اهي ئي
 منڪر بدڪار آهن (۴۲).

سورة التكوير مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺئي
 آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله پاڇهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن سج ويڙهيو (۱). ۽ جڏهن تارا ميرا ٿيندا (۲). ۽ جڏهن جبل هلايا
 ويندا (۳). ۽ جڏهن ڍڪيون ڏاڇيون بيڪار ڇڏيون (۴). ۽ جڏهن
 جهنگلي جانور گڏ ڪيا (۵). ۽ جڏهن درياءُ (باه وانگر) تپائبا (۶). ۽
 جڏهن ماڻهو پاڻ ۾ ملائبا (۷).

وَإِذَا الْمَوْءِدَةُ سُيِّلَتْ^{١٠} بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ^٩ وَإِذَا الصُّحُفُ

نُشِرَتْ^{١٠} وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ^{١١} وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ^{١٢}

وَإِذَا الْجَنَّةُ أُرْفِتْ^{١٣} عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ^{١٣} فَلَا

أُقْسِمُ بِالْخُنُوسِ^{١٤} الْجَوَارِ الْكُنُوسِ^{١٥} وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ^{١٤}

وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ^{١٦} إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ^{١٩} ذِي

قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ^{٢٠} مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ^{٢١} وَ

مَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ^{٢٢} وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ^{٢٣}

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ^{٢٤} وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ

رَجِيمٍ^{٢٥} فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ^{٢٦} إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ^{٢٧}

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ^{٢٨} وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ

يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ^{٢٩}

سُورَةُ الْإِنْفِطَارِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ^١ وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ^٢ وَإِذَا الْبِحَارُ

فُجِّرَتْ^٣ وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ^٤ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ^٥

۽ جڏهن جيئري پوريل نياڻي پڇبي (۸). ته ڪهڙي ڏوه ڪري ماري ويئي؟ (۹). ۽ جڏهن اعمال ناما کولبا (۱۰). ۽ جڏهن آسمان چلبو (۱۱). ۽ جڏهن دوزخ پڙڪائبو (۱۲). ۽ جڏهن بهشت ويجهو ڪبو (۱۳). (تڏهن) هر هڪ ماڻهو جيڪي حاضر ڪيو سو ڄاڻندو (۱۴). پوئتي هٽندڙن تارن جو قسم ڪٿان ٿو (۱۵). جي (ڪڏهن) سڌا هلندڙ آهن، (ڪڏهن) لڪي ويندڙ آهن (۱۶). ۽ قسم آهي رات جو جڏهن پوئتي موٽندي آهي (۱۷). ۽ قسم آهي صبح جو جڏهن ڦٽندو آهي (۱۸). ته بيشڪ اهو (قرآن) هڪ موڪليل سڳوري (ملائڪ) جو پيغام ڏيڻ آهي (۱۹). جو سڳه وارو عرش جي مالڪ (الله) وٽ وڏي مرتبي وارو آهي (۲۰). جو مڃوتيءَ وارو آهي، (ملڪوت ۾) آمين آهي (۲۱). ۽ (هيءُ) اوهان جو سنگتي (محمد ﷺ) ڪو چريو نه آهي (۲۲). ۽ بيشڪ (اوهان جي سنگتيءَ) ان (ملائڪ) کي آسمان جي پڌري ڪناري تي (چٽائي) ڏنو آهي (۲۳). ۽ اهو (اوهان جو سنگتي) ڳجه (جي ڳاله ڏسڻ) تي بخل ڪندڙ نه آهي (۲۴). ۽ اهو (قرآن) تڙيل شيطان جو ڪلام نه آهي (۲۵). پوءِ ڪيڏانهن وڃو ٿا؟ (۲۶). هيءُ (قرآن) جهان وارن جي نصيحت کان سواءِ (ٻيو) ڪجهه نه آهي (۲۷). اوهان مان جيڪو سڌو هلڻ گهري تنهن لاءِ آهي (۲۸). ۽ جهانن جي پالڻهار الله جي گهر کان سواءِ (ٻيو) ڪجهه اوهين گهري نه سگهندو (۲۹).

سورة الانفطار مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺويه
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن آسمان ڦاٽندو (۱). ۽ جڏهن تارا ڇڻي پوندا (۲). جڏهن سمنڊ تمام جوش سان وهائبا (۳). ۽ جڏهن قبرون پٽبيون (۴). (تڏهن) سڀڪو شخص اهو ڄاڻندو جيڪي اڳي موڪليو هيائين ۽ جيڪي پوئتي ڇڏيو هيائين (۵).

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ١ الَّذِي خَلَقَكَ
 فَسَوَّكَ فَعَدَّكَ ٢ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ٣ كُلَّابِلُ
 تُكَدِّبُونَ بِالذِّينِ ٤ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ٥ كِرَامًا كَاتِبِينَ ٦
 يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ٧ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ٨ وَإِنَّ
 الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ٩ يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الذِّينِ ١٠ وَمَا هُمْ
 عَنْهَا بِغَائِبِينَ ١١ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الذِّينِ ١٢ ثُمَّ مَا
 أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الذِّينِ ١٣ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ
 شَيْئًا ١٤ وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ ١٥

سُورَةُ الْمَطْفِينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○
 وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّينَ ١ الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ٢
 وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوَّزَوْهُمْ يَخْسِرُونَ ٣ أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ
 مَبْعُوثُونَ ٤ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ٥ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ
 الْعَلَمِينَ ٦ كُلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٍ ٧ وَمَا أَدْرَاكَ
 مَا سِجِّينٌ ٨ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ٩ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ١٠

اي انسان! تو کي تنهنجي (انهيءَ) سڳوري پالڻهار کان ڪهڙيءَ شيءِ
 ٺڳيو؟ (۶). جنهن توکي پيدا ڪيو، پوءِ تو کي سٺين لڳين ڪيائين، پوءِ
 توکي برابر ڪيائين (۷). جهڙيءَ صورت ۾ گهريائين (تهڙيءَ ۾) تنهنجي
 جوڙ جوڙيائين (۸). ائين نه آهي، بلڪ اوهين عملن جي جزا ڏيڻ کي ڪوڙ
 پائيندا آهيو (۹). ۽ بيشڪ اوهان تي نگهبان (مقرر ٿيل) آهن (۱۰).
 سڳورا، لکڻ وارا (۱۱). جيڪي اوهين ڪندا آهيو، سو ڄاڻندا آهن (۱۲).
 بيشڪ پلارا (بهشت جي) نعمت ۾ هوندا (۱۳). ۽ بيشڪ گنهگار دوزخ
 ۾ هوندا (۱۴). عملن جي بدلي جي ڏينهن دوزخ ۾ داخل ٿيندا (۱۵). ۽
 ان کان آهي لڪل نه هوندا (۱۶). ۽ ڪنهن سمجهاڻي ته عملن جي بدلي
 جو ڏينهن ڇا آهي؟ (۱۷). وري (به چئون ٿا ته) ڪنهن سمجهاڻي ته عملن
 جي بدلي جو ڏينهن ڇا آهي؟ (۱۸). اهو هڪ ڏينهن آهي جو ڪو جيءُ
 ڪنهن جيءُ کي ڪجهه فائدو پهچائي نه سگهندو ۽ ان ڏينهن (سڄي)
 حڪومت خاص الله جي هوندي (۱۹).

سورة مطففين مڪي آهي ۽ هن ۾ حقيقت
 آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(تور ۽ ماپ) انهن گهٽ ڪري ڏيندڙن لاءِ ويل آهي (۱). جي جڏهن (پاڻ
 ۾) ماڻهن کان مٿي وٺندا آهن، تڏهن بلڪل پورو ڪري وٺندا آهن (۲).
 ۽ جڏهن انهن کي مٿي ڏيندا آهن يا کين توري ڏيندا آهن (تڏهن) گهٽائي
 ڏيندا آهن (۳). اهي يقين نه ٿا ڪن ڇا ته کين (ضرور) اٿاريو؟ (۴).
 انهيءَ وڏي ڏينهن لاءِ (۵). جنهن ڏينهن ماڻهو جهانن جي پالڻهار
 اڳيان اُٿي بيهندا (۶). سچ آهي ته بيشڪ بدڪارن جو اعمالنامو سڄين ۾
 آهي (۷). ۽ ڪنهن سمجهاڻي ته سڄين ڇا آهي؟ (۸). هڪ لکيل دفتر
 آهي (۹). ان ڏينهن (انهن) ڪوڙ پائيندڙن لاءِ ويل آهي (۱۰).

الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بَيُّومِ الدِّينِ ۖ وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ۖ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۖ كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ ۖ كَلَّا بَلْ لَمْ يَكُنِ اللَّهُ يَوْمَ الْمَوْتِ شَهِيدًا ۖ ثُمَّ انْصَبُوا فِي كُنُفِهِمْ مِمَّا كَانُوا يَعْبُدُونَ ۖ ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَخْرُجُ بَشَرُهُم مُّسَوَّمَةً ۖ ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُونَ ۖ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ ۖ وَمَا أَدرِيكَ مَا عَلَيْوْنَ ۖ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ۖ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّرُونَ ۖ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ۖ عَلَى الْأَرَآئِكِ يَنْظُرُونَ ۖ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ۖ يُسْقَوْنَ مِنْ رَّحِيْقٍ مَّخْتُومٍ ۖ خِتْمُهُ مِسْكَ ۖ وَفِي ذَٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَفِسُونَ ۖ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ مِنْ ثَمَرَاتِهِمْ شَرِبُوا ۖ هَٰذَا الْبَاقِي ۖ إِنَّ الَّذِينَ كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ۖ وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ۖ وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ۖ وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ۖ وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَفِظِينَ ۖ

جيڪي عملن جي بدلي جي ڏينهن کي ڪوڙ پائيندا آهن (۱۱). ۽ ان کي
 سڀڪنهن حد کان لنگهندڙ گنهگار کان سواءِ (ٻيو) ڪو ڪوڙ نه
 پائيندو (۱۲). جڏهن اسان جون آيتون کيس پڙهي ٻڌائيون آهن (تڏهن)
 چوندو آهي ته (اهي) اڳين جون آکاڻيون آهن (۱۳). ائين بلڪل نه آهي!
 بلڪ جيڪي ڪمائيندا هيا، تنهن جي ڪٽ سندن دلين تي ڄمي وئي
 آهي (۱۴). ائين نه آهي. پنهنجي پالڻهار (جي سامهون اچڻ) کان انهيءَ
 ڏينهن روڪيل هوندا (۱۵). وري بيشڪ اُهي دوزخ ۾ (پرياهرو) گهڙڻ
 وارا هوندا (۱۶). وري چئين ته هيءُ اهو دوزخ آهي، جنهن کي اوهين ڪوڙ
 پائيندا هيؤ (۱۷). سچ آهي ته بيشڪ پلارن جو اعمالنامو عليين ۾
 آهي (۱۸). ۽ ڪنهن سمجهاڻي ته عليين ڇا آهي؟ (۱۹). هڪ لکيل دفتر
 آهي (۲۰). اُن وٽ (الله جا) مقرب (ملائڪ) حاضر رهندا آهن (۲۱).
 بيشڪ پلارا (بهشت جي) نعمت ۾ هوندا (۲۲). پلنگن تي ويهي نظارو پيا
 ڪندا (۲۳). (سڀني پاسن کان) سندن منهن مان ئي نعمت جي تازگي پيو
 معلوم ڪندين (۲۴). مهر لڳل صاف شراب مان پيو پيارين (۲۵). جنهن
 جي مهر مشڪ جي هوندي ۽ شوقينن کي جڳائي ته انهيءَ ۾ ئي شوق
 رکن (۲۶). ان جي ملاوت تسنيم (جي پاڻيءَ) مان هوندي (۲۷). جو
 هڪ چشمو آهي، جنهن مان الله جا ويجهڻا (ٻانهڙا) پيئندا (۲۸). بيشڪ
 ڏوهاري (دنيا ۾) مؤمنن تي ڪلندا هئا (۲۹). ۽ جڏهن وتائين لنگهندا
 هئا، تڏهن (مؤمنن تي حقارت ڪري) هڪ ٻئي کي مڃيون ڏيندا
 هئا (۳۰). ۽ جڏهن پنهنجن گهروارن ڏانهن موٽندا هئا (تڏهن) ڏاڍيون
 خوشيون ڪندا موٽندا هئا (۳۱). ۽ جڏهن مؤمنن کي ڏسندا هئا (تڏهن)
 چوندا هئا ته بيشڪ اهي گمراه آهن (۳۲). ۽ (حقيقت ڪري) اُهي مؤمنن
 تي نگهبان ڪري نه موڪليا ويا هيا (۳۳).

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ۖ عَلَى
الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ۖ هَلْ تُؤِيبُ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۚ

سُورَةُ الْإِنْشِقَاقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ۖ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ۖ وَإِذَا
الْأَرْضُ مُدَّتْ ۖ وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ۖ وَأَذِنَتْ
لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ۖ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ
كَدًا حَافِلًا ۖ فَمَا مَنِ أُوْتِيَ كِتَابَهُ يَمِينًا ۖ
فَسَوْفَ يُحَاسِبُ حَسَابًا يَسِيرًا ۖ وَيُنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ
مَسْرُورًا ۖ وَأَمَّا مَنِ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ ۖ فَسَوْفَ
يَدْعُو نَشُورًا ۖ وَيَصْلِي سَعِيرًا ۖ إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ
مَسْرُورًا ۖ إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ ۖ بَلَىٰ ۖ إِنَّ رَبَّهُ
كَانَ بِهِ بَصِيرًا ۖ فَلَا أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ ۖ وَاللَّيْلِ وَمَا
وَسَقَىٰ ۖ وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ۖ لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ ۖ فَمَا
لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۖ وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ۖ

تنهن ڪري اڄ مؤمن ڪافرن تي ڪلن ٿا (۳۴). پلنگن تي (ويهي) نظارو ڪن ٿا (۳۵). (۽ چون ٿا) تہ ڪافرن کي انهيءَ جو بدلو ڏنو ويو آهي ڇا جيڪي اهي ڪندا هئا؟ (۳۶).

سورة الانشقاق مڪي آهي ۽ هن ۾ سبويه آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن آسمان ڦاٽندو (۱). ۽ پنهنجي پالڻهار جو حڪم ڪن ڏيئي ٻڌندو ۽ (ٻڌڻ) حق اٿس (۲). ۽ جڏهن زمين پڪيڙي (۳). ۽ جيڪي ان ۾ هوندو سو (سڀ) ڪڍي اڇليندي ۽ خالي ٿيندي (۴). ۽ پنهنجي پالڻهار جو حڪم ڪن ڏئي ٻڌندي ۽ (ٻڌڻ) حق اٿس (۵). اي انسان! تون پنهنجي پالڻهار ڏانهن (پهچڻ ۾) تمام گهڻي تڪليف وٺڻ وارو آهين، جو ان کي (وڃي) ملندي (۶). پوءِ اهو (ماڻهو) جنهن کي سندس سڄي هٿ ۾ سندس اعمال مانو ڏبو (۷). تنهن سان آسانيءَ طرح سگهوئي حساب ڪبو (۸). ۽ پنهنجن گهروارن ڏانهن خوش ٿي موٽندو (۹). ۽ اهو (ماڻهو) جنهن کي سندس اعمال نامو سندس پٺيءَ پويان ڏبو (۱۰). سو سگهوئي موت کي سڏيندو (۱۱). ۽ دوزخ ۾ گهرندو (۱۲). ڇو تہ اهو (دنيا ۾) پنهنجن گهروارن ۾ خوش (حال) هو (۱۳). بيشڪ انهيءَ ڀانيو هو تہ (الله ڏانهن) ڪڏهن نہ موٽندو (۱۴). هاڻو! (موٽندو)، ڇو تہ سندس پالڻهار ان کي ڏسندڙ آهي (۱۵). پوءِ شفق (سج لهڻ واري ڳاڙهاڻ) جو قسم کڻان ٿو (۱۶). ۽ رات جو (قسم کڻان ٿو) ۽ جنهن کي گڏ ڪيو اٿس (تنهن جو بہ) (۱۷). ۽ چنڊ جو (قسم کڻان ٿو) جڏهن پورو روشن ٿئي (۱۸). تہ هڪ حال کان ٻئي حال تي ضرور چڙهندو (۱۹). پوءِ هنن (ڪافرن) کي ڇا (ٿيو) آهي، جو ايمان نہ آڻيندا آهن؟ (۲۰). ۽ جڏهن مٿن قرآن پڙهيو آهي، (تڏهن) سجدو نہ ڪندا آهن؟ (۲۱).

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكَذِّبُونَ^{٢٢} وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ^{٢٣}

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ^{٢٤} إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ^{٢٥}

سُورَةُ الْبُرُوجِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ^١ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ^٢ وَشَاهِدٍ

وَمَشْهُودٍ^٣ قَتَلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ^٤ النَّارِ ذَاتِ

الْوُقُودِ^٥ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ^٦ وَهُمْ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ

بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ^٧ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ

الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ^٨ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ

اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ^٩ إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَ

الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ يَتُوبُوا فَلََهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ

الْحَرِيقِ^{١٠} إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ

تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ^{١١} إِنَّ

بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ^{١٢} إِنَّهُ هُوَ يَدِي وَيُعِيدُ^{١٣}

بلڪ (اهي) ڪافر ڪوڙ پائيندا آهن (۲۲). ۽ جيڪي (پنهنجي دٻين ۾) سانڀيندا آهن، سو الله چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (۲۳). پوءِ کين ڏکوئيندڙ عذاب جي خبر ڏي (۲۴). پر جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ اڻ کٽ اجر آهي (۲۵).

سورة البروج مڪي آهي ۽ هن ۾ ويه
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

برجن واري آسمان جو قسم آهي (۱). ۽ وعدي ڪيل ڏينهن (قيامت) جو قسم آهي (۲). ۽ شاهد ۽ جنهن تي شاهدي ڏني وڃي، تنهن جو قسم آهي (۳). ته ڪاهين وارا ماري وڃن (شال) (۴). گهڻي ڀل واري باه وارا (۵). جڏهن آهي انهيءَ (باه جي ڪاهين) تي ويٺل هيا (۶). ۽ جيڪي انهن مسلمانن سان (ظلم) ٿي ڪيو، تنهن کي روبرو ڏسڻ وارا هيا (۷). ۽ انهن هن کان سواءِ (بيءَ) ڪنهن ڳالهه جو وير نه ٿي ورتو ته انهن انهيءَ غالب ساراهيل الله تي ايمان آندو هو (۸). جنهن کي آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي آهي ۽ الله سڀ شيءِ جي خبر رکندڙ آهي (۹). بيشڪ جن (ماڻهن) مؤمنن ۽ مؤمنياڻين کي ايڏايو، وري توبه نه ڪيائون، تن لاءِ دوزخ جو عذاب آهي ۽ انهن لاءِ ساڙيندڙ عذاب (به) آهي (۱۰). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ اهڙا باغ آهن، جن جي هيٺان نهرون پيون وهن، اها وڏي ڪاميابي آهي (۱۱). بيشڪ تنهنجي پالڻهار جو پڪڙڻ بلڪل سخت آهي (۱۲). بيشڪ اهو پهريون دفعو بڻائي ٿو ۽ وري ٻيهر مٽائيندو (۱۳).

وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ^{١٣} ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ^{١٤} فَعَالٌ لِّمَا

يُرِيدُ^{١٥} هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ^{١٦} فِرْعَوْنُ وَشِمُودُ^{١٧}

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ^{١٨} وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ^{١٩}

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ^{٢٠} فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ^{٢١}

سُورَةُ الطَّارِقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ^١ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ^٢

النَّجْمُ الثَّاقِبُ^٣ إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ^٤

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ^٥ خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ^٦

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ^٧ إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ

لَقَادِرٌ^٨ يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ^٩ فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا

نَاصِرٍ^{١٠} وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ^{١١} وَالْأَرْضِ ذَاتِ

الْصَّدْعِ^{١٢} إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ^{١٣} وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ^{١٤} إِنَّهُمْ

يَكِيدُونَ كَيْدًا^{١٥} وَ أَكِيدُ كَيْدًا^{١٦} فَمِثْلُ الْكَافِرِينَ

أَمْهَلُهُمْ رُويًا^{١٧}

۽ اهو ئي بخشهار گهڻي مهر ڪندڙ آهي (۱۴). (جو) عرش جو مالڪ تمام وڏي شان وارو آهي (۱۵). جيڪي گهري سو ڪرڻ وارو ئي آهي (۱۶). تو وٽ لشڪرن جي خبر (نه) آئي آهي ڇا؟ (۱۷). (يعني) فرعون ۽ ثمود جي (۱۸). بلڪ ڪافر ڪوڙ ڀانئڻ ۾ (لڳا پيا) آهن (۱۹). ۽ الله سندن چؤڦير گهيرو ڪندڙ آهي (۲۰). بلڪ هيءُ سڳورو قرآن آهي (۲۱). حفاظت ڪيل تختي ۾ لکيل آهي (۲۲).

سورة الطارق مڪي آهي ۽ هن ۾ ستون
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

آسمان جو ۽ رات جي وقت ايندڙ جو قسم آهي (۱). ۽ ڪنهن سمجهاڻي ته رات جو ايندڙ ڇا آهي؟ (۲). (اهو) چمڪندڙ تارو آهي (۳). ته ڪو جيءُ اهڙو ڪونهي جنهن تي هڪ نگهبان مقرر ٿيل (نه) آهي (۴). تنهن ڪري ماڻهوءَ کي گهرجي ته نهاري ڏسي ته کيس ڇا مان بڻايو ويو آهي؟ (۵). ٽپي سان نڪرندڙ پاڻيءَ مان بڻايو ويس (۶). جو پٺيءَ ۽ اُره جي وچ مان نڪرندو آهي (۷). بيشڪ الله سندس وري موٽائڻ تي وس وارو آهي (۸). جنهن ڏينهن (ماڻهن جي دٻين جا) سڀ ڳجهه ڇاڇيا ويندا (۹). تنهن ڏينهن نه ڪا سگهه رهندس ۽ نه ڪو واهرو (هوندس) (۱۰). ۽ مينهن واري آسمان جو قسم آهي (۱۱). ۽ ڦاٽڻ واريءَ زمين جو (به) قسم آهي (۱۲). ته بيشڪ قرآن هڪ فيصلو ڪندڙ ڳالهه آهي (۱۳). ۽ هيءُ قرآن ڪا پوڳ (جي ڳالهه) نه آهي (۱۴). بيشڪ ڪافر هڪ (طرح جي) ڳجهي رت رئين ٿا (۱۵). ۽ (اهڙي به) هڪ (طرح جي) رت رتيان ٿو (۱۶). پوءِ ڪافرن کي ڍر ڏي ۽ ٿوري مدت کين ڇڏي ڏي (۱۷).

سُورَةُ الْأَعْلَى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ١ الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ٢ وَالَّذِي قَدَّرَ

فَهْدَى ٣ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ٤ فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى ٥

سَنُقْرِئُكَ فَلَا تَنْسَى ٦ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا

يَخْفَى ٧ وَنُبَيِّرُكَ لِلْيُسْرَى ٨ فَذَكِّرْ إِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرَى ٩ سَيَذَكِّرُ

مَنْ يَخْشَى ١٠ وَيَتَجَبَّبُهَا الْأَشْقَى ١١ الَّذِي يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرَى ١٢

ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ١٣ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ١٤ وَذَكَرَ اسْمَ

رَبِّهِ فَصَلَّى ١٥ بَلْ تُؤَثِّرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ١٦ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ ١٧

أَبْقَى ١٨ إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ١٩ صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ٢٠

سُورَةُ الْغَاشِيَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ١ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ ٢ عَامِلَةٌ

نَّاصِبَةٌ ٣ تَصْلَى نَارًا حَامِيَةً ٤ تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آنِيَةٍ ٥ لَيْسَ

لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صَرِيْعٍ ٦ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ٧

سورة الاعليٰ مكي آهي ۽ هن ۾ اٺويه
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) انهيءَ پنهنجي تمام مڙهين پالڻهار جي نالي جي پاڪائي بيان
ڪر (۱). جنهن (ساريءَ مخلوقات کي) خلقيو، پوءِ سئين لڳين
ڪيائين (۲). ۽ جنهن اندازو ڪيو، پوءِ سڌو رستو ڏيکارياين (۳). ۽
جنهن تازو گاه ڄمايو (۴). پوءِ ان کي سڪو سڙيو ڪيائين (۵). اسين
تو کي (قرآن) پاڙهينداسون، پوءِ نه وساريندين (۶). مگر جيڪي الله گهريو
آهي. بيشڪ اهو ظاهر ڄاڻندو آهي ۽ جيڪي ڳجهو آهي، تنهن کي
(به) (۷). ۽ (نجات جو) اسان رستو تو کي سهنجو ڪري ڏينداسين (۸).
پوءِ جيڪڏهن نصيحت ڏيڻ فائدو ڪري ته نصيحت ڪر (۹). جيڪو
ڊڄندو سو ست سمجه وٺندو (۱۰). ۽ اُن (نصيحت وٺڻ) کان (اهو)
تمام نياڳو پاسو ڪندو (۱۱). جو وڏيءَ باه ۾ گهرندو (۱۲). وري
نڪي اتي مرنڊو ۽ نڪي جيئرو رهندو (۱۳). بيشڪ اهو ڪامياب ٿيو
جيڪو سڌريو (۱۴). ۽ پڻ پنهنجي پالڻهار جو نالو ياد ڪري نماز پڙهندو
رهيو (۱۵). بلڪ دنيا جي حياتيءَ کي (آخرت کان) پسند ڪندا
اهيو (۱۶). ۽ (حقيقت ڪري) آخرت ڀلي آهي ۽ هميشه رهڻ واري
آهي (۱۷). بيشڪ هيءُ (بيان) پهرين صحيفن ۾ (به لکيل) آهي (۱۸).
جي صحيفا ابراهيم ۽ موسيٰ جا آهن (۱۹).

سورة الغاشية مكي آهي ۽ هن ۾ چويه
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي.

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر) تو وٽ ڏيڪيندڙ (قيامت) جي خبر پهتي آهي ڇا؟ (۱). اُن
ڏينهن ڪيئي منهن خوار هوندا (۲). ڪمائيندڙ ڏک پوڳيندڙ هوندا (۳).
برندڙ باه ۾ گهرندا (۴). بلڪ تتي چشمي مان (پاڻي) پيارين (۵).
ڪنڊن واري گاه کان سواءِ (ٻيو) ڪو ڪاڄ انهن لاءِ نه هوندو (۶). (جو)
اهو) نڪي (کين) ٿلهو ڪندو ۽ نڪي بک لاهيندو (۷).

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ ۖ لِّسَعِيهَا رَاضِيَةٌ ۖ ۙ فِي جَنَّةٍ
 عَالِيَةٍ ۖ لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَغِيَةً ۖ ۙ فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ۖ ۙ فِيهَا
 سُرُرٌ مَّرْفُوعَةٌ ۖ ۙ وَأَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ ۖ ۙ وَنَمَازٌ
 مَّقْصُوفَةٌ ۖ ۙ وَزَرَابِيُّ مَبْثُوثَةٌ ۖ ۙ أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ
 كَيْفَ خُلِقَتْ ۖ ۙ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ۖ ۙ وَإِلَى الْجِبَالِ
 كَيْفَ نُصِبَتْ ۖ ۙ وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ۖ ۙ فَذَكِّرْ ۖ
 إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ۖ ۙ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ۖ ۙ إِلَّا مَنْ
 تَوَلَّى وَكَفَرَ ۖ ۙ فَيُعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ۖ ۙ إِنَّ إِلَيْنَا
 إِيَابَهُمْ ۖ ۙ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ۖ ۙ

سُورَةُ الْفَجْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالْفَجْرِ ۝
 وَلَيَالٍ عَشْرٍ ۝
 وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ۝
 وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ ۝
 هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حِجْرِ ۝
 أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ
 رَبُّكَ بِعَادٍ ۝
 إِرْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ۝
 الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا
 فِي الْبِلَادِ ۝
 وَثَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ۝
 ۙ

ڪيئي منهن ان ڏينهن تازا هوندا (۸). پنهنجي ڪمائيءَ کان راضي هوندا (۹). مٿاهين بهشت ۾ رهندا (۱۰). اتي ڪا اجائي ڳالهه نه ٻڌندين (۱۱). اتي چشما وهندڙ آهن (۱۲). اتي بلند پلنگ (هوندا) (۱۳). ۽ آبخورا رکيل (۱۴). ۽ وهاڻا قطار ڪري رکيل (۱۵). ۽ غاليجا وڇايل آهن (۱۶). (ماڻهو) اُنن ڏانهن نه ڏسندا آهن ڇا ته ڪيئن خلقيا ويا (۱۷). ۽ آسمان ڏانهن ته ڪيئن بلند ڪيو ويو؟ (۱۸). ۽ جبلن ڏانهن ته ڪيئن ڪوڙيا ويا؟ (۱۹). ۽ زمين ڏانهن ته ڪيئن وڇائي ويئي؟ (۲۰). پوءِ (اي پيغمبر!) تون نصيحت ڪر، جو تون رڳو نصيحت ڪرڻ وارو آهين (۲۱). تون مٿن ڪو داروغو نه آهين (۲۲). پر جنهن منهن موڙيو ۽ ڪفر ڪيو (۲۳). تنهن کي الله وڏي عذاب جي سزا ڏيندو (۲۴). بيشڪ اسان ڏانهن سندن موٽڻ آهي (۲۵). وري بيشڪ سندن حساب (وٺڻ) اسان جي ذمي آهي (۲۶).

سورة الفجر مڪي آهي ۽ هن ۾ ٽيه
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

پرھ جو قسم آهي (۱). ۽ (ذوالحج وارن) ڏهن راتين جو قسم آهي (۲). ۽ ٻڌيءَ ۽ اڪيءَ جو قسم آهي (۳). ۽ رات جو قسم آهي، جڏهن هلي (۴). ڏيان واري لاءِ هن (قسمن) ۾ ڪو (پروسي جوڳو) قسم آهي (يا نه؟) (۵). نه ڏٺي ڇا ته (قوم) عاد سان تنهنجي پالڻهار ڪيئن ڪيو؟ (۶). (جي) اِرم وارا وڏن ٿنين (جي عمارتن) وارا هيا (۷). جن جهڙو شهرن ۾ ڪوئي نه خلقيو ويو آهي (۸). ۽ (قوم) ثمود سان (ڪيئن ڪيائين!) جن وادي ۾ (گهرن ٺاهڻ لاءِ) پهڻ جون ڇپون گهڙيون هيون (۹).

وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ^{١٠} الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ^{١١}
 فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفُسَادَ^{١٢} فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ
 عَذَابٍ^{١٣} إِنَّ رَبَّكَ لِبِالْإِصْرَادِ^{١٤} فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا
 ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ هُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ^{١٥}
 وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ هُ فَيَقُولُ رَبِّي
 أَهَانَنِ^{١٦} كَلَّا بَلْ لَا تَكْرُمُونَ الْيَتِيمَ^{١٧} وَلَا تَحْضُونَ
 عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ^{١٨} وَتَأْكُلُونَ الثَّرَاثَ أَكْلًا لَهًّا^{١٩}
 وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا^{٢٠} كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا
 دَكًّا^{٢١} وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا^{٢٢} وَجِئْتُ
 يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ هُ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ
 الذِّكْرَى^{٢٣} يَقُولُ يَلِيَّتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي^{٢٤} فَيَوْمَئِذٍ
 لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ^{٢٥} وَلَا يُؤْشِقُ وَثَاقَهُ
 أَحَدٌ^{٢٦} يَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ^{٢٧} ارْجِعِي إِلَى
 رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً^{٢٨} فَادْخُلِي فِي عِبَادِي^{٢٩}
 وَادْخُلِي جَنَّتِي^{٣٠}

۽ ميخن واري فرعون سان (ڪيئن ڪيائين) (۱۰). انهن (مڙني ٽولين) شهرن ۾ سرڪشي ڪئي (۱۱). پوءِ منجهس فساد گهڻو ڪيائون (۱۲). تنهن ڪري تنهنجي پالڻهار مٿن عذاب جو جهيڪ وهايو (۱۳). بيشڪ تنهنجو پالڻهار گهٽ (واري هنڌ) ۾ (عملن کي ڏسندڙ) آهي (۱۴). پوءِ ماڻهو کي جڏهن سندس پالڻهار (هن طرح) پرکيندو آهي جو ان کي مانوارو ڪندو آهي ۽ نعمت ڏيندو اٿس، تڏهن چوندو آهي ته منهنجي پالڻهار مون کي نوازيو (۱۵). ۽ جڏهن کيس (پيءُ طرح هيئن) پرکيندو آهي، جو مٿس سندس روزي تنگ ڪندو آهي، تڏهن چوندو آهي ته منهنجي پالڻهار مون کي بي مانو ڪيو (۱۶). (هرگز) ائين نه آهي. بلڪ چوري ٻار کي تعظيم نه ڏيندا آهيو (۱۷). ۽ نڪي مسڪين جي ڪارائت تي هڪ ٻئي کي رغبت ڏياريندا آهيو (۱۸). ۽ مٿن جو مال سموروئي ڳهي ويندا آهيو (۱۹). ۽ گهڻي محبت سان مال کي پيارو رکندا آهيو (۲۰). ائين نه ڪجي. جڏهن زمين (جي اونچاڻ) ڪٽي ڪٽي سٺين ڪٽي ويندي (۲۱). ۽ تنهنجو پالڻهار ايندو ۽ ملائڪ ڦٽار ڦٽار ٿي (ايندا) (۲۲). ۽ اُن ڏينهن دوزخ کي اُٿبو، اُن ڏينهن ماڻهو نصيحت وٺندو ۽ انهيءَ مهل اُها (نصيحت وٺڻ) ڪٽي ڦاٽي واري آهي! (۲۳). چوندو ته هه ايمان! جيڪر پنهنجي (هن هميشه جي) حياتيءَ لاءِ (ڪجهه) اڳي موڪليان ها (۲۴). پوءِ انهيءَ ڏينهن الله جي عذاب جهڙو ڪوبه ڪونه عذاب ڪندو (۲۵). ۽ نڪو ڪو الله جي قيد ڪرڻ جهڙو قيد ڪندو (۲۶). (مؤمنن کي چئبو ته) اي آرام وٺڻ وارا ساھ! (۲۷). تون پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽي هل (تون ان کان) راضي ٿيل آهين، (هو توکان) راضي ٿيل آهي (۲۸). تنهن ڪري (تون) منهنجي (خاص) پانهن (جي ٽوليءَ) ۾ داخل ٿيءُ (۲۹). ۽ منهنجي بهشت ۾ گهر (۳۰).

سُورَةُ الْبَلَدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ① وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ② وَوَالِدٍ وَمَا

وَلَدَ ③ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ④ أَيَحْسَبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ

عَلَيْهِ أَحَدٌ ⑤ يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا لُبَدًا ⑥ أَيَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ

أَحَدٌ ⑦ أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ⑧ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ⑨ وَهَدَيْنَاهُ

النَّجْدَيْنِ ⑩ فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ⑪ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ⑫ فَكُّ

رَقَبَةٍ ⑬ أَوْ أَطْعَمُ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ ⑭ يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ⑮

أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ⑯ ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا

بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالرَّحْمَةِ ⑰ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمِيمَنَةِ ⑱

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ⑲ عَلَيْهِمْ نَارُ مُّؤَصَّدَةٍ ⑳

سُورَةُ الشَّمْسِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا ① وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَاهَا ② وَالنَّهَارُ إِذَا

جَلَاهَا ③ وَاللَّيْلُ إِذَا يَغْشَاهَا ④ وَالسَّمَاءُ وَمَا بَنَاهَا ⑤

سورة البلد مڪي آهي ۽ هن ۾ ويه
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله ٻاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

هن شهر (مڪي) جو قسم ڪٿان ٿو (۱). ۽ تون هن شهر ۾ (تہ) رهندڙ
آهين (۲). ۽ ڄڻيندڙ جو (قسم ڪٿان ٿو) ۽ اُن جو جيڪو ڇايو (۳). تہ
بيشڪ ماڻهو کي ڏک ۾ (پوڻ لاءِ) خلقيو سون (۴). (ماڻهو) پائيندو
آهي ڇا تہ مٿس ڪو بہ غالب نہ ٿيندو؟ (۵). چوي ٿو تہ مون تمام گهڻو
مال ڪپايو (۶). پائيندو آهي ڇا تہ ڪنهن ڪونہ ڏٺو اٿس؟ (۷). کيس
بہ اڪيون نہ ڏنيون اٿئون ڇا؟ (۸). ۽ زبان ۽ بہ چپ بہ؟ (۹). ۽ بہ رستا
ڏيکارياسونس (۱۰). پوءِ بہ ڪو سخت لڪ نہ لنگهيو (۱۱). ۽ ڪنهن
سمجهايتي تہ سخت لڪ ڇا آهي؟ (۱۲). ٻانهو آڃو ڪرڻ آهي (۱۳). يا
بڪ جي ڏينهن ۾ کاڌو ڪارائڻ (۱۴). مائٽيءَ واري چوري ٻار کي (۱۵).
يا مٽيءَ ۾ رلندڙ محتاج کي (۱۶). اُن کان پوءِ (أهو) مؤمنن مان هجي ۽
هڪ ٻئي کي صبر جي وصيت ڪيائون ۽ (پڻ) هڪ ٻئي کي (خلق تي)
ٻاجه ڪرڻ جي وصيت ڪيائون (۱۷). آهي نيڪ بخت سڄي پاسي
وارا آهن (۱۸). ۽ جن اسان جي آيتن جو انڪار ڪيو سي بدبخت
کڀي پاسي وارا آهن (۱۹). مٿن دميل باه چوڌاري ويڙهيل
(موڪلي) (۲۰).

سورة الشمس مڪي آهي ۽ هن ۾ پندرهن
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله ٻاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

سج ۽ ان جي سوجهري جو قسم آهي (۱). ۽ ڇنڊ جو قسم آهي، جڏهن
اُن جي پوڻتان اچي (۲). ۽ ڏينهن جو (قسم آهي) جڏهن سج کي
روشن ڪري (۳). ۽ رات جو (قسم آهي) جڏهن سج کي ڍڪي (۴).
۽ آسمان جو ۽ اُن جو (قسم آهي) جنهن اُن کي بڻايو (۵).

وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَّهَا^٦ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّيْنَاهَا^٧ قَالَهُمَا فُجُورُهُمَا
وَتَقْوَاهَا^٨ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا^٩ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا^{١٠}
كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا^{١١} إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا^{١٢} فَقَالَ لَهُمْ
رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا^{١٣} فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا^{١٤} فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّيْنَاهَا^{١٥} وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا^{١٦}

سُورَةُ اللَّيْلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى^١ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى^٢ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ
وَالْأُنثَى^٣ إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّى^٤ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى^٥
وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى^٦ فَسَنِيَرُهُ لِلْيُسْرَى^٧ وَأَمَّا مَنْ
بَخِلَ وَاسْتَغْنَى^٨ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى^٩ فَسَنِيَرُهُ
لِلْعُسْرَى^{١٠} وَمَا يَغْنَى عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى^{١١} إِنَّ عَلَيْنَا
لَلْهُدَى^{١٢} وَإِنَّ لَنَا لِلْآخِرَةِ وَالْأُولَى^{١٣} فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا
تَلَظَّى^{١٤} لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى^{١٥} الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى^{١٦}
وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى^{١٧} الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى^{١٨}

۽ زمين جو ۽ ان جو (قسم آهي) جنهن ان کي پکيڙيو (۶). ۽ (ماڻهوءَ جي) جيءَ جو ۽ ان جو (قسم آهي) جنهن ان کي جوڙي برابر ڪيو (۷). پوءِ سندس بدڪاري ۽ سندس پرهيزگاريءَ (جي سڃاڻ) اندر ۾ وڌائينس (۸). (قسم کڻڻ جو غرض هيءُ آهي ته) جنهن ان (نفس) کي (بدڪاريءَ کان) پاڪ ڪيو سو بيشڪ چئو (۹). ۽ جنهن ان کي (گناهَن ۾) پوري چڏيو، سو بيشڪ ٿوڻي وارو ٿيو (۱۰). (قوم) ٿمود پنهنجيءَ سرڪشيءَ سببان (پيغمبر کي) ڪوڙو پانيو (۱۱). جڏهن منجهانئن بلڪل نپاڳو اٿيو (۱۲). پوءِ الله جي پيغمبر کين چيو ته الله جي ڏاڇيءَ ۽ ان جي پاڻي پيڻ کي اڏو نه ٿيو (۱۳). پوءِ پيغمبر کي ڪوڙو پانيائون، ۽ ڏاڇيءَ جون ڪچون ڪپيائون پوءِ سندن گناهَن سببان سندن پالڻهار مٿن عذاب پئتيو، پوءِ ان (سزا) کي (سڀني تي) هڪ جهڙو ڪري ڇڏيائين (۱۴). ۽ (الله) ان (سزا) جي پڇاڙيءَ کان نه ٿو ڊڄي (۱۵).

سورة اليل مڪي آهي ۽ هن ۾ اڪويه
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله باجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

رات جو قسم آهي جڏهن ڏيکي ٿي (۱). ۽ ڏينهن جو (قسم آهي) جڏهن روشن ٿئي ٿو (۲). ۽ ان جو (قسم آهي) جنهن نر ۽ مادي خلقي (۳). ته بيشڪ اوهان جي ڪوشش قسمن قسمن آهي (۴). پوءِ جنهن (الله لڳ) ڏنو ۽ پرهيزگاري ڪئي (۵). ۽ چڱائيءَ (اسلام ۽ آخرت) کي سچ ڄاتو (۶). تنهن کي (نجات جو) اسان رستو سهنجو ڪري ڏينداسين (۷). ۽ جنهن (الله جي) حق ڏيڻ کان) بخل ڪيو ۽ (پاڻ کي) بي پرواه ڄاتو (۸). ۽ چڱائيءَ (اسلام ۽ آخرت) کي ڪوڙو پانيو (۹). تنهن کي اوڪائيءَ (۾ پوڻ) لاءِ (رستو) اسان ڪري ڏينداسين (۱۰). ۽ جڏهن (دوزخ جي) ڪڏ ۾ اونڌو ڪرندو، تڏهن سندس مال کانئس (ڪجهه) نه ٿاريندو (۱۱). بيشڪ سڌو رستو ڏيکارڻ اسان تي (لازم) آهي (۱۲). ۽ بيشڪ آخرت ۽ دنيا (ٻئي) اسان جي وس ۾ آهن (۱۳). پوءِ اوهان کي باه کان ڊيچاريم جو چپي ڪري ٿي (۱۴). (اهڙي) وڏي نپاڳي کان سواءِ (ٻيو) ڪو ان ۾ ڪونه گهڙندو (۱۵). جنهن (اسلام کي) ڪوڙ ڄاتو ۽ پٺيو ٿيو (۱۶). ۽ ان (باه) کان انهيءَ وڏي پرهيزگار کي پاسي ڪبو (۱۷). جيڪو پنهنجو مال (الله جي واٽ ۾) ڏئي ٿو ته پاڪ (دل) ٿئي (۱۸).

وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ

رَبِّهِ الْأَعْلَى ٢٠ وَلَسَوْفَ يَرْضَى ٢١

سُورَةُ الضُّحَى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى ١ وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ٢ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ٣

وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الْأُولَى ٤ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ

فَتَرْضَى ٥ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى ٦ وَوَجَدَكَ ضَالًّا

فَهَدَى ٧ وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى ٨ فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ٩

وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ١٠ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ١١

سُورَةُ الشَّرْحِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ١ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ٢

الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ٣ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ٤ فَإِنَّ مَعَ

الْعُسْرِ يُسْرًا ٥ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ٦ فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ٧

وَالِى رَّبِّكَ فَإِذَا فَرَغْتَ ٨

۽ مٿس (اهڙي) ڪنهن جو ڪو احسان ٿيل نه آهي، جنهن جو بدلو ڏجي (۱۹). پر پنهنجي تمام مٿاهين پالڻهار جي رضامندي طلبڻ لاءِ (ڏئي تو) (۲۰). ۽ ضرور جلد خوش ٿيندو (۲۱).

سورة الضحىٰ مڪي آهي ۽ هن ۾ يارهن آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاڇهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

مٿي آيل ڏينهن جو قسم آهي (۱). ۽ رات جو (قسم آهي) جڏهن ڍڪي ٿي (۲). ته (اي پيغمبر!) تنهنجي پالڻهار توکي نه ڇڏيو ۽ نڪي ناراض ٿيو (۳). ۽ بيشڪ آخرت تو لاءِ دنيا کان گهڻو چڱي آهي (۴). ۽ تنهنجو پالڻهار توکي سگهوئي (ايترو) ڏيندو جو (تون) خوش ٿيندين (۵). تو کي یتيم نه ڏنائين ڇا؟ پوءِ (تو کي) جاءِ ڏنائين (۶). ۽ توکي ناواقف ڏنائين پوءِ (شريعت جي) رستي لائين (۷). ۽ توکي مسڪين ڏنائين، پوءِ آسودو ڪيائين (۸). تنهن ڪري یتيم تي (تون) ڏاڍ نه ڪر (۹). ۽ سواليءَ کي نه جهڻڪ (۱۰). ۽ پنهنجي پالڻهار جي نعمت جو بيان ڪندو ره (۱۱).

سورة الشرح مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺ آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاڇهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) تنهنجو سينو تو لاءِ ڪشادو نه ڪيو اٿئون ڇا؟ (۱). ۽ تنهنجو (اهو) بار تو کان لاٿوسون (۲). جنهن تنهنجي پٺيءَ کي ڳرو ڪيو هو (۳). ۽ تنهنجي ساراھ تو لاءِ مٿاهين ڪئي سون (۴). ڇو ته بيشڪ آهنگ سان گڏ سهنج آهي (۵). بيشڪ آهنگ سان گڏ سهنج آهي (۶). تنهن ڪري جڏهن واندو ٿين تڏهن (عبادت لاءِ) ڪڙو ٿيءُ (۷). ۽ خاص پنهنجي پالڻهار ڏانهن دل لڳاءِ (۸).

سُورَةُ التِّينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ^١ وَطُورِ سِينِينَ^٢ وَهَٰذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ^٣

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ^٤ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ

سُفْلِينَ^٥ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ^٦

فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالذِّينِ^٧ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ^٨

سُورَةُ الْعَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ^١ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ^٢

اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ^٣ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ^٤ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا

لَمْ يَعْلَمْ^٥ كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّا غَافٍ^٦ إِنَّ

إِلَىٰ رَبِّكَ الرَّجْعُ^٧ أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ^٨ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ^٩

أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ^{١٠} أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ^{١١} أَرَأَيْتَ إِنْ

كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ^{١٢} أَلَمْ يَعْلَمْ بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ^{١٣} كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ

لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ^{١٤} نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ^{١٥} فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ^{١٦}

سورة التين مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺ
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

انجير ۽ زيتون جو قسم آهي (۱). ۽ طورسينا جو (۲). ۽ هن امن واري شهر
(مڪي) جو (۳). ته بيشڪ انسان کي تمام سهڻي اندازي (۽ صورت) ۾
پيدا ڪيوسون (۴). وري سڀني هيٺاهين کان هيٺ موتايوسونس (۵). پر
جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن لاءِ اڻ ڪٽ آجر آهي (۶). پوءِ (اي
انسان!) هن (نصيحت) کان بعد ڪهڙي شيءِ تو کي عملن جي بدلي
ملڻ بابت منڪر بڻائي ٿي (۷). حاڪمن جو وڏو حاڪم الله نه آهي
چا؟ (۸).

سورة العلق مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺويه
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) پنهنجي پالڻهار جي نالي سان پڙه جنهن (سارو جڳ)
خليقو (۱). ماڻهوءَ کي رت جي دڳ مان بڻايائين (۲). پڙه ۽ تنهنجو پالڻهار
ڏاڍو سڳورو آهي (۳). جنهن (ماڻهوءَ کي علم) قلم سان سيڪاريو (۴).
آهي (ڳالهيون) ماڻهوءَ کي سيڪاريائين جي نه ڄاڻندو هو (۵). سچ آهي ته
بيشڪ ماڻهو سرڪشي ڪندو آهي (۶). جڏهن اهو پاڻ کي بي پرواه
ڏسندو آهي (۷). بيشڪ تنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽي وڃڻو آهي (۸). اهو
ڏٺو اٿئي ڇا جيڪو جهليندو آهي؟ (۹). (منهنجي) ٻانهي کي جڏهن
اهو نماز پڙهندو آهي (۱۰). ڏٺو اٿئي ڇا ته جيڪڏهن (اهو ماڻهو) سڌي
رستي تي هجي ها! (۱۱). يا پرهيڙگاريءَ جو حڪم ڪري ها (۱۲). ڏٺو
اٿئي ڇا ته جيڪڏهن ڪوڙ پانيائين ۽ پٺيرو ٿيو (۱۳). ته (هيءُ) نه
ڄاتائين ڇا؟ ته الله ڏسي ٿو (۱۴). ائين نه آهي! قسم آهي ته جيڪڏهن
پاڻ نه پليندو ته ضرور پيشانيءَ جي وارن کان وٺي گهلينداسونس (۱۵). اها
پيشاني جا ڪوڙي گنهگار آهي (۱۶). پوءِ ڀلي ته پنهنجي ڪچهريءَ وارن
کي سڏي (۱۷).

سَدُّ عُرِّ الرَّبَّانِيَّةِ ١٨ كَلَامٌ لَا تُطْعُهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ١٩ السَّجْدَةُ

سُورَةُ الْقَدْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ١ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ٢ لَيْلَةُ

الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ٣ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا

بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ أَمْرٍ ٤ سَلَامٌ تَهَيَّئْ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ٥

سُورَةُ الْبَيِّنَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفِكِينَ

حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ١ رَسُولٌ مِّنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُّطَهَّرَةً ٢

فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ ٣ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ

بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ ٤ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ

مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ٥ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

وَذَٰلِكَ دِينُ الْقِيمَةِ ٥ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَ

الْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَٰئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ٦

اسين به دوزخ جي داروغن کي سڏينداسون (۱۸). ائين نه آهي. تون چيو نه مڃينس ۽ سجدو ڪر ۽ (الله کي) ويجهو ٿي ۽ (۱۹).

سورة القدر مڪي آهي ۽ هن ۾ پنج آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاڇهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

بيشڪ اسان قرآن شب قدر ۾ لائون (۱). ۽ ڪنهن سمجهاڻي ته شب قدر ڇا آهي؟ (۲). شب قدر هزار مهينن کان پلي آهي (۳). منجهس ملائڪ ۽ روح (جبريل) پنهنجي پاڻهار جي حڪم سان سيڪنهن ڪم (جي پورائيءَ) لاءِ لهندا آهن (۴). انهيءَ رات پرھ ڦٽڻ تائين سلامتي آهي (۵).

سورة البينة مدني آهي ۽ هن ۾ اٺ آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاڇهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

ڪتاب وارن ۽ مشرڪن مان جن ڪفر ڪيو سي (ايسين پنهنجي رسم کان) الڳ ٿيڻ وارا نه هيا جيسين وٽن پڌري حجت (نه) اچي (۱). (يعني) الله جو پيغمبر، جو پاڪ صحيفا پڙهي (۲). جن ۾ سڌا سنوان لکيل حڪم هجن (۳). ۽ جن کي ڪتاب ڏنو ويو، سي پاڻ وٽ پڌريءَ حجت جي اچڻ کان پوءِ ٽولا ٽولا ٿيا (۴). ۽ هن کان سواءِ (ٻيو) ڪو حڪم نه ڪيو وين ته باطل کان منهن موڙي الله جي عبادت ڪن ۽ نماز پڙهندا رهن ۽ زڪوة ڏيندا رهن ۽ اهوئي سڌو دين آهي (۵). بيشڪ ڪتاب وارن ۽ مشرڪن مان جن ڪفر ڪيو سي دوزخ جي باهه ۾ پوندا، منجهس سدائين رهندڙ هوندا. اهي ئي (ساريءَ) خلق کان (تمام) بچڙا آهن (۶).

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۖ^١
 جَزَاءُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
 فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ۚ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ۚ^٢

سُورَةُ الزَّلْزَالَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ۖ^١ وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ۖ^٢
 وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ۖ^٣ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ۖ^٤ بِأَنَّ
 رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ۖ^٥ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا
 أَعْمَالَهُمْ ۖ^٦ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۖ^٧ وَمَنْ
 يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۖ^٨

سُورَةُ الْعَادِيَّاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَالْعَادِيَّاتِ ضَبْحًا ۖ^١ فَالْمُورِيَّتِ قَدْحًا ۖ^٢ فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا ۖ^٣
 فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا ۖ^٤ فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ۖ^٥ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ
 لَكَنُودٌ ۖ^٦ وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ۖ^٧ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ۖ^٨

بیشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا اهي ئي (ساريءَ) خلق کان ڀلا آهن (۷). سندن بدلو سندن پالڻهار وٽ هميشه جي رهڻ وارا باغ آهن، جن جي هيٺان نهرون پيون وهن، انهن ۾ هميشه سدائين رهندڙ هوندا الله کانئن راضي ٿيو ۽ اهي کانئن راضي ٿيا، اهو (وعدو) انهيءَ لاءِ آهي، جيڪو پنهنجي پالڻهار کان ڊڻو (۸).

سورة الزلزال مدني آهي ۽ هن ۾ اٺ آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاڇهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن زمين کي سندس (چڱي) ڌوڏڻ سان ڌوڏبو (۱). ۽ زمين پنهنجا بار ٻاهر ڪڍندي (۲). ۽ انسان (عجب کان) چوندو ته زمين کي ڇا ٿيو آهي! (۳). ان ڏينهن (اها) پنهنجيون (سڀ) خبرون بيان ڪندي (۴). هن ڪري جو تنهنجي پالڻهار ڏانهن حڪم ڪيو آهي (۵). ان ڏينهن ماڻهو (حساب جي جاءِ کان) ڌار ڌار ٿوليون ٿي ورندا ته سندن عمل کين ڏيکارجن (۶). پوءِ جنهن ذري جيترو چڱو ڪم ڪيو هوندو، سو ان کي ڏسندو (۷). ۽ جنهن ذري جيترو بد ڪم ڪيو هوندو، سو ان کي ڏسندو (۸).

سورة العاديات مڪي آهي ۽ هن ۾ يارهن آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاڇهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

هانيارو هڻي ڊورندڙن گهوڙن جو قسم آهي (۱). پوءِ پھڻن تي نعلن هڻڻ سان چڻگن ڪڍندڙن (گهوڙن) جو قسم آهي (۲). پوءِ صبح جي مهل لٽ ڪندڙ (گهوڙن) جو قسم آهي (۳). جو ان مهل رڻي اُٿارين (۴). پوءِ ان گهڙيءَ (دشمن جي) ٽوليءَ جي وچ ۾ پون (۵). ته بيشڪ ماڻهو پنهنجي پالڻهار جو وڏو بي شڪر آهي (۶). ۽ بيشڪ اهو پاڻ انهيءَ تي شاهد آهي (۷). ۽ بيشڪ اهو مال جي محبت ۾ ڏاڍو سخت آهي (۸).

أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ۖ وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۚ

إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ۝

سُورَةُ الْقَارِعَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْقَارِعَةُ ۚ ۝١ مَا الْقَارِعَةُ ۚ ۝٢ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ۚ ۝٣

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ۚ ۝٤ وَتَكُونُ الْجِبَالُ

كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ۚ ۝٥ فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۖ ۝٦ فَهُوَ

فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۚ ۝٧ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۖ ۝٨ فَأُمُّهُ

هَامِيَةٌ ۚ ۝٩ وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَةٌ ۚ ۝١٠ نَارُ حَامِيَةٍ ۚ ۝١١

سُورَةُ التَّكَاثُرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْهَلِكُمُ التَّكَاثُرُ ۚ ۝١ حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۚ ۝٢ كَلَّا سَوْفَ

تَعْلَمُونَ ۚ ۝٣ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۚ ۝٤ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ

الْيَقِينِ ۚ ۝٥ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ۚ ۝٦ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ۚ ۝٧

ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ۚ ۝٨

(انهيءَ وقت کي) نه ڄاڻندو آهي ڇا، جنهن وقت انهن کي اُتاريو جيڪي قبرن ۾ آهن؟ (۹). ۽ جيڪي سينن ۾ آهي سو پڌرو ڪبو (۱۰).
بيشڪ اُن ڏينهن سندن پالڻهار سندن (حال جي) خبر رکندڙ آهي (۱۱).

سورة القارعة مڪي آهي ۽ هن ۾ يارهن
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

سخت ٺوڪيندڙ (۱). (اها) سخت ٺوڪيندڙ ڇا آهي؟ (۲). ۽ ڪنهن سمجهاڻي ته (اها) سخت ٺوڪيندڙ ڇا آهي؟ (۳). جنهن ڏينهن ماڻهو پکڙيل پتنگن وانگر هوندا (۴). ۽ جبل تنبيل رڳيل اُن جيان هوندا (۵). پوءِ جنهن (جي عملن) جا پلڙا ڳرا ٿيا (۶). سو دل پسند زندگي ۾ هوندو (۷). ۽ جنهن (جي عملن) جا پلڙا هلڪا ٿيا (۸). تنهن (جي رهڻ) جي جاءِ هاويه آهي (۹). ۽ ڪنهن سمجهاڻي ته اها (هاويه) ڇا آهي؟ (۱۰). هڪ ٻرندڙ باهه آهي (۱۱).

سورة التكاثر مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺ
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

(اي انسان!) پاڻ ۾ گهڻائيءَ (جي حرص) اوهان کي (آخرت کان) غافل ڪيو (۱). تانجو قبرن کي ڏٺو (۲). ائين نه آهي، سگهوئي ڄاڻندؤ (۳). (وري چئون ٿا ته) نه نه! سگهوئي ڄاڻندؤ (۴). اصل نه! جيڪڏهن پڪي ويساه سان ڄاڻو ها (ته غافل نه ٿيو ها) (۵). (قسم آهي) ته ضرور دوزخ کي ڏسندؤ (۶). وري به اُن کي يقين واريءَ اک ساڻ ضرور ڏسندؤ (۷). وري اُن ڏينهن نعمتن بابت اوهان کان ضرور پڇيو (۸).

سُورَةُ الْعَصْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

وَالْعَصْرِ ١ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ٢ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَ

عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ ٣ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ٤

سُورَةُ الْهُمَزَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ١ الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ٢

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ٣ كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ ٤ وَمَا

أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ ٥ نَارُ اللَّهِ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى

الْأَفْدَةِ ٦ إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ٧ فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ٨

سُورَةُ الْفِيلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

الَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ١ أَلَمْ يَجْعَلْ

كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ٢ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ٣

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ٤ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ٥

سورة العصر مڪي آهي ۽ هن ۾ ٽي
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

زمانو جو قسم آهي (۱). ته بيشڪ انسان گهائي ۾ آهي (۲). سواءِ انهن جي جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ هڪ ٻئي کي سچ جي وصيت ڪيائون ۽ هڪ ٻئي کي صبر جي وصيت ڪيائون (۳).

سورة الهمزة مڪي آهي ۽ هن ۾ نو
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

(انهيءَ) سڀڪنهن گلا ڪندڙ عيب ڳوليندڙ لاءِ ويل آهي (۱). جنهن مال گڏ ڪيو ۽ اهو ڳڻي ڳڻي رکيائين (۲). پائيندو آهي ته سندس مال کيس سدائين رهائيندو (۳). هرگز ائين نه آهي، ضرور خطم ۾ اڇلائيس (۴). ۽ ڪنهن سمجهاڻي ته خطم ڇا آهي؟ (۵). الله جي پاريل باهه آهي (۶). جا دٻين تي چڙهندي (۷). بيشڪ اها مٿن دربند ڪيل آهي (۸). (جنهن حالت ۾ آهي) ڊگهن ٽنين ۾ (پتل هوندا) (۹).

سورة الفيل مڪي آهي ۽ هن ۾ پنج
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) نه ڏٺي ڇا؟ ته تنهنجي پالڻهار هاڻيءَ وارن سان ڪيئن ڪيو (۱). سندن (بيچڙيءَ) رت کي بي فائدگيءَ ۾ نه ڪيائين ڇا؟ (۲). ۽ وکر وکر پکي مٿن موڪليائين (۳). جن ڪڪريت جون پٿريون کين هنيون ٿي (۴). پوءِ اولڙ گاهه جيان کين ڪيائين (۵).

سُورَةُ قُرَيْشٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

لَا إِلَافَ قُرَيْشٍ ① الْفِهُمُ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ② فَلْيَعْبُدُوا

رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ③ الَّذِي أَطْعَمَهُم مِّنْ جُوعٍ وَأَمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ ④

سُورَةُ الْمُنَافِقِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ① فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ② وَ

لَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ③ قَوْلٌ لِّلْمَصْلِينَ ④ الَّذِينَ هُمْ عَنْ

صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ⑤ الَّذِينَ هُمْ يُرَآءُونَ ⑥ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ⑦

سُورَةُ الْكَوْثَرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ① فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ② إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ③

سُورَةُ الْكَافِرُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

قُلْ يَٰ أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ① لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ②

سورة القریش مکي آهي ۽ هن ۾ چار
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله ٻاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

قریشن کي آفت ڏيارڻ (جي احسان جي شڪر) سببان (۱). (جو) سياري
۽ اونهاري جي سفر ۾ کين آفت ڏيارڻ آهي (۲). تنهن ڪري گهرجين ته
هن گهر جي (انهيءَ) مالڪ جي عبادت ڪن (۳). جنهن کين بک ۾
کاڌو ڪارايو ۽ کين پو کان امن ڏنو (۴).

سورة الماعون مکي آهي ۽ هن ۾ ست
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله ٻاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) انهيءَ کي ڏٺي ڇا؟ جيڪو عملن جي بدلي ملڻ کي ڪوڙ
ڀائيندو آهي (۱). پوءِ هيءُ آهو آهي جو چوري ٻار کي ڏکيندو آهي (۲).
۽ (ڪنهن کي) مسڪين جي ڪارائڻ تي رغبت نه ڏياريندو آهي (۳). پوءِ
انهن نمازين لاءِ ويل آهي (۴). جي پنهنجين نمازن کان غافل رهندا
آهن (۵). آهي جيڪي رياءُ ڪندا آهن (۶). ۽ (اڌاريون گهريل) معمولي
شئون جهليندا آهن (۷).

سورة الکوثر مکي آهي ۽ هن ۾ ٽي
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله ٻاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) بيشڪ اسان تو کي ڪوثر عطا ڪيو (۱). تنهن ڪري پنهنجي
ڀالڻهار جي لاءِ نماز پڙه ۽ قرباني ڪر (۲). بيشڪ تنهنجو ويري ئي بي نسل آهي (۳).

سورة کافرون مکي آهي ۽ هن ۾ ڇه
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله ٻاجهاري مهريان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر! ڪافرن کي) چؤ ته، اي ڪافرو (۱). نڪي (اڻ) ان جي
عبادت ڪندس جنهن جي (اوهين) عبادت ڪندا آهيو (۲).

وَلَا أَنْتُمْ عِبِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۚ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ۖ وَلَا

لَا أَنْتُمْ عِبِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۚ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ۚ

سُورَةُ النَّصْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۖ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ

اللَّهِ أَفْوَاجًا ۖ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۚ

سُورَةُ تَبَّتْ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۚ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا

كَسَبَ ۚ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۚ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ

الْحَطَبِ ۚ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ۚ

سُورَةُ الْإِخْلَاصِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۚ اللَّهُ الصَّمَدُ ۚ لَمْ يَلِدْ ۖ وَلَمْ

يُولَدْ ۚ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۚ

۽ نڪي اوهين ان جي عبادت ڪندؤ جنهن جي آءُ عبادت ڪندو
 آهيان (۳). ۽ نڪي آءُ ان جي عبادت ڪندس جنهن جي اوهان عبادت
 ڪئي (۴). ۽ نڪي اوهين ان جي عبادت ڪندؤ جنهن جي آءُ عبادت
 ڪندو آهيان (۵). اوهان لاءِ اوهان جو دين ۽ مون لاءِ منهنجو دين آهي (۶).

سورة نصر مدني آهي ۽ هن ۾ ٽي
 آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاڇهاري مهربان جي نالي سان (شروع)
 جڏهن الله جي مدد ۽ سوڀ اچي (۱) ۽ ماڻهن کي الله جي دين ۾ ٽوليون
 ٽوليون ٿي گهرندو ڏسين (۲). تڏهن (تون) پنهنجي پالڻهار جي ساراه سان
 گڏ پاڪائي بيان ڪر ۽ کانئس بخشش گهر. چو ته اهو پاڇه سان موٽندو آهي (۳).

سورة بت مڪي آهي ۽ هن ۾ پنج
 آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاڇهاري مهربان جي نالي سان (شروع)
 ابولهب جا هٿ (شال) پڇن ۽ (شال پاڻ به) هلاڪ ٿئي (۱). سندس مال
 ۽ جيڪي ڪمايائين تنهن کانئس (الله جو عذاب) نه ٿاريو (۲). چپيءَ
 واريءَ باه ۾ سگهو گهرندو (۳). ۽ سندس زال به جا ڪائين (جي لڏ)
 ڪٽندڙ آهي (۴). جنهن جي گچيءَ ۾ ڪاٻر جو نور پيل آهي (۵).

سورة الاخلاص مڪي آهي ۽ هن ۾ چار
 آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله پاڇهاري مهربان جي نالي سان (شروع)
 (اي پيغمبر ڪافرن کي) چو ته، الله اڪيلو آهي (۱). الله بي احتياج
 آهي (۲). نڪي چڻيائين ۽ نڪي چڻيو ويو (۳). ۽ سندس برابر ڪوبه
 ڪونهي (۴).

سُورَةُ الْفَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ٢ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا

وَقَبَ ٣ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ٤ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ٥

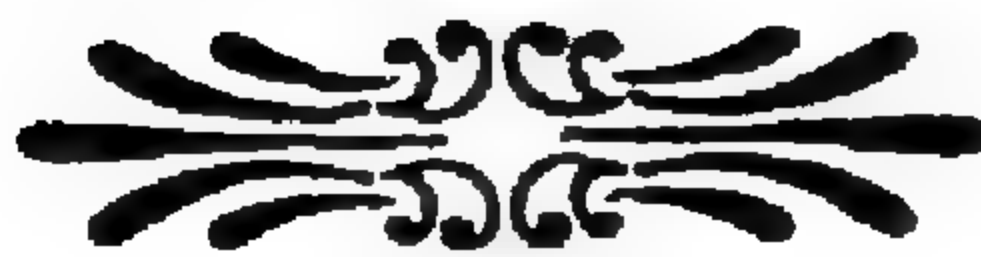
سُورَةُ النَّاسِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ١ مَلِكِ النَّاسِ ٢ إِلَهِ النَّاسِ ٣

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ٤ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي

صُدُورِ النَّاسِ ٥ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ٦

سورة الفلق مدني آهي ۽ هن ۾ پنج
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) چؤ ته، صبح جي رب جي پناه گهران ٿو (۱). جيڪي پيدا
ڪيو اٿس، تنهن جي بچڙائيءَ کان (۲). ۽ اونداهي ڪندڙ (رات) جي
بچڙائيءَ کان جڏهن اها پڪڙجي (۳). ۽ ڳنڍين ۾ ڦوڪيندڙين (عورتن)
جي بچڙائيءَ کان (۴). ۽ مسهوءَ جي بچڙائي کان جڏهن (اهو) مسهائي
ڪري (۵).

سورة الناس مدني آهي ۽ هن ۾ ۴۰
آيتون ۽ هڪ رکوع آهي

الله باجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) چؤ ته، ماڻهن جي پالڻهار جي پناه گهران ٿو (۱). ماڻهن جي
بادشاه جي (۲). ماڻهن جي (سچي) معبود جي (۳). پستي هٽي ويندڙ
(شيطان) جي وسوسن جي بچڙائيءَ کان (۴). جيڪو ماڻهن جي سينن ۾
وسوسو وجهي ٿو (۵). جو جنن (جي جنس) مان هجي يا ماڻهن (جي
جنس) مان (۶).

قرآن شريف جي وقفن جون نشانيون

هر هڪ ٻوليءَ جا ڳالهائيندڙ جڏهن گفتگو ڪن ٿا ته ڪٿي رکجي وڃن ٿا، ڪٿي نٿا رکجن. ڪٿي گهٽ رکجن ٿا، ڪٿي زياده. ۽ انهيءَ رکجڻ ۽ نه رکجڻ کي ڳالهه جي صحيح بيان ڪرڻ ۽ ان جو صحيح مطلب سمجهڻ ۾ وڏو دخل يا لاڳاپو آهي. قرآن مجيد جي عبارت به گفتگو يا ڳالهه ٻولھ جي انداز ۾ واقع ٿي آهي. انهي ڪري علم وارن ان جي رکجڻ نه رکجڻ جون نشانيون مقرر ڪري ڇڏيون آهن. جن کي رموزِ اوقافِ قرآن مجيد يعني قرآن مجيد جي وقفن جا نمونا يا نشان چون ٿا. ضروري آهي ته قرآن مجيد جي تلاوت ڪندڙ انهن رمزن ۽ نشانين کي خيال ۾ رکن. ۽ اُهي هي آهن:

○: جتي ڳالهه پوري ٿي وڃي ٿي، اُتي ننڍڙو گول نشان لکي ڇڏين ٿا. هي حقيقت ۾ گول ت آهي جا بصورت ۽ لکي وڃي ٿي. ۽ اها وقف تام يا رکجڻ جي علامت آهي يعني ان تي رکجڻ گهرجي. هاڻي ته نٿي لکي وڃي پر ننڍڙو گول نشان ڏنو وڃي ٿو. ان کي ايت چون ٿا.

مر: هيءَ علامت يا نشان وقف لازم جي آهي. ان تي ضرورت رکجڻ گهرجي. جيڪڏهن نه رکبو ته گمان آهي ته مطلب ڇا جو ڇا ٿي وڃي. ان جو مثال سنڌيءَ ۾ هيشن سمجهڻ گهرجي ته ڪنهن کي هي چوڻو هجي ته اٿو. نه ويهو. جنهن ۾ اٿڻ جو امر ٿيل آهي ۽ ويهڻ جي منع ڪيل آهي. ته اٿو تي رکجڻ لازم آهي. جيڪڏهن نه رکبو ته اٿو نه، ويهو، ٿي ويندو جنهن ۾ اٿڻ جي منع ۽ ويهڻ جي امر جو گمان آهي. ۽ اهو قائل (چوڻ واري جي) مطلب جي خلاف ٿي ويندو.

ط: وقف مطلق جي نشاني آهي ان تي رکجڻ گهرجي. پر اها علامت اُتي هجي ٿي جتي مطلب پورو نٿو ٿئي. ۽ ڳاله چوڻ وارو اڃا ڪجهه ٻيو به چوڻ گهري ٿو.

ج: وقف جائز جي علامت آهي. هتي رکجڻ چڱو ۽ نه رکجڻ جائز آهي.

ز: علامت وقف مجوز جي آهي. هتي نه رکجڻ چڱو آهي.

ص: علامت وقف مرخص جي آهي. هتي ملائي پڙهڻ گهرجي. پر جيڪڏهن ڪو ٿڪجي رکجي وڃي ته موڪل آهي. معلوم رهي ته ص تي ملائي پڙهڻ ز جي نسبت زياده ترجيح رکي ٿو.

صلے: الوصل اوليٰ جو اختصار آهي. هتي ملائي پڙهڻ بهتر آهي.

قلے: الوقف اوليٰ جو اختصار آهي، هتي ٻيهر پڙهڻ بهتر آهي.

ق: قيل عليه الوقف جو اختصار آهي هتي رکجڻ نه گهرجي.

صل: قد يوصل جي علامت آهي. يعني هتي ڪڏهن رکيو به وڃي، ڪڏهن نه. پر رکجڻ چڱو آهي.

قف: هن لفظ جي معنيٰ آهي: رکجي وڃو. ۽ اها علامت اُتي ڪم آندي ويندي آهي جتي پڙهڻ واري جي ملائي پڙهڻ جو احتمال هجي.

س يا سڪتة: سڪتي جي علامت آهي. هتي ڪي قدر رکجڻ گهرجي پر ساھ ٽٽڻ نه گهرجي.

لا: لا جي معنيٰ نه جي آهي. هيءَ علامت ڪٿي آيت جي مٿان استعمال ڪئي وڃي ٿي ۽ ڪٿي عبارت جي اندر. عبارت جي اندر هجي ته هرگز رکجڻ نه گهرجي. آيت جي مٿان هجي ته رکجڻ يا نه رکجڻ ٻنهي طرح جائز آهي.

ڪ: كذا لک جي علامت آهي يعني جيڪا رمز پهرين آهي اهائي هتي به سمجهي وڃي.

قرآن مجید جي سورتن جي فهرست

سورت نمبر	سورت جو نالو	صفحو	سيپارو نمبر	سورت نمبر	سورت جو نالو	صفحو	سيپارو نمبر
۱	سُورَةُ الْفَاتِحَةِ	۲	۱	۲۸	سُورَةُ الْقَصَصِ	۳۸۶	۲۰
۲	سُورَةُ الْبَقَرَةِ	۳	۱ - ۲ - ۳	۲۹	سُورَةُ الْعَنكَبُوتِ	۲۹۷	۲۰ - ۲۱
۳	سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ	۵۱	۳ - ۴	۳۰	سُورَةُ الرُّومِ	۴۰۵	۲۱
۴	سُورَةُ النِّسَاءِ	۷۸	۴ - ۵ - ۶	۳۱	سُورَةُ لُقْمَانَ	۴۱۲	۲۱
۵	سُورَةُ الْمَائِدَةِ	۱۰۷	۶ - ۷	۳۲	سُورَةُ السَّجْدَةِ	۴۱۶	۲۱
۶	سُورَةُ الْأَنْعَامِ	۱۲۹	۷ - ۸	۳۳	سُورَةُ الْأَحْزَابِ	۴۱۹	۲۱ - ۲۲
۷	سُورَةُ الْأَعْرَافِ	۱۵۲	۸ - ۹	۳۴	سُورَةُ سَبَأٍ	۴۲۹	۲۲
۸	سُورَةُ الْأَنْقَالِ	۱۷۸	۹ - ۱۰	۳۵	سُورَةُ فَاطِرٍ	۴۳۵	۲۲
۹	سُورَةُ التَّوْبَةِ	۱۸۸	۱۰ - ۱۱	۳۶	سُورَةُ يُسُفٍ	۴۴۱	۲۲ - ۲۳
۱۰	سُورَةُ يُنُوسَ	۲۰۹	۱۱	۳۷	سُورَةُ الصَّافَّاتِ	۴۴۶	۲۳
۱۱	سُورَةُ هُودٍ	۲۲۲	۱۲ - ۱۳	۳۸	سُورَةُ صٍ	۴۵۳	۲۳
۱۲	سُورَةُ يُوسُفَ	۲۳۶	۱۳ - ۱۴	۳۹	سُورَةُ الزُّمَرِ	۴۵۹	۲۳ - ۲۴
۱۳	سُورَةُ الرَّعْدِ	۲۵۰	۱۴	۴۰	سُورَةُ الْمُؤْمِنِ	۴۶۸	۲۴
۱۴	سُورَةُ إِبْرَاهِيمَ	۲۵۶	۱۴	۴۱	سُورَةُ خَمْرِ السَّجْدَةِ	۴۷۸	۲۴ - ۲۵
۱۵	سُورَةُ الْحِجْرِ	۲۶۲	۱۴ - ۱۵	۴۲	سُورَةُ الشُّورَى	۴۸۴	۲۵
۱۶	سُورَةُ النَّحْلِ	۲۶۸	۱۵	۴۳	سُورَةُ الزُّخْرُفِ	۴۹۰	۲۵
۱۷	سُورَةُ بَنِي إِسْرَءِيلَ	۲۸۳	۱۵	۴۴	سُورَةُ الدُّخَانِ	۴۹۶	۲۵
۱۸	سُورَةُ الْكَهْفِ	۲۹۴	۱۵ - ۱۶	۴۵	سُورَةُ الْبَجَاثَةِ	۴۹۹	۲۵
۱۹	سُورَةُ مَرْيَمَ	۳۰۶	۱۶	۴۶	سُورَةُ الْأَحْقَافِ	۵۰۳	۲۶
۲۰	سُورَةُ طه	۳۱۳	۱۶	۴۷	سُورَةُ مُحَمَّدٍ	۵۰۷	۲۶
۲۱	سُورَةُ الْأَنْبِيَاءِ	۳۲۳	۱۷	۴۸	سُورَةُ الْفَتْحِ	۵۱۲	۲۶
۲۲	سُورَةُ الْحَجِّ	۳۳۲	۱۷	۴۹	سُورَةُ الْحُجُرَاتِ	۵۱۶	۲۶
۲۳	سُورَةُ الْمُؤْمِنُونَ	۳۴۲	۱۸	۵۰	سُورَةُ قٍ	۵۱۹	۲۶
۲۴	سُورَةُ التَّوْرِ	۳۵۱	۱۸	۵۱	سُورَةُ الذَّارِيَاتِ	۵۲۱	۲۶ - ۲۷
۲۵	سُورَةُ الْفُرْقَانِ	۳۶۰	۱۸ - ۱۹	۵۲	سُورَةُ الطُّورِ	۵۲۴	۲۷
۲۶	سُورَةُ الشُّعَرَاءِ	۳۶۷	۱۹	۵۳	سُورَةُ النَّجْمِ	۵۲۷	۲۷
۲۷	سُورَةُ النَّملِ	۳۷۷	۱۹ - ۲۰	۵۴	سُورَةُ الْقَمَرِ	۵۲۹	۲۷

قرآن مجید جي سورتن جي فهرست

سورت جو نالو	صفحہ نمبر	سپارو نمبر	سورت جو نالو	صفحہ نمبر	سپارو نمبر
سُورَةُ الرَّحْمٰن	۵۲۲	۲۷	سُورَةُ الْبُرُوجِ	۵۹۶	۳۰
سُورَةُ الْوَاقِعَةِ	۵۳۵	۲۷	سُورَةُ الطَّارِقِ	۵۹۷	۳۰
سُورَةُ الْحَدِيدِ	۵۳۸	۲۷	سُورَةُ الْأَعْلٰی	۵۹۸	۳۰
سُورَةُ الْمَجَادِلَةِ	۵۴۳	۲۸	سُورَةُ الْفَاشِيَةِ	۵۹۸	۳۰
سُورَةُ الْحَشْرِ	۵۴۶	۲۸	سُورَةُ الْفَجْرِ	۵۹۹	۳۰
سُورَةُ الْمُمتَحِنَةِ	۵۵۰	۲۸	سُورَةُ الْبَلَدِ	۶۰۱	۳۰
سُورَةُ الصَّفِّ	۵۵۲	۲۸	سُورَةُ الشَّمْسِ	۶۰۱	۳۰
سُورَةُ الْجُمُعَةِ	۵۵۴	۲۸	سُورَةُ اللَّيْلِ	۶۰۲	۳۰
سُورَةُ الْمُنَافِقُونَ	۵۵۵	۲۸	سُورَةُ الضُّحٰی	۶۰۳	۳۰
سُورَةُ التَّغَابُنِ	۵۵۷	۲۸	سُورَةُ الشَّرْحِ	۶۰۳	۳۰
سُورَةُ الطَّلَاقِ	۵۵۹	۲۸	سُورَةُ التِّينِ	۶۰۴	۳۰
سُورَةُ التَّحْرِيمِ	۵۶۱	۲۸	سُورَةُ الْعَلَقِ	۶۰۴	۳۰
سُورَةُ الْمُلْكِ	۵۶۳	۲۹	سُورَةُ الْقَدْرِ	۶۰۵	۳۰
سُورَةُ الْقَلَمِ	۵۶۵	۲۹	سُورَةُ الْبَيِّنَةِ	۶۰۵	۳۰
سُورَةُ الْحَاقَّةِ	۵۶۸	۲۹	سُورَةُ الزَّلْزَالِ	۶۰۶	۳۰
سُورَةُ الْمَعَارِجِ	۵۷۰	۲۹	سُورَةُ الْعَادِيَاتِ	۶۰۶	۳۰
سُورَةُ نُوحٍ	۵۷۲	۲۹	سُورَةُ الْقَارِعَةِ	۶۰۷	۳۰
سُورَةُ الْحِجَّتِ	۵۷۴	۲۹	سُورَةُ التَّكْوِيْنِ	۶۰۷	۳۰
سُورَةُ الْمُرْتَمِلِ	۵۷۷	۲۹	سُورَةُ الْعَصْرِ	۶۰۸	۳۰
سُورَةُ الْمَدَّثِرِ	۵۷۹	۲۹	سُورَةُ الْهُمَزَةِ	۶۰۸	۳۰
سُورَةُ الْقِيَامَةِ	۵۸۱	۲۹	سُورَةُ الْفِيلِ	۶۰۸	۳۰
سُورَةُ الدَّاهِرِ	۵۸۳	۲۹	سُورَةُ قُرَيْشٍ	۶۰۹	۳۰
سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ	۵۸۵	۲۹	سُورَةُ الْمَاعُونِ	۶۰۹	۳۰
سُورَةُ النَّبَاِ	۵۸۷	۳۰	سُورَةُ الْكَوْثَرِ	۶۰۹	۳۰
سُورَةُ النَّازِعَاتِ	۵۸۸	۳۰	سُورَةُ الْكَافِرُونَ	۶۰۹	۳۰
سُورَةُ عَبَسَ	۵۹۰	۳۰	سُورَةُ النَّصْرِ	۶۱۰	۳۰
سُورَةُ التَّكْوِيْنِ	۵۹۱	۳۰	سُورَةُ تَبَّتْ	۶۱۰	۳۰
سُورَةُ الْاِنْفِطَارِ	۵۹۲	۳۰	سُورَةُ الْاِخْلَاصِ	۶۱۰	۳۰
سُورَةُ الْمُطَفِّفِيْنَ	۵۹۳	۳۰	سُورَةُ الْفَلَقِ	۶۱۱	۳۰
سُورَةُ الْاِنْشِقَاقِ	۵۹۵	۳۰	سُورَةُ النَّاسِ	۶۱۱	۳۰

اِنَّ وَزَارَةَ الشُّؤْنِ الْاِسْلَامِيَّةِ وَالْاَوْقَافِ وَالْاَدْعُوَّةِ وَالْاِرْشَادِ

فِي الْمَلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ

الْمَشْرِفَةِ عَلَى مَجْمَعِ الْمَلِكِ فَهْدٍ

لِطَبَاعَةِ الْمُصْحَفِ الشَّرِيفِ فِي الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ

إِذِيسَّرُهَا أَنْ يُصَدِّرَ الْمَجْمَعُ هَذِهِ الطَّبْعَةَ مِنَ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ

وَتَرْجَمَةَ مَعَانِيَهُ إِلَى اللُّغَةِ السَّنْدِيَّةِ

تَسْأَلُ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يَنْفَعَ بِهَا النَّاسَ

وَأَنْ يَجْزِيَ

خَلِيفَةَ الْحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ الْمَلِكِ فَهْدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ آلِ سَعُودٍ

أَحْسَنَ الْجَزَاءِ عَلَى جُهُودِهِ الْعَظِيمَةِ فِي نَشْرِ كِتَابِ اللَّهِ الْكَرِيمِ

وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ

وزارت اسلامي امور ۽ اوقاف ۽ دعوت وارشاد

حڪومت سعودي عرب

بحيٿ نگران شاھ فھد قرآن شريف

پرئنگ ڪمپليڪس مدينه منوره جيئن ته ڪمپليڪس پاران هن

قرآن شريف ۽ سندس سنڌي ترجمي جي اشاعت تي خوشي

محسوس ڪري رهي آهي تڏهن دعا گهري رهي آهي ته الله سائين

کيس ماڻهن لاءِ مفيد بڻائي ۽ خادم حرمين شريفين شاھ فھد بن

عبدالعزيز آل سعود کي قرآن شريف جي نشر و اشاعت بابت

ججهي ڪاوشن تي جزاءِ خير عطا فرمائي.

الله ئي توفيق بخشيندڙ آهي.

چپائي جا حقوق
شاھ فہد قرآن شریف پرنٹنگ ڪمپليڪس وٽ محفوظ آھن
ص ب ۶۲۶۲۔ ملينہ منورہ

③ مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤٢٣هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

ترجمة معاني القرآن إلى اللغة السنديّة - المدينة المنورة .

١٢٣٢ ص ، ١٤ × ٢١ سم

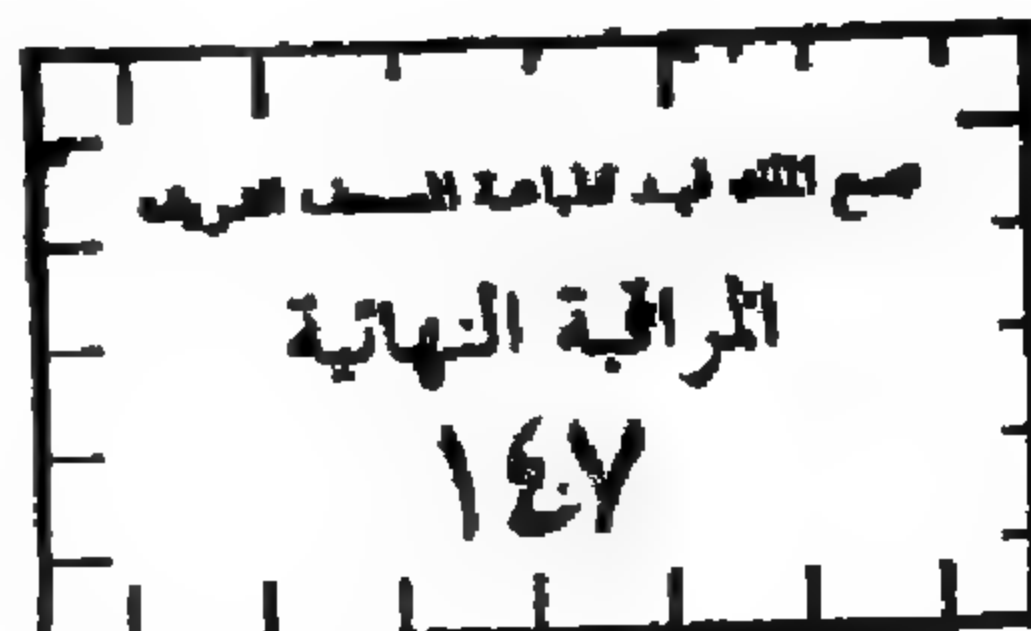
ردمك : ٤ - ٤٥ - ٨٤٧ - ٩٩٦٠

١- القرآن الكريم - ترجمة - اللغة السنديّة

ديوي ٢٢١,٤٩ ٢٣/١٨٨٨

رقم الإيداع : ٢٣/١٨٨٨

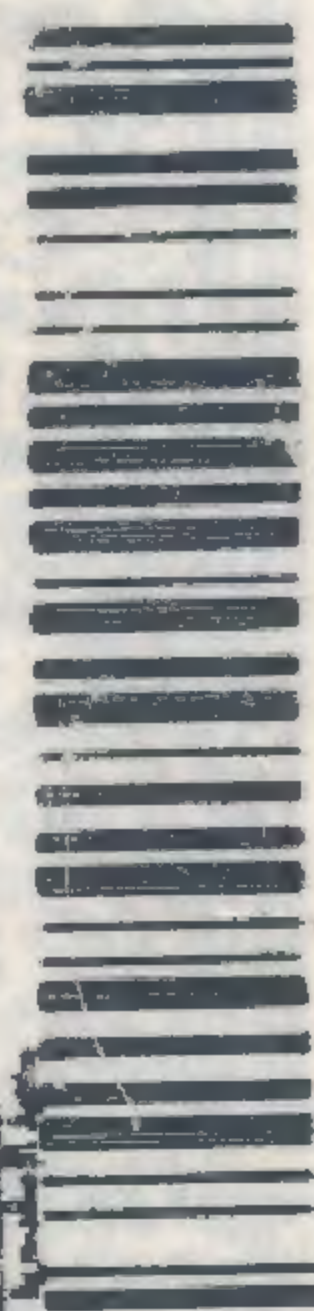
ردمك : ٤ - ٤٥ - ٨٤٧ - ٩٩٦٠

قرآن مجید

سندی ترجمہ
سان

Bibliotheca Alexandrina

0604675